STUDIĬ ŞI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA

ISTORIA ROMÎNILOR

V.

CĂRŢĬ DOMNEŞTĬ, ZAPISE ŞI RĂVAŞE

Tipărite în întregime saŭ ca regeste şi întovărăşite de note explicative

— PARTEA I —

DE

N. IORGA

PROFESOR LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTĬ

EDITURA MINISTERIULUĬ DE INSTRUCŢIE

BUCUREŞTĬ

Stabilimentul grafic I. V. SOCECŬ, Strada Berzeĭ, 59

1903

STUDII ŞI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR

V

PREFAŢA

Fiind invitat să daŭ o Istorie a Romînilor pentru cunoscuta culegere de «Istoriĭ ale Statelor europene» *(Europaische Staatengeschichte)*, începută cu cîteva deceniĭ în urmă supt conducerea luĭ Heeren şi Ukert şi continuată astăzĭ supt privigherea profesoruluĭ K. Lamprecht din Leipzig, am înţeles, cum nicĭ nu se putea altfel, să daŭ, nu catastifurĭ de Domnĭ şi boierĭ, pomelnice de războaie şi anecdote din trecut, cusute bine saŭ răŭ între dînsele, ci icoana, cît se poate maĭ îmbielşugată şi apropiată de adevăr, a vieţiĭ poporuluĭ românesc din toate părţile şi de la un capăt al durateĭ luĭ până la celalt.

O grea sarcină, mult maĭ grea decît aşternerea din uşor a uneĭ nouă povestirĭ politice privitoare la Statele în care ni s'a alcătuit neamul. Pentru aceasta, există o bogată culegere de documente străine, în care se pot urmări în cele maĭ micĭ amănunte negocierĭ, frămîntărĭ războinice, schimbărĭ de persoane pe tron şi în jurul luĭ. Cînd stă să caute însă cineva obiceiurĭ şi datine, ştirĭ asupra traiuluĭ în sate, din care se alcătuieşte cea maĭ temeinică parte a trecutuluĭ nostru şi de unde izvoreşte, prin muncă, puterea de banĭ şi braţe care mişcă toate strălucitoarele păpuşĭ de la suprafaţă, atuncĭ el se găseşte de foarte multe orĭ nedumerit şi, cînd vrea să scrie cunoscînd lucrurile, îĭ rămîne să facă ceia ce am îndeplinit — de şi în foarte slabă măsură pentru studiĭ de amănunte — în aceste două volume de documente interne.

Cel ce tipăreşte acest volum a dat la lumină întăiŭ de acele materiale interne, scrise în româneşte care aveaŭ vre-o

însemnătate politică saŭ eraŭ în legătură cu un anume punct în cercetare [1]. În urma maĭ multor călătoriĭ făcute în Ardeal, el a dat apoĭ regeste, extrase saŭ o ediţie complectă a scrisorilor româneştĭ păstrate în Archivele oraşelor săseştĭ, şi anume Braşovul şi Bistriţa [2]. Dintre aceste scrisorĭ, unele se raportă la anumite întîmplărĭ de un interes maĭ mare, iar cele maĭ multe aŭ însuşirea rară de a fi răvaşe de ţeranĭ, negustorĭ, boierĭ, iar nu zapise. Prin urmare, în ele nu se află nicĭ un element mort, stereotip, formal, acelaşĭ pretutindenĭ şi de la o epocă la alta, ci ele cuprind ceia ce a văzut, ceia ce a gîndit şi simţit în adevăr fiecare dintre aceĭ ce aŭ scris saŭ pentru cari s'a izvodit scrisoarea. Alte materiale documentare interne sînt cuprinse apoĭ în *Documentele* familiilor Callimachi şi Cantacuzino, pe care le-am publicat în 1902, rămînînd să continuŭ măcar pe cele d'intăiŭ.

În aceste *Studiĭ şi documente,* s'aŭ cuprins şi până acum destul acte interne. În volumul II, s'aŭ comunicat, în întregime saŭ ca regeste, o sumă de documente care privesc dezvoltarea la noĭ a propagandeĭ catolice, dar în acelaşĭ timp şi viaţa de obşte pe moşiile ce se găsiaŭ în stăpînirea bisericilor, mănăstirilor, episcopiilor «latine»: acestea apar adesea ca nişte proprietarĭ în legătură cu interesele lor, ce nu se deosebesc de interesele altor puternicĭ aĭ pămîntuluĭ românesc. Volumul III înfăţişează, pe lîngă fragmente de cronicĭ, şi hîrtiĭ de tot felul privitoare la aceia din boieriĭ romînĭ aĭ veaculuĭ aĭ XVII-lea şi maĭ ales al XVIII-lea, cari aŭ avut gîndirĭ şi condeiŭ pentru tot neamul. În notele la Prefaţă ca şi în capitolele documentare ale vol. IV s'aŭ dat iarăşĭ destule documente româneştĭ din ţerile romîne.

Volumele de faţă V şi VI, sînt însă consacrate în deosebĭ acesteĭ categoriĭ de izvoare. Ele cuprind cîteva documente întregĭ, unele şi cu formulele lor, ce mi-aŭ părut interesante, şi un număr foarte mare de regeste.

[1] V. memoriile tipărite în *An. Ac. Rom.,* de la vol. XVIII înnainte.

[2] Memoriile citate şi *Documente româneştĭ din Archivele Bistriţeĭ,* 2 vol. in 12°, Bucureştĭ, 1900.

În partea I-iŭ, cuprinzînd lucrurĭ culese din Archivele Sf. Spiridon, de la Iașĭ, se dă une-orĭ numaĭ semnalarea documentuluĭ, pe care, în scurtul timp ce-l aveam la îndămînă, nu l-am putut cerceta așa cum aș fi dorit, pentru ca el să-mĭ poată destăinui tot ceia ce cuprinde. În toate celelalte despărţirĭ din această carte — și tot așa voiŭ face și în volumul ce va urmà —, am căutat să nu lipsesc regestul, alcătuit pe larg, de orĭ-ce putea fi vrednic de luare aminte în originalul pe care-l aveam supt ochĭ. Am lăsat la o parte tot ce e stereotip și se găsește în orĭ-ce alt act din aceiașĭ vreme, redactat cu un scop asămănător, și am cruţat cetitoruluĭ osteneala străbateriĭ zădarnice a intorsăturilor de frasă încremenite, am eliminat fără nicĭ-o părere de răŭ toată partea *ne*-caracteristică și lipsită de orĭ ce interes. Dar am dat *fabula* actuluĭ, afacerea povestită în el, maĭ întins saŭ maĭ pe scurt, după însemnătatea eĭ, am cules atît numele istorice, cît și cele neobișnuite, care pot să folosească cercetătoruluĭ istoric saŭ filologic, am adunat cu scumpătate elementele privitoare la viaţa generală a ţeriĭ, notele de istorie culturală — a căror urmărire a și fost scopul mieŭ de căpetenie —; n'am uitat cuvintele rare, formele puţin obișnuite și caracteristice. Maĭ mult decît atîta nu se poate cere de la un om cuminte, care știe să-șĭ preţuiască timpul și nu crede că poate abusa de al altora, servindu-li inutilităţĭ, lăsîndu-ĭ pe eĭ să măture ce e zădarnic.

La urmă se vor da maĭ multe indice, pe care nu mă daŭ nicĭ-odată în lăturĭ să le fac singur. Nu voiŭ da, firește, cuprinsul documentelor care nu sînt dintre acelea pentru care o astfel de muncă și cheltuială de spaţiu poate fi folositoare; tot așa nu voiŭ înșira toate numele, așa de multe, răspîndite pe paginile celor două volume. Un întăiŭ indice va da însă o listă cronologică generală a tuturor actelor, ce sînt împărţite în publicaţie după colecţiile din care fac parte: se va arăta și dacă e un document domnesc saŭ un zapis, precum și *din ce regiune* e fie-care. Al doilea indice va cuprinde numele de localităţĭ și de familiĭ. Iar cel de al treilea va presinta toate numirile de instituţiĭ și datine: în el se va da

definiția fiecăreia și se va trimete la alte publicații unde se pot căpăta lămuriri de folos cu privire la acele instituții și datine; el va fi astfel cea d'intăiŭ încercare a unuĭ *dicționar cultural al trecutuluĭ romănesc.*

Pentru a-l face cît maĭ complect și pentru a putea îmbrățișa întreaga viață a neamuluĭ nostru, de pretutindenea, am căutat să am documente din cît se poate maĭ multe regiunĭ.

Pentru aceasta m'am adresat în genere proprietarilor de documente printr'o scrisoare apărută în ziarul «Epoca», rugîndu-ĭ a-mĭ încredința pentru scurt timp vechile hîrtiĭ de moșie pe care le are, maĭ multe saŭ maĭ puține, maĭ vechĭ saŭ maĭ nouă, orĭ-ce proprietar romîn. N'am izbutit așa, fie că scrisoarea nu s'a cetit, fie ca lumea nu e încă la noĭ în starea de cultură trebuitoare ca să-șĭ dea o mică osteneală pentru un folos general, de ordine intelectuală, și fără nicĭ o răsplată personală. Adresîndu-mă însă fiecăruia în deosebĭ, am cîștigat maĭ mult. Mi s'aŭ încredințat maĭ multe colecțiĭ bogate, din care am ales ce era maĭ bun pentru publicația mea. Numele acestor persoane îndatoritoare se găsesc înnaintea fiecăreĭ despărțirĭ alcătuite din materialele lor. Trebuie să adaug și aceia, pentru ca — în lipsa cetitorilor de astăzĭ — cetitoriĭ de mînĭ să li fie recunoscătorĭ, că dd. C. Brăncoveanu, Al. Callimachi și Barbu Știrbeĭ aŭ luat asupra lor cheltuielile de tipărire a colilor ce cuprind acte din archivele dumnealor; de aicĭ n'a resultat că am fost plătit îndoit pentru aceste colĭ, ci că s'aŭ putut tipări cu atît maĭ multe colĭ decît acele prevăzute prin contractul mieŭ cu Ministeriul de Instrucțiune Publică.

Volumul VI va începe cu actele moșiilor particulare ale M. S. Regeluĭ.

De la volumul VII înnainte voiŭ urmà cu documente maĭ mult externe. Ceia ce nu împiedecă însă că maĭ tărziŭ, adunînd materiale îndestulătoare, să maĭ daŭ vre-un volum ca aceste două. Materialul îl voiŭ aduna însă de la particularĭ, căcĭ, întru cît privește acel, foarte îmbielșugat, din Biblioteca Academieĭ Romîne și din Archivele Statuluĭ, nădăjduiesc

că îndemnul, făcut de d. I. Bogdan în prefaţa scrisorilor slavone către Braşovenĭ, de a se începe tipărirea unor documente şi regeste culese în acele deposite, nu va rămînea fără urmare din partea instituţieĭ ce este în măsură a suporta cheltuielile uneĭ asemenea publicaţiĭ [1].

N. IORGA.

[1] Cf. şi *Note critice asupra culegerilor de documente interne româneştĭ*, Socec, 1903.

I.

REGESTE DE DOCUMENTE

ÎN

ARCHIVELE INSTITUŢIEĬ SF. SPIRIDON

DIN

IAŞĬ

1. Suceava, 28 Decembre 6936 (1427). Alexandru-cel-Bun, Pergament. — *Dădeştĭ,* 1.

2. Suceava, 15 Iunie 6941 (1433). Ilie-Vodă. Pergament. — *Piscanĭ,* II, 1. — Cf. *Uricariul,* XVIII, pp 502.

3 Suceava, 24 Iunie 6944 (1436). Ilie şi Ştefan-Vodă. Boierĭ: Roman, fiul luĭ Ilie, Jurje Fratovschi, Petru Hudicĭ Vornic, Isaia, Mihail Popşa, Stan Băirlicĭ, Şteful [Jumăt]atevicĭ, frate-său Măindru, Lazor şi frate-său Stanciul Postelnic, Duma Limbădulcevicĭ şi frate-său Mircea, Băloş Ciaşnic, ... deaiŭ Stolnic, Cozma Şandrovicĭ, Făirea, Manoil Grăci.., Vitolt, Steţco Dvornicul, Boguş Nesteacovicĭ şi frate-său.., Hodco Mamurinschi şi frate-său Левьи, Iaco ... Crăticĭ, Stan Comisul. E dat pentru Petru Ungureanul, care şi-a luat moşie la Cîmpiĭ luĭ Dragoş. Se vorbeşte de ѻ҃ба жоудечін. Pergament. — *Blăgeştĭ,* VII, 1. — Cf. *Uricarul,* XIV, pp. 59-61.

4. Vasluiŭ, 10 August 6950 (1442). Ilie şi Ştefan. — *Dumeştĭ,* IV, 1.

5. Suceava (оу Соч.), 18 Maiŭ 6951 (1443). Ştefan-Vodă. Pergament. — *Roşieştĭ,* VIII, 1.

6. Iaşĭ, 22 Maiŭ 6984 (1476). Ştefan-Vodă. Pentru întărîrea satuluĭ «Poprincanĭ» către «Şteful Pitariul». — *Popricanĭ,* IV. — Cf. *Uricariul,* XIV, pp. 68-70.

7. Suceava, 27 Maiŭ 6988 (1480). Ştefan-Vodă. Pentru Iacuş Vistiernicul, fetele Anuşca şi Vasutca şi nepoţiĭ (нєпотн): Buciaţco şi Iurie. — *Ibid.* — Cf. *Uricariul,* XIV, pp. 70-2.

8. Vasluiŭ, 13 Mart 7005 (1497). Ştefan-Vodă. Pentru vînzarea Puţenilor, de Toader «Turcul» şi Armeanca, luĭ «Jurja Puţeanu» (aşa e scris numele pe V°), pentru 100 de «zloţĭ tătăreştĭ». Pergament. — *Roşieştĭ,* IV, 1. — Cf. *Uricarul,* XIV, pp 72-4.

9. Vasluiŭ, 14 Mart 7010 (1502). Ștefan-Vodă. — *Dumeștĭ*, IV, 2.

10. 22 Februar 7015 (1507). Bogdan-Vodă. Pentru un Iurga. Pergament. — *Roșieștĭ*, IX, 1.

11. Hușĭ, 22 Mart 7015 (1507). Bogdan-Vodă. Pergament. — *Băceștĭ*, V.

12. Hușĭ, 22 Mart 7043 (1535). Petru-Vodă. — *Popricanĭ*, VI[bis]. — Cf. *Doc. Bistrițeĭ*, I, p. XXIX [1].

13. Hușĭ, 15 April 7054 (1546). Petru-Vodă. — *Dumeștĭ*, IV, 3. — Cf. *Doc. Bistrițeĭ*, I, p. XLII.

14. 23 Mart 7057 probabil 7097 (1549=1589). Petru-Vodă. Pentru Toader Jora, staroste de Tecucĭ. Pergament — *Piscanĭ*, I, 2.

15. Hușĭ, 1[iŭ] Mart 7062 (1554). Alexandru-Vodă. — *Todirenĭ*, I[bis], 3 [2].

16. Iașĭ, 20 Mart 7067 (1559). Alexandru-Vodă. Pentru Ciolpan, ce cumpără o moșie cu «zloțĭ tătăreștĭ». — *Bodeștĭ*, V, 1. — Cf. *Doc. Bistrițeĭ*, I, p. LVI [3].

17. Bîrlad, 7071 (1563), ... 16. **Іωн воевода господарь землн молдавскон, вн8к стараго стефана воевода**, pentru Trif fiul luĭ Fetion, întărindu-ĭ Dumeștiĭ. Boierĭ: Ion Moțoc, Mare-Săveatnic, Spancioc Vornic, Dărman Căpitan, Avram și Moiseĭ pîrcălabĭ de Hotin, Iațco și Seachil, pîrcălabĭ de Neamț, Andreica și Nicoară, pîrcălabĭ de Roman, Brănoschiĭ, Portar de Suceava, Boli Postelnic, Gavril Spătar, Ion Vistier, Mălaiu Ceașnic, Ivăneațe Stolnic, Pașco Comis. Scrie Gavril. «Stroicĭ iscal.» Pergament. Semnătură cu roșu, că în cel de la 9 Maiŭ, facsimilat în planșa la Hurmuzaki, II [1]. — *Roșieștĭ*, XI, 1. — Cf. și *Convorbirĭ literare*, pe Mart 1902, Cronica.

18. Iașĭ, 27 Mart 7082 (1574). «Ioan Voevoda snă Ștefan Voevoda». Pentru o confirmare luĭ Toader Bucium. Marturĭ:

[1] La 22 Iunie 7042 (1534), acelașĭ Domn acordă o întăritură boierilor Murgocĭ și Simion Mogăldea (*Dumeștĭ*, II, 1).

[2] *Ibid.*, 1: document pe pergament de la Petru Șchiopul, Hușĭ ...

[3] În același pachet se află o diplomă a luĭ Petru-Vodă pentru «Ghiarghiță», fiul luĭ Ciolpan. Se maĭ găsesc și maĭ multe acte privitoare la pîrcălabul Andreica, al aceluiașĭ Petru Șchiopul.

Petru-Vodă fiul Domnului, Dumbravă Vornic de Ţara-de-jos, Ioan Grumadz Vornic de Ţara-de-sus, Cozma Murgu, Lupea Huru pîrcălab de Hotin, Toader pîrcălab de Neamţ, Ion Caraghiudzîl pîrcălab de Roman, Eremia Portar de Suceava, Danciul şi Eremia, pîrcălabĭ de Orheĭ, Mălaiŭ Pătru Postelnic, Gligorie Spătar, Iane Vistier, Bucium Ceaşnic, Bilăĭ Stolnic, Nicoară Comis. Scrie Crîstea Mustevicĭ.

Buciumiĭ, I bis. — Cf. Hasdeŭ, *Ion-Vodă cel Cumplit,* ed I, pp. 233-4

19. Iaşĭ, 27 April 7085 (1577). Petru-Vodă. «Ion Golea V[1] Log. uč». — *Roşieştĭ,* XI, 3.

20. 29 Februar 7087 (1579). Gligorcea adeverează că e dator jupînuluĭ Grigorie, ginere săŭ, cu 9.260 de asprĭ. Marturĭ. Teofan mitropolit al Suceveĭ şi Beldiman şoltuz, cu 12 pîrgarĭ». Slavon. — *Cotnarĭ,* III 1.

21. Iaşĭ, 12 Mart 7095 (1587). Petru-Vodă. Pentru vînzarea uneĭ ocine dăruite ѡт Iѡана Воєводі. Stroicĭ, Mare Logofăt. — *Bucium,* I, 6.

22. 3 Mart 7096 (1588). Petru-Vodă îngăduie luĭ «Şiptilicĭ» a-şĭ aduce la slobozia luĭ „срби или грчи". — *Şeptelicĭ,* 1.

23. „ѿ Галата", 17 Iunie 7099 (1592). Petru-Vodă. Stroicĭ Logofăt[1]. — *Todirenĭ,* I bis, 1.

24. Iaşĭ, 7 August 7101 (1593). Aron-Vodă hotăreşte în favoarea luĭ Florea Vătaj, ce s'a plîns pentru moşia luĭ «Roşiiaciĭ». Slavon[2]. — *Roşieştĭ,* XII, 3.

[1] Într'un document nedatat (c. 1603) Moglădea Dvornic glotni, Ilea Vel Şet., Năvrăpăscul jitniciar, Ureache prăcălab, Toma Brut, Dumitru Goia mărturisesc pentru vînzarea satuluĭ Cîrligĭ către Nicoară Logofătul (Bibl. Ac. Rom., 9/LVII). Cf. Hurmuzaki, XI, p. LXXXIV, no. 5.

[2] Un interesant document de supt Petru Şchiopul e acela prin care «Crîstea pîrcălab de Neamţ» şi fiiĭ, Păcurar, Ionaşco, Pătraşco Vătah, Vasilie Vă-

25. Iașĭ, 31 Ianuar. — Vînzarea de ocină din partea luĭ Coste ot Bucĭumĭ luĭ Marco, luĭ Crăciun și «Vlîdoaeĭ» de acolo, înnaintea luĭ Sava Vornic, Gheorghie Vornic și Paos Vornic de gloată. — *Galbenĭ*, I, 2. — Cf. Iorga, *Istoria luĭ Mihaĭ Viteazul*, cap. 2.

26. Sfîrșitul secoluluĭ al XVI-lea (6 Februar). Vînzare de ocină înnaintea luĭ «Macsin Băncescu prăcălab ot Bacăŭ», «Ionașco Peaicul biv staroste ot Totruș», «Pătrașco Hotnog ot Polea-Dragoșea» (Cîmpiĭ luĭ Dragoș). Slavon. — *Blăgeștĭ*, III, 2.

27. Vasluiŭ, 14 Mart. — Domnul către pan Brut Postelnic. Să nu se «fălească» pentru satul Șepteliceni contra luĭ Șeptelicĭ, că i se va pune amendă douăzecĭ de boĭ[1]. — *Șeptelicĭ*, 2.

28. După 1595. Ieremia-Vodă dă o moșie «Spătariuluĭ celuĭ Mare Iordachie». — *Sănăuțĭ*, II, 3.

29. După 1595. Ieremia-Vodă pentru «Lambu Casapul». — *Bășănĭ*, I, 3. — Cf. Hurmuzaki, XI, p. 230.

30. 1598-9. Ieremia-Vodă. Marturĭ: Constantin-Vodă, fiu-săŭ, Simion Hatmanul, Gligorcea Vornic de Țara-de-sus, Ghiorghie pîrcălab de Hotin, Albotă și Mănăilă pîrcălabĭ de Siret (сѣрѣцкиχ), Prăjescul și Dumitru pîrcălabĭ de Roman, Drăgan Postelnicul, Busiioc și Ursul Medelnicer, Simion Vistier, Grigore Gavrilovicĭ Stolnic. «Am scris eŭ Eremiia Băseanul, în Suceava, vlto 7107, mesța —». Slavon. Pergament. Fără pecete, dar semnat de Domn. — *Bădeana*, I.

31. C. 1600, 18 April. «Eŭ Costin» și alțiĭ din «Budzeanĭ» vînd ocină înnaintea «luĭ Gligorie č-aŭ fost șoltuz armenescu,

tah, Drăgăılă din Brudureștĭ, Jurgea din Brudureștĭ, popa Lazar dın Țăbăneștĭ și межиаш, arată că aŭ venit înnaıntea lor Vartic și alțiĭ, и сѹбь нпне și vînd moșia lor dın Brudureștĭ luĭ Toader Păhărnicel pentru «zloțĭ tătăreștĭ». Scrie Stenco diac. Fără dată. Slavon (Bibl. Ac. Rom., 28/XIII).

[1] La Ac. Rom., se păstrează un document de la Aron-Vodă, dat din Iașĭ, fără an, lună și zı, prin care se întăresc Foreanıĭ «cneaghiıncĭ luĭ Bîrlădeanul biv —». Semnează Ștefan Vel Log, Stroicĭ Log și Gavrilou . . . (I/LXXXVI). Pe acest timp începe a se ıntroduce obiceiul numelor de familie luate după proprıetățĭ saŭ locul de origine. Așa, un «Glıgorie dııac ot Ṣcheaĭ» iscălește «Gligorie Ṣchčian» saŭ «Glıgorıe Ṣcheıanul» (Bıbl. Ac. Rom, doc, 10/LVII, 11/LVII).

și dennaintea luĭ Vasilie Grigiĭ vătămanuluĭ de Papouțĭ și a luĭ Cr[ă]stin croitorul». — *Orăşanĭ,* II, 85.

32. C. 1600. «Sora, fata luĭ Ion Chițuluĭ den Popeștĭ» (Hociung) vinde ocina eĭ. Marturĭ și «Čomărtan den Cățeleștĭ». P. S. «Și după ceia am maĭ datu-ĭ o vacă cu ğuncul alăturea». — *Galbenĭ,* II, 1.

33. D. 1600. «Cinstite părinte nostru, dumniata ğupăne Logofete, să fiĭ dumniata sănătos. Rogu-mă luĭ Dumnădzău și dumitale, de va fi cu voia dumitale, să mă trimeț dumniata să fiŭ și un fičor dumitale, să-țĭ slujescu dumitale ca și alte sluğ a dumitale, că am rămas sărac de părințĭ și săntu neînsurat, și nu mă poč sprijini; de mă veĭ priimi dumneata, eŭ ț'oiŭ sluji dumitale cu sv[ă]nta dereptate și ț'oiŭ dărui dumitale un loc de prisacă, cu casa gata și zămnic, carele iaste la Costeștĭ lăngă Docolina. Ce va fi voia dumitale; să fiĭ dumneata sănătos ot Hristos; amin.

† Maĭ mic și plecat de suptu talpele dumital[e], Mărzia fečorul Hotnoguluĭ de Costeștĭ». — *Fıscanĭ,* III, 1.

34. 20 April 7108 (1602?). Ieremia-Vodă dăruiește luĭ pan Cărăiman Vel Ceașnic satul Vulpășeștiĭ, pentru slujbele la Poartă, unde a luat «de la cinstitul Țar 40.000 de ughĭ spre ajutor împotriva aceluĭ лотрꙋ Михал воевод, venit ‹ cu Ungurĭ și cu multe limbĭ ›. Cu baniĭ, Caraiman își caută Domnul peste Cîmpiĭ Dașovuluĭ «ѹ ладıанскꙍи земли. Pergament, Repetat la 13 Iunie (hîrtie). — *Vulpăşeştĭ,* 1, 2. — Cf. Urechiă. Miron Costin, *Opere complete,* II, pp. 580-2.

35. C. 1600. «Ses zapis ce s'aŭ făcut de naentea Ghinceĭ șoltuzuluĭ și a 12 părgarĭ ot trăg Ağud șe a mulțe oamenĭ bunĭ șe bătrănĭ, cum aŭ venit Popăscul snă Vas[i]lie Popăscul, de nimenĭ nevoit, necĭ împresurat, ce de bună voia sa ș'aŭ văndut partea sa de ocinî den sat din Urecheşte, den partea de ğos a trea parte, den partea tătăne-său luĭ Vas[i]lie Popăscul, șe o aŭ văndut Cozmeĭ de Copăceşte, șe aŭ dat Cozma 16 tal. banĭ bunĭ lișnie, de naentea celor ce maĭ sus scrie: a treia parte den partea luĭ Vasilie Popăscul, den sat, den Urecheşte, cu tot venetul, de cămpu și dentr'apă, șe den vatra satuluĭ, șe pe de cende de apa Totrușuluĭ, pănă unde

aǧonge partea ǧosenilor, den hutar în hutar; denaentea luĭ Ion Pa... den sat de Ureche̦ste, șe Lupul Bunčul ot tam, șe Anghel tij, șe Simion Bota ot tam, Manasie de Copăceștĭ, șe Păladeĭ ot tam, șe Vasilie ot tam, șe Gligorie Toloșca tij ot tam șe... mare mărturie, că ne-am pus pecețile.

Az siia pìșem, caco znaet.

Vleat 7109, Mart 28 dn.

Pecete cu inscripția aproape neînțeleasă. — *Ureche̦ștĭ,* 27.

36. «† Eŭ Bălan și Nastasiia și Tudora, fetele Petreluĭ ot Log (?) de Băceștĭ, mărturisim noĭ cum de bună voia noastră n'am văndut părțil[e] noastre de ocină, ce să va aleage acolo la sat la Băceștĭ, cu tot vinitul, dip[e] cămpu, și din fanaț, și din pădur[e], dereptu șeasedzăč de taler[i]j, lu Toader Aprodul din Mărmurea, denaintea luĭ Gheorghie Turcul din Cuč, și luĭ Ionașco Marmur din Gărcin[a], și luĭ Toader fečorul luĭ Marmur, și Bogonosie din Gărcin[a], și a mulțĭ oamin[ĭ] bun[ĭ]; și maĭ mare credință ne-am pus și pecețil[e], să-s știe.

Iun. 10, let 7109. [Pun degetele:] Gligorie Turcul, Ionașco martur, Toader Bogonosie». — *Băceștì,* 6.

37. **Шестон зидескѣт и два ѵгорскиж и два потр. дал Мирон ѡт колост Хрълъѵ за сиа дан придано сѣ едних печетлѹитѹр гсднів въ рѫцѣ кістинарникѡм; дат сѣ знает кат. ≠зраі, юл ка.**

† 662 χρις., 2 ποτρ. ἔδοσεν ἰς στὰ χέρηα μας; ἠουλήου 21.

[Chitanță către Miron din județul Hîrlăŭ că a dat Vistieruluĭ pentru niște pecetluiturĭ domneștĭ, la 21 Iulie 7111, 662 de galbenĭ ungureștĭ și doĭ potronicĭ]. — *Buciumĭ,* I, 7.

38. Băičanĭ, 3 Iulie 7112 (1604). Ieremia-Vodă dă o întăritură luĭ Pătrașco Bașotă și luĭ Lupu. «Orăș Hetman uč.» Slavon. — *Bodeștì,* I, 16. — Cf. Urechiă, *Miron Costin,* I, p. 71.

39. Fără dată. Vìnzare către Gheorghe Bașotă Vistier. Între marturĭ, și «Toma Cozea»[1] din Porceștĭ. — *Porceștĭ,* 3.

[1] E forma primitivă a numeluĭ boieresc Cuza. În 7113 (1604-5), supt Ieremia-Vodă se face o vìnzare în satul Roșiorĭ din Ținutul Neamț luĭ Vasile Sluger

40. Fără dată. Ilea Udrea vinde jumătate din satul Porceştĭ, partea ce a fost vîndută de Costin Borcea luĭ «Cărăiman Paharnicul» şi răscumpărată. Cumpăratorul e Gheorghe Başotă. — *Porceştĭ*, 1.

41. Băičanĭ, 30 Iulie 7112 (1604). Ieremia-Vodă, pentru nepoţiĭ «bătrînuluĭ Čolpan». «Solomon Vist. ucil». «Stroicĭ Logf.» «Bădeanul» scrie. — *Bodeştĭ*, I, 17.

42. Suceava, 2 April 7113 (1605). Ieremia-Vodă acordă o întăritură. Se pomenesc: «Sava Vel Hănsar, Pătraşco Păturniche hănsar, Scoarţeş Comis, Başotă Aprod, Pop Purece». Stroicĭ Log. — *Bodeştĭ*, I, 18.

43. «† Eŭ Drăgan Čolpan mărturisescu cu cestu zapis al meŭ cumu am lăsat ca se plătiască nepotu-meŭ Başotă 57 galben[ĭ] č-a rămas eŭ Iani Vistiar de la Ţinutul Totoveĭ, şi i-am datu partea mea din sat din Bodeştĭ şi din Dănceştĭ, ce să va alege, cu tot venitul; [i]ară de fečori meĭ nime să nu aibă a torce nice dinăoră întru viač; dinaintea nestor boiar[ĭ] ce ş'aŭ pus peceţile aicea într' acest zapis, eŭ însumĭ amu scris şi me-a[m] pusu peceatea: aceasta mărturisescu.

† Nicoar[ă] Logof., Ştefan Dvornic, Boul Vist., Voruntariul Vel Comis, ne-am pus peč[e]ţile.

7114. Ştefan Dvornic Boul Vist.» — *Bodeştĭ*, I, 19.

44. «† Semnubo az Boul Vistiiarnic i Solomon Vistiiarnic scriem şi dăm ştire cu ačastă carte a noastră cumu aŭ venit însuş Drăgan Čolpan prăcălabul înaintea noastră şi aŭ dzăs nepotu-săŭ luĭ Pătraşco Başot[ă] să-l plătească di un rămăşag ce aŭ rămas la Vistiiar de la Ţinutul Tutoveĭ, cindzeč şi şeapte de galbinĭ, şi să-ĭ ţie partea luĭ de ocină, cătă să va veni, din sat din Bodeştĭ şi din Dănceştĭ, toatî, cu tot venitul; şi aŭ lăsat nič fečoriĭ luĭ să n'aibă a întoarce. Şi am scris noĭ acel rămăşag pre Başotî Vistiiar. Într' acea Başot[î] după

ginerele luĭ Stan şi luĭ «Cozca» (Bibl. Ac. Rom., ms. 224, f° 12-3 V°). În Ţara-Românească găsesc la 8 August 7117 (1662) un «Coze de Săcuenĭ» (*ibid.*, doc. 77/LXX). Cînd Constantin Duca acordă, la 12 Iunie 7207 (1699), diploma luĭ Dumitraşco Cuza biv Vel Stolnic (şi luĭ «Deadiul č-aŭ fostu Medelniciar-Mare») el îĭ zice «Cuzca» (*ibid.*, 221/IV).

moartea luĭ Čolpan a dat ştire fečorilor luĭ Čolpan ca să-ş plătească rămăşagul tătăne-săŭ la Vistiiar şi să-ş ţie ocina, iar eĭ n'aŭ vrut să plătească, ce aŭ lăsat să plătească Başotî acel rămăşag şi să ţie ocina. Într' acea Başotî aŭ dat 57 de galbinĭ în Vistiiar[ie] şi aŭ istovit acel rămăşag şi, ca să n'aibă a-ş fač[e] şi direasele domneşt[ĭ] pre-acea ocină din Bodeştĭ şi din Dănceştĭ cu tot venitul, pre maĭ mare credinţă ne-am pus şi peceţile pre cest zapis al nostru. Eŭ Chiul am scris. Să să ştie. Pis u Ias.

Banĭ de sulğu aŭ fost, să să ştie. [Cele două semnăturĭ şi două peceţĭ.]

† Cu Grozava am fost cănd am dat aceşt[ĭ] banĭ». — *Ibid.*, 20.

45. Iaşĭ, 25 August 7114 (1606). Simion Movilă întăreşte o proprietate luĭ Miron sin Gligorie Clucer. Stroicĭ Log. — *Bodeştĭ*, I, 25.

46. Izvod de banĭ ce s'aŭ dat pre ocine şi pre viĭ; să-s ştie:

† 417 ug. S'aŭ dat Şoldăneştilor, şi luĭ Răcoviţă, şi Stănciĭ, si luĭ Pisovschiĭ pentru ğumătate de Tribisăuţĭ, şi pentru Bălţăteştĭ, şi pentru a trie parte de Ğurdeştĭ, căce că nu vrea să fac iĭ Bočocoae parte den ocină, că-ì dzicea că este îndzăstrită; ce n'am vrut aşia, ce li-am întorsu preţul dzăstrelor înnapoĭ, ş'am întrat în ocină. La Cotnarĭ: «dialul luĭ Vodă». «Fečorul popeĭ de la Copăŭ». [Cifrele sînt scrise şi în arabice, scriitorul e poate Iordachi Cantacuzino, unul din gineriĭ luĭ Bucioc]. — *Popricanĭ*, II, 60.

47. Iaşĭ, 7115 (1606). Mărturie de la Boul Vistier, Ştefan Vornic, Voico Vistier, Băseanul uricar, Ionaşco vătav de Vistierie, pentru că Crăstina Purečoae şi fiul eĭ Simion vînd ocină la Bodeştĭ luĭ Pătraşco Başotă, pentru talerĭ de argint.

Semnătura.

«† Cu Grozava am fost cănd am dat aceştĭ banĭ [1].»

48. Iaşĭ, 3 Maiŭ 7115 (1607). Simion-Vodă întăreşte o posesiune luĭ «Nicanor biv Mitropolit» şi călugărilor de la

[1] Urmează întărirea de la Simion-Vodă, Iaşĭ, 15 Iunie 7115 (1607). Şi aicĭ se scrisese jos: «Cu Grozava», etc., dar se şterge. Stroicĭ Log. semnează şi el. Vine apoĭ vînzarea, fără dată, a ocineĭ către Toma Postelnicul (n° 26). I-o întăreşte Radu-Vodă, acestuĭ al doilea Postelnic (13 Decembre 1625).

Agapia. Stroicĭ Vel Logofăt. — *Chipereştĭ*, II, 4. — Cf. vol. III din această publicaţie, p. 39 n. 1.

49. Iaşĭ, 29 Februar —. Constantin Movilă, pentru Bocĭoc Vel Ceaşnic, ce ţine Şeptilicĭaniĭ. Supt iscălitura Domnuluĭ, e a luĭ Ureache Vel Dvornic. — *Şeptelicĭ*, 3.

50. 14 Decembre 7117 (1608). Constantin Movilă, menţionînd o mărturie a luĭ «Hilip Vel Vătav volost Bacă . . .». Stroicĭ Logofăt.

51. Iaşĭ, 30 Mart 7117 (1609). Constantin Movilă, pentru Nicoară Vistierul. — *Popricanĭ*, I, 3.

52. Iaşĭ, 25 Octombre 7118 (1609). Pătraşco Vel Vornic de Ţara-de-sus, Orîş Hatman, Chiriţa Vel Postelnic, **Іѣрко** Logofăt, Boul Vistier, Toader Dragot[ă] Vornic «glotni». Ghiorghi «prăcălab Orheĭ», întăresc cumpărătura luĭ Nicolae Prăjescul. Semnează şi Ignat Mamuleţ şi Luca din Iaş, «Orăş», «Gheorghie Maroţi Logofet». Slavon. — *Popricanĭ*, II, 47.

53. Iaşĭ, 10 August 7118 (1610). Constantin Movilă, pentru Arpintie Postelnic. Pătraşco Vel Logofăt. Domnul scrie cu mîna luĭ :

54. Iaşĭ, 25 Septembre 7119 (1610). Constantin Movilă pentru Ionăşenĭ pe Jijie, citînd un privilegiu «ot Ion Dispot Voevod» ; se întăresc luĭ Nicoară Prîjescul Vel Vist. Pătraşco Vel Log. — *Popricanĭ*, II, 46. Cf. şi n° 45.

55. Iaşĭ, 22 August 7119 (1611). Constantin Movilă, pentru Arpentie Postelnicul, Pătraşco Vel Logofăt. — *Dădeştĭ*, 3.

56 Ionaşco Mare-Păharnic, Pinteleĭ pîrcălab de Cotnarĭ, Feltin şoltuz şi doĭsprezece pîrgarĭ arată că a venit la eĭ «Ionaşco Grigorcea cu nepoata sa, cu Eftimiia, fata luĭ Miron Clučariul ce, aŭ fost» şi se pîresc «cu semenţiia lor [nepoate] : Tudosiia Ončoae din Sučav[a] şi cu fea[te]le eĭ Agafiia şi Mărica Mănoe», pentru o falce şi jumătate «în dealul Măndru ; ce aŭ fost aceale viĭ a mătuşeĭ lor, a tuturor, Gripineĭ, călugăriţeĭ, dzicănd Todosiia Ončoae şi cu featele eĭ că li să vine şi lor parte dintr'aceale viĭ». Eftimia aduce zapis

de la preuţ şi de la mulţĭ oamenĭ bunĭ din Sučav[a]». Lasă «cu limbă de moarte nepoţilor săĭ, luĭ Gligorie Clučariul şi Sorieĭ, şi fečorilor şi nepoţılor, care zapis scrie cu pr[ocl]eciune, cine va strîca tocmala eĭ Grăpineĭ călugăriţeĭ; iar Gligorie şi Sora cu fečoriĭ lor ca să fibă a cumănda şi a griji la pogrebul eĭ şi diati pre răndu prespre anul, şi aşijdere în toţ aniĭ să dea dintr' aceale viĭ căte o ğumătate de vin la beseareсă la Arhaanghel în Sučav[a], şi căte un cal în toţ ani la Svetagora, la Dioniseaţe. Decĭ noĭ, vădzăndu acel zapis cu proclečune mare . . ., noĭ n'amu îndrăznit altă leage a maĭ fač[e], ce am lăsat pre aceaia, tocmală, ca să ţie Eftimiia fata luĭ Miron, nepoata luĭ Gligorie şi a Soreĭ, cum şi pănă acmu aŭ ţinut moşi eĭ şi părinţi ie, şi ca să aibă griji adeatiul mătuşe-sa Gripineĭ călugăriţeĭ, la beseareсă la Stiĭ Arhanghel în Sučav[a] şi la Dioniseaţe, la Staagora. Ačasta scriem; şi daŭ ştire cu častă carte a noastrî». 7121, Septembre 30.

Treĭ peceţĭ şi semnătura luĭ Ionaşco Vel Čĭaşnic[1]. — *Cotnarĭ*, III, 3.

57. Fără da tă. Vînzare de ocină «dumisale luĭ Iordachie, fratele Tomeĭ Postealnicul». Pomenit şi «Ianie, vătavul luĭ Panî Vistearnicul». — *Bodeştĭ*, IV, 1.

58. Fără dată. Cumpărăturĭ de la mănăstirea Pîngăraţĭ ale luĭ Toma Cantacuzino. — *Buciumĭ*, I.

59. Iaşĭ, 13 Februar 7122 (1614). Ştefan-Vodă către Onciul fost staroste şi vătămanul din Roşiiacĭ, pentru ca satul să şĭ plătească dabilele. Slavon. — *Roşieştĭ*, XII, 4.

60. *Izvod de cheltuial[a], č-aŭ cheltuit Stolnicul Niculachı pre moşiia Boulenĭ, vlt 7127:*

Pre viile socrăĭ meale în dzilel[e] Raduluĭ-Vod[ă] dat-am Niculaĭ Vistearnicul doa bute de vin, şi am scos viile.

Dreptu satul Căcăredzeaniĭ am dat un vig de atlaz şi un galbăn drept ispisoc.

Dat-am iară, drept Bulăeştĭ, 1 teascu dea argint, făcea preţ

[1] Urmează (nº 3) întărirea luĭ Alexandru Iliaş pentru Eftımia şi soţul eĭ, Toma Mare-Sulger. Se citează pravila în favoarea lor. «Cristea Damiian» scrie, iar ca Vel Logofăt semnează Ghianghea.

de 20 talerĭ bătute, şi un cal, şi un vig de adămască. Şi luĭ Nebojatco 3 ug., drept ispisoc.

Căndu m'am părăt cu fraţiĭ Bouluĭ drept Moreanĭ, am dat 6 jderĭ şi 4 ug.

Când aŭ venit Gaşpar-Vod[ă], dat-am tălmaciuluĭ Nicăĭ Postealnicul o cabaniţ[ă] cu blane de spinărĭ de răs şi un şlic; făcea amăndoao preţ de 18 ug.

Căndu am scos Mihuleani de la Postelnicul Enachie, am dat Turculuĭ celuĭ mare 5 coţ de postav turcescu şi 1 con, ca de 8 ug.

Când m'am părăt cu Bohmoteştiĭ pentru Ieporenĭ şi i-am rămas, dat-am 10 ug. de aur, şi luĭ Nebojatco 2 ug., pentru ispisoc, tij. Şi am cumpărat coconilor postav fileandrăş[1] 8 coţĭ; fac 25 de zloţ.

Dat-am socrăĭ meale 5 ug. de cheltuial[ă], când aŭ purces acasă; să-s ştie.

Vleat 7136.

Cumpărat-am Bouluĭ o păreache de nădragĭ la Paştĭ.

Căndu am mersu la Ţarigrad cu treab[ă] domnească, dat-am mameĭ împrumut 17 talerĭ bătuţĭ, la nevoia eĭ.

Dat-am drept Stejereanĭ şi Corlăteştĭ 17 ug. întru mănule Lupuluĭ Cupariul.

Iar căndu am mărsu cu fraţiĭ Bouluĭ la Iaş, toţĭ, şi ne-am părăt pentru Moreanĭ şi pentru Strămbĭ, am cheltuit la Iaş 46 talerĭ bătute.

În dzilele luĭ Barnovschiĭ, când m'am părăt cu Spătariul Dumitru, cheltuit-am 12 zloţ, şi luĭ Gavrilaş Vornicul un inel de aur de dzeač[e] galbenĭ. Dat-am Bouluĭ o şarvană a mea cu ceprage şi blănit[ă], ca de 18 ug. bunĭ, când aŭ mersu în cas[ă] la Barnovschie-Vod[ă]; iar şi i-am dat luĭ un frăn de-aramă ca de 2 ug., şi 30 de potronicĭ împrumut, şi postav roşu de şea ca d[e] 2 ug. şi o cergă turcească loat[ă] în 2 ug.; la nunta luĭ iarăş i-am dat 11 ug. împrumut luĭ; cumpăratu-am iară o păreache de čobote în 13 potronicĭ.

[1] Un document slavon fără dată de an (Bibl. Ac. Rom., 40/XI; Iaşĭ, 14 Iunie) priveşte o vînzare în Păşcanĭ pentru o dulamă багренницѫ, za făelandrăş».

Făcut-am Bouluĭ iar o iapăngeà de caragiŭ drept 8 ug., când aŭ murit Radul-Vod[ă]; dat-am Bouluĭ 15 talere, caĭ proştĭ, de ş'aŭ loat un cal; când am venit eŭ din Ţara-Montenească, datu-i-am o dulam[ă] roşie, ş'o păreachea de nadragĭ, drept 11 ug.; aşijderele iar cându am venit din Ţara Muntenească datu-i-am luĭ împrumut neşte blane de hulpe, drept 16 zloţ, şi 12 zloţ banĭ gata.

Dat-am la o sabie a luĭ, banĭ de lucru şi de argint, 2 talere bătute.

Când fometea, vândut-am un cal în Ţara Ungurească, la Lazar Iştioan, cal turcescu, drept 140 ug., şi am loat tot păne, şi o aŭ adus Dăvideaniĭ; dece am măncat tot împreună.

† În zilele Raduluĭ-Vod[ă] dat-am pentru Tălpălăeştĭ 2 volĭ cu 2 sobolĭ, preţ 12 ug. Un grăunţu de mărgăritar am cumpărat cuconilor drept 3 ughĭ, de l-aŭ pus la orsagă.

† Fără de alte mărunţişurĭ, ce am făcut pentru dânşiĭ.» — *Frăteştĭ,* 5.

61. «† Eto az Nebojatco Uricar mărturisescu ceastî scrisoarea a mea cumu m'am tocmit cu Ion Hăngul Pit. printru hălăşteae ce avem în Jijiia, şi el şi eŭ; aşea ni-am tocmit: să gonim în hăleşteul miŭ cu năvod eu, iară în hăleşteul Hănguluĭ cu voloace să nu gonim nicĭ eĭ la noĭ, nicĭ veciniĭ noştri a îmbe p . . . rechile, să o oprim unul pre altul şi pre veciniĭ noştri; iară, de-a voi (?) să gonească Hăngul în hăleşteul săŭ însuş, însă din gura părăuluĭ în ğos. Şi într'această tocmală au fost Băseanul Uricarul, şi Costantin Uricariul, şi Crstiian Spătarul din Rotompăneştĭ. Şi ne-am pus şi peceţile, să să ştie. Pis u Ias, l^{t} 7123, Ghen. 28».

[Patru semnăturĭ şi peceţĭ.]

— *Băşănĭ,* I, 6.

62. 16 Ianuar 7125 (1617). Radu-Vodă, pentru Dumitru Buhuş şi sora luĭ (сестри) Safta, fata (дъщи) luĭ Cărăiman Ceaşnic. Slavon. — *Vulpăşeştĭ,* 4.

63. 2 Mart 7126 (1618). Radu-Vodă întăreşte cumpărarea de către Dumitru Goĭ Vornic a uneĭ ocine de la Micoticĭ şi

sora luĭ, Buica, fiiĭ luĭ «Ursu Bărbuiŭ» biv Dvornic. «Gheanghea Logofăt». Nebojatco pisar [1]. — *Blăgeştĭ*, I, 1.

64. Iaşĭ, 5 Iunie 7127 (1619). Gaşpar-Vodă hotăreşte în afacerea unuĭ sătean, căruia altul îĭ plătise cisla; de nu o va da înnapoĭ, îşĭ va pierde moşia. — *Dumeştĭ*, III, 1.

*65. 12 August 7127 (1619). «Noĭ Pătraşco Başotî ot Bodeştĭ, i Donicĭ Comişel ot Vărtop, i popa Ion ot tam, i Mierăuţĭ diacul, i Zahariia diiacon ot tam», arată că Urîta, fata luĭ «Andreica Mierdariul», s'a tocmit cu frate-săŭ Nichita diacul, dîndu-ĭ un pămînt pentru «doaodzecĭ de galbenĭ de aur». — *Bodeştĭ*, V, 15.

66. Iaşĭ, 10 Decembre 7130 (1621). Ştefan-Vodă întăreşte călugărilor de la Războienĭ satul. Traducere. — *Războienĭ*, 6.

67. «Adăcă eŭ Ghincea şoltuzul şi doĭspredzici părgarĭ scriem şi mărturisim cum aŭ venit înnaintea noastră Lazar fečoriul Sascăeĭ, nepotul luĭ Dragota Copač, de nime [, etc şi vinde] parte măne-sa, ce s'aŭ venit luĭ den sat den Uricheşt[ĭ] .. şi decinde de apî Totruşuluĭ..., tal., banĭ de ardzintu..., denaintea luĭ Stanosie den Copaceşt şi luĭ Cos. tantin Bărlibaş de-acolea şi a mulţĭ oamenĭ bunĭ. [Şi alţiĭ vînd.- Pis u trăg Agiud, vl[t] 7131, Martia 23 d[n].» — *Coţofăneştĭ*, I, 1.

* 68. 23 Iulie 7131 (1623). Ştefan Tomşa dă o întăritură luĭ Manolachi Vel Vameş pentru Visternicenĭ. «Care aceste sate aŭ fost a luĭ Isac Balica Hatmanul, şi li-aŭ prăpădit la a luĭ vicleşug, cănd s'aŭ legat el şi cu alţĭ boerĭ pribegĭ din ţara leşască, cu multă oaste leşască şi Cazač, cu săbiĭ şi focurĭ, ş'aŭ vinit asupra Domnii Mele ş'a pămîntuluĭ nostru, şi mare războĭ s'aŭ făcut cu Domniie Mè la apa Jăjăi, şi tot-puternicul Dumnezeŭ i-aŭ adus supt sabiia Domnieĭ Mele, unde şi oasăle lor faţă sănt.» El dase 600 de galbenĭ «la trebuinţa pămăntuluĭ».— *Visternicenĭ*, II, 1.— Cf. vol. IV, pp. 272-3.

69. 21 Decembre 7132 (1623). Radu-Vodă hotăreşte în

[1] Goe vinde apoĭ (la 4 Ianuar 1628, supt Miron-Vodă) cumpărătura sa către mănăstirea Buneĭ-Vestirĭ (întărire şi la 26 Novembre). *Ibid.* Semnează în actul acesta şi Dumitraşco Ştefan, ca Logofăt.— La 25 Maiŭ 1632, Alexandru-Vodă dă o diplomă pentru «Candachia, cneaghina luĭ Goe biv Dvornic».

privința uneĭ încălcărĭ la satul Războienĭ, «dat sfinteĭ bisericĭ de Mărie Sa Domnul Ștefan Voevod cel Bătrîn». Traducere.— *Războienĭ*, 7.

70. 29 August 7132 (1624). Radu-Vodă întărește luĭ «Dumitrașco Fulger diiacul, de Todereștĭ», niște case în sat, ale luĭ Gheorghe fiul luĭ Ștefan Danco. «Pentru căce aŭ fugit Gheorghie din casele luĭ și s'aŭ lăsat Curteniia asupra slugeĭ noastre ce maĭ sus scrie, Dumitrașco Fulger diiacul: aŭ plătit multe dăjdĭ curteneștĭ pentru Gheorghe . . . și i-aŭ perit multe bucate prentru dănsul». Decĭ îĭ dă voie «a-l trage iarăș napoĭ în satu în Todereștĭ, cu toate bucatele luĭ, ca să plătească dajdea Domnii Meale». — *Chilișoaia*, I, 1.

71. 27 Iunie 7133 (1625). Maĭ mulțĭ oamenĭ daŭ zapis că s'aŭ tocmit înnaintea lor Gheorghe și Fulger din Todereștĭ «ca să radză den Curtenie pre Gheorghie . . . și să-ĭ dea casa tătăni-săŭ luĭ Ștefan, cu parte de loc ce aŭ cumpăratu tată-săŭ Ștefan de la Cr[ă]ste fečorul Anușcăĭ, în satu în Todereștĭ, den deres de la Gașpar-Vodă, și să-ĭ maĭ dea și o putină de meare, derept 11 talerĭ, ce are la Iordachi. Decĭ deacmu nainte să hie grije luĭ Fulger de ača Curtenie, iară Gheorghie să hie slobod; numaĭ să plătească cisla țărănească».— În declarația sa — 27 Octombre 7133 (1624) — Gheorghe spune «cum m'am rugat luĭ Dumitrașco diiac să ia Curtenie, numele tătăni-mieŭ, să-l plătească el, și eŭ să-ĭ daŭ casa tătăni-mieŭ, și cu cătă ocină va hi . . ., și să-ĭ maĭ dau o putină de miiare, ce am la Iordachi, și eŭ să hiŭ slobod și măntuit de Curtenie, și să le dea Dumitrașco sama de Curtenia mea». Märturĭ sînt «multe slugĭ domneștĭ». — *Chilișoaia*, I, 10-1.

72. Hîrlăŭ, 7134 (1625-6). Dumitrașco Ștefan Vel Logofăt, Aslan Vel Vornic de Țara-de-jos, Nicoară Vel Vornic de Țara-de-sus, Miron Barnovschie Hatman, Hrizia Vel Vistier [1], Gorgan Vel Spătar, Gheorghe Bașotă Vel Medelnicer, Lupul vtori Logofăt, Toma vtori Postelnic, Arsenie treti Logofăt и прочиχ болѣр, arată ca Nechita Moțoc vinde moșia

[1] Hrizea Vel Ban se întîmpină și la 2 Octombre 7146 (1637) (Bibl. Ac. Rom., 21/XI). Cf. vol. IV, tabla.

din Bacău «luĭ dumisale luĭ pan Vistearnicul al treilea». Semnează: «Dumitrașco Ștefan Vel Logf.», Ἀσλάνος Βόρνικος [pecete ștearsă], «Hrizea Vel Vist.» [pecetea ștearsă], «Gorgan Vel Spăt.»; și iscălituri grecești neinteligibile. — Se află și întărirea cu aceiași dată, a luĭ Radu-Vodă [1]. — *Blăgeștĭ*, IV, 2. — Cf. nº 65.

73. 13 Decembre 7134 (1625). Radu-Vodă arată că Toma Postelnicul a înfățișat un zapis, cu data de Suceava, 15 Mart, de la Lupul Vel Logofăt, Tăutul Logofăt, Pătrașco Cĭolpan [2], Dumitrașcu Bașotă, Dumitrașco Buhuș, Ionașco Prăjescul, că fata luĭ Albotă a vîndut o vie în Cotnarĭ, la dealul Lasläuluĭ. Semnează și Dumitrașco Șt[ef]an V. Log.» — *Cotnarĭ*, III, 5.

74. Hîrlău, 25 Decembre 7134 (1625). «Nechita feciorul luĭ Moțoc [3]» vinde moșia sa la Ținutul Bacăuluĭ. — *Blăgeștĭ*, VI, B.

75. 13 Ianuar 7134 (1626). Radu-Vodă. Se pomenește și «Ignat săbiiar ot Iaș [4]». — *Chilișoaia*, I, 12.

[1] Domnul era atuncĭ pe moarte († 23 Ianuar st. n. 1626). Între ceĭ carĭ-ĭ aduseră trupul, spre a fi îngropat la Bucureștĭ, Miron Costin numără pe Hrizea (p. 289). — Nichita avea un frate, Toader.

[2] Într'un document nedatat (Bibl. Ac. Rom., 4/XXXII) figurează «Samoelŭ zeatu Čulpan calogher». La urmă se înseamnă: н пнсал та зап. вь днь Костантин воевода у іаш. — În Condica Bărboiuluĭ (ms. la Bibl. Ac. Rom., p. 39) se cuprinde un act din 21 Iulie 7122 (1614), de la Balșe vtori Log., Ciolpan Post., Vasile Ureche, ș. a.

[3] La 2 Februar 7168 (1660), Ștefăniță Lupu dă un privilegiu luĭ Neculaĭ fiul luĭ Dumitru Buhuș Vistierul, pentru o moșie ce acesta avea de la Miron-Vodă. O hotăresc Bașotă biv Log., Vasilie Banul Vist. și *Iacob Moțoc* (Bibl. Ac. Rom., 51/XLV).

[4] La 5 Decembre 7170 (1661), Duca-Vodă dă luĭ Dumitrașcu Murguleț, «ci ne-ŭ fost vătav de *sinețarĭ*», voie a-șĭ culege dijma (Bibl. Ac. Rom., 25/II). — Pe la 1600, Miron Iușevicĭ, diac, dă un zapis, în care se pomenește un Macrì Vel Armaș, un Tăutul, Dumitru Roșca, Avram Babicĭ și un «vătas za *hansarĭ*» (26/XLIX). — Un *selitrarĭŭ* se întîmpină în 7178 (1670) (47/LVIII). — La 20 Decembre —, Crăciun din Pitușca dă partea-ĭ din sat luĭ панŠ Донич капитан pentru 5 000 de talerĭ. Marturĭ sînt maĭ mulțĭ creștinĭ «megiiașĭ», parte din eĭ ostașĭ: Danco din Pitușca, Lupul din Verpca, Marco de acolo, Gligorie *hotnog* din Săpotenĭ, Dumitru *hotnog* din Găteștĭ, Simion din Sițăneștĭ, и иних хотнor din V[illegible] acolo, Marco din

76. Iaşĭ, 16 April —. «Dumitraşco Ștefan Logofet» mărturiseşte că Dămiian din Cotnarĭ şi soția, Irina, «fata Zahariei de Sučava», vînd o falce în dealul «Asenuluĭ dumisale jupâneaseĭ Mariicăĭ», pentru 100 de talerĭ, «într'o carare cu viile dumisale». «Ca să-s scrie şi la catastivul oraşuluĭ.» Marturĭ: Arsenie Log., Dumitru Buhuş, Stratul «fečorul Mihăilescului», «Fealtin din Neamțu şi Ionaşco Stejeran de acolo, şi Ghidul de Hociungĭ şi Iane ginerele Băbațiĭ de Iaşĭ.

Pecetea luĭ Ștefan, cu un cal peste un coif şi: «D. Șt».] — *Cotnarĭ*, III, 16.

77. Iaşĭ, 25 Maiu 7135 (1627). Moise-Vodă. Pentru că Grama Stolnicul, şi soția luĭ Anghelina, nepota luĭ Orăş Hatmanul, şi Stratul Păharnicul, şi Lupul Cupar, cu soția luĭ Irina, alta nepotă a luĭ Oraş, vînd o moşie luĭ Ghianghe Vornicul. Domnul semnează cu roş. Slavon. — *Roşieştĭ*, XII, 5.

78. Iaşĭ, 12 Iunie —. Maĭ multĭ moşnenĭ vînd luĭ Grama ocina lor pentru banĭ şi pentru un cal «prețuit drept dzeace galbenĭ». Martur: Lupu Vornicul. — *Roşieştĭ*, XII, 1.

79. Iaşĭ, 1iu Decembre —. «Eŭ Grama Jitniceariul cel Mare» face o învoială cu «Apostol Cehan». Martur e «şi Orăş». — *Roşieştĭ*, XII, 2.

80. Fălciiŭ, 9 Ianuar [de la 1628]. Vînzare de ocină către Toma Sulgear şi «sora» luĭ, Todosia, pentru «zloțĭ tătăreştĭ». — *Roşieştĭ*, II, 3.

81. 6 Mart 7136 (1628). Lupul Talpă dă o parte de moşie luĭ Toma Sulgear şi soțieĭ, «Iftimiia». — *Bodeştĭ*, II, 1.

82. 25 Novembre 7137 (1628). Miron-Vodă, care citează un zapis mărturisitor din partea luĭ «Toader Beldeman», aprod, şi alțiĭ. — Cf. *Ist. literaturiĭ romîne*, II, p. 88.

83. Iaşĭ, 22 Mart 7137 (1629). Miron-Vodă (?). Pentru Dumitru Buhuş Vistier şi Prăjescul Postelnic. — *Dădeştĭ*, 3.

84. Februar 7138 (1630). Ioraşco Başotă, Vornic, cumpără

Vărdzăreştĭ, Drîgan din Săpoteanĭ (16/XXII). — La 31 Iulie 7186 (1678), «eŭ Neculaiŭ i Vlad *Ciauşul* i Necula *steg[ar]* daŭ un zapis pentru o datorie «*căpitanuluĭ*» (26/XLIV)

un loc în Porceştĭ. Dă doĭsprezece «galbenĭ», răm'ne dator cu un număr de «talerĭ» şi «banĭ proştĭ». Va da în locul lor «vitî: boĭ şi vacĭ, şi păine». Urmează notă de ce s'a dat: între altele: «un poloboc de miiare». Plata se face apoĭ de Toma Vel Sulger şi, pe urmă, Postelnic. — *Porceştĭ*, 20.

85. Iaşĭ, 8 Mart 7139 (1631) «Adecă au venit înnaintea Domnieĭ Meale şi înnaintea tuturor boierilor Domnieĭ Meale Gheorghie fečorul răpousatuluĭ Dumitraşco Ştefan Log[o]fătul şi cu sluga noastră, cu Costantin Dracea, şi aşea aŭ dzis înnaintea Domnieĭ Meale Constantin Dracea cum i-aŭ ğuruit răpousatul Dumitraşco Ştefan Logofătul ca să-ĭ cumpere un sat luĭ, pentru slujba ce i-au slujit cu mare dereptaate şi pentru căcĭ aŭ fost semenţiia sa; deč n'aŭ apucat să-ĭ dea, căč i-au scurtat Dumnedzăŭ dzilele; iară Gheorghii aşea aŭ mărturisit înnaintea Domnieĭ Meale cum aŭ audzit şi el atunce, căndu i-aŭ ğuruit; decĭ, pentru acela lucru vădzăndu Gheorghiţă, şi ştiindu cătă slujbă i-aŭ slujit părinteluĭ săŭ, n'aŭ vrut să lase în deşert ğuruita ce i-au ğuruit, ci aŭ dat slugeĭ noastre luĭ Costantin Draceĭ ğumătate de sat de în Goşmanĭ, ce iaste în Ţinutul Neamţuluĭ.» Confirmare la 8 Mart 7139 (1631). — *Romînĭ*, I, 21. — Cf. Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ*, II, p. 84.

86. 10 Maiu 7139 (1631). Moise-Vodă. Pentru moşia luĭ Dumitraşco Fulger. «Şi l-au plătit în patru aĭ de dajde curtenească [1]; decĭ, ca-s aiba a o ţinea, nimica să n'aibă a să amesteca la acea casă, fărî de sluga noastră». — *Chilişoaia*, I, 13. — Cf. n° 70.

87. 8 Septembre 7140 (1631). Ştefan de Dolheştĭ arată «cum aŭ înblatu fečorul mieu Solomon la o slujbă la Ţinutul

[1] Şi Armaşiĭ aveaŭ o dajde deosebită. În documentul nedatat de la Ac. Rom., 222/VIII, se înseamnă:

«Armaşi care nu s'aŭ istovit baniĭ de dajde lor, č-aŭ işăt la Ghenar, — Mart 5.

† 2 ug. 5 p[t] Vasile Hortolomeĭ ot Ţănutul Niamţuluĭ.

† 3 ug. p[l]. Vas[i]le Cracalie ot Cernăuţ.

† 3 ug. pl. Vas[i]le Cracalie, dajde č-aŭ eşit la Martia, cheltuiala Visterii.»

Neamțuluĭ; deci aŭ cheltuitu den banii domneștĭ 45 de galbenĭ». Pentru a-l plăti, își zălogește moșia către Toma Vel Stolnic. — *Bodeștĭ*, I.

88. 17 Februar 7140 [îndreptat jos 7138: deci 1632 saŭ 1630]. Pătrașco Bașotă Logofăt, Gheorghi Bașotă Vistier, Iurașco Bașotă Vornic «de gloată», Nichita și Gheorghie diacul daŭ un zapis «dumniialuĭ fratele nostru jupănul Iordachi [Cantacuzino; v. n° 57]» pentru o parte din moșia Cornĭ, pe care o vinde «frateluĭ nostru, jupănuluĭ Tomeĭ Postelnicul». — *Bodeștĭ*, IV, 10.

89. Suceava, 8 Mart 7140 (1632). Lupul Prăjescul Postelnic arată că s'a învoit cu egumenul de la Războienĭ pentru satul cu acest nume: «care satu aŭ fostu maĭ de-ainte vreame a moșiloru noștri; după acea tămŭplatu-s'aŭ părinților nostri eșire în Țara Leșească cu Costantin-Vodă, luat-aŭ Ștefan-Vodă Tomșea acel satu [la 10 Decembre 1621]... și l-aŭ dat cestor părințĭ». Se hotărește a li da «treĭ sute de talerĭ, banĭ proștĭ, și opt iape, și un armăsaru, și patru boĭ învățațĭ, și doĭ tinerĭ tretinĭ; baniĭ le-amu dat toțĭ». — *Războienĭ.*

90. Fără dată. «Eŭ Dumitrașco Prăjescul, precum m'am apucat să daŭ uricul și zapise ce să vor afla pre Roșiiacĭ, întru măna dumisali cumnatuluĭ Irimiieĭ Vornicul de Poartă; pentru căce iaste satul pre sama dumisale.» Semnătura. — *Roșieștĭ*, XI.

91. † »Dumneata frate cumătre Vistearnič[e] Buhuș, închinumă dumital[e] cu sănătate; altă, daŭ știri dumital[e] că aŭ părăt la Vodă cel vătăman den cea slobodzie muntenească de lăngă Trăgul-Frumos, aŭ părăt pre dumneata și pre Grama, că le-ațĭ cosit fănațul lor, și eĭ acmu n'aŭ unde cosi; dece aŭ trimis Vodă un aprod să aprindză fănațăle toate, și a dumital[e], și a Grameĭ, și să fie aprodul tot acolea, cănd vor arde aceale fănață, și s'aŭ scărbit pe dumneavoastră foarte rău; aiasta daŭ știre dumital[e]; și să fiĭ dumneata sănătos ot Hristos; amin. Av. 20.

† Ce vețĭ fi cosit dumneavoastră, din ceale hotare a tărguluĭ ce vă s'aŭ dat dumilorvoastre, acealea fănețe aŭ zis Vod[ă] să le aprindză.

Brat vaș mlt.: *Lupul Prăjescul.*

† La dumnealuĭ, la Vistearnicul Buhuș ca să se dea.» — *Dădeștĭ.*

92. «† Dumneata Vistearnice Buhuș, închinămu-ne dumital[e cu sănătate; alta: ne rugăm dumital[e] di cea bucățea de iarbă de la Dădeștĭ, de la area dumital[e] cea veache, den drum în sus, că dumital[e] încă îțĭ va ağunge: poțĭ să fač dumneata o mie de stogurĭ, că n'am vrut să cosim pănă nu vom da știre dumital[e], și ne așteaptă oameni acolo pănă va vini un răspunsu de la dumneata. De-aceasta ne rugăm dumital[e]; și să fiĭ dumneata sănătos ot Hriste; amin.

Maĭ mic fičorul dumitale: Vasile, mă [în]chin dumitale.

† De la Vasilie Prăjescul pentru făn de la Dădeștĭ.» — *Dădeștĭ.*

93. 10 Mart 7141 (1633). Vasile-Vodă arată că maĭ mulțĭ moșnenĭ vînd locurĭ și viĭ la Cotnarĭ luĭ Toma Vel Stolnic pentru 150 de ughĭ. — *Cotnarĭ,* III, 6.

94. Iașĭ, 30 August 7141 (1633). — Moise Vodă scutește pe locuitoriĭ din Docolina de a da ceva «a oamenĭ ce vor treač[e] pe acolo, în sus saŭ în ğos, aŭ sluga Domniĭi Meal[e] [1], aŭ slugă boerescă, aŭ hie cine va fi, nemăruĭ bucate saŭ băutură să nu dea, ce, cuĭ va trebui, el să-șĭ cumpere pre bani săĭ; numaĭ cine va avea cartea D[om]nii Meal[e], aceluia să ĭ dea bucate și, ci va trebui hrană, cum va scrie cartea Domnie Meal[e], și Turcĭ, și Tătar[ĭ], și alțĭ sol[ĭ], pre ceia să aibă a-ĭ grij[i] și a-ĭ străjui; așijder[e] și voĭ globnič, și deșugubinar[ĭ], și olăcarĭ, și podvodarĭ, întru nimic să nu-ĭ tragețĭ boi loru la podvoade, nicĭ caiĭ de olac; și voĭ cămănarĭ

[1] «Slugile domneștĭ» jucaŭ un rol însemnat în tîrgurĭ și sate și eraŭ marturĭ căutațĭ. Cînd fiul luĭ Marco ot Pășcanĭ vinde moșia sa luĭ Pătrașcu Peaic, mărturisesc pentru el Ion ot Dumeștĭ, Condrea ot tam, popa Simion din Dăngheștĭ, popa Bănița ot tam, Efrim ot tam, Leahul, Măteiŭ diiac ot Mirceștĭ și «mulțĭ oamenĭ bunĭ și slugĭ Domneștĭ». August 24. Slavon (Bibl. Ac. Rom., 247/XIII). — Cînd Procop Hurduga din Glodeanĭ dă moșia sa luĭ Pătrașco Hilimon actul se face înnaintea luĭ Lazor Pah. din Glodenĭ, Oprea Ion din Dumeștĭ, Condrea ot tam, Pătrașco Peaicul, Ionașco din Dăngheștĭ, Ifrim, Lahul diiac, «și înnaintea multor oamenĭ bunĭ, slugĭ domneștĭ» (*ibid.,* 264/XIII).

întru nemic să nu-ĭ învăluițĭ de camăn[ă]; așijder[e] dobitocul lor să nu să tragă printru alțĭ oamenĭ saŭ printru alte sate; numaĭ printru capetele lor să dea ce le va fi biriul, căč Domniia Mea m'am milostivit și am miluit pre credinčos boiarinul Domnii Meal[e] ce maĭ sus scrie, cu acel sat, ca să hie a luĭ cu tot venitul, și de camăn[ă] încă i-am ertat, căcĭ țin băutură prentru soliĭ ce trec; așijderi și voĭ, șoltuj de Vasluiŭ și de Brălad, ce vor hi podvoade din sus, să le treaceț la Brălad; ce vor hi din ğos, să treacețĭ la Vasluiŭ; iar Docoleani să hie în pač[e]. Ipac neučnitem [1].

Sam gdnă veleal.»

Pecete mică, roșie, fără inscripție. — *Piscanĭ,* II, 3.

95. «Adecă eŭ Irimiia de Docolina și Dănilă de acolea scriem cu cestŭ al nostru zapis precum am luat în chizeșiia noastră pre Pănteleĭ și pre Dăniil, precum numaĭ să margă cu totul ce vor avea în sat în Docolina, de unde aŭ fostu, și i-am luat de la dumnialuĭ Părvul vătavul, din închisori, și i-am luat să dăm sam[ă] noĭ de dă[n]șiĭ; și eŭ Ștefan Romășcanul am scris zapisul, ca se-s știe. Și eŭ Pănteleĭ și Dănil sintem chiziiașĭ de Ionașco fečorul luĭ Pavălŭ. *† Dănıl † Irimiia.*» — *Piscanĭ,* II, 7.

96. 24 Mart — «Eftimie nepotul Lupuluĭ Borvinescul» face o vînzare. Marturĭ: «Gligorii I[n] vătămanul» de Docolina». «Și mulțĭ oamenĭ bunĭ, tinerĭ și bătrânĭ.» — *Pıscanĭ,* III, 1.

97. Iașĭ, 14 August 7142 (1634). Pătrașco Bașotă, Mare-Logofăt, Ureche Vel Spătar și alțiĭ arată că «Condi biv mitnic» face o vînzare luĭ Iordachie Vistiearnic, la Popricanĭ pe Jijie. Semnează Γαβριὴλ Χάτμαν. [2], Ureche și Dumitrașco Jitnicerul. Slavon. — *Poprıcanĭ,* V, 1.

[1] Docolina era a luĭ Furtună Sulgearul, căruia-ĭ fusese întărită de acest Domn la 5 Decembre 1631, «cum aŭ fost date și maĭ de nainte vreame de răpoasata maica Dumneĭ Meale». O dăruise «și giupăneaseĭ dumisale, Cărstineĭ» *(Piscanĭ,* II, 3).

[2] Era fratele luĭ Vasile Lupu, decĭ un Grec, așa încît iscălitura luĭ grecească se înțelege. Dar supt un act grecesc din 1641 (14 Iunie), o chitanță de negustor, iscălește. † Λογοφέτης Ῥωκοβήτζη μαρτηρὸ τὰ ἄνωθεν (Bibl Ac. Rom. 137/LXVIII).

98. «Izvod de urice și de zapisă, č-aŭ perit, a dumisale a Visterniculuĭ Iordachie.» — *Popricanĭ*, VI, 163.

99. Mărturie pentru Popricanĭ, în procesul urmașilor luĭ Iordachi Cantacuzino Vistiernicul cu mănăstirea Aron-Voda. «Dona de Moimiaștĭ, č-aŭ fost Vornic de Poartă, om bătrăn, acesta au dat sam[ă] precum ține minte de la Barnovschi-Vod[ă]». Era moară acolo: «a Condiĭ Vamiașul» O drege Iordachi. Morile stau pănă în Domnia luĭ Iliaș-Vodă Alexandru. «Simion căl[ă]raș la Čohoranul Tudo sie], căp[i t an].» Frim Clate de Liiaștĭ, tij pe Jijia», spune că Iordachi a avut morile «păn aŭ cădzut în urgie la Ștefan-Vod[ă] Gheorghie; deč, fiindu în urgie, au fost văndut acial hăleșteu Ștefan-Vod[ă] Ghiorghie unuĭ Jidov, de l-au tăiat, și au stătut pustiĭ păn la Ștefănit[ă]-Vod ă], și la Ștefănit[ă]-Vod[ă] iară l-au iazit Iordache Vist.» — 10 Novembre —, Popricanĭ. Semnează Bejan Hudicĭ, Vornic glotniĭ, și Axintie Uricariul». — *Popricanĭ*, V, 100.

100. Altă mărturie pentru Popricanĭ: «Au fostu un pod făcut de dumnealuĭ Vistearnicul Iordachie». — *Popricanĭ*, V, 95.

101. «† Cinstite Post. Iordache. Să fie dumneta sănătos. Mă rog dumnetal[e pentru Dumnezăŭ și pentru sufletul părinților dumnetal[e], fă-ț dumneta pomană pentru mine, de grăiașt[e] Măriei Sal[e] luĭ Vod[ă de mă scote de la ač[a]stă slujbă, că iat[ă] că mă pripescu să mă gătescu de oaste, și eŭ săntu sărac și n'am nič cal, nič nimic; ci mă rog dumnetal e], fă-ț dumneta poman[ă] de grăiașt[e] de mă scoate, iar eu, căcĭ veĭ osteni dumneta de mă veĭ scoate, iat[ă] că den parte mè de moșie-țĭ dăruescu dumnetal[e] 50 de stănjen[ĭ] de moșie, și pomana dumnetal[e] nesăvrășită va fi. De ačasta mă rog d[um]netal[e]; să fie dumneta săn[ă]tos.

Maĭ mic și plecatul dumnetal[e]

— *Dumeștĭ*, VI, 20. *Iancul.*»

102. Iunie 7143 (1635). Vasile-Vodă pentru «Conde Vameșul», care a vîndut Popricaniĭ luĭ Iordachi Vistiernicul. — *Romînĭ*, I, 69.

103. Iașĭ, 4 August 7143 (1635). Vasile-Vodă, pentru *ale-*

gere de moșiĭ la Bodeștĭ, luĭ «Toma Mare-Sulgear» [1]. — *Bodeștĭ*, VI, 5.

• 104. 4 August 7143 (1635). Vasile-Vodă, pentru o stăpînire de pămînt «Și s'aŭ pus a sa fierăe la Vistearnicul Domnii Meale, 12 florinţĭ pentru ačasta». — *Bodeștĭ*, VI, 4.

105. Goeștĭ, 29 August 7143 (1635). Zapis, menţionînd pe «Marco diac, slug Ureche». Slavon. — *Bășeanĭ*, II, 7.

106. Fără dată. Raport, pentru o hotărnicie, al luĭ Ștefan pîrcălab de Soroca, făcut luĭ Ureche Vel Vornic. — *Șeptelicĭ*, 9.

107. Iașĭ, 20 Mart 7144 (1636). Vasile-Vodă, pentru cedarea Popricanilor de Conde «mitnicul» luĭ Iordachi, Mare-Vistier. — *Popricanĭ*, VI bis.

• 108. 30 Iunie 7144 (1636). Vasile-Vodă arată că Gheorghe Preabicĭ și soţia luĭ, Mărica, fata luĭ Albotă, vînd o vie în dealul Laslăuluĭ luĭ Toma Mare-Sluger, și pentru o vacă cu viţel, preţuită patru ughĭ. Urmează zapisul vînzătorilor, din 18 April 7142 (1634), către «Postelnicul Toma». Semnează în el și Ghearghič din Bodeștĭ. — *Cotnarĭ*, III, 18.

109. Iașĭ, 3 Novembre 7145 (1636). Vasile-Vodà, pentru «Toader diiacul den Portarĭ». «I-am giudecat dup[ă] leagea ţărăĭ.» — *Onceștĭ*, I, 2.

• 110. 9 Novembre 7145 (1636). Maĭ mulţĭ boierĭ mărturisesc că Dracea vinde luĭ Gavriil Hatmanul pentru 200 de galbenĭ pămîntul ce-l are dăruit «de fečoriĭ Logofătuluĭ [Dumitrașco Ștefan], de la Ghiorghiţ[ă], și de la Gligorașco, și Vasilașco». — *Romînĭ*, I, 27.

111. Iașĭ, 3 Februar 7145 (1637). Vasile-Vodă întărește această vînzare a moșieĭ luate de Dracea de la fiiĭ luĭ Dumi-

[1] În pachet se află o sumă de acte privitoare la Toma: La 10 Iunie 7145 (1637) se dă confirmare luĭ Toma — La 14 Maiŭ 7159 (1651), zapis al luĭ «Andreiŭ Neamișul» către același Toma, ca Vornic de Ţara-de-sus. — La 14 Iunie 7159 (1651), Vasile-Vodă maĭ dă o întăritură luĭ Toma. — La 16 Ianuar 7160 (1652), zapis pentru vînzare către el în același sat. — La 8 Mart 7160 (1652), întărire de la Domn — La 17 April 7168 (1660), altă întărire (nle 6-11).

trașco Ștefan; «Ghiorghiță, i Vasilie, i Gligorașco». Slavon. — *Romînì*, I, 20.

112. Iașĭ, 30 Mart 7145 (1637). Vasile-Vodă, pentru Dumitru Buhuș fost Vistier, căruia i se confirmă partea din Dădeștĭ a «luĭ Voruntar ce aŭ fost Comis». — *Dădeștì*, 6.

113. Iașĭ, 12 April 7145 (1637). Sofronia, jupăneasa «Čogoleĭ», și fiiĭ: «Costin Čog[o]lea, dvornicul de Botoșanĭ», Pătrașco Ciogolea, pîrcălab de Hotin, și Miron Ciogolea, «și fiemea Tofana» îșĭ daŭ partea din Dădeștĭ luĭ Dumitru Buhuș, Vistier. *Dădeștĭ*, 7. — *V. Doc. Bistrițeĭ*, II, pp. XIV-V, XXII și tabla la *Studiì și doc.*, IV.

114. Novembre 7146 (1637). «Theodosiia, g[o]sp[o]jda eg m[i]l[o]stiiu g[o]sp[o]darŭ zemle moldavscoĭ», dă ocina eĭ «den seliștea Dădeștilor» «pre Sirca, maĭ sus de Tărgul-Frumos», luĭ Dumitru Buhuș Vistiernic. Marturĭ: Gavrilaș, Mare-Logofăt, Savin, Mare-Vornic, Ion «dvornic din casa Domnieĭ Meale, și Ionașco Bontăș, Dvornic de Portă [1], și Dumitru Roșca, și Vișan, Dvornicĭ de tărgu de Iaș». Semnează: «Gavriil Vel Logof.» și «... Vel Dvornic», «Ion Dvornic». Pecetea are legenda: Тодосїа госпо[жда] зм. мл. — *Dădeștĭ*, 12.

115. C. 1659. Toderașco Mare-Logofăt și alțiĭ certifică o cumpărătură a Tomeĭ Vel Vornic, făcută și cu «leĭ bătuț, și doĭ boĭ, și dzeace stupĭ, și un răndu de haine de postav» [2]. — *Bodeștĭ*, I, 41.

116. Iașĭ, 17 Mart. C. 1659. «Toma Cata Cozino *(sic)*, V. Dvornic dolnii zemli», arată că și-a scos o moșie zălogită «fičoriul nostru Pițurlea, deregătoriul de Bodeștĭ». Semnează jos: «Az Toma Vornicul iscal.». Urmează alte vînzărĭ către el, tot in Bodeștĭ. — *Bodeștì*, I, 3.

117. Iașĭ, 8 August. De la 1659. «Toma Catacozinò Vel

[1] Într'un zapis slavon de pe la 1600 — Brăeștĭ, «Avg. 22», — al luĭ «Gligorie Bahrin, fiul luĭ Ion Bahrin» figurează ca marturĭ popiĭ *Bantiș* și Buda din Tohileanĭ, popa Ionco din Brăieștĭ, Toonea din Cernăceștĭ și Toma din Leveanĭ». Scrie «Lupiul» (Bibl. Ac. Rom. 267/XIII).

[2] La 18 Iulie 7179 (1671), Toma «Catacozino», Vel Vornic de Țara-de-jos, Duca Vel Vistier, Neculaĭ Buhuș Vel Stolnic și alțiĭ mărturisesc pentru o vînzare luĭ Iordachi Spătarul (Bibl. Ac Rom., 30/LVI, traducere · 25/LXXIV).

Dvornic dolnăi zemli i Iordachie Vel Spat., Duca Vel Vistiiar» daŭ zapis Bisericanilor, pentru un loc din Cîndeştĭ. — *Blăgenĭ*, IV, 31.

118. † Διὰ τῆς παρούσης μου ὁμολογίας δηλοποιῶ ἐγὼ ὁ παπὰ Γρηγόριος ὁ ψάλτης πῶς ἀπὸ τὰ ἄσπρ. ὁποῦ με ἤθελε ὁ Μωισῆ Βοεβόνδας, τὰ διακόσια πένηντα ἀσλάνια καί με ἦχεν δομένο τὸ χρησόβουλον ἀπὸ τὸ χορίον τὴν Τοκολήνα, πὸς νὰ εἶναι ἐδικό μου, καί, ἔσοντας νὰ ἤχε καὶ ὁ ἄρχον ὁ κόμησος ὁ Φουρτόυνας νὰ κάμι μὲ τὸ χορίον, ἐσιαστίκαμεν καί με ἐπλέροσε ἐμένα ὁ ἄρχον ὁ κόμισος, καὶ πλέον δὲν ἔχω νὰ γιρέβο τίποτας, οὔτε ἀπὸ τὸν Μοίσῆ Βοεβόνδα, οὔτε ἀπὸ τὸν Φουρτοῦνα, καὶ εἰς τοῦ[το] ἔγινε τὸ παρὸν ὁμόλογον κατέμροσθεν τὸν ἀξιοπίστον μαρτύρον τὸν ὑποκάτοθεν γεγραμένον, τὸ ὁποῖον τῷ ἔδοσα, καὶ τὸ χρυσόβουλον καὶ τὴν ὁμολογίαν. 1639, Δεκεβρίῳ 28.

† Διονύσιος ἡγούμενος μαρτυρῶ.

† Μελέτιος ἱερομόναχος ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων ... † Γαβριὴλ μοναχός, πρώην σταρόστης.

Prin cea de faţă a mea mărturisire arăt eŭ, Popa Grigore psaltul, cum că, din aspriĭ ce-mĭ datorià Moise Voevod, cele două sute cincĭzecĭ de leĭ, şi-mĭ dăduse uricul moşieĭ Docolina, ca să fie a mea, şi avînd şi dumnealuĭ Comisul Furtună a face cu moşia, ne-am înţeles, şi mi-a plătit mie dumnealuĭ Comisul, şi maĭ mult nu am să cer nimic, nicĭ de la Moise Voevod, nicĭ de la Furtună; şi pentru aceasta s'a făcut învoiala de faţă, înnaintea martorilor vrednicĭ de credinţă ce se scriŭ maĭ jos; căruia i-am dat şi uricul, şi învoiala. 1639, Decembre 28.

† Dionisie, egumenul, mărturisesc.

† Meletie, ieromonach din mănăstirea Iviruluĭ. . . † Gavriil monach proin (fost) staroste.

[Semnătură turcească]

[Pe V° :] Zapis pe Docolina de la popa Glig[o]rie, şi o hărtie de la Anniţa Hătmănias[a] pentru baniĭ č-am dat pentru Praroniţa — *Piscanĭ*, II, 6.

119. Suceava, 7149 (1640-1). Mărica Mănoae şi sora eĭ

Agahia, fetele Todosii Oncioaeĭ din Suceava, nepoatele luĭ Gligorie Postelnicul şi ale soţieĭ luĭ, Sora, arăta că au vîndut pămînturĭ în Logofeteanĭ (Dorohoĭ) şi Lopătinţĭ (Hotin) ş. a., ce le aveaŭ de la Gligorie şi Sora, «şi ne-aŭ fost rămăşiţă de la ruda noastră Eftimiia, giupăneasa dumisale Tomeĭ Stolnicul cel Mare, şi dumisale i-aŭ fost aceale ocine şi viĭ de la părintele dumisale, de la Miron Cluceariul, şi de la moşiĭ dumisale, de la Gligorie Postelnicul». Vănzarea se face luĭ Toma pentru 125 galbenĭ «şi un cal». Se cuprind şi viĭ la Cotnarĭ, în dealul Mîndruluĭ. Între marturĭ, şi Gligorie Ureche, Spătar-Mare. — *Sîrbiĭ*, V, 8.

120. Tecucĭ, 4 April 7149 (1641). «Adecă noĭ Ghene Părcălab şi Ivaşco Crăjăŭ», «şi alţĭ oamenĭ bunĭ, cariĭ s'aŭ tămplat şi megieş din pregiur, şi şoltuzul cu 12 prăgarĭ», fac o vănzare de moşie. — *Cozmeştĭ*, III, 2.

121. Iaşĭ, 23 Mart 7150 (1642). «Grozava, ğupăneasa răpăosatuluĭ Stratuluĭ, ce aŭ fostu Păharnic, şi Constantin Čogolea prăcălabul, şi Pătraşco Čogolea Şetrariul cel Mare, şi Miron Čogolea şi sora noastră Tofana» daŭ «frateluĭ nostru Buhuşu ce aŭ fost Vistiiarnic», o moşie, «cu cincĭ fărtae de vie la Cotnarĭ, ce sintu la Ţombric, ce ni s'aŭ venit noao de părţialî din cumpărăturile semenţieĭ noastre, răpăosatuluĭ Balica ce aŭ fostu Hatmanu». — *Dădeştĭ*, 13.

122. Iaşĭ, 30 Mart 7150 (1642). «Mărica, giupăneasa răposatuluĭ Lupul Hăbăşescul Vornic [1], şi fraţiĭ mieĭ, Gheorghie Prăjescul şi Ion Prăjescul, Păharnic», vînd ocină luĭ Dumitru Buhuş, Vistier. — *Dădeştĭ*, 14.

[1] În ms. 234 al Ac. Rom., f° 64, 64V°-5, 65V°-6, 66V°-7, 169V°, 181 V°-2, 183, se află maĭ multe documente privitoare la Hăbăşescul, la soţia luĭ Ioana (1657), la Grigore, Mare-Păharnic şi apoĭ Hatman. — În Octombre 7179 (1669), Duca-Vodă arată că «Andreĭ Badiul din Cerlena» a făcut jalbă asupra luĭ «Alecsandru de Hotin», «c'aŭ neguţat o roab[ă] de la Petrovicĭ, pre o nepoatî a luĭ, dirept 500 sute *(sic)* de leĭ, şi aŭ făcut zapis Badiul Hăbăşăsculuĭ Stolniculuĭ, iarî Hăbăşăscul aŭ făcut zapis luĭ Petrovicĭ den Crăm». Apoĭ, «cumnatul roabeĭ, Miron Cocoranul, şi cu Zozontie, şi cu Alecsandru de Hotin, s'aŭ dus la Cameniţă, la Petrovicĭ, făr de ştirea Badiuluĭ, ş'aŭ neguţat roaba maĭ scumpu : şeapte sute a opt sute de leĭ» (Bibl. Ac. Rom., 98/LXXV).

123. 12 Iunie 7150 (1642). «Eŭ Nechita Moțoc, fiĉorul luĭ Moțoc Vorniculŭ din Movileanĭ», vinde ocina sa «din Cămpul luĭ Dragoș, ce iaste în Ținutul Bacăuluĭ . Scrie Constantin Goștinarul. — *Blăgeștĭ*, II, 1.

124. 2 Iulie 7150 (1642). Vasile-Vodă, pentru Constantin Neaniul Vornicul de gloată, căruia-ĭ întărește ocina Todireștĭ, căpătată «pentru un boŭ ce-aŭ cădzut a Neaniuluĭ într'o groapă a luĭ Danco, iar, cine să vă ține de aĉa ocină, să-ĭ dè un bou boiarinuluĭ nostru . . ., și să-ș ție ocina». — *Chilișoai*, I, 15.

125. 5 Decembre 7151 (1642). Vasile-Vodă întărește vînzare de vie la Cotnarĭ, în dealul «Laslîul», făcută luĭ Toma Vel Stolnic de Ursul din tîrgul Suceveĭ. Urmează o mărturie din 8 Novembre, pentru acelașĭ scop, a luĭ Gavrilaș Mare-Logofăt. — *Cotnarĭ*, III, 11-2.

126. 30 Decembre 7151 (1642). Maĭ mulțĭ moșnenĭ din Galbenĭ, fac o vînzare în acest sat «dumisale luĭ Vasilie Vornicul din Răcăciunĭ și fămeeĭ dumisa[l]e Iriniĭ». Asistă și «vătămanul» satuluĭ. — *Galbenĭ*, III, 1.

127. 9 Mart 7151 (1643). Grigore Ureche Vornic-Mare de Țara-de-jos, și nepotul său, Neculaĭ Ureche Spatar, și Nistor Balșe împart moșiile ce aŭ de la Nistor Ureche și soția luĭ Mitrofana [1].— *Pietrosul*, I.

128. 26 Septembre 7152 (1644). Întărirĭ la Dumeștĭ și zapise de vînzare pentru Iordachi Vistierul Cantacuzino. — *Dumeștĭ*, VIII.

129. 4 April 7152 (1644). Zapis că s'a vîndut niște pămînt luĭ Toma Mare-Stolnic. Jos: «Am luat, pentru părțile nostră de ocină de Lasloaniĭ, ğumătate di Volțineanĭ, la Orheaiŭ» (de mîna luĭ). — *Bodeștĭ*, II, 6.

130. 20 Iunie 7152 (1644). Mărturișire de la Mitropolitul

[1] La 25 Februar 7144 (1636), în Iașĭ, dă un zapis «Vas[i]lie Balșe feĉorul luĭ Gheorghi Balșe Logofătul, nepotul Bărlădeanuluĭ» (Bibl. Ac. Rom. 33/LXXXVI).— În ms. 334 al Ac. Rom., p. 2, un «zapis vechiŭ, pe sărbii. de vănzare», al luĭ «Pătrașcu părcălab de Ungurași» mărturisește de vînzarea făcută de «Stanca, fata luĭ Balos bătrănul, sora luĭ Simion din Orășănĭ».

Varlaam pentru moșiile familiei Roșca. Dat «u Mitropolie».— *Orășeni*, II, 4.

131. Iași, 5 Maiŭ 7153 (1645). Pătrașcu Bașotă Vel Logofăt, Savin Prăjescul Vel Vornic de Țara-de-jos, Dumitrașco Șoldan Vel Vornic de Țara-de-sus, Gheanghea biv Vel Logofăt, Cehan biv Vornic, Cujbă biv Vornic, Ureache Vel Spătar, Iordachie Vel Vistier, Grama Vel Stolnic, Simion Gheuca Vel Medelnicer, Toma Vel Sulger, Dumitrașco Erali Vel Jitnicer, Ștefan Moimăscul Vel Pitar, Lupul Prăjescul Vel Clucer, Racoviță Cehan vtori Logofăt, Petriceaico Armaș, Toderașco treti Logofăt, Dumitrașco Gheuca Vornic «glotni», Neaniul Vornic, Tănase Vornic, mărturisesc pentru o vînzare ce se face la Todireni «dumisale fratelui nostru, lui Gavril Hatmanul», cu prețul de 80 de taleri. — *Todireni*, I, 10.

132. 28 Novembre 7154 (1645). Vasile-Vodă. Menționat Gligorașco Ureache Vel Spătar. — *Bășeni*, II, 15.

133. Iași, 12 August 7155 (1647). Pătrașco Boldescu biv Armaș vinde moșia părintelui său «Toader Boldescul ce aŭ fost Medelnicear, de la Pătră-Vodă», lui Toma Cantacuzino, Vornic de Țara-de-sus [1]. — *Galbeni*, II, 8.

134. Iași, 21 April 7156 (1648). Zapis pentru o vînzare la Ionășeni către Vistierul Iordachi. Semnează «Macri» și «Nicolai snă Buhuș». — *Popricani*, II. 48.

135. Suceava, 3 Iunie 7156 (1648). Vînzare de ocine în Lăzăști și «la Cămpii lui Dragoș» către «Iordachie Marele-Vistiernic». — *Blăgești*, III, 3.

136. 7156-9 (1648-51). Vînzări de pămînturi la Domnești către Iordachi Marele-Vistier. — *Dumești*, IV.

137. 3 Octombre 7157 — 7168 (1648-60). Vînzări de pămînturi la Bășăni «dumisale Vistearnicului Iordachie». Raport către el de la «Nicoară Dupniți și Căzacul». Într'unul din zapise e martur «Vasilie Brașovan». — *Bășăni*, I, 13 și urm.

[1] În același pachet se află și zapisul vînzării, la 26 Mart 7160 (1652), unei ocine în satul Popești, al lui «Dumitrașco uricar», către același Toma.

138. 15 Mart 7157 (1649). Uric Domnesc pentru Toma Cantacuzino. Pergament. — *Porceştĭ,* 39.

139. Ionăşenĭ, 18 April 7158 (1650). «Miron de Lozna, ginerele luĭ Ion Turculuĭ»[1] din Stăneştĭ, şi, cu fămeia mea, Tofana, nepoata Turculuĭ», vînd luĭ Gavrilaş Logofătul o parte din satul Stăneştĭ. — *Stăneştĭ,* II, 1.

140. 25 Maiŭ [c. 1650]. Vînzare către «Mihaĭ neguţătoriul din trăg, din Iaş». La urmă: «Şi ač[as]tă tocmală s'aŭ făcut dennaintea porţiĭ Măriei Sale luĭ Vodă, şi noĭ toţ Vorniciĭ de Poartă fost-am dă faţă, căndu i-aŭ dat bani deplin». — *Băşeanĭ,* II, 11.

141, După 1650. Alegere de moşie, după o «carte de dzi». — *Boruşeştĭ,* II, 11.

142. Iaşĭ, 20 Iulie 7159 (1651). Vasile-Vodă arată că Tămaş şi sora luĭ Marghita, fiiĭ Sorcăĭ din Cotnarĭ, vînd luĭ Toma «Catacozono», Vel Vornic de Ţara-de-sus, cu treĭzecĭ de leĭ bătuţĭ, nişte viĭ la Cotnarĭ, aflătoare între ale Vorniculuĭ. Se adaoge că fratele vînzătorilor, Giurgea, n'are parte la acele viĭ, dovedindu-se a fi om răŭ. Gavrilaş Vel Logofăt. — *Cotnarĭ,* III, 13 — Urmează zapisul (20 Iulie) al vînzătorilor, dat «giupănuluĭ Tomeĭ, Vorniculuĭ celuĭ Mare de Ţara-de-sus». Se vînd «şiase fărtae de vie». Giurgea e dezmoştenit, «pentru căcĭ l-aŭ plătit înmă noastrî de multe răutăţĭ ce aŭ făcutu[2], de aŭ fost de multe orĭ să piè, de nu l-ar hi plătit».

[1] Pentru un «Agă Turcul» v. Condica Bărboiuluĭ la Ac. Rom., f° 6 V°.

[2] La 17 Iulie 7169 (1661), găsim un astfel de cas de *platire*. Antonie Colăcescul mărturiseşte «cum eŭ furat un bou, şi m'aŭ prins de faţă, şi era să m[ă] spăndzure, iar de unchi meĭ şi de omenii meĭ n'aŭ vrut neme să mă plătescă de la curmeiŭ; deci eŭ, vădzănd că-s de perire, eu dat ocina din sat din Cernoeşte, un bătrân, cu hălăşteŭ în Pereschiiŭ, cu aşo de făn şi cu săpăturĭ» luĭ «Gheorghiţă prăcălabuluĭ de Tutova» (Bibl. Ac. Rom. 67/LXVII). — În 7185 (1677-8), «Stefan Corne, Vornicelul dumisale Visterniculŭ Ursachie ot Litenĭ» arată «Precum am făcut eŭ multă pagubă dumisal[e] luĭ Prodan Drăguşeşculuĭ Medelnicerului, căndu fugii Petriceico-Vodă în Ţara Leşască, de am ţĭnut cale la satu la Litenĭ, cu alţiĭ, şi am jecuitu şi o cuhne a fiilor dumisal[e] luĭ Prodan, şi am luat multe de toate. preţ de treĭ sute de leĭ, şi am înnecatu şi doo slugĭ a fiilor dumisale în Săretu, după cie au trimis dumneluĭ ... un Armaş de m'aŭ prinsu şi m'aŭ scos la Divanul Mării

Marturĭ: Gligorașco Hăbășescul Spătar, Neculaĭ Buhuș Jicnicer, Constantin Banteaș Căpitanul, Constantin Buhuș. — *Cotnarĭ,* III, 13-4.

143. Roman, 23 Decembre 7160 (1651). Vînzare către Toma Cantacuzino Vel Vornic de Țara-de-sus[1]. — *Galbenĭ,* 2.

144. 30 Mart 7160 (1652). Vînzare către «Toma Catacozino», Vel Vornic de Țara de-sus, care plătise niște «dabile călărășeștĭ [2]». — *Sărbĭ,* IV, 7 [3].

145. Iașĭ, 7 Novembre 7163 (1654). Vînzare către Toader Jora Sulger. Marturĭ: Bejan Balșŭ de Albeștĭ, Costantin Balșŭ, Nacul Zbieri de Cerneștĭ, «Costantin Macrii, părcălabul de Hârlăŭ, și Ionașco Balșŭ, părcălabul de Dorohoiŭ, și Mihalcea Mânescul și Ștefan Stănescul». — *Todirenĭ,* I, 12.

146. 1-iŭ April 7163 (1655). Gheorghe Ștefan dă o întărire luĭ «Toma ce-aŭ fostu Vornic». — *Porceștĭ,* 40.

147. 19 Ianuar 7165 (1657). Săteniĭ și popa din Piscanĭ daŭ un zapis pentru Apostol, care, împreună cu altul, e che zaș pentru un nepot: «cum de acmu înnainte să șadză în sat, în Docolina, necăiurĭ să nu-s maĭ ducî; iară, de va maĭ îmbla să fugî din sat, să avem a da noĭ samă de dânsul... și să aibî a lua bucatele noastre pentru dânsul». — *Piscanĭ,* II, 8.

148. Iașĭ, 14 Mart 7165 (1657). Zapis pentru vînzare în sat la Olăneștĭ. Se menționează și «uricul strămoșuluĭ nostru luĭ Olan». Pe a doua foaie se vede: «† *30 leĭ dat* [în litere

Sal[e] luĭ Dumitrașco-Vod[ă], și mi-aŭ dat ğudețul să mă spânzur[e]». Stăpînul săŭ se roagă a fi iertat. Îĭ dă partea sa din Căuieștĭ, cu care se plătește astfel pe calea stăruinților (Bibl. Ac. Rom., 132/XXXVII).

[1] Urmează altă vînzare, din Roman iarășĭ, 23 Decembre 7160 (1651) (nº 3).

[2] În *Sărbĭ,* III, se află o vînzare din 28 Februar 7151 (1643) pentru «Toma Stolnicul cel Mare» și zapisul respectiv (17 Februar). — În acelașĭ pachet IV, 4, actul din 1-iŭ Iulie 7143 (1635), prin care Pătrașco Bașotă Vel Logofăt mărturisește despre o vînzare către «frate-nostru Toma, Sulgearul cel Mare». — Tot în *Sărbĭ,* V, 1, actul din 11 Mart 7148 (1640), prin care se face o vînzare aceluiașĭ Toma Jos, și pecetea luĭ Șoldan, cu leul și inscripția: «Dumitrașco Șoldan».

[3] La 24 August 7162 (1654), Gheorghe Ștefan întărește satul Căcăceniĭ luĭ Iordache fost Vistiernic (Bibl. Ac. Rom., 37/LXXXVI).

latine] întăĭ. † *3 leĭ* [în litere latine] am maĭ dat luĭ Căbăraş anum[e]». — *Piscanĭ,* III, 4.

149. Buciuleştĭ, 20 Mart 7165 (1657). «Vasilie Hatmanul şi cu ğupăneasa mea Irina şi cu cuconiĭ noştri, cu Dumitraşco, şi cu alţiĭ ce va aleage Dumnedzăŭ dintru noĭ», vînd moşia lor din «Rusiĭ, ce iaste din ğos de tărgu de Totruş, cu vecini şi cu tot venitul; care sat aŭ fost cumpărătură de părinţiĭ noştri», «slugeĭ noastre, luĭ Savin č-aŭ fostu Căm[ă]raş», pentru 400 de talerĭ. Marturĭ: Ştefan Boul «Vornicul», «Dabigea Vornicul», Gligoraşco Sărdariul, Nacul Stolnic, Ilie Păharnic, Chiriac Sturdzea pîrcălab, Contăş Logofăt ş. a. — *Ruşiĭ,* I.

150. Iaşĭ, 11 Decembre 7166 (1657). Gheorghe Ştefan către «Iordachi č-aŭ fost Vistiiarnic, ca să să aibă a-şĭ ţinia satul dumisale Popricaniĭ, cu hăleşteu şi cu tot venitul; numaĭ căt va istovi Moşco Jidovul de vănat hăleşteul, şi, dacă să va dezvăra, să să ià tot ce or hi bucatel[e] Domnieĭ Meale acolea, şi să să mute la alt loc, iară dumnealuĭ să-ş ţie satul, căce iaste dumisale dreaptă cumpărătură; şi destul l-am ţinut Domniia Mea pre sama noastră cu asupreală, căcĭ să tămplas[e] vremile cu scărbă; iară i-am fost făcut asupreală». — *Popricanĭ,* V, 90.

151. Iaşĭ, 8 Ianuar 7166 (1658). Gheorghe Ştefan întăreşte luĭ «Nacul č-aŭ fost Stolnic-Mare», jumătate din satul Oncaniĭ. — *Orăşenĭ,* II, 5.

152. Iaşĭ, 12 Iunie 7166 (1658). Gheorghe Ştefan întăreşte moşiile Ciogoleştilor. — *Dădeştĭ,* 17.

153. 14 Iulie 7166 (1658). Gheorghe Ghica arată că s'aŭ învoit Iordachie Mare-Păharnic şi Ion Prăjescul Mare-Postelnic, pentru un heleşteŭ făcut de primul în Popricanĭ. «Iar, deac'aŭ stătut Ştefan-Vodî la Domnie, i-aŭ tăiat iazul, şi i-aŭ vănat şi peaştele, şi i-aŭ străcat şi moril[e]». Acum, «dacă aŭ cădzut satul iarăş pre măna dumisale, el aŭ vrut să-şĭ iezască hăleşteul şi să-ş tocmască şi moril[e], cum aŭ fost mainte». Prăjescul se împotriveşte. Se înţeleg ca Iordachie să iezească, avînd o treime din folosul heleşteuluĭ. Cînd va fi nevoie de dres, unul va da un car *(sic),* altul două. «Iară, căndu-şi va vîna în posturĭ peaşti de văndzare», tot aceiaşĭ parte la

cîştig ca maĭ sus: «şi din banĭ, şi din peaşte». Tot în înţelegere, «să bagi în hăleşteŭ năvod şi mreaje». — *Popricanĭ,* V, 2.

154. Iaşĭ, 31 Maiŭ 7167 (1659). Gheorghe Ghica, pentru Neculaĭ Buhuş biv Clucer, în proces «cu un vecin al săŭ... din Docolina, dzicînd boiarinul nostru că-ĭ iaste direpț vecin din sat, din Docolina, precum simt şi ceialalţĭ; iară acmu au fugit şi s'aŭ scris cîlăraş la socru-săŭ Constantin Ţiganul, şi nu vine în sat; iar Vasilie aŭ dzis că nu iaste vecin, ce-ĭ face năpaste. Decĭ Domniia Mea l-am cîutat la catastiv, şi nu l-am aflat călăraş, ce îmblî fără de ispravă fugind de la vecinîtate; decĭ l-am dat rîmas pre Vasilie ca să fie vecin... Să aibă a-l lua de grumadz, cu tot ce va avea el, şi să-l ducî în sat..., să fie depreunî cu alţĭ vecinĭ, la toate dările». — *Piscanĭ,* II, 9.

155. Iaşĭ, 10 Iunie 7167 (1659). Gheorghe Ghica dă de ştire luĭ «Arpintie vornicelul de Muntianĭ, şi la vătămanul, şi la toţ săteaniĭ de-acolò», că «Domnii Meale s'aŭ jăluit slugile noastre Miron Bučoc şi Nicolaĭ Buhuş pre voĭ, dzicăndu înaintia Domnii Meal[e] cum ş'aŭ fostu duşĭ eĭ plugurile la Dădeştĭ, să are, iară voĭ li-aţĭ scos plugurile de-acolo şi li-aţĭ bătut plugariĭ». Eĭ îşĭ arată *dreasele.* «Iară voĭ, carel e] va fi arat dintru voĭ pre locul luĭ, numaĭ să daţĭ a dzea[cea], sá nu maĭ faceţĭ cum aţĭ făcut, de-aţ întrat cu tăriia voastră».— *Dădeştĭ,* 19.

156. Iaşĭ, 18 Iulie 7167 (1659). Gheorghe Ghica întăreşte o ocină luĭ Miron Bucioc, Mare Sluger, şi frateluĭ luĭ, Neculaĭ Buhuş, biv Vel Clucer. — *Dădeştĭ,* 12,

157. 20 Iulie 7167 (1659). Gheorghe Ghica întăreşte Ionăşeniĭ luĭ Toderaşco Prăjescul. — *Popricanĭ,* II, 51.

158. Iaşĭ, 2 August 7167 (1659). Întărire a luĭ Gheorghe Ghica pentru o moşie. — *Roşieştĭ,* VII, 2.

159. «Io Stefanu Voevoda... scriem Domniia Mia la sluga Domnii Miale la Laş Iuzbaşî: dămu-ţĭ ştire, diaca veĭ vedia cartia Domnii Miale, iară tu să cauţĭ ceĭ oamenĭ din Popricanĭ ce sintu a boiarinuluĭ nostru, a dumisale Iordachii Vistiarnicul cel Mare, să-ĭ radzĭ de la catastiv, pentru că i-am dat Dom-

nia [Mia] să hie vecinĭ iarăş la loc. Aiasta scriem ... U Ias, l[t] 7168, Dech. 13.» — *Romînĭ*, I, 72.

160. Iaşĭ, 3 Mart 7168 (1660). Ştefan-Vodă «vornicelului şi vătămanuluĭ şi tuturor săteanilor din sat din Docolina, să fie tarĭ şi putearnicĭ cu cartea Domnii Miale a-s apăra să nu dea podvodzĭ şi caĭ de olac, orĭ-cine va vini cu podvoade sau cu olăcăriĭ pre acolo; ce podvodzile ce le ar duce Vasluianiĭ în ĝos, să nu le ià pe de acolo în sat la dănşiĭ, ce să le ducă pănă în Bărlad, şi Bărlădeaniĭ să le treaacă iarăş pănă în Vasluiŭ: cum nu l'e chirie, să poarte, să-ş agonisascî, să-ş plăteaască nevoile: aşea şi podvodzile să le ducă tărgoveţiĭ din tărgŭ în tărgŭ, iară pre dănşiĭ să nu-ĭ dodeiască; aşijderea şi olăcariĭ şi alţĭ măncătorĭ să ià caĭ de olac din tărgu în tărgŭ, iar pre dănşiĭ să nu-ĭ învăluiască; făr numaĭ cariĭ vor avea cărţile Domnii Miale, scriind anume la dănşiĭ, prea aceia să-ĭ grijască precum or scrie cărţile; iară cariĭ vor hi făr de cărţile Domnii Meale, orĭ-cine va hi şi, de le-or face silă şi asupreaală, pre uniĭ ca ceia, să-ĭ prindză şi să-ĭ aducă la Domniia Mea. Iară cine-ĭ va învălui peste cartea Domnii Meale, de mare certare va fi de la Domniia Mea». — *Piscanĭ*, II, 10.

161. 11 Octombre 7169 (1660). Zapis. Pecete cu vulturul a luĭ «Gheorghie Staθi, 1658» (?) şi a luĭ «Hăncul Serdar». — *Dumeştĭ*, I, 3.

162. 3 Novembre 7169 (1660). Ştefan-Vodă arată că s'a făcut un împrumut cu zălog: «cincĭdzeč de zloţ ... şi un poloboc de miiare de Cameniţ[a]». — *Dumeştĭ*, III, 3.

163. 26 April 7169 (1661). Vasile Boţul şi Ştefan Ghiarghil vînd un loc la Blăgeştĭ «dumisale Vistiarniculuĭ Iordache». Marturĭ: Andreĭ Niamişul de Tătăraşĭ şi popa Covrig «din tărgul din Piiatră». — *Blăgeştĭ*, VII, 3.

164. Iaşĭ, 1-iŭ Maiŭ 7169 (1661). Ştefan-Vodă, pentru «Iordachie Marele-Vistiarnic» şi «deregătoriul şi vătămanul săŭ din sat din Lăzeştĭ, ce iaste în Ţinutul Bacăuluĭ cu a Trotuşuluĭ», ca să poată lua oamenĭ străinĭ «dintr'alte ţără: din Ţara Turčască, şi din Ţara Leşască, şi din Ţara Ungurească, şi din Ţara Muntenească, şi dintr'alte părţĭ, fie ce limbă vor

fi». ‹Slobodzia» lor, scutirea de dărĭ, va durà patru anĭ. «Şi vor fi în paĉ[e] de dajde, şi de galbenĭ, şi de zloţĭ, şi de talerĭ, şi de leĭ, şi de orţĭ, şi de iliş, şi de sulgiŭ, şi de lucru, şi de untu, şi de toate dările şi angăriile căte sănt pe alţĭ mişeĭ a Domnieĭ Meale; aşijderea şi voĭ, staroste de acel Ţănut, şi globnicĭ, şi deşugubinarĭ, şi olăcarĭ, şi podvodarĭ, întru nimic să nu-ĭ învăluiţ.» — *Blăgeştĭ,* III, 4.

165. 17 Iunie 7169 (1661). Toader Aprodul vinde la Bălăşianĭ luĭ Iordachi Vistierul cincĭ «pămînturĭ din frunte..., în vatra satuluĭ». Marturĭ: Miron Costin «starostiia», Dumitraşco Mălaiŭ, Armaga neguţătoriul, Iacovachi vameş. Scrie Goroveĭ. Semnat: «Miron Costin bih Păh.». — *Băşenĭ,* II, 30.

166. Iaşĭ, 30 I[unie saŭ Iulie] 7169 (1661). Ştefan-Vodă «la slugile noastre, la olăcarĭ, şi la podvodarĭ, şi la conîcarĭ...: deaca veţ vedea cartea Domnii Meale, iară voĭ toţĭ ca să aveţĭ a lăsa în pace satul Docolina de caĭ de olac, şi podvodzĭ, şi de făn, şi de grăunţì de caĭ, şi de alte mîncăturĭ a drumuluĭ, de toate, pentru căce sintŭ neşte oamenĭ împrăştiiaţĭ şi săracĭ: păinile nu li s'aŭ făcut, nicĭ făn aŭ avut de unde face; ce olăcariĭ şi podvodariĭ să aibă a lua caĭ de olac şi podvoade din tărgurĭ în tărgurĭ, să aibă a-ĭ griji tărgurile de făn, şi de grăunţe de caĭ, şi de bucate de măncat, căce eĭ sintŭ şi împrăştiiaţĭ din... şi daŭ la toate dările cu ţ[a]ra...». Se adauge jos: «Păn la luna luĭ Septevri să fie un an în paĉ[e], iar de la Septevri în colo să dea ca şi mainte, la toate». — *Pıscanĭ,* II, 6.

167. 12 Iulie 7169 (1661). «Costantin Meldiman *(sic)*» «am luat de la dumn[ea]luĭ, de la Iordachi Marele-Vistiarnic, o sută şi treĭdzăcĭ de oĭ, şi am preţuit oia căte un galbăn, şi li-am dat gialepilor pentru Irimie fiĉorul lui Anton Pitariuluĭ, de am plătit partia luĭ de gorştină de oĭ de la Ţinutul Bacăuluĭ». Marturĭ: Racoviţă Mare-Logofăt, Ilie Şeptelicĭ Hatman, Dabija Vel-Vornic de Ţara-de-sus, Moţoc Vel Spătar. Iscălitura luĭ Dabija e deosebit de stîngace: «Dabijea Vel Vor.» — *Blăgeştĭ,* VI, 12.

168. «... Ce-aŭ fost prăcălab, sănătat[e]. Altă, facem ştire dumital[e] că ni s'aŭ jeluit feĉorul nostru Mihalcea de Copă-

cen[ĭ] pre Ionaşco căpitanul, de aŭ dzis cum i-aŭ luat maĭ mult la dajde, pre catastivul cel vechiŭ, nu i-aŭ luat pre catastivul ce i-aĭ cisluit dumiiata ; pentru aceaia să aibĭ a socoti precum să va hi tocmit, cănd i-aĭ cisluit să dia ; de-ĭ va hi luat maĭ mult, să-ĭ dzicĭ să-ĭ dea înnapoĭ bani, că apoĭ ce folos va hi că-ĭ va da şi va avea şi gălčav[ă] ? Aşijdere iară, de neşte banĭ ce aŭ dzis că aŭ dat unuĭ argat a Mihalceĭ, ce l-aŭ mănat la oaste pre locul săŭ, acum îĭ ceare 20 de veadre de vin, — iarăşĭ să-l lasă foarte în pace, să nu-ĭ facă val ; că n'aŭ avut el treabă cu argatul omuluĭ. Ačasta scriem dumital[e] ; să fiĭ sănătos ; ot Hristos, amin. U Ias, msţa Av. 28. *Răcoviţ Cehan Vel Logf.*

[Pe V°:] Act de vînzare către Mihalce : 7169.—*Ureche]tĭ,* 15.

169. 1[iu] Septembre 7170 (1661). Zapis al luĭ Gavril Porosco, pentru o parte din satul Vădianĭ, pe Jijia, în Ţinutul Iaşĭ: «care parte am fostu răscumpărat pre socru-miŭ, pre Pătraşco Hăugul de la Tătarĭ [1], şi mi-aŭ dat acia a şiasia parte de sat». O cedează luĭ Iordachi. Urmează şi un act din 3 Septembre şi altele cu privire la această moşie. — *Băşenĭ,* III, 4, 6 şi urm.

170. 7170 (1661-2). Vînzare către Toma Vornic-Mare [2].— *Sărbĭ,* VI, 6[2].

171. 22 Ianuar 7170 (1662). «Vasile Boe şi cu fămeaia mea Mărica, nepoată a luĭ Nechita Moţoc», fac o vînzare către «Iordachie Marele-Spătar şi ğupăneasa dumisale». — *Blăgeştĭ,* II, 2.

[1] La 10 Iunie 7178 (1670), un om din Mihuţeanĭ declară că a făcut «o mare greşeală» unor oamenĭ aĭ luĭ Nicolae Racoviţă Hatman, «de le-am fostu furat patru boĭ, ci i-am fost dat unuĭ Tătar ; decĭ oameniĭ ş'aŭ prinsu boiĭ de faţă la acel Tătar, decĭ Tătarul aŭ venit la mine şi m'aŭ pus pre mine sodăş, decĭ aŭ vinit vreamea, după vina mea numaĭ să peiŭ». Se roaga, cu neamul saŭ, la Racoviţă, «ca să mă înpace cu oameniĭ dumisale şi sa-m scoaţ[ă] capul de la pierdzare» ; pentru care-ĭ dă o ocină (Bibl. Ac. Rom., 147/XLIV).

[2] În acelaşĭ pachet se află un act de vînzare, cu data de 20 Maiŭ 7173 (1665), de la «Prodan feciorul Ropceanuluĭ ce-aŭ fost Agă». În pachetul VII (2), danie din 12 Septembre 7141 (1632) către Toma Vel Sulger şi socrul săŭ Miron biv Clucer.

172. 15 Februar 7170 (1662). «Adecă eŭ popa Ionaşco de la Mitropolia din Sučavă şi popa Gheorghie de la Preapodobna şi popa Vasilii de la Văscrăsenie», mărturisesc pentru o vînzare ce se face luĭ Vasile «Sturdzea». Maĭ figurează ca marturĭ: «Pavăl din Botăşeanĭ şi popa Mirăuţă din Botăşeanĭ». — *Buzenĭ*, II, 3.

173. 21 April 7170 (1662). Racoviţă Cehan Logofăt, Toma «Catacozuno» Vel Vornic de Ţara-de-jos, Ilie Şeptelicĭ Vel Vornic de Ţara-de-sus [1], Nicolae Racoviţă Hatman, Iordachi Vel Spătar, Grigore Vel Ceaşnic, Toderaşco Bâciom Vel Comis, Statie Vel Sulger, Toderaşco Prîjescul Vel Clucer, Hrisoscul Vel Jitnicer, Ţira Vel Şătrar, Ionaşco Vel Armaş, Andronic Vel Uşer, Postolachi Durac Agă, Rugina, Dumitraşco Roşca Vornic de gloată mărturisesc pentru o cumpărătură a luĭ Istratie-Vodă Dabija. — *Piscanĭ*, I, 2.

174. Iaşĭ, 14 Iunie 7170 (1662). Istratie-Vodă Dabija arată că Eftimie Boţul biv pîrcălab se judecă cu «Andonie Blănariul, carele ţine o nepoatî de sor a Iorgăĭ Postelnicul [Maria]», pentru o jumătate din satul Oncanĭ. Se presintă «o carte făcută de la Vasilie-Vodî, căndŭ aŭ fostu şedzăndu în Ţarigrad, scriindu ca să ţie Andonie Blănariul cu giupăneasa sa toate satele Iorgîĭ Postelnicul». Se spune şi aicĭ că «aŭ fost Iorga Postelnicul văr primarăĭ luĭ Vasilie-Vodă». Domnul socoate «dupî obiceaiul ţ ă]rîĭ că să maĭ vine cuĭ aŭ datu Vasilie-Vodă în Domnie, decăt cu scrisorĭ din Ţarigrad, căndu n'aŭ avut puteare să dea, din ţară, nimăruĭ nimica». — *Orăşenĭ*, II, 6.

175. «Adecă eŭ Ionaşco Carăiman biv Comis, i brat eg Gavriil Cărăiman, şi Ghighie băiv Cuparul, snă eg Pavăl băiv Vel Jicniciar, i Toader băiv părcălab ot Gălaţĭ, i Dumitraşco Comşia Dvorcu *(sic)* ot Rădeana, i snă eg Gligorie Comşia, i Ion Stolnic, i Ionaşco snă Dracia, i Vasilie snă Gligorcia ot Şipoteanĭ, i Andonie Hadămbul, i Ştefan snă Necula Andrei-

[1] Tărziu, în secolul al XVIII-lea, la 25 Februar 7257 (1749), Costin Şeptelicĭ, fratele luĭ, Ştefan, şi cumnata lor Catrina, ce «aŭ ţinut-o fratele nostru Ioniţ[ă]», fac o vînzare cătră Lupul Balş Medelnicer (Bibl Ac. Rom., 46/XXXV).

șan, Ionașco Grama, i Năcuța ot Rădeanĭ, i Mihaĭ Rusul čohodar, i Gheorghie Cerchiaz ot Cămară. Scriem și mărturisim noĭ toț cu sufletil[e] noastre cum aŭ dat și aŭ dăruit dumnealuĭ Vasilie Hatmanul al său direptu sat și moșie, anume Rusiĭ, la Trotuș, Năstasii Vorniceaseĭ, feteĭ Gligorciĭ, pentru căč zič[e] că i-aŭ fost și semenție. Alta, facem știr[e] cum ne-aŭ spus noao dumnealuĭ Hatmanul cum că aŭ fost făcut un zapis luĭ Savin, când aŭ fost eșind din țară, să-l ție numaĭ până că[n]du-l va dărui cuĭ va hi voia; deci, de va scoate Savin acel zapis și să dzică cu acel zapis că aŭ cumpărat el acel sat, să nu i să creadză necăiurea, că noao așia ne-aŭ mărturisit dumnealuĭ Hatmanul cum că nu i-aŭ dat dumisal[e] nicĭ un ban, nicĭ i l-aŭ văndut luĭ Savin. Pentr'acea noĭ mărturisim și, pentru maĭ mare credințe, cine am știut carte, ne-am și iscălit și pecețile ne-am pus. Za sie pìșem. Pis u Zina, Țar[a] Ungurească, l[t] 7169, msț. Dech. 30. Az Ionașco Cărăman biv Comis iscal. Az Dumitrașco Comișial iscal. Andonie Hadămbul iscal. Az Iocșia iscal. Az Gheorghie Cer . . . Az Gheorghie,» etc [1]. — *Rușĭ*, 2.

176. Iașĭ, 21 Ianuar 7172 (1664). Istratie-Vodă Dabija, pentru satul Gușmanĭ. Fiiĭ luĭ Gavril Hatmanul, «Radul și Abaza», daŭ partea lor mănăstiriĭ Agapia. Se chiamă la Divan «Vas[i]lie č-aŭ fost Hatman, fečorul luĭ Dumitrașco Logofet», și «Mogăldea č-aŭ fost Păharnic, vărul luĭ Vasilie Hatmanul». Răzașiĭ sînt învinșĭ. — *Romînĭ*, I, 26.

177. 26 April 7172 (1664). Zapis pentru o vînzare. Marturĭ: «Vasilie Șetrăreanul, diaconul cel domnescu den Botășeanĭ, și Ghiorghiță fičorul luĭ Pavăl de acolo, și Chirila cel bătrăn de acolo . . . și Nicula de Băiceanĭ, č-aŭ fostu părcălabu la Cotnarĭ . . . Și eŭ, Lebăd[ă] neguțătorul de Boi[ă]șeanĭ, m'am prilejit și eŭ laačastă tocmeală».—*Buzeŭ*, II, 4.

178. Iașĭ, 5 Februar 7173 (1665). Istratie-Vodă Dabija către «ǵupăneasa Iordăchioae, Spătăroae, și dregătoriul dumisal[e] den satu den Popricanĭ», pentru «a opri hălășteul căt este din sus de sat despre toțĭ răzeșiĭ, nime să n'aibă treabă a prinde pește,

[1] Istratie-Vodă confirmă însă satul luĭ Savin, Iașĭ, 24 Maiŭ 7171 (1663).

nice cu năvod, nicĭ cu mrej e , nicĭ cu voloc, nicĭ cu coteţe». — *Popricanĭ,* V, 91.

179. Fără dată «Săboriul de la sfăn'ta mănăstire Beserecanie», «cu tenerĭ, cu bătrănĭ», şi bătrănie ceĭ maĭ proştĭ», vînd locul lor de la Cîmpiĭ-luĭ-Dragoş «dumisale Spătăroi Iordăchioi». Pecete cu inscripţia: «Pečat ot monastire Biserіcanĭ». — *Blăgeştĭ,* IV, 33.

180. Fără dată. «Ghedeon episcop Radovschiĭ şi cu tot seborul de la Agapie» scrie către «fiica sufletască Stolničas[a] a răpăosatuluĭ Iordachie, Dumnedzăŭ se-l pomenască», pentru procesul dintre ea şi mănăstire. «Că noĭ încă sîntem bucuroş se lipsască acele ce-s între noĭ, că nu ni-ĭ nice de un folos; ce ştim ca n'aŭ maĭ fost morĭ, de căndu-ĭ locul la acel loc, ce maĭ bine va hi căndŭ vom hi faţă se mărturisim, se aude şi din gură». — *Popricanĭ,* V, 101.

181. Iaşĭ, 10 Mart 7173 (1665). Istratie-Vodă Dabija către «starostiĭ de Trotuş», arătîndu-li că Savin Cămăraşul a cîştigat procesul săŭ cu fiiĭ luĭ Şandru, cari rămîn să plătească «cheltuiala». — *Ruşĭ,* 4.

182. «G[o]sp[o]jda Nastasia, g o sp]o]d[ı]nu Io Duca Voevod bj. m[i]l[o]st. g'o sp oda riu zemli moldavscoi, adecă Domniia Mia m'am m i]l[o stivit, din preună cu Măriia Sa Domnu mieŭ, ş'am miluit pre al nostru credinčos slugă şi boiarin Iani Hadămbul, Postelnicul, cu un sat, anume Piscaniĭ, în Ţinutul Tutoveĭ, cu veciniĭ şi cu tot venitul; care sat ne iaste driaptă ocină şi moşie de la răpăosatul Dabij a]-Vod[ă], ziastre. Cu acesta l-am miluit, ca să-ĭ hie de la noĭ driaptă ocină şi moşie în viacĭ. И инам не бѫдет. U Ias, vlto 7174, Maiŭ 17.» Pecete cu legenda «господ. настасиа зама м:». Urmează întărirea luĭ Duca-Vodă, cu data de 7174, Iaşĭ. — *Piscanĭ,* I, 3.

183. Iaşĭ, 18 Octombre 7175 (1666). «Postolachi de Docolina» şi alţiĭ ieaŭ în chezăşie pe un «vecin» fugar, căcĭ noĭ l-am loat din legătură». — *Piscanĭ,* II, 12.

184. 27 Ianuar 7175 (1667). Se vinde o moşie «luĭ Istratie Brahţă, căpitanul». Mărturia «dumisale Agăĭ Albuluĭ şi

Mirce căpitanul de dărăbanĭ, Timofteiu Murgul . . ., Istratie abăgerul . . . şi izbaş Enachie». — *Dumeştĭ,* III, 4.

185. 20 August 7175 (1667). «Dafina Doamna a răpousatuluĭ Evstratie Dabija Voevod, č-aŭ fostu Domnu ţ[ă]răĭ Moldoveĭ», se tocmeşte cu Dumitraşco Roşca Vornic de gloată pentru un schimb de sate. Marturĭ : Vasile biv Vel Vornic, Toderaşco Iordachie Vistier-Mare, Manulachie Comis al doilea, Toader Ciocărlie Comis, Iane Hadămbul Postelnic, Alecsa Arapul, Dămiian «Vorniciĭ din casă», Enachie Cr[ă]stea Vornic. Pecete cu bour. Jos, pecetea şi semnătura Mitropolituluĭ Dosofteĭ. — *Chilişoaia,* I, 16.

186. Iaşĭ, 12 Maiŭ 7176 (1668). Iliaş-Vodă Alexandru hotăreşte în procesul dintre Constantin Buhuşel [1] biv Jitnicer, Vasilie Varnav, de o parte, şi Dumitraşco Boul biv Jitnicer şi mănăstirea Agapia, de alta, pentru împresurare de moşie la Goşman, în partea «moşuluĭ lor, luĭ Simion Seachil de la Vărdzareştĭ, fiind zapisul luĭ Gavril Hatmanul, perit, cănd aŭ jecuit Unguriĭ caasăle fičorilor luĭ Gavril Hatmanul, la Hotin». Procesul e cîştigat de ceĭ d'intăiu. Dar se află zapisele «în ţ[a]raa leşascî», şi, răscumpărîndu-le Boul şi calugăriĭ, cîştigă eĭ. — *Romînĭ,* I, 26.

187. Iunie 7176 (1668). Mărturie pentru un proces al luĭ Ursachie, Mare-Vistier, din partea următorilor boierĭ : Solomon Bărlădianul Vel Log., Miron Costin Vel Vornic de Ţara-de-jos, Vasilaşco Vel Vornic de Ţara-de-sus, Nicolaiŭ Răcoviţă, Hatman, Stamatie Vel Post., Toderaşco Iordachie Vel Spătar, Apostolachie Vel Ceaşnic, Ilie Sturdzea Vel Stol., Alexandru Draco Vel Comis, [Apostol Durac Vel Medelnicer, Alexandru Buhuş Vel Pitar, Lupaşco Buhuş Vel Şetrar, Alexandru Ramandi Vel Uşar, Dumitraşco vtori Logofat, Enachi vtori Cĭaşnic, Contăş treti Log., Dumitraşco Coroşca, Silion, Roman, Ştefan Ghiarghiel, Ghiorghiţă, Ursul, Vornicĭ de Poartă. Ur-

[1] În Bibl. Ac. Rom., 150/LXX, se afla zapisul nedatat al «Mierleĭ» către Alexa Arapul Vornicul. Se vorbeşte în el şi de «o cupă de argint pentru o tah[v]ă şi pentru două lingurĭ şi o şărvănè şi o caldare de berea».

2 O scrisoare a unuĭ polcovnic de Zaporojenĭ, romăneşte şi poloneşte, se păstreaza în Bibl. Ac. Rom., doc. 202/XII. E datata «obuszy, 24 Maia 1665».

mează hotărîrea luĭ Iliaş-Vodă Alexandru, cu data de «7176» şi «1668». Ursachie se judeca cu Toderaşco Jora, vtori Medelnicer, pentru Toderenĭ. Cel d'intăiŭ spunea că are jumătate din sat «cumpărăturî de pe socru-săŭ Gavril Ghatmanul, apoĭ, cănd aŭ fost în dzilele luĭ Gheorghie Ştefan-Vodî, tămplăndu-s[ă] fičoriĭ luĭ Gavril Ghatmanul în urgie de spre Domnie, şi fiindu eĭ lipsiţĭ şi din ţ[a]rî, s'aŭ sculatu Toderaşco Jora Medelniciariul şi a cumpăratu giumătate de satu de la neşte răzasĭ». Se hotăreşte, «după liagia ţărăĭ», a se *întoarce* baniĭ.— *Todirenĭ*, I, 18.

188. Iaşĭ, 15 Maiŭ 7176 (1668). Iliaş-Vodă Alexandru dă luĭ Toderaşco Grama Cámăraş-Mare, «fečorul Grameĭ Stolnicul», un loc lîngă Tîrgu-Frumos, căpătat pentru că «aŭ fost dat Grama Stolnicul în dzilele luĭ Moisăĭ-Vodî 4 caĭ bunĭ şi doá sute de talerĭ de argint în triaaba ţîrîĭ». — *Dădeştĭ*, 23.

189. 4 Februar 7177 (1669). «Gavrilaş Tîbărţă, ce a fost Cămăraş», dă un zapis pentru «satul Războiani, pre Valia-Albî, în Ţinutul Niamţuluĭ». — *Războienĭ*, n° 13.

190. 12 Mart 7177 (1669). «Savin Năvrăpăscul Şoimariul [1] şi cu femeia mè Rocsanda», fac o vînzare înnaintea luĭ «Enachie, diiacul Visterniculuĭ». — *Blăgeştĭ*, III, 1.

191. Iaşĭ, 9 April 7177 (1669). Duca-Vodă, «la vătămanul şi la toţĭ sătianiĭ din Piscanĭ»: «să ştiţ că sinteţĭ daţĭ pe sama boiarinuluĭ nostru Iani Postelnicul al doile... Să aveţĭ a-l asculta ca de un stăpăn ce vă iaste, pecum v'am şi maĭ dzis Domniia Mia, la toate triabele ce va da învăţ[ă]turĭ, iar maĭ multu pe la alti uşe să nu vă ştiŭ că maĭ îmblaţĭ». — *Piscanĭ*, I, 5.

192. Iaşĭ, 18 Maiŭ 7177 (1669). Vasilie Ciolpan şi cumnată-

[1] În ms. Ac. Rom. 234, p. 40, se află traducerea veche a unuĭ act din 15 Iunie 7090 (1582) privitor la alt şoimar. «Iată aŭ venit înainte noastrî sluga noastră Stănilă *Şoimariul* şi aŭ cumpărat de la Domnie Mè una silişti ce să numeşte Popeştiĭ, ce aŭ fost de ocolul tărguluĭ Romanuluĭ, şi aŭ dat Domnii Meli doĭsprezăci caĭ, pe care i-aŭ preţăluit cinstiţi credinčoşiĭ boeriĭ noştri Andreĭ Hat., şi Stanŭ Vel Comis, şi Iancul Vel Uşăriŭ, drept doĭzăčĭ şi patru miĭ banĭ, pe care caĭ Domnie Mea i-am triimis în trebuinţa Domnii Meli la Ţarigrad, dinpreună cu birul».

sa «Mariia Čolpăneas[a]», soția luĭ Gheorghe Ciolpan, vînd ocina lor «de pre moșu nostru Ghianghia Logofetul» «luĭ Gavrilіț[ă] Marele-Spătar». — *Roșieștĭ*, 6.

193. 22 Mart 7178 (1670). Duca-Vodă întărește luĭ Gavril Costachi moșiile: Roșieștiĭ, Popeștiĭ, Hănășeniĭ, Broșteniĭ, Lunganiĭ, Boteștiĭ, Spineniĭ, Bogeștiĭ, viile de la Hușĭ. Pascal Corlatovicĭ uricar. Pergament. — *Roșieștĭ,* X.

194. 31 Mart 7178 (1670). Duca-Vodă, pentru un loc de prisacă al luĭ «Ștefan Păharnicul, fičorul Tomeĭ» [Cantacuzino [1]. — *Galbenĭ,* 5.

195. Iașĭ, 10 Decembre 7179 (1671). Duca-Vodă «vătămanuluĭ și tuturora sătenilor den Docolina, spre aceaia ca să fie tarĭ și puternicĭ cu cartia Domnii Meale a nu da caĭ de olac și bucate fiește-cuĭ, numaĭ a Turcĭ și a Tătarĭ, cari ar fi cu treba Împărăție și cu treba Domnii Miale și cariĭ ar avè cărțĭ anum[e] să-ĭ grijească, pre aceaia să-ĭ grijească».— *Piscanĭ*, II, 13.

*196. 1-iu Maiŭ 7179 (1671). «Păpăluț ginerile Căzaculuĭ de Mălăeștĭ», împrumută 150 «de leĭ bătuțĭ» «de la dumnealuĭ *(sic)* de la Alecsandra Iordăchioae Spătăroaia», pe unsprezece lunĭ, cu zălog în Vădenĭ. — *Bășenĭ*, III, 8.

197. Iașĭ, 15 Novembre 7181 (1672). Ștefan-Vodă Petru către vătămanul și toțĭ sătianiĭ din sat, din Piscanĭ, în Ținutul Tutoviĭ»: «deaaca vețĭ vedea cartia Domnieĭ Meale, arì voĭ toț să ascultațĭ iarășĭ de călugăriĭ de la m[ă]n[ă]stire din Dialul-Mare, ce iaste zidită și făcută de Iani Hadămbul Postelnicul, precum ațĭ ascultat și maĭ nainte, căcĭ sinteț daț pe urmă de Duca-Vodă, și acum și de la Domniia Mia».— *Piscanĭ,* I, 6.

198. 2 Februar 7181 (1673). Ștefan-Vodă Petru dă schituluĭ «ce esti în hotarul tărguluĭ nostru Hărlăŭ, care schit s'aŭ făcut de părintele Zagavii și alțĭ pravoslavnicĭ creștinĭ», un loc. Slavon. — *Cotnarĭ,* I, 1.

199. 22 Februar 7181 (1673). Ștefan-Vodă Petru. Dumitrașco Boul vtori Log. aduce un zapis pentru cumpărătoare,

[1] Nº 6, din 17 Octombre 7207 (1698), privește pe Iordachi Toma.

«de la singură măna răpoosatuluĭ Tălmacĭ, ce aŭ fost Păharnic-Mare, și de la ğupăniasa luĭ, Iftimiia», cari vînduse satul ce-l aveaŭ de la Ștefan Boul Vornic-Mare și de la soția sa, Roxanda, a luĭ Dumitrașco Boul. — *Războienĭ,* 15.

200. 15 Novembre 7182 (1673). Vînzare către «Ștefan Mareș Vornicul». — *Urecheștĭ,* 6.

201. 30 April 7182 (1674). Ursachi Vel Vistier și Toderașco Jora — «Joria» — arată că, neputîndu-se înțelege până atuncĭ, «ni-am învoit noĭ în de noĭ amăndoĭ și ni-am ales giudecătorĭ pe dumnialor Toderașco Vistiarnicul, Păladie Vistiarnicul, Todosie Dubăŭ Vistiarnicul, să șadză dumnealor dinpreună și să socotiască să ne giudece, precum vor afla maĭ cu dreptul; și, precum vor afla cu sufletele dumnilor sale aceștĭ boiarĭ, de aceaia să ne ținem; iară carel e] dintre noĭ nu s'ar ținia de acela giudeț, să aibă a da hatalmu 1000 ug. Domniiĭ». — *Todirenĭ,* 21.

202. 5 Maiŭ 7182 (1674). «Dumitrașco Cantacozono Voevod» «tuturor slujitorilor, cățĭ vețĭ înbla cu toate slujbele Domnii Mial[e] la Ținutul Tutoveĭ, pe cislă țărăniască, cu dajde, pentru sat, pentru Piscanĭ, cariĭ sintu a svinteĭ mănăstirĭ Dialul-Mare, am socotit Domniia Mea și am pus să dea cu rupta doaĭdzăč și patru de galbenĭ într'un an, doĭsprădziace galbenĭ la Sv[e]ti Dimitrie și doisprădziace galbenĭ la Sv[e]ti Gheorghie, să dea bani la Cămara Domnii Meale; pentru aciae voĭ, dăjdearĭ țăraneștĭ, și voĭ ilișiarĭ, și voĭ sulgiarĭ, și voĭ podvodarĭ, și alțĭ cățĭ vețĭ înbla cu toate triabele Domnieĭ Miale [1], pe cisla dăjdii la acel Ținut, toțĭ să avețĭ a le da pace». — *Piscanĭ,* I, 7.

203. 28 Ianuar 7183 (1675). Vînzare de pămînt «la măna dumisale Vorniculuĭ Gavriliți [2]. — *Roșieștĭ,* IX, 4.

204. Iașĭ, Septembre 7183 (1674). Alexandru Buhuș Hat-

[1] Întrc aceste *orînduelĭ,* ce nu se însemnă aicĭ, e și a tributuluĭ către Tatarĭ, pentru care se află din partea unuĭ personagiu grecesc din Vistierie această chitanță, ca doc 50/XLV al Ac. Rom.: † Patrudzăci șă doĭ de galbini și patrusprădzeaci potronicĭ dat-aŭ Stratul Slug. luí Nicolaĭ Murguleț Logofătul din orănduia[a] balgibași, ot Bicăŭ, l[t] 7191, Ap. 24».

[2] O altă vînzare către el, «Epureanĭ». 24 Maiŭ 7186 (1678), formează n° 5.

man și «soțul» luĭ, Alexandra, daŭ zapis pentru moșia «Bîdianul», al căreĭ hotar să fie «precum spun și direasele ce avem de la Nistor Ureache Vornicul, aceaste». Vînzarea se face de eĭ luĭ Vasile Gheucăĭ, Logofăt al treilea. În plată intră și «doĭ caĭ, prețuițĭ drept 45 leĭ». — *Bădeana*, 3.

205. 29 Februar 7184 (1676). Antonie-Vodă, pentru «un svăntu schitu ce iaste în hotarul tărguluĭ nostru Hărlăuluĭ», Zagavia, ca să-șĭ aibă locul de danie [1]. — *Cotnarĭ*, I, 2.

206. Dărmăneștĭ, 27 Maiŭ 7187 (1679). «Cărstăna biv Clucearoae (pe pecete: «Cărstina») dă luĭ «Iordache, cuconul răpăosatuluĭ Iordachiĭ č-au fost Spătar... locul căt înnecî heleșteul Poprincanul de pe Jijiia». — *Poprıcanĭ*, I, 92.

207. Iașĭ, 19 Ianuar 7188 (1680). Duca-Vodă către «părcălabiĭ de Fălciiŭ arătîndu-li că Gligorie de Frijenĭ se plînge contra luĭ Vasilie de Imiș și fratele luĭ, că a vîndut ocina sa în Plotuneștĭ «boiarinuluĭ nostru, luĭ Căntemir Sărŭdariul». Să se aleagă moșia. Miron Vel Logofăt. — *Bumbata*, III. — Cf. Ghibănescu, în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, I.

208. 1-iu April 7188 (1680). Grozava, fata luĭ Isac de «Sănihăŭ», soția răposatuluĭ Constantin Cucoranul, dă zapis că s'a învoit cu «cumnațiĭ mieĭ, anume Miron Cucoranul, și Vasilie Căzăcescul, și Tudosii Țintă, și cu Costașco Căpitanul Turculeț, și cu Trinca». După moartea soțuluĭ eĭ, ea a venit la Divanul luĭ Duca-Vodă, cerînd a i se lăsa, cum spusese el, «toată povăjie casăĭ, și din haine, și din arginturĭ». Moșiile se împart acum în două. Marturĭ: Dumitrașco, Tudosii Dubăŭ Vel Spătar, Iliaș Drăguțăscul Vel Armaș, Ion Stroescul Căpitanul, Iordachi fratele luĭ, Miron Hăjdău Căpitanul de dărăbanĭ, Isac Goian Vornicul de Poartă, Cărstiian Căpitanul de la Lăpușna, Nacul fratele luĭ, Ionașco Isar, Vasilie Cucoranul «Vătavul za Hatmanul». Copie din 7231 (1722-3). — *Stavnıcul*, 2.

209. Iașĭ, 13 Octombre 7189 (1681). Vînzare către «giupănul Ștefan Cerchezul Păharnicul» și soția luĭ. Marturĭ: Ga-

[1] La 31 Iulie 7193 (1685), iĭ întărește acesta și Constantin-Vodă Cantemir (n° 3).

vriliță Mare-Vornic de Țara-de-jos, Velicico Costin Mare-Comis, «Cantimir Sărdariul», Vasilachi Gavriliță Comis, Ursul Vornic de Poartă și «az Cantemir biv Sărdar iscal.»

— *Roșieștĭ,* V, 1.

210. Iașĭ, 27 Octombre 7190 (1681). Duca-Vodă către «toțĭ oameniĭ careĭ ațĭ fostu lăcuitorĭ la sat la Piscanĭ . . . , ce sinteți a sv[in]teĭ mănăstirĭ . . . și pentru bogate nevoĭ v'ațĭ împrădiiat *(sic)* . . ., să vinițĭ, să vă aședzațĭ iarăș la sat la Piscanĭ . . . Într'un an nimănuĭ nemică nu vițĭ da. . . Să vă apucațĭ de pământu și de agonisită . . . Iar, după ce li să va înplia cisla cărțiĭ, îĭ vom tocmi Domniia Mia de vor da cu rupta maĭ pentru iușorul lor, nicĭ bucatele lor pentru alțiĭ să nu le trăgețĭ». — *Piscanĭ,* I, 8.

211. 10 Februar 7191 (1683). «Alecsandra Iordăchioai Spătaruluĭ Iordachie» dă un zapis pentru Toderașco Mare-Vistier. — *Popricanĭ,* II, 54.

212. 10 Februar 7191 (1683). «Alicsandra Spătăroae răpousatuluĭ Iordachi Spătariul . . . pentru rândul fiuluĭ mieŭ Iordachi, că din mila luĭ Dumn[e]dzăŭ alțĭ fiĭ «č-am avut, i-am căs[ătorit], și dându-l[i] și din odoarî și banĭ, precum vor arăta și izvodel[e] ciel[e] de împărțial[ă], č-aŭ luat; acum, viindu și vremea luĭ de căs[ă]torie, și fiindu și vremile maĭ grel[e] decât întâiŭ, din odoarî aŭ luat foarte foarte un lucru puțin, și din banĭ aşeș niimicî, precum vor arăta și izvodil[e] cial[e] din împărțal[ă]: č aŭ luat ceaia frațĭ maĭ marĭ și č-aŭ rămas acestuia». Îĭ dă Bășeaniĭ și Popricaniĭ, fără juvaiere. Să nu fie decĭ ceartă, și «carele o va scorni» să fie «triclet și proclet». — Semnează «Alecsandra» și Mitropolitul Dosofteĭ, Miron Vel Logofăt, Velicico Costin biv Comis. — *Romînĭ,* I, 71.

213. 21 Mart 7191 (1683). «Corstăna, fata Grameĭ Stolniculuĭ, nepoata luĭ Oroș Hatmanuluĭ, ğupăniasa đumisal[e] răpoosatuluĭ Statie, ča aŭ fostu Culcer-Mar[e]», dă zapis Hatma-

nuluĭ Sanduluĭ [Buhuș] și soției luĭ Alexandra pentru ocinile ce-ĭ vinde la Dădeștĭ și Hotoroște. — *Dădeștĭ,* 26.

214. 16. Septembre 7193 (1684). Un moșnean vinde pămîntul ce are cumnatuluĭ său, negăsind pe altul, ca «să ne scutim capetele din fumete»: primește, în schimb, «doaî-dzăč de leĭ și cincĭ mirțĭ de mălaiŭ». — *Cozmeștĭ,* 16.

215. 8 April 7193 (1685). Zapis al «Antimieĭ, femeaia luĭ Toader, cĭ-aŭ fostu Vornicel în Dumeștĭ», pentru o vînzare de pămînt. Marturĭ: Alexandru Ramandì Vornic, Zosin Bașotă Hatman, Ștefan Scărlat Vel Armaș «și alțĭ boiarĭ de Curte». — *Dumeștĭ,* III, 7.

216. 24 Maiŭ 7193 (1685). Maĭ mulțĭ boierĭ mărturisesc că Zosin Bașotă Hatmanul s'a plîns pentru că i s'aŭ luat «doî brîțîrĭ de aur», ce fusese zălog de la dînsul «la fičoriĭ luĭ Curtu din Piiatrî». — *Bodești,* IV, 7.

217. 18 Maiŭ 7194 (1686). Constantin-Vodă judecă într'un proces pentru o moșie cumpărată «la fomeatıa luĭ Ștefăniț[ă]-Vod[ă], fičorul răpăusatuluĭ Vasilie-Vod[ă] . . . Pănă aŭ vinit Dumitrașco-Vod[ă] cu a doaî Domniĭ aicia în ț[a]rî și, fiind aeste răscoale, aŭ mîrs cu mulțĭ oamenĭ streinĭ de aŭ arat . . . mìlaiŭ și de alte făinĭ». — *Dumeștĭ,* III, 18.

218. «Iandreĭ Grohalschi. 1688

Scrisoarea mè am dat cumnatuluĭ mieŭ Miron Cucoranul că, tămplăndu-să între noĭ sfadă și marea gălčav[ă], s'aŭ tămplat și m'aŭ calicit, și am fost la mareaș cheltuială pentru măna mè cu care m'am hrănit, și din furtuna ačasta calic de mănă am rămas. Fost-am la ğudeț Snetinuluĭ, și pre noĭ așè ne-ŭ n'aŭ *(sic)* aflat ğudețul: să dè dumneluĭ cumnatul Miron Cucoranul o sută de leĭ și să șadză 4 săptămănĭ la Haliciŭ, la închisorea. După ačasta tămplăndu-i-s' aice la Ispas cu dumneluĭ rohmistrul Costantin Turculețu rohmistrul, și dumneluĭ Toader B^{n} *(sic)* Vel Armaș, și dumneluĭ Pătrășcan Tăutul, și Miron Cucor[on]anu, carea s'aŭ rugat de l-am ertat, și dumneluĭ Ilie Abăza Postelnicul și dumneluĭ Sandul porușnicul, și Sandul Volcinschi horănji la eĭ, eŭ, pentru închisore, ce aŭ agunsu gudețul să șadză cumnatul mieŭ, cădzindu aceștĭ boerĭ, careĭ sintu maĭ sus scriș, cu rugăminte mar[e], ertat-am pe

cumnatul mieu de ača închisorea, să nu șadză nicĭ încăș peste sfăntul Postu, carea ne vine; așè am aședzat: la toate sfentele liturghiĭ să șadză cu fața în ğos și să roge pre Dumnedzăŭ pentru singele mieŭ car[e] fără vină l-aŭ vărsat; decĭ pentru častă făcut-a cumnatu-meŭ ačastă scrisore, de acum să fie frăție și viiață bună între noĭ, și aceștĭ boiarĭ toțĭ s'aŭ iscalit în tocmala nostră, să-s știe. Ispas, let 7196, Ghen. 19.» Urmează căteva rîndurĭ polone și iscăliturile. — *Stavnicul.*

219. 7 Novembre 7197 (1688). Constantin-Vodă [Cantemir, pentru «Toma negoțitoriul, epitropul Casăĭ Iorgăĭ vameșul și a ğupăneseĭ luĭ, Lupa, fata luĭ Dumitrașco Fulger», în proces cu fiiĭ luĭ Roșca. Dumitrașco ar fi vîndut locul disputat Alexandreĭ, sora luĭ Iorga Postelnicul. — *Chilișoaia,* I, 20.

220. 12 Novembre 7198 (1690). Constantin-Vodă [Cantemir]. Apare la el «Toader Cărăiman Postialnicul, fičorul luĭ Ionașco Cărăiman Comisul», cu Stratul Iurașco, al doilea Medelnicer, ginerele luĭ Savin, «ci-aŭ fostu Cămăraș la Ocnî». Arată un zapis al luĭ «Vasilie Čaur, č-aŭ fostu Logofăt-Mare, cum la eșiria lor din țarî, cu Gheorghie Ștefan-Vodă, în Ț[a]ra Unguriască, prilegindu-șĭ Ionașco Cărăiman Comisul, tatăl luĭ Toadir Postialnicul, cu Gheorghie Ștefan-Vodă și cu Vasilie Čaur Logofătul, făcut-aŭ Vasilie Logofătul zapis de danie și de mluire luĭ Ionașco Cărăiman Comisul, fiindu-ĭ ğupăneasa luĭ rudenie». Cellalt act îl arată Stratul Iurașco. Domnul ține în samă că, «după ce aŭ vinit Vasilie Logofătul cu Ionașco Cărăiman Comisul din pribegie în țară», nu ține satul nicĭ el, nicĭ Cărăiman. «Și aŭ trăitu el în țară 20 de anĭ, pără la săvărșirea lor, și n'aŭ maĭ luat acel sat», nicĭ nu s'aŭ plîns pentru aceasta. Decĭ se confirmă luĭ Iurașco. — *Rușĭ,* 5.

«În Bibl. Ac. Rom (120/XLV). avem alt act de la asemenea mercenarĭ romînĭ în Polonia, datat: Dumna, 7207 (1698):

Eŭ Costandin fečorul lu Hagi Costandin dă în Țera-Muntenescă, nepotul de sor lu Lațcar Čoranul», dă zapis luĭ «Lupașcu Murguleț opnistru precum, întămplăndu-se cu dumnealuĭ bade Lațcar Čoranul a mergere în țera moschicescă la Hatmanul căzăcescu, cercănd slujbă și, trăgănd la Preda vără-său, Păharnicul, care slujaște la Hatmanul dă acolo, dicĭ, trecănd pă aicĭ pă la Dumna, ni s'aŭ întimplat masul pre niște sate de la Dumna, ci mi . . . luĭ

221. «U Domneştĭ, letu 7200 [1692], Iun. 29 dăn». «Catrina a răpousatuluĭ Apostol Catargiul», dă un zapis luĭ Nicolaĭ Moreanul, pomenind în el pe «lele[1] Alecsandra Spătăroe», pe «dumnealuĭ ginerele Iordachi Cantacozino biv vel Stolnic, şi dumnialuĭ ginerele Sandulu Sturdze Postelnicul, şi dumnealuĭ Ion Iordachi Catacozino ftori Logofătul, şi Ilieşĭ săn Iordachi Catacozino, biv ftori Spătariŭ, şi Ursachi Dimitraşco Postelnic». Scrie şi semnează Ilie Catargiul vtori Postelnic. — *Frăteştĭ*, 8.

222. 7 Iunie 7200 (1692). «Ion Iordachi vtori Logofăt» dă un zapis pentru Ionăşenĭ, «care sat îm iaste şi mie danie de la dumneaeĭ maica noastră Alexandra Iordăchioae» : l-a vîndut el luĭ «Neculaĭ fiiul dumisali Iordachie Ruset, Marele-Visternic». — *Popricanĭ*, II, 55.

223. Iaşĭ, 31 Maiŭ 7201 (1693). Mihaĭ Racoviţă dă un act pen-

pocovniculuĭ la Mizuce, măi[n]du la cămp, nu putem şti ce fel dă omăni au vănit, şi aŭ dat dă într'o puşcă, şi aŭ ucis pă bade Laţcar Čoranul, şi altu nimic n'aŭ luat, fără o pereche dă dăsagi, carea în dasagĭ aŭ fostu 1 rănd de haină şi şaizecĭ da leĭ. Aşa ştim şi mărturisim cu sufletele nostre ; decĭ noĭ, fiind strinĭ într'aceste ţeră st[r]iină, am nazuit la Murguleţ, opnistrul, da am dat veste dumnealuĭ, fiindu creştin dĭ aĭ noştri» Nicĭ el nu află. Se *strigă* moartea. E îngropat acolo. «2 caĭ aŭ rămas la dumnealuĭ opnistru Murguleţ, şi o pereche dă sahadace co arcu galben, şi o sabie ferecată la sahaidace ; săntu 4 tiumablițĭ de argint şi un răftişor purtat peste caaşa, aŭ fostu poroca dumisale pocovniculuĭ Baranoţchie, care este maĭ mare aicĭ, să stè la dumneluĭ la Murguleţ olnistru aceste, pănă ne va aduce Dumnezăŭ dĭ la fraţiĭ dumesale, să le luom .. Şi am loat un cal roibu mară şi un baemet negru unblător, pe care caĭ am mersu cu cu fecĭorul co Silion, cară aŭ fostu slugă Badiĭ Laţcar, er un cal murgu şi un cal ruibu, aceste caĭ c-m fostu luat noi noptea da în stava luĭ Zaruţche pocovneculuĭ de la Stetin, gădin că dor i-om pătrece, ci, dă vremă ce s'aŭ întlăpat într'acesta fel, n'avem ce face »

Semnează şi Costandin» fecorul Hagiuluĭ de la Boeştĭ. Silon, neştiind scrie, am pos degitul.»

«Zapisuł łw Kostanntin Czauszuł pestro morte łuy Laskar Czaranuł »

Maĭ curios e actul (*ibid*, 5¡II) din 1[iu] April 7191 (1683), încheiat de un dregator romîn pe pămînt strain, în Ucraina E o vînzare către «Eni Hatmanul Draghinicĭ» din partea «Todosieĭ Duducalca», înnaintea unor Ruşĭ, în «Ţicunovca». Marturĭ Istoc Clucer, pisarĭ, horodĭ, sotnicĭ, «Ivan Goguma şoltuz de Ţicunovca, cu toţ căpitan».

[1] În ms, 234 al Ac. Rom., f° 164, se pomeneşte în secolul al XVII-lea un «Raţĭ Vatav», a căruĭ soţie e calificată de «lelea Raţoai».

tru Constantin Zbierea Logofet, Stamati Clucer, Gheorghe Costin și «Cogîlničanul Vornicul de Nicoreștĭ»[1], ca să facă o hotarnică luĭ «Deadiul băiv Vel Spătariŭ . — *Cozmeștĭ*, III, 7.

224. Glodenĭ, 11 April 7204 (1696). Monahul Ghelasie, tatăl luĭ Andronic și Ștefan «de Visterie», supărîndu-se pe fiiĭ săĭ, merge la Iordachi Stolnicul «Catacozino» și-ĭ dă moșia. Fiiĭ cer «că să-ĭ ertu și-s nu amiastec singe strein între dănși». El îĭ iartă, dar Iordachi nu vrea să dea înnapoĭ zapisul. Văzîndu-se bătrăn de dzile și slab», monahul declară decĭ acest zapis nul. Semnează și Mitropolitul. — *Dumeștĭ,* IV, 35.

225. 19 August 7204 (1696). «Iordachii Catacozino biv Vel Stolnic» declară că a vîndut o moară «dumisale Cămărașuluĭ Andronic». Semnează «Iordachi K. Stol.». — La 21 se judeca pentru Slobozienĭ înnaintea luĭ Antioh-Vodă «Iordache Catacozino č-aŭ fost Stolnic-Mare, fičorul răpoasatuluĭ Iordachi č-aŭ fost Vistiarnic-Mare». — *Dumeștĭ,* I, 8-9.

226. 17 Februar 7206 (1698). Antioh-Vodă arată cum s'a înfățișat Ilie Catargiul biv Vel Comis, ginerele luĭ Iordachi Ruset Vistier-Mare, și soția luĭ, Safta, fiica luĭ Ruset, «nepoată de fiicî răpoasatuluĭ Domn Dabijeĭ-Vodă», și arată un zapis făcut supt Dabija pentru o cumpărătură de moșie la Piscanĭ: satul îĭ era zestre luĭ Iordachi și «giupăneasăĭ dumisale Marieĭ, fiica Dabijeĭ-Vod[ă]». Domnul întărește posesia. — *Piscanĭ,* I, 9.

227. Bîrlad, 10 Iunie 7206 (1698). Vasile Beșleaga vinde Serdaruluĭ Costachi «doĭ paș din partea mea din săliște, din Costeștĭ». — *Piscanĭ,* III, 7.

228. 4 Iulie 7208 (1700). Antioh-Vodă dă luĭ Macsut Vel Ușer o parte de loc «în hotarul domnesc al tîrguluĭ Hărlăuluĭ», pe care loc îl hotăresc Alexandru Crupenschi, Vel Jicnicer, Dumitrașco pîrcălabul de Tîrgul-Frumos, Gavril Luca Postel-

[1] La 1767 găsim, de alt neam decît Kogălnicenii cunoscuțĭ, pe un Nic l.e «Cog.», biv Vel Pit (Bibl. Ac. Rom. ms. 783, p. 31 Tot la Academie doc 129/LXXVI), se păstrează testamentul, cu data de 17 August 7258. al luĭ Vasile Cogalniceanu (Kogč».) căpitan. De și are același nume și aceiașĭ boierie cu tatăl luĭ Ienachi cronicarul, el e deosebit de acesta, căcĭ are ca fiĭ pe Lu u. Sandul, Catrina și Maria.

nicul și Ursul căpitanul de Ștefăneștĭ. — *Cotnarĭ,* I, 4. — Copie.

229. C. 1700. «Tofan monah, fičor Iorgăĭ Stolniculuĭ și a Alecsandriĭ Stolnicesiĭ, nepot Iorgăĭ Post.», dă un zapis pentru vînzare «dumisale Mareluĭ-Spătar Deduluĭ», la Onceni, în Ținutul Tecuciuluĭ. «Ego P. Ioannes Battista Italus, praefectus missionariorum catholicorum ritus sui, praesens quod supradictus monachus Ordinis S. Basilii donaverit generoso R. Todero seu Dedulo de Radulest manu ipsius possessionem in loco. Eŭ dascal Steafan martiros». — *Cozmeștĭ,* 21.

230. Iașĭ, 30 Ianuar 7210 (1702). Iordache Ruset Visternic» da «Ilianiĭ Stolniciasiĭ a răpăusatuluĭ Iordache Stolnicul un zapis pentru Ionășenĭ, pe care l avea de la «răpăusatul Ioniț[ă] Log., fičorul luĭ Toderașco Visternicul». — *Popricanĭ,* II, 56.

231. 31 Ianuar 7213 (1705). Iordachi Toma Cantacozino Vel Medelnicer dă de stire luĭ Mihaĭ Racoviță pentru sate de la mătușea noastră Catrina Hatmăniasa a răpăosatuluĭ Veličko, č-aŭ fost Hatman, partea moșuluĭ nostru Tomeĭ Cantacuzino, ci-aŭ fost Vornic-Marea și ni le-aŭ împărțit vărul nostru, dumnealuĭ răpăosatul Vasile Catacuzino, č-au fost Vornic-Marea de Țara-de-sus la dzilele Domnii Sale Ion Costantin Duca Voevod. — *Sîrbĭ,* VII, 11.

232. Iașĭ, 26 August 7216 (1708). Mihaĭ Racoviță către «Iliana Stolničasa», pentru o schimbătură.

233. 28 April 7217 (1709), «la Domniia a doa». Mihaĭ Racoviță, pentru dumneai Iliana Stolničasa răpousatuluĭ Iordache Catacozino č-aŭ fostu Stolnic-Mare». Iscălește: «Lupul Costache Vel Vornic, nefiindu Vel Logf.». — *Blăgeștĭ,* VI, 22.

234. 3 Ianuar 7227 (1719). Andrieș Răzmiriță dă un zapis văruluĭ săŭ «precum, fiindu aciastă lipsă mare de păinia ș[i] eŭ neavănd nicĭ-o putere, și murind de foamea, cu femeia mea și cu copchii meĭ și o sor'a mia, și neavăndu de ci să-m apuc, am vinit la dumnaluĭ, fiindu-m omul meŭ, și am cădzut cu multă rugăminte să nu-m las e] să per; deč și dumnealuĭ, vădzindu-mă la atăta neputință, nu s'aŭ îndurat să mă las e] să per de foamea, ci aŭ mărsu la Hagi-Ismail și

me-ŭ luat zăci lei cu dobăndă, din dzeč[e] leĭ 11 leĭ pe lună, și me-ŭ dat»; pentru care pune zălog ocina în Todireștĭ. — *Chilișoaia,* I, 26. — Zapisul pentru aceasta se află azĭ la Ac. Rom. El poartă data de 7225 (1718), 30 Decembre. «Eŭ Gavril Leaca Postelnicul, nepotul Roșcăĭ č-aŭ fost Vistiarnic-Mare», vinde nepotuluĭ săŭ «Ilie de Visterie» jumătate din satul Slobodzie (Cìrligătura). «Neavănd di cia mă maĭ apuca ca să-m unescu nevoia și viața, și fiind și dator, că iarăș am fostu cădzut la dumnealuĭ de mi-aŭ luat banĭ de la Turcĭ, de am dat la nevoile meale». Avea soră: Safta Davidoaia, al căreĭ fiŭ se chema Ursachi. Partea vìndută «s'aŭ îngrădit cu condeiul» în «uricul čal bătrăn». Marturĭ: Mitropolitul Ghedeon, Gheorghe episcop de Roman, Calistru de Rădăuțĭ, Orestu de Hușĭ. Însă pentru doĭ vecinĭ, anum[e] Goacăș și Andronachi, nu i-am vănzut, iară alțĭ vecinĭ, ce i-ar afla dumnealuĭ acestor doao săleștĭ, să aibă a-ĭ lua dumnealuĭ de grumadzĭ, să-ĭ stăpăniască ca pe niște vecinĭ, că i-am văndut cu sat cu tot; să-s știe». Mitropolitul semnează ast-fel: «Ghedeon Mitropolit Moldovlahiiĭ».

235. 3 Iunie 7227 (1719). Familia Roșca dă zapis unuĭ văr. I-aŭ luat baniĭ cu dobăndă, de la Turcĭ . . ., de-ș plătiia cu dajdele și nevoile luĭ . . . Străngăndu-l și pe dumnealuĭ negutitoriĭ de banĭ», e silit a lua o moșie. — *Chilișoaia,* II, 16.

236. Iașĭ, 1iu Maiŭ 7230 (1722). Mihaĭ Racoviță intărește luĭ Gavril Miclescul o moșie la Oncanĭ, pentru care el arată un zapis al Alexandreĭ Stolniceasa, sora Iorgăĭ. — *Orășenĭ,* II, 10.

237. Iașĭ, 25 Maiŭ 7230 (1722). Ilie Catargiul și Ștefan Rusăt daŭ mărturie pentru un proces. Se arată că un zapis «aŭ perit de tălharĭ cănd aŭ lovit pe părintele lor, pe Zosin Hatmanul . . . Cenușĭ, tatăl luĭ Ștefan, făcăndu un furtușag de niști banĭ, și, prindzăndu-l, aŭ fost cădzut la închisor[e], în temnița Suciaveĭ; apoĭ l-aŭ plătit Ștefan». — *Bodeștĭ,* I, 62.

238. Iașĭ, 30 Maiŭ 7230 (1722). Maĭ mulțĭ boierĭ mărturisesc că Pătrașco Bașotă biv Vel Stolnic și fratele luĭ, Toader Bașotă, biv Postelnic, fiiĭ luĭ Zosin și nepoțiĭ luĭ Pătrașco Logofătul, aŭ arătat că «Sanduluĭ [fratele lor] i s'aŭ tìmplat moarte în țara leșască, fiind holteĭ, și dumnealor l-aŭ comìndat și i-au plătit și datoriile luĭ; iar sora dumilor sali Ilinca, ră-

măind săracî de părinţĭ, fată fičoarî» iarăş dumnealor, aceştĭ fraţĭ, aŭ grijit-o, de o aŭ căsătorit-o şi aŭ îndzăstrat-o; şi aŭ murit şi ia, şi copiĭ n'aŭ avut». — *Bodeştĭ,* I, 63.

239. 5 August 7230 (1722). Mihaĭ Racoviţă întăreşte Ileneĭ Cantacuzino, văduva Stolniculuĭ, Băşeaniĭ: «care acel sat i s'aŭ ales în parte dumisale de către fii dumisale, ca să-ĭ fie acel sat pentru comăndul dumisale, şi încă şi alt sat, anume din parte luĭ Iordache Med., de la Ţinutul unde i-ar plăcia. . ., pentru zăstrele č-aŭ avut dumneaeĭ de la părintele dumisale, Apostul Catargiul biv Vel Comis, şi s'aŭ prăpădit la datoriile soţuluĭ său, luĭ Iordachi Stolnicul; iar ginerile dumisale, Şarban Boteanul, etc. — *Băşenĭ,* I, 32.

240. 11 Octombre 7231 (1722). Eŭ Iliana Logofeatiasa răpăosatuluĭ Neculaĭ Costin, č-aŭ fostu Logofît-Mare, fata răpăosatuluĭ Ducăĭ-Vodă», arată că fratele eĭ, Constantin-Vodă, fusese dator «luı Hagì-Osman, neguţitoriuluĭ de la Enichiiŭ, şi-ĭ scrisese eĭ a vinde ceva pentru plată. Scoate decĭ în vînzare şeısprezece fılcì de vie la Cotnarĭ, «la piscop». «Am ağunsu şi la Marie Sa Domnul nostru Io Mıhaĭ Racoviţă Voevod, şi li-am văndut Mării Sale, căte dzeci leĭ falce. Semnează Ἑλένη Λογοθιτίσσα şi maĭ mulţĭ boierĭ[1]. — *Cotnarĭ,* III, 13.

241. 17 Mart 7231 (1723). Boieriĭ Moldoveĭ dau mărturie pentru o cumpărătură, de la Iordachi Toma, a luĭ Ilie Cantacuzino Vistierul. Cănd aŭ cumpărat Ilie Vistiarnicul aceaste sate, aŭ fost Marie Sa Mihaĭ-Vodî mazil la Ţ[a]rigrad; pre urmă, luînd Marie Sa a doa Domniia, iară Ilie Vistiarnicul aŭ pribegit în Ţ[a]ra Munteniasca şi, temîndu-s[ă] că-i va întoarce Mărie Sa baniĭ č au dat pre sate, fiind maĭ aproape rudianie Mărie Sa luĭ Iordache Toma decît Ilie Vistiarnicul, între alte ponturĭ č-aŭ scris la Marie Sa, pentru ca să să întoarcă să-ş

[1] La 22 Februar 7227 (1719), acelaşĭ Domn dă un ordin privitor la o jalbă a «Elineĭ Logofetiasa a raposatuluĭ Nicolaĭ pre oameniĭ de acolo dela Cruce [Ţinutul Putna], dzicandu ca i-au baut o bute de vin cand era cătanele» (Bibl. Ac. Rom., 107/LVIII).

La 25 Mart 7185 (1677), Antonie-Vodă întăreşte o moşie luĭ Ioan Costin, fiul Marelui-Logofat Miron (*ibid.*, 44/LXXV. Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 63, III, pp. 48-9.

vie în ţ[a]rî, au pus şi acestu pontu: ca să iscăliască Mărie Sa într'acel zapis a luĭ Iordache Toma, să nu-ĭ întoarcă satele; cia Mărie Sa n'aŭ avut cum face, făcînd atîte amiastecăturĭ în Ţ[a]ra Munteniască Ilie Vistiarnicul, i-aŭ adeverit pen scrisorĭ, precum şi satele aceale i le va lîsa, şi altele, căte i-aŭ poftit, numaĭ să se scoale să vie. Decĭ, viind Ilie Vistiarnicul, aŭ iscălit Mărie Sa şi l-aŭ lăsat cu aceale sate, şi li-aŭ ţinut pănă aŭ muritu Ilie Vistiarnicul. Iară acmu, vinind Mărie Sa Mihaĭ-Vod[ă] şi cu a triia Domnie», cere judecată la noi». El expune că, «fiind Ilie Vistiarnicul pribag în Ţ[a]ra Munteniascî, l-aŭ lăsat numaĭ să vie, şi iarăş n'au vrut Ilie să-s aşiadze, cia iarăş s'aŭ dus în Ţ[a]ra Munteniască, cu pricina nunţiĭ č-aŭ făcut, şi n'aŭ vrut să maĭ viia, ce aŭ rămas acolò, cu mare împotrivire Mării Sale luĭ Vodî». Mihaĭ dă baniĭ *giupănescĭ* luĭ Ilie. — *Bodeştĭ,* II, 9. — V. *Ist. lit. rom.*, tabla.

242. 7 Novembre 7232 (1723). Marie Hănculiasa face o vînzare. Soţul eĭ fusese dator «la un neguţitor turcu, ce-i zic Cuciuc-Murtazi». Rudele nu vreaŭ să ajute. «Decĭ, avăndu eŭ nişti odoară a mele la acest Turcu, pusă zălog pentru datorie mè, am făcut cum am putut, şi i-am dat toţĭ bani». Dar nu dă zălogul, arătînd şi alt zapis. E silită decĭ a vinde moşia sa către Domn. Copie. — *Todirenĭ,* I, 22.

243. 15 Novembre 7232 (1723). Vînzare la Husăianĭ, în ţinutul Dorohoĭ, «care acest satu aŭ fost a unchiuluĭ nostru Hănculuĭ, ce aŭ fost căpitan de dărăbanĭ, şi a frăţini-săŭ, luĭ Enachi». Pomenită şi «mătuşa noastră Mariia, pe care aŭ ţinut unchiul nostru Hăncul, în zilele Mării Sale luĭ Vodă, la Domniia a doua». Copie. — *Todirenĭ,* I, 23.

244. Iaşĭ, 10 Maiŭ 7232 (1724). Boieriĭ moldovenĭ dau mărturie pentru pîra fraţilor Părîu împotriva luĭ Gavril Miclescul Vornic, «că ĭ trăge la vecinătate şi eĭ nu-s vecini dumisale, cia sintu vecini Mării Sale», după Toma Cantacuzino. Gavril arată «că, ţiind pe maica dumisale Vasilie Logofătul şi, după moartea luĭ Vasilie Logofătuluĭ, iară Dumitraşco Čaurul, č-aŭ fost Logofît-Mare, fičorul luĭ Vasilie Logofîtuluĭ, aŭ lipsit-o din satul tătîne-săŭ, din Hălăuciaştĭ, cu diiata ce-ĭ făcus[e] tată-săŭ, şi,

neavînd nice vezeteĭ pe caĭ, atuncia, ca să vie la Micliaştĭ, atuncia aŭ fost tatul acestor oamenĭ, Tînasie Părîŭ, holteiŭ, acolo, în Hălăuciaştĭ, şi, întrebîndu-l cie fičor iaste, el aŭ dat samă că iaste Ungurian, şi aşia l-aŭ năimit pe caĭ, de aŭ vinit cu maică-sa la Micliaştĭ». Alţĭ marturĭ zic că el era vecinul luĭ Toma, după moartea căruia, «neavînd cine să-ĭ sprejiniască pe oamenĭ, s'aŭ răsipit toţĭ în toatea părţile: uniĭ în Ţara Unguriască, alţiĭ printr'alte părţĭ, alţiĭ pin ţară aicie, şi de atuncia s'aŭ răzleţit şi Tănasie Părăŭ, tatul acestora». Se decide să jure eĭ «la sfănta besearică»: merg, în adevăr, «la sv[ă]nta besearică domniascî, la Stăĭ Nicolae, după obiciaiŭ, cu Vorniciĭ de Poartî, de aŭ ğurat». Domnul hotăreşte în folosul vecinilor. — *Bodeştĭ*, I, 67.

245. Iaşĭ, 16 Septembre 7233 (1724). Mihaĭ-Vodă dă un zapis, împreună cu boieriĭ săĭ: Dumitraşco Răcoviţă Hatman, Ghiorghie Mitropolitul, Ilie Catargiul Vel Log., Constantin Costache biv Spătar, Ion Neculcia biv Hatman, Iordache Cantacozinò Vel Vistier, Iordache Cantacozino biv Medelnicer-Mare şi Nicolae Jora Postelnic. — *Popricanĭ*, I, 41.

246. 21 Octombre 7236 (1727). Grigore-Vodă Ghica, pentru «Silion, Curtian de Cămar[ă], ot Tutova». — *Băceştĭ*, 13.

247. 18 Iunie 7239 (1731). Mărturie de la maĭ mulţĭ oamenĭ, între cari «Şerbul» Scărlat, nepot Rustocăĭ, copil în casă, pentru nişte moşiĭ la Cotnarĭ. «La vremea cînd aŭ fost stăpînind Ursachi Vistiernicu ... Aŭ luat brazda în cap şi aŭ purces de aŭ arătat hotarul . . . Drumul cel mare a Cotnariuluĭ, ce mergi la Roman, din satul Cărjoaiĭ . . . Puţul Frănculuĭ . . . Feltin Dorcoş . . . Moiliţa Lupuluĭ Beşiţă, ci zici că aŭ fost vătăman în Corjăştĭ, cînd stăpînè satul Ursachi Visternicu . . . Via Isăcesculuĭ . . . Făntăna Herăĭ». — *Cotnarĭ*, IV, 1.

248. «† Cu şiszeč de galbin ungureştĭ sintu dator dumisal[e] badiĭ loĭ Neculaĭ Ros[e]tu, biv Vel Log[o]fetu, şi m'aŭ . . ., cum sint în ţar[ă], să-ĭ trimăt dumisale într'u[n] loc de ţar[ă], şi să mĭ eŭ scrisoare; şi pentru credinţa amu iscălit. U Braşăŭ.

Catrina Spat. 7240, Ap. 21.» — Pecete neagră, cu vulturul. — *Popricanĭ*, II, 59.

⁰ 249. Milostiv[e] şi luminat e Domnea, să fiĭ Mărie Ta s[ă]nătos. † Alta, facu ştire Mări Tal[e] păntru răndul unor omen[ĭ] a dumisal e luĭ Iordachi Păh., de Păşcan[ı], ce s'aŭ sculat cu pără de l-au sor[o]cit la Divanul Mării Tal[e, dzicănd că nu sint vecin ĭ; de car[e lucru veĭ şti Mărie Ta că eŭ, rămăind mic de părint[e], de tată, am crescut în casa dumisal e] Iordăchioe Vistiernices[i] ceĭ bătrăni; car e] mi-aŭ fostu mie moş e] şi luĭ Iordache iar moşe; şi vărsta mè este de şeidzăčĭ de aĭ, şi i-am apucat pe ceĭ omin[ĭ] tot în sat, etc[1]. 7240, Iuni 10. Robul Mări Tale: Ion Neculce Vel Vornicu. *Blăgeştĭ*, VII, 4.

250. 12 Mart 7241 (1733). Ilinca Hatmănias[a] răposatuluĭ Dumitraşco Răcoviţă, ce aŭ fost Hatman», dă un zapis «părinteluĭ chir Anton Mitropolit tărăĭ». Semnează «Ilinca Cantacozino Hăt.»[2]. — *Popricanĭ*, I, 42.

251. Iaşĭ, 15 Ianuar 7242 (1734) Către Andronic biv Cămăraş, pentru nişte vite prinse. «Şi aceĭ oaminĭ ar fi mărsu la casa luĭ maĭ în trecute dzil e, şi i-ar fi suduitu şi fimeia, şi i-ar fi făcut mare ocar[ă, nefiind el acas ă], şi maĭ jăluit cum ar fi măncatu porciĭ luĭ Racleş nisti pasărĭ de la casa luĭ şi ar fi măn: şi 11 clăĭ de grăŭ tot mascuriĭ luĭ». — *Băceştĭ*, 16.

252. 15 Iulie 7243 (1736). Constantin Mavrocordat arată că, într'un proces, a scris o carte la fratele nostru, Domniia Sa Grigorie-Vod[ă], di-aŭ chemat fat ă pe acia giupăniasă»: i-a venit şi răspuns. — *Dumeştĭ*, IV, 43.

ϑ 253. 6 Iulie 7245 (1737). «Ion Blănariul, ginerile Cărstiĭ Blănariuluĭ din Iaşĭ», dă zapis luĭ «Costantin fičorul luĭ Timuş». Are «nevoia de triĭdzăcĭ de leĭ, banĭ noĭ». Cere imprumut, «şi

[1] V. restul în *Arch. soc. şt şi lit. din Iaşĭ*, II, p. 332, unde s'a tipărit scrisoarea de d. I. Tanoviceanu. N'am copiat-o întreaga, socotind că, în acea ediţie, s'aŭ păstrat toate particularităţile de grafie ale originaluluĭ. Maĭ adaug că e scris, ca şi alte acte ale luĭ Neculcea, pe o bandă lungareaţă de hîrtie. Cronicarul, care scria f arte urît, cu litere micĭ, îndesate, lipsite de orĭ-ce eleganţă, a făcut aicĭ sforţarĭ de caligrafie.

[2] Ilinca era fata Spătaruluĭ Mihaĭ Cantacuzino, din Ţara-Romănească — Pentru pribegia soţuluĭ eĭ în Ardeal, v. doc. 110 LXXII al Academieĭ Romîne.

m'am apucat să-ĭ daŭ la Săntă-Mărie Mare, baniĭ făr dobăndă».

Maica» luĭ e «Paraschiva fata luĭ Enachi, fiĉorul Părvuluĭ Vătavuluĭ». — *Hrițenĭ*, I, 4.

254. 15 April 1740. «Nicolae Con[t]. de Ros[t], biv V[l] Logf.» dă un zapis luĭ «Iordache Cantacozino biv Vel Spătar», pentru Ionășenĭ. — *Popricanĭ*, II, 57.

255. «N. Conte de Ros[t]» către «fratele» săŭ; «Brașov, Maiŭ 2 dn., l[t] 1740». «Cu întorcere dumnei cumnateĭ Catrineĭ Spătăreseĭ . . ., iat trimiț dum. prăjitore de cafè, așăzată bin[i]șor în cutie. Hamurile încă or veni negreșit, pentru caĭ nemțește. Ajutăndu Dumnezeu, peste cincĭ-șase zile vom să mergem la Sibiĭ, să [ne] închinăm Măr. seninatuluĭ prințep, ce, acole fiind adunare mare, voĭ săli în tot chipul, ca doar și oĭ găsi maĭ pe plăcere și de ticnă. După aĉast a] fac știre dum. că iat, înbulzindu-mă strămtore vreamiĭ, de vream e ce, cum să trăiaște pe aice și ce scumpet e] iaste, veĭ înțălege și den dum. cumnata, am văndut dum. unchiuluĭ Iordache Cantacozino Spat. moșăe mea den Ionășănĭ, pe apa Jăjieĭ, care știĭ dum. că-mĭ iaste și mie danie, iar den neamul dumneluĭ mi-au dat pe dănsa galbenĭ ungureștĭ 100, care banĭ i-am și luat deplin și tocma, dup[ă cum arată zapisul meŭ la măna dum.; însă, fiindu-că acè moșăe (dup ă] cum îm spuse dum. cumnata) aŭ fost făcut schimbu — Dumnezeŭ să-l pomănească — tată nostru cu altă moșăe a dumneluĭ, și den pricina vreamilor aŭ rămas și păn acum scrisorile aceĭ moșiĭ la dumnevostră, acum dar să le căutațĭ și să-ĭ daț dumisale toat[e acele scrisorĭ, de vreme că dumneluĭ iaste stăpăn aceleĭ moșiĭ că nice s'ar fi căzut altul, fiind iar de la năamul dum. Ce dar vă pohtescu făr de alt cuvint saŭ prelungiri să-ĭ dațĭ scrisorile, ca să nu mă supăr, de vreame ce i-am văndut-o cu tota voia mea, și am luat și toțĭ banii. Contesa mea, cumnata dum., să închină dum. cu frățască dragoste, rugăndu-vă den ceriŭ toat e] cele fericite; dum. cumnateĭ îĭ rugăm fericită săn[ă]tate; pe nepoț[i]ca Zmărăgdița dulce o sărutăm, și iar rugăm dum. de frățasca căutare.

P. S. Iar, după frățasca imbrășare. Ceia ce în trecut[e]le zile cu frățeaască *confidenție* am scris dum. asupra haluluĭ

meŭ, iar ţi le aduc aminte, şi te rog să le socoteştĭ frăţăşte şî creştineşte, nedejduindu că nu mă veţ socoti nice pe mine de tot înstreinat de cele părinţeaşte, de mă cunoşteţĭ de frat[e], după cum şi cu dreptate iaste şi strămtorare haluluĭ meŭ trebue a vă pricinui *fraternam compassionem*, ca să nu-ţ daĭ pricină de a întărta driapta Celuĭ de sus. Şi iarta de supărare şi mă rog de răspunsu făr de zăbavă. Scumpete de pe aice şi ce fel mă lupt, veĭ înţălege maĭ pe largu del[a] dumneiĭ cumnata Spătăreasa.

Cinstituluĭ şi al meŭ prè-iubit, dum. frateluĭ Costandin Ros[t], V[l] Vornic, cu căzuta cinste şi fericită săn ă tate. La Iaşĭ.» — *Popricanĭ,* VI, 441.

256. Braşov, Av. 19 dn., l[t] 1740.» ‹N. con[t] de Ros[t], biv V[l] Logf.›, către soră-sa. A primit şeĭzecĭ de ughĭ, «rămăşiţa preţuluì de pe moşăe, care am văndut dum., şi iat ă] trimiţ dum. şi zapisul. Contesa mea, cumnata dum., mulţumeşte forte de neuitare, şi să închină cu frăţăască dragoste; i dumisale nepotuluĭ Costandin [1] iĭ rugăm fericită săn[ă tate, şi mulţumescu de ciubuc; şi maĭ rog şi de ceva tutun *basmaghiubec;* şi dumneluĭ încă să-m poronciască ce ar pohti dentr'acoce, şi voĭ face datoria. *P.S.* Soro, mă rog să nu mă uiţĭ cu vin roşŭ de Cotnarĭ». «Cinstiteĭ şi prè-iubiteĭ meale ca o soru, dumneiĭ veriĭ Catrineĭ Păşcăniţeĭ, Cantacuzeni, cu cazuta cinste, la Păşcanĭ . . .» — *Popricanĭ,* II, 14.

257. 26 Octombre —. Evdochie monah» către Ştefăniţă Rusăt Vel Logof. («dum. veri»). Pentru moşia Ionăşeştĭ, «care eu am cumpărat-o de la dum: bade Niculaĭ Logof[ă']t, fratele dum:, căndu am fostu în Ţara Unguriască, şi mi-aŭ dat dum: şi zapisul dumisal[e] cel de danii, şi am adus şi carte de la bade Neculaĭ . — *Popricanĭ,* VI, 146.

258. 2 August 7249 (1741). Dania Orăşenilor de către Grigore Ghica. — *Orăşanĭ,* II, 15.

259. 21 Octombre 7250 (1741). Constantin Mavrocordat confirmă Popricanii «dumisale Catriniĭ Spătăroia răpăosatuluĭ Ior-

[1] O scrisoare către Domn, fară data, a luĭ Κωνσταντῖνος Πασχάνος Ποχ. (*Romînĭ,* I, 75)

dachi Cantacozino Spatar». Să poată «lua de-a dzeace din păne, şi din făneaţ, şi din prisăč cu stupĭ, şi din tot locul, cu tot venitul». — *Romînĭ*, I, 73.

260. 12 Decembre 7251 (1742). Sandul Arapul dă un zapis «giupănesăĭ Catriniĭ Stol. a răpăusatuluĭ Iordachi Cantacozino». — *Blăgeştĭ*, IV, 37.

261. 13 Iunie 7251 (1743). Toder Stîrce Vornic de Poartă dă o mărturie: se vorbeşte de «o taină din Tărgul Făniniĭ, de unde aŭ perit». — *Hrıţenĭ*, 15.

262. 20 Octombre [7253] (1744). Raport către Domn din partea unor boierĭ însărcinaţĭ «ca să mergu la Cotnarĭ» pentru a alege un loc «din hotarul aceluĭ tărgu, carea a dăruit Măriia Ta luĭ Tăbărţă Jic. şi să lăsăm şi tărgoveţilor pentru hrana lor». În hotărnicie: «estea destul că trecea peste Dumbrava-Roşiia». Urmează expunerea amănunţită a Vorniculuĭ Domnesc, ce fusese trimis, împreună cu Pilat Medelnicerul. Se adună, între alţĭ oamenĭ: «şi Feltin vătavul de viıarĭ din Cotnariŭ, şi Sava Negrul ot tam . . ., şi Ianăş Ungurul ot tam»; eĭ arată care-ĭ locul *gospod*. Se notează: «drumul părăsit», «via Rădăuţilor», «un drum părăsit ce să dzice drumul Ştefăneştilor», «drumul cel mare ce merge prin Dumbrava Roşiia», «hăleşteul luĭ Ureache». — *Cotnarĭ*, II, 1, 2.

263. 9 Iulie 7253 (1745). Ion Nicolae-Vodă pentru un proces, relativ la Lucenĭ, a luĭ «Ioniţă Loiz, zăt Sanduluĭ Mane, carea acel Sandul Mane aŭ fost nepot Berdiĭ, staroste de neguţitorĭ». Se citează şi o mărturie de la Axentie Uricar. — *Lucenĭ*.

264. 30 Octombre 7254 (1745). Ion Nicolae Mavrocordat «dumisale Spătăroai Catriniĭ a răpoosatuluĭ Iordache Cantacuzino», pentru satele Popricanĭ, Uricanĭ, Ionăşenĭ. — *Popricanĭ*, VI, 147.

265. 27 Iunie 7254 (1746). Ion Nicolae-Vodă, pentru Ion Aga. Se pomeneşte Mitropolitul Nichifor. — *Popricanĭ*, I, 43.

266. 13 Iunie 7256 (1748). Judecată. Se aşează faţă în faţă numele părţilor supt dată: «Iun. 13 d., lt 7256»; apoĭ maĭ jos se arată ce s'a cetit. Urmează decisia şi semnăturile. — *Stavnic*, 8.

267. 31 August 7258 (1750). *Hotărîturĭ* de moşie. Pomenit:

Moiseiŭ Cucoranul biv Vel Pitar», care e în legătură de familie cu un anume Cracatiță. — *Stavnic*, 9.

268. 6 Iulie 7259 (1751). Constantin Racoviță ordonă luĭ Tanasie, «biv Cămărаș de izvoade», a merge la Cotnarĭ să hotărească niște loc luĭ Ștefan Bosie, Cămăraș de izvoade. — *Cotnarĭ*, II, 3.

269. 25 Octombre 7264 (1755). Mateĭ Ghica vede hrisovul de la Grigore-Vodă «scriind că, viind tulburare Moscalilor asupra țăriĭ, după ce aŭ luat Hotinul și Măriia Sa au lăsat căimăcan și purtătoriŭ de grij[ă] de trebile țăriĭ pe răposatul Sandul Sturdza Vel Logf., împreună cu alțĭ boerĭ, și pogorându-s[ă] Mineh feltmarșal cu toate oștile moschiceștĭ până la Iașĭ, apucatu-l-aŭ pe dum: cu mare strânsoare de mare somă de banĭ, ca să-ĭ dè și pentru zaharelile de triaba oștii; până și eczăcuți, adică strajă, i-aŭ pus la casă. Și, fiind dumnialuĭ învăluit în poroncile luĭ, nu s'aŭ putut căuta de nemică, ca să mistuiască dinnainte oștiĭ; și i-au luat toate bucatili: epe, vaci, boĭ, oĭ și banĭ, încă și casa la țară, unde era șidere dumisale, i-aŭ prădat, și, nedândŭ vreme părinteluĭ Dumnii Mele ca să facă dumisali vr'o chivernisală pentru acè pagubă, precum cu dreptate să cădè, de vreme că dumnialuĭ aŭ fost arătat driaptă slujbă Mării Sale și țăriĭ, aŭ socotit Mărie Sa, că, fiind Gheorghie Isăcescul hain, și au făcut multă stricăciune țăriĭ, și banĭ domneștĭ încă aŭ luat din slujbe, și s'au dus cu Moscaliĭ, — îĭ dă satul Orășeni al acestuia. — *Orășenĭ*, I, 14.

270. Roman, 25 Mart 7264 (1766). Constantin Racoviță. Si, viind Domnie Me de la Țara-Românească, iarăș cu Domnie țărăĭ Moldoviĭ, și conăcind în târg, în Roman, ni-am înștiințat› pentru locul de la Hârlăŭ, ce e domnesc: «atât câmpul, cât și la pădure, și cu vadurĭ de morĭ în apa Bahluiuluĭ, și cu vatra târguluĭ, și cu bisăricele cele de piatră». Le dă mănăstiriĭ de la Zagavia (?)[1]. — *Cotnarĭ*, I, 5.

[1] La Bibl. Ac. Rom., doc. 156 LXV, se păstrează scrisoarea, anteri ară cu câteva lunĭ, a lui Racoviță către episcopul de Roman Ioanichie: «Noĭ, Costandin Mihail Țehan Racoviță Voevoda, bj. m[i]l[o]st[iiŭ] g[o]sp[o]d[a]ra zemla vla-

271. 14 Octombre 7265 (1756). Constantin Racoviță către Toader Buhuș Postelnic și Simion Cheșco, uricar, pentru ca eĭ să hotărească un loc la Hìrlăŭ de al luĭ Alexandru «Sturdze». — *Cotnarĭ,* I, 6.

272. 3 Novembre 7265 (1756). Mărturie pentru un hotar la Hîrlăŭ. Domnul dase locul «sfintiĭ mănăstirĭ Precistiĭ, din tărgu din Roman, ce iaste zidită din temelie de Măriia Sa» Se pomenesc: «schitul Zagaveiuluĭ» și «Lupul șoltuzul de Hîrlaŭ».— *Cotnarĭ,* I, 7.

273. 26 Novembre 7265 (1756). Constantin Racoviță dă Precisteĭ din Roman vatra tîrgului Hìrlău. — *Cotnarĭ,* I, 8-9.

274. 20 Februar 7265 (1757). Constantin Racoviță arată despre moșiile tatăluí său, «afară din moșiile c-aŭ afierosit Mărie Sa la svănta mari măn ă]stire Sinae... Crămile cele de piatră de la Cotnariŭ. Care moșiĭ maĭ sus arătate aŭ fost dreptia Mării Sale răposatuluĭ fericitul întru pominire părintele nostru, de pe moșul Mării Sale Toma Cantacozino Vornicul . . ., după cum pe largu arată scrisorile vechĭ și hotarnicile ce s'aŭ hotărăt . . . la a triia Domniia Mării Sale, de Ștefan Luca Vist., și Stroicĭ Spăt., și Avxintii Uricarul, și Vasile Popa Uricarul». Constantin amintește că a întemeiat mănăstirile din Roman și Focșanĭ. Li dă moșiile rămase de la Mihaĭ-Vodă [1]. — Copie. — *Sîrbĭ,* VII, 14.

275. 1-iŭ Ianuar 7266 (1758). Ștefan Bosii, biv Vel Jicnicer,

h[iscoĭ]. Cinstite și de Dumnezeŭ iubitoriule și al nostru întru Hristos duhovnicescu părinte, Svinția Ta chir Ioanichie. episcop al svinteĭ episcopiĭ Romanului. cu fiască cazută evlavie închinîndu-ne, sărutăm deriapta Svinții Tale Carte Svinții Tale. ce ni-aĭ trimis. am luat și, maĭ întăĭ, înțalegand pentru bună și fericita sanătate Svinții Tale, m-am bucurat foarte. mulțumind milostivuluĭ Dumnezeu, pentru care iarăș poftim pe Svinția Ta ca de a purure adeasă-orĭ să nu ne lipsască cărtile Svinții Tale, ca să ne înștiințăm pentru bună și fericită sănatate Svinții Tale, și anii Svinții Tale de la Dumnezeu să fie mulțĭ și fericițĭ. Oct 27. 1755. Al Svinții Tale cu totul întru Hristos duhovnicesc fiiŭ «*Io Costandin Voevod*».— În Arch. Sf. Spiridon, *Cotnarĭ,* I. 15, se află și o chitanța de la Ioanichie de Roman pentru 600 de stupĭ căpătațĭ în schimb pentru locul tîrguluĭ Hîrlăŭ

[1] De vatra Hîrlăuluĭ, dată celeĭ d'intăiu, se ocupă Domnul și la 23 Maiu 7266 1758.

pentru o danie către Sf. Spiridon a locului din Cotnarĭ, ce i s'a dat de Constantin Racoviță în schimb cu «o moșie a noastră, anume Tătărașiĭ, de lăngă tărgul Botoșenilor, ce s'aŭ dat de Mărie Sa mănăstireĭ sfîntuluĭ ierarhu Nicolaĭ, de lăngă Botoșanĭ, fiind-că este zădită pe acel hotar de moșii a Tătărașilor». — *Cotnarĭ,* II, 5.

276. 17 April 7266 sau 7267] [1758 sau 1759 . «Catrina Spătărea[sa]» către Mitropolitul Iacov, pentru niște locurĭ la Cotnarı. «Dar sănt oamenĭ maĭ bătrănĭ decăt mine la Cotnar, și or fi știind hotarăle, că în hotarul Cepleniților nu iaste numaĭ o săliște, ce sănt multe săliștĭ, care le va arăta scrisorile ce sănt la fiŭ-meu Costantin. Iar pe mine, în carte cea de blăstăm ma rog, parinte, să nu mă puĭ, că mina, parinte, de acumu moșiia nu-m trebuia: miia îmĭ trebuia treĭ coțĭ de pamănt, unde mi i-a orăndui Dumnezău. Și mă rog Sfintii Tale, părinte, pe mine în carte cea de blăstăm să nu mă puĭ, ca eŭ aștept de la Sfinția Ta blagoslovenie, iar nu blăstăm . . . Că eu să știĭ Sfinția Ta și acasta, că pentru voia fečorilor nu-m voiu pune sufletul . — *Cotnarı,* II, 7.

277. 24 April 7266 (1758). Scarlat Ghica ordona o nouă cercetare pentru jalba luĭ Ștefan Bosie Jicnicerul. Calugăriĭ de la Sucevița hotăresc «o bucată de loc ce au acolo la Cotnarĭ». — *Cotnarĭ,* II, 10.

278. 23 Iunie 7267 (1759). Mărturia, prin diiată, către un fiŭ: «că pă toț fičoriĭ meĭ i-am înzăstrat cu celi ci mi-au dat măna, și i-am căsătorit, cum și cu feti, iar asemine; iar pe fiiŭ-meŭ Andriiŭ nu l-am înzăstrat nicĭ cu un cap di ață, nicĭ cu strai, nicĭ cu viti, nu i-am dat, nicĭ măcar un vițel, iar casăĭ aŭ muncit de-avaloma cu ceialalțĭ fičorĭ, cum și, daca s'aŭ căsătorit, m'aŭ plătitu di la un Turcu din Huș, di patruzăcĭ și triĭ di leĭ, și eu nu i-am maĭ dat înnapoĭ nicĭ un ban; apoĭ, zăcăndu-mĭ uniĭ și alțiĭ și, eu încă temăndu-mă de Dumnezăŭ», îĭ da ocină. Scris înnaintea preutuluĭ, Paharniculuĭ Safta, luĭ Ioniță Mărzac» și luĭ Ioan Beșhaga, precum și a unuĭ Stolnic. — *Roșieștĭ,* VII, 12.

279. 15 Mart 7270 (1762 . Ioanichie, episcop de Roman, catre Ioan Cantacuzino Vel Vistier. Constantin-Vodă Racoviță a

dat loc la Hìrlăŭ, «împreună și vatra tărguluĭ», către mănăstirea Precista din Roman. Aceasta face schimbătură cu boierĭ vecinĭ. Pecete cu mitra, crucea si legenda «Io k. Ep. Rm.» Ștefan Buhăescul Vel Comis scrie. — *Cotnarĭ*. I, 14.

280. 8 April 7271 (1763). «Egumenul Visarion ot Zagaveiŭ» către egumenul de Sf. Spiridon, pentru o vînzare de vie. — *Cotnarĭ*, III, 15.

281. 8 Decembre 1766. Grigore Alexandru Ghica dă un privilegiu mănăstiriĭ Agapia. — *Chipereștĭ*, I.

282. 29 Mart 1774. Niște boierinașĭ scriu către Ioan Canta Vel Vistier. Un fiu al lor face greșelĭ față de Vistier. «Pentru hatărul boierilor aŭ făcut milă și li-aŭ priimit iarăș supt mila dumisale, ca să fie la Vistirii». De acum înnainte, eĭ se îndatoresc a da sama despre dînsul. — *Bumbata*, 20.

283. 1774-7. Grigorie Ghica. Văzănd Dumniia Mea că orașul acesta întru sine nu are apî din destul ca să fie pentru îndestularea noroduluĭ, și fiind păn la atăta de isterisit orașul acesta de îndestularea apeĭ..., avînd Domnia Mea răvnă ca aceaia ca să împodobimu și să îmbogățimŭ acastă politie cu îndestularea de apă», «afară din apa ce s'aŭ adus la mănăstirea Svîntuluĭ Spiridon, s'aŭ adus și altă apî, deosăbită, la svînta manăstire Golăe... Fiind trebuință ca să-s scoată hazneaoa de la Golăe afară la uliță și nefiind loc, ci loc de casă cu pivniță de piatră al luĭ Panaite negustorul, «și pănă în Ulița cea Mare, ce merge la Tărgul Făiniĭ», îl iea în schimb pentru moșia Bălțile, «fiind domniască și pustie și nefiind dată nimăruĭ, s'aŭ luat supt stăpănirea Domnii». Se întreabă oameniĭ din sat, între cari «Apostol Porcos, biv Stegariu».— *Slobozia Bălților*.

284. 1-iŭ Ianuar 1776. Grigorie Ghica. «Socotit-am și aceasta ca să deșchidem și să facem și o fabrică de scos postajă, pentru ča maĭ multă eftinătate a lăcuitorilor țăriĭ aceștie, și să rămăia și un locru de pomenire pămăntuluĭ acestuia. Alege decĭ loc la Chipereștĭ, «cu moară în Bahluiŭ». Dă pentru sat mănăstirii Agapia două dughenĭ «în Tărgul de sus» și o sută de leĭ pe an, de la Sfîntul Spiridon. Pe care loc Dumniia Mè nu puțină sumă de banĭ am cheltuit, de s'aŭ

făcut fabrica şi s'aŭ gătit cu toate ciniile cele de trebuinţă, pentru lucrarea postavuluĭ, aducând meşterĭ, oamenĭ streinĭ, dintr'alte părţĭ de locurĭ, cu multă cheltuială», Afieroseşte fabrica Sf. Spiridon, «cu toate ergaliile eĭ» şi acum, în noua Domnie, dă şi un act solemn. — *Chipereştĭ,* I, 10. — V. Hurmuzaki, X, pp. XXXVI-VII.

285. Ianuar 1776. Grigoraş din Tălhăreştĭ vinde ocina sa, înlăturînd pretenţiile uneĭ rude: «să nu i să ţie în sam[ă], căcĭ Chiriiac este făcut în curvie cu moaşa noastră ğupănias[a] luĭ Ionaşco Căpitan din Curtenĭ; după ce aŭ murit moşul nostru Ionaşco, al optule an l-aŭ făcut pe dănsul, şi Dumnezăŭ ştie că pe tatu nostru l-aŭ prădat şugubinari pentru fapta maică sa, de n'aŭ rămas cu nimic». — *Hriţeştĭ,* 22.

286. 22 Novembre 1776. Zapis către Iordache «Cantacozăno, biv Vel Stolnic, pentru satul Lieştĭ pe Jijie, căruia i se vinde pe «uliţa Poduluĭ Vechiŭ» o dughiană de «Iosaf Cantacozănò». — *Popricanĭ,* I, 17.

287. 7 Iunie 7288 (1780). Zapis. «S'aŭ făcut o moarte de om pe acè moşiia numită Turceştiĭ: aŭ apucat Armaşiĭ pe acest maĭ sus numit Irimie Misaiu şi, ducăndu-l la Iaş, li-aŭ dat platnic ca să plătească moarte de om şi, neavînd banĭ ca să plătească, aŭ dat o parte de moşie». — *Onceştĭ,* I, 7.

288. 19 Mart 1782. Testament al luĭ Sandul Ilie Catargiu biv Vel Stolnic. «De la călugărul Movila, pentru facerea de bine č-aŭ avut de la mine, trăgănd pentru dănsul multă supărare şi cheltuială, şi puţin de nu m'am primejduit şi cu urgie domniască, pentru o pricină č-aŭ avut el în vreamea Domnieĭ răposatuluĭ Costandin-Vodă Racoviţă, şi aŭ scăpat cu fuga, luînd 1 cal al meŭ şi un iamarluc de postav, şi am rămas eŭ în urgie, în locul luĭ». Pomeneşte şi via luĭ de la Ţifeştĭ, ce o are de la episcopul Leon de Roman. Menţionat şi fratele luĭ, Neculaĭ. Are ca soţie pe Catrina Donicĭ şi, din altă căsătorie, un fiŭ, Filip. — V. *Documentele Callimachilor,* regeste de documente interne.

289. 1783—1786. Locuitoriĭ din Hîrlăŭ arată ce aŭ păţit de la Constantin-Vodă Racoviţă. Supt Alexandru Constantin Mavrocordat, vatra tîrguluĭ se vinde de Sf. Spiridon «unor

Grecĭ, și aceĭ Grecĭ, supărăndu-să de adetiŭ», fac jalbă la Iașĭ. Se încheie o învoială cu toțĭ, «din vatra tărguluĭ și din mahalale, să aibă a da la mănăstire căte zăce ocă ĉară curată pe tot anul, și cu altu dar să nu fiĭ supărațĭ întru nimic, nicĭ o odată, fără numaĭ dijma din țarinĭ, din viĭ, livezĭ și stupĭ, dintr'altele ce vor face moșiia tărguluĭ, să dè deosebit». La 2 Decembre 1783, eĭ cer confirmare. «Fiind-că ceĭ maĭ mulțĭ din tărgoveți de acolo să află în mare lipsă și sărăciia, trăind la un loc greŭ ca acela, li-aŭ căzut cu asuprială a da și adetiu». Urmează un act din 2 Decembre. — *Cotnarĭ*, I, 18.

290. 21 Novembre 1786. Epitropiĭ Sf. Spiridon către mănăstirea Zagavia, pentru moșia Hîrlăuluĭ, unde și schitul are douăzecĭ de «pămînturĭ» loc și douăsprezece fălcĭ de fîn: se face un schimb. «Asemine scrie și carte epitropilor. Amfilohi episcop Hot[inuluĭ]. Într'acastă scrisoare sînt iscăliț Prea sfințit Mitropolitu și epitropiĭ Sf. Spiridon, di pi carĭ s'aŭ făcut și hrisov domnescŭ». — *Cotnarĭ*, I, 21. — Cf. *Ist. lit. rom.*, III, tabla.

291. 18 Novembre 1787. Declarație de la «călugărașiĭ de la schitul Zagavii, ce esti în Ținut Hărlăului», pentru locurile de cîmp și de pădure, ce schimbă. «Și, fiindŭ și noĭ lăcuitorĭ cu petrecire la acestu schit, văzind voința călugărașilor, m'am iscălit. Amfilohii episcop H[otinuluĭ].» «Eŭ starițul de la Zagavii, ermonah Daniil. Semnează și cincĭ călugărĭ. Confirmă Leon Mitropolitul. — *Cotnarĭ*, I, 20.

292. 2 August 1787. Alexandru Ioan Ipsilanti către Iordachi Cananò biv Vel Păharnic și Enacachi Calimah biv Vel Păharnic, ispravnicĭ de Hîrlăŭ. Pentru jaloba tîrgoveților de acolo contra luĭ Gheorghe Meari-Acre, «ce are cumpărat venitul moșieĭ cu anul, de la Svăntul Spiridon, pentru că nu-ĭ îngăduie să-ș pască vitele la imașul tărguluĭ, care este în curmeziș, etc., și s'aŭ scris ... ca în imașul targuluĭ, căte unadoao, ce vor fi pentru hrana casălor lor, să se pășunează, iar ceĭ ce aŭ herghelиĭ și alte vite di negutitorie, să ș cumpere imaș pe alte moșiĭ». Epitropiĭ arată că tîrgovețiĭ trec «din imaș și în fănaț». Să nu se admita aceasta.

293. 25 August 1792. «După legătura păceĭ ce s'aŭ făcut între aceste doă Împărățiĭ: Rosie și Poarta Othomaničască, fiind slobozĭ toțĭ de opștie a merge cu lăcuința unde vor voi, dup'acè voe, mergănd și eŭ cu toată famelie mè, de m'am așăzat în țările Împărăteștiĭ Măririĭ a Rasieĭ», un pribeag vinde la Sultan-Mezat, pentru 60.000 de leĭ, averea sa luĭ Constantin Čațichie Medelnicer și luĭ treti Comis Constantin Urechi. — *Todireni*, 39.

294. 11 Maiŭ 1793. Mărturie către un proin dichiŭ. Fiind eu cu tatăl mieŭ la adunat făn la delul luĭ Tătar și așezănd di amizizi, aŭ maĭ vinit cățva oamenĭ de vorbă; spunè însușĭ tatăl mieŭ celorlanțĭ omenĭ că, slujindu un fečor a Chiriciĭ la Scărlatachi, aŭ fostu cherdut doĭ telegarĭ, și temăndu-se că l-or bat e], aŭ fugit, și pe urmă aŭ găsit telegariĭ, și Scărlătachi acmù stăpănește atăta moșie a Chiriciĭ.» — *Roșieștĭ*, V, 20.

b 295. Dorohoĭ, 18 Februar 1797. Vin Costachi Ghica Hatmanul și Andreĭ Holban biv Vel Stolnic, epitropĭ aĭ bisericiĭ din Herța, metoc al celeĭ de la Curù-Ceșmè de lîngă Constantinopol și arată ce daniĭ are: «o dughiană de scăndurĭ pe roate mișcătoare ... și altă casă, de școală, lăngă biserică, făcută iarăș cu baniĭ bisăriciĭ ... Scrisoare luĭ Nicolaĭ starostele de cibodarĭ, cu toată briasla cibotarilor din Herța [dăruite în 1794 ..., mortasăpiia tărguluĭ Focșanı .., căte dooîzecĭ și patru banĭ de toată vita: cal, iapă, boŭ, vacă, ce să va vinde într'acel tărg; care venit, măcar că aŭ fost a vămi domneștĭ», s'a dat orașuluĭ, «mortasăpiia tărguluĭ Tuzăra *(sic)* de la Ținutul Orheiuluĭ , dată tot de Mihaĭ Suțu, a tîrguluĭ Chișinăŭ, precum și vatra tîrguluĭ Herța, cu venitul pe vin, rachiŭ, etc. — Pentru această biserică maĭ scrie luĭ Alexandru-Vodă Suțu mazilul Mihaĭ-Vodă, văru-săŭ, la 12 Novembre 1803. — *Dorohoĭ*.

c 296. 2 Novembre 1803. Biserica de la Herța fusese vîndută de Mihaĭ Suțu, ctitorul eĭ, la niște Armenĭ, ce vreaŭ s'o vîndă și eĭ la Sultan-Mezat. Biserica din Curù-Ceșmè o răscumpără, dănd 30 000 de leĭ. — *Dorohoĭ*. I, 29.

II

DOCUMENTE RELATIVE LA VIAŢA ORĂŞENEASCĂ

(Păstrate în Biblioteca Academieĭ Romîne)

I. Baia-Cotnarĭ.

1. 7090 (1591-2). Gurğuman șoltuz i prágarĭ ot trăg Baea: Prăviĭ Crstea, Cozma Băloș, Gurğul, Ion Hutco, Matos, Chircul Hanos, Ion Goğoș, «și ceĭlalțĭ pîrgarĭ», pentru o vînzare în Petia-Mare. Fragment de pecete latină. — 172 XXXVII.

2. 12 April 7179 (1671). Anna Enășoae de Bae» cu fiiĭ (unul: Ionos) arată că a vîndut un loc «de vie, dealul piscopul, carea este pe lăngă Măriia Sa Vodă, le-am văndut Mării Sale Ducăĭ-Vodă». Sa fie Măriia Sa volnic a o scrie și la catastivul orașuluĭ, precumu obiceaiul de vac. Hanos șoltuzul de Cotnarĭ, Ghiorghie star. ot tam, Frăncul tam, Mătieș Bărcuță, Giurgea Capră, Pavăl star., Mătieș Darvaș, Știfan Tudor. Pecete. «Noĭ am pus și pecetea tărguluĭ Cotnariuluĭ».

† Nicolaus Volff.
† Iohannes Wolff
m[a]nu propria.

Georgius Wolff
m. p.
† Frynkul de
Kotnary.

Pecetea tîrguluĭ. — 78 LVIII.

II. Bîrlad.

1. «Eŭ Ion Carapoton, șoltuz, i 12 prăgarĭ și Matheiŭ Roșca negoțitorul și Enachi Goian și Dinga și Crăciun Čudin și Dumitrașco Iurga și alțĭ toț oamen[ĭ] bun[ĭ], trăgoveț din trăgul Brăladuluĭ», pentru o vînzare de vad de moară în Ținutul Putneĭ, făcută «Naculuĭ fečoruluĭ luĭ Iani, din trăg din Brălad». Fac «zapis luĭ, Naculuĭ, ca să fie luĭ de mar[e mărturie pănă-ș va fač[e] alt zapis, de la Măriia Sa de la

Vodî; şi pentru maĭ mare credinţă am pus pečatea trăguluĭ şi ale noastre în acest zapis.» Pecete cu soarele şi: трьга бръладь . . . — 12 LIV.

§ 2. «Scriem noĭ Bărlădeaniĭ, anume ţăraniĭ, căţĭ amŭ fost lăcuitorĭ în satul Săseştĭ, cum am avut tocmală cu dumnealuĭ cu Postelnicul cel Mare anume Iorga, de i-am văndut un vad de moară den în apa Sereţeluluĭ, şi loc pănă în casa luĭ Mitiri; deč dumnealuĭ aŭ trimis pe credinčos sluga dumisal[e], anume Toader starostea de neguţătorĭ, carel e] aŭ fost ispravnic la silitră, şi pe Gorghiţ[ă], cum să străngem mulţĭ omenĭ bunĭ, şi den în sus şi de în ǧos.» Se măsoară cîte «pămănturĭ» sînt, «şi se-aŭ neguţat dereptu 30 ugh i]». Se face înnaintea maĭ multor oamenĭ şi popĭ «ot Focşeanĭ», «Răduleştĭ», «Bidileştĭ» şi «Bodeştĭ». Şese peceţĭ fără inscripţie. — 167/LXX.

III. Botoşanĭ.

«Adică eŭ, Andriĭ, ǧudile [de Ţiganĭ din Botoşan[i], făcut-amŭ adevărată mărturie mea la măna dumitale coconă Macriiasă: mă închin dumitale, eŭ Andriĭ ǧudile, pentru o copilă de aice de la dumneta, Anicăĭ Amblăsoeĭ, acestuĭ fečor, anume Tanas e, care mi-eŭ datŭ voe şi cuconul Manolachi, ispranicŭ de Botoşen i], precumŭ la urmă s'or învoi stăpăniĭ; şi pentru credinţa ne-amŭ iscălit: eŭ Andriĭ ǧudele şi eŭ frate-săŭ Pavăl». Secolul al XIX-lea. — 65/XLIX.

IV. Bucureştĭ.

1-iŭ August 7177 (1669). «Dragotă judeţul den oraş den Bucureştĭ, cu 12 părgarĭ, denpreună cu Gherghina, care aŭ fost judeţ, şi cu preoţĭ, i oroşanĭ», dă o carte luĭ Radu Postelnicul Dudescul, Neacşiĭ şi copiilor pentru un loc de casă dăruit luĭ de Antonie-Vodă. Mateĭ-Vodă-l luase pentru Aslan Ceauş de la Culea Sîrbul, fratele luĭ Dumitru Cămăraşul, «carie aŭ fostŭ nepoţiĭ părinteluĭ Ignatie Vlădica». Antonie-Vodă trimete «la noĭ şi la bătrăniĭ oraşuluĭ, fiindu loc pustiiŭ, necăutat». «Împietresc» şi «stănjănesc». «Unde aŭ fost făcut Culea case, şi

curte, şi grădinĭ, aşăjdere şi Salam Čauşŭ.» «Uliţa care merge spre Bucuva..., gardul unde aŭ făcut case Dumitru vătaf de Tarigrădeanĭ, Ghidemoc». «Neagul iuzbaşa za dărăbanţĭ». Semnează şi un clisiarh, un măcelariu, Toma părgariul, Dragotă judeţul şi Gherghina «biv su[de]ţ».— Pecete cu ceĭ doĭ sfinţĭ tutelarĭ.— 139 XLIV. — Cf. Ionnescu-Gion, *Ist. Bucureştilor*, p. 730.

V. Cernăuţĭ.

U Cerneuţ, vlet 7192, mes. Setv. 16 d.» «Eu Miron săn Lazor Cotujchi ot Cerneuţ face o vînzare luĭ Nicolaĭ Murguleţ. «Denainte goveţilor *(sic)*, anume Arsenii Cozman, bil şoltuz, şi Ion Şoltuz şi Les şi Zăharie şi Eremie săn Popiĭ şi Seman Robuleţco şi Goga Părču, şi Teodor Čuč şi Sămion Vă r vareĭ, Andonii Peränta, Gligori Veriha, Dumitru Căzac, Ştefa n] Veveha, Toder Răspop, Nicolă Săretiian, Vasăl Cizmar, Cărste Jăl. şi alţĭ omenĭ bunĭ tărgoveţ.» Şi eŭ Arsenie Volcinşi mă am prilejit la častă cumpărătură» «Ion Durvan.» «Şi eu Ion Miculeţco, şoltuz ot Cerneuţĭ, am scris zapis, să fie de bună credintă. — Pecetea Cernăuţilor. — 55 XLV.

VI. Chigheciul.

Ѿ Блицы, 12 Septembre. — Act de la «Murgul Vel Dvornic i Slăvilă Hatman şi pîrcălab Suč. i Paţea Vornic, Ilie Vel Spătar, Toader pîrcălab de Chigheciu». — 77 LXXII.

VII. Cîmpulung (Moldova).

1. Iaşĭ, 5 Octombre 7189 (1681). Supt Duca Vodă proces a luĭ Neculaĭ Čocărlan Vornicul de tărgu, cu «Toaderaşco fičorul Naculuĭ Stolnicul». Cel d'intăiŭ spune «precum l-au ziberit în Ţara Ungureaască pentru tată-săŭ Nacul, de i-aŭ luat 56 de oĭ cu mieĭ, şi de atunce săntu doĭ anĭ şi nu-ĭ maĭ scot bucatele de acolo». Orĭ să le scoată, orĭ să dea paguba. — 40 XLV.

2. Suceava, 19 Februar 7193 (1685). Ştefan Petru către Dumitraşco Vornic de Cîmpulung, pentru Ion Stroescul Jicnicerul: «iaco Domnie Mè m'am milostivit şi l-am ertat de greşal a] č-aŭ avut; decĭ iat că vă scriem Domniĭ Mè, ce i-aĭ

luat, să întorcĭ tot înnapoĭ, ce i-aĭ luat: un cal, și patru boĭ, și neşte poloboce cu păne, și niști sacĭ cu păne, č-aĭ luat de la Homor, și o sabie, č-aŭ luat fečoriĭ țări a Gheorghiță Demleșiut (?), și o ipăngè; decĭ pentr'acesta lucru, dacă veĭ vedè carte Domnii Mel[e], numaĭsă aibĭ a da tot înnapoĭ păn'tru'n cap de ață, nimic să nu-ĭ oprești, și, ce veĭ hi luat, orĭ de la slugile Stroescului, tot sa-ĭ daĭ înnapoĭ...». — 206/III.

3 Iașĭ, 31 Octombre 7225 (1716). La Mihaĭ-Vodă se presintă niște oamenĭ: «pe vreamia când era Niamțiĭ la Cănpulungu... Oblicind că i-au luat cai Niamțiĭ de la Cămpulungu, s'aŭ dus acolo ca doară ș'ar scoate cai, și n'aŭ vrut să-ĭ dia; și aŭ jăluit căpitanuluĭ de Niamțĭ pre Constantin Hoștinarul, pecum aŭ mărsu în tăriia luĭ și-ĭ mănăncă fănul; căpitanul aŭ trimis acolo și l-au luat și pe dănsul, și i-au luat și doĭ boĭ marĭ și 3 gonitorĭ și o gonitoare și iapă. Pe urmă, dacă s'aŭ dus Niamțiĭ», Constantin se plînge înnaintea Domnuluĭ. — 148 LXVIII.

4. 14 Decembre 1704. Fără început. Cercetare făcută de Buta Vornic de Poartă și Ștefan Milescul biv Vel Clucer, fiindŭ Vornicŭ de Cămpulŭ lungŭ». Vine și «Nuțulŭ Vătămanulŭ de Cămpul Lungu . E un proces al luĭ Savin cu Homorul. — Ms. III, f° 2.

VIII. Cîmpulungul muntean.

Vînzare la Cîmpulungul muntean, din 16 Mart 7169 (1661).— 305/XXIX.

IX. Cotnarĭ.

1. «Zapisele viilor ot Contea, ce s'aŭ cumpărat dela Arman de Cotnarĭ.» Agopșa le vinde egumenuluĭ Macarie de Golia, din Salonic. — 59-60 LVIII.

2. «Adecă eŭ Giurge Capră șoltuzul și Petre ce aŭ fostu pivnicer, tij Capră, și Ștefan Pivnicerul și Frăncul și Măteș Bărcuță și Hanos brat Frăncul și Giurge părgar mare și Ion tij părgar mare . . . și alțĭ orășenĭ . . . de tărgul Cotnaruluĭ.» Către Dumitrașco Vel Postelnic pentru îngrăditul viilor. «Dzurge

Kapre soltusul de Kotnar m. propria» . . . Frynkul Alcner «Ioanes Alciner m. p.» «Petre Kapre

X. Dorohoĭ.

ə Şoldăneştĭ, 25 Iunie — [1600—20 Dobău Hotnog i Bercea Vatah i Gheorghie Spăt. ot Spătăreştĭ i Băcič ot Huş i Vasile ureadnic dorogoiuscoiu şi mulţi oamenĭ bunĭ «ѡт кркснн межиани» arată că un Ion «Faraon ot Petia Velica dă moşia sa luĭ «pan Pătraşco Velichi Dvornic», pentru 200 de talerĭ.
[Pe V°:] Zapis pre 1 parte de Petiia ča Mare.

XI. Falciŭ

24 August 7150 (1642). «Adecă eŭ Procop Negre şi Sava nameastnic de Bîrlad i Toma Orîş vcit şi 12 prăgarĭ din tîrgul Falcin (фалчиин) că înnaintea mea, şi înnaintea tuturor oamenilor bunĭ» Voica din Bogdaneştĭ a vîndut partea eĭ de sat. Se plătesc taleriĭ înnaintea mea şi înnaintea multor oamenĭ bunĭ şi bătrînĭ din Falcin, popa Ţogoe şi Dumbrăvicĭ şi Comino şi *Grecul* şi Petrea şi Dima şi Căzan şi Puiul din Bogdăneştĭ şi Alecsa şi Miron şi Cristea». Vînzarea se face «Dumi hotnog». Pun şi «pecetea oraşuluĭ (печат кароии). «În Falcin», 24 August. Pecetea, pe ceară neagră, e cu totul ştearsă. Ea marchează însă pe hîrtie şi pare că poartă o cruce. Procop Negre are o pecete cu Sf. Gheorghe şi прк. нг. — 24 XLVI.

XII. Hîrlăŭ.

† Io Gheorghie Stefan Voevoda . . . la şoltuzul şi la părgări şi la toţ orăşeaniĭ de trăg de Hărlăŭ . . . să aveţ a lăsa în pac[e] un viiar a părintelui . . Anastasie ep[i]sc[o]pul de Roman», spre a fi scutit. «În Roman l' 7162, Octomvrie 27.»

XIII. Iaşĭ.

1. 24 Maiŭ 7193 (1685). «Constantin Čanos» dă zapis giupănuluĭ Saviĭ cofetariuluĭ», ce dîndu-ĭ un pămînt «pentru multă pagubă ce e-m fostu făcut căndu aŭ trecut Tătarăĭ la Beč . — 120 LXI.

2. Iaşĭ, 18 Ianuar — [c. 1600]. «Єто аз стечко юрмѣн кꙋпец ѿ лиоꙋ» pentru un цикоꙋдꙋ «care este în tîrgul Iaşĭ». Pomenită cneaghina Nastasiia «кѣрѣг . . . нѣсѫ şi cu fiul eĭ: Dumitraşco Buhuş». Marturĭ «Dumitraşco şi Vasilie, fraţiĭ Lucăĭ Dovădu din кѣме . . .» Semnătură polonă şi pecete cu ceară roşie.

[Pe V°: Zapis de mărturie de la Stenco Arman, cum am plătit la măna luĭ hotal, pentru o pagubă ce i-aŭ făcut fraţii luĭ Lucăcĭ, Dumitru şi Vas[i]lie]; în tărg, în Iaşĭ. — 199 XLVII.

3. Zapis al luĭ «Mustafà Turcul potcovariul şi cu fămeia Măghiula şi fečorul lor Dimu», ce vînd o casă în Iaşĭ. Maĭ semnează Ală Potcovar, Cărste Armanu, Pavăl Staroste, treĭ căldărarĭ şi un potcovar, un *năsturarıŭ*. — *Condıca Bărboiuluĭ*, p. 9.

XIV. Lăpuşna.

Către 1590. De la «Mihalcea şi Costantın, marĭ vătajĭ de Ţinut Lăpuşna, şi şoltuzul cu 12 prăgarĭ, şi mulţĭ oamenĭ bunĭ», pentru o vînzare. Locul e dat de la «Petru Voevod». «Drăghicĭ fiul luĭ Arvat» participă; şi «нанꙋ Тоадер Гчеханꙋ, прѣкѣлаб». Treĭ peceţĭ. Una are crucea în mijloc şi печете анионини. Scrie Nicoară Uricar. — 27 LXXIII.

XV. Orheiŭ.

1. Către 1580. Vînzare «înnaintea luĭ Pantea şoltuzul ot Orheĭ şi înnaintea a 12 pîrgarĭ». Turbori Vatag. — 144/LV.

2. 12 Mart 7164 [1656]. Gheorghe Ştefan, pentru «Apostolachie parcalab Orheischi». Semnătura cu roşu. Pecete. — 130 XXII.

XVI. Roman.

7136 (1627-8). «Adică eŭ Budaşo... trăg di Roman şi cu doĭsprădzeaci părgarĭ şi oamenĭ bunĭ oraşeanı» daŭ o mărturıe. Pecete cu: «Sigılium Roman» . . . — 15 LXXXVI.

XVII. Suceava.

16 Mart — .Gheanghea Vel Spăt.. Nechita..., Ionaşco Tăbărţă, Dvornic ot Sučava, i Gheorghie Başotă, i Lupul biv Cupar, i

Necula hotnog, i pop Oncĭul ot trăg Sučava, i Zota cupeţ, Arbaş, Trandafir şi alţĭ locuitorĭ «din tîrgul Suceveĭ» arată că Necoară, fiul luĭ Gavriil Şeptelicĭ, nepotul Marichiĭ, vinde partea luĭ şi a suroreĭ Naramdza din Văscăuţĭ, luĭ Vasilie Şeptelicĭ, pentru 1000 de talerĭ. Scrie Costantin Uricar».— 76 XI.

2. «Eŭ Onea şoltuzul de Sučavă cu 12 prăgarĭ şi cu toţĭ bătrăniĭ trăgoveţ şi preuţiĭ toţ, anume popa Grama şi popa Gheorghie şi popa Drăguş şi popa Gonţul şi popa Ionaşco de Eţcanĭ şi popa Vasilie de Mitropolie Veache şi alţĭ preuţĭ, toţ, Enachie ce aŭ fost şoltuz, Grigorie Cărăscul, şi Chira, şi Gheuca, Costantin ce aŭ fost şoltuz, şi alţĭ toţĭ orăşeanĭ şi megiiaş den Şcheaĭ, tot satul, şi den Tătăraş, şi den Epoteştĭ, mărtorisim noĭ toţĭ de răndul uniĭ groape ce să chiiamă Căldarea, ce iaste în hotarul trăguluĭ şi într'a Areanilor, cum, de căndu săntem noĭ, într'acel oraş, toţ ştim noĭ cu sufletele noastre că acea groapă Căldarea tot aŭ fost a mănăstireĭ a luĭ Stiĭ Ilie Prorocŭ şi tot aŭ făcut eĭ făn acolo, într'acel loc, de cănd ţin mulţĭ omenĭ dintre bătrănĭ, tot au cosit acel loc, călugăriĭ, şi aŭ mărtorisit Eremia Iulăş că aŭ fost fănar în dzilele Eremieĭ-Vodă în treĭ aĭ, de la Oraş Hatmanul, şi ştì hotarul foarte bine, şi au spus înnaintea nostră că tot aŭ fost a călugărilor acea căldare de fănaţ, şi o aŭ ţinut eĭ pănă acum, iar Areaniĭ n'aŭ avut acolea nicĭ o treabă. De ačasta mărturisim ačastă adevărată scrisoare a nostră; şi pre maĭ mare credinţă am pus şi peciatea oraşuluĭ, să fie călugărilor de mare credinţă. De ačasta scriem; să-s ştie. U Suc., vl. 7147, Dch. 28 «Pečata Sučavscago.» — 63 LXXXIV.

3. Simion firul *(sic)*, luĭ Săhac Armanul de «Sučavă vinde «o vie în deal în Coccea» către Duca-Vodă. Marturĭ: Gheorghie cel Bătrăn de Cotnariŭ. . ., Hanos Şoltuzul», etc., Mafteĭ, părgariŭ mare. . . Şi eŭ Petrea Pivniciariul am neguţat vie». Semnăturĭ româneştĭ. Petre Pihnicer. Frynkul de Kotnaru. — 76 LVIII.

XVIII. Tecucĭ.

«Dumitru voit i 12 prăgarum ot trăg Tecucĭ», pentru o vînzare la Ţıgăneştĭ. Înnaintea luĭ «Statul starostea , popa Si-

mion, Dumitraşco, Andreica «star.», Manta, Chiriiac, Clăcea, Iapotă. . ., Pătrăşcan, Stančul. Pecetea tîrguluĭ: ştearsă; cu stele şi zigzagurĭ. — 69 XI.

XIX. Vasluĭ.

«Mărturie de la Vasluĭ, pentru Boza «Ionaşco č-aŭ fost şoltuz în Vasluĭ, şi Luca Dzam[a], şi Iosif Săpunariul .—202 LXXXVI.

III.

DOCUMENTE ALE MITROPOLIEĬ DE IAŞĬ

(Depuse azi la Academia Romînă.)

---

1. 16 Novembre 6941 (1433; *sic*). Ștefan-Vodă dă luĭ Hodco Costicĭ pentru slujbe satul Vorona, «casăle Anuscinii și Huețeniĭ... Nenciul jude». Traducere.

2. 6 Mart 7005 (1497). Ștefan-Vodă, pentru Danciul Pogan, fiul luĭ Ion, nepotul luĭ Necoară Poganul. Traducere. Scris în Vasluĭ de «Dragotă Tăutulovicĭ».

3. Iașĭ, 14 Decembre 7084 (1575). Petru-Vodă. Pentru Iucșaniĭ dațĭ odată de Ștefan cel Mare luĭ Groza Comisul, cari se vînd acum luĭ Ion Golăĭ Vel Logofăt, pentru «aspri tătăreștĭ». Cr[ă]stea pisar. Pecete mică roșie.

4. Iașĭ, 16 Maiŭ 7094 (1586). Petru-Vodă. Pentru niște Țiganĭ luĭ Vartic, Mare-Vornic de Țara-de-jos, și soția, Nastasiia. Stroicĭ Logofătul.

5. Iașĭ, 6 Octombre 7097 (1588). Petru-Vodă. Pentru Vasilie Medelnicerul.

6. 20 Mart 7106 (1598). Luca Vătah vinde partea sa din Miclăușanĭ luĭ «зане сн҄ жѹржен». Scris în Stolnicenĭ. Slavon.

7. Înnainte de 1600. «† Adecă cum aŭ venit Măriia, fata Macarițeĭ, de s'aŭ văndut a eĭ partea de ocin[ă] den sat den Pogăneștĭ, de nimene nevoit[ă] și de nime 'npresurat[ă], ce de-a sa bunî voe p[a]nŭ Costantin čto bil părcălab, dereptu treĭdzăč de talerĭ banĭ bunĭ, de naintea a mulțĭ oamenĭ bun[i], anum[e] Huruian den Boeștĭ, și denaintia luĭ Ionit[ă] den Iveștĭ, și denaintea popeĭ luĭ Andronic, și denaintia luĭ Lazor, și denaintia luĭ Mathteiŭ, și denaintea Zavoluĭ, și denaintea Petreĭ, și denaintea luĭ Lăzorič și denaintea Raduluĭ; ca să să știi. Az Vasilie (?) iscal.».

8. 1600-50. «Adecă eŭ Mihalcea Vornicul de Sučav[a], și Hancea Portarul, și Dima ce aŭ fost Vornic, și Eremiia Murgulet, și popa Grigorie, și popa Grama, popiĭ ceĭ domneștĭ, și popa Ștefan, și popa Gonțul, și șoltuzul Mihaĭ cu 12 prăgarĭ, și alți

mulţĭ oamen[ĭ bunĭ şi bătrânĭ», mărturisesc pentru vînzarea Vălişeanilor de călugăriĭ de la Sf. Ilie. Satul e «maĭ jos de Podul Leloe, ce iaste în Ţinutul Cărligăturiĭ»: vînzarea se face «Roşcăĭ luĭ Gheorghie Vistearnicului dereptu o sută de stupĭ şi dereptu optu iape cu mândzĭ, şi am socotit noĭ tot săboru că acea selişte n'aŭ fost nice de un venit sf[in]teĭ mănăstirĭ». Scrie «popa Manole... cu dzisa a tot săborul». Pecete cu omul cu lanţa şi legenda: † печата сѫчавскаго.

9. Suceava, 9 Iunie 7111 (1603). Ieremia Movilă. Întărire pentru Ghiorghie Vel Vătag Iascoi».

10. Suceava, 18 Octombre 7114 (1605). Ieremia Movilă. Pentru că Ghiorghi pîrcălab de Hotin a cumpărat pămînt în Păltiniş cu zloţĭ tătăreştĭ. Stroicĭ Vel Logofăt. Nebojatco. Şi traducere.

11. † Az pop Toader ot Româneştĭ mărturisescu însumĭ pre mene cu cest zapis al mieŭ, de nimene înbiiat, nice de nimene împresurat, ce de bună voia mea, am vândut partea mea direaptă de ocină, cătă se va aleage din sat din Miclăuşeanĭ, aceaia o am vândut luĭ Carpu diiac de-acolea, derept 25 taler[i], ca să hie luĭ ocină şi moşie cu tot venitul, şi fičorilor săĭ, şi dereasele č-am eu avut, încă le-am dat la mânule luĭ. Şi într' această tocmală aŭ fost mulţĭ oamenĭ bunĭ, anume Nechifor č-au fost Armaş, etc. Şi pre maĭ mare credinţă ne-am pus şi peceţile de credinţă într' acest zapis, ca să-ş facî şi deres pre acea ocină, să să ştie. Pis u Ias, l[t] 7117, Iulie 4.

Az Nichifor biv Vel Vătah iazoiu volost.

12. «† Seubo măi popa Toader i moa popadiia Frăsina ot Româneştĭ, vnuca Şandrovič, mărturisim pre noĭ cu cestu zapis al nostru, de nime nevoiţĭ, nice înpresuraţ, ce de bună voia nostră am vândutŭ a nostră parte direaptă de ocinî, de moşie şi de cumpărătură, cătă să va aleage din sat din Miclăuşanĭ, din direase bătrâne, ačaia-m vândut luĭ Carpu diiac de-acolea derept 25 taler[ĭ], ca să-ĭ fie luĭ ocinî şi moşie, cu tot venitul, şi fečorilor săĭ. Si într'a ačaia tocmală aŭ fost mulţĭ oamenĭ bunĭ, anume Nechifor č-aŭ fostu Armaş, şi Nechifor č-aŭ fostu Vel Vătaf volost Iascoĭ, şi Toader biv Şătrar, şi Ionaşco Cujbă biv Căpitan, i Alivan Vătah, i Marco vătah, i Lupul diiac ot Dumeanĭ, i Păntea cupeţ ot Ias. Şi pre maĭ mare credinţă

ne-am pus şi peceţile de credinţă într'acest zapis, ca să-ş facă şi direase pre ača ocinî; să să ştie.

Pis u Ias, vlto 7116, Iul. 4 dni.»

13. Iaşĭ, 30 Novembre 7118 (1610). Constantin Movilă. Vînzare către boierul «Chiriţă Dumitraşco Vel Postelnic», făcută în «talerĭ de argint». «Vel Dvornic iscal.».

14. Iaşĭ, 28 Iulie 7120 (1612). Ştefan-Vodă. Vine la el «Carpu diiac» şi soţia Marica. Pomeniţĭ şi Alivan Vătah şi Marco Visternicul, Lupul Aprod ot Dumeştĭ, marturĭ pentru Miclăuşenĭ. Slavon. «Voico Velichii Logofăt iscal».

15. 18 Ianuar 7123 (1615). Maĭ mulţĭ boierĭ, pentru o cumpărătură a luĭ Nichifor Beldiman Mare-Logofăt, de la Suceviţa. Peceţĭ: «Peceat Mărzea Vel Dvornic» (iscălit). «Balşe Logofăt».

16. 13 April 7127 (1619). «Cneaghina Crăstina părcălaboaia», soţia răposatuluĭ panuluĭ Ghiorghie pîrcălabul de Hotin, dă ce şi-a luat de la Gavril din Vişnovăţ şi de la aĭ luĭ, la Paltiniş, «prietenuluĭ eĭ Tudorie prăcălab de Hotin», pentru 500 de talerĭ. Marturĭ «Ghiorghie şi Михаил, mitnicĭ de Hotin, şi popa Griga градски, şi popa Samson, şi Dumitru vătah puşcarilor: вътах пушкарски, şi Griga puşcar, şi unchiul luĭ, Foti, şi un конт cu 12 prăgarĭ». «Пис ѹ тръг хотински».

Peceţĭ: кнегина кръстина. георги тоу катарату. Θεόδορης Δημητρίου cu leul.

Печет... тинъскаго, cu liniĭ între două stele:

17. «Cneaghina Crăstina prăcălăboe» arată că a luat 50 de talerĭ de la Gligorie şi Bilava, fiiĭ luĭ Gavrilă din Vişnoveţ, pentru satul Paltiniş. «Scris în Hotin.» Slavon.

18. «Adecă eŭ cneaghina Crăstina prăcălăboaia mărturisesc însumĭ precum am luat 18 galbenĭ, cariĭ fac 30 talerĭ, însă talerul căte 12 potronicĭ, şi potronicul căte 9 шаленги [1], de la Gligorie fiul luĭ Gavril cel bătrîn din Vişnovăţ, pentru satul

[1] Şalĭiĭ de maĭ tărziŭ. V. şi vol. precedent, tabla lucrurilor. Etimologia *schilling* mi-o suggerează d. I. Bogdan.

Paltiniș, care aŭ eĭ să întoarcă toțĭ baniĭ pentru acel sat; ca să-s știe. Și pecete am pus. Scris în Iașĭ, an 7125, Aug. 19.

. . . am scris.»

Pecete cu cruce latină. Și original slav.

19. «† Eŭ M[a]riia Postelničas[a], a răpăusatuluĭ Chirițeĭ Postelniculuĭ Paleolog, mărturisescu eŭ cu častă scrisore a mè cum mi s'aŭ tămplat a vini din Țara Leșască a optul[e] an după morte dumisalea a gupănu-meŭ, a Postelniculuĭ; deč, dec'am vinit, eŭ am socotit dintru ce mi-aŭ fost prilejul, di-am miluit ș'am întărit s[fân]ta mănăstirea anume Pobrata cu un sat anume Čocăneștiĭ, ce-s în Ținutul Lăpușneĭ, pentru sufletul dum[i]salea a ğupănu-meŭ, a Postelniculuĭ, și pentru sufletul meŭ; pentr' aceia nime să n'aibă a să mesteca, nime dintru frațiĭ dum[i]salea a ğupănu-meŭ, nič de nepoțiĭ dum[i]-sale, nič de strein[ĭ], nič de ruda mè, nime dintru aĭ nostră să nu aibă a să mesteca . . . eci . . . să să mestece la acela sat ce maĭ sus scriŭ și să strice dare č-am dat la sv[ăn]ta mănăstirea, să hie neertat de Domnul Dumn[e]dzău și de Sv[ăn]ta Pričsta, maica prea-curată; și să hie proclet și triclet și anatema de toț oteț, și de toț ap[o]st[o]li, și de toț svințiĭ a Svințieĭ Salea. Pentru maĭ mar[e] credinț'am pus pečate, ca să să știe.

[Pecete cu coroana și vulturul imperial.]

U Ias, vălto 7128, msța Ap. dni 24.»

20. Știboranĭ, 10 Iulie 7130 (1622). Zapis românesc de vînzare din partea unor răzeșĭ. «Eu Tecman diiacul Covurluianul am scris».

* 21. Todireștĭ, 7134 [1625-1], въ дни къзнесенїа. Niște răzeșĭ fac o vînzare de ocină «gupănuluĭ Căstiian nepotul Dabijeĭ Vel Dvornic», pentru o sută «de leĭ banĭ gata». «Denaintea dumisale Vorniculuĭ Dabăijiĭ, și Țuțuian starostile de Păuneștĭ, și Lupașco Eremiia, și Cerbul sluga Dvorniculuĭ.» Semnează «Dabijea Vel Vornic».

22. 6 August 7137 (1629). «Dinga voiut i 12 prăgarĭ i văsih meșčianĭ ot trăg Br[ă]lad, i Lazu Șetrar, i Sturnian ot Boeștĭ, i Bogdan Pitar ot Iveștĭ i Toader Românescul», pentru o vînzare. Sla-

von. Pecetea cu treĭ peștĭ și treĭ stele, iar în mijloc soarele: печать трьгь брьлад.

23. Iașĭ, 7141 (1622-3). «Tudori prăcălab Hotinschiĭ arată că a vîndut un sat ‹ dumiisale maĭ mare frate Vorniculuĭ Gavrilaș»: Păltinișul (Dorohoiŭ). Marturĭ : Pilipovschiĭ, Costantin Străcea, Hăjdeu, Costantin Drăgușescul, Isac Străcea, Gheiorghie Corateanul, Anghel, Visar, Ionașco Brăndzeanul. Scrie «Dumitrașco Mihul . Semnează grecește «ὁ περκολάμπος τοῦ Χοτηνήου . «Frim Hăjdeu› (pecete neinteligibilă), «Simion Pilipovschiĭ›, «Avram de Lucăcenĭ›.

24 Anul 7142 [1634], luna Maiu 14, catastih de obroace și mile» date de Vasile-Vodă la biserica Sf. Nicolae din Iașĭ. Slavon. Cu iscălitura și pecetea mică de inel, octogonală, cu cerneală neagră.

25. Iașĭ, 4 Ianuar 7143 (1635). Vasile-Vodă, pentru Miron Ciogolea, ce face o cumpărătoare.

26. Iașĭ, 25 Ianuar 7143 (1635). Vasile-Vodă. Se judecă «Hilimon Zahul... cu Tudori ce au fost prăcălab la Hotin , pentru o moșie. Pătrașco Bașotă Log.

27. 23 April 1638. Sinet al luĭ Mihalachi Panas Dimulcas către Isar pentru 144 leĭ, 4 potronicĭ. — Doc. Docan la Ac. Rom.

28. Iașĭ, 7150, ‹ cîndu aŭ îmblat aiĭ de la Zidirea Lumieĭ», 6 August. Maĭ mulțĭ boiarĭ arată că «ğupîneașa Năstasiia Solomoniasă» vinde case din Iașĭ, cumpărate dela «Caracaș Aga›, luĭ «Toderașco Vornicul cel Mare de Țara-de-gos», pentru 100 de galbenĭ. «Filip Croitoriul și cu femeaia sa Țiganca den trăg den Iaș» vînd altă casă lîngă aceia. Semnăturĭ.

29. Iașĭ, 29 Octombre 7151 (1642). Vasile-Vodă, pentru că ‹Nastasia Solomoneasă» vinde casa eĭ din Iașĭ, de la Caracaș Aga, către Toderașco Vel Vornic de Țara-de-jos, pentru ughĭ. Slavon. Scris de «Șaidir».

30. 20 Novembre 7158 (1649). «Noĭ Ivașco Crăjeŭ și fămeaia mia Nastasiia, fata Dabijeĭ ce aŭ fost Păharnic›, vînd ocina la Sucmezeŭ. Pomenit: Eremia, unchiul nostru, fečor luĭ Nădăbaico Dvornic». Semnează «Nastasiia deașta Dabijea biv Čașnic».

31. «Adecă eŭ șoltuzul și 12 prăgarĭ și toțĭ orășeanii de trăg de Tecuč» arată că s'a vîndut ocină la Pogăneștĭ. «Pre maĭ mare credință noĭ ne-am pus pecetea orașuluĭ, să să știe. Pis u Tecucĭ, April 6 [c. 1650].» Pecetea cu un iepure: și legenda: † печате тркг текѹч [1].

32. 6 August 7158 (1650). «Stanca fămeaia Frateĭ izbașeĭ» vinde ocină la Țigăneștĭ ‹popeĭ luĭ Ștefan› pentru 15 «galbenĭ banĭ gata și doĭ boĭ și o vacă cu vițel și o sută și patrudzăcĭ de viadri de vin și cincĭ mierță de grăŭ». Înnaintea egumenuluĭ de Sf. Vinerĭ, popeĭ luĭ Toader de la părintile Mitropolitul . . . și Dumitrașco fičorul popiĭ de Bacăŭ›. Pecetea Sf. Vinerĭ, închinată la Muntele Sinaĭ.

33. «† Dabij[a] biv Vial Vornic, scriem la drăgătoriul și la vătămanul și la toț sătenii de Iuganĭ. Dămu-v[ă] știre că am stătut de faț[ă] innainte Măriei Sal[e] luĭ Vodă cu Vartic Vornicul și cu Dumitrașco părcălabul de Soroca, de ne-m părăt pentru voĭ; deč Măriia Sa Vod[ă] aŭ socotit, înpreun[ă] cu tot Svatul Măriei Sale, și aŭ aflat să hii acel sat și voĭ a luĭ Dumitrașco părcălabul, și noĭ să răbdăm; pentr'acela lucru voĭ să aveț a asculta de dumnealuĭ Dumitrașco; ci eŭ n'am nicĭ o treabă cu voĭ de-acmu înnainte. Ačasta vă scriem. U Ias, Iulie 25. Dabijea biv Vornic.»

34. Răzășĭ fac o vînzare de ocină «ğupănuluĭ Ivașco și ğupăneaseĭ sale Nastasie, vară-mea, feateĭ Dabijeĭ Păharniculuĭ, drept cincĭ poloboace de miiare, prețuite dereptŭ șeapte galbenĭ pe un poloboc». E de pe la 1650.

35. Iașĭ, 6 Maiŭ 7160(1652). «Gugea botnariul» vinde «un loc de case ce iaste pre ulița čobotărească între casa dumisaale luĭ Solomon Bărlădeanul Marele-Clučar și între casa luĭ Gheorghie Vălcul Comis, și să împreune și cu locul luĭ Nicoriț[ă] ce aŭ fostu Hatman». Îl vinde luĭ Solomon pentru patruzecĭ de ‹leĭ bătuțĭ» Marturĭ: Stamati Stolnic, și Apostol

[1] Între documentele necatalogate ale Acadəmieĭ se maĭ află o mărturie din 7169 (1660-1) pentru o vînzare la Tecucĭ. Semnează· «Ignat șoltuzul ot Tecucĭ, cu doĭsprezece părgarĭ», și se pune «pecetia tărguluĭ Tecučuluĭ». Din Tecucĭ dă un act Vartic, la 1591 (I/LIV).

Sulgiariul, şi Andoca Pitariul, şi Gheorghie Vîlcul Comis, şi Ghiorma Pivniciarul». Scrie «Dumitraşco Uricar».

36. 4 Decembre 7162 (1653). «Ionaşco fičorul Dumitraşco, nepotul luĭ Nădăbaico Vorniculuĭ de Țar[a]-de-ğos», vinde ocină pentru 100 de ughĭ «luĭ Lupaşco Armaşuluĭ, luĭ Nădăbaico, văru-mneaŭ». Marturĭ: «Pelin Sulgearul şi Ionaşco Mălaĭ şi Ursu Bucium şi Moțoc iuzbaş[a] şi Eremie Paus şi Aleacsandru Stegarul şi Iura iuzbaş[a] de la Hotin şi David Drăgăşăscul şi Chirac fičorul luĭ Ionaşco den Sănăhăŭ, de la Cernăuțĭ». Scrie «Prodan Drăgăşăscul».

37. Iaşĭ, 9 Februar 7162 (1654). Gheorghe Ștefan întăreşte zapisul de cumpărătoare al luĭ «Lupaşco Nădăbaico, al doile Armaş»· Pomenit: «Paos».

38. Iaşĭ, 18 Mart 7162 (1654). Gheorghe Ștefan-Vodă, pentru procesul luĭ Vasile Zavul şi Neculaĭ Furduiŭ cu Gheorghe biv Visternic pentru satul Păltiniş. Eĭ zic că l-a împresurat Gavrilaş. Ca în mărturia ce urmează. — Răcoviță Cehan Vel Logofăt. Scrie Dumitraşco. Splendidă pecete pe hîrtie.

39. Iaşĭ, 18 Mart 7162 (1654). Maĭ mulțĭ boierĭ mărturisesc că Vasilie Zavul şi Neculaĭ Furduiu, «nepoțiĭ luĭ Gavril din Işnovăț», se pîresc cu «dumnealuĭ fratele nostru Iordachi ce aŭ fost Vistiiarnic», pentru Păltiniş. Ceĭ d'intăiŭ zic că e al lor, «şi l-aŭ luat Gavrilaş Logofătul cu mare înpresurătură». Iordachi spune că «l-aŭ cumpărat socrul dumisale Gavrilaş Logofătul de la Tudori ce aŭ fost Vameş». Iordachi li-l oferă pentru 420 talerĭ. Eĭ, «vădzindu că le vin ğudețul într'acest chip» şi n'aŭ banĭ, se împacă, primind 80 de talerĭ ce se dăduse Crîstineĭ. Semnăturĭ: şi «Dabijea».

40. Iaşĭ, 1-iŭ Septembre 7163 (1654). Privilegiu slavon, pe pergament, al luĭ Gheorghe Ștefan. Scrie Dumitraşco. Ionaşco Rusul Mare-Logofăt.

41. Iaşĭ, 12 Februar 7164 (1656). Gheorghe Ștefan, pentru mănăstirea «ce iaste suptu munte, pre izvorul măgureĭ Peonuluĭ», să fie cu 12 oameni posluşnicĭ» «fără cislă şi fără stăpăn şi fără trăsură».

42. Iaşĭ, 17 Septembre 7165 (1656). «Adecă eŭ Iordachie ce am fost Vistiiarnic-Mare» arată că a vîndut ocina «ce am avut de

la Mariia fata luĭ Ionaşco Stroič: satul Tămăşianiĭ» ‹dumisale Dabijeĭ Marele-Dvornic de Ţara-de-sus», cu 450 de leĭ. Semnează Iordachie biv Vel Vistiernic. Pecete cu vulturul bicefal.

43. 26 Februar 7165 (1659). ‹Adecă noĭ Dabijea Vel Dvornic văişneai zemli,şi Saia biv Pitar, Toader Ungureanul, şi Ştefan Moimăscul, părcălabiĭ de Putna, şi Ioniţă de Vităneştĭ, şi Gheorghi Limbovicĭ›, pentru o vînzare în Ţigăneştĭ, în «talerĭ». Martur şi «Ghiorghiţă Vornicul de Oleşeştĭ›.

44. Iaşĭ, 12 Mart 7165 (1657). Gheorghe Ştefan dă luĭ ‹ Ştefan Boul Marele-Vornic de Ţara-de-Ğos» «podul luĭ Ştefan-Vodî Tomşeĭ şi cu tot locul căt aŭ fost cumpărăturî luĭ Ştefan-Vodî, ca să facî dumnealuĭ acolò pod şi dugheane, cum aŭ fost şi nainte. Aşijdere şi pentr' un loc de cas ă] de la capul aceluĭ pod, ce l-am fost dat Domniia Mea luĭ Enachie Căpitanul, căč n'am fost ştiut; acmu, deaca am cunoscut într'acesta chip, că să cade acel pod, şi cu loc cu tot, să hie pre sama boiarinuluĭ nostru ce maĭ sus scriem, luatu-s'aŭ şi acela loc de pre măna luĭ Enachi Căpitanul, şi l-am dat să hie şi acela loc tot pre măna dumisale Vorniculuĭ, cu pod cu tot; şi să-ĭ hie de la Domnia Mia direaptă dare, şi miluire, şi uric, şi întăriturî›. Scrie «Dumitru Veisia›. Pecetea mică.

45. Iaşĭ, 26 August 7165 (1657). «Eŭ Irimiia Nădăbaico cel bătrăn›, cu fiiĭ, Cozmiţă şi Nastasia, fac vînzare la Sucmezeŭ. Se vinde «giupănuluĭ Dabijiĭ Dvorniculuĭ celuĭ Mare de Ţara-de-sus»: Pomenit «Farmachi ce aŭ fost Vornic».

46. Iaşĭ, 30 Iulie 7167 (1659). Gheorghe Ştefan, pentru ca Ghiorghiţă Čugole› să-şĭ iea «de a dzece den tot ce va fi pre hotarul săŭ a Ionăşeştilor, şi din făn, şi den păne, şi den tot ce a hi pe cel hotar.»

47. Cărnicĭanĭ, 2 Septembre 7168 (1659). Gheorghe Ghica Raduluĭ ce aŭ fost Pitar-Mare», pentru a ţinea ocina a doĭ moşnenĭ la Cornĭ şi aiurea, «pen' căcĭ a fost amăndoĭ biholarĭ dumlsaal e , şi aŭ perit niaşte bihole de la dinşăĭ, şi iar aŭ fugit, şi seamă de bihorĭ *(sic)* n'aŭ dat».

48. Iaşĭ, 8 Februar 7168 (1660). Nicolaĭ Buhuş Vel Medelnicer: «scriŭ şi mărturisesc singur pre mine cu astu adevărat zapis al

mieŭ cum am luat împrumut de la dumnealuĭ Duca Vistearnicul cindzecĭ de galbenĭ de aur și cincĭ sute de leĭ bătuțĭ, pentru o nevoe a mea, însă cu o sutî de leĭ din neşte dăjde la Tutova č-aŭ fostu asupra mea, să-l le istovăscu la dumnealuĭ», puind zălog Tămăşaniĭ. Duca era al doilea Vistiernic. Satul e de la Iordachie. Se confirmă de Domn Ducăĭ la 20 April 7169 (1661).

49. Iașĭ, 8 April 7169 (1661). Ștefan-Vodă. Vine «Oancia, ginerele luĭ Toader Iachim» și pîreşte pe «Pascal Cămîraşul de luminĭ, fečorul luĭ Corlat Uricariul, pentru o besearecî den Turbîteştĭ».

50. «Stachiea Bărlădenița» vînde ocină dumisale Vorniculuĭ Dabijăĭ direptu 25 ughĭ banĭ gata, ca să-ĭ fie dumisale direaptă ocină și moșăe, și gupăneasăĭ dumisale Dafinеĭ și cucoaneĭ dumilor sale Măriuțăĭ, ș' altora cariĭ le va dărui Dumnezăŭ». Marturĭ: «și Iane șoltuzul ot Ağud».

51. Iașĭ, 12 Mart 7170 (1662). Maĭ mulțĭ boierĭ arată că vin la Domn «dumnealuĭ fratele nostru Ursachie Marile-Vameș, și giupăneasa dumisale Ilinca, și sora eĭ Măricuța, și Necolaĭ Murguleț și femeaia luĭ Ileana, toț fičoriĭ luĭ Ghiorghie Hatmanul, verĭ premarĭ răpausaților Raduluĭ č-aŭ fost Stolnic-Mare, și luĭ Alexandru č-aŭ fost Păharnic, și luĭ Necolaĭ Abăza č-aŭ fost Sulgier, fičoriĭ luĭ Gavril Hatmanul, toț nepoțiĭ luĭ Vasilie-Vodă», și se plîng «pentru multă datoriie ce aŭ avut Radul Stolnicul și frate săŭ Necolaĭ Abăza, č-aŭ fost Sulgiar, și alțĭ frațĭ aĭ lor». Se vînd «sate și viĭ, a lor moșiĭ..., și case în Iaș, și crame la Cotnar». Eraŭ datoriĭ și la eĭ. Și «dumisali frateluĭ nostru Ducăĭ Vistiiarnicul și luĭ Iamandi cu leĭ — bătuț». Se dă pentru acești banĭ casele din Iașĭ «pre ulița mare». Confirmă, ca rude.

52. Iașĭ, 20 April 7172 (1664). Evstratie-Vodă, pentru că «Andreiaș č-aŭ fostu Șetrar, fečorul luĭ Toderașco, č-aŭ fostu Logofăt-Mare», vinde casele tatăluĭ săŭ «pre ulița strămbă în trăg în Iașĭ», către Miron Costin, Mare-Comis, cu 300 de leĭ. Pecetea roșă, ruptă.

53. Iașĭ, 20 Ianuar 7173 (1665). Dabija-Vodă. Proces al fiilor «luĭ Enachi č-aŭ fost Vistiarnic». Pe a doua foaie: «Č-aŭ cheltuit acești răzășĭ la păra aceștiĭ moșiĭ.

† 8 leĭ bătuțĭ am luat de la doftor.

† 4 leĭ i-am cheltuit din baniĭ noștri.»

54. Iașĭ, 24 April 7173 (1665). Vînzare către «Răzmiriță de la Vistirie». Marturĭ: «popa Pătrașco protopopul de Iașĭ, și dumnealuĭ Goroveiŭ Logofătul de la Vistirie, și Nacul, și Mihăilă», etc.

55. Iașĭ, 20 August 7174 (1668). «Ghiorghie Roșca, ce aŭ fostu Vistiiarnic», vinde un loc în banĭ «luĭ Solomon Vornicul cel Maare drept treĭ boĭ și drept treĭ vaacĭ». Marturĭ: Neculaĭ Buhuș, Vel Logofăt, Miron Costin, Vornicul Țeriĭ de-sus, Neculaĭ Racoviță Hatman, Stamatie Vel Postelnic, Toader Iordachie Vel Spătar, Postolachie Vel Păharnic, Ursachie Vel Vistier. «Mihuleț uricar.»

56. 29 Novembre 7176 (1667). Iliaș Alexandru, pentru mănăstirea Hlincia. Se află «cum Mateiŭ... și Sorița... le-aŭ fost pus de la Domnie în dzilele luĭ Vasiliie-Vodî un nume de dajde țărănescu, la Miclăușianĭ, și apoĭ eĭ pentru acel nume aŭ fost fugit din sat; decĭ dăbilariĭ, neavănd de la cine lua acel nume, aŭ luat de la Cărpoae Căpitînița o vacă cu vițăl și o cergă noaî și un cojoc, luat în treĭ leĭ, și doî păsle late și doî coas[e] și doî topoarî, și apoĭ aŭ dat Cărpoae și o iapă; ce aŭ ras numele». Datornici̇ĭ pun la ea moșia zălog. Se aduc «oamenĭ bunĭ ğurătorĭ să giure cum sintu părțile lor văndute de părințiĭ lor». Se aduce «Andreiŭ de Trifeștĭ, aprod de tîrgu». La gătirea de jurămînt, «aŭ ertat pre aceștĭ oamenĭ să nu maĭ giure».

57. Iașĭ, 18 Iunie 7176 (1668). Iliaș Alexandru-Vodă. Afacerea Cărpeștilor. «Și aŭ dzis că or dovedi pre giurîtoriĭ luĭ Toader și a Buzesculuĭ cum aŭ giurat cu strîmbul; decĭ Domniia Mea am învățat pre... Solomon Bîrlădianul Logofătul-cel-Mare, de aŭ trimis de aŭ luat dela giurîtoriĭ luĭ Toader și a Buzesculuĭ 22 de boĭ haltalmu, și i-aŭ dus pre toțĭ aicĭ la Domniia Mea, și s'aŭ adus și aceaste fămeĭ, oamenĭ bunĭ și bătrînĭ, mărturiĭ și giurătorĭ». Si «Dumitrașco iuzbașea, de Cărniciani.» «Decĭ Domniia Mea i-am giudecat dupî leağa țărîĭ»: să jure la Sf. Neculaĭ. «Maĭ apoĭ eĭ s'aŭ lăsat și n'aŭ vrut să gĭure.» «Și čobotele pentru păra č-aŭ scornit al doile rînd era să dea iale, 10 leĭ bătuțĭ.» «Ș'aŭ pus și herîia, 12 zloț, în vistiariul Domnii Miale, să-s știe eĭ tot satul.»

58. 30 Septembre 7177 (1668). «Miron Costin Vel Dvornic dolneai zemli» arată că a cumpărat pămînt la Miclăuşianĭ (Iaşĭ) «dela Apostol Voroavî ginerele luĭ Carpu, şi de la fămeaia luĭ Alixandra, fata Antimieĭ, nepoata luĭ Carpu, şi de la Vasilie fečorul Antimieĭ, frate Alixandreĭ, nepot luĭ Carpu», pentru patruzecĭ de leĭ. Îĭ întorc baniĭ «Buzescul şi fămeaia luĭ Alixandra, fata luĭ Carpu diiacul, şi Chiţana, fămeaia luĭ Toader, fata luĭ Carpu». Solomon Bîrlădianul Vel Logofăt, Nicolaĭ Răcoviţă Hatman, Ilie Sturdzea Vel Stolnic, Alixandru Buhuş Vel Pitar, Contăş Logofăt, Roman, Ghiorghiţă, Ursul Veatreş, «Vorniciĭ porţăĭ». Semnăturĭ.

59. Iaşĭ, 25 Februar 7177 (1669). Duca-Vodă, pentru «Alexandru Vulpe Săoariul».

60. Iaşĭ, 1^{iu} Iunie 7179 (1670). «Adecă eŭ Iorga, fičorul răpăusatuluĭ Isar Jitnicer», vinde casele cu locul, cumpărate «de la Neculaiŭ Bărbiiarul. . ., pre uliţa cè mare, între casăle Nenuluĭ şi a luĭ Andreiŭ ce aŭ fostu Armaş, şi într'a luĭ Dămiian Chihaie». Vînzare către «Gaşpar Caliè časornicarul, Franţuzul», pentru *leĭ bătuţĭ*. Marturĭ: Marele-Vornic Miron, Neculaiŭ Racoviţ[ă] Hatmanul, Ursachii biv Vistier, Păladii «ce aŭ fost Stolnic-Mar[e]», Costantin Jora biv Vel Armaş, «şi denainte dumisale Nenul ce aŭ fost Logofăt al doele, Goroveiŭ Logofăt de Vistierie, Dumitraşco Prăjescul Cupar, Andreiŭ biv Armaş, Dămiian Chihaie, Vasili sluga Hatmanuluĭ, Chinarschii Stănislav, pisar, Mihalco spicerul, popa Vasile de la Beserica-Albă şi cu ginere-miŭ popa Gavril». «Eŭ Cărăiman Pitarul am scris.» «Gheorghe» semnează greceşte. Între marturĭ, şi «Stanislaus Kienarski sec: Ill-mi prin. ter. Mold. m. propria».

[Pe V°:] «1670, le 2me de juin, j'ay acheté ma maison pour 180 lions monnoy d'argent, de Jorga, fils de Isar, neue de Oursagui grand tresorier, et le prince Douca regnoict pour lors.»

61. 14 Iunie 7180 (1672). «Preotul Toader de la Stăĭ Neculaĭ» «pentru nişte drease a luĭ Carpu ce aŭ fostu Cîpitan şi pentru o zîlojiturî ce aŭ fostu la Cîrpoaîi ce aŭ fostu Căpitîniţĭ. . . Dumnealuĭ Logofătul Solomon Bărlîdeanul aŭ trimis pre Costantin Grecul, vătavul dumisale». Jură şi «Calofir izbaşea de

Scumpiia› la Sf. Neculaĭ, «pre sv[ă]ntaa evanghelie şi pre cinstitaa cruce». ‹I-aŭ giurat de al doile rândul.»

62. Iaşĭ, 10 Iulie 7184 (1676). Moşnenĭ vînd ocină la Glăvîniaştĭ luĭ ‹Toderaşco Iordachie Marele-Vistiarnic». Marturĭ: Ilie Moţoc Vel Medelniciar, Gligorie Cărlig Vornic de gloată, ş. a.

63. Iaşĭ, 23 Iulie 7184 (1676). ‹Adecă eŭ Gaşpar Calè Franţuz» vinde casa din Iaşĭ, a «popeĭ Ursuluĭ, preutuluĭ cel domnesc, ce iaste la beseareca Mării Sal[e] luĭ Vod[ă pre poartî în Curte.› Semnează: Gaspard Caillé.

64. Iaşĭ, 20 Ianuar 7185 (1677). «Adecă eŭ Gahiţa Păscăloae, č am fostu stărăstoae de neguţtorĭ de trăg de Iaş , arată că a vîndut a noastră dreaptă očnă dumisaale luĭ Pătraşco neguţtoriul : o dugheanî şi cu cămarî şi locul dugheaneĭ, de lat noaî coţĭ şi giumîtate, carea am avut noĭ între dugheanele m[ă]n[ă]stiriĭ luĭ Barnovschii şi'ntre dugheanele Sv[i]nteĭ Vinerĭ, în tărgul cel mare, în uliţa rusască, aicea în trăg, în Iaşĭ . . . Însă, păn voĭ hi eŭ vie, ce a hi chiriia aceĭ dugheane, să o iau eŭ, iară, deacă mă voiŭ treace eŭ din lume, să hie dugheana a dumisal[e] cu tot venitul, iar nime dintru călugărĭ, sau nepoţĭ de aĭ noştri, saŭ hinĭ, saŭ fečorĭ aĭ noştri de suflet, nime ca-s nu aibă a [să] amesteca şi a strica şi a gălcevi pre ačastă danie a noastră›. Face zapisul «dinnaintea Sv[i]nţii Saal e părinteluĭ Dosofteĭ Mitropolitul şi dohovnicul nostru părintele Arsănie egumenul de Bărnova›. Scrie ‹Leca Uricar». Marturĭ: Arsenie de Bîrnova (scrie greceşte). Semnează: Agahiţa Păscăloae›.

65. Iaşĭ, 29 Mart 7185 (1678). Antonie-Vodă, pentru biserica Sf Nicolaĭ a luĭ Ştefan cel Mare, care era stricatî de foc şi de ploĭ, de gos, din urzirea eĭ, păn sus, în vîrvu›. «Am pus multî cheltuialî de o am tocmit, de ğos pănî sus, şi i-am tocmit clopotniţa, şi o am înfrîmşat cu toate podoabe, cum să cade desevîrşit, şi i-am făcut zidiŭ şi chiliĭ prin pregiur, şi o am fıcut şi ačasta Scaun de Mitropolie, să fie inchinatî Scaunuluĭ celuĭ vechiŭ, Mitropolieĭ de Sučavî›. Îĭ face şi venit de la «vameşul mari la chirvîsărie› şi de la «Cămanariŭ-Mare». Pergament.

66. Iaşĭ, 1-iŭ Iulie 7185 (1677). Anna Logofetiasa a răpoosa-

tuluĭ Solomon Bărlădianul ce aŭ fost Logofăt-Mare›, vinde casele din Iașĭ, cu locul, pre unde aŭ fost cu zăpladzĭ îngrădit, care casă li-am făcut din preunî cu răposatu ğupănu-meu›. Vinde luĭ Ilie Sturdzăĭ Vorniculuĭ celuĭ Mare și gupîneaseĭ dumisaleĭ› pentru 425 de leĭ bătuțĭ›. Marturĭ: Nicolaiŭ Răcovița biv Vel Logofăt, Gligorașco Ghianghea Vel Vornic, Gavriliță Costachi Hatman, Ion Răcoviță Vel Spătar, Gligorașco Rusul biv Vel Spătar, Păladie biv Vistier, Tudosie Dubăŭ biv Vistier. ‹Și eu Contăș Stolnicul cel Mare am scris.›

67. Iașĭ, 13 Mart 7186 (1678). Schimb cu Toderașco Iordachi. Marturĭ maĭ mulțĭ boierĭ. Alt schimb, — 10 Mart 7184 (1676). Cîrlig Vornic martur: pecetea cu un Vornic și inscripția: ‹Grigorașco Crălig Vornicu›.

68. Iașĭ, 10 Februar 7187 (1679). ‹Mariia fata luĭ Gligorie Hăb a șescul č-aŭ fostu Hatman și gupăniase răpăosatuluĭ Dumitrașco Prăjăscul›, dă marturie pentru niște case a gupunu-mieu luĭ Dumitrașco Prăj e scul, ce sintu aicĭ în targu în Iaș, pe Ulița Mare, între casele Iorgăĭ Postialnicul și între casăli Nianuluĭ Logof a tul, care cas[e mi li-au dat danie ğupănu-mieu la moartia luĭ›. Le vinde pentru datoriĭ către «dumn[ea luĭ unchiiașul Chiriiac Sturdza Păharnicul›. Vinde decĭ ‹dumisale unchiiașul Chiriiac Sturdza Păharnicul și gupăneasăĭ dumisali Aniţăĭ, fata luĭ Isar›. Marturĭ: Svinția Sa Dositheĭ Mitropolitul de Sučav[a, și părintele mieu Gligorie Hăbășescul, c-aŭ fostu Hatman, și Gavril Costachi c-aŭ fost Hatman, și Ghiorghiț Vel Armaș, și Gavril Nianul biv Logofăt, și Ilie Pleșca č-au fostu Cám a'raș, și Ghiorghiț Vornicul de Poartî›.

69. Iașĭ, 7 Ianuar 7188 (1680). Iordachie biv Vistiarnic», pentru Glăvîneștiĭ, lîngă satele de boierie ale Ducăĭ. ‹Și, fiindu maĭ aproape acestu satu Glăvăneștiĭ să-l cumpere Măriia Sa, precum ne-aŭ și poroncit Măriia Sa în căteva rîndurĭ, fiindu Domnu în Ț a'ra-Romîniaascî și trecîndu den oaste, de la Čahrin, în anul căndu aŭ fostu vltul 7183, și [n]i-aŭ trimis Măriia Sa și pe Costantin Catacozeno Stolnicul cel Mare de Ț a]ra-Rumîneascî, înțălegăndu Măriia Sa că am cumpîrat acela sat, să nu cumpărîm noĭ acela sat Glăvîneștiĭ, căce că iaste maĭ aproape să-l cumpere Măriia Sa, fiind aproape lîngă satele Mării Sale,

lăngî Andriișianĭ și lîngî Berehoeștĭ; acum, dacî aŭ adus m[i]-l[o]stivul Dumn[e]zîŭ pre Măriia Sa în Scaunul țărîĭ, mi-a-aŭ dat baniĭ Măriia Sa, 500 de leĭ, č-am fostu dat noĭ pre acel satu.» Zapisele «nefiindu lăngî noĭ, ce fiind lăsate în Ț[a]ra-Romîneaascî».

70. Iașĭ, 12 Mart 7188 (1680). «Toader Iordachie č-am fostu Vistiiarnic» vinde morĭ la Glăvăneștĭ luĭ Duca-Vodă, ce-ĭ restituie 500 de leĭ cheltuițĭ. Pentru lucrul lor va prețălui un boier. Se daŭ încă 150.

71. 23 Iulie 7188 (1680). «Adecă eŭ Ștefan Postialnicul scriŭ și mărturisăscu cu cest zapis al meŭ cum eŭ m'am tocmit și m'am aședzat cu Corlat Uricariul pentru nește bucate și banĭ ce aŭ fost rămas a cumnată-mea la dănsul, carea i-aŭ fost fămeae dumisale, acmu din toate bucatele și din banĭ m'am aședzat de nainte dumisale Postialniculuĭ Catargiuluĭ, să-m dea 145 de leĭ bunĭ și din vitî 15 vacĭ și 5 iape, și dzua s'aŭ pus de la Sti Ilie pănă la Lăsatul Săculuĭ de Postul Mare; iar atuncea la dzi să împlinească ce-ĭ scrie zapisul luĭ». Martor și un «Pandrav Căpitanul».

72. 7190 (1682; *sic*). «Pătrachie č am fostu staroste» vinde o casă «în mahalaoa Tălpălăriascî, lăngă casa dumisale luĭ Istratie starosteluĭ de mișeĭ, și lăngă casa Noročoae», pentru «banĭ de argint, leĭ bătuț». Martur «Gligorașco, starostele de tălpălarĭ».

73. Iașĭ, 14 Iunie 7190 (1682). Un răzăș din Viteneștĭ vinde ocină luĭ Zaharie Clucer. Marturĭ «și Lepădat Vornicul de Vrancia». «Az Lepădat Vor. iscal.»

74. 8 Octombre 7191 (1682). «Cărstăna fata GrameĭStolniculuĭ, ğupăniasa dumisale răpăosatuluĭ Statie ča aŭ fostu Clucer», vinde casele cumpărate de Vistierul «Ghinea» de la «Goroveiŭ». Se vinde «Nastasieĭ» Doamneĭ, pentru «leĭ, banĭ de argintu». Semnează și Miron Costin.

75. Iașĭ, 12 Octombre 7191 (1682). «Annița Logofetiasa rrăpoosaatuluĭ Solomon Bîrlădianul, ce aŭ fostu Log[o]fît-Mare», vinde Nastasieĭ casele din Iașĭ. Semnează: «Annița». Pecete cu «Anna».

76. Iașĭ, 29 Octombre 7191 (1682). «Adecî eŭ Safta Vor-

ničasa a rîpăosatuluĭ Ilie Sturdziĭ č-aŭ fostu Vornic-Mare, şi eŭ Safta Hăbăşasca, şi eŭ Măricuţa Cluceroaia, şi cu toţ ficorii noştri şi cu toţĭ nepoţiĭ noştri, anume Neculaiŭ şi cu Toader şi Ştefan şi Preda Postelnicul şi Ioniţî şi Sandul şi Toader, ficoriĭ dumisale luĭ Chiriiac Păharnicul, şi Antiohie ginerele Mării Sale Doamniĭ luĭ Gligorie-Vodî, caria iaste sor[ă] luĭ Ilie Sturdziĭ Vorniculuĭ», vînd casa din Iaşĭ, lîngă Biserica Albă, şi «ferediae» către Doamna Nastasia. Maĭ mulţĭ boierĭ marturĭ.

77. Iaşĭ, 1ᵐ Octombre 7192 (1683). «Ursachie č am fostu Vistiiarnic», dă Mitropolieĭ partea sa din satele «Iorgîĭ Postialnicul». «Care parte aŭ fostu văndut Rusa fata Chiriiaţeĭ, nepoata Iorgîĭ Postialnicul, Neculciĭ Vistiiarnicul şi, fiind cumpărat răŭ, i s'aŭ întorsu baniĭ Neculciĭ.»

78. Iaşĭ, 1ᵐ Octombre 7192 (1683). «Eŭ Alexandra Spătăroaia răpăusatuluĭ Iordachie č-aŭ fostu Spătar-Mare», arată că a vîndut casele «pre Uliţa Mare, între Mitropoliia Veiac[he] şi între casăle Prăjăsculuĭ, în tărgu, în Iaş» «Mării Sale Doamneĭ Nastasieĭ g[os]p[o]jŭda Io Duca Voevoda», pentru «talerĭ bătuţĭ». Ea le avea cumpărate de la «Neculcea Vistiiarnicul», ce le luase «de la Alexandra Stolničasa, sora răpîusatuluĭ Iorgîi ce aŭ fostu Postialnic». Ea le căpătase «depreunî cu Iorga Stolnicul de la . . . nepoatele luĭ Filip Vistiarnicul». Vinde şi «a treia parte den casîle Iorgîĭ Postialnicul. . ., partia Alexandreĭ, suroriĭ Iorgîi Postialnicul. . ., rămîindu-ne noaî pentru dziastrile č-aŭ fostu dat Neculciĭ Vistiarnicul». «Deci noĭ, vădzind întru viiaţa noastră aciaste casă de piiatră orănduite de aŭ fostu temniţî, şi Măriie Sa Doamna făcăndu Besearica Albî Mitropolie, am socotit maĭ bine să fie pomană Mării Sale la Sv[ă]nta Mitropolie ce să grăiaşte maĭ sus». Marturi: Neculaĭ Racoviţ[ă] Logofăt, Toader Păladie Vel Spătar, Toader Iordachie Vel Vistiar, Vasilie Costachie vtori Comis, Dumitraşco Cuzia biv Comis, Murguleţ, Pahomie Vornicĭ de Poartă. Semnează întăiŭ: «Alicsandra Spătăroia».

79. 26 Iunie 7198 (1690) «Ana Logofătiasa răpoosatuluĭ Solomon Logofătul» vinde «cas[e] din Iaş, carele am avut schimbătur[ă] cu Doamna Ducăĭ-Vod[ă], c'un locu de cas[ă] ce mi

i-aŭ îngrădit la Besiarica Albî, carele-s făcute de Goroveĭ», luĭ «Ilie Abăza și ğupăniasiĭ dumisali Safteĭ» pentru 75 de leĭ. Semnează Anna răpoosatuluĭ Sol[o]mon Log o făt . Maĭ multe semnăturĭ.

80. «Ana fămeia luĭ Baliț, și cu fiică-mia Margarita, și cu Ilana, și Catrina» vînd luĭ Martin Ungurul» o falce de vie «pe dric». Semnează: «Dumitrașco Acroi, Johane Ferenfi fui paer.» (!), «Iohannes Moldawski scripsi».

81. «Eŭ Ghiorghie, și soru-mea, cu Irina, și cu nepoată noastră Anghelina, fata Măriiĭ, nepoțiĭ luĭ Filip Vistearniculuĭ», vînd «un loc de cas ă], cu pivnița de piatră, pre ulița ča mare, din sus de Mitropolitul, dumisale Iorgăĭ ce aŭ fost Stolnic-Mare, cumnatul Postealniculuĭ celuĭ Mare, a Iorgăĭ». Marturĭ: «părintele Svinția Sa Mitropolitul Varlaam, și popa Vasilie de la Besearica Albă, și diiaconul Toader zet popa Vasilie, și șoltuzul Ghiorghie cu 12 părgarĭ, și vătavul părınteluĭ Ionașco Căpățin ă], și Necula Preameșter din Ulița Mare, și Toader cruitor ot tam». Se cumpără cu «leĭ bătuț». Pecetea orașuluĭ, cu totul neclară, pare a represinta un cal. Legenda nedescifrabilă.

82. Focșanĭ, 28 Februar 7200(1692). Răzașı vînd vie în Pățăștĭ, pe apa Mılcovuluĭ». Marturĭ. «preutul Ghiorghie ot Focșianĭ, preutul Mafteiŭ sn. eg ot, Năstasie Beliboŭ ot tam, Sava Pielmuș, Necula Pielmuș, Tudor dascal, Raducan č-au fost șoltuz, Sava zet Sava Pıelmuș, Ion croitor». — Și la 28 Februar, alt act.

83. Iașĭ, 24 Maiŭ 7200(1692). Eu Deadiul č-am fostu Spătar-Mare, denpreun ă] cu soțul mieŭ Trofana», vinde casă în Iașĭ, «din deal de podul Hagioae» «luĭ Moisăĭ Marele-Căpitan de lefeciĭ», pentru o sumă «de leĭ». Luase casa «de la Misail Cizmariul».

84. 7 Iulie 7200 (1692). Vînzare de loc în Iașĭ, «în tărgul Făniniĭ, între Gligorașco staroste și 'ntre Irimie Vătavu». Marturĭ: «Vătavul Irimia, Gligorașco Starostea făclier, Ursan făclier domnescu», etc.

85. Iașĭ, 23 Iunie 7201 (1693). Vînzare de casă în Tîrgul «Făini» «dumisal[e] Apostol Mıhuleț porușnicul». Marturĭ: un lipcan, un stegar.

86. ‹U Focşianĭ, 8 Februar 7202 (1694). Răzăşĭ vînd unuĭ Pielmuş o vie «făcătoare›, ‹în ogradă la Păţăştĭ, din moşul nostru din Bejan şi Ghiruţa, care vie aŭ fost zălojit ă] Maniĭ Armanuluĭ şi răscumpărată. ‹Preutul Ghiorghie ot Focşianĭ, preutul Mafteiŭ, fiiu-săŭ . . ., Costantin, iar fiiu-său . . . Ion Croitoriul . . . Simion Căpătan . . . Chighiacĭ şi Alecsandru . . . şi . . . fičoriĭ luĭ Neculaĭ Hoţul . . . Strătulat tăbăcar›.

87. 15 Iunie 7203 (1705). «Doamna Anastasia, a fericituluĭ răpoasatuluĭ Domn Ducăĭ-Vodî, ci-aŭ fostu Domnu ţărîĭ Moldoveĭ şi Ucraineĭ, şarba luĭ Dumn[e]dzăŭ şi închinătoare Svinteĭ Troiţă şi Maiceĭ Domnuluĭ Nostru, luĭ Isus Hristos›, arată că, «răhnindu», ca alţĭ donatorĭ, a luat sama că Sv[ă]nta Mitropolie cia bătrân[ă] a ţărăĭ, din tărgu din Iaşĭ, ce aŭ fost făcută de răposatul Domnu-Vod ă, fiind mică, socotit-am pentr'un ţintirim de o besiarecă stricată, ce s'aŭ numit Besiareca Albă, unde aŭ fost hramul Sv[ă]ntuluĭ Ioan, iarăş în tărgu în Iaş, aproape de Mitropoliie cia Veache, să facem pe acel ţintirim de beserecă stricată altă Sv[ă]ntă Mitropolie ţărăĭ, maĭ mare şi maĭ deşchisă. Face temeiŭ›. «O am şi obărşit şi o-m podobitu şi o am îndzăstratu . . . cu veşminte, cu odoar ă .» Pentru a lărgi cimitirul, iea de la Aniţa un loc. E lîngă ‹locul răpoasatuluĭ părinteluĭ Domnieĭ Noastre Dumitru Buhuş, ci-aŭ fostu Spătar-Mare. În schimb îĭ dă o casă grijită. Socotit-am şi pentru locul casiĭ a cinstitu răpoasatuluĭ părinteluĭ nostru Dumitru Buhuş č-aŭ fostu Spătar-Mare, caril[e] ne era de împarţal[ă] fraţilor, fičorilor răpoasatuluĭ Dumitru Buhuş Spătariul, hiind oasăle fraţilor mieĭ astrucate la acia sv[ă]ntă rugă, a luĭ Miron Bučoc, ci-aŭ fost Stolnic, şi a giupăniasăĭ dumisale Tudosca, ş'a cuconilor dumilorsale ş'a luĭ Neculaĭ Buhuş ci-aŭ fost Logofătu-Mare, şi a fiică-sa Ilianiĭ ci-aŭ fostu Cămănăroe-Mare, şi altor cuconĭ a dumisale, şi a Irineĭ Vorniceasăĭ, ş'a Ursuluĭ fičor luĭ Buhuş»; se dă tot Mitropolieĭ. «Hiind voia putiarniculuĭ Dumn[e dzăŭ de ni-aŭ schimbat din Scaunul ţărăĭ Mold[o]veĭ ş'am mersu la Ţarigrad şi, iarăş după mila Svinţiĭ Sale, aducăndu-ne Sv[i]nţiia Sa maĭ pre urmă în ţară la pămăntul nostru, cu Domniia iubitu fiiuluĭ nostru Io Constantin Duca-Vodî», Îĭ dă şi Piscaniĭ, Ştefeaniĭ, pe

care Piscanĭ «l-aŭ fostu dat răpoasatul Domnu-mieŭ Duca-Vodì săngur, fár de voia mia, de agiutor luĭ Iani Hadămbul ci-aŭ fost Postialnic, și-l ținea mănăstiria ce-ĭ făcută de Iani Hadămbul». La 7203 (1694-5) se împarte ea cu nepoata «Safta Catargioae, Visterniciasa luĭ Ilie Catargiul Vistiarnicul al doile, fata suroriĭ mial[e] Doamneĭ Marii, de fiică răpoasatuluĭ Dabijeĭ-Vod[ă] ș'a maiceĭ meal[e], Doamna Dafina». Citează pe «mătușa mia Alexandra Armășoae», «drumul mare ce miarge la Budì». «Ileana fămeaia luĭ Ștefan Roșca, fata luĭ Băsrab» (saŭ «Băsrabă»). Un «pribeag» face o vînzare «luĭ Cotnarschie pisariul leșesc, și, perind Cotnarschie pisariul de Timuș, aŭ cădzut acia prisacă pre sama Domnieĭ, luĭ Ghiorghe Ștefan-Vodă», care o dă luĭ Grumadza (și «Crumadza») Armașul și soțieĭ, «Alexandra, mătușe-mia». Ea se căsători după moartea luĭ cu «Necula Vistiarnicul», supt Dabija.

Pecete cu boul și jos vulturul; deasupra coroană: гоно анастасіє мараа.

88. 15 Mart 7204 (1696). Raport către Spătar și Armaș de la «preoțiĭ și săteniĭ de Odobeștĭ», cărora li se ordonă pentru Domn a săvîrși o *plinire de vie* în localitate. Fac aceasta «noĭ preoțiĭ, împreun[ă] și cu săteni bătrănĭ», saŭ: «noĭ preoțiĭ împreun[ă] cu sătenĭ oamenĭ bunĭ și cu nemesniciĭ dumnilor voastre». Semnează treĭ popĭ, un «vătah za hănsarĭ», doĭ «nemesnicĭ», un «dascal» și un «diac». — Vînzare tot acolo, către un căpitan, cu asemenea marturĭ; 7210 (1702), 23 April.

89. 25 Octombre 7205 (1696). Mitropolitul «Saava» vinde o casă în Iașĭ, lui Pascal. Semnat. Pecetea din 1691, cu Sf. Gheorghe.

90. Iașĭ, 28 Octombre 7205 (1696). Antioh-Vodă. Episcopiĭ țeriĭ și clerul mănăstiresc și boieriĭ arată act de la Constantin Duca și alțiĭ «pentru a lor drepțĭ șerbĭ-țiganĭ, de moșii și de cumpărătură, și de miluire, de pre la răpăosațiĭ Domnĭ, cum că nu-ĭ pot ținea pentru dăjdile ce le pun asupra lor de la Domnie, a darea pre anĭ și, eĭ fiind sărace și robĭ, n'aŭ de unde da, și deosăbĭ de la Hatmanĭ iarăș le iaŭ dăjdĭ și gloabe». Iartă ~~de~~ de dajdea domnească și hătmănească, de aducerea la Scaun. Ceĭ

ce «vor face șugubină cu țigancile boerești saŭ călugărești saŭ și cu altor carii vor hi avăndu țigance, să fie volnic a-l globi și a-l certa stăpănul Țiganuluĭ, iar Hatmanul să n'aibă triab[ă] la acialea».

Actul luĭ Duca e din 7203 (1695), Iunie 20 [1].

91. Iașĭ, 30 Iulie 7208 (1700). Antioh-Vodă către Sava «arhiepiscopul, Mitropolitul Suciaviĭ», și un altul, care să iea sama mănăstirilor pentru avere. «Că aicea Domniia Mea înțălese-am precum într'aceste vremĭ nepăciuite multă scădiar[e și lipsă s'aŭ făcut sv[i]ntelor mănăstirĭ și sv[i]ntelor besăricĭ. «Într'ăcaste cumpliti vremĭ aŭ sosit de era suptu stăpănirea a streinĭ și, ce aŭ vrut eĭ supt putiare lor, aciia aŭ făcut . . ., căt puțin de nu s'aŭ stănsu de tot pomeniria fericiților Domnĭ și altor

[1] În Mart următor, Antioh desființă văcăritul prin actul ce urmează și care e și el păstrat, într'un exemplar, în Bibl Ac. Rom. «Io Antioh Costantin Voevoda bjiio milstiiu gospodar zemli moldavscoĭ. [De o parte și alta: πατριάρχης Νέας Ῥώμης Κωνσταντινουπόλεως ἀποφαίνεται. Facem st[i]rea cu această carte a Domnieĭ Mele tuturor cățĭ să cade a ști, miluindu-ne Dumnezeŭ cu Domnie țăreĭ și aducăndu-ne Svinții Sa la Scaunul răpăosatuluĭ părintialuĭ Domniciĭ Mele. aflat-am Domnia Mia un obiceiŭ făcut nu de multă vremia, o slujbă care să scotè pe vite de să lua banĭ, ce i să dzice văcăit, făcut acest obiceiŭ de dumnialuĭ fratele nostru Costantin Duca-Vodă. Carele socotindu și Domnie Mia că doară este vr'un lucru să fie de folosul țărăĭ, fost-am scos și Domnie Mia ăcastă slujbă, iar pre urmă, vădzind Domnie Mia cum nu-i nicĭ de un folos și nicĭ de un ăgutoriŭ, saŭ de tocmiri, ce de maĭ mare străcăciune și răsipă țră[ĭ] este, pentru ăcasta întămplăndu-să aici Preasv[i]nțitul chir Iiacov Patriiarhul ci-aŭ fost a Țarigraduluĭ, chiamat-am Domnie Mè pre Sv[i]nțiia Sa și pre Sv[i]nțiia Sa chir Sava Mitropolitul țărăĭ și pre Sv[i]nțiia Sa Misail episcopul de Roman și prea Sv[i]nțiia Sa Lavrentie episcopul de Rădăuțĭ și pre Sv[i]nțiia Sa Varlaam ep[i]scopul de Huș, și pre toțĭ egumeniĭ de pre la toate svintele mănăstiri, și pre toțĭ boeriĭ ceĭ marĭ, și maziliĭ de pre la ținuturĭ, și depreună cu toțĭ am pus mare blăstăm pentru ăcastă slujbă care-ĭ maĭ sus pomenită. văcăritul, cum de acum înnainte să nu maĭ fie, nicĭ în dzilele Domnieĭ Mele, nicĭ în dzilele altuĭ frate, pre cine arŭ alege Dumnedzăŭ în urma noastră a fi Domnu țărăĭ noastre Moldovcĭ, iară cine ar cutedza a călca și a face silă, ca să străce pomana noastră și mila carea am făcut-o cătră toate sv[in]tele mănăstirĭ și cătră toțĭ lăcuitoriĭ și săraciĭ țărăĭ, orĭ Domnu ar fi să facă, cu nebăgare samă și cu silă, orĭ boeriu ar fi să svătuiască și să îndemne, saŭ ce obraz ar fi, unul ca acela să fie blăstămat de Domnul Dumnedzeŭ ci-aŭ făcut ceriul și pămăntul și de prea-

creştinĭ ctitorĭ». Să li facă «izvod nou şi să le aducă la Domn. Egumeniĭ, «carel e s'ar afla om harnic şi om bun, să fie tot pre loc egumen, iar caril[e s'ar afla om hiclen şi făcător de răŭ, pre uniĭ ca aciia, aciia la Domniia Mea să-ĭ aducă, şi s'or ğudeca pre faptele lor cu ocna.» Uniĭ călugărĭ iese din mănăstire «şi s'aŭ înstreinat pre la ţ a ră şi şăd pre la nemurile lor şi pre la Curţĭ boereştĭ şi la prisacĭ boereştĭ şi la odăĭ, şi mănăstiril e rămân făr de călugăr i . . . Să-ĭ ia de grumazĭ şi, cu tot ce ar avea eĭ, şi să-ĭ trimiţ ă] pre la mănăstirĭ, care le de unde ar hi fostu de postrigul săŭ. Aşijderea am înţeles Domniia Mea precum o sam ă de călugărĭ îş ţin bucate osăbĭ de la m[ă]n[ă]stir[e] cu odăile lor, şi-ş poartă grij ă] de bucatele lor, şi dup ă trebile lor îmblă, iar, ce ar hi de opştii a m[ă]n[ă]stir[iĭ], le las, de-s lipsăscu de tot; ş'au stricat cu tot[ul] podvigul călug[ă]rescu şi obiciaile ciale bun[e] a svinţilor părinţĭ strică, şi să fac călcătorĭ de leage cu totul.» Decĭ aceste bucate «să-s înhereazi şi pri izvod sa li dea pri sam a] egumenuluĭ în bucatel e m[ă]n[ă]stiri .

92. Iaşĭ, 7211 (1702-3). Constantin Duca-Vodă dă Glăvăneştiĭ «dumisal e] Tomiĭ neguţitoriul . . ., fiindu noĭ datorĭ dumisal e] cu căţva banĭ pentru nişte negoţĭ c-au dat la Cămara Domnii Mialea pentru triaba noastrî». Semnează: «Io Constantin Duca Voevod» şi jos, mic: Ἑλένη Τουμνήτζα

93. Focşanĭ, 17 Iulie 7210 (1702). «Antimia preutiasa a răposatuluĭ preutuluĭ Vas ile şi cu fiiul meu preutul Vas ilie şi cu ficamè Maricuţa» fac o vînzare la Odobeştĭ «Cărstiĭ Vel Căp i -

cinstită şi precurata fičoară Maica Svinţieĭ Sale şi de patru svinţĭ evangheliştĭ şi de 14 vărhovnicĭ apostolĭ şi de 318 svinţĭ părinţĭ, carii aŭ fost la săborul de la Nicheia, şi de la noĭ încă să fie legat şi afurisit în vecĭ, şi să-ĭ fie părăş şi toţĭ svinţiĭ de pre la toate hramurile a svintelor mănăstirĭ, a cărora slujba ačasta le închide uşile tuturor şi le pustie. Pentru ačasta, iubite frate, pre carele Dumnedzăŭ l-ar alege a fi Domnu ţărăĭ noastre, te poftim să te fereştĭ de aceste maĭ sus pomenite blăstămurĭ, ce maĭ vărtos să aibĭ a întări şi a aşădza, şi pentru maĭ mare întărire făcutu-s'aŭ şi altele, de s'aŭ dat pre la episcopĭ, şi unul s'aŭ pus la Visterie ţărăĭ, amin.

U Ias, let 7206, Mart 1

[Semnează Domnul şi episcopiĭ. Pecete cu chinovar.] Pisal Costantin Costachi.

tan, starostiĭ de Putna» : «în dial la Odobeştĭ, în ograda Teluluĭ, alăture cu alte viĭ a dumisal e] . «Şi noĭ, cand am vrut să vindem acestu pogon de vie, ni-am întrebat toţĭ răzeşiĭ noştriĭ ca sa-l cumpere, fiindu-ne şi noî greŭ şi agiungăndu-ne nevoe, şi nime din răzeşiĭ noştri nu s'aŭ aflat să cumpere, şi l-am vandutu dumisal e.» Marturĭ: «Ilie Catargiul biv Vel Comis, Cărstiian Vel Şătrar, Lucacĭ biv Clucer, . . . şi denainte a mulţĭ boerĭ şi neguţitorĭ şi oamenĭ bunĭ».

94. Iaşĭ, 3 Septembre 7213 (1705). Mihaĭ Racoviţă către Carstiian biv Vel Armaş şi Vasile biv vtori Medelnicer. A venit Ilie Catargiul biv Vel Comis şi «Ambrino şi cu frate-său, ficoriĭ luı Ilco», pentru vecinĭ de la Siucmezeu, cumpăraţi de la socrul dumisal[e], de răpăosatul Dabij a]-Vod[ă]». Ambrinò spune că tatăl «vecinilor» a fost «pe lăngă Nădîbaico Vornicul de aŭ slujit, iar vecin n'aŭ fost». Citat «un om anumea Băldac, č-aŭ fost Vornicial în sat în Siucmezeŭ». Să cerceteze. De va fi prescripţie de douăzecĭ de anĭ, să fie vecinĭ.

95. Iaşĭ, 7 Iunie 7213(1705). Vînzare de case în Iaşĭ «pe lăngă cas[a] dumisal[e] luĭ Pavăl Rugin[ă] Jitniceriul . . ., în Muntenim e , lăngă ţintirimul bisericiĭ luĭ Sft. Thteodor», luate «de la Tofana giupănias[a] luĭ Tănas[e] părcălabul de Soroca, maica luĭ Moisie Serdariul .

96. Iaşĭ, 27 Iulie 7214 (1706). Antioh-Vodă. Proces al luĭ Adam cu Ion Zlătariul, pentru «un loc de o dughian ă], între dughianil[e] luĭ Barnovschiĭ şi a Săntiĭ Vinerĭ, ce iaste pe uliţa Tărguluĭ de gos, împotriva neguţitorilor». Mărturia uneĭ bătrîne ce vorbeşte de răsplată prin «postav de un habaciu». Mărturisesc «neguţitoriĭ».

97. 20 Novembre 7216 (1707). Mihaĭ Racoviţă. Pentru o moşie la Răcăciunĭ a luĭ Ilie Catargiul Vistiernic, «de socrul dumisale dumnaluĭ cinstit şi credinčos boiariulu Iordache Rusăt Vornicul, generil[e] răpoasatuluĭ Dabijeĭ-Vodă».

98. Focşanĭ, 27 April 7216 (1708). «Costantin Čocan» cu «soţul», fata popeĭ Vasili, şi cu ginerele şi fata luĭ, vînd un pogon de vie «în dealul Odobeştilor, pre uliţa Ciutini, luĭ Toader», pentru «leĭ bătuţĭ». «Şi, cănd am văndut noĭ a noastră driaptă ocină şi moşii, maĭ nainte ne-am întrebat toţĭ fraţi şi razăşi noştri

ca să o sprijăniască, și nime nu s'aŭ aflat, făr de căt Cîrstea biv Vel Jicnicer.» Marturĭ: «mulțĭ preuț și oaminĭ bunĭ, bătrânĭ și tinerĭ, cari maĭ ğos s'aŭ și iscălit, cari aŭ știut carte, iar, car[e] n'aŭ știut, ș'aŭ pus și pecețil[e], cineș pre numel[e] săŭ; și noĭ încă, pentru maĭ mar[e] credința, ne am pus degetele, ca să știe». Semnează «az Ereĭ Gheuca ot beseric[a] g^d u Focșanĭ, martur». Și un «namesnic».

99. Iașĭ, 15 Octombre 7223 (1714). Nicolae Mavrocordat «la lăcuitoriĭ bătrânĭ și tinerĭ cariĭ sănteț la Cornul luĭ Sas». Egumenul de la Pobrata arată actul de la Ștefan cel Mare, 30 Mart 7008, «pentru nește moșiĭ ce are sf[ă]nta mănăstire Pobrata acolò la Cornul luĭ Sas, anume Berejeaniĭ și Čuluneștiĭ, ce sint la Țănutul Iașilor, pe apa Prutuluĭ». Sînt încălcate de mulțĭ cari fac *odăĭ* și se *hrănesc pe ele,* nedînd «de a dzeace». Să mărturisească eĭ luĭ Vel Logofăt.

100. Iașĭ, 1^iu Iulie 7222 (1714). Nicolae Mavrocordat iartă dajdea pe Țiganĭ, ce se luase în zădar, «la nevoe țăriĭ fiind, și țara acmu la mare greutate, ca o corabiia ce să aflì la mijlocul Măriĭ, cuprinsî din toate părțil[e] de valurĭ holburate și fărî liniște». Semnătura Dumnuluĭ. Semnează cu adausurĭ greceștĭ Patriarchiĭ de Alexandria și Ierusalim. «Axintie Uricar.»

101. Iașĭ, 7223 fără lună, фтораrѡ гнєтка Nicolae Mavrocordat pentru Mitropolie. Zelul pentru mănăstirĭ și bisericĭ a Domnilor vechĭ. «Iară de la o vreame încoace s'aŭ scornit și acest obiciaiŭ de aŭ dat și mănăstirile la dîrĭ, de s'aŭ urmat și pănî acum, la a doa Domniia a Domnieĭ Miale, și cu aceaia urmare și, a doa, din prădzĭ ce s'aŭ întîmplat din zavistie diiavoluluĭ pre acastî săracî de țarî aŭ rămas o samî de mănăstirĭ la mare răsîpă și pustiire». Îl îndeamnă Samuil de Alexandria cu ceĭ patru prelațĭ aĭ săĭ: Ghedeon Mitropolitul, Sava episcopul de Roman, Calistru episcopul Rădăuților și Orest de Hușĭ. «Macar că și ț[a]ra noastrî s'aŭ puținat și la mare cumpînî și slăbiciunia aŭ rămas, iară încăș și cu dajdia ce să lua de pre la mănăstirĭ n'aŭ fost atîta ağutor țărîĭ, nicie vr'o scădiarie pria mare nu iaste, de nu vor da mănăstiril[e] dajdea.» Citează și pe «prea-luminațĭ părințiĭ noștri: «Alexandru și Sultana». «Am scris eŭ Axintie Uricar.» Sem-

nătura. Pecete octogonală cu vulturul şi «I II Ω M P. 1710».

102. 6 Mart 7226 (1718). «Adecă eŭ Aniţa Ţiganca Sanduluĭ luĭ Blană, precum am luat eŭ în chizáşiia mia pe Enachii Ţiganul, fečorul luĭ Gligoraş, cum, căndu l-ar întreba Sfinţiia Sa părintili Mitropolitul, să-s afli faţă, iar, neaflăndu-să şi lipsindu el, să aibu eŭ a da sam[ă]. Pentru credinţă mi-am pus degitul. † Aniţa Ţiganca.»

103. «U Nicoreştĭ», 8 Mart 7227 (1719). Vînzare de vie acolo «jupăneasiĭ Mariiĭ Stolnicesiĭ», «din vie ča mare, ce n'aŭ rămas de la tată nostru Antonichie». Marturĭ: «fratele nostru protopopul Ion Bostan din Bărlad». Semnat şi «eŭ Ştefan Gane Vornic ot slobodzi g[d] ot Orheĭ».

104. Suceava, 8 Ianuar 7227 (1719). «Eŭ Vas[i]liia Vişan, Ţigan de Ţ[a]ra-Romăniască», «tămplăndu-să în ţ[a]ra noastrî mare străcăciunĭ de prădzĭ şi de robìĭ de Tătarĭ şi de Turcĭ, lipsit-am din ţ[a]ra noastră şi am trecut în ţ[a]ra Muldoviĭ, de frica robii Tătarălor, şi, într'aceste vremĭ tămplăndu-se de aŭ dat Dumnedzeŭ mari foamite în ţ[a]ra Muldoveĭ, şi trăgăndu noĭ mari greŭ şi multî lipsî de p[î]nia, ce era piaste toţ lăcuitoriĭ ţ[ă]rîĭ, şi neavănd de ce să ni apucîm, ne am socotit să ni vindim, să fim maĭ bini robĭ de căt să fim pieitorĭ de foamia; cercat am pe la boerĭ: nimin nu s'au aflat să ni cumperi ca să ni scoatem capetili din foamete; cadzut-am cu rugăminte dup[ă] dumnealuĭ Chiriiacu, snă luĭ Abăza stiagariul g[os]p[o]dŭ, şi ni-am văndut dumisali driapt—, ca să-ĭ fim driapţĭ robĭ dumisali şi cuĭ s'ar alegi din săzdanie dumisale... Denainte dumilorsali Vornicilor de tărgu de Sučav[ă]: Toader Bădilicĭ Vornicul şi dumnealuĭ Ilie Şiaptelicĭ biv Stolnic, şi denainte şoltuzuluĭ şi a tuturor tărgoveţilor de tărgu de Sučav[ă].»

105. 3 Ianuar 7228 (1720). «In nomine Sanctissimae Trinitatis et Iesu Chry». «Giurgi Martonoţchi, depreună cu femeia mea Marghita, fata luĭ Baltă, şi dinpreună cu fičoriĭ mie, anume Mihaĭ şi Andor şi Sava, şi cu fiică-mè Manda şi Catrina», vînd «dumisale o falce de viia... la dric, dumisale luĭ Martin». «Mi-em pus degetul şi pecete tărguluĭ» (lipseşte).

Semnaţĭ: Ianoş, Čolonia, Mihaĭ Ţira, Dumitru Acroi. «Ego Iohanes Ferenci fui preses. Iohannes Moldawskj scripsi manu.»

106. 20 Iulie 7228 (1720). Enache Ţiganul dă un zapis al său «dumisale Todor Bădiliţă Vornicul de Sučavă», că vinde «o fată de Ţigan, anume Axiniia, carea, fiind săracă de părinţĭ şi ţiind-o la noĭ pe vreamia foameţiĭ, fiind mare lipsă de păni, căt era să peae copila de foame, decĭ noĭ cu multă nevoe am silit şi ni-am îndatorit la Turcĭ de am luat banĭ pe miiare şi am cumpărat mălaĭ, de am scos-o din foamete şi, pe urmă, apucăndu-mă Turcul pentru miiare, n'am avut de unde să o daŭ şi am întrebat pe Svinţiia Sa, părintele Mitropolitul, ce voiŭ să fac pentru miiare, că o ceare Turcul, şi eŭ n'am de unde o da; şi Svinţiia Sa mi-aŭ dzis ca să văndzu copila cuĭ să va afla, să-m scoaţă zapisul meŭ cel de miiare dela Turcu. Au făcut-o în sărăcii cu o slugă a Mitropolituluĭ..., şi muma copileĭ aŭ murit[1].»

107. 20 Iulie 7228 (1720). Mitropolitul Ghedeon dă o Ţigancă «lui Toader Bădiliţă Vornicul de Sučavă»: «pentru căcĭ şi dumnealuĭ mi-aŭ arătat multe slujbe, spre căte l-am poftit şi i-am dzis: nice la unele nu mi-aŭ eşit din cuvăntu», pentru «socoteala şi omeniia dumisale». «Să-ĭ fie şarbă şi Ţigancă.»

108. 28 August 7228 (1720). Toader Hăbăşăscul şi Aniţa arată că vînd un Ţigan, care «mi-aŭ fost furatŭ nişte hainia şi alte multe de toate, č-am avut mistuitia într'o groap[ă] în casa mè în vremia cătanilor». Se menţionează «carte gospod de mi s'aŭ

[1] Une orĭ vînzarea se comunica Ţiganuluĭ printr'un răvaş anume, precum e acesta (Bibl. Ac. Rom., 47/LXV): «† Ioane Ţigane. Iată că-ţ fac ştire precum te-m văndut părintelui igumenuluĭ de la Mănăstirea Săculuĭ, chir Nicodim, cu toţ fečoriĭ tăĭ, şi i-m dat zapis la măna Sfinţii Sale, ca să vă stăpănească, şi, orĭ unde aţ fi, să aibă a vă aduce unde îĭ va fi voia Sfinţii Sale, aŭ la mănăstire, aŭ unde va vrea Sfinţiia Sa, şi să aibĭ a te supune ca unuĭ stăpăn. Ačasta-ţ scriŭ. Octombre 23 dni, 7206.

† Χριστουδουλος πιταρις.»

Pentru liberarea Ţiganilor, ea se făcea une orĭ, din felurite motive. Astfel, la 8 Maiŭ 7248 (1740) un boier liberează, «iartă din robie», pe un Ţigan care voià că ieie pe fata unuĭ preot: «o copilă ce are din trupul Sfinţii Sale». E «slobod a să duce ver unde i-ar plăcè, orĭ el, văr fečoriĭ luĭ, să fie oamenĭ slobodzĭ».

prețăluit hainile melia înnaintea Vornicilor de Poartă». Fusese a Mitropolitului, care nu plătise paguba. El are drept a-l vinde.

109. 14 April 7230 (1722). Mihaĭ Racoviță către «Sandul Căpitanul, ziat luĭ Gligorie diiacul, și la Ștefan Căpitanul de Tabîră : trimite pentru o hotărnicie pe «sluga noastră, pe Axintie Uricariul .

110. Iașĭ, 6 Februar 7231 (1723). Procesul Mitropolituluĭ Gheorghe cu Ion Balșe, biv Vel Vornic, pentru «neşte veciniĭ». Decide «ca sà ğure şesă oamenĭ, şi aŭ adus Sfinţie Sa părintele Mitropolitul și aŭ ğurat 6 liude și, necrezind dumn[ea]luĭ Vornicul pre aceĭ 6 oamenĭ bătrânĭ, č-aŭ ğurat, grăit-aŭ dumn[ea luĭ Vornicul Mării Sale luĭ Vod[ă] ca să maĭ aducă Sfinţie Sa părintele Mitropolit și pre alţĭ ğurătorĭ; decĭ pe poronca Mării Sale luĭ Vod[ă] de iznoavă aŭ adus Sfinţie Sa părintele Mitropolit 6 oamenĭ bătrânĭ... şi de iznoavă aŭ eşit la luminat Divanul Mării Sale luĭ Vod[ă], şi Mărie Sa de iznov au socotit şi aŭ ğudecat dinpreună cu tot Sfatul Mării Sale, ca să ğure şi aceștĭ oamenĭ, şi aŭ mersu pe poronca Măriĭ Sale luĭ Vod[ă] la sf[ă]nta beseric[ă] la S-ti Neculaĭ; şi aŭ ğurat tussșese precum săntu drepţĭ vecinĭ a Sf. Mitropoliĭ». Vornicul de Poartă certifică şi «ğurătoriĭ maĭ ğos ș'aŭ pus degetele».

111. 16 Iulie 7231 (1723). Mărturie a Mitropolituluĭ Gheorghe pentru Văleşenĭ. Se dă carte de blestem pentru a-şĭ afla veciniĭ cari «de la vreme răscoalelor, de căndu aŭ luat Leşiĭ pe Duca-Vod[ă], s'aŭ împrăştiet».

112. 23 Octombre 7234 (1725). Mihaĭ-Vodă pentru Ţiganĭ. Pomeneşte «jacurĭ de cătane şi prădzĭ, robìĭ». «Noĭ, ca să putem rădica poroncil[e] stăpânilor, şi neavând de unde maĭ lua şi cu ce chivernisi, iarăş s'aŭ aţiţat şi s'aŭ urmat a-s lua acestu ţigănărit..., nu că am poftit să fie saŭ că n'am cunoscut a fi obiceiŭ răŭ şi că nu iaste hulă a-l urmà, căcĭ obiceile cele bune laud[ă] aduc şi trag după sine Domnilor; ce de mare nevoe s'aŭ scos.» *Leagă acum obiceiul.* «Fără cât numaĭ Ţiganiĭ ceĭ domneştĭ şi ceĭ de toiag hătmănescu ~~vor fi cu~~ dajde lor, cum aŭ avut obiceiŭ».

113. 15 Octombre 7235 (1726). «Mărguleț» ia de la «Vasil[ie]

Cogălničanol» 55 «vedre vin» ce va restitui «făr covinte mălte», saŭ le va plăti.

114. 28 Octombre —. Γεώργιος către «Vornic Ioan Gigărtul» S'a plîns «dumnealuĭ Căpitan Vasilie Cogălničanul pe Andriĭ Murguleț», pentru un loc la Babeștĭ.

115. Iașĭ, April 7235 (1727). «Adecă eŭ Fădor Rusul, morar de la Camenit[a], făcut-am zapisul meu la măna Sfinții Sale părinteluĭ Gheorghie Mitropolitului, precum, fiind iaŭ om răŭ și ucigaș de oamenĭ, am ucis pe un om, și Mărie Sa Gligorie-Vod[ă] m'aŭ prinsŭ și m'aŭ dat Mărie Sa să mă omoar[e] și pe mine, moarte pentru moarte; și vădzăndu-mă iaŭ că sint dat la perdzarea, am grăit Sfinții Sale părinteluĭ Mitropolituluĭ să mă scoată de la moarte și să fiŭ vecin Mitropolii în vecĭ, și iaŭ, și copii meĭ; și cătŭ rod s'ar mulți dentru mine și dentru copii meĭ, tot a Mitropolii să fie; și Sfinție Sa aŭ grăit Mării Sale luĭ Vod[ă] pentru mine, și m'aŭ dat Mărie Sa Vod[ă] Sfinții Sale să fiŭ vecin Mitropolii în vecĭ, precum maĭ sus scrie; și pentru credința am pus și degetul.

Fedor Dușencȣ.»

Întărire de la Domn la 2 Maiu.

116. Iulie 7238 (1730). «Vasiliță sin Nacula» arată că dă Mitropoliei ocina sa din «Cučoia». Marturĭ: «Vlase starostia de cur[ă]rarĭ și Ștefan zugravul cel domnescu și Panainte bacalul».

117. Suceava, 25 Novembre 7242 (1734). «Dima ci-au fost nemesnic de Sučav[a] cănd aŭ fost Pisoschii Vornic», dă o mărturie. Vinde «dumnea[luĭ Pancul Vornicul den Botășenĭ». Și pecetea orașuluĭ. «Varlam Ursachi șoltuz.» Și doĭ Armenĭ.

118. Iașĭ, 8 Octombre 7243 (1734). «Chiriac biv stegariu», pentru Vișan care, «la vreamea foameții, mi s'aŭ dat mie dreptĭ vecinĭ, cu zapis ca să-ĭ scot den foameate, precum era de să da mulțĭ la uniĭ și la alțiĭ, ca să-ș scoață capetele la o vreamea de foameate ca aceaia». Țiganca era a Mitropolituluĭ. Din copiĭ, iea unul. «Iar după a mea viiață să fie Ștefan copil țigan ertat de vecinătate . . ., și să fie slobod unde i-ar și voia să-s ducă».

119. 4 Mart 7243 (1735). «Noĭ Țiganii Mitropolii» mărturisesc

că unul îi aparţine, fiind «şi tată-său triizăč de anĭ gud[e] le Mitropolie în Sučav[a]».

120. 10 Mart 7243 (1735). Costandin Rosăt şi Aniţa daŭ viile ce le aŭ «de dzeastre de la părintele nostru răpoosatul Bogdan Hatman». «Costandin Rosăt Hatman», «Aniţa Bogdan Hăt.».

121. Iaşĭ, 14 Mart 7243 (1735). «Martin Ungurul din tîrgul Huşilor, împreună cu ſameaia mea, cu Anna» «Sfinţii Sale chir Antonie arhiep[i]scopul Socevii şi Mitropolitul a toat[ă] ţara Moldovii» pentru treĭ pogoane ce-ĭ vinde «la Sărincuţa în dialul ce să chiamă Dric». «Eŭ Čoloca tărgovăţ ot Huş. Neculaĭ Răul tărgovăţ ot Huşĭ». «Peceata Huşuluĭ.» Istrate vătav de vieriĭ gd. ot Huşĭ. Semnează şi Varlaam episcop de Rădăuţĭ [1], Teofil de Husĭ.

122. Iaşĭ, Mart 7244 (1735-6). Grigore Ghica. Scuteşte Mitropolieĭ «şease liude streinĭ păscarĭ» la Gălaţĭ. Ordonă şi «părcălabilor de Gălaţĭ şi tărgoveaţilor de Gălaţĭ» [2].

[1] Varlaam urmează luĭ Calistru, care şi dă demisie, face *paretisis* prin acest act, păstrat azĭ în Bibl. Ac. Rom. (doc. 53/LXVIII).

Smeritul Calistru cu mila luĭ Dumnedzăŭ episcopŭ Rîdăuţuluĭ.

Căutîndu şi socotindu să pociŭ cunoaşte ce iaste omul şi altă n'am socotit nice amŭ cunoscutu fără cătu prav şi cenuşî, şi am intrebat şi de Eclisiistul şi tot ačastă socotială mi-aŭ adeveritu, dreptu ačasta am socotit să nu mor, ce să înviedzu şi am socotitŭ să mă duc la pocaanie, fiindu cuprinsu de slăbiciune şi de neputinţî, am închinatŭ omoforulŭ pe sv[ă]ntulŭ preastol şi pateriţa întru mînule prea-luminatuluĭ şi de D[u]mn[e]dzeŭ încorunatuluĭ şi prea-înnălţatuluĭ Domnu Grigorie Ghica cu mila luĭ Dumnezeŭ Domn ţărăĭ Moldoveĭ, cu ştirea şi blagoslovenia Sfinţii Sale părinteluĭ Gheorghie Mitropolituluĭ şi a tot svinţituluĭ săbor şi cu voia a tot bl[a]gorodnicululĭ sînatŭ al Mării Sale Domnuluĭ, şi mila luĭ Dumnezeŭ s[ă] fie cu toţĭ, şi mă rog a tot năroduluĭ creştinescu pravoslavnicu să mă iarte, şi Dumnezeŭ să iarte pe toţĭ, aminŭ Vlto 7236, Maĭ. Calistru episcop.»

[2] Privilegiĭ se dădeaŭ şi, în general, «oamenilor străinĭ» ce veniaŭ şi se aşezaŭ în ţară. E interesant actul ce urmează, dat la 2 April 7250 (1742 de reformatorul social Constantin Mavrocordat (Bibl. Ac. Rom., 153/LXXIV) «Înştiinţându-ne Domnie Mea că mulţi din oamenĭ streinĭ dintr'alte părţĭ de loc şi ceĭ ce aŭ fost de ţara ačasta şi s'aŭ înstreinat dela pământul lor, înştiinţându-se de aşădzare ce s'aŭ făcut cu ţara ačasta, s'ar fi poftind să vie să să aşădzi aice în ţară, însă cu chip ca acesta ca să nu fie amestecaţi în cislă cu alţiĭ, ce singurĭ să-şĭ plătiască birul lor osăbit.» «Spre adaogere ţărăĭ», li da întăiŭ *odihnă*, apoĭ, după *soroc, cĭſert*, de la — «şi tot birul lor vor da

123. Iaşĭ, 10 Mart 7244 (1736). «Bogdan sin Bieteĭ nemesnic Armanul, pentru un Ţigan anumea Nicolaĭ. . ., carea Ţigan aŭ fost dreptŭ şerbu a m[ă]n[ă]stirii Slatineĭ». Ucide «pre un frate al mieŭ anume Agopşia şi, puindu-l Domniia în temniţă şi scoţindu-l la Divan, aŭ vrut să-l piardză ca pre un ucigaş». Îl dă, în Divan, Mitropoliei, «ca să fie dreptŭ şerbu în veacĭ, căcĭ am socotit că [cu] moartea ce i să va face luĭ, moartea frăţine-mieŭ nu oĭ maĭ întoarce-o, iar dăruindu-l Sfinteĭ Mitropoliĭ. . ., şi frate-mieŭ va avea oarece parte de pomenire». Marturĭ: «căţiva boiarĭ marĭ al Divanuluĭ, şi maĭ micĭ, şi cîţva neguţitorĭ armenĭ de aĭ noştri».

124. 2 Maiŭ 7244 (1736). Grigore Ghica trimite un Armaş la un Ţigan «zet Gură-Gata» şi «la Neculaĭ Ţiganul fratele Sanduluĭ giudele de la Botoşeanĭ», pentru a-ĭ duce unde vrea Mitropolitul. «Nefiind obiceiŭ a să da giudziĭ gspd danii.»

125. Iaşĭ, 17 Maiŭ 7247 (1739). «Toaddir Cuze» dă viĭ «gineruluĭ, Moisiĭ Cucuranul Căm[ă]raşul». «Zestre de socrul dumisale, dea dumnialuĭ fratele mieŭ cel maĭ mare, dea dumnialuĭ badea Miron Cuze, biv Vel Logofăt, cariĭ acele viĭ sînt de la tatul nostru Dumitraşco Cuze č-aŭ fost Spatar-Mare.» Avea şi frate: «Veličco»: «frateluĭ nostru luĭ Veličco». — De mîna luĭ.

126. 6 Iulie 7249 (1741). Grigore Ghica, pentru nişte «moşenĭ», ale căror documente se pierd «acum la vreme tulburăriĭ Muscalilor».

127. Iunie 7250 (1742). Zapis al luĭ «ieromonah Natanail Septelicĭ, egumen ot sfănta mănăstire Răşca, dinpreună cu sora-mè Paraschiva.»

128. Iaşĭ, 3 April 7252 (1744). Nichifor Mitropolitul cumpără de la Moiseĭ Cucoranul Vel Pitar, din moştenirea so-

cu patru cĭferturĭ pe anu, însă cariĭ vor fi casnicĭ vor da de om căte 105 parali, cari fac într'un an dzeace leĭ şi gium[ă]tati noĭ, iar holteiĭ cu părinţĭ vor da, la cĭfert, de om căte 55 parale, care fac într'un an cincĭ leĭ şi giumătate. . . Aşăjdere şi holteiĭ ce vor fi între dănşiĭ. Iarăş numaĭ ceĭ ce vor fi de vărstă, cu musteţe, acie vor da, iar copilandri, ciĭ cariĭ n'au musteţĭ, acia nu vor da nemică, nicĭ să vor număra. . . Să n'aibă voe a să amesteca printr'alţĭ lăcuitorĭ, [ci] să-s aşădză osăbit la siliştĭ.»

crului acestuia, răposatul Cuzia Logofătul», trei pogoane, «tot într'un hat și într'o ogradă» cu viile Mitropolitului. El are vii și la Nicorești, «lăngă Pavăl Sobețschii». Le schimbă cu cele de la Greci. «Pentru căci noao ne era cu greu a trepăda la Nicorești pentru doao pogoane pol.» Nici lui «nu i da măna în doao părți».

129. 4 Maiŭ 7255 (1747). Grigorie Ghica, pentru Misail egumenul de Pobrata și moșiile ei la Ținuturile Hîrlăŭ și Dorohoi, între care «și prisaca de la Rosăndzeaști, unde iaste m[ă]n[ă]stioara ce-i făcută de popa Zagaveiŭ».

130. 25 April 7257 (1748). Lupul Anastase biv Vel Stolnic arată că, «avănd o dughiană în ținterimul besăricii lui Sveti Neculaiŭ, însă numai lemnul aceștii casă și dughiana, iar locul iaste a besăricii lui Sveti Neculai», i-o cumpără cu 200 de lei Ioan Constantin-Vodă și o dă bisericii.

131. Iași, 6 Iunie 7257 (1749). «Iordache Seliam Čauș» arată că Constantin Mavrocordat i-a cumpărat o casă lîngă Curte, «la colțul ogrăzii g[o]s[po d de spre erbărie g o]s[po d», cu 40 de lei. O dă la Sf. Nicolae. El o luase de la «Costantin Muntianul Logofețăl».

132. 24 Iulie 7257 (1749). Vornicii de Poartă, între cari Ciolpan, hotăresc un loc de dughiană lui «Istratie căpitan agescu di pe Podul Vechiŭ».

133. 17 Mart 7260 (1752). Scrisoare «la măna Sandului ğude ot Botșeni și Nițului fečorul Năramzăi, tij de la Botșăni», pentru o împărțeală de Țigani. Semnează Sandul Hăjdăŭ.

134. 3 April 7262 (1754). Tocmeală pentru bezmen de la «Anița croitorița» cu biserica Sf. Nicolae, la Paști. «Anița croitorița am pus degitul.»

135. 9 Iunie 7262 (1754). «Noi preoții și diiaconii căți ne aflăm slujind într'ačastă dată la sf[ă]nta beserică domniască Sfăntu Nicolae de lăngă Curte g[o]s[po]d», arată prin zapisul ce daŭ lui «Panaite Căpitanul de Arnăuți» și soției, «că, grăind dumnalui Căpitanul Panaite Mării Sale Matei Ghica Voevoda pentru ca să-i dè Măriia Sa voe să facă dughene pe locul g[o]s[po]d, ce este slobod, alăture cu zidiul lui Stăiŭ Nicolae,

adec[ă] din pod şi pănă în zid, şi, de lungu, locul din pičorul de piatră al porţiĭ luĭ Stăiŭ Nicolae 14 stănjinĭ, pănă în colţul zidului de spre curte, şi 9 stănjinĭ, din colţu spre Bahluiŭ, pănă în părăul ce curge de la haznà». Se dă voie, numaĭ să fie cu pozvoleanie de la noĭ preuţiĭ». Se învoiesc înnaintea luĭ Vel Postelnic şi Vel Cămăraş a da cincĭsprezece leĭ pe an «bezmănul loculuĭ». Semnează «prot. u Iaşĭ», treĭ popĭ şi un diacon.

136. Iaşĭ, 15 Iunie 7263 (1755). «Iordachie Cantacozinò biv Vel Logofăt adeverim cu ačastă scrisoare a noastră că, avăndu trebuinţă de căteva istoriĭ de învăţăturĭ, şi alte ce ne-aŭ trebuit a le scoate di pre cărţile greceştĭ pre limba moldoviniască, am pohtit pre dumnaluĭ Duca Sotiriovicĭ tipograf, de le-au scris şi le-aŭ tălmăcit, şi, la alte scrisorĭ ce ne-au trebuit, greceştĭ, tot dumnaluĭ ne-aŭ scris şi, căsătorindu-să în Moldova, noĭ l-am cununat.» Îĭ dă Ţıganĭ. «Ca dintr'al mieu am dăruit; aşijderea şi frate-meŭ, Tuderaşco, şi nepoţiĭ meĭ, fieĭ frăţini-meu, n'aŭ triabă a să amesteca... Şi nicĭ să cade a maĭ ceare parte nepoţiĭ meĭ, că şi luĭ Ioniţă nepotu-mieŭ, şi luĭ Ilie li-am dăruitu din partea mea Ţıganĭ» Semnătura: «Iordach[ı] Cant. Log.»; pecete cu vulturul bicefal. Jos: «Costantin Stat. diac de Divan am scris». Cf. Urechiă, în *An. Ac. Rom.*, X, p. 223 şi *Ist. lit. rom.*, tabla.

[Pe V°:] «Τὸ γράμματοῦ ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου, τοῦ Γεωργάκη Κατακουζινοῦ, διὰ τοὺς κατζιδέλους ὁποῦ μοι ἐχάρησεν. 1755.»

137. 24 Iunie 7263 (1755). «Aniţa domniţa» dă viĭ «la Grecĭ, Mitropolieĭ». Roagă a i se scrie de Iacov numele eĭ «şi al soţu-mieŭ răpoosatul Toader Păladi biv Vel Vist.». Pecete cu coroană şi armele Moldoveĭ. Semnează: ανήτζα δομνήτζα.

138. 20 Iunie 7264 (1756). Anaforà pentru nişte Ţıganĭ aĭ Sturzeştilor, cari «aŭ fost daţ zestri luĭ Măteiŭ Fıl[i]păscul Stolnicul cel Mari din Ţara-Românească, ginerile luĭ Chiriiac Sturze ce aŭ fostu Spatar-Mari şi după moarte luĭ i-aŭ stăpănit şi gineri-săŭ Iordachi Caramălăŭ, ci-aŭ fostu Clucer-Mare, dar acmu, după socotiala ce-ŭ avut cu niamul Hilipăsculuĭ, aŭ rămas iarăş la stăpănire Vorniculuĭ Sturziĭ, după rănduiala niamuluĭ». Se cer dovezĭ. «Întăiŭ aŭ arătat egumenul [de la

Aron-Vodă] o carte de la răposatul Sandul Sturze Logofătul şi de la Vasăle Buhăescul Medelnicear, scriind că, viind la giudecată un vichil a Raduluĭ Clucer, iar ginere Filipăsculuĭ, cu Anthim egumenul de Aron-Vodă», fac o transacţie. «Iară numitul vichil al dum. Vorniculuĭ Sturziĭ aŭ arătat o carti de împărţală din l' 7202, de la răposatul Sava Mitropolitul şi de la toţ boeriĭ ceĭ marĭ a ţărăĭ, ce aŭ fostu atunce, scriind precum s'aŭ împărţit Măteĭ Filipăscul cu rudele sale Sturzeştiĭ, din moşiĭ şi din Ţiganĭ.»

139. 17 Ianuar 7265 (1757). Mărturie a luĭ «Vartolomeĭ arhimandrit Putnăĭ».

140. Iaşĭ, 11 Ianuar 7265 (1757). Constantin Racoviţă. Pentru nişte Ţiganĭ aĭ Mitropolieĭ, «cariĭ să hrănescu cu meşterşugurile lor în tărgu în Focşenĭ, unde acolè le iaste şi şidere». Să fie scutiţĭ «de ğudzĭ domneştĭ, şi de ğudzĭ boiareştĭ, şi despre starostiĭ de ţiganĭ de Focşanĭ, şi dispre careĭ străngu leŭ de Ţigan căsar şi căte ğumătate de leŭ de holteiŭ, pentru plata lucruluĭ Ţiganilor ce lucriadză la grajdiul domnesc». Şi nicĭ a ğudeca pentru pricinĭ micĭ şi gălcevĭ ţigăneştĭ nime să nu ğudece, nicĭ la grosurĭ şi la închisorĭ să nu-ĭ bage: nicĭ starosteĭ de Putna, nicĭ alţĭ zapciĭ stărosteştĭ, afară de cănd s'ar afla în furtiuşagurĭ şi moarte de om; care aceste sint ğudecăţi de Divan.»

141. 3 Mart 7265 (1757). Constantin Racoviţă. Mitropolitul se plînge de Ţiganĭ aĭ săĭ cari «n'aŭ vrut să se supue cu ascultare Sfintiĭ Mitropoliĭ, č-aŭ mersu de s'aŭ pus masalagiĭ gospod».

142. 23 Iunie 7269 (1761). Vorniciĭ de Poartă către Domn. Aŭ mers la o dughiană a Sf. Nicolae, ce şade un Jidov, anume Mindilă, dănd jalbă preuţiĭ Măriĭ Sale luĭ Vodă cum că este omŭ gălcevitor între mah[a]lagiĭ». Află în dughiană «două dulapurĭ şi poliţile şi jamuril[e] de la ferăştĭ şi masa». Vor lăsa «soba şi cuptiorul». Tot aşa «şi paturil[e] i laviţil[e] ... Iar, căt pentru chirie ce cer[e] ca să-ĭ dè preuţiĭ înnapoĭ, s'aŭ socotit ca să dea preuţiĭ Jidovuluĭ 3 d.».

143. 2 Iunie 1762. Domnul scuteşte de plată bucatele Mitropolieĭ. Va lua pe an din vamă 160 de leĭ, la Crăciun şi la

Paștĭ. «Și încă, de vrem[e] ce sănt doao școale aicea în tărgu în Iaș, una grecască și alta slovenească, sa fie datoriŭ Mitropolitul cel după vremĭ a avea purtare de grijă și necontenită cercetare asupra dascalilor, ca să pue nevoință asupra ucenicilor să învețā și să-ĭ pricopsască precum să cade, ca ceĭ ce să vor face preoțĭ dintre dănșiĭ să fie pedepsițĭ cu învățătura la toată rănduiala bisearicĭĭ, dupe cum să cuvine; și, pentru uceniciĭ dela amăndoao școalele, ceĭ cariĭ să vor sili cu învățătura și vor fi săraci, lipsițĭ de trebuințile lor, încă să aibă de grijă Mitropolitul a-ĭ ocroti, a-ĭ chivernisi de ce le va trebui: pre uniĭ cu leafă, pe alțiĭ cu îmbrăcăminte și pre alțiĭ cu hrană, ca nu căndva pentru lipsa lor să las[e] învățătura». Scrie Nicolaĭ Cam[a rașul de izvoade».

144. 4 Iunie 1762. Nepoata «popiĭ Ursuluĭ» și familia vînd Mitropolituluĭ Gavriil «un loc ce avem aicĭ pe Ulița Mare, care loc merge în lungu spre Răsărit pană în Ulița ča Mare, iar în capătul dăspre Apus cu locul Mănioai, și din ğos să hotărăște cu locul dascăluluĭ Evloghie, și pe din sus cu a Mării Sale Domniți Pălădoai; care loc fiind trebuitoriŭ școalilor ce s'aŭ făcut acmu, dănd și alțĭ megiiaș locurile ce aŭ fost prin preğurul nostru», îl vînd cu 550 de leĭ. «Iar lemnul casiĭ, ce avem pe acest loc, să ni-l luom.»

145. 28 April 7271 (1763). Grigore Calimah pentru «cojocariul» Mitropolieĭ.

146. 9 August 7271 (1763). Cercetare la «dugheana, la mahalao Broșteniĭ, pe iaz, la capul poduluĭ spanzurătoriĭ».

147. 10 Octombre 1766. Samoil de Alexandria, pentru ὁ εὐγενέστατος ἄρχων γάτμανος Κυρίτζη Βασιλάκης Ρωσσέτος pentru folosul Bisericiĭ celor Patruzecĭ de Sfințĭ, făcută de el în Iașĭ.

148. 1[iu] Decembre 1766. Grigorie-Vodă Ghica. Pentru niște «țiganĭ ungureanĭ și țiganĭ streinĭ» aĭ răposatuluĭ Toader Păladie Vistier.

149. 17 Octombre 1774. Prețuire în afacerea uneĭ dughene, de «căpitanul Dimitru de podarĭ, împreună și cu calfa luĭ, și cu čauș, cu Ispas».

150. «Într'aceaste anĭ 1776, din poronca Preosfinții Sale chiriu chir Gavriilă Mitropolitul Moldoviĭ, am făcutŭ condică de toțĭ

ţiganiĭ Mitropolieĭ Suceviĭ, şi s'aŭ aflat sălaşurĭ 65, după cum anumea arată întru acea condică, carea iaste în Sfînta Mitropolia.

Arhimandrit Vartolomiĭ Mazeran.»

151. Ianuar 1780. Constantin Racoviţa. Pentru preoţĭ şi diaconĭ, ce dădeaŭ «căte o sumă de banĭ la slujba ajutorinţiĭ, când să scotè asupra noroduluĭ . . ., şi ceĭ maĭ mulţĭ din tagma preoţască neavănd putinţă de plătit, era ocărăţĭ şi traşĭ de cătră străngătoriĭ de banĭ cu învăluirĭ şi închisori, cu vătămare cinsteĭ lor». Să nu maĭ fie decĭ supăraţĭ. Promit în schimb a da pe tot anul căte şasezecĭ banĭ la Sfănta Mitropolie, din cari se vor da 1.200 de leĭ anual «şcoliĭ din Ţarigrad, pentru ucenicii ce sint la învăţătură», după «deosăbit grecescu hrisov al Domnii Mele».

152. Iunie 1788. Manuil Ruset Voevod (semnătură grecească). Proclamaţie către cler şi «boerilor d'ntăiŭ şi al doilea, boeriĭ părcălabĭ i starostĭ, căpitanĭ, bulucbaşĭ, neguţătorĭ, oraşanĭ, mazălĭ, breslaşĭ, vorniceĭ duprin sate şi toţĭ lăcuitoriĭ ţăriĭ Moldoveĭ». Sultanul, aflînd «de amestecăturile ce s'aŭ făcut aciia la Moldova şi dă năvălirea neprietenilor, poate din nepurtarea de grijă a oblăduitoruluĭ ce au fost», îl face Domn, cu putere «ca să curăţim ţara de neprietiniĭ Împărăţii». Aminteşte pentru a-ĭ cîştiga «ordineĭ» sale, cum trăiaŭ «desfătaţĭ în mile şi în priveleghiurĭ împărăteştĭ».

153. 9 August 1797. Veniamin de Roman către Stolnicul Dimitrachi Miclescu. Se leapădă de amestecul într'o afacere. «Destule îmĭ sănt mie trebile eparhieĭ să le caut, pe lăngă care de acestea îmĭ sănt havalelile de prisosit, însă nu m'am putut apăra de ačastă, pentru că me-aŭ venit înnadins carte domnească ca să o cercetez».

154. Viena, 15 27 Octombre 1834. Către dumnealuĭ «domnul d. C. Pop». Bursieriĭ romînĭ mulţămesc pentru sprijin şi «slobozita voe de la ocîrmuirea locală spre a fi primiţĭ publicĭ ascultătorĭ, să putem fi în stare a răspunde la ecsamene după datorie». «Bucuroşĭ am fost şi am fi a ni mărgini în soma nouă hotărîtă prin pontul întîĭ al instrucţiilor noastre», dar cer a li se adăuga la 450 de florinĭ pe an, alţĭ 250, «potrivit cu

pontul din urmă al instrucțiilor noastre». Semnează: T. Stamate, A. Costinescu, L. Filipescul, G. Zefirescul, A. Velini, A. Fătul.

155. «Scris prin Stamati.»

Copie eines Decrets der k. k. Studienhofcommission an die Niederösterreichische Regierung, ddo. 18 October 1834.

Mit Bezug auf den hierortigen Erlass vom 4 Iuli l. J. Z. 4052, erhalt die Regierung den Auftrag die Verfugung zu treffen, dass die aus der Moldau gebürtigen sechs Jünglinge, welche sich hier den Studien zu widmen wünschen, als ausserordentliche Schuler zugelassen und ihnen auch als solchen uber die abzuliegenden Prufungen Zeugnisse mit dem den Auslandern zukommenden Beisatze ertheilt werde.

Die Gegenstande welche dieselben horen wollen, sind folgende: Theodor Stamaty mathematische Facher und Physik.

Anton Velini und Anastas Foto Rechts- und politische Wissenschaften.

Alexander Costinesco die ihm an der Universitat und am politechnischen Institut etwas angemessen scheinenden Lehrfacher, welche seiner Bestimmung als Civil- und Militar-Ingenieur entsprechen durften.

Constantin Zephiresco die technische und commerzielle Abtheilung des Politechnischen Instituts.

Leon Philipesco Oekonomie und alle darauf Beziehung habende Wissenschaften.

Die Regierung hat daher das Weitere an die betreffenden Studien, Vicidirectorate der Universitat und an die Direction des Politechnischen Instituts zu erlassen.»

156. Popp către Veniamin. Răspuns la scrisoarea din 25 Octombre. «Scrisoaria cătră părintele Iconomu prescriindu-se în numele luĭ Mr Lincourt, am trimis-o la Linevil». Trimete Mitropolituluĭ, «ca prezidentul epitropii școalelor», actul pentru ceĭ șese bursierĭ. «A lor purtare și silință la învățătură iaste vrednică de cheltuiala ce face Stăpîniria cu dînși și de alegeria lor la acel scopos». «Situația mia în acastă capitală -mĭ dă toate ușurările a fi de vre un folos patrii părinților mieĭ; de acea năzuesc ca o datorie a mia a oferisi Priasfinții

Tale ale mele slujbi la or-ce, spre binele opștesc și amelioraţia Moidavii». Semnează Zenovi Pop. «Adresa mea iaste Mr H. C. Popp. banquier à Vienne.»

IV.

DOCUMENTE MAI ALES MUNTENE ŞI OLTENE DIN DEOSEBITE COLECŢII.

---

1. Secolul al XV-lea poate. Monahia Magdalina scrie pentru Miceştĭ: «Alàman ot Caracal, Caracal ot Dărmăneştĭ, Varnava . . . Vlaicul Stolnic ot Stăneştĭ.» — Bibl. Ac. Rom., 72 XI.

2. Pe un triodin secolul al XVI-lea:

«† Cinstite capitane. Mă rog dumitale să scoţĭ dumneata pre robul dumitale Martin, că s'aŭ prinsu; de să va maĭ îmbăta, să fie dator dumitale cu 200 de toegi; iar noĭ vom ruga milostivuluĭ D. *(sic)* pentru bună săn[ă]tate dumitale purure; ot Hriste amin.

† Rogător pentru bună săn[ă]tate dumitale, eŭ, monah Pisavoii (?!).» — La Ac. Rom.

3. Începutul secoluluĭ al XVII-lea. «† Eu Mărăzea şi cu fămee mea Irina fata Dabijeĭ Ceaşnic, nepota luĭ Nădăbaico Vorniculuĭ, mărăturisim cu acest zapis al nostru cu[m], de nime siliţ, nicĭ asupriţ, ce de bună voe nostră am văndut un Ţigan, anumă Vas[i]lie, făčorul luĭ Mihail[ă] ţiganuluĭ, ce s'au vinit în parte nostră cănd am împărţit, şi l-aam văndut Niculeaĭ, fecioru lui Enachii de Vasluĭ, derept 22 de galben[ı] bun[ĭ], denainte Ducăĭ Comisul şi a lui Dumitraşco Fulger şi Vas[i]lie de Buciumĭ şi Arpăntie tij; şi ne-au dat bani deplăn, şi, păntru mărturie, am scris eŭ cu măna mè: Mrăzea, se sea ştii.

Io Dumitraşco Fulger. Az Mrăzea iscal.

[Pecete, cu o pasăre şi alte embleme neinteligibile.]

† Zapis de Ţiganĭ, pre Vasilie Ţigan, sin Mihăilă, gineri lui Costin.»

Bibl. Ac. Rom., LXXIII/28.

4. Începutul secoluluĭ al XVII-lea. «† Să se ştie că aŭ avut Drag[o]mir şi jupăneas[a] luĭ Rada de Fiianĭ pără cu Stanciul

Gădeeĭ de în sat păntru moară, că au ţinut Stanciul a 4 parte de într'acea mor ă] zălog, dereptu 1 *(sic)* taler; dece aŭ venit amăndoĭ de s'aŭ părit naintea Cernicăev Mare-Dvornic păntru acea moară; dece Dvornicul i-aŭ dat ispravnic pe Paharnicul Preda cu 4 meghiiaş na im[e] Nan de Fiian[i] şi Neagoe de Bădeanĭ şi Şerban de Şerbăneştĭ şi Ivan de Cofăianĭ, şi pop[a] Dumitru de Trăg[o]vişte. Dece amu căutat noĭ cu ale nostre suflete cum aŭ fost cu direptul, dece o amu dat acee moară lu Drag[o]mir şi jupăneaseĭ luĭ Radeĭ, că le-aŭ fost moşiia lor; şi i-au plătit zălogul, acel taler, Stanciuluĭ, şi 5 as. i-aŭ dat de lucrul moreĭ şi de o piatră; dece aşea amu tocmit noĭ cu ale noastre suflete, să-şĭ ţie Drag[o mir cu Rada jupăneas[a] luĭ. Mesţa Noev. 3 dni.» — Bibl. Ac. Rom., Documentele Ghenadie Enăceanu.

5. 2 Novembre 7120 (1611). Radu-Vodă, pentru «jupăn Panî Vist., ca să fie volnic cu carte Domnii Meale să-ş ţie satul Lungĭ, partea jupăneaseĭ Neagăĭ Vorničas a] Mitreĭ Vornic, pentru că o aŭ cumpărat deregătoriul Domnieĭ M[ea]le Panî Vist. de la jupăneasa Neaga Vorničasa încă în zilele răposatuluĭ Simion-Vodă; derept aceaia şi voĭ, rumănilor, în vream[e] ce veţ vedea cartea Domnii Meale şi slugile c[in]stituluĭ deregătoriuluĭ Domnii Meale, voĭ să ascultaţĭ orĭ de ce vă vor da învăţătură»[1]. — Bibl. Ac. Rom., 12 LVIII.

6. 28 Iunie 7133 (1625). Muşat Clucerul ispravnicul Craioveĭ pentru Brăneştĭ, luĭ Drăghicĭ Postelnicul de acolo, care, rămîind sărac, serveşte întăiŭ în Moldova. La întors se plînsese luĭ Ivaşco biv Vel Vornic, ispravnicul Craioveĭ. — Condica Mănăstiriĭ Motru, la Bibl. Ac. Rom., p. 106.

7. Bucureştĭ, 29 Iulie 7141 (1633). Mateĭ-Vodă, pentru «Vasilie Armaşul den Stroeştĭ, den judeţul gr Jil». Scutire: şi de «bănişorĭ de judeţ», «căč aŭ slujit Domnii Meal[e] pre într'alte ţără striine, tot cu dereptate, şi unde aŭ fost păsul

[1] La 17 Novembre 7122, Radu o întăreşte luĭ Vasilie al doilea Vistier, ginerele luĭ Pană (româneşte) (nº 13). — La 21 Octombre 7125 întărire de la Alexandru-Vodă «Catrineĭ fata a luĭ Pană Vistier, jupăneasa ce aŭ fost a lu

și nevoia Domnii Meal[e]»—. Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ Ghenadie de Rîmnic.

8. 2 Octombre 7146 (1637). Atestat de la Martin șoltuz și 12 pîrgarĭ din Bîrlad. Copie. — Bibl. Ac. Rom., 117/LV.

9. Bucureștĭ, 2 Iulie 7152 (1644). Mateĭ-Vodă. Pentru moșia Preajba. Moșneniĭ aŭ pîră, supt Radu Șerban-Vodă, la 7118, cu «Paraschiva fecior BarbuluĭCliuč.». Paraschiva Postelnicul pretinde că tatăl săŭ a cumpărat moșie la Preajba. Șerban numește «șase boierĭ ca să cerceteze și să adevereaze cum aŭ fost cumpărătura». Se decide pentru moșnenĭ. Dar Paraschiva «aŭ fost luat leage 12 boiarĭ, preste aceĭ 6 boiarĭ, dinnaintea luĭ Șărban-Vod[ă], ca să calce pre aceĭ 6 boiarĭ». Dar «la zi și la soroc... el nicĭ cum n'aŭ putut să jure, ci aŭ rămas Paraschiva de leage și de judecată dinnaintea acelor 12 boiarĭ, cum aŭ fost rămas și întăĭ aceĭ de la șase boiarĭ». Acum nepoțiĭ răposatuluĭ Paraschiva: «Stoica și Drăghicĭ și Barbul, feciorii Brăiloaeĭ», cer judecată la Marele-Divan, «după pravila și după leagea luĭ Dumnezeŭ, împreună cu toțĭ cinstițiĭ boiarĭ și îndreptătoriĭ Domnii Mele». Iar înving moșneniĭ. De și moșnenĭ, li se zice «aceștĭ oamenĭ rumănĭ». Marturĭ: Barbu Ban, Dragomir Vornic, Radu Logofăt, Stroe Vistier, Preda Spatar, Dimitrașco Stolnic, Radu Comis, Drăgușin Paharnic, Constantin Vel Postelnic.

Traducere de Radu protopopul Craioveĭ (1793). — Col. Tzigara-Samurcaș.

10. 18 August 7153 (1645). «Eŭ Voica de în Bucureștĭ, fečorul lu Vișan di în Bucureștĭ», se vinde rumîn luĭ Mateĭ-Vodă înnaintea Divanuluĭ. — Bibl. Ac. Rom., 227/XXI.

11. 12 Februar 7156 (1648). Ordin de la Mateĭ-Vodă către «megheiaș jurătorĭ»: «pentru Chičan carele l-aŭ crescut Salomiia: cănd l-aŭ găsit în urma Tătarilor și l-aŭ luat, știut-aŭ, al cuĭ aŭ fostŭ saŭ de cine aŭ fostŭ lăpădat, aŭ n'a știut». — Bibl. Ac. Rom., 24/LVIII[1].

Vasilie Vist», la Răteștĭ și Lungĭ, etc. — În 7233 proces cu «o nepoată a Mitroe Vorniceasa, anume Neaga». — Din n° 18 se vede că fata Vistiereseĭ iea pe Trufandă Vistierul.

[1] Astfel se constată rumînia cuiva și *ibid.*, în doc. 27, de la acelașĭ Domn.

12. C. 1650. Scrisoare a Vistieruluĭ Mălaiŭ către fiul săŭ Alexandru, pentru ce a dăruit el mănăstiriĭ Radu-Vodă: «coţ de postav bun şi o dulamă de adămască neagră şi cea ghiurdea iar de adămască neagră, cu blane de jder». — Arch. Statuluĭ, *Radu-Vodă,* XLII, nº 26.

13. «Ion Robuleţco, şoltuzul dea Cernăuţĭ», către «giup'-neasa Comisoia». «Şi dumnata se-ş aduş amintea, chindu aŭ trimis Vasilia-Vod[ă] pe domnaluĭ pe Comisul, Dumnezeŭ pomeaniasca, decĭ faaca o carita la Laov; deč atunşe m'am dus şi eŭ cu dumnaluĭ. Iar, chindu aŭ fostu pe drum, maĭ jos dea Lujen *[rupt]* şi aŭ început a grei pentru un zapis dea moşiia». Semnează, puind degetul: «Eŭ Ion». — Bibl. Ac. Rom., 20/XXXIII.

14. 11 Maiŭ 7160 (1652). Megiaşiĭ din Orăviţa, «luaţĭ pre răvăşale domneştĭ de părintele Vlădica Ştefan şi de Mihart Logofătul, fečorul luĭ Ioan Comis». — Ms. 610 din Bibl. Ac. Rom.

15. 6 Iunie 7160 (1652). «Noĭ 12 boiarĭ jurătorĭ», luaţĭ de moşneniĭ din Frăsinet, Şipăreştĭ, «cu veriĭ lor» şi din Chiojd, Băşceaniĭ, Veareş şi Pătrălage, «adăvărăm pentru o parte den Frăsinet şi den Proscă, moşiia luĭ Dumitru, moşul lor, cene iaste den fečor, şi cine iaste den feate, cum scriŭ răvaşăle Mării Sale Domnu nostru. Deč noĭ am întrebat bătrâniĭ, şi am aflat cum Belea şi Tanasie şi Stoica şi cu alţĭ verĭ aĭ lor sănt toţ den feate, iar fămeaie Miculuĭ, anume Dumitra, iaste den fečor, fată lu Neagoe, fečorul Stoicăĭ, şi iaste ia maĭ volnică; deč noĭ am întrat toţ în bisearec[ă] şi am jurat cu mănile pe s[văn]ta evanghielie, cum am aflat pre Dumitra den fečor, iar alalţĭ sănt den feate; şi aŭ fost ispravnic la jurămănt Manole Vornicul.» Semnăturĭ şi semne cu degetul. — În colecţia mea.

16. 20 Septembre 7162 (1653). Mateĭ-Vodă scuteşte de toate dările pe Mircea Vătav, ca «să fie vătah de plăiaş, să poarte grij[ă] să păzească plaiurile de hoţĭ şi de oamenĭ răĭ şi de oamenĭ birnič, să nu treac[ă] în ţara ungurească». Plăiaşiĭ să-l asculte şi să păzească, oprind a trece «hoţiĭ saŭ oamenĭ de bir». Cine nu va asculta, «bine să ştie că pre unul

ca acela, tocma acolo în plaĭ voĭ trimite Domniia Mea, de-l voĭ spânzura; nimic glum[ă] să nu v[ă] pae». Să observe şi «toate slugil[e] Domnii Meal[e], verĭ-carie, de ce slujbă veţ umbla într'acest judeţ». — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ Ghenadie de Rîmnic.

17. 14 Maiŭ 7162 (1654). Constantin Şerban către «Cărstia iuz. de Roşii», pentru un Ţigan, ce a cumpărat «de la Gorgan şi de la fraţiĭ luĭ, fečoriĭ luĭ Drăg[u]şin Peh.», care Ţigan fusesese al «Cărstiĭ iuz.» — Bibl. Ac. Rom., XXI/270.

18. 5 Iulie 7162 (1654). Constantin Şerban acordă o scutire «de bir, de taler, de găleata cu fân şi de lucru domnesc. şi de altă slujbă şi mîncăturĭ câte săntu peste an în ţara Domnii Meale». — Arch. Statuluĭ, *Brîncovenĭ*, XXV, 1.

19. Bucureştĭ, 25 Ianuar 7163 (1655). Constantin-Vodă. Boierĭ: Ghiorma Ban, Preda Vornic, Stroe Logofăt, Bunea Vistier, Pană Spătar, Ghierghi Clucer, Chirca Stolnic, Radu Comis, Hriza Păharnic, Danciul Părăianul Postelnic, Udrişte Năsturel vtorii Logofăt. — Bibl. Ac. Rom., Doc. Ghenadie Enăceanu.

20. 13 Maiŭ 7164 (1656). Constantin Şerban. Pentru oamenĭ din Orbĭ, ce se judecă. Făcuse raport (fusese «socotitor la mijlocul lor»): Danciul Vel Postelnic şi Stanciul Clucer. — Col. Ţigara-Samurcaş.

21. 10 Iunie 7164 (1656). Preda Vornicul către «priiatinul Loiz» pentru procesul dintre Mircea Armaşul şi «Pătru Armaşul ot Drăgşanĭ» cu «Mihalcea ce aŭ fost birarie de armăşaĭ pentru birul Murciĭ Armaşul». — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ de Rîmnic.

22. 21 Iulie 7164 (1656). Voie de judecată de la Stroe Cluč., «ispravnicul Scaunuluĭ Craioveĭ». — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ de Rîmnic.

23. 11 Decembre [c. 7164 = 1656]. «Dragot[ă] Postelnic ispravnicul Craioveĭ» dă «judecătorie megiiaş Bărcăĭ ot Stroeştĭ». «De vor jura să-ĭ spargă mora Murciĭ.» — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ de Rimnic.

24. 9 Decembre 7166 (1657). Vinzare la «Brilad». Marturĭ:

«șoltuzul Ionașco cu 12 părgarĭ de trăg de Brălad». Apoĭ, între alțĭ marturĭ, «preutul cel domnescu». Pecetea orașuluĭ. — Bibl. Ac. Rom., 11 LIV.

25. Iașĭ, 20 Februar 7166 (1658) Gheorghe Ștefan, pentru «Ramandi ce aŭ fostu Vıstearnic, nepotul Chiriţeĭ Postelnicul», ce arată «zapise de cumpărăturî de la Costantin-Vodî, cum aŭ cumpărat unchiu-său Chiriţa Postelnicul tot satul Răgușianiĭ». — Bibl. Ac. Rom., 57/LXXII.

26. 20 Mart 7166 (1658). «Dumitru fiĉorul Costeĭ de tărg de Totruș» vınde ocină pe Tazlăŭ «Lecăĭ Cămăraș[u]luĭ» pe «galbenĭ». Înnaintea «șoltuzuluĭ Ghiorghie Stoian și cu părgariĭ luĭ» și un «chihaia». «Decĭ eŭ Ghiorghie Șoltuzul, cu părgariĭ mieĭ, dec'am vădzut tocmală de bună voe și plată deplin, am pus pecete tărguluĭ pe acestu zapis.» Pecetea cu ciocanul și legenda: Pecete Trotușuluĭ. — Bibl. Ac. Rom., 10 LIV.

27. 3 Maiŭ 7168 (1660). «Ionașcu Bănuțul izbașea» dă partea luĭ de ocină «dumisale Hatmanului» pentru «dzeace leĭ». Marturĭ: «căpitanul Dărdăr din Rădenĭ și Simion ot Buneștĭ și Sirghie ot Polițenĭ și Dănăil[ă] ot Obărșie». — Bibl. Ac. Rom., 5 LXXIV.

28. 21 Iulie 7169 (1661). Dima Spătar, fiul luĭ Goran Logofăt de Olăneștĭ, și soția Tudora, daŭ zapis luĭ Mareș Vel Vistier Citat sòcrul luĭ Goran: Manole Comis. Între marturĭ, și Ion Stolnic de Corșorĭ. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

29. Iașĭ, 21 Maiŭ 7170 (1662). Istrate-Vodă către «părcălabiĭ de Hotin», pentru plîngerile luĭ Irimia, ginerele luĭ Barbovschi. — Bibl. Ac. Rom., 19/XXXIII.

30. Manul biv Vel Ban, Stroe Vel Vornic, Radul Logofăt Crețulescul, Radul Logofăt Popescul, Mareș Mare-Vistier, Barbul căpitan fiul luĭ Danciul Postelnic, Arghir al Raduluĭ, Vornic Mihălcescul, Iorga Vameșul, Pana Logofătul, Mavranghil, etc., daŭ un zapis Alimăneștilor pentru a fi liberĭ de rumînie «de către toată rudenia Doamneĭ Ilineĭ și de către toate rudenia Ghineĭ Vistierul», ca uniĭ ce aŭ fost «oamenĭ judecĭ». Se vînduse Doamneĭ luĭ Mateĭ. Mihnea-Vodă, «încă pănă nu era făcut hainie asupra Împărățieĭ», primise răscumpărarea: «să dea banĭ la

Domnie, să fie pentru nevoile țăreĭ, ci se întîmplase atuncea, căcĭ că era cumpărat acest sat iar pre banĭ domneștĭ. Decĭ acest sat Alimăneștiĭ, deacă aŭ venit la Curtea la Mihnea-Vodă, baniĭ n'aŭ avut să dea să se răscumpăre de rumînie, ce aŭ umblat la toțĭ boiariĭ ca să le dea banĭ; și nime nu le-aŭ dat; ce aŭ mers și la Ghinea Vestierul, de se-aŭ dat de bună voia lor să-ĭ fie rumînĭ cu toată moșia lor, și să dea banĭ Ghinea Vistierul la Mihnea-Vodă», dă 800 de ughĭ. «Decĭ tot atuncea la zilele Mihniĭ-Vodă: luat-aŭ Ghinea Vistierul și cu Udriște Spatarul toate ocnele și vadurile de la Mihnea-Vodă și apoĭ ne-aŭ amestecat și pre noĭ în taină la Mihnea-Vodă, se fim cu dînșiĭ soțiĭ, fără de voea noastră, la ocne și la vadure. Și, după ce s'aŭ așezat oameniĭ din noŭ și den Udriște Spatar, și den Ghinea Vistiarul, la ocne și la vadure, sculatu-s'aŭ Udriște Spatarul și Ghinea Vistierul de aŭ luat den venitul ocnelor și al vadurilor talere 14.176, de i-aŭ măncat, și i-aŭ făcut eĭ ce aŭ știut, precum chiar se au dovedit, cănd s'aŭ luat seama ocnelor și a vadurilor. Decĭ dintr'acest venit al ocnelor și al vadurilor, fost-aŭ rănduit Mihnea-Vodă la nește Ovreĭ den Țarigrad, ce aŭ fost datoare Domnia și țara pungĭ 35. Însă Ovreiĭ, anume Muceacin și Ibraim Cilibi, cariĭ slujesc la Valedeaoa, muma Împăratuluĭ, și neapucănd Ovreiĭ să-șĭ ia baniĭ de la ocnele, de la vadure, căcĭ că aŭ fost Mihnea-Vodă hainie și se sculase de ucisese Turciĭ. Iar, după ce aŭ venit Măria Sa Domnu nostru Io Gligorie Ghica Voevod, trimis-aŭ aceștĭ boiarĭ ce scriŭ maĭ sus ceaușiŭ cu hochim împăratesc, de ne-aŭ apucat cu strănsoare și, am plătit Ovreilor toțĭ baniĭ, talere 17.500, din casele noastre, și apoĭ noĭ toțĭ am mers înnaintea Mării Sale Domnu nostru și a tot Divanul de am cerșut judecata, că ce săntem noĭ vinovațĭ să plătim datoria Ghini Vistierul, care aŭ luat de la ocne și de la vadure cu Udriște Spatarul, însă numaĭ partea Ghini Vistierul ne-aŭ luat talere 7.088; și aŭ fost și jupăneasa Ghini Vistierul de față și, văzănd și ea atăta seamă de banĭ ce aŭ măncat bărbatul eĭ Ghinea Vistierul, nu se-aŭ băgat a plăti, ce de naintea a tot Divanul lepădatu-s'aŭ de toate datoriile Ghiniĭ Vistierul și de toate moșiile luĭ, ca să nu plătească

această datorie. Apoĭ nicĭ pre aceasta nu o am lăsat, ci o am primit de se-aŭ jurat cu mîinele pre sfănta Evanghelie cum nu i-aŭ rămas nimic de la bărbatul eĭ Ghinea Vistierul, şi ne-aŭ făcut şi zapis la măna noastră, cum să nu maĭ aibă treabă nimica cu de ale bărbatuluĭ eĭ Ghineĭ Vistierul, şi cu acest sat Alimăneştiĭ. Derept aceia şi Măriia Sa Domnul nostru Io Gligorie Ghica Voevod, văzănd Măria Sa atăta peire şi răutate de banĭ ce ne-aŭ căzut asupra noastră, milostivitu-s'au Măria Sa de ne-aŭ dat toate moşiile şi Ţiganiĭ Vistierului Ghini şi ne-aŭ dat şi pre acest sat Alimăneştiĭ tot, cu tot hotarul şi cu toţĭ rumăniĭ, şi ne-aŭ făcut şi cartea Măriei Sale ca să se vînză pentru această datorie a Ovreilor şi să se dea pentru partea Ghini Vistierul. Decĭ noĭ dat-am voe acestuĭ sat Alimăneştiĭ ca să se răscumpere de rumînie, şi aŭ făcut cum aŭ putut de ne-aŭ dat la măinile noastre ughĭ 800 banĭ gata, de s'aŭ dat în datoria Ovreilor». Scrie «eu Goran Logofătul Olănescul. Aprilie 11, în anul 1662».—Transcris după original, probabil în Arch. Statuluĭ, de Peşacov; copie în col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

31. 15 April 7173 (1665). «Roman părcălab de Ştefăneşt[ĭ] şi Lupul Perirăteanul şi Comărtan de Adăşenĭ» arată că li-a adus o *carte* domnească pentru *stîlpire* «Darie hotnogul de Neporova». — Bibl. Ac. Rom., 78 XLVIII.

32. 1[ii] Maiŭ 7178 (1670). «Megiiaş adev[e]ritorĭ» dau o decisie. — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ de Rîmnic.

33. Bucureştĭ, 13 Iunie 7178 (1670). Antonie-Vodă «acestuĭ om anume Radu Părcălabul, fečorul lu Drag[o]mir Cuciuc den Runcŭ ot s[u]d Gorjăi, şi cu toţ fečorii luĭ..., ca să fie de acum înnainte în pač[e] şi slobozĭ de rumănie de către cinstita jup[ă]neasa Elina Postelniceasa, fata răpăosatuluĭ Şărban-Vodă, şi de către toţ coconiĭ dumneaeĭ şi de către tot neamul lor..., pentru că acest om Radul fost-aŭ rumăn al jupăneaseĭ Elineĭ..., iar după aceaia, căndu aŭ fostŭ acum în zilel[e] Domnii Meal[e], iar jup[ă]neasa Elina, văzăndu pre Radul Părcălabul că să află cu multă slujbă direaptă şi nevoiaşte pentru toate trebile caseĭ dumneaeĭ, socotit-aŭ şi aŭ cugetat întru inima dumneaeĭ către Dumnezeŭ de l-aŭ ertat de rumă-

nie. . ., însă numaĭ capetele lor, făr de moşie. . .». Pergament. — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ Ghenadie de Rîmnic.

. 34 7178 (1669-70). Act relativ la un ţeran muntean, dator cu «nişte banĭ pre meare, iar, când aŭ fost vreamea meriĭ, banĭ nu i-am avut, ci n'aŭ apucat sa-ĭ daŭ aŭ mearea aŭ banĭ meriĭ». Martur, un «vătah de plăiaş».

•35. 19 Februar 7179 (1671). Diaconul Ghinea din tîrgul Rîmnic dă zapis «arhiepiscopuluĭ» Varlaam «că, fiind eŭ legat la catastihul haraciuluĭ bani 300 maĭ dinnainte vreme, încă de la alţĭ episcopĭ, ear când aŭ fost acum în vremea Sfinţieĭ Sale, neputându-m da haraciul şi jumătate de la bir şi alte nevoĭ», dă un loc «din josul Ţigănieĭ». «Însă mi-aŭ făcut birul haraciuluĭ şi jumătatea biruluĭ, şi cu năpăstĭ făcutu-s'aŭ banĭ gata ughĭ 3 1/2». Semnează: preoţĭ din oraş şi Goran Logofăt Olănescul.— Arch. Statuluĭ, *Episcopia Rîmniculuĭ*, XXXIX, 17.

36. 7180 (1671-2). Diaconul Tănasie vinde luĭ Goran Logofăt un loc în Rîmnic, «în Câmpul de jos, de unde umblă podul». Martur şi Dobrotă pîrcălab de Budeştĭ. — Arch. Statuluĭ, *Mitropolia Bucureştĭ*, CLVIII, 9.

. 37. 1[iu] Novembre 7180 (1671). Vînzare de Rumîn către «Postelnicul Cornea». Şi «preţuitu-ne-m capul mic по ꙋг 6 şi cel mare ꙋг 10.»

38. 30 Mart 7181 (1673). Ştefan Petru îngăduie luĭ Teodosie episcop de Roman «ca să fie tare . . . a muta dzuoa târgului, să nu fie Duminecă, ce să fie Marţĭ şi Miercurĭ, cum aŭ fost de vac; pentru care lucru vedem că vine mâniia luĭ Dumn[e]dzăŭ asupra aceştiĭ sărace de ţărĭ, pentru une lucrurĭ fără de leage ca aciastia, călcând şi făcându-ne străinĭ de poroncile luĭ Dumn[e]dzăŭ». — Bibl. Ac. Rom., 89/LXI.

39 31 Maiŭ 7181 (1673). Grigore Ghica schimbă cu Varlaam fost episcop de Rîmnic, acum Mitropolit, un loc la Cetăţuie, unde Doamna Sa vrea să facă o mănăstire, la Fedeleşoiŭ. — Arch. Statuluĭ, *Episcopia Rîmniculuĭ*, LII, 21.

40. 10 Februar 7185 (1677). «De la Divanul Mării Sal[e] Domnu nostru Io Duca Voevod rânduit-aŭ pre Dumitru care aŭ fost iuzbaş[ă] de Roş la Jăiul de sus . . ., şi pre Ra-

dul Roş de Streoştĭ». pentru o vie luată, pentru că «i-aŭ plătit partea luĭ de bir al haraciuluĭ şi altel[e], fiind sărac şi fugariŭ». — Bibl. Ac. Rom , Doc. episcopuluĭ de Rîmnic.

41. Iaşĭ, 18 Novembre 7172 (1663). «Hadălbeiŭ Armanul, fičorul Cărstiĭ din tărgu din Sučavă», arată pentru o vînzare la Cotnarĭ către Duca Marele-Vistier. Marturĭ : «unchiu nostru Dziarechĭ din Camenită şi Necoară fečorul Bacşiĭ din Sučavă», etc. — Bibl. Ac. Rom., 58/LVIII.

42. 19 Iulie 7190 (1682). Domnul către «voĭ cariĭ umblaţ pentru oluc-hacul ... De vreame ce veţ vedeaačastă carte a Domnii Meale, iar voĭ să aveţ a lăsarea în paač[e] de oluc-hac oĭ şi vite de vacĭ 30, care săntu ale priiatenuluĭ Domnii Meale Pater Ianăş, nimic să nu le băntuiţ; aşijderea şi voao vameşilor, orĭ de la ce vad să va întămpla a treace cu aceaste oĭ şi vacĭ, ce scriŭ maĭ sus, să aveţ a le lăsarea să treacă cu bun[ă] paač[e] de răndul vămiĭ». — Bibl. Ac. Rom., 84 LVIII.

43. 30 Decembre 7193 (1684). «Dumitraşco Păharnic, ispravnicul Scaunuluĭ Craiovii, ţii, Gherghi Armăşăl», pentru un proces al unuĭ «Roş ot Stroeştĭ» pentru o stricăciune la moşie. «V'aŭ judecat Vătaul Ivan cum să jur[ĭ] cu 6 omen[ĭ] bun[ĭ], cum iaste locul tăŭ, iar, deca n'aĭ jurat, să-ţ iaĭ omeniĭ să viĭ să jurĭ». — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ Ghenadie de Rîmnic.

44. Cohalm, 25 Maiŭ 1685. Chitanţă din partea unor boierĭ din Buzăŭ: iuzbaşa Voina, Stan Voina, Staicul Păharnicul. — Arch. Cohalmuluĭ.

45. 7194 (1685-6). «Adec[ă] eŭ Calin Ganţa ot Racoviţ[ă]» dă zapis către «logofătul Simiĭ Ol[ă]nescul», că i-a dat acesta «feardel[e] de mălaĭ 4 pre vreame fometiĭ şi banĭ gata 200 pe 6 zil[e] de ar[ă]tură unde îĭ va plăcea în cămpul Racoviştei». — Col. D-luĭ Gr. P. Olănescu.

46. Din ziarul luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu. De la 7197 (1688). — «Oc. 2 d. Duminecă am fost la Goleştĭ de prănzu, şi desară am mersu la viĭ.

«Oc. 3 d. lunĭ aŭ început a culeage la viĭ la Piteştĭ, şi în-tr'ačastă zi am trimis pe Vartolomeĭ căl. la ordie, cu banĭ de cheltuială capichihaialelor.

Oct. 6 d. joĭ, aŭ venit Stoian văt. de la ordie.

Oct. 8 d. Sâmbătă am trimis pe săn Ghidimoc cu 1.250 t[1] Hanuluĭ dar.

Octombre 9 d. Duminecă, isprăvind viile de cules la Piteştĭ, şi petrecănd o săptămăn[ă], den mila luĭ Dumnezăŭ foarte bine ne am întorsu iar în Tărgovişte şi

Oct. 10 d. Lunĭ, am sosit iar în Tărgovişte.»

Foaia de manuscris ce poartă pe dos acest ziar are pe faţă, într'o splendidă scrisoare:

Gran Pescator de Chiaraval zice:

Trebile unuĭ prinţip ce dă haraĉ altuia maĭ mare, pentru folosul ţăriĭ, mergu în stănga.

Gran Caĉator de Lagoscuro zice:

Întămplare negăndită mută faţa lucrurilor.»

47. 1689-94. Arătare de argumente într'un proces. «Ilina, care ţinea pă Istrate Logofăt, aŭ văndut la Golescul ca să-s plătiască zestria nurоră-siĭ Marii, ce o prăpădise fii-săŭ Ghinia, în viiaţa fiind; zapisul la leat 7201, Octomvrie.

12 boierĭ decid în Maiŭ 7213-1705, că «acel Mihul căpitanul cu ceilalţĭ cetaş aĭ luĭ sănt clironomĭ dreptĭ... Şi oare, când făcia aceĭ boerĭ judecata, nu să cădia să chieme şi pă Ilinca, ca, de va avea ceva a răspunde şi ia, să răspunză; ba ia n'au fost de faţă la acia adunare a judecăţiĭ, că, de ar fi fost, ar fi însemnat judecătoriĭ şi vre un cuvănt ce ar fi eşit din gura eĭ. Eŭ întreb şi alta: Oare nu să cădia a fi chiemat şi Radul Golescul la acia judecată, că tot ar fi răspuns şi el vre un cuvănt, de vreme că, de când cumpărase moşiia şi până la acia judecată, era 12 anĭ? Ba nicĭ numitul boer n'aŭ fost de faţă, căcĭ nu arată judecătoriĭ de aŭ grăit Golescul ceva la judecată, saŭ de aŭ tăcut.

Şi tot judecătoriĭ zic că aŭ văzut poruncă domniască, întru care să coprindia să nu cumpere nimenĭ moşiĭ de la jupăniasa Ilinca, că, orĭ-carele va cumpăra, îş va pierde baniĭ, căĉ acia jupăniasă Ilinca are să stăpăniască moşiile bărbatăsăŭ i ale fii-săŭ numaĭ până va trăi, iar nu şi cumpărătoriul după moartea eĭ. Prea bine; fie şi aşa; dar oare judecătoriĭ cercetat-aŭ cu ce pricină aŭ văndut jupăniasa Ilinca moşiia

la Radul Golescul? Ba n'aŭ cercetat nimic; că, de ar fi cercetat, maĭ cu anevoe ar fi zis acest cuvânt ce-l zic; adecă Radul Golescul să-ş ia banĭ de unde i-aŭ dat, de vreme că Golescul n'aŭ cumpărat moşiia pă banĭ, ci pă vite; care vite s'aŭ dat de jupăniasa Ilinca la noru-sa Maria, de i-aŭ plătit zestria ce o prăpădise fii-săŭ Ghinia, clironomul cel mare, în viiaţă fiindu.

Judecătoriĭ daniia Ghiniĭ clironomuluĭ celuĭ mare, care aŭ dat la Mitropolie, în viaţă fiind, o păzesc a fi neclătită. Iar de zestria care aŭ prăpădit-o, tot acest clironom, în viiaţă fiind, nicĭ că vor să pomeniasc[ă]. Dentr'aciasta bine să cunoaşte, că nič Ilinca, nicĭ Golescul n'aŭ avut ştiinţă când s'aŭ făcut acia judecată», etc. E vorba de o «jupăniasă Moisica», «rudă luĭ Istrate Logofăt din Măneştĭ». Ea fusese soţia luĭ Ghinea Logofăt. «Mă rog, lăsaţ vorba pentru aciastă Moisică în urmă», etc. — Bibl. Ac. Rom., 3301.

48. 4 Ianuar 7201 (1693). Constantin Brîncoveanu, pentru «priiatenul nostru Pater Ianoş, cum că aţ fi mersu [voĭ oiariĭ ot sud Argeş] la oile dumnealuĭ, şi i-aţ luat 30 de oĭ, zicând să dea oerit, de care lucru dumnealuĭ are cartea Domniiĭ Meal[e] pe 1000 de oĭ, să le scutească de oerit; şi voĭ bine ştiţ, când s'aŭ vândut oeriturile, aĉasta am răspunsu Domnie M[ea] ca ceĭ ertaţ cu cărţĭ să nu dea oerit». — Bibl. Ac. Rom., 89/LVIII.

49. 15 Iulie 7201 (1693). Constantin Brîncoveanu, luĭ «Toader Pisariul», pentru moşia de la Perişanĭ (Argeş). Va aduce «oamini străinĭ Ungurenĭ», 20 la număr. Ştefan Cantacuzino vf. Logof. Foarte frumos document, cu splendidă pecete. — Bibl. Ac. Rom., 99/LVIII.

50. 2 Ianuar 1694. Radu Hrizea Vel Clucer, Ienachie Văcărescul Vel Căpitan za Lefegiĭ, Mihalcea Vel Stolnic, daŭ un act. — Arch. Statuluĭ, *Horez,* XXIII, 6.

51. Traducerea pasuluĭ din 28 Septembre 1696 al Împăratuluĭ Leopold pentru un clopot. «De vreame ce arătătoriĭ aceştiia aĭ noastre cărţĭ un clopot, în partea şi în seama luminatuluĭ prinţepuluĭ Ţărăĭ-Rumăneştĭ, cumpărat pentru treaba bisearicii în cinstea luĭ Sti. Costantin, de acelaşĭ prinţep de

iznoavă rădicată, de aicea pănă la Debreţin, şi de acolò cu mijlocile aceluiaş prinţep maĭ nainte fiind să-l ducă». — Bibl. Ac. Rom[1].

52. 21 Maiŭ 7205 (1697), «iar de la naşt[e]rea luĭ Hr. l[t] 1697», pentru «Iane Vataful za aprozĭ». Menţionează şi un act de la «răposatul unchiul Domnii Meal[e] Şerban Vod[ă]».

53. 5 Novembre 7208 (1699). Pătru Vel Căpitan dă «carte de judecată luĭ Neagoe Căpitan Topliceanul», care are «întrebăciune de faţ[ă] cu Nedelco Călăraşul din Rămnic şi cu Calin din Jădeanĭ, pentru o parte de moşie ce zicea Neagoe Căpitanul că are în hotarul Galbinilor», de zestre. Se arată că maĭ are locurĭ de la «moşul luĭ ci aŭ fost dinpreun[ă] cu Andronic Căpitanul şi, vănzăndu Andronic Căpitanul împreun[ă] cu Toia Căpitan tatul luĭ Neagoe Căpitan, acea parte de moşie luĭ Pan[ă] Spătarul Filipescul». Se decide jurămînt. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

54. 6 Iulie 7209 (1701). Constantin Brîncoveanu, pentru «o moşie de la Perişanĭ ot sud Argiş, ce iaste a priiatenuluĭ Domnii Meal[e] Pater Ianoş». Domnul ordonă a nu se maĭ călca de vitele luĭ Modruz Martalogul. Către căpitanul de Lovişte, Vătavul şi alţĭ boierĭ. «Şi pentru altă cumpărător[ă] de moşie, ce va fi cumpărat boiariul Domnii Meal[e] Toader Pisariul de la uniĭ şi de la alţiĭ împrejuriul moşii Perişanilor». — Bibl. Ac. Rom., 97/LVIII.

55. 18 Maiŭ 7208 (1700). «Simion din Ţara Ungureasc[ă] din sat din Veştim, împreun[ă] cu frate-meŭ Toma», dă zapis Simeĭ Logofăt Olănescul, că acesta-şĭ pusese proprietăţile zălog «dreptu banĭ talerĭ 18 p[l] şi meĭ găleat[e] 10; car[e] fac ferdèl[e] 40, di săntu acum aniĭ 18 de cănd lă ţănem zălog de paştem iarba». Acum dă iar zălog «aceaste mertič[e]» pentru alţĭ 13 talerĭ, ce va plăti la Sf. Petru. Semnează Silion, Toma Marco, Θωμας Βάμεσοις μαρτιρας şi «Micleuş den Boiţa martir». — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

[1] Originalul latin se păstrează în Arch. d-luĭ C. Basarab Brîncoveanu. Pe v⁰· «originale passaport ces[are]o per la campana, 1696».

56. 4 Februar 7210 (1702). «Eŭ Radul snă Dragomir Părcălabul dat-am scrisoarea mea dum[i]sale jupănuluï Predeï Spătarul ca să se știe că aŭ venit dumnealuï cu un răvaș al măine-mea, de mi i-aŭ datŭ talerï 3, de ne-am plătit de birul Ali-Pașăï.

Eŭ Radul snă Drag[o]mirŭ părcălab.» — Col. d luï Gr. P. Olănescu.

57. 22 Octombre 7212 (1703). «Radul Nedelcul Vel Căpitan za Margine» dă «cartea noastră de judecată dumnealuï luï Neagoe Căpitanul Topliceanul», ce a avut «întrebăciune de față aič înnaintea noastră cu moșnaniï dela Gurguiațĭ, ot sud Slam-Rîmnic»[1]. Se ieaŭ «6 boiarĭ la mijlocul lor» pentru *alegeri*: «Robe Căpitanul cel mic, i Dumitrașco Căpitanul Bagdat, i Iane Căpitanul Pătecanul . . ., i Gheorghiță snî Robe Căpitanul cel bătrăn». Semnează: «Radul Dudescul Vel Căpitan». — Col. d-luï Gr. P. Olănescu.

58. 18 Februar 7212 (1704). Constantin Brîncoveanu, pentru pămînt «luï Șain de la Baia-de-Aram[ă], gineril[e] Neculiï Criteanul». — Bibl. Ac. Rom., 214/XII.

59. 19 Septembre 7215 (1706). Constantin-Vodă, la «24 de boiarï carí sănteț daț cu răvașul boiariuluï Domnii Meal[e] Bunea biv V[1] Comis, ispravnicul Scaunuluï Craioveï, luï Vlad» și altora pentru alegere de moșie «de către ceïlalțĭ moșneanï de acol[o]». — Bibl. Ac. Rom.

60. 16 Novembre 7214 (1705). Chiajna și fiul eï, Hera, și fata Bălașa, daŭ zapis «jupănuluï David Corbea și a jupăneaseï dumnealuï Ilinca» că le vinde niște vie cu «treï tocitorï, cosită, și treï hărdae în dealul Tohanilor . . ., pre hotarul ce stăpăneaște dumnealuï Mihaï Cantacuzino Vel Spătar». — Bibl. Ac. Rom., 238/XII.

61. 4 Decembre 7218 (1709). «Mirea ot Gherghiță» dă zapis «jupănuluï Ștefan zet čaușuluï D[a]v[i]dŭ»; «pentru un loc de liveade în dealul Tohanilor . . ., care liveade o am fost dat și dumnealuï čaușuluï Davidŭ, iar, dupe ce s'aŭ pristăvit

[1] Aicĭ un frate căpătase la «înfrățire» cu fratele săŭ o parte de moșie și primise, la aceasta «frăție», un «cal cu rafturï» (acceiașĭ colecție).

čaușul Davidŭ, o amŭ datu dumnealuĭ jupănuluĭ Ștefan». — Bibl. Ac. Rom., 239 XII.

62. 10 Mart 7221 (1713). Constantin Brîncoveanu. «Viindu-ne poruncă de la Împărăție ca să dăm baniĭ haraciuluĭ acum înnainte, la ce sănt trebile Împărăției, și neavănd Domniia M[ea] cum face într'alt chip, am socotit împreună cu toț boiariĭ Domnii Meale de s'aŭ face într'alt chip scos haraciul la toate breaslele, și s'aŭ scos și la voĭ Buzăŭ: vătașiĭ de plaiŭ, ca să vă daț bani haraciuluĭ ce sănteț legaț, ce daț la Vistierie, care face la voĭ ug. 22 . . . Să fie tot banĭ vechĭ de argint, precum să daŭ la haracĭ, și de acum pănă la 20 de zile ale luniĭ aceștiia să fie toț baniĭ aice.» — Bibl. Ac. Rom., 199/XII.

63. 15 Iulie 7223 (1715). Ștefan Cantacuzino tuturor preoților și slujătorilor și țăranilor careĭ aŭ viĭ în dealurile, ce iaste obiceaiul de dau vinerič domnescu ot sud Vălcea, i ot sud Argeș, ca s'aibă darea de acum nainte vinericiul la vinericeariĭ domneștĭ, de vadra domnească po banĭ 20, și poclonul de numele de preot și de sluj[i]tor po ban[ĭ] 12, și de bi ruise pe ban[i] 30 părpărul, de bute po ban[i] 12, și de putină po ban[ĭ 6, precum aŭ fost obiceaiul încă maĭ denainte vream[e]. Pentru că aicĭ înnaintea Domnii Meal[e] în Divan veniră mulțĭ popĭ și slujitorĭ și țăranĭ dintr' aceaste 2 judeaț[e], cu mare jalbă, zicănd că maĭ denainte vream[e], la alțĭ răposaț Domnĭ, eĭ aŭ dat vinericiul de vadra domnească tot căte banĭ 20, pănă la moarte răposatuluĭ unchiuluĭ Domnii Meal[e] Șărban-Vod[a]. Iar, cănd aŭ fost în zilele răposatuluĭ Mării Sal[e] luĭ Costandin-Vod[ă] Brăncoveanul, fiind Cornea Brăiloiul Păharnic-Mare, pentru multă supărare a luĭ, și avănd treacere la Costandin-Vodă, aŭ fost făcut acest obiceaiu stricînd obiceaiul cel vechiŭ din ceputul țărăĭ.» Eĭ arată că li se pierd viile și nu pot da. Și boieriĭ mărturisesc aceasta. Iar, pentru miia de veadre de vin, ce iaste obiceaiul de ia Vel Păharnic dintr' aceaste 2 judeaț[e], așa s'au socotit, să-ĭ rănduiască vinericeariĭ, să-ĭ aducă vinul aič în Bucureștĭ, dup[ă] cum au fost obiceaiul cel vechiŭ, și, mergănd omul dumnealuĭ Vel Păharnic, să ia vin de unde-ĭ va plăcea, și eĭ să-l aducă în Bucureștĭ; iar care să va tocmi cu bună voia luĭ cu omul luĭ Vel

Păharnic, să i-l plătească cu banĭ, după cum să va putea tocmi, aşa să fie. — Bibl. Ac. Rom., 48 LIX.

ɒ 64. «Seubo smerennăiĭ Ghedeon Mi[t]ropolit, Gheorgachiĭ Ruset biv Vel Vornic, facem ştire pentru satul Căcăceaniĭ de la Ţinutul Dorohoiuluĭ, ce iaste din satele răpăosatuluĭ Miron Log[o]fătul, şi, rămăind datorìĭ neplătite, şi a luĭ Miron Log[o]fătul, şi a luĭ Neculaĭ Log[o]fătul, mergea datornicii de-ş cearia să li plătiască de la casa luĭ Neculaĭ Log[o]fătul, rămăind dumnealuĭ moştinător pe urma părinteluĭ săŭ şi a fraţilor săĭ; de care lucru dumneaeĭ Ilinca Logof[e]teasa, a răpăosatuluĭ Neculaĭ, vinit-aŭ de s'aŭ jăluit la Mărie Sa Vod[ă], neavănd cuconĭ cu Log[o]fătul Neculaĭ, are diiată să nu să amestič[e] la moşiile dumisale, nicĭ de datornicĭ să nu aibă supăr, ce să ţii nepoţiĭ şi rudele dumisale moşiile şi să plătească datoriile. Pentru aceaia Mărie Sa Vod[ă] mi-aŭ poroncit de am socotit căte datorìĭ săntu şi de unde să vor plăti, şi am chemat pre Neculaĭ Costin fečorul luĭ Ion Costîn Hatmanul, şi pre Miron Cuzia Log[o]fătul, ginerele luĭ Ion Hatmanul, nepoţĭ de frate răpăosatuluĭ Neculaĭ Log[o]fătul, şi li-am arătat diiata ce are Log[o]feteasa luĭ Neculaĭ Log[o]fătul şi datoriile, şi dumnealor nu s'aŭ apucat, neavăndu prilej, să plătiască aceale datorìĭ; ce să-s dea să-s văndză moşiile celor ce le vor cumpăra, să le ţie şi să le moşteaniască. Pentru aceaia, fiind Miron Log[o]fătul dator cu 724 leĭ luĭ Frangoli, şi fiind dator Neculaĭ Log[o]fătul (dator) luĭ Hagi Niţiĭ cu 430 leĭ, la carele este zălog un odor a Log[o]feteseĭ, s'aŭ dat satul Căcăcianiĭ cu tot venitul luĭ fečoruluĭ luĭ Frangoli, ca să-s văndză drept 1.124. Pentru aceaia am făcut ačastă scrisoare a noastră la măna luĭ Pandeli, fečorul luĭ Frangoli, să aibă a-ş face şi ispisoc de la Mărie Sa Vod[ă], şi să-ĭ dia şi scrisorile ce sint pre acel sat; iar, cine s'ar scula din nepoţiĭ Log[o fătuluĭ Neculaĭ, saŭ din fečoriĭ lor, saŭ nepoţiĭ lor, să străcia ačastă socotial[ă] a noastră să fie de rămas. Însă, văndzind satul ficiorul luĭ Frangoli cuĭ s'ar afla, şi de ar lua maĭ mult de 724 leĭ, să aibă a-ĭ da la mănul[e] dum[i]sale Log[o]feteasăĭ luĭ Neculaĭ Log o]fătul. Ačasta scriem. U Ias,

l[t] 7223, Av. 16. Ghedeon Mitropolit.... Vor.». — Bibl. Ac. Rom., Doc. Docan.

65. 20 Iunie 7224 (1715). Mihaĭ Racoviță. Vine «Pandeli fičorul luĭ Frangoli ce aŭ fost Vameș-Mare», și se plînge că are de la Costineștĭ «treĭ zapisă și doaî pecetluiturĭ de Miron Log[o]fătul, scriind precum este datorĭ luĭ Frangoli Săoariul cu optu sute și patru leĭ și treĭ pot., care cu aceștĭ banĭ i-au făcut bine Frangoli la nevoe luĭ, de 35 de anĭ, fără dobăndă, fără nimica... I-aŭ dat Neculaĭ Costin Log[o]fătul, pănă aŭ fost viŭ, numaĭ 26 de leĭ și un zlot, că să apucasă el că-ĭ va plăti datorie părinteluĭ săŭ... I aŭ maĭ dat și ǧupaniasa luĭ, dumnaeĭ Iliana Logofetiasa, 50 de leĭ; iară șăpte sute și 27 leĭ, 7 pot., tot staŭ nedațĭ.» Se caută pravila. «Căcĭ, căte sate ș'aŭ fost luat Miron Log[o]fătul pentru plata datornicilor săĭ și pentru comăndul său, anume satul Davida la Orheĭ, pe Nistru, de spre Tighine, l-aŭ luat Turci, iar satul Coicenĭ, pe Prut, la Țăn[u]t[ul] Eșălor, l-aŭ dat Neculaĭ Log[o]fătul Tomiĭ neguțătoriŭ drept 300 leĭ, pentru datorie sa, și aŭ fost rămas numai un sat la Țăn[u]t[ul] Sorociĭ, anume Măteuțiĭ.» Maĭ e Căcăceniĭ «și cu parte Balicăĭ ce este la Țăn[u]t[ul] Hárlăuluĭ, pre apa Jăjăi, și satul Bărboșăĭ, la Țăn[u]t[ul] Niamțuluĭ; care aceste sate s'aŭ fost venit în parte luĭ Pătrașcu Costin, ce aŭ fost Log[o]făt al treile», și revin luĭ Nicolae, «căcĭ să apucase el că a plăti datorie luĭ Frangole Vameșuluĭ; și apoĭ satul Bărboșăĭ l-aŭ fost dat el de zăstre nepoatiĭ sale, fetiĭ luĭ Ion Costin ce aŭ fost Hatman, mărităndu-o după Miron fičorul Cuzăĭ Spătariuluĭ.» Cuza declară ca va lua un echivalent, cele două sate trebuind a se vinde, «să fie în sama dumisale jupăneasiĭ Ileniĭ [a] Log[o]fătuluĭ Niculaĭ Log[o]fătul, să le vănză ca să-ș scoață odoarăle Domnii Sale ce sănt zălojăte drept 600 leĭ la Hagi Ismail Turcul.» «Și 80 de leĭ ce maĭ este dator Neculaĭ Log[o]fătul și la domneluĭ Hagi Ememeh Turcul.» Cel de la Hîrlăŭ se dă luĭ Pandele (copie). Boierii dau zapis pentru acelașĭ lucru, la 21 Iunie 7224 (1716; original). — Bibl. Ac. Rom., Doc. Docan.

66. 9 Septembre 7224 (1715). «Socotiala č-aŭ avut Dabije Păharnicul cu Cărstiian Lămbovicĭ pentru čfertul al treile,

ci-aŭ strân[s] la Ţinutul Putniĭ, la Domnie Mării Sale luĭ Vod[ă] dintăĭ, la vălet 7209, precum arată sama maĭ ğos.» — Bibl. Ac. Rom., 147/LXVIII.

67. 30 April 7224 (1716). Nicolae Mavrocordat pentru egumenul de Argeş. Mateĭ Basarab o aflâ mănăstirea «veache, de nesocotiţ anĭ, şi stricată» şi o împodobeşte. Avea şi de la Partenie de Constantinopole, şi de la Duca, Şărban şi Brăncoveanu şi Ştefan Cantacuzino scutirea. Întăreşte «aşăzământul» şi el. — Bibl. Ac. Rom., 20/XIV.

68. 20 Decembre 7225 (1716). Stanciul Guşuliţă de la Clocoticĭ din Lovişte dă zapis luĭ Radul Olănescul Logofăt, «că fiind plătit tatăl dumnealuĭ Sima Logofăt Ol[ă]nescul siliştea noastră de căteva dăjdĭ şi fiind-că i-aŭ luat şi doĭ caĭ, foarte caĭ bunĭ: un cal Balot[ă] căpt., alt cal Bunea copilul din cas[ă]; şi noĭ nicĭ cum n'am maĭ venit la silişte, ce am fost tot fugiţĭ, şi moşiia a ţinut-o dumnealuĭ căpt. Andreĭ Scoreaĭ, pănă la zilele luĭ Ştefan-Vodă, dat de Măriia S[a] Costandin-Vod[ă].» N'aŭ banĭ a-ĭ da. «Viind acum în răzmiriţa ačast[a] eŭ la moşiia Clocoticiul, dumnealuĭ m'aŭ apucat şi m'aŭ închis la dumnealuĭ Lecman de la Goşanĭ.» Cedează moşia. Să aibă însă voie încă treĭ zile a căuta baniĭ «pă la moşneanĭ». — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

69. «Den porunca Măriei Sale preazesuluĭ şi a cinstiteĭ administraţie» se judecă un Craiovean cu un «Ungurean». Un tată fură pe fiică-sa de la bărbat şi o duce «la Ardealŭ, de aŭ spart cununiia făr de judecată». Cellalt socru o caută «până la munte» şi, prinzînd pe un fiŭ al cuscruluĭ, îl duce «la Scoreaĭ Andreiaş, căpitanul de plaĭ de la Pol[o]vragĭ». Aicĭ e închis: «Ungureanul...; l-aŭ luat pă chizăşiia luĭ cu zapis şi cu sorocŭ, că va aduce el pă nora luĭ Stan pănă în 5 săptămănĭ după Săntă-Mărie». Altfel, va restitui prinsul; «iar, de nu, să fie el în locul luĭ». Se porunceşte a se urmă zapisul, rămîind ca un proces să înceapă între soţĭ. «S'aŭ pus Stan Opriş la opreală, aicea la Craiova». «Tudor Birdeĭ, judeţul ot Craiova, Pop Dimitrie, protopop ot Craiova. Popa Ioanŭ eclisiarc. Popa Stanciu ot Craiova.» — *Protocollum iudiciale* (1718-27) al Siliştei, în Archiva din Sibiiŭ; adaus.

70. 29 August 1717. Asigurare a generaluluĭ Stainville către Tismana că nu va fi supărată de cătane. — Bibl. Ac. Rom., 9/XXI.

71. 18 Iunie 1719. Consideraţiĭ asupra Olteniei. Judeţele se împart în plasa de sus, de jos, de mijloc, de margine. «Boerones ab hominibus et subditis suis in eorumdem pagis . . . dizma habebant ex tritico, hordeo, avena, millio, tritico turcico, pannico, foeno et leguminibus». La vin, se lua, una a viginti urnis», la stupĭ, unul din douăzecĭ. Rumîniĭ nu lucraŭ la zile fixe, «sed dum ipsis necessarii erant»; cînd nu, «tantum otiose sedebant». În zilele de lucru, munciaŭ, «fere saltem circa meridiem, et tunc quoque quasi coacti».

«Iobbagyjones etiam sunt in hac provincia, a Valachis Romoni nominati, quos bocrones ab avis et proavis suis in eodem statu invenerant et, ut privilegia ipsorum testantur, plurimi ex eis spontanee se vendiderant, alii vero tempore famis, alii dominantibus Vajvodis ob magnam solvendae contributionis summam sese qua veros subditos obligarunt.[1]»

72. Protocolul administraţieĭ oltene, la Sibiiu, de la 15 Iunie 1719.

Din «Protocollum guberniale Cancellariae Valachiae caesareo-austriacae», 1719 şi urm. Propunerĭ din 1721 către Virmont. Să se cheme oameniĭ din pădurĭ «in pagos ubi ecclesiae sunt», să nu fie maĭ mare satul decît o sută de case, nicĭ maĭ mic decît 25. Să nu se maĭ dea dijmă boierilor, «sed una die in quamlibet septimanam, omnibus et quibuscunque aliis laboribus et servitiis soluti, illis operari debeant . . ., iobagiones vero laboribus dominis suis praestandis modo in Transylvania recepto coercendo. Qui autem in pagis propriis adiacentibus habitant et satis terrae non habent ubi serant, sic in alienis serunt, hi, laboribus immunes, decimas solvant».

Să se puie *gornicĭ* pentru a săpa aramă, a păzi munţiĭ, pentru a fi *scăunaşĭ,* vameşĭ, cîte doĭ oamenĭ, plătiţĭ de el.

[1] La 18 Novembre 1720, boieriĭ şi clerul cer scutirea de oierit; «nec fiamus rusticis communes».

A se da contribuţiĭ de ţeraniĭ săracĭ şi neliberĭ, 4 fl. pe an; de ceĭlalţĭ, 6. Provisiĭ: la patru case, două care de fîn şi lemne. Fiece locuitor să dea şi o măsură de grîŭ şi una de iarbă. Să plătească deosebit, după puterĭ, sutaşiĭ şi aleşiĭ. Un Vornic de fiece judeţ, cu treĭ vătăşeĭ, doĭ comisarĭ de judeţ. Un comisar suprem, în fine. Să se creeze călăraşĭ (Sibiiŭ, 12 Decembre 1721).— În răspuns, la 13, Virmont admite: două zile de lucru pe lună iarna, treĭ vara, la curte şi până la două mile distanţă. În schimb, să se poată da 5 groşĭ pe zi de iarnă sau pe două de vară. «Subditi seu iobbagiones in Valachia praeter Zingaros nulli dantur; siquis vero nobilium tales se habere praetendat, ius acquisitum scripto producet . Ceĭ ce lucrează în pămînt străin vor da dijma numaĭ, dar să nu fie vagabonzĭ, supt pedeapsă de 200 fl. ‹ Neque numerabuntur alii in provincia Valachia ordines praeter clerum, bojarones, mercatores et communes contribuentes». — Listă de sate: Criva de sus, a luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu. Arceştĭ, «al fetelor Buicesculuĭ», cumpărat de Brîncoveanu; Ştefan-Vodă Cantacuzino-l dă luĭ Vintilă Bucşanul, ginerele Buicesculuĭ. Betejanĭ: «Scimus a Getzo Klutserul, genitore principissae Mariae, Serbani Voivodae relictae viduae, pridem emptum et in dotem filiae suae datum»; usurpat de Brîncoveanu. Comoşteniĭ aĭ Brîncoveanuluĭ, luaţĭ de Pivoda (1723; p. 36). — Tocmirea de guvern a doctoruluĭ Magrath (1724; p. 38). — Boieriĭ se plîng în 1725 că «nullum apud Augustam Imperialem Aulam rerum nostrarum publicarum sollicitatorem habemus» (p. 60). — În dijmărit se cuprind ca *species:* vinăriciul şi tutunăritul *(ibid.)*. — Între hoţĭ «aliquos etiam e militia rasciana extitisse hussarones», «alii praedones *pustali,* qui tempore belli milites extiterant» (p. 69). — Boieriĭ se plîng că sînt siliţĭ a cumpăra sarea, ce o aveaŭ odată în dar. Vama e prea mare: nu se face vînzare din ţară. E oprit a trece în Turcia grîŭ, păşune, fîn (1[iu] Februar 1726; p. 70). — Administraţia anunţă moartea luĭ Nicolae Mavrocordat: acesta era crud şi «quasi pro tyrano habitus sit», dar urmaşul său va fi poate maiori blanditie în illos» şi va da scutire de dare. ‹Veremur profecto ne illuc profugiant», şi anume: ob celerem collectionem

pro duobus annis impositae contributionis, una cum ojeriti et dismariti speciebus, annuatim consequenter praestandis , «monetarum defectus et devalvatio», ‹per contumaciam impeditum commercium , ‹magna in tota provincia pecorum lues› şi trecerea uşoară peste Olt (p. 86).

73. «Adec[ă] eu Vasilie monah, snă Corneĭ Brăiloiul Vel Ban, ot Drăgoianĭ, dat-am acesta al nostru zapis la sfănta măn[ă]stire Thismana şi la părintele egumen Athanasie şi a tot săborul sfinteĭ mănăstirĭ, ca să fie de bună şi mare credinţă pîntru că, fiind eŭ bolnav şi temăndu-mă de moarte, fost-am mersŭ maĭ nainte vreame la sfănta mănăstire Thismana de m'amu călugărit, ca să fiŭ şi eŭ acolò la sfănta mănăstire, înpreună cu alţŭ părinţŭ, şi, când m'am călugărit fost-am făgăduit partea mea de moşie, cătă mi să va veni, de la părinţiĭ mieĭ, aşijderea şi den dobitoace partea mea, tot cătŭ s'aru afla să fie a sfinteĭ mănăstirĭ Thismeaniĭ. Şi, fiind eŭ multă vreame dup' aceaia la sfănta mănăstire, iar m'am bolnăvitŭ şi, temăndu-mă de moarte, dat-am la sfánta mănăstire ce am făgăduit: însă schitul de la Jupăneştŭ, cu moşiia căt[ă] să va afla, şi cu viia de acolò; şi iar amŭ maĭ dat moşiia mea de la Orbĭ toată, care mi-aŭ fost de 'npărţare, dată de taical mieŭ Banul Cornea, precum vor scrie şi zapisăle dumnealuĭ taicăĭ; însă moşiia afar' den rumănĭ; care moşie să hotăraşte cu moşiia sfinteĭ mănăstirĭ: Turcineştiĭ-de-sus. Şi viia de la Sălgăŭ, şi alte dobitoace ce s'are afla: oĭ, boĭ, rămátorĭ şi alalte ce s'are maĭ afla. Aceastea toate le-amŭ dat la sfănta mănăstire Thismeana, ca să fie moşie ohabnică, iar noa de pomenire, şi părinţilor noştriĭ în veaciŭ; iar după moartea noastră sa ne îngroape la sta mănăstire şi să ne scrie la pomialnic. Iar cine denŭ fraţiĭ mieĭ saŭ den rudeniile meale s'are scula a strica această pomană, să fie afurisit şi proclet de Vlădica Hristos şi de 318 părinţă иж кь никиѥ, şi să aibă lăcaş într'un loc cu Iuda şi cu neînţeleptul Ariia; fierul, piiatra să putrezască, iar trupul acelua să nu maĭ putrezască. Dreptŭ aceaia am pus şi noĭ iscălitura maĭ jos, ca să-s creaaz[ă], şi mărturiĭ care să vor iscăli maĭ jos. Noem. 17 дьнь, лт 7213.

† Vasili iermonah sănŭ Cornea Vel Banu Brăiloiul.

Zapisul luĭ Vasilie de danie Schituluĭ.» — Col. Tzigara-Samurcaş.

74. Craiova, 22 Iunie 1719. Raport al boierilor olteni. Della Porta li ceruse a face «domus diversorias pro commoditate itinerantium». Eĭ promit: «quamvis homines, ob inopiam et famem exundationesque aquarum totaliter sint destituti». Scuse pentru cinci pungĭ de oierit rămase, din vina luĭ Barbu Brăiloiŭ. «Ex inani sua phantasia male consumpsit et dissipavit, donando ex illis incolis et extraneis, ut de ipso bene loquerentur: habebat enim magnos fumos in capite». — Protocolul Cancelarieĭ Oltene, din Sibiiŭ, de la 18 Iunie 1719.

75. 19 Octombre 1719. Boieriĭ olteniĭ, prin Gheorghe Cantacuzino, arată că principele Eugeniu a promis luĭ Radu Golescu şi Ilie Ştirbeĭ că, nedînd Ioan-Vodă veniturile lor, se vor lua ale boierilor de peste Olt, până la o înţelegere cu Poarta. «Ut auditur, Nicolaus Vajvoda bona nostra ibidem divisit et uni alterique donavit». Lămuririĭ întinse despre *tricesimatores,* despre *vigiles* «tempore Vajvodarum»: «manifestum sit extitisse martalogos in confiniis». Se aflaŭ atuncĭ plăieşĭ şi vătafĭ, fiecare la muntele luĭ, plătiţĭ din cîştig. Se obişnuia «ut quivis dominorum terrestrum pontes, fontes viasque regias in suo territorio restauret, insuper et securitatem publicam procuret», dar nu se izbutia: «quomodo enim posset boero aliquis bona sua tantopere devastata silvisque abundantia ita custodire ut homines mali non transeant per illa?». Nicĭ boieriĭ nu stăteaŭ la un loc. «Lex tamen patriae huius est ut, si quidam a latronibus vita aliisque rebus priventur, duodecim circumiacentes pagi, inter quorum limites commissum est homicidium, etc., vel sistant malefactorem, vel vero damnificato refusionem praestent.» Pe negustorĭ nu-ĭ pot primi în gazdă boieriĭ: «in pagis, non autem boeronum domibus diverti». *Companiile* lor le admit, dar negustoriĭ să nu facă politică. «Lilla, mercator bulgarus», citat ca exemplu, el care ţipă la deputaţie zilnic: «mox pro hac, mox pro alia . . . nec vult caput detegere coram saepe memorata deputatione». El are Chiprovicenĭ: «sartores,

pelliones, tonsores, hortulanos», și se consideră ca boier. «Non detur ipsis facultas comparandi bona in provincia.» Romînii să nu fie primiți în companii. Loviștea să nu fie despărțită de restul provinciei. — Protocolul Cancelariei Oltene, în Sibiiŭ, de la 18 Iunie 1719 [1].

76. «† Scrisoarea noastră dă mărturisanie la măna dumnealui căpitan Velisari, pentru că, fiind domnealui Căpitan aici la noi la Rușii dă Veade, în zilele lui Ștefan-Vod[ă], i-aŭ venit dumnealui dajdea haraciului ca să o cisluiască din sud Telm. și după porăncă o ao cișluit și nea-ao dat noao plăși să străngem bani; și, fiindŭ porănca domnească ca să trimiț cu matca o sumă de bani, s'au împrumutat domnealui la Cărstea Chiproviceanul dă tal. 300 cu zapisŭ, și nea aŭ rănduit domnealui pi noi străngători, ca să-i dăm bani, și i-am dat, care cum arată în jos anume; dat-am eu Lăpădat iuz[bașa] din plasa mea tal. 170, dat-am eŭ Vlaicul i Bobŭ (?) din plasa noastră taler 90, dat am eŭ Stoica iuzbașa tal. 10, dat-am eŭ Ghiorghe ceaușul taler[i] 7 pol, i aŭ dat și dumnealui căp. Velisar tal. 20, cari fac peste tot bani daț la Cărstea taler 297 pol; care noi dă aceștŭ bani mărturisim naintea lui Dumnezeu și la toată judecată că i-am dat noi, Cărstii Chiproviceanul, din plășile noastre, rănduiț de domnealui căp., și Cărstea noao nu ne-au dat nici răvaș de sfat, nici zapisul nu l-aŭ spartŭ și, fiind răzvale aŭ rămas zapisul la Cărstea și, murindu, să nu-s crează că bani ce-aŭ luat toț den măinile noastre; și noi nea-am pus numele mai jos. Fev. 14, l[t] 7229.

† Lăpădat iuz: † Eŭ Vlaicul. — Din colecția Tzigara-Samurcaș.

77. «Noi preoții și negustorii și orașanii din Rămnicu, carii mai jos ne vom pune numele și iscăliturile, dat-am acastă carte de mărturiseal[ă] Radului Căpt. Ol[ă]nescul, pentru că, fiind noi vecini cu dumnealor, șăzănd aproape unii de alții, și fiind aicea în oraș în toat[ă] vreamea cu dumnealor,

[1] Lilla era căpitanul unei companii, și boierii se plîngeaŭ și în 1720 că li smomește Rumînii *(ibid.)*.

am văzut cum trăescu Căpt. Radul cu Drăghicĭ Căpt., uncu-săŭ; că dumnaluĭ Căpt. Drăghicĭ să poartă tot cu pizmă şi cu vrăjmăşie asupra tuturor creştinilor, şi asupra nepotu-săŭ Radul Căpt., şi nu de acum, ci de multă vreame, şă-ĭ face multe asupreale şi nedreptăţĭ şi necazuri, iar nepotu-săŭ Radul nu-ĭ face nimicu, ci să fereaşte de el, şi iar, nu numaĭ cu nepotu-săŭ face ačasta ci cu mulţĭ, că are multă vrăjmăşie asupra luĭ, şi ar vrea să fie numaĭ el, iar alţiĭ să-ĭ fie toţĭ supuşĭ. Căcĭ că maĭ nainte, în zilele răpoosaţilor Domnĭ, era şi alţi, şi toţĭ aĭ luĭ supuşĭ, iar acum, în zilele preasfinţituluĭ şi înnalţatuluĭ Împărat, socotim că s'au măntuit de dănsul; iar el tot munceaşte să supuie neamul luĭ, şi multă vrăjmăşie face Raduluĭ Căpt. Şi nu pentru alt, ci căci-ĭ veadea şi pe eĭ luptăndu-se cu nevoia, să să ţie între oamenĭ, şi căcĭ veade niştică moşie, vie, ce maĭ au, căt le aŭ rămas neluat, iar de el. Şi iar mărturisim pentru Udrea Logf. şi cu frate-său Vladul, că sănt oamenĭ răĭ şi mărturisescu strămbu: ačasta mărturisim. Decembre 28 dne, l[t] 7231.

† Eu pop — Goran rămas.
† Eu pop Necula rămas.
† Eu pop Filip mart.
† Eŭ Gheorghie sin Lambeĭ mart.
† Eu Chirca čauş mart.
† Eu diiacon Pătru martur.» — Col. d-luĭ Gr. Olănescu.

78. Protocol oltean, pe aniĭ 7231 (1722) şi urm., la Sibiiŭ.

Ordin din partea generaluluĭ ca oameniĭ de la Polovracĭ să lucreze o zi pe săptămînă şi să nu dea dijmă (p. 5). — Să se întoarcă «la sat» fugarĭ (p. 6). — Vînzarea oierituluĭ (p. 10). — Dare deosebită de la «moşneanĭ şi «veneticĭ» (p. 11). — Pentru *spargerea* unuĭ sat din *mijlocul drumuluĭ* (p. 18). — Recomandare a judeţuluĭ din Caracăl (p. 21). — «Să dea iobagiĭ căţĭ aŭ venit aicĭ în ţară din Ţinutul Inedoreĭ, dupe cum aŭ dat Doboli Işfan şi Gridi Balaş, trimişiĭ de acolo» (13 Iunie 1733; p. 25). — «Cel ce aŭ cumpărat slujba tutunăritul de la inşpectorat» (p. 32). — Numire de «vătaf de lăutarĭ» (p. 35). — Pomeniţĭ o sută de dorobanţĭ din Craiova

(p. 45). — Fiind puțină *miere*, se *rupe* prețul prin guvern (p. 47). — «Posluşnicĭ mănăstireştĭ» (p. 49). — «Pentru oameniĭ ceĭ care aŭ fugit de aicĭ din țară în Banat şi pentru oameniĭ care aŭ venit din Banat»: *să se scrie* (p. 93). — Măsurĭ contra celor ce ascund bucatele: vinul în pivnițĭ, porcĭ şi stupĭ «în bălțĭ păn în stufurĭ», ca să nu dea dijmărit. Pentru tutunul «leşesc» şi cel «rumănesc». — Pentru lumînărĭ şi săpun: înnainte de a se deschide o prăvălie, să se înscrie la «țeh». — Boierĭ fugarĭ «răŭ odihnițĭ, anume Mihaĭ Ostroveanul i Barbul Bărsescul» (7234; p. 118).

79. Din «Protocollum correspondentiarum caesareo-regiae administrationis Valachiae cis-alutanae», 1723 şi urm.

Barbu Merişanu, «a tyranno barbarorum iugo liberatus» (p. 1). — «Nonnulli ex egenis, perterriti, iuxta Vornicorum relationem, ad partes transalutanam et transdanubianam profugiendo se receperunt» (p. 3). — Un raport împarte pe boierĭ în treĭ: ceĭ «ex familia antiqua», «boerenassy» şi «illi qui tempore Voivodarum separate contribuebant et nulla alia provinciae onera cum rusticis subire tenebantur». Sînt scutițĭ de dijmărit şi oierit ceĭ d'intăiŭ. Ceĭalțĭ dădeaŭ oieritul «prioribus temporibus tertio duntaxat anno». Se decide, la 17 Februar, ca să se dea de o dată numaĭ această dare, iar ceĭalțĭ vor da oieritul şi o dare deosebită, de țeranĭ, dar nu dijmăritul (p. 4). — Plîngere contra interpretuluĭ Anton Zerboni, care face scandal cu cătanele, intră în casa unuĭ preot, îĭ rupe hainele, îĭ smulge barba şi vrea să-l închidă; se cer de la negustorĭ banĭ «ac tabacca» (p. 13). — Vin negustorĭ de la Vidin, Nicopol, Rusciuc, Giurgiu, ce aduc «salsamentaria esculenta» şi vin: li se iea 3% (p. 11). — Se observă şi în Ardeal ca, la jurămîntul în biserică, să se dea preotuluĭ «unus peták». — Negoțul de turme, miere, unt, se face cu Turcia şi se aduc şi banĭ de acolo maĭ mult (p. 20). — Afacerea moştenireĭ Marieĭ luĭ Şerban-Vodă. V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 271, nota 2. — Episcopul Damaschin, bolnav şi bătrîn, cere a i se designa un urmaş. Se face, în persoana luĭ Ştefan de Govora, «ob perspicuam vitae castitatem, pietatem, modestiam ac in ritu suo eruditionem.» Dar va sta

la Govora, cît va fi sănătos Damaschin (21 Februar 1725: p. 39. Cerere la Împărat, 4 April, pp. 48-9). — Vin boierĭ munteni şi cu maitologĭ, «ex naturali saevitia» a luĭ Nicolae Mavrocordat, care-ĭ reclamă (29 Octombre; p. 76). — De se află un cadavru undeva şi satele vecine nu prind hoţul, vor da 150 de leĭ şugubină (26 Mart 1726; p. 114). — Pentru egumenĭ şi mănăstiri: *Stăneştiĭ* aĭ Buzeştilor «et a Maria Bani cuiusdam coniuge huiusque fratre Radule Postelnico, utpote prolibus Supremi Klutscher Raduli Buzeskuli, patriarchae Alexandriae dedicatum.» *Arhanghel:* de 300 de anĭ dat «a Vaivoda Vladulo boiaroni Opre Spathar eiusque fratribus, Radulo et Ivanco». *Segarcea.* Teritoriul era al luĭ Mihaĭ Viteazul. Radu Şerban îl dă Scaunuluĭ din Alexandria. La 1614, patriarchul de acolo-l alipeşte Stăneştilor. Ubi consequenter extructum est eiusdem nominis monasterium ab igumeno Parthenio anno 1680, continuatum vero ab eiusdem successore, Germano nominato, ante annos 25». La 1712, patriarchul Samuil supune Segarceĭ Stăneştiĭ şi Arhanghelul. *Jitian:* făcută de Doamna Balaşa, în 1688, dedicată Sf. Pavel de la Atos. *Bucovăţ:* «a Bano Craiovensi Stepan appellato fundatum et anno 1588 ab eiusdem filio Pervulo Klutscher monasterio cuidam in Graecia sito, S. Barlaami, dedicatum fuisse». *Căluĭ:* act din 1678, de la Şerban-Vodă. Fundată de Radu Buzescul Banul şi dedicată Patriarchieĭ Constantinopoleĭ. Supt Mateĭ-Vodă, «consanguinei illius a nepte» ieaŭ mănăstirea. — Supt Grigorie-Vodă, Dosofteĭ de Ierusalim o reiea. *Ţinţăreni:* «olim hereditas Spatharii Michaelis ex Kozofen eiusque fratris Dumitrasko Spinenul, capitanei», dată de văduva luĭ Mihaĭ şi de Dumitraşco Patriarchieĭ din Ierusalim. Cornea Brăiloiul o reface supt Brîncoveanu (lista e din 3 August 1731; p. 194). — Porta, bolnav de o săptămînă de frigurĭ rele, moare «hesternae diei secunda hora pomeridiana» (29 Februar 1732; p. 236).

80. Într'o chestie de zestre judecă la 15 Iunie 7231 (1723) Mitropolitul Daniil, «Radul Popescul Vel Vor., Iordache Creţulescul Vel Log., Dumitrachie Ramadan Vel Spat.»

81. 10 Iuni 7232 (1724). «† Avut-aŭ întrebăčune de fata

Radul Olănescul ispravnicul cu Vasilie Ungureanul, care iaste vătaf de čobanĭ de la oile Mării Sale viţăcolonel Pivoda, înnaintea noastră pentru neşte banĭ ce-ĭ zicea Vasilie Ungureanul că i-aŭ luat Radul în vreamea răzmiriţăĭ, fiind Radul căpt. de martalogĭ la Lovişte piste Olt, dincolo, şi, fiind oprit ca să nu treacă nimenea peste munte, au fost trecut un čoban de aĭ luĭ Vasilie peste munte, şi, prinzănd Radul de veste că aŭ călcat porunca, i-aŭ fost luat pentru gloaba t[1] 15, şi iar s'aŭ întorsu cu porunca Mării Sale secretariu Ruj, de i-aŭ dat în măna luĭ, iar Vasilie Ungureanul zicea cum că nu i-aŭ luat t[1] 15, dupe cum zicea Radul, ci zicea că i-au luat talerĭ 21 şi 4 berbecĭ.... Aŭ dat Raduluĭ leage să meargă să jure în sfănta bisearecă..., şi, putănd jura, să aibă pace, şi, vrănd Radul să jure, iar Vasilie nu l-aŭ lăsat să jure, ci aŭ poftit de i-aŭ maĭ dat Radul talerĭ treĭ şi s'aŭ înpăcat.

Gheorghie Cantacuzinò. Radul Golescul.

La porunca chesaricestiĭ administraţieĭ.

N. de Porta. I. Ştirbeaĭ. Staico B[engescul]. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

82. 17 August 7232 (1724). «Copie scoasă din cuvănt în cuvănt după carte egumenuluĭ Nicodim Tizmăneanu cu pecetea sfinteĭ mănăstirĭ şi cu tot săboru la măna Sfinţii Sale părinteluĭ Dositheĭ Brăiloiul de schimbu moşii Orbiĭ şi Saca.

Nicodim egumenul sfinteĭ şi dumnezăeştiĭ mănăstirĭ Tizmana, dinpreun[ă] cu tot soborul, care maĭ jos să vor iscăli anume —. Dat-am cartea nostră Sfinţii Sale părinteluĭ Dositheŭ monah Brăiloiul sin Corniĭ Vel Ban, ca să-ĭ fie Sfinţii Sale de bună credinţă pentru că, poftindu-ne Sfinţii Sa pentru moşia Orbi ot sud Gorj, partea mănăstiri, căt au rămas de danie de la răposat parintele Vasilie monah Brăiloiul, fratele Sfinţii Sale, căt aŭ stăpănit şi Sfinţiia Sa, părintele Vasilie, ca să-ĭ dăm Sfinţii Sale, maĭ avănd Sfinţiia Sa moşie într' acest hotar, şi fiind şi aproape de satul Sfinţii Sale, de Vădenĭ, fiindu-ĭ de trebuinţă; decĭ noĭ tot soborul de obşte ne-am sfătuit, fiind şi sfănta măn[ă]stire lipsită de dobitoace din vreamea răzmiriţiĭ, ne-am tocmit cu Sfinţiia Sa de i-am dat această

parte de moşie din Orbĭ, şi moşiia Saca de la cămpŭ ot sud Dolj, care moşiia Saca aŭ fost schimbat-o răposat Athanasie egumen cu dum. răposat Barbul Sărdarul, de aŭ dat moşiia Saca, ce s'aŭ zis maĭ sus, pe moşiia Jupăneştiĭ. Care moşie aŭ fost rămas de danie sfinteĭ mănăstirĭ, iar de la răposatu părintele Vasilie, fratele Sfinţiĭ Sale; şi Sfinţiia Sa părintele Dositheŭ ne-aŭ dat pe aceste 2 moşioare 3 iape cu mănjĭ bune şi cu un armăsarĭ bun. Decĭ, aşăzăndu-ne cu Sfinţiia Sa, i-aŭ dat şi scrisorile cele vechĭ la măna Sfinţii Sale, ca de acum înnainte să aibă a stăpăni Sfinţiia Sa aceste moşioare cu bună pace, Sfinţiia Sa, şi coconi Sfinţii Sale, şi nepoţ, căţ Dumnezăŭ îĭ va dărui păn în veaciĭ. Şi noĭ pentru maĭ adevărată întărire am pus pecetea mănăstiriĭ şi ne-am iscălit maĭ jos ca să-s crează.

Nicodim egumen Tizmeni.

Ioan Ermonah.

Nicodim proegumen ot Tizmana. Calinic ermonah eclisiiar[h] ot Tizmana. — Col. d-luĭ Tzigara-Samurcaş.

83. 10 Octombre 7234 (1725). Mărturie către Radul Olănescul că, «aducăndu-ne aicĭ naintea Mării Sal[e] beizadea ca să mărturisim pentru un copil de Ţigan», arată, cu cine e făcut. «Căcĭ eŭ pop Ghinea l-am botezat copilul, şi am cununat pe Dumitra Ţiganca cu Gheorghe, şi d[e] atunča, de la cununie, i-am spus luĭ Gheorghe Ţigan să nu fie pricin[ă], că Ţiganca iaste grea cu Ţigan[ul] Vorniculuĭ Olănescul».

84. Din «Protocollum dispositionum Valachiae Cisalutanae von 1726-31».

Diploma, din 28 Octombre 1726, liberînd pe Ban, în locul căruia vine un «praeses administrationis»: Schramm, cu un *actuarius,* cancelistul Dobner, din Ardeal, ce ştie româneşte. — «Iudices aciurati Bulgarorum» (1727; p. 16). — Episcopul Ştefan arată, la 17 Februar 1727, că Mitropolitul a poruncit episcopuluĭ din Caransebeş a-l introduce, dar a nu-l sfinţi pănă nu se va întoarce el din Viena. Ţara cere însă sfinţirea (pp. 23-4). — Consideraţiĭ despre negoţ, despre înlocuirea proiectată a monedeĭ. «Hinc nil aliud evehitur ad loca christiana nisi aliqua exigua quantitas cerae Venetias et aliquot

suum vel bovum seniorum e gregibus numerus Viennam abigitur». Porciĭ și grîul n'aduc folos. Adevăratul folos vine de la «oves, vaccae, butyrum, caseus, mel, sevum, equi (qui, cum parvae valoris et staturae sint, non emuntur per d. officiales, sed tantum per Turcas), uti et iuniores sues vel boves et bubali» : toate merg în Turcia, aducînd zloțĭ vechĭ și parale. Dar nu iese cît să se poate face negoț și plăti dările. Căcĭ se aduc din Turcia și haine: «scilicet varias sericeas materias et telas albas atque coloratas, gossipium, pelles, hic loci non reperibiles, et alia similia. Merces enim veneticas ob earundem charum pretium pauci emunt». Maĭ aduc de la Turcĭ și «oleum olivarum, caffe, oriza, amigdala, uvae passae, poma citronica, polipus, sapo praestantior, et plurima alia, quae terra ista non fert, comestibilia». N'aŭ cu ce duce vitele la vînzare, și «saepenumero hic pereunt . . ., uti et mel non venditum destruitur». «Mercatores, tamdiu durante contu maciae termino, perterrefiunt.» Baniĭ aŭ în Oltenia valoare maĭ mare decît la Constantinopol: ducatul e astfel egal cu 85 și 100 de groșĭ; nu e voie decĭ a se exporta. Să se scadă prețul monetelor rele turceștĭ (20 Iulie 1728, p. 92 și urm.).— Lista banilor curențĭ: «nummus, gresla, crucifer, polturac, para, grossus, septenarius», «qui hucusque vocabatur pitac et valebat 5 polturos, cuiuscumque fuerit imaginis, solum polonici, qui sustaky nominabantur, 4 faciebant poltures»; «marianus, sic dictus krivak», «orth [turc și polon: unul e un șfert de leŭ vechiŭ, cellalt de leŭ noŭ], tulth sive medii floreni» [turceștĭ, imperialĭ, și «aliorum principum»], florenĭ [imperialĭ, francesĭ și turceștĭ], talerĭ turceștĭ noĭ, leĭ vechĭ (de 100 de crăițarĭ), talerĭ imperialĭ, galbenĭ: veneticĭ, «creminicenses, ordinarii» *(ibid.)*.[1] — Inochentie episcopul va merge la Belgrad

[1] În Arch. de Stat din Buda, se află următoarele socotelĭ privitoare la banĭ româneștĭ în raport cu ceĭ din Ardeal, pe care le reproduc după o copie ce-mĭ comunică d. prof. G. Alexicĭ:

«Ducatorum, leonini et zlotonis valachici valor de facto currens, et accomodatus valori in Valachia currentis.

Unus nummus valachicus facit 1 $^1/_2$ nummum seu denarium transylvanicum; sic una poltura, quae apud nos tres nummos i. e. denarios facit, in Valachia

pentru sfinţire la 15 August st. v. (29 Iulie 1728; pp. 98-9). — Explicărĭ, din 23 Decembre 1728, pentru monede. Şi *praesesul* spune că a văzut la Izlaz «magnam mellis et saebi quantitatem iacere absque quod eam Turcae emere velint». Banĭ împărăteştĭ nu vin, turceştĭ nu pot veni. Să se prefacă mai bine baniĭ la monetărie (p. 111 şi urm.). — La 17 Ianuar 1729, plîngere că «domini Bulgari» se întind în pămînturĭ şi pădurĭ. — Plîngere că va lipsi moneda mică, luîndu-se paralele (pp. 137-8). — Pentru farmacia luĭ Raimund de Magrath (1730; pp. 146-7). — Se arată că, după asediul Timişoareĭ, Barbu Brăiloiul aduce pe Imperialĭ în ţară; Turciĭ şi Tatariĭ îĭ ieaŭ, după spusa fiuluĭ, Rudolf, turmele de peste Olt. Se uneşte la petiţie şi Ştefan, fratele acestuia (pp. 147-8). —

ad nummum valachicum facit duos nummos valachicos. Unus susták seu duplex grossus, qui apud nos 12 denarios facit, apud Valachos non nisi 8 nummos sive denarios valet et sic per consequens ratione aliarum monetarum faciendus computus, ita, ut ducatus, qui de facto apud nos valet fl 5=40, computando per nummos valachicos, faceret 360 Cum autem in Valachia faciunt nummos valachicos 350. hungaricales 5=25, constat pretium inter nos currens superare valachicum cum nummis valachicis 10, decem, qui faciunt nostros den. 15.

Leo, qui apud nos de facto hungaricales fl. 2=10 den. facit, computando per nummos valachicos faceret 140 Cum autem in Valachia faciunt nummos valachicos nonnisi 133, id est hungaricales 199½, constat precium leonini inter nos currens superare valachicum cum nummis valachicis 7, id est septem, qui faciunt nostros denarios: 10½.

Zlot valachicus seu antiquus apud nos valet hungaricales fl. 1 40 den., qui, per nummos valachicos computati, faciunt nummos valachicos 93½. Cum autem in Valachia de facto faciunt non nisi 89 nummos valachicos, id est hungaricales 132, constat pretium zlotonis valachici inter nos currens superaret valachicum pretium cum nummis valachicis 5½, id est hungaricis denariis 7½

Itaque, si equalitas pretii deberet institui inter nos et Valachos in ducatis, leoninis et zlotonibus, deberent ducati reduci ad florenos hungaricales 5=25, leonini ad florenos hungaricales 2, ubi nonnisi medius denarius superaret pretium valachicum; zlotones vero ad flor 1, den. 33 hungaricales, quo valore apud Valachos currit Cum autem zlotones vallachici sint duplicis speciei, quarum altera sub se, quoad intrinsecum valorem, levis, altera melioris sortis contineat, rusticum autem plebis ingenium easdem distinguere non assequitur, zlot valachicus promiscue ad fl 1.20 reduci commode posse iudicatur.»

«Alii autem duo ad sepulturam defunctae comitissae de Rosetti invitati Hurezum nos contuleramus» (2 Iunie 1730; p. 155). — Plîngere că-s prea mulțĭ preoțĭ. «Quot enim popae fiunt, tot contribuentes a praestationibus altissime fatae Suae Maiestati debitis eximuntur.» Episcopul nu se supune a consulta guvernul la hirotonisirĭ (p. 158). — Pavlichienĭ la Izlaz și Craiova (p. 182). — Turciĭ din Vidin, Rahova, Nicopol, amenință pentru că li se oprește negoțul (p. 183). — Venise la Izlaz Turcĭ pentru berbecĭ, cu 40-50 de pungĭ în zloțĭ. Aflînd că nu vine marfa, vreaŭ să se întoarcă (p. 240). — La 24 Iunie 1731, se trimete procesul-verbal de martorĭ în reclamația de moșiĭ ce aŭ făcut doĭ fiĭ aĭ luĭ Ștefan-Vodă Cantacuzino (pp. 277-8).—25 Iunie 1731. Plîngere a conteseĭ Bălăceanu, născută Cantacuzino, care are un fiŭ tînăr și e în «inops senilis status». Se propune a i se da o pensie (p. 276).

85. 30 Iulie 7236 (1728). Din porunca dumnealor preacinstiților consiliiarĭ Ilie Știrbeĭ, Gligorașco Vlasto», se dă carte de judecată luĭ Radu Olănescu, «ce aŭ fost ispravnic», în judecată «cu părcălabul Ion Moroiul din Muereasca și cu toțĭ săteani de acolò pentru dajdea și zahareaoa ce aŭ fost dat satul Muereasca la anul cu letul 7233: așa aŭ fost jăluit și cu memorialul... cum că... Radul... i aŭ fost împresurat cu dajdea și cu zahareoao... și le-aŭ luat și niste vite: boĭ, vacĭ, și niște vinurĭ, de le-aŭ fost văndut pentru banĭ». Se chiamă eĭ, «și cu sindiciĭ care aŭ străns banii și zahareoa, și aŭ adus și toate răvășalele... Și aŭ venit și Radul ispravnicul cu vătășiĭ luĭ și cu catastihul..., și am luat sama... vitele [ce] el le-aŭ fost ținut gloabă, iar satul Muereasca aŭ venit la Sfinția Sa răposatul părintele Damaschin episcopul de le-aŭ fost văndut cu tocmeală și cu zapisul lor, care zapis l-aŭ scos părintele Dosithеĭ, ispravnicul sfinteĭ episcopiĭ, de l-am văzut». «Numaĭ ce aŭ trecut maĭ mult leĭ 6, care aceștĭ banĭ i-aŭ fost dobăndă unor banĭ ce aŭ fost luat de la Neamțĭ, neputăndu-ș da eĭ baniĭ la vreamea lor.» Eĭ nu cred. Se ordonă jurămîntul la episcopie «pre sufletul luĭ și pre casa luĭ și pre ce să roagă luĭ Dumnezeu». E liberat. Preda Zătrianul și Dosofteĭ semnează. «Din Rîmnic.»

86. 30 Iulie 7236 (1728). «Eŭ Bratul, judeţul de aič din Rămnic, nepotul răposatuluĭ Sfinţieĭ Sale părinteluĭ episcopuluĭ Damaschin», dă scrisoare luĭ Radu Căpitan Olănescul că s'a învrăjbit cu el fără motiv, «maĭ mult de l[a] diiavolul», «umblănd unul asupra altuia cu vrăjbĭ şi cu părĭ pe la Măriia Sa directorul, prin Sibiĭ, şi pe aicĭ, prin Craiova, la Măriia Sa prezesul, precum şi pe la dumnealor prea-cinstiţiĭ consiliarĭ. Cănd aŭ fost acum maĭ pe urmă, viind dumnialor prea-cinstiţiĭ consiliiari Ilie Ştirbeĭ şi Gligoraşco Vlastò pentru treaba judeţuluĭ aicĭ în Rămnic», se judecă înnaintea lor. «Era să ne pedepsească după faptele noastre; decĭ şi noĭ, cunoscănd că maĭ bună iaste pacea şi dragostea, pentru aceaia am căzut amăndoĭ la pace, şi la dumnealor..., să ne iarte; şi înnaintea multura, fiind mulţĭ boiarĭ de faţă, ne-am împăcat, şi ne-am sărutat unul cu altul.» Îĭ dă carte că va trăi frăţeşte cu el. Altfel, «să fiŭ închinat gloabă galbenĭ 100».

Semnează: Şărban F[ă]rc[ăşanul, Preda Zătrean, Radu Socoteanul, Udrea Zătreanul, Ilie Ot[e]teleşanu, Barbu Bărseanu şi Părvul Logofăt Roşianul.

87. Din «Catastih de conscripţionul judeţuluĭ Vălciĭ de munte» (1729—30), etc., la Sibiiu.

«Megiaşi», birnicĭ, mărginaşĭ, văduve, nevolnicĭ, «cameralistĭ». «Oamenĭ streinĭ care aŭ venit de astoamnă de peste Dunăre . . . Mortasăpiĭ la Baia de Aramă i la Cerneţi.» Cară de 6 lunĭ de iarnă», pentru ofiţerĭ şi «comande», scutindu-se «slugile boereştĭ, catanele, şi aleşiĭ şi satele de drum». «Calicĭ, vătăşăĭ, viiarĭ, care lucrează viile împărăteştĭ.» Fuga de dajde, peste Dunăre: răspund vameşiĭ. «Acest răspunsu să li să dea: aŭ să şază unde aŭ şăzut [megiaşiĭ] şi să-ş dea dajdea, după cum iaste porunca, aŭ, daca nu, să ştie că vor fi lipsiţĭ de moşiile lor», ce se vor da la cine va plăti pentru eĭ. Oamenii «din drumurĭ», ce nu daŭ contribuţia, ci «drumul de forşpan» pe căile Sibiiuluĭ, Cerneţilor, Tìrgu-Jiuluĭ, Caracăluluĭ. «Rănduiala de zaherea, şi de făn, şi de leamne.» «Descreţion de grăŭ şi porumbu, şi de făn» pentru trupe. «Zaharea de vară, care s'aŭ aşăzat pe numele oamenilor.» «Simbriile de un an» = 8.910 «florinţĭ nemţeştĭ».

«Birul ce s'aŭ scos, să dea boerănașiĭ și alțiĭ ce aŭ fost căpeteniĭ de slujitorĭ, și sutașiĭ, pentru că dijmărit nu daŭ, numaĭ oerit al treilea an» «Orănduiala casălor de rănd.» «Banĭ de slugile boereștĭ» fără avere personală. «Contribuționul de tot anul.» *Cheltuielĭ:* «S'aŭ dat părinteluĭ episcopuluĭ de la Sardichiia, pentru streinătatea Sfinții Sale, 108 fl. .. S'aŭ dat lu Antonie dascalul letinescu, să grijască casele de școală, fl. 30 ... Secretaruluĭ Deporteĭ ... Unuĭ Neamțu tobaș, care aŭ bătut toba pentru lazaret. [Pentru dusul la Sibiiu al luĭ Dosofteĭ Brăiloiŭ și Constantin Strîmbeanul.] Luĭ Negoiță și Barbu Săulescu, luĭ Ion Bibescu, «din birul lor la boerănași ... Peste leĭ 50, ce s'aŭ fost dat lu Leondari dascalul grecescu, din simbriia luĭ, i s'aŭ maĭ dat acum încă fl. 83, crăițarĭ 20 ... Căpitanĭ, hotnogĭ, stegarĭ ... S'au dat pentru îmbrăcămintea gădeĭ și pentru a muereĭ luĭ; însă pentru o dulamă gădeĭ, și cizme, și nădragĭ, și un cojoc, și Țigănciĭ o dulamă și o păreache de cizme». Banĭ la Pietrarĭ, «ce le-aŭ luat catanele în silă, fiind în drum satul ... Satelor ot sud Gorj, care i-aŭ bătut piatra și aŭ fost astă vară soldațiĭ pentr'ănsele ... La 4 canțeliștĭ rumăneștĭ ....».

— 88. 23 Iunie 7237 (1729). Ștefan Prășcovean arată că a pus pe Radu Olănescu a lua pentru el «galbinĭ de aur» 50 pe treĭ lunĭ: «galbenĭ crăieștĭ».

P.S. «Insă dentr' aceștĭ galbenĭ ce scriŭ maĭ sus, aŭ fost zeač e] carolinĭ și holandezĭ.» Copie.

89. Către «chesarocrăiasca administrație», Radu Olănescul Vornic. «Pentru dumnealuĭ județul Radul de la Ocnă.» «Eŭ daŭ dajde Împăratuluĭ, și toate moșiile le-am lăsat peste Olt pentru slujba prea-milostivuluĭ stăpăn și 'n vreamea răzmerițiĭ, precum voĭ arăta cărțil[e] răposatuluĭ Mării Sal[e] Ștainvil ghen[e]ralis.» — Decisie favorabilă: Craiova, 14 Maiŭ 1734. Salhausen și consilieriĭ.

90. Din Protocolul oltean pe aniĭ 1733 și urm., la Sibiiu. Fug țeraniĭ «de prin satele de pe marginea Oltuluĭ» (p. 3). — Milostenie pentru Sf. Mormînt (p. 6). — *Compania* grecească și cea bulgărească: Greciĭ stau la Tîrgu-Jiu și aiurea. Dacă nu se țin «la 4 orașe», vor fi supușĭ la «contribuțion»

(p. 8). — Ordin către preoţii din Craiova a ţinea liste de morţi (p. 13). — Menţiune de imigranţi «din Banat şi din partea turcească» (p. 30). — Menţiunea celor doisprezece vieri ai episcopului catolic Stanislavici la Suteşti (p. 32). — Episcopul Damaschin de Rîmnic iea bani de la mănăstiri pentru drumul ce a făcut la Belgrad (1733; p. 47). — Menţiunea bolii episcopului (1734; p. 75). — Bulgari şi moşneni la Brădiceni (p. 200). — «Aŭ răposat aici la Craiova, aseară, la 10 zile ale acestii luni, după călindariul nou..., părintele Inochentie.» Până la numirea, din Viena, a noului episcop, Ghenadie de Cozia va administra diocesa (11 Februar 1735; p. 208). — «Donum gratuitum» (p. 268).

91. 27 Novembre 7243 (1734). «Iordachie căpt. ot Lovişte» către Domn. Primise ordine pentru «fečor[ul] unui Toader pisar Dindar de la Sibiiŭ, pe o moşie din Lovişte, ce să chiiamă Perişani». O luase Domnia, dar nu se află «la cătastiv moşiilor domneşti». Află că «acei oameni ce şăd pă acea moşie, daŭ la o dajde ug. 7, şi săntu pleiaş». Avea şi «casă bună şi alt dichis înprejuru casii, şi iaste şi o roată de moară în cupe» şi doi munţi. Pentru dijmă întreabă «pe un părcălăbiel de acolea, ce aŭ fostŭ mai naintea pe lăngă Toader Pisar, şi pe săteani.» «Căt ş'aŭ ţinut fičorul lui Toader Pisar, vitele acolea, nu le-aŭ lat nice o dijmă, ci i-aŭ clăcuit şi, după ce ş'aŭ ridicat el vitele de acolea, de le-aŭ dus în ţara ungurească, n'aŭ mai avutŭ oameni nice o superare păn az, iar azi spun că aŭ mersu un Negoiţă, ce şade la oraş la Piteşti, care iaste orănduit dupe moşiile domneşti, şi le-aŭ luatŭ tal. 7 p[l].» — Bibl. Ac. Rom., 120/LXIII [1].

92. Din Protocolul oltean pe 1735 la Sibiiŭ: Pentru «clironomia» lui Şerban Ştirbei (p. 1). — Privilegiul pentru Cli-

[1] La 30 April 1701, Împăratul, după cererea lui «devotissimus et perpetuus vasallus principis Valachiae Transalpinae deputatus Theodorus Ladislaus Dindar», permite lui Brîncoveanu a-şi cumpăra casă şi grădină în suburbiul Braşovului, unde află că şi-aŭ luat averi imobile şi «plures iam extranei, diversae nationis, homines, Graeci videlicet. Valachi et Hungari» (Arch din Buda, *Canc. Transylv.*, 1709, n° 9, după o copie de d. profesor G Alexici). Cf. Iorga, *Sate şi preoţi din Ardeal, passim.*

ment de Cozia, noul episcop de Rîmnic. Se asigură de iubirea Împăratuluĭ pentru «neamul iliricescu», se recunoaşte dreptul alegeriĭ episcopilor şi egumenilor: alesul e «confirmăluit»; rămîne a fi sfinţit de al «Beseareciĭ Răsărituluĭ rituluĭ grecescu în ţărăle noastre aşăzat arhiepiscop şi Mitropolit». Fusese treĭ «candidaţĭ», dar pe Climent «clirul şi norodul din preună, precum să cade, l-aŭ cerut» (1[iu] Octombre 1735; p. 3).—Numirea luĭ Gherasim ca egumen de Tismana.—«Nemţiĭ» din Craiova se supun Vornicilor şi dajdeĭ (p. 6).—Oamenĭ din ţară, cari merg pentru lucru «la Şclavonia» (p. 9). — «Podurile dupe uliţile Craioveĭ» (p. 10). — «Casăle de spiţieriia împărătească, care să face aicĭ în Craiova» *(ibid.)*.—«Podurile ceale vechĭ» din Craiova (p. 10). — «Obroace, ferdeale, ocale şi cantare», pecetluite de inspector *(ibid.)*. — Căpitan şi călăraşĭ, pentru a *apuca (ibid.)*. — Opriţĭ *mojicii*, între cari şi dorobanţiĭ, de a *umbla la vînat*, «nicĭ cu ogarĭ, nicĭ cu puşcĭ, nicĭ cu nicĭ un feliŭ de măestrìĭ» (p. 27). — «Contraband» pentru stupĭ ascunşĭ: vor plăti vinovaţiĭ şi «cu măna, cu colacul şi treapădul călăraşuluĭ» (p. 27). — Boierĭ aduc oamenĭ de peste Dunăre (p. 28). — Episcopul lua une orĭ poclon îndoit (p. 29). — Cînd era «îngheţul Oltuluĭ şi Dunăriĭ», se dădea ordin ca strîngerea «contribuţionuluĭ» să nu se facă «cu mare seclet pentru banĭ, ci foarte pe încet şi spre voia lor, cu blăndeaţe să să ceară baniĭ, iar pe satele din lăuntru maĭ cu tărie să să apuce de banĭ, ca să să facă baniĭ, iar, stricăndu-să ghiaţa, să să apuce uniĭ ca şi alţiĭ să plătească contrebuţionul lor» (p. 32). — Un eclisiarh de Tismana e la arest, cu toate protestările mănăstiriĭ: după cercetare, se va da episcopuluĭ spre judecată canonică (p. 34).—«Tîrgu în Cerneţĭ» *(ibid.)*. — «La marginele Austrieĭ» «lazaret saŭ contomaţie» de opt zile pentru «dobitoace» (p. 35). —«Fleşariĭ nemţeştĭ» (p. 40). — Către Dositeĭ Brăiloiŭ, pentru «datoriia ce aŭ avut răposatul Cornea Brăiloiul la răposatul Barbul Sărdariul... Cum că aŭ ramas banĭ gata aĭ răposatuluĭ Corneĭ Brăiloiul la răposatul Barbul Sărdariul tal. 7.000, şi, unde iaste suma banilor, zic că iaste cu altă slovă, şi suma stricată». În alt act, tot de la Brîncoveanu, «scrie cum că sănt

6.000 de lei la Barbul Sărdariul, aĭ Corneĭ Brăiloiul, şi arată acolo cum că Domniia n'aŭ luat nimic de ale casei Barbuluĭ Brăiloiul pentru aceale 60.000 de leĭ». Trăieşte încă «jupăneasa Corneĭ Brăiloiul». «Puncturile ce aŭ dat dumnealor fiiĭ Barbuluĭ Sărdariul în potriva răposatuluĭ Corneĭ Brăiloiul... Sfinţia Ta pe supt răposatul Brăiloiul eştĭ fratele cel maĭ mare» (27 Februar 1736; p. 42). — Ştefan Brăiloiul împrumută pe episcopul Inochentie, «când aŭ fost la Beligrad, de s'aŭ hirotonisit, cu galbenĭ de aur 49» (p. 44). — Climent cere pe eclisiarhul arestat, pentru a *se canoni* la o mănăstire. I se răspunde că «acest lucru iaste criminal» şi că s'a început instrucţia (p. 44 şi urm.). — Oprită trecerea în Banat fără *paşoş* (p. 47). — Oprit sunetul clopotelor noaptea (p. 50). — «Antonie Epis» participă la o cercetare (p. 54; cf. Engel, *Gesch. der Walachey*, p. 85). — Plîngerĭ de la Climent pentru judecăţĭ şi gloabe bisericeştĭ usurpate de Vornicĭ (p. 55 şi urm.). — Un om luat cu sila «între oameni ceĭ lungĭ pentru slujba Craiuluĭ de Prusiia»: şi «l-aŭ dus păn aproape de Timişoara prinsu şi cu sila». I se zice «David Lungul», e din Pìrscov, fiul Bratuluĭ; cel ce-l ispitise e un Pătru Berariŭ, ce e pedepsit «cu bătae la Tărgul de afară, între vedearea tuturor»: el şi compliciĭ capătă 100, 80 de beţe. «Iar Zamfir Bărbiiariu, de vreame ce s'aŭ dovedit că l-aŭ chemat Pătru Berariŭ numaĭ ca să rază pe haiduciĭ aceĭ lungĭ şi i-aŭ dat Pătru Bărbiiariu 20 de zloţĭ, de i-aŭ dus, de i-aŭ dat lungilor acelora şi cărciumariuluĭ, unde era eĭ în gazdă, iar nu iaste atinsu de altă vinovăţie spre ajutoriŭ pentru luarea cu sila a luĭ David Lungul, — iĭ iaste destul pedeapsa arestuluĭ» (24 April 1736; p. 57). — Oprit a se vinde de străinĭ vin şi rachiŭ în bîlciŭ (p. 62). — «Cazarmele de la Fometeştĭ» (p. 69). — «Pentru aducerea apeĭ pe supt pământ de la fântâna Preseciĭ» la Craiova (p. 70). — «Alexandru săn Mateĭ Veneţiianul, Bulgariul de la Brădiceanĭ» (p. 79). — Proces pentru zestre între groful Şerban (?) Cantacuzino şi soacra, «jupăneasa Măriia»: căsătoria fusese făcută de Dositeĭ, «cu dumneaeĭ jupăneasa Marica, nora Sfinţii Sale» (pp. 78-9). — «Cumpania Bulgarilor de la Brădiceanĭ, pentru o bătae ce s'aŭ făcut cu oameniĭ

de acolo», în care *se amestecă* și Vornicul Radu Bujoranu (p. 82). — «Armașul de Țiganĭ» (p. 83). — Sare cumpărată «din partea turcească» (p. 84). — «Cumpania de la Rogova» (p. 85). — Episcopul Climent e chemat pentru hirotonie (p. 86). — «Mănăstirĭ patrierșeștĭ» (p. 95). — Se scrie episcopuluĭ Climent «să nu te maĭ tinzĭ la vinăriciŭ» (p. 96). — ‹Compania, care vor să iasă de aicĭ la Ardeal (p. 99). — Cleric lăsat în pedeapsa episcopuluĭ, ‹pentru hatîrul Sfinției Tale» (p. 111). — «Carte de slobozenie de rumănie› *(ibid.)*. — Către Climent: «Sfinția Ta nu veĭ să plăteștĭ poștea și ștafeta aceaia ce s'aŭ trimis de aicí la Sibiĭ și la Ocnă pentru moartea răposatuluĭ Sfinției Sale părinteluĭ episcopuluĭ Inochentie» (p. 115). — Pentru mergerea la Belgrad, ce se poruncise luĭ Climent (p. 126). — Mențiunea răposateĭ Maria Bălăceanu (p. 150). — «Jupăneasa Mariia a răposatuluĭ Corneĭ Brăiloiul› (p. 159). - «Măcar că nu s'aŭ scris nemțăște la dum. Vorniciĭ, neavănd vreame» (p. 199). — «S'aŭ scris la toț boiariĭ din 24 de familiĭ: Fiind-că dumneata fără de nicĭ-o pricină te-aĭ rădicat cu toată casa dumitale de aĭ fugit la munte, din care fugă a dumneavoastră boiarilor de țară s'aŭ spăimîntat țara, de s'aŭ spart cu totul, de am rămas numaĭ noĭ administrațiia aicĭ, singurĭ; din care să pricinuiaște, nu numaĭ pagubă și scădeare contrebuționuluĭ împărătescu, ce și mare prăpădenie și piiardere a toată economiia lăcuitorilor; din care va să să facă mare lipsă și pagubă» (12 Iulie [1737]; sfîrșitul registrului, întrerupt la aceste cuvinte).

93. 18 Ianuar 7243 (1735). Constantin Mavrocordat, pentru «un satu anume Rerence de la Ținutul Cernăuților, care satu este discălecatu pe moșie sfintiĭ m[ă]n[ă]stirĭ Slatiniĭ, și aceĭ oamenĭ sătenĭ sintu închinațĭ la starostel[e] de Cernăuțĭ, și, acum jăluindu-ne... Varlaam Ursache egumenul și cu tot săborul..., dzicăndu că m[ă]n[ă]stire numaĭ cătu ia dijmă de la acel satu, iar altă poslușanie nu fac m[ă]n[ă]stiriĭ, ce facu agutoriŭ starosteluĭ... Măcarŭ că acasta pricină am fostu și hotărăt-o Domniia Mea pentru oameniĭ ce ședu în sate pe moșiile m[ă]n[ă]stirilor, să fie supt ascultare m[ă]n[ă]stiriĭ, să facă poslușanie m[ă]n[ă]stiriĭ, iar să nu fie închinațĭ pe la boiariĭ, etc. — Bibl. Ac. Rom.

94. Chitanţă de la Anton Marstaller Vornic, la 8 Ianuar 1735, pentru suma de 50.354 fl. renanĭ şi 12 crăiţarĭ, culeşĭ de Radul Olănescul Vornic. Cf. *Studiĭ şi doc.,* I-II, tabla, la : Marstaller. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

95. «† Dat-am această cvitanţie dumnealuĭ Vorniculuĭ Radul Ol[ă]nescul, să fie de încredinţare cum să să ştie că pentru zloţ cincĭ sute după nişte băcăniĭ ce le-aŭ lăsat Măriia Sa domnul ghin[ă]ralul de s'aŭ văndut la Rămnic, l-aŭ apucat acum Măriia Sa doamna ghinărăriţa dă i-aŭ dat toţ deplin la măna mea: nicĭ maĭ mult, nicĭ maĭ puţăn. Cvitanţiia acasta să fie crezută. Dich. 11 1737. Ioannes Vilherm Hopmester.» Pecete roşă. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

96. 20 Iulie 1742. Mihaĭ Racoviţă. Pentru a fi un singur conducător al parochiilor. Greceşte. — Bibl. Ac. Rom., 1/LV.

97. Din poronca Domnuluĭ nostru Io Costandin Neculae Voevod, l^t 7250 [15 Iulie].

Judecată între Simion «Petre Giurgiuvanul ginerili luĭ Ion Tăutul cu cumnatu Dum[i]traşco Tăutul, fecoru luĭ Ion Tăutul». Are zapis al socrilor (12 Ianuar 7232) pentru o moşie «din Cămpullungu rusăsc», ce zălogise la «Turculias[a] Medelniceroae». Aceasta botează pe Maria, soţia luĭ Giurgiuvan. Dă zălogirea Marieĭ. Dumitraşco arată o diată din 8 Februar 7242. — 135/LIX.

98. 11 August 7250 (1742). «Dumitru părcălabu din Păuş[e şt]ĭ Măghiiaş» şi alţiĭ împrumută de la Vornicul Radu Olănescu «zloţ noĭ 23», iar, ca dobîndă, «să-ĭ dăm fălcĭ de făn 11 p^1, în livezil[e] dumnealuĭ.» — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

99. Pentru «3 bucăţĭ de aur» aflate de un Ţigan. Îl ieaŭ Bujoreniĭ şi Drăghicĭ Olănescul, fratele luĭ Radu. «S'aŭ fost vorbit între dănşiĭ ca să nu maĭ spue nimănuĭ ca s'aŭ găsit acel aur.» Află un Logofăt şi iea «colac» de 50 de leĭ de la Radu. Gheorghe Cantacuzino «aŭ apucat pe aceştĭ 3 boiarĭ . . . ca să-l ia de la dănşiĭ, zicănd că iaste al Mării Sale». Mărturie «cum că Drăghicĭ, la aurul ce aŭ fost dat Şărban-Vodă la frate-său Tudosie, nu aŭ fost amestecat». Doamna-l dase luĭ Tudosie, «să i-l păstrează». — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

100. 8 August 7251 (1743). *Întrebăciune* înnaintea boierilor din ordinul luĭ Mihaĭ Racoviță. Radu Olănescu spune «că, fiind dat Măria S[a] Doamna Mariia a Mării Sale răposatuluĭ Șărban-Vodă în măna unchiu-său, luĭ Tudosie Olănescul, 23 de bucăț de aur, ca să le păstreaze pănă va trimite să le iea, aŭ stătut la unchiu-săŭ pentru aceste bucățĭ de aur multă vreame, pănă în Domniia Mării Sale răposatuluĭ Ștefan-Vod[ă] Cantacuzinò, iar, când aŭ fost atuncĭ, trimițănd Măria Sa Doamna Mariia aič în țară, aŭ apucat pe Tudosie Logofăt pentru acest aur, și aŭ fost dat 20 de bucăț de aur, iar pentru 3 bucățĭ de aur aŭ fost dat seama că, fiind aorul în seama fraține-săŭ Simeĭ, tatăl Raduluĭ, dela dănsul aŭ perit». Ea dă termin de o lună luĭ Tudosie, Dràghicĭ și Pîrvul Olăneștiĭ, «să meargă peste Olt la casa lor, să apuce pă nepotu-săŭ Radul». Merg «cu om domnescu». Judecată la episcopul Damaschin. Se impune jurămînt. Iar Radu, nepotul lor, fost-aŭ căzut cu rugăciune la dănșiĭ ca să nu priimească unchiĭ luĭ jurămănt, ci să-l ajutoreaze cu o sumă dă banĭ, ca el să plătească aorul». I se daŭ 100 de talerĭ: «luăndu-să țara dă peste Olt în stăpănirea Neamților și săpănd niște Țiganĭ» aĭ luĭ Șerban Bojoreanul, «ca să-ș facă bordeae în siliște în Olăneștĭ», află treĭ bucățĭ de aur. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

101. 11 Ianuar 7252 (1744). Ioan Mavrocordat, pentru mănăstirea Slatina: «aŭ văndut orănda aceluĭ sat unuĭ Jidov de acolò din sat [Răreancea. Nu dă baniĭ.] S'aŭ tocmit orănda satuluĭ cu alt Jidov... Starostiĭ de Cernăuțĭ peste voe și tocmala lor aŭ dat orănda iar în sama Jidovuluĭ celuĭ d'intăĭ.» Bibl. Ac. Rom.

102. 25 Decembre 7259 (1750). Constantin Racoviță. Mitropolitul Iacov îĭ spune «cum că preoțiĭ dupre la bisearicile domneștĭ i boiereștĭ pun pricină și nu vor să dea la aceștĭ banĭ a poclonuluĭ cărjiĭ, ce aŭ orănduit Sfinția Sa ca să dea de tot preotul și diiaconul din toată țara căte 4 leĭ, arătănd uniĭ din preoțĭ cum că aŭ cărțĭ gospod de scuteală». — Bibl. Ac. Rom., 66/LXV.

103. 5 April 7252 (1744). Iordache Muruz, Vel Ban al Scau-

nuluĭ Craioveĭ», judecă într'o afacere de vin trecut pe la Boiţa. Ilie Zătreanul e în proces cu socrul săŭ Radu Olănescul, ‹ zicând că, la vreamea răzmiriţiĭ trecute, fiind cu toţi şăzătorĭ la Ardeal, pe ţara Oltuluĭ, în satul Scoreaiul, şi întorcându-se dumnealuĭ Radul Olănescul în Lovişte...» — Col. Gr. P. Olănescu.

104. 15 Septembre 7254 (1745). Testamentul luĭ Radu Olănescu. «Am dat văcărit la Mihaĭ-Vodă pentru 4 bivolĭ şi pentru 6 caĭ, t[1] 10 p[1]; neavând de cheltuială, am pus la Pârvul băcan un časornic zalog, şi mi aŭ dat t[1] 8 [ceasornicul făcea 50] I-am făcut nunta de la mine [unuĭ ginere], afară din dulceţurĭ, ce aŭ adus el: çu pita, cu vinul, cu vacĭ, cu oĭ, cu ce aŭ trebuit, cu pasărĭ, cu vânaturĭ, cu toate ce aŭ trebuit. L-am ţinut doĭ anĭ în casă, cu pită, cu vin, cu carne, cu slugĭ, cu caĭ, cu de aci, cu cât aŭ trebuit în casă; n'aŭ cheltuit măcar doĭ banĭ; ci socotesc că va fi ačasta dobânda banilor şi cheltuiala a porcilor». Îĭ ţine porciĭ în porumb. «Iar el s'aŭ întâlnit cu nişte Sasĭ, ci i-aŭ dat câte 4 zloţĭ, şi i-aŭ adus pă Sasiĭ aceia tocma aicea la Olăneştĭ... Şi la bote[zul] copiliĭ, pă ce s'au dat: la cafè oc. p[1], t[1] 1, la zahar oc. 1, t[1] 1, la condite oc. p[1], t[1] p[1] i banĭ 30, la şofran dram 2, t[1] p[1], la piper oc. p[1], t[1] 1, la orez oc., banĭ 40, la migdale oc. p[1], banĭ 40, la untdelemn oc. p[1], banĭ 40, la stafide roşiĭ i neagre i zmochine oc. 3, t[1] 1, la carne de vacă oc. 15, oc. câte banĭ 14: t[1] p[1], limba i rărunchi i maţe, banĭ 30, la 74 lămâĭ, banĭ 30, la ţiganiĭ lăutarĭ, t[1] 1, la bucătarĭ, t[1] p[1], i vacĭ 30; care să fac t[1] 9.» Şi ginerele Ilie-ĭ iea fân şi stupĭ. ‹ Din zilele Neamţuluĭ.» ‹ Până nu didease iarna cea mare.» «6 vulpĭ t[1] 12..., 16 guşĭ de vulpe, frumoase, t[1] 16›. «Miiare de t[1] 24 i banĭ 9.» «Pentru flintă ce am dat la Sinca în prăvălie, să o vânză.» Cu nora n'a luat zestre «cât iaste supt unghe: nicĭ cârpe, nicĭ haine, nimic, nimic; ce încă eŭ am dat aşternutul cu totul, cu faţa plapomeĭ de cutnie, care am dat numaĭ pe faţa plapomeĭ t[1] 14; la veselie tot eŭ am cheltuit de l[a] mine». «Salbă de 100 de galbenĭ ungureştĭ, şi i-am dat altă salbă de 20 de galbenĭ, şi i-am făcut gheordie şi o tivilichie de coţ 9, cotul câte zloţĭ 15 ... şi la cacon, de blănitul lor, zloţĭ 55, o chingă cu paftale de Ţarigrad, zloţ 30 ... Când

[diiaconul Pătru din Rămnic] aŭ vrut să fugă în ţara ungurească, zicănd să-ş ducă copii... Cărţĭ feal de fealiŭ: časloave, moliftenic, o biblie, alte cărţĭ de trebuinţă a besearicii, de toate; o flintă, un struţ, un carabin, o sabie ferecată, un cal ungurescŭ..., o dulamă vearde de belacoasă..., 4 părechĭ de cuţite de argint cu lingurile lor şi zeace lingurĭ de argint...». «Ca să facă şindilă de cea groasă, ca să învălească moara de la Rămnic.» «Banĭ nemţeştĭ.»

Cercetată de «iereĭ Flor., dascăl slv., 1757 (arabic)». — Col. Gr. P. Olănescu.

105. 1751. Grigore Ghica, «voă tuturor Romînilor, [şi] altor striinĭ, Saşĭ, Ungurenĭ, carele lăcuiţĭ în ţara Ardealuluĭ şi treceţĭ cu oile la păşune aice 'n ţara Domnii Mele, uni iernîndu-vă oile voastre şi alţi vărîndu-vă vara». Li arată că a venit la el «Grigore scriitorul cel rumînesc al cetăţiĭ Sibiuluĭ» cu carte «de spre partea cinstituluĭ magistrat» şi «carte de jalbă» de la eĭ. Anume că «oeritul cel obişnuit, care plătesc pămintenii [i] striinĭ, încă şi Turcĭ, a fost «parale 5 de oaie», iar acum aĭ lor li-ar fi spus că Domnul a adăugat «alte» patru parale de oaie, «cum că am cere alt oirit, de vară». «Şi pentru aceasta cereţĭ întrebăciune, de este prin ştirea noastră aceastea, aŭ de nu este.» A răspuns către «magistrat». «Noĭ nu cerem a lua două oierіturĭ, ci un oierit, după vechiul obiceiŭ.» El a *stricat* ce se înnoise de alţiĭ, «şi aŭ rămas după obiceiul cel vechiŭ, precum aŭ fost la răposaţiĭ Domnĭ, moşiĭ şi strămoşiĭ Domnii Mele». În prima luĭ Domnie, se dădeaaŭ cincĭ parale; apoĭ se adăusese la zece. El a dat ordin să fie oieritul simplu, nu îndoit. Se va ţinea de ordin, «până cînd ne va ţinè Domnul Dumnezeŭ în domnescul nostru Scaun al ţeriĭ aceştiĭ». Aşa,—şi nu adaus! «Nu trebuieşte aşa, îndată voĭ după auzire mincinoasă să vă faceţĭ nălucire şi spaimă; trebuieşte întăiŭ să auziţĭ porunca noastră, care se dă în scris, iară nu prin vorbe deşarte; că Domniia Mea toate poruncile, cîte le dă, în scris, de se cetesc întru auzul tutulor.» I s'a spus însă, «cum că de doĭ anĭ încoace sînt uniĭ den Ardelenĭ cariĭ îşĭ aduc oile la păşune în pămîntul ţeriĭ vara, cînd ieste păşiune cè maĭ bună şi alişverişul cel maĭ de folos şi maĭ cu cîştig, de fac brînză,

cascaval şi toate cele ce trebuiesc, aicĭ, în pămîntul ţeriĭ, şi, toamna, la vremea oerituluĭ, nu scoboară oile la baltă, aŭ să le ţie pe munţi ţeriĭ la fînaţe, ci, pentru ca să nu plătească oeritul, se întorc oile în Ardeal, şi cu aceasta pricinuesc, nu numaĭ paguba Cămăriĭ domneştĭ, ci şi celoralalţı Ungurenĭ li se face nedreptate; pentru că cum va putè suferi Domniia Mea uniĭ den voĭ Ardeleniĭ, pentru că să coboară oile iarna la păşune în pămîntul ţeriĭ, să plătească oeritul deplin, după obiceiul cel vechiŭ, şi alţiĭ, cariĭ îşĭ ţin vitele la păşune vara, cînd ieste păşune cè maĭ bună, şi maĭ cu bişug, şi maĭ de cîştig, să nu plătească oieritul, şi să înşele Camara Domnieĭ?» Pentru aceştia se dase ordin a li se *scrie* oile şi a da cincĭ «parale vechĭ». După plată, «să-s ia revaş de samă de la mîna orînduiţilor boierĭ, ca toamna, la vremea oierituluĭ, să nu aibă altă supărare.» A trimis cu omul Sibiiuluĭ pe «Gheorghie Logofătul de taină, ca să să cetească porunca aceasta». Să-ĭ dea acestuia «în scris toate oile», dar numaĭ cele ce n'aŭ plătit încă. «Să fie nesupăraţĭ şi de vamă, care era obişnuit de le lua vama, şi de oaie, şi de caĭ». Astfel dînd acum cincĭsprezece «banĭ vechĭ», nu *li vor face supărare oierĭĭ toamna*. Pot fi aşteptaţĭ şi pănă în toamnă, dar să-şĭ *scrie* oile, şi «să luaţ în chizăşie unul pe altul, legîndu-vă cu zapis şi cu chizăşĭ». De nu vor da nicĭ atuncĭ, vor fi împliniţĭ maĭ tărziŭ.» Iar, de nu se va găsi aceia, se va apuca alţiĭ pentru dînşiĭ de vor plăti.» «Să vie cu îndrăzneală şi cu bucurie.» — După o copie cu litere latine, în *Protocollum sedis selistensis,* 1750 şi urm., p. 80 şi urm.

106. 6 Mart 7259 (1751). «Seama dumisale Dumitraşco Pă-l[a]d[i] i dumisale Iordache Balasache Peharnic, de bani cuniţiĭ ot Ţinut Putniĭ.» — Bibl. Ac. Rom., 88/LXXXVI.

107. 23 Novembre 7263 (1755). Mateĭ Ghica. «Pentru parte ča maĭ aleasă, maĭ cinstită, adică orînduiala boerimiĭ, neavănd nice o chivernisală, nicĭ un venit spre staria şi întemeiare eĭ». Trebuind a sta la Scaun, aŭ boieriĭ «mare nevoe». Fac datoriĭ: «aŭ cădzut multe niamurĭ vechĭ şi nicĭ s'aŭ maĭ rădicat». Aŭ veniturĭ orĭ-unde aiurea boieriĭ. Statorniceşte decĭ şi el în Moldova. Logofătul: 3 leĭ de pungă la cumpărarea slujbelor, la

protocălire. Stringîndu-se în credință, va lua din răsura strîngătorilor. Va lua 500 leĭ de la stărostia Cernăuților: «banii solăritului, după vechiul obiceiŭ» *(sic),* la Sf. Dimitrie și la sfîrșitul luĭ Decembre. Vornicul Țeriĭ-de-jos: «la vreme otacilor», 5 parale «de boul de negoțu» și 4 «de cal»; 3 de vacă, «pe vitele ce vor trece, în ceia parte». «Iară Vorniciia Bărladuluĭ și șugubinĭ, gloabe, fiind un obiciaiŭ, un lucru urăt, s'aŭ rădicat, și de acmu să nu maĭ fie». Vornicul-Mare al Țeriĭ-de sus: «mortasipiia Chișănăuluĭ». Hatmanul: «pocloanile sale» de la orĭ-ce «capităniĭ». Postelnicul-Mare: «părcălăbiile», afară de Galațĭ, care e a luĭ Vel Jitnicer și Vel Pitar. Spătarul: «de la ocnă», 1 para de drob, ca și Marele-Ban. Vistierul: o pungă «pe čfert, havaet». «La vremea văcărituluĭ», 2 pungĭ. Banul: de la sare. Căminariul: «a Caminiĭ». Páharnicul: buțile ce vin în Iașĭ, cîte un «leŭ noŭ», — scutițĭ fiind boieriĭ și maziliĭ. Tot așa: «din ortul stărostescu de la Putna» jumătate (împărțit cu al doilea Paharnic). Stolnicul: de pogonărit de tiutun, 1 1/2 ban (1 ban Vel Medelnicerul). Comisul: ca de obiceiŭ. Și Agia. Medelnicerul: 1 ban de pogonul de tutun. Clucerul: «folăritul», 2 galbenĭ de stînă, «iar cu 2 banĭ de măndzare». Sulgerul: «de boiĭ ce trec la Bosna» 5 parale, «și de rămătoriĭ ce trec în țara leșască saŭ în țara unguriască», 4 banĭ; «orĭ de la Țara-Rumăniască de vor fi, orĭ de aicĭ den țară». Jitnicerul și Pitarul, de la pîrcălabul de Galațĭ: 1000 de leĭ pe an. Armașul: 500 leĭ de la starostele de Cernăuțĭ. Șătrarul: «de la otace». «Banii gramaticii de vamă». Logofătul al doilea: «1 galbăn de piatră la hotărătul moșiilor». Vistierul al doilea: din răsurile șfertuluĭ, și din «zăciuiala zlotașilor»: la 10 baní, 1/2. Păharnicul al doilea: din venitul celuĭ mare. — Bibl. Ac. Rom., 1 XXXVII. Copie «la comitetul Basarabieĭ», 1816, 323/X.

108. 20 April 7264 (1756). Copie. Constantin Racoviță iea măsurĭ contra vădrarilor ce ieaŭ «năpaste: la zeaci vedri doî». — Bibl. Ac. Rom., 36/LXVI.

109. 16 Ianuar 1762. «Jăluim, Doamne, mili și bun[ă]tăți Mării Tal[e], noĭ preoți de sud Rom[a]națĭ, dup[ă] jalba ce am dat la Măriia Ta în trecut[ă] vreame, la Octomvrie 9 zile,

pentru greotatea dăjdiĭ şi pentru năp ă]ştile ce am avut la Măriia Sa Scarlat Voevod, şi după jalba noastră Măriia Ta te-ĭ milostivit de ne-aĭ uşurat, nu numaĭ pre noĭ, cu toat[ă] čata preoţească ... Iar acum cearem la Măriia Ta un luminat răspunsŭ în dos[ul] răv[a şuluĭ, arătănd supt peceata Mării Tale : sud Romănaţ s'aŭ aşăzat la Vistirie la un cĭvert, tal. atăt, şi tal. de căt[e] parale, şi răsu[r]ă căt, şi dobăndă căt, şi treapăd căt, i costandi; şi ačast[ă] lumĭnare avănd la măna noastră nu vor putea să ne maĭ jăpuiască ca pănă acum ... Noĭ preoţiĭ de plas[a] de jos ... Judeţul nostru iast[e] 2 plăşĭ, şi am tras tot potrivă, de cănd ne-aŭ aşăzat părintele episcop la asta, dentăĭ la Măriia Sa Mihaĭ Voevod, şi am tras tot potrivă păn la Măriia Sa Scarlat Voevod, şi, atuncĭ făcăndu-să luare de sam[ă], şi părintele episcop fiind la prinsoare, şi întămplăndu-să preoţiĭ de plas[a] de sus, ne-aŭ încărcat pe noĭ maĭ mult de căt plas[a] de sus cu tal. 45 ... Preoţiĭ de sud Rum. plas[a] Cămpuluĭ.» Domnul trimete la episcop. — Bibl. Ac. Rom., Doc. episcopuluĭ Ghenadie de Rîmnic.

110. 27 Maiŭ 1768. Alexandru Scarlat Ghica. «De vreame ce la judeţul Mehedinţilor, în munţiĭ mănăstiriĭ Tismeniĭ i aĭ Zvărnarilor, i aĭ Cloşanilor, i aĭ luĭ Hagi Costandin, care munţĭ fiind în pămăntul Ţăriĭ-Rumăneştĭ, iaste obiceĭ şi să pogoară din lăuntru cu oile la aceĭ munţĭ, şi le ţin vara la păşune, cariĭ pentru păscutul erbiĭ să aşăza cu stăpăniĭ acelor munţĭ de-ş da adetul păşuniĭ, dar, osibit de aceia, din vechime avea obiceĭ şi plătea la ispravnicul judeţuluĭ običnuitul venit al isprăvnicii; de suta de oĭ căte o oae, dar de la vre-o doĭ, treĭ anĭ încoace, cu pricină că aceĭ streinĭ nu-ş pogoară oile la ernatic în ţară, ca să plătească oerit, s'aŭ fost zăticnit ca nič la păşune să nu fie volnicĭ a şi le ţinea. Deč, cercetănd Domniia Mea întru această vreme, în căt aŭ fost opriţ, să văzu că, cu toată popreala lor, iar la ernatic nu le dă îndemănă a şi le pogoră în ţară, de la carele nimic folos ţării nu să face: a fi popriţĭ, ci pagubă, atăt stăpănilor, căt şi la venitu isprăvnicii. Dreptu aceia am socotit Domniia Mea ca, cu acest puţin venit ce s'ar strănge: la sută una, să fie închinat la sfănta şi ctitoriceasca noastră mănăstire Sfeti Spi-

ridon...». Ordin către ispravnic, căpitanĭ și vătașĭ de plaiŭ. Acestor din urmă și plăieșilor li se poruncește «și pentru rândul hoților... ca, de care cumvaș aru simți că umblă jăfuind pă aceĭ streinĭ, numaĭ de cât să sară cu toțiĭ să-ĭ prinză, ca să să pedepsească».

111. 29 April 1778. «† Tudor Săpunar, pă care l-aŭ adus mărturie dumn. Vasile biv Vel Vameș, zice că în zilele Nemților, când învăța el carte la un Ștefan dascălul, eșind la osfeștanie cu episcopul Inochentie la acele livezĭ, aŭ auzit...». Col. Tzigara-Samurcaș.

112. Ἰωάννης ὁ ἐκ Ἀγράφων, Ἰουλίου νουμενίᾳ, către Mihail Luca Stolnicul. Îĭ scriŭ din Bucureștĭ Grigorie și Daniil: ὧν ὁ μὲν σχολαρχεῖ ἐν τοῖς γραμματικοῖς, ὁ δὲ ἐς τὴν πατρῖδα (?), καὶ κεῖθεν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐφοδιάζεται. Pentru îndreptarea caseĭ unde e școala. Διὰ τὴν ἐπισκοπὴν ἐφέρθη ὁ Γεράσιμος. E vorba de traducerea luĭ Virgil de Evghenie Bulgaris, de consulul Severin. I se dă o tabachere și 1000 de leĭ de Împărăteasa Rusieĭ, și alta de Împărat. — Bibl. Ac. Rom., 29/XIII.

113. 1791. «Foia luĭ Gheorghiță de lucrurile, ce le-aŭ adus din lăuntru» (prin Hațeg).

1 ceasornic 500 tal.

1 butcă 550 »

[Hamurĭ, «hățurĭ de lână», zăbale.] — Col. Tzigara-Samurcaș.

114. 26 Decembre 1792. Atestat de la preoțiĭ din Romanațĭ, plasa de jos, către popa Florea, că, nemulțămițĭ de un protopop, l-aŭ cerut pe el de la protosinghel. E cercetat «pentru învățătură i păntru altele». Îl numește «ca să ne cerceteaz[e] și ne facă dreptate fiecăruia». Daŭ actul contra celor «ce-s înfrățiț cu Pandele».

115. «Atestatŭ. Precum arătătoriul acestuia, anumea încuviințatul cliric Filipŭ Ieremievicĭ de la Tereblice, de la începutul cursurilor învățăturiĭ acestor 3 anĭ trecuțĭ, adecă de la 1[iu] Octomvrie 790, până la sfârșitul luĭ Iulie 1793, întru acasta de aicĭ al episcopeștiĭ chesarocrăeștiĭ Bucovinĭ cliricĭască școală aŭ petrecut și, precumŭ toate examenurile acestor obicĭnuite cursurĭ, așa și acest de pe urmă examen al acestor 3 anĭ bine aŭ făcut, precum și cu purtarea, daru

firiĭ și întru nărav cu cuviință s'aŭ arătat, și prin aceste către priimire daruluĭ preoțieĭ la deșchiderea vre uniĭ parofiĭ spre alegerea iaste gătit. Cu ačasta adeverim.

In rezedenție episcopieĭ noastre, la Cernăuțĭ, 3 Iuliĭ 793.

Daniilŭ Vlahovicĭ episcopŭ.» — Bibl. Ac. Rom., 69/XI.

116. «Ce aŭ prinsŭ vinăriciul Mehedinți la leat 97:

vedre

43.113 Cămpul-de-jos.
67.887 Cămpul-de-sus.
71 612 Blehnițile.
75.982 Jilțurile.
47.459 Dumbrăvile.
58.040 Baia.
60.068 Ocolu-de-jos.
66.815 Ocolu-de-sus.
13.932 Rămășițe de toate plășile.

504.908
105.710 Să scad milele Govoriĭ, Cozii i Tismeni.

399.198. Rămăne mila Mărcuț.

Dolj, mila mănăstirilor:

talerĭ

1.550 Jitiianu, căt[e] banĭ 2.
750 Șegarcea banĭ 2.
400 Bucovățu banĭ 2.
200 Orezu banĭ 2.
2.000 Școale pet mo *(sic)* banĭ 2.

Romănațĭ:

750 Bistrița banĭ 2.
350 Mamul banĭ 2.
1.200 Vlah-Seraĭ banĭ 2.
300 Cozia banĭ 2.
250 Sfeti Spiridon, poporu Ieu, și Racovița (?), căte 5 banĭ.

Milile Vălč:

talerĭ

1.500 Mega Spileon, 103 poporu, po banĭ 5.
650 Orezu banĭ 2.
550 Schitu Memul.

190 Titirezu banĭ 2.
180 Bistriţa banĭ 2.
80 Cozia banĭ 2.
250 Mănăstirea dintr'un lemn 2.
50 Surpatele banĭ 2.
150 Arnota banĭ 2.
50 Govora banĭ 2.

Mehedinţĭ:

280 Cozia banĭ 2.
250 Govora banĭ 2.
130 Tismana.
5.000 Mărcuţa, poporu, Celeŭ (?).

Gorj:

950 Şcola θεραπία 2.
750 Bistriţa 2.
380 Polovragĭ 2.
1.350 Vlah-Seraĭ 52, poporu căte 2 banĭ, iar la Racoviţă şi Celeĭ căte 3 banĭ.
135 Tismana.
350 Jitiianu 2.» — Bibl. Ac. Rom., 80/XXXIX.

117. 23 Septembre 1798. Costachi Hatmanul cumpără de la Dumitrachi Turnavitul «o fabrică de fidea, cu ergaliĭ de aramă şi de lemnu», şi o vinde Ruxandeĭ, Doamna luĭ Hangerlì. — Bibl. Ac. Rom., ms. 260, f° 111.

118. 23 Septembre 1798. Hangerlì dă «vinăriciul şi părpărul» din maĭ multe moşiĭ, «ca un vinăricĭ slobod domnescu, neînchinat nicăirĭ până acum». — *Ibid.*, f° 59 V°.

119. «Credincĭos boerul Domnii Mele Ştefan Olănescu biv Vel Şătrar săn[ă]tate. Ştiind că slujbele tale s'aŭ făcut cunoscute Domnii Mele şi te-aŭ făcut vrednic a cîştiga milă şi cinste de la Domniia Mea, iată dar, întru răsplătirea slujbelor şi a ostenelilor tale te cinstim cu paialăcu de Vel Clucer, poruncind Domniia Mea şi la dumnealuĭ Vel Vistier de te-aŭ trecut la arhondologhiia Visterii în rândul Cluč[e]rilor celor Marĭ, spre a fi cunoscut, trimeţindu-ţ şi domnescul nostru caftan, ca să-ţ imbracĭ umerile credinţiĭ tale. Derept aceia scriem Domniia Mea cinstituluĭ şi credincĭosuluĭ boeruluĭ Domnii

Mele Ştefan Olănescule, biv Vel Clucer, după cum până acmu te-aĭ arătat cu slujbă plăcută Domnii Mele, aşa şi de acum înnainte, ca să-ţĭ înmulţeştĭ silinţa şi credinţa, să dobândeştĭ şi alte milĭ, maĭ marĭ, pentru care-ţĭ trimetem şi cest domnescu nostru sinet. Tolico pisah gpdstvomi. 1789, Avgust 23.» Pecete şi monogramă. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

120. Numirea de Carageà a luĭ biv Vel Sărdar Olănescu la Vlaşca. «În potrivă făcând vre-o urmare, va cădea în urgie si pedeapsa Domnii Mele şi nu să va maĭ învrednici altă dată a maĭ întra în slujbă». Să-l asculte mazilĭ, breslaşĭ, căpitanĭ, slujitorĭ. — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

121. Iunie 1817. Pentru Constantin Olănescu, ispravnic de Dîmboviţa, în locul luĭ Iancu Văcărescu. Să caute a strînge pe locuitorĭ, *a păzi dreptatea întru toate,* «şi feriţĭ de orĭce nedreptăţĭ şi jafurĭ», «şi pă zapciĭ să nu îngăduiască a face vre o superare saŭ vre un jaf cătuşĭ de puţin lăcuitorilor, căcĭ şi pentru aceia însuş va avea a da seama». Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

122. 1[iu] Mart 1819. Vistieria către sameşul de Mehedinţĭ. Era «să facem arătare Măriei Sale luĭ Vodă să ţi să trimiţă cercetari şi, făcându-ţ cercetare, să întorcĭ în starea loculuĭ, de la toate breslele, ce veĭ fi luat, apoĭ să te aducă şi aicĭ, să te facă cea maĭ aspră pildă; dar din milostivire ţi să face trecere cu vederea, nevoind să te aducem în dreapte primejdiĭ, ce ţi s'ar fi căzut. Cum nu simţĭ că aceste îndrăznirĭ sănt urmărĭ a unuĭ dăznădăşduit, şi cum nu înţălegĭ, căt de mare şi neertată este greşala unuia care nu ascultă poruncile? Visteriia, voind să vă păzască de toată întămplarea, maĭ înnainte aŭ îngrijit a vă scrie cu cea maĭ straşnică poruncă să vă feriţĭ, şi însuţ, în potrivă urmănd, te-aĭ arătat nesupus şi neascultătoriŭ şi, în vreme ce aĭ poruncă să nu eĭ nicĭ un ban, — să iaĭ aşa sume, să dăzbracĭ săraciĭ?! Eştĭ vrednic de toată osînda şi pedeapsa, şi singur te dovedeştĭ de jăfuitor şi asupritoriŭ.» Îndată «să întorcĭ baniĭ jăluitoruluĭ, fără a-l dogini saŭ a-ĭ zice cel maĭ puţin cuvănt de mustrare, să linişteştĭ şi pre alţiĭ ce-ĭ veĭ fi asuprit asemenea; căcĭ nu după multă vreme să vor trimite cercetătorĭ şi, dovedindu-te vinovat, nicĭ o ertare să nu aşteptĭ; şi de acum părăseşte-te cu totu de asemenea

luare pe strămbătate.» În 15 zile, «să poftecseştĭ aicĭ la Visterie catagrafiile breslelor, căcĭ întărzierea s'aŭ cunoscut că din aĉasta curge pentru că te zăboveştĭ tocmindu-te osebit cu fieştecarele şi găsind pricinĭ săneturilor ca să le facĭ reale, şi supt acest cuvănt să jăfueştĭ. Decĭ, de nu veĭ trimite la soroc catagrafiile, negreşit să aşteptĭ mumbaşir, acelaş şi cercetătoriŭ, şi te veĭ căi fără îndreptare».

Către sameşul de Secuienĭ. Se află «că pănă în Sămbăta trecută aĭ urmat a luoa căte t[1] 6, parale 20 de un nume de breslaş, boer dă neam, boerănaş, măzăl şi postĉ., şi căte tl. 3, parale 10, de rădicarea chipurilor unuĭ scutelnic; care ne-aŭ adus la dreaptă urgie asupra-ţĭ». Eraŭ să spuie luĭ Vodă. Tot aşa pentru catagrafie. — Bibl. Ac. Rom., 57 şi 57[a]/VI.

123. [1821.] Mărturia luĭ Ahmed pentru credinţa luĭ Constantin Ruset Bălănescu. — Bibl. Ac. Rom., 284 LVI.

124. 2 Maiŭ 1822. Σμαράγδα Κολφέσκα către Iordachi Colfescu, «cu părintească dragoste», la Găeştĭ. «Să cade maĭ întăiŭ a ğudeca nestătorniciia vremi, iar nu să-m facĭ cerere la lucru necuvinĉos; eŭ, că am văndut doao buţĭ cu vin, adevărat este, dar nu numaĭ că bani după celea am cheltuit peîn ţara nemţească, ci încă maĭ m'am şi împrumutat la această vreme; şi sănt boerĭ marĭ, şi n'aŭ de cheltuială, şi aŭ pungí cu banĭ daţĭ cu dobăndă, şi nu-ĭ pot scoate acum, iar dumniata, nu numaĭ că-m facĭ cerere, ci te lauzĭ că o să viĭ cu gavaz la mine, să-ţ daŭ bani, şi să te ğudecĭ cu mine. Un cap de fămeie la această vreme păn Turcĭ, unde acum nicĭ odată nu merge fămeile a se ğudeca!» — Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu.

125. După 1822. «Suma cu care sănt văndute» nişte moşiĭ, în număr de 22, în valoare de 107.210 de leĭ. «7.100. Cetăţue i Zachie; d. Vornic Conache.» Pomenit şi «luminatul bezădè Iorgu». — Bibl. Ac. Rom., 3/XLVII.

126. O văduvă a unuĭ boier, ce voià «să triacă Prutul să trăescă în Basarabiia», dar, oprit de datoriĭ, moare, arată că, «după anu cernit» saŭ «anu negru», a prefăcut casele eĭ şi a cumpărat «şi aceste mobile, care, fiind revoluţie asta cu eteriia, trecănd eŭ, maĭ înnainte mi-aŭ luat şi mobilele aces-

tia, şi cununăndu-mă cu Visternicul Catargiu, şi întorcăndu-mă la Moldova, li-aŭ dat dumnealuĭ Vist. Catargiu cu răvaşul dumisale cuscră-mia cucoana Smărandi Bogdan, şi, mergănd fiiul mieŭ Toderiţă acum piste Prut, ducăndu-să la dumniaeĭ, şi cerănd mobilele, ştiindu-le dumniaeĭ prea bine că sănt a mele, fiind-că Visternicu s'aŭ mutat la mine, avăndu-ş calabalăcurile toate în Moldova», vrea să le reclame: prin cine? «Adicăti 3 paturĭ de modă cu mindirile lor şi cu patru perne, fiindu-m şi mie trebuitoare; acum de fieştecare pat 2 canapele de culcat, de tisă: una a mia şi una a fii-mieŭ; 2 mese de tisă: una mari şi una mică; 2 mindirurĭ marĭ, căte cu patru perni, însă pernile foarte marĭ, după mindirurĭ; 12 scaune di tisă cu jelţurile lor şi cu citurile lor, însă acele citurĭ cam vechĭ, şi la paturile di modă şi la scaune; 12 scaune de lemn prost, negri, îmbrăcate cu plisă, di sofragirii. Maĭ am şi altă cerere că, fiind eŭ în Basarabiia cu dumnealuĭ Vist., aŭ înştiinţat Mosiu Jan, omul dumisali, că aŭ trecut nişte lăeş aĭ mieĭ de la Ţara Munteniască, adicăte čata luĭ Măţă, care îĭ ştiie şi Măriia Sa Vodă, că aŭ fost şi pe la Săuceştĭ, şi aŭ vrut să ei ţiganĭ domneştĭ; pe care ţăganĭ i am dat şi gineri-meŭ luĭ Lăţcărachi, čata 20 de familiĭ, care, viind Vistierul Catargiu în Moldova cu mine, şi facănd izvoadi ţăganilor tuturora, fiind şi aceştiia cu a dumisali la un loc pe moşiile dumisale . . . Cănd s'aŭ luat Codăeştiĭ, aŭ fugit aceştĭ ţăganĭ în Ţara Munteniască, avăndu-ĭ Brăncovanu în Ţăgani luĭ . . . Aceste mobile fără dooă miĭ de leĭ nu li-am făcut.» — Bibl. Ac. Rom., 91 XLVI.

V.

DOCUMENTE MUNTENE
DIN ARCHIVA DOMNULUĬ C. BASARAB BRĂNCOVEANU.

---

1. Tîrgoviște, 8 August 6955 (1447; *sic* 1446?). «Vladul Voevod, Domnul Țărăi-Rumânești, feč[o]rul mareluĭ și preabunuluĭ creștin Vlad Voevod», maĭ multor moșnenĭ, pentru Coteana. «Iar după aceea venit-aŭ Taeîncoș *(sic)* și Stan și Colțea eĭ singurĭ înnaintea Domnii Sale de s'aŭ înfrățit pre a lor bucate și dobitoace, și pre očne, și pre Țiganĭ, și pre toate ale lor, ca să-s ști, să fie treĭ frațĭ nedespărțiț». Hotare: «Iacu Fătăciuniĭ... Drumul Slatiniĭ». Boierĭ: Tudor, Nanul, Stanciul, Pashalie, Radul Borcea, Dumitru Spatarul, Stoica Vistierul, Seman Stolnicul, Badea Comisul, Ștefan Logofătul. Tîrgoviște. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

2. Bucureștĭ, 3 Maiŭ 7026 (1518). Io Basarab Voevod dă «featei jupânuluĭ Harvat Log[o]fătul, jupâneaseĭ Neacșiĭ, și fečorilor eĭ, cîțĭ Dumnezeŭ îĭ va dărui, ca să-ĭ fie eĭ Brîncoveaniĭ toțĭ, și cu morile și cu viile: pentru că jumătate de Brîncoveanĭ am dat Domniia Mea jupâneasiĭ Neacșiĭ, fata jupânuluĭ Harvat Log[o]fătul, și bărbatuluĭ eĭ, jupânuluĭ Dobrovoe părcălabul, iar altă jumătate de Brîncoveanĭ o aŭ cumpărat jupân Dobrovoe părcălabul de la Bran drept 3.000 aspri; și iar am dat Domniia Mea lor amânduror Baia toată, pentru că singur Domniia Mea am dat satele ce s'aŭ zis maĭ sus de zeastre featei jupânuluĭ Harvat Log[o]fătul, jupâneasiĭ Neacșiĭ, și am miluit Domniia Mea și pre bărbatul eĭ, pe jupân Dobrovoe părcălabul, pentru slujba ce aŭ slujit Domnieĭ Meale, — iar după aceaia jupân Dobrovoe părcălabul el aŭ socotit la moartea luĭ de aŭ dat partea luĭ de la Bae (Баие) și partea jupâneasiĭ Neacșiĭ mănăstiriĭ de la Tismeana, pentru sufletul luĭ; iar Domniia Mea am luat jumătate de Brâncoveanĭ, partea luĭ Dobrovoe părcălabul, de am dat-o jupâneasiĭ Neacșiĭ pentru acea jumătate de Bae, ce aŭ fost partea jupâneasii Neacșiĭ, carea o aŭ dat-o Dobrovoe părcălabul

mănăstirii de la Tismeana. Și iar să fie jupăneasiĭ Neacșiĭ casele de la Brăncoveanĭ, că pentru aceale case Domniia Mea am dat fraților luĭ Dobrovoe un popor (попор), ca să le scoață lor leamne de casă, și încă le-am dat lor Domniia Mea aspri 1.500. Iar după aceaia am dat Domniia Mea și aceale case jupăneasiĭ Neacșiĭ și Brăncoveaniĭ toțĭ cu morile și cu viile.» Marturĭ: Barbul Banul, Calotă Vornic, Harvat Logofăt, Dumitru Vistier, Radul Spătar, Drăghicĭ Păharnic, Hamza Comis, Jitiian Stolnic, Badea și Neagoe велици постелници. Scrie Florea. Monogramă roșă și pecete roșă ruptă. Hîrtie. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

3. Tîrgoviște (Дживи град), 30 Novembre 7029 (1521). «Io Basaraba Voevod și Domn a toată țara Ungrovlachieĭ, fiul bunuluĭ Basaraba Voevod», dă carte luĭ «jupan Horvat Mare-Logofăt (логофетꙋ și fiilor luĭ» pentru moșia lor, la «Epotești»: partea luĭ Voico «чꙋпгꙋл», în schimb pentru altă moșie, ce-l costase 1.200 de aspri, pe lîngă cari se adauge o nouă plată. Boierĭ: Preda Ban, Calot[ă biv Vornic, Udrea Mare-Vornic, Dimitru Vistier, Hamza Spatar, Drăghicĭ Păharnic, Badica Comis, Jitiian Stolnic, Neagoe și Danciul «Marĭ-Postelnicĭ». Ispravnic: Udrea Mare-Vornic. Monograma; pecete mică ruptă. Pergament. Pe dos: † Книг за епотещ.

4. Tîrgoviște, 10 Iunie 7037 (1529). «Moisi Voevod și Domn a toată țara Ungrovlachieĭ, fiul prea-bunuluĭ, mareluĭ Vladislav Voevod», către «boierul Domnieĭ Mele, jupan Peia Portaru [пеiа портарꙋ]» «și soția luĭ Neacșa, fata lor Calea, și fiiĭ», dîndu-ĭ moșie, în «Epoteștĭ, partea luĭ «Стан столникꙋ[л] Банок». O pusese zălog «Stan Stolnic» pentru 2.500 de aspri «ꙋ жꙋпан харват логфе[т]», «în zilele răposatuluĭ Bas a]rab Voevod», «pentru a se plăti de Preda Банꙋ: ере Стан столник падоше ꙋ велико сьгрѣшеніе, тако хтеше преда да га загꙋбі по стан столникꙋл, почто рад ес стан хабил нѣки дꙋламе предев бан»[1]. Boieriĭ: Neagoe, Mare-Vornic, Theodor Vel Logofăt, Drago-

[1] «De s'aŭ plătit Preda Banul, că aŭ căzut Stan Stolnic în mare greșală, încât era Preda Banul să piarză pă Stan Stolnic, pentru căcĭ Stan aŭ prăpădit niște haine ale Prediĭ Banul» (traducerea dascăluluĭ Constantin; 1779).

mir Vistiiar, Radul Spătar, Stanco Peharnic, Drăghicĭ Comis, Бадѣ шз. Stolnic, Radul «Postelnicu». Badea Postelnic. Scrie Oprea. Monogramă cu roşu; pecetea ruptă, roşie.

5. 27 Novembre 7079 (1570). Alexandru-Vodă «jupâneasiĭ Caleĭ de la Brîncoveanĭ, cu fiiĭ eĭ cîțĭ Dumnezeŭ îĭ va dărui, ca să le fie lor satul Brîncoveanii [ca maĭ jos, la 12 Decembre], balta Brăncoveanilor şi din jos de cale, între Olturĭ, pînă unde ară cu plugurile. [Jurătoriĭ eĭ] i-aŭ dat jumătate de balta Brăncoveanilor, iar Tudor şi soru-sa Bădeasă de la Hotăranĭ să ție iar jumătate de balta Brăncoveanilor, iar la calea din jos, între Olturi, nimic ameastec să nu aibă Tudor şi soru-sa Bădeasă, ci să fie jupâneasiĭ Caleĭ balta Brîncoveanilor jumătate şi calea din jos între Olturĭ toată, pentru că iaste a eĭ bătrînă şi dreaptă moşie, şi de baştină. Şi aşa i-aŭ tocmit pre eĭ aceĭ 12 boiarĭ... înnaintea Domnieĭ Meale, şi aşa aŭ rămas Tudor şi cu soru-sa Bădeasă de leage dinnaintea Domnieĭ Meale.» Întăreşte. Boieriĭ de la n[1] următor în altă ordine. Scrie млли бакакн грам. Monogramă roşie şi pecete pe hîrtie. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

6. Bucureştĭ, 12 Decembre 7079 (1570). Alexandru-Vodă «jupâneasiĭ Caliĭ de la Brăncoveanĭ (жѹпанецек калек ѡт брънковѣни), cu fečoriĭ eĭ, cîțĭ Dumnezeŭ îĭ va dărui, ca să-ĭ fie eĭ satul Brăncoveaniĭ tot, cu tot hotarul, pentru că iaste a eĭ bătrînă şi dreaptă moşie de baştină; iar după aceaia jupâneasa Calea iar aŭ avut pîră înnaintea Domnieĭ Meale cu Tudor şi cu soru-sa Bădeasă de la Văleanĭ, pentru balta Brăncoveanilor, şi aşa pîră Tudor şi soru-sa Bădeasă înnaintea Domnieĭ Meale pe jupâneasa Calea, cum că nu are ia nimic ameastec cu ačastă maĭ sus zisă baltă a Brăncoveanilor, aceaia carea iaste împrejurul braniştiĭ; încă dintre Olturĭ din jos de cale, pînă unde umblă plugurile Brăncoveanilor. Întru aceaia Domniia Mea am căutat şi am judecat cu toțĭ cinstițiĭ boiariĭ Domnieĭ Meale după dreptate şi după leage; şi am dat Domniia Mea jupâneasiĭ Caliĭ 6 boiarĭ şi luĭ Tudor şi surori-siĭ Bădeasiĭ alțĭ 6 boiarĭ; şi aşa aŭ adus jupâneasa Calea pre aceĭ 6 boiarĭ înnaintea Domnieĭ Meale de aŭ mărturisit cu sufletele lor, cum că iaste balta Brăncoveanilor a

jupâneasiĭ Caliĭ, toată aceaia carea iaste după braniște, și să să știe hotarul dintre Olturĭ, din jos, din cale, până unde ară plugurile Brâncoveanilor, iar Tudor și soru-sa Bădeasă eĭ nu aŭ putut să aducă pre aceĭ boiarĭ înnaintea Domnieĭ Meale, ci aŭ rămas de leage dinnaintea Domnieĭ Meale.» I-o confirmă deci Caleĭ. Boierĭ: Dragomir Vornic, Ivașco Logofăt, Stan Spatar, Dumitru Vistier, Badea Stolnic, Mitrea Comis, Gonțea Păharnic, Stoica Postelnic. Scrie «Neagul micul diacu». — După o traducere a luĭ «Luppu dasc. slovenesc la școala domnească în Bucureștĭ; la leat 7250» (originalul slav, pe hîrtie, e păstrat).

7. Tìrgoviște, 30 Septembre 7081 (1573). Alexandru Mircea, pentru Manea din Slăvileștí. Tradus de «Costandin dascalu slov: la școala slov: la Stăĭ Gheorghie Vechiŭ, u Bucureștĭ». Original pe pergament.

8. Bucureștĭ, 10 Ianuar 7090 (1582). Mihnea-Vodă, întărind unor moșnenĭ satul Urzica. «Pentru că acest maĭ sus zis sat aŭ fost de baștină al Caleĭ de la Brăncoveanĭ, iar după aceaia Calea de la Brăncoveanĭ aŭ fost vândut pre acest maĭ sus zis satŭ acelor maĭ sus numițĭ oamenĭ drept 25.000 de aspri gata, încă din zilele răposatuluĭ părinteluĭ Domnieĭ Mele Alexandru Voevod; după aceaia aceĭ maĭ sus zișĭ oamenĭ de la Urzica eĭ aŭ avut pără înnaintea Domnieĭ Meale cu călugăriĭ de la Coziia și de la Bistrìță, și așa pără călugăriĭ cum că nu țin acești maĭ sus ziș oamenĭ de la Urzica locul pe unde le-aŭ vândut lor jupâneasa Calea, ci aŭ împresurat locul mănăstirilor celor ce s'aŭ zis maĭ sus». Se dă sătenilor «leage 12 boiarĭ și hotarnic pe sluga Domnieĭ Meale Stanĉul Postelnicul». Eĭ aŭ hotărît, puind semne. Călugăriĭ pîresc iar «că n'aŭ dat aceĭ 12 boiarĭ satul Urziceanilor, nicĭ știŭ eĭ de aceĭ 12 boiarĭ». Se dă iar satuluĭ «12 boiarĭ și hotarnic pe sluga Domnieĭ Meale anume Stoica Postelnicul». A treia pîră a călugărilor: «cum că n'aŭ pus aceĭ 12 boiarĭ pietrele și seamnile pe unde pusease aceĭ 12 boiarĭ d'intâiŭ». Domnul li oferă a lua 24 de boierĭ. «Iar după aceaia, schimbându-se igumenul și aŭ pus pe Amfilofie să fie igumen la sfânta mânăstire la Coziia». Nouă pîră de la

Cozia: «cum că nu ţinŭ aceĭ maĭ sus ziş oamenĭ... pe unde le-au vîndut lor Calea şi cum că n'aŭ pus aceĭ 12 boiarĭ seamnăle pe unde aŭ pus ceialalţĭ 12 boiarĭ d'întăiŭ». Domnul dă călugărilor 24 de boierĭ. Nu pot *lua lege,* şi *rămîn* şi acum. Confirmă sătenilor. Boierĭ: Ivaşco Vornic, Ivan Logofăt, Dumitru Spătar, Costandin Vistier, Radul Comis, Harvat Stolnic, Gonţea Păharnic, Danciul Postelnic. Scrie Vlăcul. Monogramă cu roş. Pecete simplă. Pergament. — Traducere de «Lupp dasc. slov», 1753.

9. Bucureştĭ, 24 April 7090 (1582). Mihnea-Vodă confirmă unor răzăşĭ moşia lor la Hrastul. Menţionat: Olarul, Moianul, Fueroae, Mărişoae, Mărşavul. Divanul: Ivaşco Vornic, Ivan Logofăt, Dumitru Spatar, Costandin Vistier, Harvat Stolnic, Gonţea Păharnic «и данчюл». Scrie Vlăcul. Monogramă cu roşu şi pecete peste hîrtie. Pergament. Slavon.

10. Tîrgovişte, 20 Septembre 7094 (1585). Mihnea-Vodă, pentru Lupul şi ceata luĭ (чет), în care şi Îndel[e]te, Ducul, Stănie, Bana, Măjina, Goia, Oprica, ce aŭ moşiĭ în Urzica, «de la jupăneasa Mariia şi de la jupăneasa Calea şi de la Danciul Postelnic şi de la Datco şi de la Răducanul..., drept 25.000 de aspri». Se arată cîţĭ aspri a dat fiecare din cumpărătorĭ. «Şi iar săs ştie ce aŭ cheltuit aceştĭ oamenĭ maĭ sus ziş pentru ačestă moşie, avănd pără cu nişte călugărĭ, însă aspri 11.000.» *Semnele:* гиндѹл сьс нькснпѹл, мьгѹра ѡбѣделор, мьгѹ(гѹ)ра сьс крѹчѣ, кѹларѣ сьс тѹфелор, ниснѹл крьнѹ. Boierĭ: Mitrea Vornic, Chesar Logofăt, Pătru Spatar, Ion Stolnic, Mihalachi Comis, Radul Păharnic, Paraschiva Postelnic. Scrie «Slivoiŭ gram. ot Văleanĭ». Monogramă cu roş. Pecete pe hîrtie. Pergament. — Traducere de «az Lupp dascăl slov.», 1753 (arabice). În dublu exemplar.

11. 7 Iulie 7094 (1586). Mihnea-Vodă luĭ «Coşlov», pentru Coteana, cumpărată de la Colţea şi Dragomir cu 1.200 de aspri, «însă 600 aspri —, iar 600 aspri de argint». Divanul. Ispravnic: Mitrea Vel Vornic. Scrie Danciul Logofăt. Tradus de dascălul «Luppu», «la şcoala domnească în Bucureştĭ».

12. «În numele Tatăluĭ şi al Fiiuluĭ şi al Sf[ă]ntuluĭ Duhŭ,

Troiţă S[î]ntă, amin. Eŭ Badea Peharnecul de Grădişte, împreună cu aceştĭ boiarĭ, anume Neadelco şi Panaet şi Vădislav Logofătul şi Bărbuia şi Pandazi Log[o]fătul, scris am acest răvaş al nostru pentru tocmeala ce-am fost luaţĭ dinnaintea Domnuluĭ Io Mihail Voevod, de am aşăzat pe David Postelnicul şi pe jupăneasa Stanca din Brăncoveanĭ preste toată datoriia, cătă are Danciul Dvornicul şi frate-săŭ Radul Postelnicul împreună. Şi aşa singurĭ am adevărat noĭ, cum ca să întoarcă David Postelnicul 70.000 aspri jupăneaseĭ Stancăĭ dintru acastă datorie ce are aceştĭ boiarĭ fraţĭ amăndoĭ, iar după aceaia David Postelnicul să ţie jumătate din sate şi din morĭ şi din Ţiganĭ şi din viĭ şi din tot venitul căt va fi să aibă de baştină Brăncoveniĭ (Брънковении). Pentru că aŭ plătit David Postelnicul aceştĭ 70.000 de aspri gata. Aşa singurĭ i-am aşăzat cu sufletele noastre, şi aşa singurĭ am adeverit. Isus Hristos; amin. S'aŭ scris în luna luĭ Iunie 15 dni, l[t] 7105.» Tradus de dascălul Luppu la 7250. Două peceţĭ negre, rotunde, neînţelese. Pe V°, în scrisoarea secoluluĭ al XVII[lea]: Zapisul păntru judecata lu David Postelnicul păntru Brăncovean[ĭ]».

13. Ѹ Стрезеши, 25 April 7106 (1598). Mihaĭ-Vodă «sfinteĭ şi dumnezeeştiĭ Episcopiĭ ce se numeşte Severin (северїани), unde este hramul sfîntuluĭ părinteluĭ nostru ierarh şi făcătorul de minunĭ Nicolae al Miralichieĭ, ca să fie satul Hrastul cu toţĭ veciniĭ, cu toată moşia, şi cu toate hotarele, orĭ cît se va alege, din toate părţile, adecă din cîmp, pădure şi apă; care acest sat aŭ fost al Domnieĭ Mele: decĭ Domnia Mea l-am dăruit sfinteĭ, dumnezeeştiĭ episcopiĭ, precum maĭ sus am zis, ca să fie de moştenire sfinteĭ şi dumnezeeştiĭ episcopiĭ, spre pomenirea Domnieĭ Mele în veciĭ vecilor.» Urmează blestemul solemn pentru cine ar strica dania. Dumitru Vornic, Radul Cliucer, Teodosie Logofăt, Stoica Vistiiar, Negrea Spatar, Radul Comis, Stroe Stolnic, Şerban Păharnic, Preda Postelnic. «Logofătul Manco.» Monogramă. Pecete pe hîrtie. Pergament.— Tradus de M. Chefalov, interpret de româneşte la «Secr. Valachii».

14. Tîrgovişte, 6 Iunie 7106 (1598). Mihaĭ-Vodă, luĭ Calotă

biv Vel Ban, ca să ţie Coteana: toată partea luĭ «Taincoş Crănul», «pentru că iaste a luĭ bătrînă şi dreaptă moşíe, şi de baştină, pentru că aŭ dat şi aŭ închinat Tainŭcoş Crănul toate părţile luĭ de moşie, însă jumătate de Coteana, jupînuluĭ Datco biv Vel Armaş, şi jupăneaseĭ luĭ Caleĭ, încă den zilele Raduluĭ Voevod Călugărul, pentru că aŭ fost furat Taincoş nişte caĭ şi aŭ fost fur de faţă, apoĭ aŭ vrut părîşiĭ să l spînzure de faţă, iar Taincoş el aŭ căzut înnaintea jupănuluĭ Datco Armaş ca să-i scoaţă capul de la moarte şi să-ĭ ţie toată partea luĭ de moşie. Deci jupan Datco [şi: «Deatco»] Armaş el aŭ căzut înnaintea Raduluĭ Voevod cu mare rugăminte şi aŭ cerşut capul luĭ Taincoş del[a] rea moarte, apoĭ Radul Voevod aŭ ertat capul luĭ Taincoş, pentru voia jupănuluĭ Datco Armaş, şi aŭ scos capul luĭ Taincoş de la moarte cumplită; iar el i-aŭ dat toată partea luĭ de moşie. Iar dupe aceaia, căndŭ au fost în zilele luĭ Alexandru Voevod, iar jupăneasa Calea ia aŭ avut pîră cu fečoriĭ luĭ Taincoş Crănul, şi aşa pîră fecĭoriĭ luĭ Taincoş cum că n'aŭ închinat tatăl lor Taincoş acea moşie nicĭ cum, ci aŭ luat-o jupănul Datco Armaş şi jupăneasa luĭ Calea în silă; iar după aceaia Alexandru Voevod aŭ căutat şi aŭ judecat dupe dreptate şi după legea luĭ Dumnezeŭ, şi aŭ dat fečorilor luĭ Taincoş leage 12 boierĭ, ca să jure cum că n'aŭ închinat tatăl lor Taincoş partea luĭ de moşie jupănuluĭ Datco Armaş şi jupăneaseĭ luĭ Caleĭ, ci o aŭ luat eĭ în silă; iar ei nicĭ cum nu aŭ putut să stea cu legea la zi, şi la soroc, ci aŭ rămas de leage dinnaintea luĭ Alexandru Voevod. Iar după aceaia, căndu aŭ fost acum în zilele Domnieĭ Meale, iar fečorii Danciuluĭ Dvornic, anume Barbul şi Mateiŭ, şi cu fata Raduluĭ Postelnicul, anume Mariia, eĭ aŭ văndut acea moşie, partea luĭ Taincoş toată, însă jumătate de Coteana slugii Domnieĭ Meale luĭ Drăgoiŭ Logofătul şi fraţilor luĭ, iar Stoica Chivăran şi Neagoe de la Alimăneştĭ, eĭ s'aŭ sculat şi aŭ zis cum că aŭ şi eĭ a treia parte din partea luĭ Taincoş Crănul şi aŭ luat de la Drăgoiŭ Logofătul —; iar după aceaia aŭ avut cinstitul boeriul Domnieĭ Meale jupan Calotă biv Vel Ban pîră înnaintea Domnieĭ Meale cu Stoica Chivăran şi cu frate-său Neagoe, şi aşa pîră Stoica Chivăran şi frate-său

Neagoe cum că aŭ fost cumpărat şi eĭ moşie de la Taincoş: a treia parte, şi aŭ zis cum că aŭ fost cumpărat eĭ maĭ nainte de la Taincoş Crănul. Iar după aceaia Domniia Mea singur am căutat şi am judecat după dreptate şi după legea luĭ Dumnezeŭ, împreună cu toţĭ cinstiţiĭ boiariĭ Domnieĭ Meale, şi am adeverit Domniia Mea cum că aŭ cumpărat jupan Datco Armaş maĭ nainte, şi am cetit Domniia Mea şi cartea răpoosatuluĭ Raduluĭ Voevod, de închinăciune, cum că aŭ fost închinat singur Taincoş toată partea luĭ de moşie, şi singur Domniia Mea am văzut şi la măna cinstituluĭ boiaruluĭ Domnieĭ Meale jupan Calotă Banul, maĭ veache cu şase anĭ decît cartea Stoicăĭ şi a luĭ Neagoe, şi singur Domniia Mea am văzut şi cartea răpoosatuluĭ Alexandru Voevod, de rămas, cum că aŭ rămas. Aşijderea aŭ rămas de leage şi dennaintea Domnieĭ Meale, şi aŭ rămas Stoica şi Neagoe de leage din Divanul Domnieĭ Meale, şi am scos pre Stoica şi pre Neagul din Divanul Domnieĭ Meale, cu mare ruşine, şi am scos — din cărţile Stoicăĭ, şi aşa s'aŭ prinsu Stoica şi Neagoe dinnaintea Domnieĭ Meale cum că nu are altă carte, fără numaĭ cartea carea o aŭ scos înnaintea Domnieĭ Meale. Decĭ şi Domniia Mea singur am dat cum că, de va maĭ scoate niscareva cărţĭ, să nu să crează, că sănt mincinoase. Pentru aceaia am dat şi Domniia Mea cinstituluĭ boiariuluĭ Domnieĭ Meale jupan Calotă biv Vel Ban, ca să-ĭ fie luĭ satul Coteana, jumătate, partea luĭ Taincoş toată, moşia ohabnică, luĭ şi fečorilor luĭ. . .». Marturĭ: Dumitru Vornic, Teodosie Logofăt, Stoichiţa Vistier, Negre Spatar, Stroe Stolnic, Radul Comis, Şărban Paharnic, Preda Vel Postelnic. Ispravnic Teodosie. Scrie Teodor Logofătul. — Tradus de dascălul «Lupp» de la şcoala domnească din Bucureştĭ.

15. C. 1600. «† Să se ştie cum veni Radul şi Drăghicĭ . . . de Slăvileştĭ la văru-săŭ Banul Bărbuza, de înfrăţiră şi băgar[ă] pe Banul Bărbuza pre-le lor ocine, de bună voia lor, cu ştirea tuturor megiiaşilor de pre jurul loculuĭ, ca să aibă milă de dumnealuĭ şi căutare pănă la moarte; iară Banul Bărbuza el luĭ milui şi le deade as. 5.000 gata.» Se arată cîte «funĭ de frăţie» s'aŭ dat.

16. Tîrgoviște, 6 April 7110 (1602). Simion Moghila, pentru Hreastul, dată ca de la el episcopiei. — Vornic, Dan Logofăt, Ianachi Spatar, Pan[ă] Vistier, Ștefan Comis, — Stolnic, Gherghena Păharnic, Dumitrachi Postelnic. Scrie Stoica. Monogramă cu roș. Pecete pe hîrtie. Pergament.

17. 12 August 7110 (1602). «Radu Voevod și Domn a a toată țara Ungrovlachieĭ» întărește satul Hreastul către episcopia ѡт варош гсдвомн ѡт рнбннкь, menționănd și dania «сімеонꙋ воеводꙋ». Boierĭ: Preda Banul, Cernica Vornicul, Stoica Logofătul, Leca Spatarul, Nica Vistierul, — Comisul, Stroe Stolnicul, Costandin Păharnicul, Radu Cluceriul. Fără loc. Slavon. Monogramă roșie. Pecete pe hîrtie.

18. Tîrgoviște, 28 Mart 7113 (1605). ‹ Io Radul Voevod și Domn a toată Țara-Rumănească, nepotul mareluĭ și prea-bunuluĭ bătrănuluĭ Io Basarab Voevod , luĭ Stan de la Părdeștĭ. Boierĭ: Radul Clucerul Buzescu, Cernica Vel Vornicul, Stoica Vel Logofătul, Nica Vistierul, Mărzea Spătarul, Grigorie Comisul, Bărsan Stolnicul, Stanciul Paharnicul, Luca Vel Postelnicul.— Traducere de dascălul Gheorghe. — Și originalul slavon pe pergament.

19. 18 Novembre 7125 (1617). Alexandru-Vodă, pentru niște moșnenĭ. Slavon.

20. Tìrgoviște, 19 Septembre 7127 (1618). Gavriil Moghilă pentru mănăstirea Clococĭoc, «de lăngă Slatină › pentru jumătate din Ipoteștĭ. «Pentru că acel sat ce s'aŭ zis maĭ sus, Ipoteștiĭ, jumătate de sat, aŭ fost bătrănă și dreaptă moșie, și de baștină, a luĭ jupan Dumitru biv Vel Dvornic, apoĭ, cănd aŭ fost în zilıle răposatuluĭ Mihaĭ-Vodă, iar jupan Dumitru Dvornic aŭ văndut această parte a sa de sat, ce s'aŭ zis maĭ sus, jumătate de sat, răposatuluĭ Mihaĭ-Vodă, să-ĭ fì dumniisale de baștină; dup' aceia Dumniia Sa Mihaĭ-Vodă însușĭ aŭ dat-o și aŭ închinat-o acĕastă jumătate de sat, și cu rumăniĭ căț vor fi, la sfănta mănăstire a dumniisale, pre carele aŭ zidit-o și aŭ înnălțat-o din temelia, ca să-s fie dumniisale vecınică pomenire; și tot aŭ ținut sfănta mănăstire acĕastă jumătate de sat cu bună pace pănă în zilele Raduluĭ-Vodă fecĭorul luĭ Mihaĭ-Vodă, iar apoĭ cănd aŭ fost atuncea, în zilele Raduluĭ-Vodă,

s'aŭ sculat un boer puternic anume Fotii (?) biv Vel Postelnic, carele aŭ fost luat o jupănească din Brăncovenĭ, anume Stana, sora Prediĭ Postelnicul, fečorul luĭ David Postelnicul; şi aşa aŭ zis el atuncea cum aŭ fost cumpărat David Postelnicul acěastă jumătate de sat de la jupan Dumitru Vornic în zilele luĭ Mihaĭ-Vodă, iar nu aŭ fost cumpărat Mihaĭ-Vodă; apoĭ cu puterea luĭ nu aŭ avut cu cine să părască, nicĭ nimica, ci-au luat acěastă jumătate de sat în sila luĭ; apoĭ de atuncĭ păn acuma tot au răbdat călugăriĭ de la sfănta mănăstire; iar, cănd au fost acum în zilele Domnii Meale, iar călugăriĭ din sfănta mănăstire şi părintele egumen Mihail, eĭ au avut pără dinnaintea Domnii Meale cu Preda Postelnicul, fečorul luĭ David Postelnicul din Brăncovenĭ, şi cu jupăneasa Stana, sora luĭ, pentru acěastă jumătate de sat ce s'aŭ zis maĭ sus, din Ipoteştĭ. Şi aşa pără eĭ înnaintea Domnii Meale cum aŭ cumpărat tatul lor David Postelnicul acěastă jumătate de sat de la jupan Dumitru Dvornic, iar Mihaĭ-Vodă nu aŭ fost cumpărat-o, nicĭ nu au fost dat nicĭ un ban luĭ jupan Dumitru Dvornic. Întru aceia părintele igumen Mihail el aŭ mărturisit dinnaintea Domnii Meale cu mulţĭ boeri: întăĭ jup. Theodosie Vel Logofăt i jupan Nica biv Vel Logofăt i jupan Stoica biv Vel Vistier i jupan Vlad Vel Paharnic i jupan Preda Vel Sluger i Stoica Vel Comis, nepot jupănuluĭ Dumitru Vornic, carele aŭ fost văndut acěastă jumătate de sat luĭ Mihaĭ Voevod, şi pre urmă aŭ dat-o la sfănta mănăstire, şi încă mulţĭ boierĭ, marĭ şi micĭ, aŭ mărturisit înnaintea Domnii Meale cum n'aŭ văndut Dumitru Vornic acěastă jumătate de sat luĭ David Postelnicul, ci aŭ văndut luĭ Mihaĭ-Vodă, şi apoĭ domniiasa Mihaĭ-Vodă aŭ dat acěastă jumătate de sat la mănăstirea domniisale, cum s'aŭ zis maĭ sus, ca să-ĭ fie večnică pomenire; apoĭ aŭ rămas Preda Postelnicul şi soru-sa jup[ă]neasa Stana de lege şi de judecată dinnaintea Domnii Meale, cum maĭ mult amestec şi treabă să nu aibă de acum înnainte cu acěastă moşie ce s'aŭ zis maĭ sus, jumătate de sat. Drept aceia am dat şi Domniia Mea sfintiĭ mănăstirĭ ca să-ĭ fie moşiia, ce s'aŭ zis maĭ sus, de baştină şi ohabnică.» Boierĭ:

Ianachi Ban, Ivaşco Vornic, Teodosie Logofăt, Miclea Vistier, Lupul Spătar, Mihalachi Stolnic, Gheorghe Comis, Vlad Păharnic, Necula Postelnic, Teodosie ispravnic. Scrie «de grabă» Neagoe Logofăt în Tîrgovişte. — Tradus «de Lupul dasc. slovenesc».

21. 24 Mart 7127 (1619). Gavriil Moghila, pentru răzăşiĭ de Slăvileştĭ, a căror moşie fusese încălcată «de boiariĭ de Prădeştĭ». «Aŭ venit aicea la Curte de ş'aŭ făcut cărţĭ »

22. 30 Octombre 7129 (1620). Radu-Vodă către Şărban ot Slăvileştĭ, pentru «megiiaşĭ scriş pră răvaşelea domneştĭ».

23. Tîrgovişte, 20 Iunie 7130 (1622). Radu-Vodă, pentru Mateiŭ Peharnic şi Preda Postelnic, fiiĭ luĭ David Postelnic ot Brăncoveanĭ, şi sora lor jupaniţa Stana, şi cu fiiĭ lor, «cîţĭ Dumnezeŭ îĭ va dărui». Pentru «Epoteştĭ» din Olt, jumătate, «pentru că iaste a lorŭ bătrănă şi dreaptă moşie şi de baştină, şi din ceaialaltă jumătate de sat jumătate . . ., însă toată partea luĭ Dumitru Dvornic, orĭ-căt[ă] să va aleage; pentru că ačastă jumătate din jumătatea din Epoteştĭ o aŭ cumparat David Post., tatăl Prediĭ Post. şi al jupăneasiĭ Staniĭ, de la Dumitru Dvornic încă din zilile răposatuluĭ Mihail Voevod drept 15.000 aspri gata, iar după aceaia, căndu au fost în zilile luĭ Şărban Voevod, au avutu boiariĭ Domnieĭ Meale Mateiŭ Paharnic şi Preda Postelnic, şi sora luĭ Stana Dvorniceasa, pîră cu călugăriĭ de la mănăstirea de la Clocočov, unde iaste hramul Arhangheluluĭ Mihail, pentru acea jumătate den jumătate din Epoteştĭ, carea este partea luĭ Dumitru Dvornic, şi aşa aŭ pîrît călugăriĭ de la Clocočov înnaintea luĭ Şărban Voevod, cum că aŭ cumpărat răpoosatul Mihaĭ Voevod ačastă jumătate din jumătatea din Epoteştĭ de la Dumitru Dvornic, de aŭ miluit şi aŭ închinat-o ačastă moşie la mănăstire la Clocočov, şi cum aŭ întorsu Dumitru Dvornic toţĭ baniĭ luĭ David Postelnic înnapoĭ, şi au rămas partea luĭ Dumitru Dvornic pe măna luĭ Mihail Voevod. Iar după aceaia Şărban Voevod au căutat şi au judecat, după dreptate şi după leage, cu toţĭ cinstiţiĭ boiariĭ Domnieĭ Sale, şi bine aŭ adevărit Domniia Sa cum că au cumpăratu

ačastă maĭ sus zisă parte din Epoteaștĭ David Postelnic, tatăl Prediĭ Postelnic și a jupâneasiĭ Staniĭ, de la Dumitru Dvornic cu banĭ gata, și cum că n'aŭ întorsu Dumitru Dvornic baniĭ luĭ David Postelnic înnapoĭ, nicĭ aŭ cumpărat-o Mihaĭ-Vodă, nicĭ aŭ avut călugăriĭ nicĭ o treabă, și aŭ rămas călugăriĭ de la Clocočov de leage dinnaintea luĭ Șărban Voevod. Iar după aceaia, în zilile Domnieĭ Meale, în Domniia d'intăĭ, iarășĭ aŭ rădicat pîră înnaintea Domnieĭ Meale, călugăriĭ ce s'au zis maĭ sus, și iarășĭ pîră, ca și înnaintea luĭ Șărban Voevod, și iarăș aŭ rămas călugăriĭ de leage și dinnaintea Domnieĭ Meale. Așijderea și în zilele luĭ Alexandru Voevod, și în zilele luĭ Gavriil Voevod, iarășĭ aŭ rădicat călugăriĭ pîră cu boiariĭ ce s'au zis maĭ sus, și tot aŭ rămas călugăriĭ de leage dinnaintea acestor Domnĭ ce s'aŭ zis maĭ sus. Iar, cănd aŭ fost acum în zilele Domnieĭ Meale, în Domniia a doao în Țara-Rumănească, iar aceștĭ călugărĭ de la mănăstirea ce s'au zis maĭ sus, și cu Stoica Spătariul feciorul luĭ Dumitru Dvornic, eĭ aŭ venit la pîră înnaintea Domnieĭ Meale cu Mateĭ Paharnic și cu Preda Postelnic și cu sora luĭ jupâneasa Stana, și așa pîră călugăriĭ la Divanul Domnieĭ Meale, cum că au cumpărat Mihaĭ-Vod[ă] ačastă parte din Epoteștĭ, ce s'au zis maĭ sus, de la Dumitru Dvornic, și o aŭ dat sfinteĭ mănăstirĭ, și cum că aŭ întors Dumitru Dvornic toțĭ baniĭ luĭ David Postelnicul înnapoĭ . . . Am găsit Domniia Mea cartea luĭ Nicola Voevod, și cartea luĭ Șărban Voevod, și cartea Domnieĭ Meale, din Domniia d'intăĭ, și cartea luĭ Alexandru Voevod, și cartea luĭ Gavriil Voevod, de rămas, cum că totdeauna aŭ rămas călugăriĭ de leage; și bine am adeverit Domniia Mea cum că aŭ cumpărat ačastă parte ce s'aŭ zis maĭ sus din Epoteștĭ, jumătate din jumătate, David Postelnicul de la Dumitru Dvornic, și călugăriĭ nicĭ o treabă nu aŭ; și aŭ rămas călugăriĭ de la Clocočov și Stoica Spătariul de leage dinnaintea Domnieĭ Meale, cum ca să dea Stoica Spatariul, fečorul luĭ Dumitru Dvornic, călugărilor altă moșie pentru moșie, iar cu partea luĭ Dumitru Dvornic nicĭ un amestec să nu aibă.» Vintilă Vel Dvornic, Papa Vel Logofăt, Hrizea Vel Vistier, Necola Vel Spa-

tar, Vartolomeĭ Vel Stolnic, Furtună Comis, Ion Paharnic, Trufandă Vel Postelnic. Papa Vel Logofăt ispravnic. Scrie Şărban Logofăt în Tîrgovişte. — Original slavon. Traducere «de Lupp dasc. slovenesc la şcoala domnească, în Bucureştĭ . . . 1753». — Originalul are monograma roşie şi pecetea, foarte bine păstrată, aplicată pe hîrtie.

24. 28 Septembre 7140 (1631). «Stanciul Logofăt de Dobroslăveanĭ» şi «Gago de Văleanĭ» arată că aŭ vîndut o moşie «jupăneaseĭ Neacşeĭ de Vlăduleanĭ . . ., încă de în zilel e] luĭ Alexandru Voevod Iliiaş, căndu aŭ fost cursul anilor 7136». Marturĭ: «jupan Hriza Vel Dvornic, i jupan Papa Vel Logofăt i ot Fălcoĭ Pătru Logofăt, şi frate-săŭ Negre, şi de Văleanĭ Radul, i ot Roşiianĭ Preda, şi de Balăneştĭ Vădislav». «Pis Lepădat Logofăt u Bucureştĭ.»

25. Bucureştĭ, 29 Septembre 7140 (1631). Leon-Vodă, pentru jupăneasa Neacşa din Vlăduleanĭ. Hriza Vornic, Papa Logofăt, Dumitraşco Vistier, Miho Spătar, Gheorghe Stolnic, Buzinca Comis, Nedelco Păharnic, Dumitraşco Postelnic. Scrie «Stoica Gram.». Slavon. — Traducere a luĭ Constantin dascălul, 1779.

26. Tîrgovişte, 10 Maiŭ 7150 (1642). «Jupăneasa Anca de Vlăduleanĭ» dă zapis luĭ Macsin, egumen de Hotăranĭ, că, neavînd, aproape de moartea eĭ, moştenitorĭ, dă mănăstiriĭ Ţiganiĭ, afară de «o Ţigancă bătrân[ă], anume Muşa Ţiganca . . ., care m'aŭ căutat păn la moartea mea». Era văduva luĭ «Negre Lug.». Dă vitele şi «onealtele meale de în cas ă] şi de afar[ă], toate».

27. 15 Maiu 7150 (1642). «Eŭ jupăneas[a] Anca şi cu sorumea Neacşa daŭ zapis la mănăstirea Sf. Mihaĭ din Hotăranĭ — «şi aŭ fost egumenŭ monah Maxin» — pentru o moşie, dăruită de pomenire: «să-s pomenească şi aicĭ şi Sf ă ntăgura . . . Şi aŭ fostŭ mărturie căpitanul Radulŭ şi Barbă Albă ot Vlădunĭ şi uncheaşul Tudorŭ şi Vladul ot Siceannul i snă eg pop Stroia». Semnează întăiŭ «jupaniţa Neacşa biv Vist.»

28. 21 August 7151 (1643). Mateĭ-Vodă, pentru «jupăneasa Anca Cliucereasa, care aŭ fost jupăneasă Raduluĭ Cliuč.,

şi cu fečoriĭ eĭ, Dumitraşcu şi Popa›, pentru moşie la Iubăneştĭ, cumpărată de la Neagoe fiul luĭ Tudor Logofăt de acolo. Marturĭ: Dragomir Ban, Dumitru Vornic, Radul Logofăt, Stroe Vistier, Preda Spătar, Dumitraşco Stolnic, Radul Comis, Marco Păharnic, Costandin Postelnic. Ispravnic Udrişte Năsturel, vtori Logofăt. «Şi am scris Soare Logofăt, la Brăncoveanĭ.» — Tradus de dascălul Costandin, la 1787.

29. April 7154 (1646). Vînzare către ‹Pan ă Post. ot Părdeştĭ». Marturĭ: «în saat în Şăgarce, unde săntu slug Mărieĭ Sal[e] Domnu nostru şi mărturiĭ . . . Ceuşul Rad u]lu ot tam şi ceuşul Pătru ot Carleapeţ şi Gheguitu Stegar».

30. 10 Maiŭ 7154 (1646). Mateĭ-Vodă, «jup[ă]neaseĭ Ileniĭ Clučreasiĭ ot Părdeştĭ , ca să «străngă toţĭ omeniĭ de în Părdeştĭ judeč, care undi-ĭ va afla în ţara Domnii Meal e], verĭ în sat domnescŭ, verĭ boerescu, verĭ călug[a rescu, verĭ la uraş, verĭ la ırdiĭ]. ., să iai, să duc ă în Părdeştı să-şi plătească birul lor, şi să-ĭ fie jup[ă]neasie Ileniĭ rumănĭ ohabnič ĭ] în veac, eĭ şi feciorii lor, pentru cace aŭ fugit şi a doa ora, şi ş'au lăsat birul asupra jup[ă]neasiĭ Ileniĭ, de săntŭ 3 anĭ de cănd îĭ plateaşti *(sic)* de biru , şi aŭ dat păn acum pentru birul lor ug. —, cum i-amŭ văzut Domnea Mea scrişĭ tot pre catastih. Dereptŭ aceaia să-ĭ fie rumăn ı] stăt ă]tor[ĭ] în veac şi de nimen ı] opreal ă] sa n'aib ă]» Monograma; pecete cu chinovar

31. Bucureştı, — 7156 (1647-8). Eu Udrea Comisul, de preun[ă] cu jupăneasa mea, Alexandra, fata Petreĭ Cliučer şi a jupaneaseĭ Elineĭ», dă zapis ‹la măna Domnie Eĭ jupaneaseĭ Elineĭ socra-mea, care aŭ fostu jupăneasa Petreĭ Cliučerul, fečorul luĭ Aslan Dvornic›, că, ‹căndu am luoatu pe fi-sa Alixanda datu-mi-ŭ în zăstre satul Hereştiĭ» (Ilfov), ce era zălogit la Ghinea Cojocarul, de Petrea. Plăteşte el zălogul, şi nu i se maĭ dau baniĭ îndarăt. «Ce aŭ rămas soacră-mea în multă nevoe şi datorie pentru socru-miŭ Petrea Cliučerul; nu m'am îndurat nicĭ de ia, ce iar o am îngăduit, păna s'aŭ tămplat vreme de aŭ luoat pre acestu boiarin, pre jupănul Pan ă] Cămăraşul de la Capreanĭ». Vinde moşia acestuia şi plăteşte

ginereluĭ. Semnează: ‹Udrea Comisul mărturisescu zapisul mieŭ» și Довизѹ кт клоүтзарі.

32. 3 Maiŭ 7156 (1648). Elina ot Părdeștĭ» vinde «boiarenu-miŭ Panie Căm[ă]rașul» o parte din moșia aceasta, «ce-aŭ fostu maĭ denainte vreame megiișască, și cu rumăn[i] de acol[o]», pentru 210 ughĭ. «Însă văndutu-i-am domnealuĭ această moșie și cu aceștĭ rumănĭ . . ., și cu partea de *moșie, și ale altora* omen[ĭ de în *Părdeștĭ*, ce s'aŭ judecit de către noĭ, de s'aŭ dat părțil[e] lor de moșie de în Părdeștĭ noao, s'au luatŭ birul, părțil[e lor, de s'aŭ dus cu iale, cum le scrii și zapisıl e . . . ; iar aceşte rumănĭ ce scriŭ maĭ sus, tot le-am plătit birul atăta vreame și le plătim și de acum înnainte; și i-am văndutu dumnealuĭ și cu părțil e] lor de bir, de-ĭ plătează dumnealuĭ tot de în bir în bir . Se înseamnă birul lor: 25, 20, 30, 15, 60 (un «uncheaș cu fiiĭ), 50 de banĭ de fiecare. Baniĭ de cumpărătoare s'aŭ dat «gineri-miu Udricăĭ Com[i]sul, pentru baniĭ ce-au dat el Ghiniĭ Coj[o]cariul pentru satul Hercștiĭ, carel[e l-am dat zeastre fiiĭ-mea Alexandri». Marturĭ: «jupan Radul Vistiriul ot Farcaș i pan Ghinea Clučer ot Brăt[ă]ṣanĭ și Pătru Log[o]f[ă]tul ot Fălcoĭ i Drăgoĭ Logofăt ot Fălcoĭ i Preda Clucer ot Grecĭ i Badea căpitan ot Comanĭ». Semnează ea: jupaniț[a] Elina», marturiĭ citațı și Κιριάζης Βήμεσης, Γγίνος Ρούστε, Σιμὸς Ιῶ». Pis az Miho Logofăt ot Dobroslu.»

33. 14 Ianuar 7161 (1653) Maĭ mulțĭ Rumînĭ din Părdeștĭ arată că noĭ am fost judecĭ cu moșiile noastre; deciĭ într'aceaia noĭ ne-am sculat de nea-am văndut toate părțile noastre de moșie den Părudeștĭ Petreaĭ Clucer și jupăneaseĭ Ilineĭ». «Și ne amŭ luat și parte noastră de bir, da ne-aam dăspărțit de către alalțĭ megiiaș, dă amŭ eșit cu bir cu ban[ĭ] 33 la Crăciun de Părŭscovŭ ; deciia noĭ într'aceaia n'am putut să ne plătim birul nostru, č-am fugit în țară, și aŭ căzut birul nostru asupra luĭ Crăciun de Păruscovu ; iar decie Crăciun s'aŭ dus nainte Domnu nostru, Io Mateiu Băs[ă]rab Voevodŭ, și au întorsu birul nostru iar îndărătu, la urmă, la Părudeștĭ; și aŭ căzut decie birul nostru asupra luĭ Pan[ă] Cămărașul, dea l-au plătit în 2 anĭ, pănă aŭ trimes oamenĭ domneștĭ, dă ne-aŭ cătat, dă

ne-a aflat în ţară şi ne-aŭ dus în Bucureştĭ, în Divan nainte Domnu nostru Io Mateiŭ Băs[ă]rabŭ Voevoda.» Sînt osîndiţĭ a da baniĭ şi, neputînd, maĭ primesc şi alţiĭ, pentru a fi «rumânĭ ohabnicĭ». Scrie «Dumitraşco Logofăt ot Căpreanĭ». Marturĭ: Barbul Stolnicul ot Poian[ĭ]. Drăgoĭ căpitan. Eŭ Toma snă Crăciun ot Părşoveanĭ. Eŭ Stančul Postelnic Zătr ea]nul. Eŭ Udrea ot Zătrenĭ. Slug. Ştirbeaiŭ. Danciul Logofăt Părăianul ot Mıleştĭ. Iani Păh. ot Spinenĭ. Stanciul Stol. ot Dobroslăveanĭ. Pătraşco Logft. ot Poianĭ. Eŭ Udrea ot Păraianĭ. Eŭ Mihaĭ Log ot Smărdeşteţĭ. Danciul i brat Căm[ă]raş Udrişte. Stroe ot Comanĭ».

34. Bucureştĭ, 27 Octombre 7163 (1654). Constantin-Vodă, pentru rumîniĭ din Părdeştĭ. Ghıorma Ban, Preda Brăncoveanul Vornic, Stroe Fiera Logofăt, Bunea Vistier, Hriza Spătar, Ghierghie Clucer, Chirca Rudean[ul] Stolnic, Radul Mihalč Comis, Pană Filipescul Vel Păharnic, Istratie Vel Post. Monogramă; pecete pe hîrtie.

35. 18 Octobre 7164 (1654). «Negoiţ[ă] Postelnicul ot Văleanĭ» arată că vinde «dumnealuĭ jupăn Pan[i] Cămăraşul» pămînt, «căndŭ aŭ fostŭ acum în zilel[e] Mării Sal e Domnu nostru Io Costandin Şărban Voivod».

36. 4 Februar 7164 (1656). Moşnenĭ din Slăvileştĭ vînd moşia luĭ «Pan[ă Postelnicul ot Părdeştĭ». «Să am văndutŭ în zălele luĭ Costandin-Vod ă].» Marturĭ şi «Bărăbăteaĭ ot tam, fičorul luĭ Ramură».

37. 15 April 7165 (1657). «† Jupan Preda Vornicul scris-am cum să-s ştie că mi-aŭ dat Pan Post. păntru Slăvileştĭ într'un răndu la Tărgovişte ug. 14, într'alt rănd aič acas[ă] la Brăncovenĭ mi-aŭ dat ug. 100; păntru aceştĭ ban[i] să nu-s tragă Slăvileştiĭ. Ačast-am scris. Iar răvaşul să fie de sam[ă]. Ap. 15 d., l[t] 7165. Preda Vornicul. Maĭ adusu-mi-aŭ Frăncul de la Postealnicul Pan[ă], iar pentru Slăvileştĭ, t[l] 20. Preda Vornicul. [V°:] Răvaşul Vorniculuĭ pentru Slăvileştĭ.»

38. 16 April 7165 (1657). Moşnenĭ vînd pămînt luĭ «Pan[ă] Post.» Marturĭ: un Comis, doĭ căpitanĭ: unul «Badea căpitanul ot Huriz». Postelnicul era în Părdeştĭ, unde se scrie actul.

39. 3 Iunie 7165 (1657). «Adecă eŭ ermonah Nichifor, egu-

menul ot Hotăran[ĭ], și cu alțĭ părințĭ călugăr[ĭ], de împreun[ă », daŭ un zapis luĭ Pană vt. Postelnic ot Părdeștĭ, pentru o vînzare de moșie. «Iar dumneluĭ aŭ datŭ vit[e] la mănăstire, însă capete 14 de vit[e] de vač[ĭ]. Și cea moșie aŭ fostŭ închinat[ă] la Hot[ă]ran[ĭ] de dumneaeĭ jupăneasa Neacșa a jupănuluĭ Ivan Post. ot Vlădulean[ĭ] . . . Am scris eŭ popa Marin ot Fărcașĭ cu măna mea . . . Ἔγρaφα ἐγὸ Νηκοίφωρος ἱερομόναχος. Ἠεζυκεὴλ ἱερωμώναχος. Ιεροδιάκον Νικόδημος. Maĭ semnează: «Radul Vel Stolnic ot Farcaș. Danciul Părăianuł biv Vel Postelnic. Eŭ Mihul Caap. Vălanul Ghinovič. Io Nebič Vel Sluj. Satču Sotnic. Mihaĭ Cliuč. Popa Ceaușul. Eu Stančul Postelnic ot Vărăț. Radul Spatar ot Bilciureșt[ĭ]. Σίμος Κλοτζάρος. Pătrașco Poenar.» Pecetea mănăstiriĭ.

40. 30 Iunie 7166 (1658). «Mihaĭ-Vodă.» «Jupănuluĭ Prediĭ Brăncoveanul Vel Ban și fečorilor luĭ, cățĭ Dumnezeŭ îĭ va da», pentru jumătate de sat din Drincea (Mehedințĭ), din Comoștenĭ («care sat iaste în județul Jiiuluĭ de jos»), din Nedeia (tot acolo), din Betejanĭ Romanațĭ) și din siliștea Braniților» (Romanațĭ). Pentru că aicĭ innaintea Domnii Meale la Divan venit-aŭ boerul Domnii Meale jup. Preda Banul de au spus cum, când aŭ fost el mic, iar Mateĭ-Vodă, când era la casa luĭ, încă maĭ dinnainte vreame, fost-aŭ vândut niște sate, anume Periia, preste tot hotarul, și cu Tuzicreni (?) ot sud Meh., și satul Recea, cu toțĭ rumăniĭ, și satul Cornățelul, cu toțĭ rumăniĭ, și satul Spinișorul, cu toțĭ rumăniĭ și cu morile, și aŭ vândut și siliște Megilor toată; iar aceste sate, căte scrie maĭ sus, care le-aŭ vândut Mateĭ-Vodă maĭ dinnainte vreame, n'au fost peste tot ale luĭ, ci aŭ fost numaĭ pă jumătate, iar jumătate aŭ fost ale Prediĭ Banuluĭ, și siliștea Dăeștilor iarășĭ aŭ fost a Prediĭ Banuluĭ pre jumătate. Într'aceia Domniia Mea am căutat și am luat seama pre amăruntul, împreună cu toțĭ cinstițiĭ dregătoriĭ Domnii Meale, și foarte bine am adevărat Domniia Mea cum că au fost vândut Mateĭ-Vodă și părțile luì dintru acest satu ce scriu maı sus, drept aceia, dat-am Domniia Mea pentru acele părțĭ de sat și de siliște ce i le-au fost vândut Mateĭ-Vodă»: cele de

la început. Divan: Barbul Vornic de Țara-de-sus, Manul Vornic de Țara-de jos, Costandin Logofăt, Părvul Vistier, — Spatar, Radul Clucer, Efstratie Postelnic, Badea Stolnic, Manta Comis. Gheorghe Paharnic. Udriște Năsturel vt. Logofăt. Acastă copie am protocălit-o eŭ Dumitrache Logofătul dă taină după tălmăcirea hrisovuluĭ Mării Sale Mihaĭ Radu Voevod, care s'aŭ scos de Lupul dascalul slovenesc. Ioan . . . Vel Logofăt.

41. † Zed boiariĭ judecătoriĭ și adevărătorăĭ aĭ luĭ Pătru Logofăt și frațiĭ luĭ ot Fălcoiu, și aĭ luĭ Neagoe Păharnicul, și frate-său Părvul Logofăt, și Gheorghie, cu cata lor, și Pană cu uncheașul Crăcun Roș, și cu nepotu-său Costandin, ot sud Olt, — anume ot Ungureĭ Dobrin Căpitan, ot Grecĭ Tudor Păharnic, i ot Puturoasa Staico Căpitan, ot Pläviceanĭ Radul snă Fisănțiĭ Sluger, ot Popănzăleștĭ Hamza Logofăt, i ot Grecĭ Diicul Logofăt, — ca să caute aceștĭ 6 boiarĭ să strängă acum de'ntăĭ, să ia siama forte pre amăruntul pentru ocna den Coteana, închinatu-o-au moșiĭ luĭ Crăcun lu Calotă Armașul ot Brăncoveanĭ, au nu o aŭ închinat; are și uncheașul Crăcun ocnă în Cotena și cu nepoțiĭ luĭ, au n'are; să le ia seama pre cărțile ceale bătrăne și pre zapise, cum va fi maĭ pre dereptat e ; și cum vor afla cu sufletel[e lor, așa să-ĭ judece; și să le fac ă scrisorĭ la măinile lor; și zioa la Stı Ion. Is. v[1] Port. Pis Maĭ 23 dni, 7175.» — Monogramă și pecete cu chinovar.

42. 25 Maiŭ 7177 (1669). Boieriĭ numițĭ de Radu Leon fac raport. Fusese aleșĭ «ca-s càutăm și-s adăvărăm pentru ocina din Coteana: fost-aŭ închinat moșul lu Crăciun, Taincoș, jumătate de ocin ă] luĭ Datco Armaș ot Brăncoveanii, au n'au închinat și aŭ aceșt[ĭ] megiiașĭ din Coteana ocin[ă în Coteana, au n'au». Aleg, și dau la boiariĭ din Fălcoı , să ție jum[ă tate de sat den Coteana, care o au cumpărat de la boiariĭ den Brăncovean ĭ [1]».

43. 5 Iunie 7177 (1669). «Eŭ Radul ot Fălcoĭ» dă zapis

[1] La 29 August 7106 (1598), Stanca și David Postelnicul schimbă o danie către mănăstirea Motrului, vînzînd un sat luĭ Danciul Vornicul și Radu Postelnicul Bibl. Ac. Rom., Condica mănăstiriĭ Motru, p. 141

«luĭ Ivan ot Coteana», pentru vînzare de o ‹fune de moşie den Coteana».

44. 20 Iulie 7180 (1672). ‹Popa Stroe ot Rămnic, nepotul luĭ Lumotă Log[ofă]tul ot Fălcoĭ», dă moşie popeĭ Măineĭ ot Slatină .

45. 4 April 7185 (1677). ‹Noĭ boiariĭ de Fălcoĭ, care ne-am pus iscăliturile maĭ jos, scris-am acesta al nostru zapis ... la măna dumnealuĭ Costandin v[t] Logofăt Brăncoveanul..., pentru jum[ă]tate de ocnă den Coteana ot sud Oltu, care aŭ fost de moşie a Brăncoveanilor, şi o au cumpărat părinţiĭ noştri de la moşiĭ dumnealuĭ, de la Brăncoveanĭ, maĭ de 'nainte vreame; iar acum, înţelegănd dumnealuĭ cum că am fi vandut altora striinĭ dentr'acastă ocnă, trasu-ne-a ca să ne întrebăm la Divan; iar noĭ n'am vrut, ci ne-am tocmit cu dumnealuĭ cum noĭ dentru noi-ş vom să întoarcem baniĭ acelor striinĭ şi să ţinem noĭ. Dereptu aceia am dat cest zapis al nostru la măna dumnealuĭ, cum, care dentru noĭ ar vrea să vănză dentr'acast[ă] moşie, şi n'am putea sa cumpărăm dentru noi-ş, unul de la altul, să avem a vende dumnealuĭ, că i se maĭ cade, căc aŭ fostu de moşie maĭ denaintre vreame a dumnealuĭ, iar, cănd am vinde noĭ altora striinĭ, dentr'altă parte, făr de ştirea dumnealuĭ, să fie volnic dumnealuĭ să întoarcă baniĭ acelora, şi să ţie dumnealuĭ moşiia. Şi mărturie boiariĭ cariĭ vor fi iscăli[ţ]ĭ maĭ jos: .. Neagoe Căpitan Falcoianul: † Fiind partea mea zălog[i]tă, de nu voĭ răscumpăra eu sau neamul mieu, să o ia dumnealuĭ Logofăt Barbul. Logofăt Gheorghi Fălcoianul. Preda Logofăt Fălcoianul. Vlăcul Vel Dvornic mărturie. Hriza Vel Vistier mărt. † Az Voicul... snă Neagoe Capt. de Falcoiu. Staico Vel Peharnic mărt[u]rie. Bade Cluc (?) ... Vel Cluc. mărt[u]rie. Mihaĭ Drosul măr. Manta vt. Vist. mart. Papa Logft. za Vist. mart.»

46. 10 August 7187 (1679). Şerban-Vodă, ţie Ivane ot Coteana. Cătră acasta îţ daŭ în ştire dumniiamea pentru că aic înnaintia dumnieĭmeale spus Vartolomeĭ Fălcoianul, zicăndŭ cum, fiind acea moşie Coteana a lor, a tuturor Fălcoianilor, iar tatal tăŭ Crăcun fost-au făcut meşteşug de au fostŭ cumpărat părţile rudeniilor luĭ, pre ascunsŭ, cu cu-

vinte de jălojăl[ă], şi cu acel cuvăntŭ o aţ ţinut păn acum zălojit[ă] iar, cănd aŭ fostŭ la venirea Domnieĭ dumneameal[e], tu aĭ zis cum că şi partea luĭ iaste văndut[ă ţie de tată-seŭ Neagoe Căpitan, şi în pricea voastră ţi-aŭ eşit cuvăntul mincinos, cum partea luĭ s'aŭ aflat nevăndut[ă şi, neavănd nicĭ o treabă cu dănsa şă cum aceale părţĭ ale rudeniilor luĭ aĭ zis tu ca-ţĭ săntŭ văndute, iar nu jălojite. Într'aia el, neîndurăndu-s[e] de moşiil[e] rudenieĭ luĭ şı nesuferindu-te, ţ'au aruncat toţ baniĭ în casa ta, iar tu, ca un om tar[e] de cap, n'aĭ vrut să-ţ iaĭ ban[ı]; de car[e] lucru, în vreame ce veĭ vedea cartea Dumnieĭ Meale, iar tu să cautĭ să-ţ iaĭ ban[ı] dup[ă] obiceaĭ. şi să-ĭ daĭ scrisorile, să-ş poat ă] ţinea moşiia moşilor luĭ cu paač[e], pentru că nu l-aĭ întrebat cănd aĭ cumpărat, nicĭ i-aĭ arătat zapisil[e Drept aceaia i se cade să-ţ dea baniĭ şi să-ş ţie moşiia, pentru că aşa e porunca Dumnieĭ Meale . . . Iar, dă va fi lucrul ıntr'alt chip, să viĭ dă faţ[ă].» Monogramă şi pecete cu chinovar.

47. 13 Ianuar 7188 (1680). «Eu Mateĭ feč[o]rul luĭ Paan[ă] Cluč e]riul Părdescul» «dumnialuĭ Barbul Peh. Urdărianul şi jup[ă]niasiĭ dumnialuĭ Eliniĭ», că i-a vîndut Slăvileştiĭ (Romanaţĭ) «şi cu 3 roate de moar[ă] în apa Oltuluí, şi cu podul şi cu 10 caas[e] de rumăn i]»: Ianăş, Nistor, Arion, Drăghicĭ Cimpoiariul, şi cu casel[e şi cu toate dichisel e] casiĭ» şi Părdeştĭ, «toată parteia judečască», etc., pentru «ughĭ» «i go" *(sic)* optu sute . Semnează şi «Eŭ Iiina Părdeasca» «Varlaam (?) Episcop mărturie», «Radul Năsturel Vel Ban . . . Badea Vornic, Hriza Vel Vor., Radul Vel Log. Creţ[u]lescul, . . . Vel Cliuč. Coc[o]răscul, Costandin Brăncoveanul Vel Post., Barbul Vel Vıst., Curue Cluč., Iordache Căm[ă raş Ca[n]t., Dumitraşco Vel Păh., Radul biv Vel Com[i]s Ştirbeaiŭ, Mihalcea Şăt., Barbul F[i]l[ı]şan Vel Comis, Tudur Şăt., Papa Logf. za Vist., az Radul Logft ot Greč, Preda Comis Brăt[ă]şanul, Diicul Vel Medl., Papa Pit., . . . Părşcoven[u], az Vasılie Tat[o]mirescul, Părvul Farcaş., Şărban Vel Logft., Costandin Filipescul Vel Post., Preda Tomeanul, Preda Log[o]făt Coianul, Preda Striul (?), Preda Cluceru Ceplenu, Tudosie Comis, Voicu v[t] Portar.»

48. 28 Februar 7188 (1680). Șărban Vodă «Capliĭ, jupăneasa luĭ Matei Post. Părdescul, fata jup[ă]neasiĭ Brănduşiĭ ot Meaţin ot sud Meh.», pentru satul Slăvileştĭ ş. a. ca în zapis], vîndute cu «t[1] 1.200, care să fac ug. 800». Iar dup[ă] aceia, nu multă vreame trecăndu, jupăneas[a] Caplea, jup[ă]neas[a] luĭ Mateĭ Post. Părdescul, ia, nendurăndu-s[e] de sat şi de munca eĭ ce aŭ fost muncit, făcănd şi unil[e] şi altel[e] pre lăngă caas[ă], şi socotindu cum va eşi den munca eĭ, n'aŭ vrut să laas[e] cum să fie văndute precum le-a vändut bărbatul eĭ Mateĭ Post.», ci are la Divan *întrebăciune* şi *pîră*, unde declară că «nu-s îndur[ă] de acel sat Slăvileştiĭ, nicĭ de munca eĭ, ca-s să laas[e] să fie pre mäinil[e] altora striinĭ, nič va eşi dăn caas[a] eĭ, ci iaste ia maĭ volnică a fač[e cum va putea dentr' ale eĭ zestre şi dentr' a eĭ agonesit[ă], şi va da toţ baniĭ deplin». Se admite, dar fără a lua «baniĭ altora» pentru plată. Ea «aŭ însemnat toţ banii dintr'ale eĭ ce aŭ avut». Soţul nu se va amesteca la moşiĭ, ca «pierdute pentru ale luĭ datoriĭ». Datornicii luĭ n'o vor putea urmări. Dar, la vînzare, iarăşĭ către Urdăreanu să le vîndă. Radul Năsturel Ban, Badea Vornic, Hriza Vornic, Radul Logofăt, Barbul Vistier, Mihaĭ Spatar, Vladul Clucer, Costandin Brăncoveanul Postelnic, Dumitraşco Păharnic, Alicsandru Stolnic, Barbul Comis, Șărban v[t] Logofăt. Scrie Dumitraşco Log. În frunte, vulturul cu crucea, aurit, într'un medalion albastru cu stele de aur, şi în cadru de aur ţinut de doĭ îngerĭ, tot de aur. Parte din litere roşiĭ şi aurite. Monograma tot aşa. Semnează Domnul: «Io Șerban Voevoda» şi «Șerban v[t] Log. procitenno». Pergament.

49. 23 April 7192 (1684). «Eŭ Vartolomeĭ fečorul lu Neagoe Log[o]fătul ot Fălcoĭ scriŭ . . . la măna d[u]mn[ea]luĭ Costandin Brăncoveanul Vel Spătar cum . . . am venit de . . . i-am văndut toată partea mea de moşie den Coteana . . ., funĭ 23 p[1] . . ., fiindu-mĭ mie ačastă moşie vănzătoare şi necăzăndu-se altora a o lua fără numaĭ d[u]mn[ea]luĭ, căcĭ că, avănd părinţiĭ noştri legăturî cu zapis la măna d[u]mn[ea]lor cum, cănd se-ar face ačastă moşie vănzătoare vre o data, să nu fim volnicĭ a o vindirea altora, fără numaĭ iară la măna d[u]mn[ea]-

loru să vie, pentru că iar a d[u]mn[ea]lor au fost și mai de nainte vreame». Prețul e de 120 de ughi. «Și am scris eu Radul Șufariul fečorul lui Gherghe Șufar.» Semnează: «Vartol[o]meiŭ snă Neagoi Cap[t] ot Fălcoi [pecete cu arme]. Badea Vel Dvornic. Barbul Bădeanul Vel Logofăt. Gligorie Grădișteanul biv Vel Logofăt. Papa Vel Păharnic. Alixandru Vel Stolnic. Στάθης Βηστιάρης. Barbul Farcășanul. Diicul Stolnic. Costandin Băi[ă]ceanul Vel Armaș. Șărban Vel Armaș. Mihalcea Sluger. Stroe Vel Pitar. Radul Logofăt Izvoranul. Bunea Grădișteanul Vel Logofăt. Șerban Cant[acuzino] Postelnic. Radu Prijbeanul. Părvul Capitan ot Pleșoi. Mateiŭ Clučer Čorogărleanul. Barbul Bret[ă]șanul.

50. 25 Decembre 7193 (1684). «Adecă eu Tudor... den Coteana scriim și mărturisim... la măna dumnealui Costandin Brăncoveanul Vel Spătar... că ne-am tocmit... dă i-am văndut... partea noastră... den Coteana..., funi 24..., ce o au cumpărat tată-nostru Ivaan de la boiarii den Falcoiŭ, și alte funi.» Ieau 140 de ughi. Pentru el «și coconii dumnealui, căț Dumnezeŭ îi va da». Marturi: Vintilă biv Vel Spătar, Iordache Can: biv Vel Stol., Barbul Fărcășanul, Barbul... (?) Șărban vt. Log. Radul Logft. Izvoranul, Pătrașco Clučr., Costandin Post. Corbeanul, Parvul vt. Post. Crețulescul, Gheorghe Căpt. Fălcoianul, Vartol[o]meiu ot Fălcoi, Radul Cliuč., Radul capt. Pleșoianul, Stoi ot Coman *(sic)* și Stati Vistierul».

51. 17 Iunie 7193 (1685). «Eŭ Stoica călărașul ot Rușii dă Veade, fečorul lui Dumitru ot Coteana, scriu... la măna dumnealui Costandin Brăncovanul Vel Spăt.», pentru că-i vinde «2 funi de moșie în Coteana..., de la părinții miei, și, fiindu-m[i] mie vănzătoare, și mai căzăndu-i-se dumnealui a o cumpăra», iea 5 ughi de funie. Pentru «dumnealui și coconii dumnealui, căț Dumnezeŭ îi va da». «Și am scris eŭ Radul Log. cu învățătura lui.» Semnează tot el, iar Călărașul pune degetul. «Radul Log. Izvoranul mărtur[ie].»

52. «Adecă eŭ Tudor, cu frate-mieu Stati, fičorii lui Ivan de la Coteana, scriem... la măna Mării Sal[e] Domnu nostru Io Costandin Băs[ă]rab Voevod», că-i vînd moșii acolo, unde-i

maĭ vînduse maĭ dinainte vreame Mării Sal[e], încă din boerie». Era moşie moşnească». Cu 5 ughĭ «funiia». Şi am scris eŭ Negoit[ă] Logofeţelul; şi zisa şi învăţ[ă]tura lor.» Semnează: «Barbul Fărcăşanul biv Vel Pitar ... Costandin Corbeanul Vel Pitar ... Papa Otetelişan Vel Căpitan za lef[e]ciĭ ... Mateĭ Com[ă]neanul Vel Căpitan ... Diicul Buicescul Vel Spătar ... Pătru Zătreanul vt. Armaş (?)»

53. 5 Decembre 7204 (1695). «Eŭ Radul Păharnicul Strămbeanul, cu jup[ă]neasa mea Dospina, fata Raduluĭ Spătar, nepoata luĭ Pătraşco Cliučerul Tomanul, dat-am acesta al nostru adevărat zapis ... la cinstită măna Mării Sale Domnu nostru Io Costandin Bas[a]rab Voevod, ... cum noĭ ... am mersu la Măriia Sa de ne-am tocmit ..., de am văndut Mării Sale tot satul nostru Tomeaniĭ ot sud Olt ... şi cu viia ..., moşie făr de rumănĭ ..., de moştenire, de la părinţiĭ noştri ..., noao tribuindu-ne banĭ la trebil[e] noastre, şi maĭ căzăndu-i-se Măriiĭ Sale a cumpăra, căč că iaste pre lăngă alte moşiĭ ale Mării Sale» Vinde 1.743 de stînjenĭ, cu 44 de banĭ fiecare. «Şi am scris eŭ Mihaĭ Log[o]feţel za Divan, Tărgovişteanul, cu învăţ[ă]tura dumnealor.» Marturĭ: «Radul Păharnicul Strămbenul; eŭ Dospina fat[a] Raduluĭ Spătar Tomanul; Cornea Vel Ban ...; Diicul Rudeanul Vel Logofăt ...; Şerban Vel Vistiar ...; Radul Izvoranul Vel Stolnic[1] ... † Şerban Cantacuzino Vel Comis ... Barbul Fărcăşanul biv Vel Pitar ... Ianachi Văc[ă]rescul Vel Ag[ă] ... Bunea Grădişteanul Vel Armaş ... Calot[ă] Logofet Belcinenul ... Pătru ot Bădeanul Vel Căpitan za dăr.»

54. 7211 (1702-3). Nişte moşnenĭ de la Sfinteştĭ daŭ zapis luĭ Brăncoveanu, că avînd eĭ moşie lîngă a luĭ, Ipoteştiĭ, o vînd cu 25 de banĭ stînjenul; în total 150 talerĭ. — Copie.

55. 6 Septembre 7211 (1702). «Adecă eu Mateiŭ, dinpreună cu soru-mea Balaşa, fečoriĭ jupăneasi Dospiniĭ, fata Raduluĭ

[1] Între documentele dăruite Academieĭ Romîne de răp. episcop Ghenadie de Rîmnic, se află şi unul pe pergament, foarte stricat şi rupt, de la Vlad-Vodă pentru «Cernica ot Izvoarì», căruia i se întăreşte nişte p mînt, pomenindu-se şi мкгоѮра ф҃ктин. Marturĭ: . . Mare-Ban de Jiŭ, Drăghicĭ Mare-Vornic, Drághicĭ Spătar, Radu Păharnic, Ghiuro Logofăt E scris, la Tîrgovişte, de «Filcea».

Spătariul de la Tomeanĭ, dat-am acest . . . zapis . . . Mării Sale Domnuluĭ nostru Io Costandin Basarab Voevod, cum să să ştii că, avănd noĭ o moşie . . ., Sfinteştiĭ ot sud Olt, alăturea cu moşiia Mării Sal[e] Ipoteştiĭ, însă stănjenĭ 70 . . ., den matca Oltuluĭ . . .», o vînd, cu 25 banĭ stînjenul. Marturĭ: «Cornea Vel Ban, Diicul Rudeanul Vel Log., Șerban Cantacuzino Vel Păh , Radul Izvoranul Vel Stol., Costandin Vel Pit., Pătraşco Breaz[o]ianul Vel Șăt., Şărban 3[u] Vist.»

56. 15 Mart 7212 (1704). «Eŭ Barbul biv Vel Păharnic denpreună cu fraţiĭ mieĭ Dumitraşco i Pană, fečoriĭ Prediĭ biv Vel Slugeariul Urdăreanul, şi eŭ Drăghiciŭ, împreună cu veriĭ mieĭ Necula i Ivăniş Cătunariĭ», şi «Cernăianiĭ» daŭ zapis «Mării Sale prea-luminatuluĭ nostru Domnu Io Costandin Băsărab Voevod», cedîndu-ĭ partea lor de la Caplea în Slăvileştĭ. Marturĭ: Stroe Vel Vornic, Diicul Rudeanul biv Vel Logofat, Șerban Vel Logofăt, Șerban Vel Vistier, Costandin Știrbeiŭ Vel Clucer, Șerban Vel Stolnic, Gheorghie Cast[riot] Vel Comis, Costandin Vel Pit., Cernica Vel Arm., Pătraşco Brăz[o]ianul Vel Șăt., Radul Cantacuzinò vtori Logofat.

57. Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας, Μητροφάνης, παρὰ ἄρχοντος προσόπου ἀκριβῆ ἐρεύνῃ πληροφορηθεὶς τὰ κάτω, ἰδίᾳ χεῖρι ἐπέγραφα.

Adevărăm şi mărturisim cu acastă scrisoare a noastră cariĭ ne vom iscăli maĭ jos, pentru nişte banĭ şi alte ce ar fi bănuind Măria Sa Doamna a luĭ Șărban-Vod[ă, că ar fi rămas în urma morţiĭ Mării Sale şi, învrednicindu-s ă] Măriia Sa răposatul Costandin-Vod[ă] cu Domniia, ar fi luat Măriia Sa aceĭ banĭ şi altele, de le-ar fi băgat în casa Mării Sale, şi acum ar fi cerănd Doamna luĭ Șărban-Vod[ă] aceştĭ banĭ de la Măriia Sa Doamna M a riia a Mării Sale răposatuluĭ Costandin-Vod[a]. Pentru care noĭ aşa ştim şi mărturisim cum că în urma morţiĭ lu Șărban-Vod[ă] aŭ venit un Čauş de la Poartă cu ferman împărătesc, cerşind de la Măriia Sa răposatul Costandin-Vod[ă] rămăşiţele ce rămăsaase Șărban-Vod[ă] din haracĭ, de nu le dedease deplin la Împărăţie, care au fost rănduiṭe ca să-s dea unor Inicearĭ ce păziia cetatea Cameniţiĭ şi la alte oştĭ, tal. 133.000, saŭ, de nu-ĭ va da

Doamna lu Șărban-Vod[ă] aceștĭ banĭ toțĭ deplin, să o rădice cu casa Mării Sale, și cu toate ce ar avea, și să o ducă la Poartă. Decĭ Măriia Sa răposatul Costandin-Vod[ă], după porunca împărătească chiemându-o de față dennaintea Čaușuluĭ, și arătându-ĭ fermanul, au întrebat-o ce răspunde la acasta: maĭ bucuroasă iaste să dea aceștĭ banĭ și să șaz[ă] aicĭ în țară, au maĭ bine i s'ar părea să o rădice Čaușul cu totul și să o ducă la Poartă. Măriia Sa au răspunsu că bucuroasă nu iaste ca să o ducă la Poartă, nicĭ aceștĭ banĭ ce scriŭ maĭ sus nu-ĭ are să-ĭ dea. Iar Măriia Sa, de știe niscaĭ banĭ undeva, de aĭ luĭ Șărban-Vod[ă], să trimiță să-ĭ ia și să-ĭ dea Čaușuluĭ după poruncă, și să o mântuiască. Într'aceiaș dar Măriia Sa răposatul Costandin-Vod[ă], cercând și ispitind lucru, ar fi găsit aceștĭ banĭ puș bine, împreună și alte arginturĭ, și, luându-ĭ, i-au dat în mâna Čaușuluĭ, după poruncă, fiind și Doamna lu Șărban-Vod[ă] de față, după cumu și fermanurile, fiind și până în zi de astăz, arată și dovedesc; iar alte arginturĭ și haine ce s'aŭ găsit atuncea, împreună cu banii, le-aŭ trimis Măriia Sa în urmă toate Doamneĭ lu Șărban-Vod[ă] la Brașov Iar Măriia Sa răposatul Costandin-Vod[ă] nu știm ca-s fie luat de ale lu Șărban-Vod[ă] și să fie băgat în casa Mării Sale: nicĭ ban, nicĭ sculă, nicĭ alt cevaș, măcar că Iordache C[a]nt., fečorul lu Șărban-Vod[ă], ar fi luat o carte de mărturiseală de la mâna a o seamă de boiarĭ ce s'aŭ aflat în Ardeal, la Brașov, precum aŭ auzit și au văzut că aŭ luat Măriia Sa răposatul Costandin-Vod[ă] o seamă de banĭ de la Doamna lu Șărban-Vod[ă] și de la fiiu-săŭ în urma morțiĭ lu Șărban-Vod[ă]; și, adevărat, aŭ mărturisit și aceia, că s'aŭ luat baniĭ, numaĭ n'aŭ adeverit, nicĭ n'au dovedit, ce i-aŭ făcut aceĭ banĭ Costandin-Vod[ă]: în casa Mării Sale aŭ rămas, aŭ datu-i-aŭ pentru trebĭ împărăteștĭ. Iar acum, cercând lucru maĭ pe amăruntul, noĭ așa am adeverit, precum și maĭ sus am scris, că baniĭ i-aŭ luat Costandin-Vod[ă], dar i-aŭ dat cu porunca împărătească, după cumu am văzut și fermanurile împărăteștĭ care sânt la mâna Mării Sale Doamnei M[a]rieĭ. Drept aceaia, pentru bună și maĭ adevărata credință ne-am iscălit și ne-am

pus peceţile maĭ jos, ca-s să crează. Ghen. 29 dni, l[t] 7227. Ş e]rban Năsturel Vel Ban, Rad[u]l Popesc ul] biv Vel Ban, Mateĭ Fălcoianu Vel Vornic, Pană Negoescul Vel Logofăt, Grigorie Ha.[le] Vel Vistier, Neagoe Top liceanul biv Vel Clucer, Mănăil biv Vel Clucer, Mateĭ Creţulescul Vel Stolnic, Costandin Dud[escul] biv Vel Comis, Grigorie Greceanul Vel Sărd[a]r, Valcul Mog[o]şăscul biv Vel Sardar, Mateĭ Mogoşăscul biv Vel Sărdariŭ, Bărcă Coj[ă scul Vel Medelničar, Doni Daman Vel Sluger, Barbul Mărişan Vel Pitar, Ion Bedilescul Vel Şetrar.

58. 8 Decembre 7213 (1704). «Dumitru, fečorul luĭ Ispas Portarıul ot Urzicuţa», şi alţiĭ daŭ moşia lor luĭ Constantin-Vodă. cu 40 de banĭ stînjenul. Marturĭ: Costandin Ştir beiŭ] băiv V[l] Clucer, Radul Golescul biv Vel Comis, Pătru Obeadeanul, Costandin Postelnicul Izvoranul. — Şi copie, din 1753, a dascăluluĭ Luppu.

59. 7213 (1704-5). «Sandul Uliiariul ot Urzicuţa cu fiiĭ vinde luĭ Constantin-Vodă moşia sa, cu 40 de banì stînjenul. Marturĭ: Costandin Stirbeĭ, Radu Golescul, Pătru Obeadeanul, Stoica Bengescul, Costandin Postelnicul Izvoranul.

60. 1[iŭ] Mart 7213 (1705). Sandul din Urzicuţa-şĭ vinde moşia luĭ Constantin-Vodă, cu 40 de banĭ stînjenul. Marturĭ: Cornea Vel Ban, Costandin Vel Pitar, Mateĭ Fălcoianul Vel Căpitan, Barbul Vel Vistier Brăt ă şanul, Vas[i]lie Poenaru. — Şi copie de dascălul Luppu, 1753.

61. 1[iu] Mart 7213 (1705). «Dumitru fečorul luĭ Ispas Portariul ot Urzicuţa» şi veriĭ (unul: Ghiorma) vinde moşia sa luĭ Constantin-Vodă, cu 40 de banĭ stînjenul. Marturĭ: Cornea Vel Ban, Costandin Vel Pitar, Barbul Vistier Brăt[ă]şanul. Vasilie Poenar. — Şi copie, din 1753, a dascăluluĭ Luppu.

62. 24 Octombre 7223 (1714). Ştefan Cantacuzino, pentru Mănăstirea dintr'un Lemn, întărindu-ĭ nişte Ţiganĭ, un sat şi o vie «în dealul Cocorăştilor» (Teleorman), date de «răposatul Costandin-Vodă Brăncoveanul».

63. 15 Septembre 7217 (1708). Dragul fečorul Tatuluĭ ot Urzicuţa» şi nepotul dă zapis luĭ Constantin-Vodă pentru partea sa de moşie ce-ĭ vinde, cu 44 banĭ stînjenul. Marturĭ: Ianachi Văc[ă]rescul Vel Păharnic, Costandin Vel Pitar, Pătru

Vel Armașul, Barbul Vistier Brăt[ă]șanul. — Și copie, din 1753, a dascălului Luppu.

64. 9 Decembre 7220 (1711). «Mușat părcălabul, snă popeĭ luĭ Voico din Urzicuța, dat-am zapis al mieŭ la măna Mării Sale luminatuluĭ Domnu Io Costandin Băs ă rabŭ Voevod», pentru că-ĭ vinde partea sa din Urzicuța pentru 40 de talerĭ. Marturĭ: Șărban Buj[oreanul Vel Vistier, Radul Dudescul Vel Paharnic, Pașco Breaz o]ianul, Patru Obeadea nul Vel Armaș, Gligorie Băleanul Vel Sluger. — Și copie, din 1753, a dascălului Luppu.

65. 1[iu] Decembre 7230 (1721). «Gavriilă Drăgănescul Vel Căpt. za Slatină» dă cartea sa unor oamenĭ din Puturoasa, pentru că, avînd eĭ pricină cu Măria Sa Doamna Marica, pentru moșie Puturoasa, fiind aceștea moșnenĭ și Măriia Sa răp o satul Costandin-Vodă cumpărătoriŭ, decĭ Măriia Sa Domnul nostru Io Nicolae Alexandru-Vodă, jăluind popa Drăghici la luminat Divanul Măriei Sale și pentru partea luĭ de moșie, cum că s'ar fi împresurînd, ne-aŭ poruncit noao cu o luminată carte a Măriei Sale, legată, viindu-ne și o cinstită carte a Măriei Sale Doamniĭ Maricĭĭ, ca să căutăm și să adeverim pentru 1.500 de stînjănĭ de moșie a Mariei Sale, ce o avut-o cumpărătoare, să alegemŭ acea moșie de către popa Drăghicĭ cu frațiĭ luĭ. Noĭ, după porunca Măriei Sale, am trimis acolò, la moșiia Puturoasa, pă Stan Čaușul ot Viișoară i pă Drăghicĭ Čaușul i pă Amza județ de Slatină i pă Cîrstea Logofat ot Viișoară, de aŭ tras moșiia după običaiu pă treĭ locurĭ, fiind și slugele Măriei Sale Doamniĭ Maricĭĭ la trasul moșie din preună, anume Dančul Părcălabul i Iarcul, fiind și toțĭ vînzătoriĭ de față.» Se fixează hotarele, se *fac semne*. «În Cerul jăruit și dinŭ Cerŭ la dealu, pănu tufe, pănu gîrnițele jăruite, și dinu lacul cu periĭ la vale, păn în coada vălceliĭ Bodiĭ, alăturea cu Vălceaoa...; păn în răzorul cu zmîrcul...; la deal pieziș asupra Coteniĭ..., păn în lacul cu stejarul, dinŭ lacŭ pă padină pănŭ în semne.» Semnăturile. «Copie întocma după cea adevărată; 853 Fev. 14.»

66. 20 Iulie 7250 (1742). «Eŭ Costandin Basarab Brăncoveanul biv Vel Stolnic, carele nepot de fiu săntŭ al ferici-

tuluĭ întru pomenire Costandin Basarab B: Voevod, m'am îndemnat de am închinat și am afierosit la sfănta mănăstire de aicĭ din Bucureștĭ, unde să cinste[ște] și să prăznuește hramul Sfăntuluĭ ... Gheorghie, moșiia ce să cheamă Puturoasa din sud Olt, însă stănjinĭ 1.815, și cu viile de acolo ..., care moșie îmĭ iaste și mie din cele rămase de a fericitul întru pomenire moșul mieŭ Costandin-Vodă Basarabŭ; la care sfăntŭ lăcaș, nu numaĭ ctitor desăvărșit este, ci și oasele fericiților întru pomenire moșilor și a tot neamul miŭ sănt astrucate acolo». E inchinată la Sfîntul Mormînt. Dă decĭ moșie egumenuluĭ Antim. «Și, căndŭ s'au făcut ačastă danie, s'aŭ aflat aicĭ în țară și prea-fericitul patriiarhu al sfinteĭ cetăț Ierusalimul, chir Parthenie». — Copie din 1835, 14 Februar. Semnează «Costandin B: Brăncoveanu, biv Vel Stolnic. Iordache Crețulescul Vel Dvornic mărturie».

67. 423. 14 Iunie 7251 (1743). «Costandin Basarab Brăncoveanul biv Vel Stolnic, fečoru Mării Sale Costandin beĭzedea, nepotu luminatuluĭ și prea-înnălțatuluĭ întru fericită pomenire răpăosatuluĭ Mării Sale Io Costandin Basarab Brăncoveanu Voevod», către «Hurezi» și egumenul Dionisie. «Învrednicindu-mă și pă mine Dumnezeu dă am venit și am văzut ačastă sfăntă mănăstire, și conoscănd starea eĭ și bună chivernisire și păzind obiceaiurile ce s'aŭ dat de la prea-fericiți ctitorĭ, toate nezmintite și neclătite, atăta ceale bisereceștĭ dogme, căt și cuviința părinților călugărĭ», îĭ dă niște Țiganĭ «dă casă». «Din Brăncoveanĭ.» «Cost. Brănc biv Vel Stol[ni]c.» Pecete cu vulturul imperial, coroana și inițialele: C. B. B. V. Urmează lista, datată din 13 Iunie.

68. 20 April 1752. Proces la Grigorie Ghica între egumenul de Mărginenĭ și Rumîniĭ din Breaza, unde avea moșie și Toma Crețulescul biv Vel Stolnic. Egumenul, zic Rumîniĭ, «le leapădă păn case vin cu sila și-ĭ apucă de-l plăteaste cu ce preț iĭ iaste voia și cum că-ĭ supără și cu claca maĭ mult din căt iaste hotărăt de Domniia Mea ca să clăcuiască ceĭ ce șăd pe moșiĭ boereștĭ și mănăstireștĭ, și cum că și dijma din bucate le iaste maĭ mult din căt iaste obiceaiŭ de daŭ alțiĭ pe alte moșiĭ». Se aflä de ispravnicĭ

pîra falşă, şi trimit pe autorĭ la Curte, unde se face o nouă judecată, de faţă şi cu Mitropolitul. Egumenul fusese însărcinat de Mateĭ Cantacuzino şi Toma Creţulescul a strînge şi venitul lor, «fiind moşiia d'avalma». Recunosc că «numaĭ i-au oprit sa nu vănză şi eĭ vin», «după hotărărea testamentuluĭ». Se constată că «nicĭ dijmă, nici clacă n'aŭ făcut ceĭ doĭ anĭ încoace, nicĭ aŭ dat nimic . Sînt iertaţĭ: va fi după *testament*. «Însă din toate semănaturile să-ş dea fieştecare dijma din zeace una, aşijderea şi din porumbu, fiind obiceaiŭ de să dijmuiaşte cu pogonul, să aibă a lua de pogon căte 4 baniţĭ de porumbu, şi baniţa să fie de ocă 22; şi sa aibă a clăcui fieştecare dup[ă] obiceaiu căte 6 zile într'un an, şi ceĭ ce sănt în partea numiţilor boiarĭ, şi ceĭ ce sănt în partea măn[ă]stiriĭ, căte 6 zile să clăcuiască; şi ceĭ ce au cărciume de vănd vin, aceia întăĭ să vănză cate o bute de vin al mănăstiriĭ, apoĭ să aibă voe a vinde şi el piste an; iar, pănă nu vinde întăĭ vinul mănăstiriĭ, să nu fie volnic nicĭ cum a vinde vinul lor, orĭ oameniĭ ce sănt pe partea mănăstiriĭ, orí ceĭ ce sănt pă părţile boiarilor. Şi, de vreame ce moşiia mănăstiriĭ iaste d'avalma cu a numiţilor boiarĭ, unde dă măna maĭ mult egumenuluĭ de a căuta venitul dup[a] toată moşiia, fiind aproape de mănăstire, să aibă egumenul voe ca să străngă dijma dup[ă] toată moşiia şi să-ş facă fieştecare claca dup[ă] cum scrie maĭ sus, cate 6 zile într'un an, şi claca să o facă dup[ă] cum să arată în testamentul Domnii Meale [1]».

69. 15 Decembre 1752. Domnul către ispravniciĭ de Prahova, pentru că Rumîniĭ din Breaza fac «pe vadurile mănăstiriĭ morĭ, pive şi dărste, şi nicĭ dijma dup[ă] obiceaiu, ce iaste adetul moşieĭ, nu vor să-ş dea».

70. 8 Decembre 1753. Hotărnicie la Urzicuţa, pentru Costandin Brăncoveanul Spătar. Semnează: Ion (?) Poenariul Sărdar, Dumitraşco Bărzanul, Sandul Pod[o]bniceanul, Barbu sin Baş Coce (?), Staico Golubeanu căpitan.

71. 11 Februar 1754. Se aduce procesul dintre doĭ oamenĭ

[1] Şi în 1763 se aduce pentru vin o carte domnească printr'un copil de casă.

de la Călineştĭ, «fiind faţă şi Sfinţia Sa părintele Anthim episcop Buz:». «Pădure mereae.» «Aŭ curat eĭ pădurea ... şi l-aŭ făcut munte limpede, de'ntră oĭ la păşune ... Curatul muntelui ... De când aŭ cumpărat Sfinția Sa părintele episcop moşiia Breaza de l[a] dumnealuĭ Şătrarul Costandin Filipescul.» Semnează Vornicul, un biv Vel Ban şi Logofătul (Ştefan Văcărescu).

72. 11 Novembre 1780. Alegere de moşiĭ pentru Nicolae Brâncoveanu Vel Vistier. Semnează: «Amza Jăianul Slug., Costandin Barat biv Vel Pit. ispravnic, Nicolae Grecean[u biv Vel Clucr. za arie».

73. 12 Novembre 1780. Alegere de moşie a luĭ Vel Vistier Nicolae Brâncoveanu, la Romanaţĭ. «Care moşiĭ sânt cumpărate de Mateĭ Postelnic Părdescul de la călugări ot mănăstirea Hotăranĭ; pe care aŭ făcut acest Părdescu casă marĭ şi viĭ şi bisearică, şi, la împărţala Mării Sale Costandin-Vodă răposatuluĭ, Basarab, ce aŭ făcut la 4 begzadeale, l-aŭ numit Părdeştiĭ, şi de atuncĭ până acum s'aŭ stăpânit tot cu nume de Părdeştĭ». Se citează un «zapis de cumpărătoare a răposatuluĭ întru fericire Costandin-Vodă Basarab ot leatu 7212, al nepoţilor jup. Capleĭ Părdeascăĭ, anume Barbul biv Vel Paharnic, împreună cu fraţi[ĭ] luĭ, Dumitraşco şi Pană, fečorĭ Predeĭ Urdoreanu biv Vel Paharnic, şi cu alţĭ verĭ aĭ lor, cu care aŭ vândut satu Slăvileştilor». Pomeniţĭ: «dumnealuĭ Clucer Nicolae Grečanul», «biv Vel Logofăt Manolache Brâncoveanu». «Moşia Jăgîliia.» «Şi sânt daţ [Sfinteştiĭ] de danie la mănăstire cu hrisovu Mării Sale răposatul întru fericire Costandin Vodă Basarab ot leatu 7197, cu 16 anı maĭ nainte de împărţala ce aŭ făcut Măriia Sa la 4 begzadeale.» «O carte de judecată a dumisale răposatuluĭ biv Vel Ban Antonachi ot leatu 7151»: pentru judecată, luĭ Costandin Brâncoveanu biv Vel Stolnic «cu nişte fămeĭ», «arătând vechilul dumisale răposatuluĭ pentru aceaste moşiĭ treĭ zapisă de cumpărătură, adecă de Bihoreanĭ i de Jăgălie, Pepolarĭ, cumpărat de dumnealuĭ Preda Vornic Brâncoveanu Vel Spăt., şi aŭ izgonit pe aceale femeĭ dentr' aceaste moşiĭ ...; şi aceaste 3 moşiĭ, fiind amestecate în tot o stăpânie, la împărţala răpo-

satuluĭ întru fericire Costandin-Vodă Basarab, s'au făcut 4 părţĭ până la Olt, şi au dat fieştecăruia begzadea partea sa.»

74. 8 Decembre 1783. Hotărnicie la Urzicuţa, pentru Costandin Brăncoveanu Vel Spătar. — Copie din 1818.

75. 1[ii] April 1792. Mihaĭ Suţu. «Dreptŭ aceaia socotit-am Domniia Mea şi pentru dumnealuĭ cinstitul şi credinčos boiariul Domnieĭ Meale, pan Manolache Brăncovean[u], Vel Logof. dă Ţara-dă-sus, carele, fiind din slăvită familie domnească moşiĭ şi strămoşiĭ dumisale, vechĭ pămînteanĭ aĭ ţăriĭ aceştiia şi din vreadnică de laudă şi cinste şi cu răvnă hierbinte pentru ţară, şi, avîndu deosebită greotate casa dumnealuĭ, însărcinat[ă] cu familie dă fiĭ, cu care l-au mîngăiat Dumnezeŭ, iar maĭ vîrtos acum într'aciastă trecută vreame a răzmiriţiĭ pătimindu multe pagube şi datoriĭ, am găsit cu cale a-ĭ da un ajutoriu din patriia dumnealuĭ, pentru care au pătimit», pentru a-ĭ reface casa, «ce aŭ scăzutŭ şi s'aŭ dărămat din văpaia răzmiriţiĭ». Îĭ acordă «liude πεντήκοντα» (cuvîntul grecesc e scris de mîna Domnuluĭ). «Afară din catastişile Vistieriei, ce are arhondologhiia, scutiţĭ şi apăraţĭ de toate dăjdiile, zaherele, cheresteale, podvoade şi orĭ-ce orînduelĭ ar eşi de la Vistieriia Domniei Meale în ţară, pe cariĭ să-ĭ aibă în orĭ-ce judeţ; d[up]ă] cercetarea ce le vor face a fi dup[ă] ponturĭ pe chipurile lor, să li să dea şi pecetluiturĭ de la Vistieriia Domnieĭ Meale». Îl scuteşte şi «dă oerit, dă văcărit şi căte vite dreapte va avea casa dumnealuĭ, vinăricĭ, i dijmarit, dă dăjdiĭ domneştĭ, de zah[e]reale, mucarel, saŭ alte ajutorurĭ ce s'ar întâmpla după vremĭ a eşi pă veliţiĭ boiarĭ». Marturĭ, fiiĭ: Ioan, Grigorie şi Alexandru, şi boieriĭ: Pană Filipescul Ban, Ianache Văcărescul Vistier, Dumitraşco Racoviţă Vornic de Ţara-de-sus, — *(sic)*, Ianache Moruz, Vornic de Ţara-de-jos, Manolache Creţulescul, Logofăt de Ţara-de-jos, Alexandru Manu Spătar, Grigorie Suţu Postelnic, Alexandru Suţu Comis, Ioan Florescul Clucer, Teodorache Iuliianò Paharnic, Drăghicean Otetelişan Stolnic, — Sluger, —, — *(sic)*, Hagì Mihalachi Pitar. Scrie «Costandin dasc. slov. de la şcoala Domnieĭ Meale cea slov. ot Stiĭ Gheorghie Vechiŭ».

76. 20 Novembre 1798. Constantin Creţulescul Vornic

dă partea sa din Breaza Doamneĭ Ruxanda «Hangerì». «Sineturile usebiţilor treĭ munţĭ mi să află răpuse încă din ceilaltă răzmiriţă, când este știută de obște întâmplarea ce s'au întâmplatu casiĭ noastre».

77. Decembre 1798. Constantin Gheorghe Hangerì fixează datoriile Rumînilor din Breaza, aĭ Doamneĭ sale, «dup[ă] condica Divanuluĭ». 12 zile de clacă pe an, «rânduri-rândurĭ, dup[ă] obiceiŭ», cîte treĭ de fiecare anotimp, «iar holtei să nu [s] supere». «Saŭ, neavând de lucru și va cere banĭ, să să învoiască cu isprăvnicel cum vor putea.» Nu se vor duce la moșii depărtate. Ziua să fie întreagă. Și însușĭ casniciĭ ceĭ vrednicĭ de munca să meargă la lucru, iar să nu trimiţă copiĭ sau să întârzaeze, nicĭ să stea c[u] împotrivire a nu lucra treaba ce le va arăta.» «Nimenĭ din lăcuitorĭ să nu fie volnic să vânză vinu și rachiu pe moșie, făr de numaĭ în zioa târg[u luĭ, Dumineca, unde să face târg, sânt slobozĭ a vinde rachiu numaĭ cu urmare dup[ă] domneasca noastră carte de slobozenia târguluĭ acestuia ... Pentru fânu, sa li să dea a cosi cu dijmă pă trebuinţa vitelor ce vor avea fiescare, iar cellalt tot să fie pă seaama casiĭ Luminăţii Sale ... .» V. n[1] următor.

78. 17 Ianuar 1799. Constantin Gheorghe-Vodă Hangerlì pentru Nicolae Brâncovean[ul Vel Vistier. Arată cum că lăcuitoriĭ ce sânt șăzătorĭ pe moșiile dumnealuĭ ce le are într'acel judeţ nu urmează a-ș face claca și a-ș da dijma după condica Divanuluĭ, cum și vânzare di vin i rachiŭ fac făr de voia orânduitului om al dumisale ... De nu vor fi avand vre un așăzământ de daosebit obiceĭ, care să-s fi urmat și să s fi păzit totdauna, sa aveţ a îndatori pă lăcuitorĭ ca să fie următorĭ după condica Divanuluĭ, adecă lăcuitoriĭ casnicì ceĭ vrednicĭ de muncă să lucreze clacă stăpânuluĭ moșii câte doaosprezece zile într'un an, rânduri-rîndurĭ, dup[ă] obiceiŭ, precum în condică sânt rânduite, adecă: treĭ zile primăvara, treĭ zile vara, treĭ zile toamna și treĭ zile iarna, iar nu de odată; iar holtei să nu să supere, saŭ, neavând stăpanire de lucru și va cere banĭ, să aibă a lua de casă câte un zlot pă an; iar, când nu va avea pe moșiia aceia ce șade, de lucru, să nu aibă volnicie stăpânul moșii a-ĭ duce la alt[ă] moșie a

sa maĭ departe, spre a-ĭ clăcui, făr de numaĭ de va fi celaltă moșie aproape de aceia ce să află cu șăderea, ca doao saŭ mult treĭ ceasurĭ, să meargă să lucreze zilele ce-ĭ sănt orănduite, iar la moșie maĭ depărtată să nu-ĭ silească a-ĭ duce. La care acĕastă clacă să aibă lăcuitori a măneca dis de dimineață, apucănd zioa deplin. Și însuș casnici ceĭ vrednicĭ de muncă să meargă la lucru, iar să nu trimiță copii sau să întărzieze, nicĭ să stea cu împotrivire a nu lucra la treaba ce le va arăta, ci la însuș trebuința ce va avea stăpanul moșii să lucreaze zilele clăciĭ. Dar și stăpănul moșiĭ să nu-ĭ supere maĭ mult peste zile ceale orînduite, nici la clacă, nicĭ la strînsul dijmiĭ să nu le facă nedreptate, orĭ maĭ mult a lua, orĭ a le alege bucatele; ci de rînd, tot din bun și din prost, și la vremea cea orănduită să ia dijma iar nu după ce va trece vremea; și lăcuitori să nu întărziiaze a da dijmă ca cu trecerea de vreme să păgubească pe stăpan. Nimenĭ din lăcuitori să nu fie volnic să vănză vin sau rachiŭ pe moșie, iar, cănd stăpînul nu va vrea să pue vin să vînză, atuncĭ lacuitori să-ș ia întăiŭ voe de la stăpîn, și așa să vănză eĭ, dănd de bute căte t[1] I, i căte o vadră de vin. Nici unul din lăcuitorĭ să nu aibă voe a ținea băcănie, fără numaĭ de să vor așăza cu stăpănul moșiiĭ. Pentru toate rodurile ce vor face, să aibă a da stăpănuluĭ moșii zecĭuială, afară numaĭ din grădinile ce aŭ împrejur caselor lor, din care acelea nu aŭ a da nimic. Pentru grăŭ și orz ce să seamăn[ă], au să dea din zece clăĭ una, numaĭ să aibă datorie lăcuitori a cără dijma aceia cu însușĭ carele lor la ariia stăpănuluĭ dup[ă obiceĭ; iar cănd, saŭ din lenevire, saŭ din nebăgare de seamă, nu vor urmà după cum s'aŭ zis maĭ sus și-ș va rădica bucatele toate, atuncĭ dumv. ispravnicilor, să aveț a face împlinire pentru fănul ce vor cosi, orĭ pe moșiie ce șăd, saŭ pe alta, să dea dijma dupe condică pentru porumbu, aŭ să dea de pogon căte patru banițe de porumbu grăunțe cu banița za ocă doaozecĭ și doao. Pentru stupĭ să dea de toată matca căte banĭ treĭ, iar pentru roĭ nu aŭ a da nimic. Pentru capre au să dea de capră căte doĭ banĭ, atăt vara căt și iarna. De la stănile ce vor fi pe acĕastă moșie, iar să ia

stăpânul moşii dup ă aşăzământul ce vor face, orĭ brânză saŭ banĭ. Del[a] perdelele ce vor fi de oĭ cu fătăciunea pe moşie, iar să ia stăpâ ıul moşii a toată perdeaoa câte un miel şi câte t[1] unu. Şi aŭ a şădea acolò del[a] blagoveştenii şi pân la Sfântu Gheorghie. Pentru râmătorĭ, măcar că n'aŭ a da stăpânuluĭ moşiĭ, dar nicĭ să-ş îndrăznească să-s bage râmători în pădurile cele poprite, ci întâĭ să tocmească cu stăpânul moşii, şi aşa să-ĭ bage; iar care să v[a] îndrăzni făr de tocmeală să-ĭ bage, aceia să plătească preţ ce putea să ia stăpânul moşii del[a] alţiĭ. Nicĭ unul din lăcuitorĭ nu are volnicie să vîneze peşte în heleşteu stăpânuluĭ moşii, iar, când va fi baltă pe moşie, cu voe, să vîneze, şi sĭ dea zeč ıială din zece peştĭ ınul.› Se trimite prin IIristea Bulucbaşa.

79. 25 Februar 1799. Se expıne Domnuluĭ că s'a cerut de la archima ıdritul Meletie, egumenıl de Mărgineni, de către Hangerlì, «o vie şi o casă ce le-aŭ avut la Ţintea pe moşiia mănăstireĭ›, din averea făcută *zapt* la moartea luĭ Dumitrache Turnavitul. I se oferă schimb, dar el refusă, spuind «că nu are voe de la părinţiĭ de jos să facă schimburĭ». Chemat la Bucureştĭ îĭ spune Nicolae Brâncoveanu, ca Mare-Logofăt, «că poruncă domnească este ca să dea negreşit locul vii şi al casiĭ şi să priimească schimbu treĭ stânjănĭ de locu din Curtea Gospod cea veche›. Domnul cere şi Breaza, oferind Răteştiĭ, în Vlaşca. Egumenul arată «că acea moşie este dată mănăstiriĭ chear de ctitoriì ce aŭ zidit-o, şi nu poate nimenĭ să o înstreineze dela mănăstire›. Somat peste zece zile prin «dum. Pahr. Stančul› a da cărtile de proprietate. Acelaşĭ răspuns. «I-aŭ zis Pahr. cum că de acelea este Domniıa pliroforisită şi că poruncă este să iscălească zapisul de schimbu şi că Domniia va adeveri acel schimbu şi de părinţiĭ Sınaiţĭ. Şi, Cuvioşiia Sa tot nevrând nicĭ a face schimbu, nicĭ a iscăli, a dooă zi au venit Ceauşul de aprozĭ din poruncă şi, cerându-ĭ cărţile moşìi, i-aŭ zis că este oprit de a eşi afară până nu va săvârşi schimbul; pă urmă aŭ maĭ venit şi alt trimis de la Dumnealuĭ Vel Log., zicându-ĭ aseminea», şi Stanciul. «De nevoe› iscăleşte. Moşia cedată avea peste 3.000 de stînjenĭ şi «aducea venit maĭ mare de o mie de leĭ».

Egumenul cere restituţie; el va da Răteştii, ce se va scrie în loc la averea mortului: «de nu să va arăta însă şi pentru aceiia vre o pără de aseminea silnicie».

80. 25 Mart 1799. Anaforà. Rumînii din Breaza arată că dădeaŭ acestea: «aŭ avut obiceiu a vinde vin şi rachiŭ pe la casele lor, şi da havaet de butea de vin cate t[l] doĭ, iar pentru rachiu nu da nimic, şi pentru dijma fănuluĭ căte banĭ 30 de car, i din porumb de un pogon căte t[l] 1 pol, i pentru clacă de casă căte t[l] 1 pe an, iar din pometurĭ ce aŭ pe moşiĭ i de stupĭ, de răm[ă]torĭ, de capre, de oĭ nič odată n'am dat nimic. Aşijderea zic că, avănd morĭ, dărste şi pive făcute pe aceste moşiĭ cu cheltuiala lor, li s'au luoat havaet pe an de roata de moară cate t[l] 5, de dărstă căte t[l] 6 şi la pive căte t[l] 4. Şi cu acest aşăzămănt, aflăndu-se la loc de munte, abia putea să-ş ţie viiaţa. Iar, în anul trecut cumpărăndu-se aceste moşiĭ de către răposatul Costandin-Vodă Hangeriŭ, nu numaĭ aceste obiceiurĭ toate li s'aŭ stricat, oprindu-ĭ ca vin şi rachiŭ să nu fie volnicĭ a vinde şi supuindu-ĭ ca să clăcuiască 12 zile pe an, şi din pometurĭ să dee zečuiala, i de matca de stupĭ căte 4 parale pe an, i de capră şi de rămătorii căte 10 banĭ pe an, şi de la 20 de oĭ în sus primăvara căte un miel, şi căte t[l] unul; ci i-aŭ scos şi din stăp[ă]nirea acelor morĭ, pive şi dărste făr de voe, aruncăndu-le banĭ pă dănsele» ispravnicul Iordache Cantacuzino. Cer «aşăzămăntul ce l-aŭ avut dinceput. Arendaşul invocă «condica Divanuluĭ unde sănt trecute dreptăţile stăpănilor de moşiĭ ce au asupra lăcuitorilor cariĭ lăcuesc pe moşiile lor». Se observă că acestea-s valabile *în lipsă* de obiceiŭ. — Dar Domnul decide «să nu cumva să vă împotrivițĭ la datoriile moşii dup orănduial[a] şi întocmirea ce aŭ făcut răposatu Domn, pănă să va hotără».

81. 31 Iulie 1799. Atestat al luĭ Alexandru-Vodă Moruzi pentru moşiĭ rămase de la Hangerì, cumpărate de egumenul Meletie din Mărgineni, prin Scărlat Cîmpineanu, Vel Logofet de Ţara-de-jos.

82. 31 Iulie 1799. Alexandru-Vodă Moruz către biv Vel Sărdarul Nicola Diiamantu Saigiul. Îĭ confirmă Breaza cu patru

munțĭ, «pentru că, din înnaltă poruncă împărătească vînzîndu-să la mezat toate acareturile răposatuluĭ Domn Costandin Hangeriu, ce după petrecaniia sa s'au făcut zapt la miriia împărătească, cu mumbașăr împărătesc, trimis într'adins, pre cum este știut de obște..., s'au făcut mezatul întîiŭ la stărostie după obiceiŭ în patruzecĭ de zile de rînd, apoĭ în Divanul țării, înnaintea tuturor dumnealor boerilor haleà și mazălĭ, în două și în treĭ rîndurĭ, și s'au înștiințat toțĭ de obște; în ceale după urmă s'aŭ strigat și față și în nainte Domnii Meale, la adunarea deplin». O iea Grigorie Brîncoveanul Vel Logofăt de obiceiurĭ, cu 25.100 talerĭ, pentru Serdar însă

83. 19 Ianuar 1800. «Stuparii» luĭ Vel Logofăt Brâncoveanu la Romanațĭ arată că li se îngreuie munca. «Sănt orănduiț asupra-ne dooă mie și maĭ bine de mătcĭ de stupĭ, îndoită și întreită sumă, după cum am avut într'alțĭ anĭ». Aŭ cheltuielĭ marĭ, la ucisul stupilor, cu vase: «buțĭ, berbeniță, hărdae, și cu dusul chirii la Bucureștĭ, ajungăndu-ne grea cheltuială, fiind săracĭ, neavănd boĭ și care ca sa ducem cu carăle noastre... Într'acastă vreme de lipsă și sărăcie, în care ne aflăm, ne mirăm ce să facem». Răspunsul luĭ «Nicolae Vel Logt.: «Datorie a voastră netăgăduită este numaĭ de a face uleele toate, căte vor fi trebuincoase pentru stupiĭ noștri, cum și toamna după ucisul stupilor iarășĭ datoriia voastră este să ne aducețĭ mierea și ceara aicĭ la Curtea noastră în Bucureștĭ, iar berbenițile are să le facă Hristea Bulucbașa cu banĭ, și, la vremea vănzăriĭ mieriĭ, are să-ș ia baniĭ acestor berbenițe; la buțĭ și hărdaie voĭ nicĭ cum să nu vă amestecațĭ, pentru că acestea odată să facu și sănt de ajunsu pe mulțĭ anĭ» (12 Maiu).

84. 18 Ianuar 1800. «Nicolae Vel Logot.» (Brăncoveanu) cere a fi hotărnicit de Dinul Izvoranul. Se acordă la 20. Se iea și carte de blestem de la Mitropolit către episcopul de Argeș, Iosif (29 Ianuar).

85 «Hristea neguțătoriul» către Domn. Avea «venitul poduluĭ și a moșăi de la Ipoteștı pă apa Oltuluĭ, cumpărată de la dumnealuĭ Vel Logofăt Brăncoveanu; și, cu răzvrătirile ce s'aŭ tămplat peste Olt, trecănd oștirĭ pe acolo,

mi-aŭ măncat peste o sută care făn și bucatele ce am avut în multă vreme: trecănd cu marĭ oștirĭ i oamenĭ domneștĭ i zaherele domneștĭ, n'am luat nicĭ o plată dă nicăirĭ, și toțĭ s'au običnuit, și ceĭ ce trec cu zaharelile lor cu mizilurĭ la ale lor trebuințe, numindu-le că sănt trebĭ domneștĭ, nu plătesc nimic. Milostive Doamne, pod să ține cu cheltuială, atăt la dregerea vaselor i la funiĭ și plata la pod a]rĭ, care, în loc de a mă folosi cu ceva, nu numaĭ bani ce am dat îĭ pierz cu tot, ci și de la mine maĭ cheltuesc, și mă sting. Acest fel dă întămplare cu razvrătire aŭ fost și la 1[t] 98, cănd, cunoscăndu-mi-să dreptățile, eram ajutat de plătea și ceĭ cu mizilurile de ale lor trebuințe, și zaherelile celelalte deplin, și cele domneștĭ zaherele plătea: de car treĭ parale, cu plată cuviinčoasă... Sa mi să dea un Arnăut vrednic de la ogeacurile Curțiĭ, căruia să-ĭ plătesc eŭ leafa; carele să cerceteze pă toț trecători, fiind ačasta și trebuinčoasă la nizam și cei cu mizilurĭ de ale lor trebuințe, cum și zaherelile dă negutătorie să-ĭ îndatoreze a plăti trecătoarea; iar, pentru zahereaoa Domnească, ceia ce va fi mila Mării Tale, să ne face orănduială, ca să poč ținea podul.»

Resoluția e din 27 April 1801. «Iovo icĭ-cĭohodar, ce eștĭ orînduit la Ipoteștĭ, ca de la ceĭ ce trec în trebile lor, sau și cu menzilurĭ pentru ale lor trebuințe, cum și de la ceĭ ce trec cu zaherele de neg[u]ţtorie, saŭ alte povorĭ de aliș-veriș lor, să daĭ ajutorul ce-ĭ cuviinčos de a-ș lua običnuitul adet al trecătoriĭ, iar de la ceĭ ce trec în trebĭ domneștĭ saŭ de la [za]harele și alte trebuințe domneștĭ, supărare să nu li se facă.»

86. 8 April 1802. Mihail Suțu, pentru cinstitul și credinčos boerul Domnii Mele Nicolae Brăncoveanul Vel Ban, carele, trăgăndu-să dăn familie domnească, și dăn cele maĭ vechĭ neamurĭ ale țărăĭ, și dăn copilărie crescut fiind cu credință către prea-puternica și hrănitoarea noastră Împărăție, și către Domnĭ cu multă sărguință și călduroasă răvnă aflăndu-să, precum l-am cunoscut Domniia Mea în treĭ oblăduirĭ ale noastre, ce până acum ni s'aŭ hărăzit dă la dumnezeiasca bunătate într'ačastă pravoslavnică țară, vărsăndu multe ostenelĭ și su-

dorĭ pentru ţară, atăt aicĭ în patriia sa, căt şi pă vremea cândn să afla petrecănd la împărăteasca ordie în Ruşčuc, pentru împărăteştĭ slujbe, — toate acestea dovedite fiind şı dăn însuş vrednicul de închinačıne împărătescu ferman ce-l are la mănă spre întărirea credinčoaselor slujbe şi sadacat, şi fiındu ştiutu şi Domnii Mele, — de aceia, spre oareş-care uşurare a greotăţiĭ casiĭ, a trebuinčoaselor cheltuelĭ şi datorulor cu care întămplările vremilor l-aŭ însărcinat, poruncim prin domneasca noastră ačasta carte, casa dumisale să fie dă a pururea cu totul nesupărată dă toate domneştile dăjdiĭ, dă oerit, dă văcărit, căndu să va întămpla, dă dıjmărit, dă vınăricĭ, şi dă orĭ-ce alte dăosibite dărĭ, care dupa vremı, trebuinţă fiindu, să vor arunca pă veliţiĭ boerĭ, — dumnealuĭ şi dă acelea să fie dă a p[u]r[u]rea slobodu şi nesupăratu. Şi, fiind-că atăt ceĭ maĭ dănaintea noastra luminaţĭ fraţĭ Domnĭ, căt şi noĭ în celelalte Domniĭ ale noastre, pentru pustiirea ce aŭ suferit moşăile şi toată casa dumnealuĭ pă vremea căndu fară de nicí o dreptate s'au trimis afară dăn patrie, am harăzit dumnealui cu domneştile noastre cărţĭ o suta de oamenĭ scutiţĭ pentru rădicarea şi întemeerea moşăilor şi caseĭ dumnealuĭ.» Confirma.

87. 24 Mart 1818. Hotărnicie pentru moşia Urzıcuța a luĭ Grigoraşcu Brăncoveanu biv Vel Ban [1].

88. 25 Februar 1819. Biv Vel Banul Gheorghie Brăncoveanu cere o hotărnicie la Ipoteştĭ şi moşiile cele şese vecine. Se admite la 26 Februar 1819.

89. 19 April 1819. Ordin de hotărnicie de la «Gheorghii biv Vel Spat., caimacam Crăioveĭ pentru «dumn[l] biv Vel Ban Grigore Brăncoveanu la Romanaţĭ. Şi pecetea cu vulturul bicefal şi coroana, avînd literele Г. р. Ѳ. Ѕ. к. м, şi data de 1819.

90. 9 Octombre 1819. Brăncoveanu către —. Pentru două sate ce «s'aŭ spart... Şi satu Raetu aŭ început a-ş ascunde bucatele şi a-ş face gătire de fugă, ne maĭ pu-

[1] Sînt şi alte acte pentru această hotărnicie. Unul, din 26 Februar 1818, e de la «Nıcolache Suţ biv Vel Spătaru Caım. Craiovei», cu pecetea. «нк сц км. кр 1817».

tând a suferi încărcătura de liude ce la toate dăjdiile le face dumnealuĭ Cămin[a]r Bibescu... Te încredințăz că județu s'ar fi spart de mult, dar îĭ ține până acum pă lăcuințĭ (?) bucatele ce le sînt răvărsate peste câmp, căcĭ acum aŭ început a culege porumbul și la viĭ; iar, după ce-ș vor strânge bucatele și le vor sibgurisii, cele maĭ multe din sat vor să fugă și va să păgubească domneasca Vistierie multe lude, până a aduce satele la loc, și noĭ stăpâniĭ moșiilor vom să cercăm simțitoare pagubă, căcĭ nu încontenează de când s'aŭ făcut ispravnic până acmu la toate dăjdiile a încărca, încât la unele sate aŭ îndoit ludele, și vorbește către toț că satele pă iarnă nu pot fugi, și la Ghen[a]r i să împlinește anu isprăvnicii, și va să să orânduiască alt ispravnic și, lipsind din isprăvnicie; nu va să știe de orĭ ce să va întâmpla. Pentru numele luĭ Dumnezeŭ, boieriule, ajută-ne la acestea liude, căcĭ ni să pustiiesc moșiile, fiind-[că] omeane nu pot judeca cele cu cuviință.

91. 6 Iulie 1820. «Ioan Depalt[a], biv Vel Postelnicu, Caim. Craiovei», către Scarlat Dulo Vel Medelnicer, pentru a face o hotărnicie luĭ «dumnealuĭ biv Vel Ban Grig[o]r[ie] Brâncov[ea]n[u]». Semnătură și pecete cu coroană și Iw Tп кλ Кр. 1820.»

92. 1[iu] Ianuar 1850. Hrisant arhimandrit Peneti din Andros dă un munte bisericiĭ greceștĭ din Sibiiŭ. Făcuse și un «pension de feate» în Brăila.

VI.

DOCUMENTE RELATIVE MAI ALES LA BOTOŞANI ŞI ÎMPREJURIMI, DIN COLECŢIA D-LUI AL. CALLIMACHI.

1. [Suceava], 8 Mart 6995 (1487). «Ștefan Voevod, pe satu Nimecnecii pe Bahluiŭ, carele îl numește apoĭ Vad» [notă din secolul al XIX-lea]. Pergamentul e cu totul spălat; abia se cunoaște data de loc. Pecetea, mare, e perfect păstrată.

2. 6 April 6996 (1488). Ștefan-Vodă pentru femeia Lucăĭ Ecobescul și o nepoată, fata luĭ Lazor Prodănescul, ce schimbă moșie la «satul Greciĭ la Siret, supt tărgul Siretiuluĭ, care sat l-aŭ cumpărat tatăl lor Prodan de la al nostru Mitropolit Suceveĭ Teoctist, din dricul și diresul Mitropolituluĭ, ce are de la moșul nostru Alexandru-Vod[ă], iar Mitropolitul nostru Teoctist aŭ cumpărat iarăș pre aceĭ banĭ Mitropolii noastre din Sučav[a] de la dum. Rotin alt sat, anum e] Mihăeștii, la Brăvițăl; iar Domnie Mè am dat Mărini, fetiĭ luĭ Prodan, și ceelalte Mărinĭ, fetiĭ luĭ Lazor Prodan, pentru acel sat Greciĭ o seliște a noastră aproape de Nistru, anume Gromobitna, č-aŭ rămas noao acè seliște de la Vălcĭ și de la ğupăniasa luĭ Olga, din dresul moșuluĭ nostru Alexandru Voevod; și încă am maĭ dat pentru acè săliște Gromobitna 200 zloțĭ tătărăștĭ». Domnul dă apoĭ Putneĭ, «unde este igumen rugătoriul nostru arhimandrit chir popa Paisie».— Traducere de pe la 1750.

3. 5 Iulie 70 — (15—). Ștefan-Vodă arată că маринка дочка болдора и мѹши dă moșia sa pe care ѡтцъ его болдѡр двѡрник și Mușa ѿ кѹпеж ѡт дѣда гсвамы стефана воеводі. Satul e Sociĭ, на верхъ дѹмитри; se dă luĭ Andrușco pentru 140 «zloțĭ tătăreștĭ» Divanul: Isac, Petru Vornic, Negrilă, Vasco, Gr..., Talaba pîrcălabĭ de Hotin, Coste și Condre pîrcălabĭ de Neamț, Petru și Toader pîrcălabĭ de Roman, Arbore Portar de Suceava, Hrana Spătar, Eremia Vist., Șarpe Post., Sacuian Ceașnic, Străcea Stol., . . . țelo . . . Pecete păstrată.

4. 14 Mart 7040 (1532). Ștefan-Vodă *(sic)* către «Costi părcălab

Sorociĭ și frați-săŭ Tedor și Ğurja păcurarul, fečoriĭ Maricăĭ, fetiĭ luĭ Mihail Peritschiĭ, sora luĭ Costin și a luĭ Toader și a Isaiĭ, care aŭ slujit noao cu dreptate și cu credință»: li dă satul «Perischiŭ, anume Todereștĭ, unde aŭ fostŭ casa unchiuluĭ lor», și alte sate pe acolo. Marturĭ: fiul Bogdan și boieriĭ. «S'aŭ tălmăcit de Euloghie dascal, lt 7270, August 21 d.»

5. Iașĭ, 24 Mart 7042 (1536). Petru-Vodă, pentru satele Jolcășanĭ, Tofileanĭ și Greačanĭ, luat de la Luca Arburea Portar de Suceava pentru vicleșug supt Ștefan-Vodă. Marturĭ: fiul Bogdan, Huru Vornic, Totrușan, Scripca, Vlad, Toader pîrcălabĭ de Hotin, Dančul, Liču pîrcălabĭ de Neamț, Zbiiarre și Crăcun pîrcălabĭ de Roman, Mihul Portar de Suceava, Dragșan Spătar, Glavan Vistier, Albota Postelnic, Popăscul Ceasnic, Colun Stolnic, Draxin Comis. Ion Flocescul scrie. Pergament.

6. Iașĭ, 10 Iunie 7054 (1546). Petru-Vodă. Pentru vînzarea satelor Umbrăreștì și Dumeștĭ. Menționațĭ: Danciul, Mușat. Marturĭ: fiiĭ Iliaș, Ștefan, Constantin; Efrim Huru, Borcea Vor., Petru Crăncovicĭ, Sturdzea și Coste (?), pîrcălabĭ de Hotin, Danciul Huru și Miron, pîrcălabĭ de Neamț, Șandru și Teampe, pîrcălabĭ de Roman, Petre Vartic Portar de Suceava, Jiuriia Spătar, . . ., Hrăbor Postelnic, . . . aza, Pătrașco Ceașnic, Neagul Stolnic, Plaxe Comis. Pergament. Pecete ruptă.

7. C. 1580. «Zde zapis caco cupitpil Malcoč vatavol parte de ocin[ă] a Nenuloi ot Selele, ce sî va veni.» Apoĭ în slavonește. Marturĭ: «Micol ot Selești i Ion Borduhosul i Stančul Tiistreanu, Ion Michi ot tam, i Lazor ot Malcoceanĭ, i Dragoș tam, i Dumitru ot tam». Pecete mică rotundă, de o ceară brună.

8. 3 Iunie . . . Ieremia Moghilă dă luĭ «Nicoară Donič bivșii prăcălab» moșia ce o cumpărase în Pitușca de la un Gavril, ce avea uric de la Iliiaș Voevod. «Stroič Vel Logft. uč. iscal.» «Băseanul pis.» Jos: «Ačasta am găsit la Vasile Preda ot Lihneștĭ i am luat acu după pradă, în Domnie Mării Sale Theodor Voevoda».

9. Iașĭ, 7100 (1592) *(sic)*. Ieremia-Vodă pentru Plopenĭ,

Creţeştĭ, Spărieţĭ, Răceştĭ cu episcopia de Huşĭ (?). Boierĭ: fiul Constantin, Ureache Vornic de Ţara-de-jos, Crstea Vornic de Ţara-de-sus, Gheorghie pîrcălab de Hotin, Gheorghe şi Ionaşco pîrcălabĭ de Neamţ, ... şi Čolpan, pîrcălabĭ de Roman, Orăş Hatman, Brănovschi, Veaveriţĭ Spătar, Ursu Medelnicer, Cărăiman Ceaşnic, Simion Stroicĭ Vist., Gligorie Stol., Vorontar Comis. Scrie Eremia Băseanul. Semnează Stroicĭ. Pergament.

10. «Pavăl Albotă biv Jit.» arată că a vîndut partea-ĭ din Stănceştĭ «de la Bogdan căpitanul» pentru 100 de «leĭ bătuţĭ», şi de la alţiĭ, luĭ «Dumitraşco ce au fostu Vistearnic». Marturĭ «Gavrilie şi cu tot săborul de la mănăstirea Domneĭ». Scrie cu mîna sa. Pecetea luĭ şi a mănăstiriĭ. † Γαβρήλι ἠγούμενος ματιρὸν ταύθες.

11. «Pavăl Čocărlan şi Darie sin Moiseĭ, nepoţiĭ luĭ Frăţiman ce-ŭ fostu Păharnic», arată că vînd partea lor din Plusceni, cumpăraţĭ de Frăţiman de la «nepota luĭ Dumitru Ivanačco, din sat din Pločcenĭ», Stolniculuĭ Sturdziĭ pentru 60 de leĭ.

12. «Procup Negra nameasnic i Anton voiut i 12 prăgarĭ ot trăg Br[ă]lad» arată că «cnighină Macsin i Nicoară Spăt. i Movila ot Čoican» fac vînzare în Ghermăneştĭ pentru talerĭ. Pun şi pecetea oraşuluĭ: cea cunoscută, cu ceĭ treĭ peştĭ, şi alta cu Sf. Gheorghe, frumoasă. Pomenit Ieremia Movilă. Slavon.

13. «Gavril şi soru-mea Tudora, fičori Bălanceĭ de Ploşceanĭ» (Soroca), vînd ocină în acest sat «dumisale luĭ Ilie Sturdzea Vel Stolnic», pentru 40 de leĭ bătuţĭ. Marturĭ: «Leca biv părcălab şi Simion Răuleţ şi Čocărlan biv căpitan şi Vas[i]lie Čohoranul şi Irimincea Răuleţ şi Toader a Drăgăĭ».

14. «Nepoţiĭ Grigăĭ celuĭ bătrăn de Stănceştĭ» îşĭ daŭ ocina «Vorniculuĭ Pavăl», pentru «talerĭ bătuţĭ». Marturĭ: «Vasilie Căpitanul şi Paraschiva de Iapoteştĭ şi Pătraşcan i Dumitraşco şi Gheorghiţă de Cătămăreştĭ».

15. Iaşĭ, 23 Mart 7110 (1602). Ieremia-Vodă pentru «Ionaşco snă Petria, vnuc Văselina», ce-şĭ vinde ocina din Stănceştĭ luĭ «Toader Aprod» pentru 40 talerĭ. Pecete de ceară roşie, ruptă.

16. Iaşĭ, 26 Novembre 7111 (1602). Ieremia-Vodă arată că Ionaşco fiul Petriĭ, nepotul de fiŭ al Veselineĭ, şi Odochiia, fata Grichezeĭ, nepoata de fiică a aceleiaşĭ, vînd în Stănceştĭ luĭ Toader Aprod. Marturĭ: Lupul Stroič, Mare-Logofăt. Scrie Nicoară. Pergament. Pecete atîrnată, ruptă. Traducere din 1801.

17. Iaşĭ, 15 April 7115 (1607). Simion Moghilă arată că «Sava şi frate-săŭ Ştefan, şi Dondăş şi Anton fiiĭ Leani, nepoţiĭ Mărichi», aŭ vîndut ocina lor pentru slujbă «de la bătrînul Ştefan Voevod» luĭ «Toader Aprod». Confirmă. «Stroič Vel Logft. uč. iscal.» «Băseanul pis.» Pecete mică, rotundă pe hîrtie, cu bourul. Slavon. Şi traducere din 1801.

18. 8 Septembre 7117 (1608). Constantin Movilă arată că «Ionaşco Potlog diiac» a adus o mărturie de hotărnicie de la Pătraşco Mare-Vornic de Ţara-de-sus, supt «răposatul părinte al Domnieĭ Mele Ieremia Voevod», pentru moşia ce o avea de la unchiul săŭ «Miron Oaşea» «la satul Stănceştĭ подъ бѹковинѣ, în ţinutul Hîrlăuluĭ, luat pe 500 de talerĭ de argint «încă în zilele luĭ Aron-Vodă, când aŭ avut nevoe şi aŭ fost în temniţă» (вь дни арона воеводі, кьда wн имал неволю и бил вь темниц). Confirmă. Semnează Stroicĭ Logofăt. Pecete mică pe hîrtie, rotundă, cu bourul, avînd steaua între coarne, şi, de o parte şi de alta, soarele şi luna. Slavon. În colţ: «Nebojatco». Pe V°, contemporan: «† Ispisoc pre partea Avrămii ce i-am dat în Stănceştĭ».

19. Iaşĭ, 4 Ianuar 7117 (1609). Constantin Moghilă arată că «Pănteleĭ Haruţul, fiul luĭ Petru, nepotul de fiŭ al luĭ Buzdugan», i-a declarat că şi-a vîndut ocina din Stănceştĭ luĭ «Toader Aprodu», pentru optzecĭ de talerĭ de argint. «Stroicĭ Vel Logofăt iscal.» Slavon. Traducere din 1801.

20. Iaşĭ, 15 Maiŭ 7117 (1609). Constantin Moghilă arată că a venit «Toader Buniţa cu un zapis, de la Toma ureadnic ot Botăşanĭ şi de la Ioan şoltuz şi de la prăgariĭ luĭ de acolo şi de la Moşul şi de la Ştefan şi de la Condrea şi de la Hanco *Arman* şi de la Chirilă *Arman* şi de la Hrinco diiac şi de la Necula Vlah», că înnaintea lor «Luca fiul luĭ Gavril din Epureanĭ şi cu soţia luĭ Anisiia, fata luĭ Ion Şetrar», aŭ

vîndut partea luĭ din Stănceștĭ luĭ «Toader Bunița diiac» pentru 500 talerĭ. Confirmă și el. «Stroici Vel Log[o]fet uč.» Pecete mică, rotundă, pe hîrtie, cu bourul. Slavon. Traducere din 1801.

21. Iașĭ, 4 Februar 7118 (1610). «Mihail Trifan Cliucear și Boul Visternic și Vasilie Prăjescul Dvornic și Dragotă Dvornic glotnii și Bran Comis și Gligorie Vel Șatrar și Ionașcu biv Spătar și Andronic, diiac ot Merești», arată că niște oamenĭ din Crăciunenĭ aŭ vîndut partea lor luĭ Nicoară Prăjescul Vel Vistier pentru 50 de talerĭ. Și traducere din 1801. ‹Lupul Dragotă Vornic am scris.›

22. Suceava, 6 Iulie 7123 (1615). Ștefan-Vodă dă luĭ ‹Grama Ușear› satul Ilișeștiĭ, ce a fost al luĭ Stoian biv Ușear, «și aŭ peritŭ în viclenie, în vreme când el, împreună și cu alțĭ pribegĭ și cu Domnul lor, cu Costandin Voevod, s'aŭ fost rădicatŭ cu mulțime de Leș și de Căzacĭ, și aŭ venit asupra noastră și asupra țăriĭ Domnii Mele, cu foc și cu sabie, și mare războiŭ aŭ făcutŭ cu Domniia Mè pe apa Jijieĭ; pre cariĭ milostivul Dumnezeŭ pre toț i-aŭ datu supt sabie Domniiĭ Mele, unde și oasele lor păn în zioa de astăz de față zac, spre vecĭnica mărturie». Semnează Domnul, cu roș. Pecetea mică ruptă. În colț: «Ionașco». Traducere din 1801, pe care am reprodus-o.

23. 2 August 7124 (1616). Radu-Vodă dă luĭ «Cernat biv Logft. și Vasili biv Staroste, gineriĭ răpoosatuluĭ Crăstiĭ Vornicu, și Schiva, fata Cărstiĭ Vornicu, ğupăneasa Dabijiĭ Vornic», satele luĭ Crăstea «de baștină și de cumpărătură», viĭ, țiganĭ. «Gheorghe Vel Logft.» «S'aŭ tălmăcit de Gheorghie Eulоghi dascal; 1782 Noem. 18.›

24. Alexandru Iliaș. Pentru satul Bălăcenĭ dat luĭ Scherlet ot Zorileanĭ și soțieĭ Măria. Pomenite cererile Viziruluĭ și Hanuluĭ. Divanul: Ionașco Cujbî Vor., ... Conde și Tudori pîrcălabĭ de Hotin, Manoli pîrcălab de Suceava . . , Prăjescul pîrcălab de Roman, Dumitrașco Șoldan Spătar (?), Petrachi Celebì Ceașnic, — Stolnic, Condilă Comis. Ionașco scrie. Pergament. Slavon. Semnătura Domnuluĭ.

25. 6 Mart 7131 (1623). Ștefan-Vodă luĭ Drăgan Vel Ar-

maş, pentru Briţcanĭ, în Ţinutul Chigheciuluĭ, ce avea «de la bătrânul Pătru-Vodă şi de la Ştefan-Vodă şi de la Alexandru-Vodă». «Care acel sat aŭ fost prăp[ă]dit cu asuprial[ă] de către Urech[e] Vornic, şi cu mult[ă] cheltuial[ă] aŭ scos de la dânsul, č-aŭ făcut acè cheltuial[ă] 250 ug. de aur; car e] şi ispisocel[e] ce scriŭ maĭ sus el singur de la robie păg[ă]nilor le-aŭ scos». Pomenit «Toder Răspop». — «Ispisoc dă rămas pe Gligoriaş Urech[e] pentru satul Briţcanĭ şi Negrileştĭ şi Balta, Geanel[e] şi Şămăldoole (!), de la Miron Barnoschi-Vod[ă], din văletul 7136, Mart 11. Scriind cum aŭ năpăstuit de faţă înnaintea Divanuluĭ Gligor[e] Urech[e] pe Gabăr Căpitan şi pe fičor luĭ, Drăgan Armaş, şi pre rădzeşiĭ lor, dzăcând că aŭ fost cumpărătur[ă] tătâne-săŭ luĭ Ureche Vornic într'acest[e] sălăşt[e], şi în balta Genel[e], de la Nistor Cărnescul *(sic)* şi de la Necula Galbănul şi de la Cozmiţa Grecul şi de la Alecsa Băta; iar sluga noastră Gabăr şi ğup[ă]neasa luĭ şi cu răzeşiĭ lor s'aŭ lepădat cum n'aŭ vândut nicĭ dumn. ceĭ oamenĭ ce scriŭ maĭ sus, ce le-aŭ fost cu asupral[ă] de cătră Urech[e] Vor. Drept aceia Domnia Mè am ğudecat dup[ă] legea ţăriĭ să ğur[e] Gabăr cu 24 lud[e] cum n'aŭ vândut aceĭ oamenĭ ce scriŭ maĭ sus nicĭ la câmp, nicĭ la baltă; şi aŭ ğurat 24 oamenĭ în episcopie în Huş, precum sint scriş anume; şi s'aŭ îndreptat şi ş'aŭ pus şi herie în Vist. gd. Iar Gligor[e] Urech[e] aŭ rămas din toat[ă] ğudecat[ă]; pentru acei, de acmu nimic (?) să să maĭ aibă a asupri pe Gabăr şi pe fičor luĭ, Drăgan, şi pe răzăşiĭ lor, nicĭ cu o dovadă, şi nicĭ odăoară în vecĭ, peste ačastă scrisa nostră.» Traducere.

26. 12 April 7131 (1623). Ştefan-Vodă către «Ghenghi Ionaşcu, Vel Logofăt», ce a servit şi pe alţĭ Domnĭ: îĭ dă satul Mărğucaniĭ, întărit şi de Alexandru Iliaş, «care acel sat aŭ fostu dreptu domnescu suptu ascultare cu ocolul târguluĭ Bârladuluĭ, şi l-aŭ cumpărat pre dânsul de la Alixandru Ilieşu Voevod drept şes[e] caĭ bunĭ şi drept triĭ sute de galbinĭ, cariĭ aceĭ banĭ şi aceĭ caĭ s'aŭ dat în treba ţăriĭ, unde am avut nevoe şi greutate». Şi alte cumpărăturĭ: de la «Tropoteiŭ ginerile Barbuluĭ . . . şi de la Zaharie ginerile Săsooia», etc. Traducere de pe la 1750.

27. Iașĭ, 20 April 7134 (1626). Miron Barnovschi Moghilă pentru «Toader Păh. ot Stănceștĭ», dîndu-ĭ locul încălcat odinioară de satele «Rusiĭ» și «Popovoțiĭ». «Dumitrașco Ștefan Vel Logoft. uč.» «Stratilat.» Pecete de ceară roșie, ruptă. Slavon. Și traducere din 1801.

28. «U Hărlăŭ», 23 Octombre 7139 (1630). Moise Movilă, pentru «Toader Aprod ot Stănceștĭ», în judecată cu Rusiĭ și Popouțiĭ relativ la un loc în hotarul Stănceștilor. Se decide pentru el, după cercetare de către «Cotărlă păhărnicel ot Epoteștĭ i Dumitrașco Pitărel ot tam i Ionașco Păhărnicel ot Orășeanĭ». Slavon. Pecete mare ... a luĭ Istratie Dabija [lipită, firește, ulterior]. Semnătura Domnuluĭ. «Mănjea.» Slavon.

29. Iașĭ, 17 Iunie 7139 (1631). Moise Movilă. «Aŭ avut dzi de faț[ă] înnaintea Domnii Meale boiarinul nostru Apostol ce aŭ fost Postelnic, cu Ma[ca]rie Hotnogul și cu Dumitru Oțel pentru o baltă din sat din Coteștĭ ... Ce aŭ luat hotarnič pre Chicoș ce aŭ fost Comis și pre Focea Uricariul, și le-aŭ fost dzua la Dumineca Mare.» Apoĭ cer «să mute dzua după Săntă-Mărie într'o săptămână». Admis. «Ghianghea Vel Logofăt, uč. iscal.» «Sărbul.» Pecete cu chinovar.

30. 10 Iulie 7139 (1631). Moise Movilă, pentru Mănăstirea Doamneĭ, «lăngă tărgul Botoșaniĭ», «care acè mănăstire esti mitocu Sfăntuluĭ Munte, la Mănăstire Rușĭ», căreia-ĭ întărește satul Costeștĭ, «care acestu sat aŭ fost din vechĭ drept a nostru domnesc, supus cătră tărgul Botoșenilor». Traducere din sec. al XVIII-lea.

31. Iașĭ, 4 Iulie 7140 (1632). Alexandru Iliaș Voevod, către «Salomiia cneaghinea Voruntarŭ băiv Comis» și fiiĭ, pentru un zapis al luĭ Savin Prăjescul biv Hatman, fiul luĭ Ion Prăjescul, și nepoțiĭ luĭ de fiŭ: Lupul, Ionașco, fiiĭ luĭ Nicoară Prăjescul biv Vistiernic, și Sofroniia și Grozava, fetele Marițiĭ, și Dumitru Buhuș Logofăt și Safta, fiiĭ Nastasieĭ, și Gheorghe și Ion și Măriica, fiiĭ luĭ Ștefan Dvornic, și Mariica și Todosiia, fiiĭ «Erini», Ștefan Boul și Mariia, și Paraschiva și Safta, fiiĭ Agafieĭ, cari, toțĭ, și-aŭ împărțit satele: Prisăcanĭ, ce era zălog pentru 100 de ughĭ la Necoară biv Vistier, etc. Moare fratele lor Arpintie biv Postelnic, fără copiĭ, lăsîndu-li jumă-

tate din Voruntăreştĭ, în ţinutul Romanuluĭ. Confirmă şi el. Şi traducere dın 1823. Semnează «Ghianghea Vel Logofăt». «Crstea Damiian.» Pecete pe hîrtie.

32. Iaşĭ, 11 Maiŭ 7142 (1634). Vasıle-Vodă întăreşte luĭ Crstea Chiosea Brăileanul satul Ruşiĭ, lîngă tîrgul Botăşeanĭ. Semnează Domnul. Pecete pe hîrtie. În colţ: «Mănjea».

33. Iaşĭ, 24 Mart 7143 (1635). Vasile-Vodă pentru Toader Aprod, ce are Stănceştiĭ, luaţĭ în parte de la «Pănteleĭ Haruţul şi fratele luĭ, Ionaşco, fiĭ Petreĭ, nepoţiĭ de fiĭ aĭ luĭ Buzdugan. «Pătraşco Başot[ă][1] Vel Logft.» Pecete de ceară ruptă. Slavon.

34. Iaşĭ, 25 Iulie 7143 (1635). «Lupul Prăjescul Clucear, i Lupul şi Dumitraşco, fičoriĭ Ghiangheaı, ce au fost Logofăt, şi Ion Čolpan, nepotul Ghiangheaĭ», se înţeleg pentru partea de «Sireţel» şi Stolniceanĭ şi Buleştĭ, ce aŭ de la tată, «şi o falce de vie de la Iaşĭ», tot de la el, «pentru să plătim cu aceı banĭ neşte zăloge ce au fost pus zălog părintele nostru Ghianghea Logofătul la un neguţitor dreptŭ 190 ug, şi camăta s'aŭ făcut 100 ug. deusebit; şı aceale zăloage aŭ fost a luĭ Ion Čolpan, date la părintele nostru ce maĭ sus scrie, să i le ţie; după cea s'au svărşit tatăl luĭ Ion Čolpan, iar dumnealuĭ părintele nostru Ghianghea de mare nevoe el le-ŭ pus zălog». Numaĭ Lupu Clucerul vrea să le iea moşiile pentru aceştĭ bani. Semnează şi Ion Čolpan. «Cıne va avea şi putearea», se adauge, «dintru fraţiĭ noştri, să n'aibă a întorce aceaste sate».

35. Iaşĭ, 28 Novembre 7146 (1638). Vasile-Vodă dă «luĭ Bosuioc căpt. şi gupăneasăĭ sali Antimieĭ, feteĭ a luĭ Măndău, nepoata luĭ Butnarŭ», moşia lor la Salce şi jumătate din Solotfenĭ, în Ţınutul Lăpuşneĭ, «din uric ci-l aŭ — de la vechiul Alicsandru Voevodŭ». «Gavril Vel Logft.» — Tradus în 1800 «de polcovnicul Pavăl Detiţ ot Mıtropolii».

36. Iaşĭ, 7 Iunie 7147 (1639). Vasile-Vodă dă «Crîsteĭ Brăıleanul» moşia «Rusilor de la Bătăşeanĭ», *hotărîtă* de «Vasilie Banul, Medelnicearul cel Mare, şi cu Toderaşco Şoldan, Vornicul de Botăşean[ĭ], şi cu oamenĭ bunĭ, slugĭ domneştĭ, şi cu tărgoveţ de Botăşeanĭ, anume Toader Buniţa din Stăn-

cești și Dumitrașco din Epotești, și Gligorie șoltuzul den Botășean[i], și Dumitru ce aŭ fost șoltuz, și Ghiorghiț[ă] de acolo și Pavăl, și popa Ionașco de la besearica Domnii Meal[e], de la Curte din Botoșeanĭ». Gavril Mitraș (?) Vel Logofăt » Pecete pe hîrtie.

37 «Adecă eŭ Nacul Simionel parcălabul di țănutul Sučavei și Ștefan Murguleţu și Toader Dohatchi și Nicoriț[ă] Brah[ă] și Alexa șoltuzul di trăgul Sirătuluĭ cu aĭ săĭ 12 părgarĭ și cu ominĭ bunĭ di acolea» mărturisesc că «Todosia ğupănesa luĭ Toader Tautul di Balileștĭ și Ionașco ginirele eĭ și Ghiorghie Machidon de Rudeștŭ și popa Vlasie de Bălileștĭ și popa Onufreĭ de Grămeștĭ», aŭ arătat că la moarte Toader «aŭ dat luı Pătrășcan cuconul Tăutuluĭ Logofatuluĭ, căcĭ aŭ fost nipot di văr primare și l-aŭ învățat carte și l-aŭ luat hiĭ dı suflet», o parte din moșie, «cum și măndzul, ca să-l comănde». Se pune pecetea «tărguluĭ». U trăg Sireat, ms. Iul. 1, v[1] 7151.» Pecetea cuprinde un sfînt și inscripția: «Stiĭ Ion . . .».

Adaus: «Eŭ Toadir șoltuz, fičorul luĭ Pătrășcan, am dat dumisal[e] Spăt. Păladi» parte din «Bălileștĭ». Semnează: «Toder Tăutul».

38. 17 Mart 7152 (1644). «Chirica și Păcurar fečoriĭ luĭ Petriman de Sărățean[i] și Crețul ot tam», avînd pîră cu «Tofana Costăchioae și cu fečoriĭ eĭ» pentru Țiganĭ, îĭ vînd eĭ și fiilor: «Antiohie și luĭ Gavril și suroriĭ lor Todosieĭ», pentru 20 de «leĭ bătuțĭ . . . și o iapă bună». Marturĭ: «Boul de Brlad, slug[ă] domnească, și Costantin Bujoranul». Vine apoĭ «și Ioniță Bantăș». Treĭ pecețĭ.

39. Suceava, 1-iŭ Iulie 7153 (1645). Vasile-Vodă «la toț slujitoriĭ cățĭ vețĭ îmbla cu toate slujbele Domniei Meale la Ținutul Suceaveĭ», «pentru răndul cestor Rusĭ anume Ioancea și fičorul luĭ Larion și Cră̌čun și Simion și Andreĭ și Gligorie și Gavrilcea și frate-său Vasilie, cariĭ aŭ eșit acmu din țara leșască și s'aŭ așădzat la seliște la Călineștĭ, ce iaste a boiarenuluĭ nostru, a Tăutuluĭ Spătariul», să-ĭ cruțe «de dajde și de zlоțĭ și de leĭ și de talerĭ și de orțĭ și de alte dabile de toate, căte sănt pre alțĭ mișeĭ în țara Domnieĭ Meal[e]».

Tot aşa «şi alţiĭ cariĭ vor vini», «pănă să vor împlea vreamea aĭ lor». Să ştie, «voĭ părcălabĭ şi globnicĭ şi olăcarĭ şi podvodarĭ şi deşugubinarĭ de acel Ţănut». Semnează Domnul. Pecete mică roşie, ruptă.

40 Iaşĭ, 29 Mart 7157 (1649). «Adecă eŭ Bogdan Căpitanul şi cu femeaia mea Erina fata Avrămieĭ, hiiastra luĭ Toader Bunițeĭ», arată că aŭ vîndut «luĭ Pavăl dvornicul de gloa'[ă]» o pătrime din Stănceştĭ pentru 100 «de leĭ bătuţ». Marturĭ: «Solomon Vıstearnicul şi Čogolea Clucear şi Neaniul dvornicul de gloat[ă] şi Bă[r]san Dvornic i Tăban Dvornic i Popăscu Dvornic i Nacul Brut i Costantin nepotul luĭ Macrì».

41. Iaşĭ, 28 August 7164 (1656). Gheorghe Ștefan luĭ «Costachie Moţoc Vel Sulgiar vnuc Coste Băciuc Dvornic», pentru moşia din Crănĭ de la Ieremia şi Radu-Vodă, şi altele ale luĭ Băciuc, şi Ţiganĭ şi vie la Cotnarĭ, pe dealul Sărata. Se pomenesc satele Gvodzeanĭ şi Băbuleştĭ, ce aŭ fost partea Catrineĭ Vistierniceseĭ luĭ Iordachie şi nepotuluĭ de fiŭ al luĭ Coste, Toderaşco Postelnic. «Ionaşco Rusul Vel Logofătu.» «Dumitraşco.» Pecete pe hîrtie. Slavon.

42. Iaşĭ, 20 Septembre 7165 (1656). Gheorghe Ștefan către «Pavăl č-aŭ fostu Mare-Jitniciar», că i s'a plîns «častî giupăniaasă săracî anume Ghilisteana pre neşte răziaş a eĭ den sat din Ruşĭ, dzăcăndu înnaintia Domnii Mial[e] că s'aŭ înpărţăt cu ocina č-aŭ avut acolia la Rusĭ şi cu oameniĭ; decĭ eĭ nu i-aŭ înpărţăt cu dreptul, ce i-aŭ dat vecinĭ careĭ aŭ fostu fugiţĭ, să-ĭ străngă ia, şi eĭ aŭ luat careĭ săntu de faţî». Să cerceteze. Pecete cu chinovar.

43. 10 Mart 7169 (1661). «Ion ginerele luĭ Toader Bunițeĭ den Stănceştì» dă «luĭ Dumitraşco Vıstearniculuĭ» părţĭ din sat, «pentru căcĭ dumnealuĭ ne-aŭ folosit de multe nevoĭ carele săntu pre alţĭ oamenĭ în ţara Mărieĭ Sale luĭ Vodă; decĭ petr'aceaia noĭ ne-am bucurat ca să ne sprejenimu pre lăngă dumnealuĭ şi să oblăduim în ţar[ă] pre lăngă dumnealuĭ, iar ocina să fie a dumisale». Marturĭ: «Gavrilaş Prăescul şi Toader Armaşul şi Căzacul Zbiiarea şi Pătrăşcan de Orăşeanĭ şi Vasilie Groseaiŭ, şoltuzul de Botăşeanĭ, şi

La nº 45.

Adam și Cornea și Ghiorghiț[ă] a luĭ Pavăl și Vasilie a luĭ Oniță și popa Ionașco de la Curtea cea Domnească și popa Mirăuță și mulțĭ oamenĭ bunĭ; și pre maĭ mare mărturie am pus și peceatea orașuluĭ»: păunul și «Peceatea trăgu Botăș.». Patru pecețĭ. «Eŭ popa Mirăuț am scris.»

44. «U tărgu Bot.», 20 Mart 7169 (1661). «Eu Brăescul» scrie «cum că mi-iaŭ fost mie luat Ion fičorul luĭ Andronic patrudzecĭ de galbenĭ, și am dat și un cal unuĭ Arman de Bot[o]șenĭ pentru dănsul, cănd aŭ prebegit el în Țara Leșască». Îĭ iea partea din Stănceștĭ. Apoĭ o vinde luĭ «Dumitrașco Visterniculuĭ». Marturĭ: «Ionașco Balși și Toader slug[a] dumisal[e] luĭ Statii Jitniceriul». Balș semnează și lîngă «Gligorie Roșchip».

45. 20 Mart 7169 (1661). «Eŭ Istrătulat fičorul luĭ Toader Țilincăĭ, nepotul luĭ Toader Buniței, și cu soru-mea Annița» arată că aŭ vîndut a patra parte din Stănceștĭ «luĭ Dumitrașco Vistearniculuĭ» cu 60 «leĭ bătuțĭ». Marturĭ: «Vasilie Udrea de Orășean[ĭ] și frate-săŭ Adam, și Irimiica fečorul luĭ Dumitrașco de Epoteștĭ și Ghiorghiță Tupin[ă] de Oncanĭ și Istratie sluga dumisale luĭ Andronic Stolnicul, și negoțul ne-aŭ fost în casa Saveĭ a Danuluĭ, și aŭ fost și Paraschiva de Epoteștĭ și Pătrășcan de Orășeanĭ și mulțĭ oamenĭ bunĭ, și au fost Vasilie șoltuzul de Botășeanĭ și Ghiorghiță a luĭ Pavăl și Adam și Cornea, și mulțĭ oamenĭ bunĭ». Semnăturĭ. Pecete cu păunul și «Peceatea trăgu Botăș.». Și zapisul au scris popa Mirăuță de Botășeanĭ.»

46. 25 Maiŭ 7169 (1661). «Sion ginerele luĭ Toader Buniței» dă luĭ «Dumitrașco Vistearnicul» patru «vecinĭ» din Stănceștĭ, dintre care unul «Severin», altul «Vărdzar»: «vădzănd eŭ că n'am nicĭ o puterea de-a-ĭ ținearea, ce să țăn alțiĭ cu dănșiĭ». Marturĭ: «popa Ionașco de la Curtea ča Domnească de la Botășeanĭ, și popa Mirăuță, și Gligorie șoltuzul de Botășeanĭ și Ghiorghiț[ă] a luĭ Pavăl și Ionașco a șoltuzuluĭ și Adam și Cornea și Vicol și alțĭ trăgovețĭ și mulțĭ oamenĭ bunĭ; și spre maĭ mare mărturie am pus și peceatea orașuluĭ»: cea cu păunul. Semnează: «Ion zet Bunița» și ceĭlalțĭ.

47. Fără dată. «Strătulat fičorul luĭ Toader Ţilincăĭ» arată, «cum m'aŭ agiunsu nevoe şi sărăcie, şi am rămas la lipsî mare într'acestu an ce să tămplă fomete în ţar[ă] pre toţ creştin[i], neavăndu-i de ce ne apuca să ne scoatem sufletele dintr'ačastă fomete»: vinde ocina-ĭ din Stănceştĭ luĭ «Dumitraşco ce aŭ fostu Vistearnic», pentru 60 de leĭ: «şi am luat doĭ caĭ şi dzece leĭ banĭ». Marturĭ egumenul de la Mănăstirea Doamneĭ, şoltuzul neunumit, popa domnesc şi «popa Mirăuţul». Pecetea tîrguluĭ şi una cu un sfînt, a Mănăstiriĭ Doamneĭ.

48. 11 Iunie 7170 (1662). Sava fičorul luĭ Nicoar[ă] de Cătămăreştĭ» arată că «am făcut pagubă de doĭ boĭ luĭ Vasilie Harhaz, şi boiĭ s'aŭ preţăluit derept treĭdzecĭ de leĭ»: dă partea sa din sat, «ca să-m plătescu capul». Marturĭ: «Pătrăşcan de Orăşeanĭ, şi David nemeasnicul cel armenescu de Botăşeanĭ, şi Gligoraşco şi Simion şi Ion, fičoriĭ căpitanuluĭ de Costineştĭ, şi Ghiorghiţă a luĭ Pavăl de Botăşeanĭ, şi Vasilie şoltuzul de Botăşeanĭ, şi Ivan şoltuzul cu 12 părgarĭ, şi mulţĭ oamenĭ bunĭ; şi Sava a Danuluĭ den Tătăraşĭ; şi zapisul aŭ scris popa Mirăuţ de Botăşeanĭ», puindu-se şi «peceatea oraşuluĭ Botăşeanilor». «Şi dzua aŭ pus păn la Simpietru.»

49. Iaşĭ, 3 Februar 7175 (1667). Iliaş Alexandru Voevod dă luĭ «Anghelachie fičorul Crsteĭ Chiuseĭ Brăileanul» ocina ce a luat la Rusiĭ, «maĭ sus de Botăşeanĭ», «care sat au fostu maĭ de de mult dreptu domnescu ascultăndu cătră ocolul trăguluĭ Botîşanilor»; încă de la «părintele luĭ Crstea Chiusea Brăileanul de la răpăosat părintele Domnii Meale Alexaandru-Vodă, pentru a luĭ dreaptî slujbă şi cu credinţî ce i-aŭ fostu slujit în laturĭ streine, şi după aceaia aŭ fost datu el şi 250 talerĭ de argintu la greutatea Domnieĭ, de s'aŭ dat în triaba ţărîĭ». Pecete cu chinovar. Semnează Domnul şi «Dumitru Lecaa».

50. Hotin, 14 August 7181 (1673). Ştefan Petru-Vodă dă luĭ «Andronic Cerchiazul č-aŭ fostu Armaş-Mare, maĭ denainte vreame, altor Domnĭ şi ţărăĭ slujindu cu dreptate, şi la Poartî, pănă acmu şi Domnieĭ Meale, decĭ Domniia Mia, vădzindu mila noastră, miluitu-l-am într'a noastră ţ[a]ră a Moldoveĭ cu un sat anume Păpăuţiĭ, în Ţinutul Hărlăuluĭ, care

sat aŭ fostu dreptu domnescu de ocolul tărguluĭ Botăşanilor: satul întreg, cu veciniĭ şi cu tot venitul». Îl dă şi «ğupăniasăĭ dumisale Axaneĭ şi sămințieĭ lor». Semnătură şi pecete mică, octogonală, cu chinovar. În colț: Ettimie.

51. 1673. «Gligoraş Mustiați» iea în datorie «banĭ 120 leĭ bătuțĭ de la dumnealuĭ ğupănul Ivan nemesnicul de la tărgul Sireatiuluĭ şi de la frate-săŭ Iolba», puind zălog partea din Răgăşăuțĭ pe Siret. Soroc « Izua Sfăntuluĭ Ilie prorocul». Cine va ataca zălogul, «să rămăia vinovat de gloabă la Domnie cu 20 ug. Şi eŭ Ionaşco Brah chizeş, şi de banĭ, şi pentru Gligoraş Mustiață. Dat în anul 7181 ğoĭ dup[ă] Adormire Precisteĭ». Marturĭ: Toder Gricenco, Gherman, Apostol, Neculaĭ Turcul, Ștefan Șoltuz. Armeneşte: Nicol. Minčună, Chircor Hanğur, Agopşia Colotil». — Copie de pe la 1740-50.

52. «Pis u Slimnic», 24 Februar 7185 (1677). «Eŭ Ștefan fičor luĭ Simion Bugăĭ ot Cătămăreştĭ», dă zapis, «precum că eŭ căzuiŭ la mare lipsă şi sărăcie, că mă prădar[ă] Leşiĭ şi Tătari şi mă rănir[ă] în căteva locurĭ, şi eram un om de perir[e]; decĭ, avăndu eŭ un nepotu de sor[ă], anume Toder Corfos, mă duş la dănşiĭ ca-s nu mă las[e] să peiŭ la nevoe mia, că eĭ era neprădațĭ; iar eĭ, dacă mă duş la dănşiĭ, mă luar[ă] în batuğocur ă şi nemic nu căutar[ă la nevoe mè de min e]; decĭ, avăndu eŭ nepotu de văr premar[e, pre dumnealuĭ Gheorghii biv Armaş, sin Pavol Jicniceriul, m'am tras cum am putut păn la dumneluĭ în țara munteniască. Decĭ, dac[ă] mă vădzu dumnaluĭ, i-aŭ parut bine, şi m'aŭ socotitu cu de totu ce mi-aŭ trebuitu, ca pre un omu bolnav». Îĭ dă partea sa de ocină. «Să împarte în doĭ cu soru mè cu Anița, înma luĭ Toder Corfos.» Marturĭ: «Dumitraşco Boul biv Logftu şi dumnealuĭ Savin Vrăncian şi nepotu-mieŭ Apostol fičor[u] Tudosii şi Iordachie brat eg şi Nacul de la Mihoŭ, nepotu-meŭ, şi Pătrăşcan Tăutul, biv porcălab, şi văru-meŭ Sava, şi Nicor ot Cotomoreştĭ, şi Miron Gucăran, şi mulțĭ boerĭ şi fičorĭ de boerĭ». «Și eŭ Dumitraşco Boul biv Logft. singur am scris.» Semnează: «Apostol vnuc Albotă» şi ceĭlalțĭ.

53. Iaşĭ, 1[iu] Ianuar 7186 (1678). Antonie Rusăt întăreşte luĭ «Anghelache snă Cărsteĭ Brăileanul şi luĭ Cărstiian zăt Chiriac sn. Brăileanul» satul Rusiĭ «de la Bătăşeanĭ», *stîlpit* de «Vasilie Banul č-aŭ fostu Medelniciar-Mare, şi cu Toderaşcu Şoldan, Vornicul de Bătăşeanĭ, şi cu oamenĭ bunĭ, slugĭ domneştĭ, şi cu tărgoveţiĭ de Botăşeanĭ, anum[e Toader Buniţa din Stănciaştĭ şi Dumitraşco din Epoteştĭ şi Gligorie şoltuzul ot Botăşeanĭ şi Dumitru č-aŭ fostu şoltuz şi Ghiorghii de acolo şi Pavîl, şi popa Ionaşco de la besearica Domnieĭ Meale de la Curtia din Botăşianĭ şi cu alţĭ oamenĭ bunĭ». Întăreşte dania luĭ Vasile-Vodă. «Necula Răcoviţ[ă Vel Logoft.» «Ion.» Pecete mare de ceară, ruptă.

54. 24 Iunie 7187 (1679). Duca-Vodă «luĭ Andronic Cerchezul č-aŭ fostu Armaş», pentru Papouţĭ, «ce iaste din ocolul tărguluĭ Botăşeanilor», dat de «Ştefan Petriceĭco-Vod[ă]». Semnătura Domnuluĭ şi pecete mică cu chinovar.

55. 29 Ianuar 7201 (1693). «Sirghie Boboce» dă «căpitanuluĭ Dumitraşco Topolă» două pogoane «în deal la Hrubea». Marturĭ: «Ignat Muşină din Tecuč şi Ion Raţă şoltuzul şi Ghiorghie Ţugurlan şi Dumitru č-aŭ fostu vătav de hănsarĭ şi Condre snă Furduiŭ de Unbrăreştĭ şi Albul stegarul şi Patrichie Ţaul şi Stretulat Cepraga č-aŭ fostru de Puţeanĭ; şi eŭ Mitica am fostu de faţă, sor Sirghie, şi Ştefan butnar, chehae». «Şi pecete tărguluĭ»: cu iepurele. Scrie «Ursul snă popiĭ ot Necoreştĭ».

56. 20 Septembre 7205 (1696). Antioh Cantemir pentru «Miron Spătariul, fičorul luĭ Andronic ce aŭ fost Vornic-Mare», ce arată privilegiul pentru Păpăuţĭ «de la răposatul Petriciaico-Vodă», «care sat aŭ fost dreptu domnescu de ocolul Botăşianilor». Semnătura şi pecetea cu chinovar a Domnuluĭ, avînd data de 1696.

57. 17 Iunie 7207 (1699). «Adecă eŭ jupîneasa Arxana Vorniceasa de ţ[a]ra Moldoveĭ, care am fostu a răposatuluĭ Andronic ce aŭ fostu Vornic-Mare, împreună cu fieiŭ-mieŭ Miron Spătariul», arată luĭ «Costin Neaniul Vel Cap[i]taan de margine de Ţ[a]ra-Rumănească», «că noĭ de a noastră bună voe am venit în Ţ[a]ra-Rumănească la dumnealuĭ,

trebuindu-ne banĭ de ni-am tocmit cu dumnealuĭ, de i-am văndut un saat în ț[a]ra Moldoveĭ, în Ținutul Hărlăuluĭ, la ocolul Botușanilor, anume Păpăuțiĭ, și cu toț vecinii, care saat aŭ fostu a răposatuluĭ boiarinuluĭ mieŭ Andronic Vornicul, dat de danie de răposatul Ștefaan Petreceaico Voevod». Semnează: «Miron Spătariul, Arxana Vornicias[a] a răposatuluĭ Antronic Vornic». «Vasilie Spătar, Antiohie Jor[a] biv Hat. Az Ștefan Iliaș (?) Cl. Az Calistru Vornic. Costantin Dari mart. Costantin Zbiera Comis iscal.»

57. «U Nistru», 4 Septembre 7208 (1699). Antioh-Vodă «dumisal[e] luĭ Vasilie Pleșca tretii Logofăt și dregătoriuluĭ luĭ și vătămanuluĭ de la săliște de la —, ce iaste la Ținutul —, să hie volnič ca cartea Dumnii Meale a chiema și a strănge oamen[i] streinĭ din ț[a]ra turčască și din ț[a]ra munteniască și din ț[a]ra leșască și din partea căzăčască și dintr'alte părțĭ de loc, și, or căt de mulțĭ are veni și s'are aședza la ča săliște ce scrie maĭ sus, de la Domniia Mea vor [avea] slobodzie în doĭ aĭ..., iară, după ce să va împlea cisla, căt știm, or veni la Domnia Mea și-ĭ vom tocmi cu rupta pentru iușorul lor, de vor da pe an la Visterie pe tocmala lor, ear cu ț[a]ra nu vor hi amestecaț». Îĭ *iartă* «o cărșmă cu băutură, ce va avea la cel sat..., să hie în pace de camănă și de bezmăn și de cepărie și buîr». «Părcălabĭ de la acel Ținut și globnicĭ, în satul dumisal[e] să nu întrațĭ, nicĭ trăsură la nimic să nu facețĭ.» Semnează Domnul și «tretii Logo[făt]». Pecete octogonală, mică, cu chinovar.

58. «Pavăl și cu femeia mè Marie» vinde «luĭ Ivan Trincupul, Arman», «o dughenă cu cămar[ă] cu tot, și casa iaste în mijlocul tărguluĭ Botășenĭ, lăngă casa luĭ Acsintii Hăul, Arman, cariĭ aŭ cumpărat-o iar de la mama luĭ Pavăl, și din sus iaste alăture cas[a] luĭ Iordachi brat Pătru popeluĭ, și casa ari loc căt ține streșșina, iar în dos căt scrie uricul părinteluĭ pătrupopuluĭ Gavril: dă 48 leĭ, «și banĭ noĭ», «iar cu cheltuiala s'aŭ suitu 6 leĭ, și, cănd am văndut, am întrebat tote rudele mele și, neağungăndu putința pe dănșăĭ, m'aŭ pozvolit cu toți să văndzu cuĭ a vrè să cumpere; și am văndut acestuĭ negutitor». Marturĭ: «mulțĭ ominĭ bunĭ, tărgo-

veț . . ., și s'aŭ pus și pecete tărgului». Semnează: «Solomon», «Toder Blănar», «Pănteleiŭ staroste», «Apostol nemesnic», «Luca sin Mani», «Toder Pitiĭ», «Iordachi Borghele», «Toder Puiul», «Simion Stici», «Tanas Hağ.», «Iorda Pelin», «Toader nemesnicul ot Botășen de la Macri». Pecete rotundă cu arabescurĭ, supt care iscălește: «și eu Solomon șoltuz».

59. C. 1700. «Ion ginerele Bunițiĭ» dă partea-ĭ din Stăncești «luĭ Dumitrașco Vistiarnic, iară dumeluĭ m'aŭ scosu den dajde curtenească și țărănescă», dîndu-ĭ și «un cal sur de la Mărdzea, prețăluit dereptu șeasedzecĭ de leĭ». Marturĭ: «Ionașco Postelnicul și Gavrilaș Brăescul și Ștefan Brăescul și Gherman de tărgul Sireatuluĭ și Ghervasie de Putna».

60. Bucureștĭ, 20 Decembre 7210 (1701). «Miron Spăt[a]riul, fečorul răposatuluĭ Andronic ce au fostu Vornic-Mare în țara Moldoveĭ», dă luĭ «Costin biv V[l] Căp.» zapis pentru vînzarea Păpăuților. Garantează el pentru «Rumăniĭ». Semnează «Vasilie Costachi Vornicul, Lupul Bogdan biv Jit., un biv Spătar, Ilie biv Vel Stolnic, Ilie Clucerul biv Păharnic, Costantin Turcul V[l] Medelniciar».

61. «U Botșenĭ, let 7211, 1 Sept.». Toader Albotă biv Vel Pitar cu femea me Marie, cu fiiĭ mieĭ: Iordachi, Costantin, Șerban», arată că partea-ĭ din Cătamăreștĭ, «care am dat ș'am dăruit dumisale luĭ Costașco Pancul, Vorniculuĭ de Botășenĭ, și ğupăneseĭ dumisale, nepoateĭ mele», să le fie «danie». «Am scris singur cu măna me». Semnează Marele-Vornic, Neculaĭ Donicĭ Vel Log., un biv Vel Comis, Savin Vel Banu, Ștefan Soročanul, «Pogor Căpitanul».

62. Iașĭ, 6 Octombre 7211 (1702). Constantin Duca Voevod arată că «Solomon porușnicul și cu frațiĭ săĭ, fičoriĭ luĭ Andronic Izmanî č-aŭ fost Agî, și Gavrilaș cu frațiĭ siĭ, fečoriĭ luĭ Anghelichi, și Ghiorghiță, fičorul luĭ Cărstiian č-au fost Vornic, și Ion, fičorul luĭ Cornač, toț nepoț și strănepoțĭ Cărstiĭ Brăileanul», aduc act de la Vasile-Vodă, Antonie și Duca-Vodă pentru satul Rușiĭ «de ocolul Botășeanilor», stîlpit de «Vasilie Banul č-aŭ fost Medelniciar-Mare și Toderașco Șoldan Vornic de Botășianĭ și cu oamenĭ bunĭ, slugĭ dom-

neştĭ, şi cu tărgoveţiĭ de Botăşianĭ›. Contrasemneaza Az Nicolaĭ Donič, Vel Log.›.

63. Iaşĭ, 7111 (1703-4). Constantin Duca dumisal e] Tomeĭ neguţitoriul», «pentru nişte părţĭ de očnî din sat dın Mändzăştĭ şi dın Gănguriaştĭ› (Iaşĭ), ‹car[e¹ părţĭ de očnî sint cumpărătur[ă] drepte răpăosateĭ maiceĭ noastria Doamneĭ Nastasiĭ..., iar Neculiĭ Visternicul şi ğupănias[eĭ] luĭ Alexandriĭ i-aŭ fost cumpărătur ă] de la Gligorii Braşovanul şi de la fămeia luĭ Gaftona si de la fičoriĭ lor Andreĭ şi Tănas[e şi Safta...; č-aŭ fost danie Gaftoniĭ de la răpăosatul Vasilie Voevoda, iar luĭ Vasilie Voevod i-aŭ fost cumpărătur[ă] de la Frăţiman Păharnicul». Iar părţil[e] din sat din Gănguriaştĭ... aŭ fost cumpărătur[ă Neculıĭ Visternicul şi ğupăniasi luĭ Alexandriĭ de la Pascal şi de la frate-săŭ Gligor e], fečoriĭ luĭ Corlat č aŭ fost Uricar, şi de la vărul lor Gavril, fičorul luĭ Dănăil... Fiind Domniia Mıa dator cu căţva banĭ Tomiı neguţitoriul pentru negoţ č-au dat la Cămara Domnii Mıal[e pentru triaba noastrî›, dă moşiile pentru 622 «leĭ bătuţĭ.» Semnează el şi «Ἑλένη Τομνήτζα». ‹Axinte Da.» *(sic·* dascălul?). Pecete mică, octogonală, cu chinovar.

64. 12 Decembre 7213 (1704). ‹Iuonaşco Bilăĭ biv Cluč. fičoriul luĭ Gligoraşco Bilăĭ de Botăşinţĭ de la Horaeţĭ, ce-s la Ţınutul Suceveĭ», dă zapis «luĭ Ioan Păladii Marel[e -Visternic», că ĭ dă moşia de la tată, «Glıgoraşco Bilăĭ, fičoriul luĭ Bılăĭ şi a Nastasii fata Cărstiĭ Mıhăilescul Uricariul», cum s'a împărţit de «Dumitru Ponič şi Gavril Tăutul şi Tudor Brahă». Sora Nastasieĭ era ‹Parasca›. Vînzarea e şi către Nastasia, soţia luĭ Păladi. El n'are frate orĭ soră Marturĭ: Antioh Jora Vel Log., Iordachi Rusăt Vel Vor., Lupul Bogdan Vel Vor., Lupul Costachi Hat., Manolachi Vel Post., Ion Balşĭ Vel Stoln., Dumitraşco Răcoviţă Vel Com., Costantin treti Log.», şi Vornicĭ glotniĭ: «Buta, Pilat, Bejan, Buhăescul». «Cu măna mè am scris.»

65. 28 Februar 7215 (1707). ‹Prodan Cornač şi cu ğupăniasa mè Angheluşe, fata Lecăĭ, şi cu fiiŭ-mieŭ Ion şi ginerile nostru Ştefan Luca şi cu fata nostră Măriuţa», vînd partea lor din Ruşĭ «dumisale Căpitanuluĭ Pătraşcu şi ğupănesiĭ dumisali

Margăĭ». Marturĭ: Solomon Izmană ce au fostu Căpitan», fratele lui, Ioniţă biv Medelnicer, alt frate, Ghiorghiţă, şi «Vorniceasa Crăstineasa», Gavril Anghelachi, popa Ion «de la beserica domnască» şi «potropopul Ghiorghiţ[ă]».

66. 20 Iunie 7216 (1708). Mihaĭ Racoviţă luĭ «Neculaĭ Buhuş biv Vel Ar[maş]» şi «Solomon Izman[ă] Căpitan», pentru a hotărnici la Stănciaştiĭ luĭ Stroič Spătarul». «Antiohie Jora Vel Logf.» Pecete cu chinovar.

67. Iaşĭ, 8 Maiŭ 7218 (1709). Nicolae-Vodă către Manoli Vel Sulgiar, în proces cu o Sanda, ce vînduse un loc luĭ «Ştefan Dzărul»: să arăte actul, cum i se cere; «căcĭ nu înţălegĭ de ğudecata Divanuluĭ», femeia-şĭ va păstra pănă atuncĭ locul. «Veliţi boleri vă Divan.» Pecetea Domnuluĭ cu chinovar.

68. Iaşĭ, 16 Iunie 7220 (1712). Nicolae Mavrocordat luĭ «Pătraşco Vel Căpitan de Hotin», că s'a plîns «Ghiorghiţ[ă] Izman[ă], č-aŭ fostu Postelnic», cum că, «fiind eĭ 4 răziaşi într'un sat, în Ruşĭ, anum[e] Cornacĭ şi Ghiorghiţ[ă] Postelnicul şi Stolničasa luĭ Costantin Stolnic, care îţĭ iaste soacră, şi Anghelache», şi vînzînd Cornacĭ partea sa luĭ Gheorghiţă, cu 100 de leĭ, înnainte de plată «aŭ fostu vinit un om domnescu şi aŭ luat pe Gheorghiţă de l-aŭ adus la Iaşĭ pentru o slujbă»: în lipsă, Stolniceasa dă baniĭ pentru ea; «şi'ntăĭ s'aŭ lepădat, de aŭ dzis că n'a cumpăra, ce aŭ făcut meşterşug de aŭ aşteptat păn aŭ neguţat-o». «De care lucru iată că-ţĭ scriem, den vreamia că estia şi Ghiorghiţ[ă] Postelnicul răziaş, şi întăĭ aŭ fost moşiia neguţată de dănsul, aşia am socotit şi am ğudecat după leage ţărăĭ, să aibă Ghiorghiţ[ă] a da pe ğum[ă]tate de banĭ Stolnicesăĭ şi să fie şi el părtaş la ča parte.» «Iar, neluîndu-ţĭ baniĭ, ţ'a da baniĭ toţĭ şi veĭ lipsi dintr'ača parte, că iaste de dănsul neguţată.» Pecete cu chinovar.

69. Iaşĭ, 28 Iunie 7221 (1713). Nicolae-Vodă arată că i s'a înfăţişat «Necolaiŭ Arman, fečor luĭ Ivan Arman, ce aŭ fost namesnec la tărg Săretiuluĭ», arătînd zapisul prin care Grigoraş Mustaţi zălogia partea sa la Rugăşăştĭ (Suceava) pentru o datorie de 120 de leĭ luĭ «Ivan tatul luĭ Necolaiŭ şi unchiul luĭ Iolba». Acum un «Luşcalò» saŭ «Luţicalò» re-

clamă, ca rudă a luĭ Mustaţi, făcîndu-şĭ moară acolo. Se scrie să împiedece aceasta, «la Vasilie Ropcian căpt. şi ispravnic de tărg Siretiuluĭ». Acesta pune soroc de patru săptămînĭ: nu se presintă «Luscalò»; pierde. Şi un Ilie Dracia pusese partea luĭ de acolo zălog «la Ivan Arman, namesnic, tatăl luĭ Necolaiŭ». — Copie autentificată din 1782.

70. 3 Iulie 7225 (1717). Mihaĭ Racoviţă către «Pătraşco Zosin Stolnic şi Sandul Albotă Clucer», pentru nişte pămînt la Cătămăreştĭ, pentru care scriŭ «fečori Panculuĭ č-aŭ fost Vornic la Bot[o]şenĭ». Să cerceteze. «Vel Logf.» Pecete cu chinovar.

71. 3 Iulie 7225 (1717). Mihaĭ Racoviţă către Pătraşco Zosin Stolnic şi Sandul Albotă Clucer, pentru plîngerea făcută de «fičori Panculuĭ č-aŭ fostu Vornic la Botşenĭ», pentru pămînturĭ «la Brăeştĭ, la sălişte la Stănceştĭ», avînd proces cu «Stroič Spătariul». «Vel Logft.» Pecete cu chinovar.

72. Iaşi, 17 April 7226 (1718). «Noĭ Ion şi cu Vas[i]lie şi cu Sandul şi Toader, fičoriĭ luĭ Pătrăşcan Tăutul», daŭ zapis luĭ Vel Spăt., «pentru că, fiind noĭ datorĭ di v'o 10 aĭ luĭ Mohmut Turcul cu patrudzăcĭ şi doĭ de leĭ şi un tult, şi luîndu-ni nişti borfi şi altă č-aŭ maĭ găsit la noĭ, şi niavănd cu ča-l plăti, am cădzut cu rugăminte la dumn[ea]luĭ V[1] Spăt. şi mi-aŭ făcut aşădzare cu acial Turc, şi încă, pentru voia dumisale, nicĭ dobăndă nu ni-aŭ maĭ socotit, şi ni-aŭ maĭ ertat şi aceĭ doĭ leĭ şi un tult»: eĭ pun zălog, că vor plăti în toamnă, jumătate din Grămeştĭ. Semnează cu o scrisoare foarte nesigură.

73. 10 Decembre 7227 (1718). O Ţigancă «ot Focşanĭ» dă zapis luĭ «căpt. Andreaiŭ dea sarageale ot Focşanĭ», că, «fiindu marea lipsă şi grea fomeatea, şi văzăndu că perim dea fomea, ne-am sculat noĭ şi am văndutu un copil al nostru, anumea bun (?) Drumea, în leĭ 12, ca-s i fie dumnealuĭ robu în veacĭ, neavăndu nicĭ noĭ pea nimearea stăpănu; iar, dea s'ar întămpla ca-s fug[ă], făcăndu-ĭ dumnealuĭ vre-o pagub[ă] din cas[ă], aŭ cineava să-s scolea cu vrea-o pricin[ă] pintru acistu copil, să avem a răspundea noĭ la acea judeacat[ă], şi tot chiltuiala cea s'ar facea, şi baniĭ cea ne-aŭ dat, să avem

a-ĭ împlini cu dobăndă, și măncarea luĭ să-ĭ plătim un obroc cu căte t[1] 6; și, căndu l-am văndutu, s'aŭ prilejit căp[i tanĭ și țiganĭ de-ĭ noștri mărturie... Ne-am pus numeali și degeatile...». Semnează patru Țiganĭ [prin alțiĭ] și «Stan Căpt., Sandul Căpt., Ion Micul Căpt., Mihalce căpt.».

74. 12 August 7227 (1719). Mihaĭ Racoviță. Vine «Pătrașco Căpitanul» cu mărturie «de la Prodan Cornač..., cu peciațile lor și altor oamenĭ bunĭ, anumea Solomon Izmanî Vel Căpt., și frate-săŭ Ion Izmanî biv Med., și Gavril Anghelachi, și Măriia Cárstiianeasă, și popa Isac de la besfeareca gpod ot Botîșianĭ, și Ghiorghiț[ă] protopopul ot tam», pentru vînzare la Rusĭ luĭ Pătrașcu, «precum îĭ scrie și carte de la dumnealor boiariĭ ceĭ marĭ č-aŭ fostu caimacamĭ, Ion Buhuș Logft. și Iordachi Rusăt Vor. și Dumitrașcu Răcoviț[ă] Comis». Confirmă. Menționat și «Ghiorghiță Cárstiian Scobihornu, cumnatul luĭ Pătrașcu Căpt.» «Sturzea Vel Vornic, netămplăndu-s[ă] Vel Logofăt.» «Axintie Uricar.» Pecete pe hîrtie.

75. 12 August 7228 (1720). Mihaĭ Racoviță dă «Safteĭ a răpoosatuluĭ Costin Neaniul, č-aŭ fostu Vel Capitan de marginia Țăriĭ-Rumîneștı», pentru Păpăuțĭ. Dania luĭ «Ștefan Petră» era din 7181: fusese întărită de Duca și Antioh. Semnătura Domnuluĭ și pecetea pe hîrtie.

76. 14 Octombre 7229 (1720). «Măle» cu soția Grozava dă zapis «ğupănuluĭ Ion Păladi Vel Spăt[a]r», că-ĭ vinde vie, «cu loc de cram[ă], căt s'ar întoarce carulu cu șes[e] boĭ». Se adauge și altă vînzare. Scrie «preutul Gavriil».

77. Iașĭ, 8 Decembre 7229 (1720). Mihaĭ Racoviță dă luĭ Adam snă Costașco Pancul o întărire pentru Cătămăreștĭ: «Adam Pancul ispravnicul» are «gălčavî de spre răzîșĭ» și cere «hotarnicĭ». Se daŭ: «Costantin Zbiera biv ftori Logftu și Talpă biv Comis[1] și Albotî biv Cluč.» Eĭ adună vecinĭ: «Iorga Burghiali biv Vel Armaș și Stroič biv Spătar și Toader Cal-

[1] Din această familie fusese și un Vornic de Cîmpulung, cum se vede dintr'un act de la 10 Iunie 7150 (1642). «Adică eŭ Băliĭ și cu fimeia mea Agahia din sat din Isteștĭ» arată că și-aŭ vîndut moșia de acolo «dumnealuí Iurașcu Vătavul de la casa dumnealuĭ Paharnicului». Marturĭ: «Ionașco Talpă Vornic di Cămpul lungu și Neculaiu Vătav de la Casa dumnealuĭ luĭ Gheorghe Hat-

maşul biv — şi Neagoiţ[ă] Ciudin biv Comis şi Pătraşco biv Căp şi Ghiorghiţ Izman[ă] şi Ion Izman[ă şi Vas[i lie Brăescul», etc. ‹ Neagoiţ[ă] Ciudin scoate «un izvod a moşu-săŭ, a luĭ Pavăl Albotî, č-aŭ fostu Jigniciar-Mare». Costaşco avea şi loc la Stănceştĭ, luat «de la Toader Flondor č-aŭ fostu Armaş . «Din ispisoc ce li-au arătat Toader Calmuşul de la Sămeon Movila Vod[ă].› Semnează «Ilie Catargiul Vel Logtu ›. Axintie Uricar.

78. ‹U Hotin», 25 Iulie 7231 (1723). Διαμαντὴς πρώην Μεδελνιτζέρης, Γεωργάκης πρώην β' Πορτάρης καπηκαιχά[γιας], Ana Necıılăias[a], Ştefan Mihaĭ», care şi scrie actul,— arată că a venit «Nastasiia călugăriţ[a]» plîngîndu-se, ‹ pecum aŭ prins-o într'un sat, — în Momăeştĭ, în Ţınutul Cernăuţuluĭ, şi aŭ dus în Cernăuţ închisor[e], pentru c'aŭ fost despărţit un om de la femei şi aŭ fugit cu dăns, şi aŭ luat căte ori-ci c-au avut, păn a da ştire la episcopu, la Rădăuţĭ, pentru c'aŭ călcat lege; decĭ aşè s'aŭ tămplat de aŭ fugit din chisore şi, fuginduri *(sic)*, acel om anum[e] Petre cu călugăriţa depreun[ă], Petre iară s'aŭ dus de ş'au luat femei, şi călugăriţa încăş iară s'aŭ dus de s'aŭ călugărit şi, călugărindu-s[ă], aŭ venit de mi-aŭ spus mii, şi eŭ am scris la dumn[a]luĭ Comis Costantin cu poft[ă] ca să-ĭ întorcă; ci i s'aŭ luat căpt. dumisale şi, dirept Dumn[e]zăŭ, şi aşè dumn[ea]luĭ aŭ trimăs omul dumisal[e] la min[e] la Hotin şi aŭ socotit tot, şi s'aŭ pus tot băneşt[e]: şi s'aŭ făcut optusprece leĭ; doĭsprece leĭ aŭ dat starostil[e] şi şăs leĭ aŭ dat nămesnicul de Momăeştĭ, pentru căcĭ, căndu s'aŭ prins, aŭ fost şi nămesnicul, şi aŭ fost rămas şi la dăns doaî vedre horincă şi o lingură de argint . . . Şi s'aŭ fost luat călugăriţiĭ o căruţ[ă] cu doĭ caĭ, şi un cal aŭ murit, iar un cal cu căruţ[a] i s'aŭ dat . . . Şi eŭ, Nastasii, făcăndu-mi-s[ă] plată, am pus cruce cu măn[a] mè maĭ ğos, ca-s fi aiastă mărturii de credinţă. Nasta†sie, primăscu ačast[ă] mărturie» (cu mîna altuia).

79. 16 Februar 7234 (1726). Mihaĭ Racoviţă arată că s'a

manul şi Iorga di Niamţu şi Vasili Coroeriul ot Miteştĭ şi Gavril Lichii ot Părţıneştĭ şi Gligori Bătcă ot Isteştĭ». — Copie tărzie.

pîrît «Ion Harhaz cu nepotu-său Adam Pancul», pentru parte din Cătămăreştĭ, «precum să-ĭ fie furat Pancul zapisăle aceĭ moşiĭ de la tată-său Vasile Harhaz, şi ţine moşie». Se obiectează «cum ača parte din Cătămăreştĭ aŭ fost dat-o Vasile Harhaz fetiĭ sale Aniţiĭ Păncules[ı], înmeĭ luĭ Adam, dzestre». E învins, «dat rămas», Harhaz. «Vel Logt.» Pecete cu chinovar.

80. 1-ıu Ianuar 7235 (1727). «Izvod de zapis[e] ce ni-aŭ arătat dumneluĭ Spătariul Pălade»: la Rogoşeştĭ, cumpărat în parte «de la Neculaĭ fičorul namiasniculuĭ de tărgul Siriatul», Grămeştiĭ întregĭ (Suceava), Rudeştĭ jumătate, «din Băileştĭ o parte, ce aŭ cumpărat de la Tăutuleştĭ, şi parte de la Sandul Talpă; parte din «Botăşinţĭ pe Horaest, de la Ionaşco Cap-de-ghindă Clucerul, fičorul luĭ Gligoraşco Bılăi, nepot Nastasii, fata Mihăilesculuĭ Uricariul . . . Eŭ Ghiorghiţ[ă] Hermeziu am scos acestu izvod de pe dirias[e] domneştĭ».

81. 2 Ianuar 7235 (1727). Grigore-Vodă Ghica luĭ «Stroiču Spatarul şea la Albotă Cluč., şea la sluga noastră Dumitraşco Gafenco Ureacarul», să meargă la Rogoşăştĭ şi Grămeştĭ, la Rudeştĭ, Băleaieştĭ şi Botoşinţa, la Călineştĭ (toate în Suceava), ale luĭ «Paladi č-aŭ fost Spătar-Mare», şı să hotărească — Copie din 1782.

82. Iaşĭ, 1-ıŭ Octombre 7238 (1729). Grigore-Vodă Ghica luĭ «Agafton săhastrul», ce «aŭ mersu în codrul ce este pe locul domnăscu la ocolul Botăşenilor, şi aŭ curăţăt pădure, şi s'aŭ făcut mînăstioar[ă] cu chiliĭ, şi s'aŭ pus pomeţĭ pe lăngă chılıĭ». Supărat de călugăriĭ de la mînăstirea Doamneĭ. Domnul scrie la Vorniciĭ de Botoşanĭ: chiamă «tărgoveţĭ bătrăni de Bot[o]şanĭ». I se dă şi o «poeniţă», pe «loc domnesc», lîngă «săhăstria» luĭ. Se menţionează «poiana luĭ Flaimoc». Pecete octogonală cu chinovar. În colţ: «Miron Gafenco».

83. «U Bot[î]şenĭ», Mart 7239 (1731). «Hurmuzachi Vornicul de Botîşenĭ» dă ştire că vin la el «răzeşiĭ de Rus[ĭ], de la ocolul Botîşenilor», şi se plîng de «Ursul Borşu ce aŭ fost prisăcar căţĭ-va anĭ la Ionaşco Isăcescul Med. în Epoteştĭ, şi aŭ mărturisit eĭ cu sufletul lor, dzicănd că, dup[ă] ce s'aŭ făcut pace şi aŭ descălecat oameniĭ cineş pe la locurile sale în Ţara de sus, aŭ mersu Ionaşco Is[e]cescul Med. cu un om

bătrăn anume Pătraşco şi cu alt om, iarăş bătrăn, şi aŭ luat pe Borşu, şi l-aŭ dus de i aŭ arătat pe unde să împreun[ă] hotarul Epoteştilor cu hotarul Rusilor, începăndu-s de 'ntăĭ de la făntăna Brăiascăĭ, ce iaste lăngă drumul cel mare ce merge la Cucorenĭ, şi de acolo peste cămpu . . ., şi la vale spre drumul cel mare ce merge la Dorohoĭ, pe din sus de pomiĭ Arăpoieĭ, careĭ aŭ fost lăngă drumul cel mare . . . La obărşie uniĭ Jidovin[e] . . . Şi, căt aŭ trăit Is[e]cescul, aŭ fost dijmaş pe locul Epoteştilor». Decĭ face mărturie după spusa luĭ. «Hurmuz Vornic »

84. 10 Iulie 7241 (1733). Hotărnicie din partea luĭ Costantin Sălion biv Vel Medelnicer, luĭ Andriĭ Balş Spat. şi Grigori Cocorescu Vornic de Poartă, pentru Hriţcanĭ, în Ţinutul Suceveĭ, aĭ luĭ «Iorga Vamiş». Maĭ hotărnicise: Zbiera Log. şi Albotă Clucer, cu Talpă, supt Mihaĭ-Vodă a treia oară, fiind de faţă şi Negoiţă Ciudin, Pancu Postelnic şi alţĭ răzeşĭ. Răzeşiĭ aduc supt Grigore-Vodă altă hotărnicie, a luĭ Adam Luca Sulger şi «Hurmuzachi Crăste Cămăraşu». «Soră-sa [a Iorgăĭ] Sultana Gafincasă.» Iorga cumpărase de la «Niculesă, Iordăchioai, Marina sora luĭ Ion Albotă». «Parte Dinuluĭ, ginerile Grozaviĭ, cumnat Iorgăĭ Vamiş.» «Drumul Cocoranuluĭ.» «Parte luĭ Sămion Pelin, nepotul Merliĭ, ci aŭ ţănut-o Strătulat Dobrenchi.» «Parte luĭ Adam Pancu Post., ci sănt cumpărătură de la Sultana jupănesa luĭ Gavril Brăescu, ci aŭ fost Stolnic-Mare, parte eĭ ş'a surori-sa Alicsandra Ghergheloi, şi di la Toader Flondor, ci aŭ fost Armaş-Mare, şi di la Antimiia Brahoai, fata luĭ Ion Albotă, şi di la Costantin Bediman, di la Ion Negură, şi di la Ilii ficoru luĭ Ionaşcu Mustaţă, şi din parte Măriniĭ sor[a] luĭ Ion Albotă». Locul era în hotar cu Stănceştiĭ. — Copie tărzie.

85. Iaşĭ, 22 Iulie 7241 (1733). Constantin Mavrocordat, pentru «Agafton săhastrul», întărindu-ĭ privilegiul de la Grigore Ghica. Îĭ dă şi doĭ scutelnicĭ.

86. 25 Novembre 7245 (1736). Grigore Ghica, pentru «părintele Agafton săhastru», ce mersese «în codrul ce iaste pe locul domnescu la ocolul Botoşenilor, şi aŭ curăţit pădure şi aŭ făcut m[ă]n[ă]stioară cu chiliĭ, şi aŭ pus pomeaţĭ pe lîngă

chiliĭ, şi, neputînd să trăiască el la acel loc, avănd supărare de spre călugării de la M[ă]n[ă]stire Doamneĭ», în întăia Domnie, scrisese el «la Vornicii de Botoşenĭ» pentru a cerceta: eĭ întreabă tărgoveaţi bătrănĭ de Botoşenĭ şi află că săhăstria e pe locul gospod». I se dă şi o «poianiţă», şi i se scutesc o sută de stupĭ. Nouă ordine către boiarĭ zlotaşĭ şi desiatneci».

87. 1^iu Februar 7246 (1738). Grigore Ghica arată că Avram ginerile Herşuluĭ Jid. din Focşianĭ şi fămeia luĭ Ana, fata Herşuluĭ, nepoata luĭ Lazor orăndariul», vine «cu Mitrofan egumînul de Mira şi cu Miron Dima pentru nişte loc de dughianĭ din tărgu din Focşeanĭ, din bătrănul luĭ Butnariu, unde au fostu casa luĭ Lazor orăndariul». Procesul ţinea din întăia Domnie. «Acel loc au fostu», se zice, «cumpărătură luĭ Lazor orăndariul de la nişte moşianĭ de acolo, din satul Stoeştiĭ, unde iaste acum tîrgul Focşianiĭ, cari moşeanĭ s'aŭ numit Nemţeaniĭ; ş'aŭ făcut Lazor orăndariul casă şi pivniţă pe acel loc, ş'aŭ fostu locul îngrădit de dănsul, încă şi hotărăt cu piiatre, şi l-aŭ stăpănit moşul lor Lazor Orăndariul căt au trăit, şi pe urmă şi ficorul săŭ Herşul, pănă aŭ rămas zestre aceştiĭ Jidoavce, featiĭ Herşuluĭ, fiind la 60 de anĭ de cănd l-aŭ cumpărat»: zapisele i s'aŭ pierdut, «cănd i-aŭ jăcuit catanele, şi întămplăndu-să di-aŭ arsu şi tărgul Focşeniĭ, în Domniia noastră.» Atuncĭ se ridică procesul. Adversariĭ spun «cum Dima bătrănul aŭ avut cumpărătură acel bătrăn al luĭ Butnariŭ întreg de la Necula Limbovič, atăta din cămpu, căt şi din tîrgu, din dugheane; din care bătrăn pe giumîtate aŭ dat danie la mănăstire Mira», aducînd şi *hotărîturĭ* de la Rugină Şătrariul şi Buhuş Păharnicul, «scriind într'amîndoaĭ hotărăturile că s'aŭ împîrţit satul în şiasă bătrănĭ, anume: Butnariŭ, şi Ciriaş, şi Nemţeaniĭ, şi Hobjăleaştiĭ, şi Dabijăştiĭ, şi Drăguşan ... Fără 2 dughianĭ ce ş'aŭ oprit Limbovič, de n'aŭ vîndut, care dughiani aŭ rămas la o fată a luĭ Limbovič şi, aflăndu-să ia în robie la Ţ[a]rigrad, acolo li-aŭ vîndut luĭ Angheluţă Armaşul şi, după moarte luĭ Angheluţă, aŭ rămas dughianile la cumnatu-săŭ Mărdarie Clucer, şi de la Mărdarie cu giudecată li-aŭ răscum-

părat iară Miron Dima. Și scrie la hotărătura luĭ Buhuș cum s'aŭ aflat casa luĭ Lazor orăndariul pre Hliza, pe bătrănul luĭ Butnariŭ, și aceĭ Nemțeanĭ, vìndzătoriĭ luĭ Lazor orăndariul, aŭ văndut răŭ, neavînd eĭ triabă în bătrănul luĭ Butnar, căce bătrănul lor, a Nemțeanilor, s'aŭ ales osăbit. Răzășiĭ nu se mulțămesc cu delimitarea luĭ Buhuș și vin la Domnie, care li dă «carte de soroc, să viia cu toțăĭ, să să maĭ giudece cu Divanul, și n'aŭ maĭ vinit; apoĭ că și zapisul mănăstireĭ, č-aŭ avut de la Dima, n'aŭ fostu la mîna călugărilor de Mira, č-aŭ fostu la mănăstire Cotroceaniĭ, în Ț[a]ra-Romăniască, dusu de Vlîdica Cozma, č-aŭ fostu la mănăstire Mira, de cănd l-aŭ luat pe dănsu Băsărab-Vodă de pe hotar și l-aŭ dus de l-aŭ închis la Znagov; așăjdere și Dimiĭ celuĭ bătrăn i s'aŭ tîmplat moarte, și, Miron rămîind copil mic, nicĭ el n'aŭ putut să maĭ cerce să maĭ dezbată locul din dughianĭ pe hotărătura luĭ Buhuș; și acasta au fostu pricina de n'aŭ luat chirie, iar de la ardere tărguluĭ aŭ început a cerca și a-ș cere locul.» La judecata din prima Domnie li s'aŭ fostu dat locul, ș'aŭ lipsăt Jidoviĭ dupe locul acesta». După șese anĭ, nouă judecată, în favorul lor, «de vreame č-aŭ stăpănit acel loc atîțe anĭ și nime chirie nu le-aŭ luat». Miron și egumenul pîresc și la «Domnia Sa Costandin-Vodî»: se face înțelegere, în lipsa Aneĭ, a păstra «Jidoviĭ numaĭ două dugheni. Acum Ana nu vrea să recunoască. Se *orînduiesc* la Sandul Sturdzea Vel Log. Acesta expune «cum Lazor orîndariul Jid. aŭ cumpărat acel loc de la aceĭ Nemțenĭ, č-aŭ fostu drepțĭ moșeanĭ acolò, maĭ înnainte de hotărătura luĭ Buhuș ș'a luĭ Rugină, cìnd era locul neales și nehotărăt, de nu să știè a cărue parte unde va fi, ș'aŭ stăpănit Jidovul și maĭ înnainte cu pace, nime chirie nu i-au luat; și, mergănd Buhuș Păharnecul acolò la Focșianĭ, cănd aŭ hotărăt, aŭ avut puterĭ de chivernisală în măna luĭ, să poată face pe Nemțeanĭ Butnariŭ saŭ pe Butnarĭ să-l facă Nemțeanĭ, de vreame ce văndusă uniĭ din părțăle lor; și acestor chiverniseale de îndreptare văndzăriĭ loculuĭ n'aŭ urmat, să lămuriască pricinele, nicĭ pe Jidov de pe locul acela nu l-aŭ scos, č aŭ rămas Jidovul tot în stăpănirea loculuĭ, și de la

hotărătură încoace pănă acmu, fiind şi de la hotărătura luĭ Buhuş Păh. 33 anĭ, şi nime nu l-aŭ maĭ scos, nicĭ chirie i-aŭ luat.» Domnul decide că «iaste cu dreptate Jidoviĭ să rămîia bunĭ moşianĭ şi stăpănitorĭ loculuĭ acelue, şi de acmu înnainte nime să nu-l poată clăti din locul său, ce să-l stăpăniască cu pace, ca a lor driaptă moşiia, să facă pe dănsul dughene saŭ ce va vrè; însă căt aŭ ţănut casa ča bătrănă şi cu toată ograda casăĭ luĭ Lazor orăndariul, atăta loc să ţiia şi eĭ. Şi să le fie de la Domniia Mè driaptă ocină şi moşiia şi uric de pără şi de întăritură, cu tot venitul lor, şi fečorilor lor şi nepoţălor, strănepoţălor, neclătit, neruşeit nicĭ odănăoară în vecĭ.» Iar ceĭlalţĭ vor lua loc de la Nemţenĭ. «Şi de ačastă pără să nu să maĭ părască piste ačastă carte a Domnii Meale.» «Sandul Sturdzea Vel Logftu. Tanasăe Logft. za taină am scris.» Pecete mare, cu chinovar.

88. «U Rus», 21 Septembre 7240 (1731). «Maria Roşculias a], fata luĭ Andronic Izman[ă], ce aŭ fost Agă», dà zapis nepotuluĭ Ion Izman[ă] Vel Căpitan», spuind «că, fiind noĭ patru fraţĭ, anume Solomon tatul nepotuluĭ Ion, şi Ioniţ[ă], şi Gheorghiţ[a] şi eŭ» li rămăsese satul «Mătieniĭ ce iaste pe Jijie, la Ţinutul Hărlăuluĭ», şi a patra parte din Ruşĭ. Fiind bolnavă, *se sprijene* la acest nepot, «şi mi-aŭ dat şi treĭ boĭ şi un cal, care s'aŭ preţăluit drept — leĭ», «şi dzece vedre de miere luĭ Umir Turcul din Botăşenĭ, care aŭ fost datoriŭ ginere-meŭ Nacul Goian». Îĭ dă partea din cele două moşiĭ. Gineriĭ săĭ, «Ştefan Străjca Armaşul şi Vasile Cracalie», să nu se amestece, căcĭ li-a dat «moşiile căte săntu di pe soţul meŭ Solomon Roşca». — Alecu Callimachi arată în 1821 că a căpătat actul de la «dumnealuĭ Costachi Pisoţchi Stolc.».

89. 20 Octombre 7245 (1736). «Ieromonah Varlaam Ursachi, proin egumen Răşcăĭ», dă zapis «văruluĭ meŭ Scîrlătachi Costachi Comis» că-ĭ vinde jumătate din satul Băşăştiĭ la Fălciiŭ, «care moşie a mè este mie de la maică-mè Mariia Stolč. Ursăchioae, iar maică-mè este de la maică-sa Alexandra, fata luĭ Neculaiŭ Ureche Spat.» «Şi, pentru un zapis ce s'aŭ făcut de danie luĭ Neculaiŭ Jorăĭ, să nu să ţie în samă.» Semnează

și «Sandul Sturza Vel Logft., Vasili Sturdza biv Vel Stolc.[1], Gr. Spat. (?)». — Copie din 1820.

90. Iașĭ, 27 Septembre 7249 (1740). Grigore Ghica către «Ion Izmană biv Vel Căpitan și Adam Pancul biv Post», pentru á cerceta moșia din Cătămăreștĭ a luĭ «Gavril Gherghel biv Vel Căpt.», «care părțĭ aŭ fost a unchiuluĭ săŭ Gheorghiță Čudin ce aŭ fost Ban-Mare, și i le împresoară Iorga Vameșul, și alțĭ răzeșĭ de Cătămăreștĭ». «Vel Log.» Pecete cu chinovar.

○ 91. 19 Decembre 7249 (1740). Grigore-Vodă arată că «Manole neguțitoriul de Botoșenĭ» ar fi dat luĭ Costantin Tăutul «banĭ pe dzece stogurĭ de făn, 10 leĭ, ca să-ĭ facă fănul la vreme, la velet 7246», «6 leĭ pe șesă vedre miiare tot atunce, 2 vedre să dè el și 4 vedre frate-săŭ Ștefan, și 5 leĭ pol banĭ», «și un cal, după rugăminte luĭ, dzicănd el cá are să viia la Iașĭ să să giudece pentru niște moșiĭ, și i aŭ prăpădit calul»; zălog era partea din Rudeștĭ și Dubova, în Ținutul Suceveĭ. «Astă vară, la Iunie, aŭ fost luat o carte a Domnii Mele, la Enache starostele de Cernăuțĭ, fiind Tăutul trăitor la Cernăuț: . . . n'aŭ avut cu cea împlini de la Tăutul, c'aŭ rămas la mufluzie». Cere a se vinde moșia. «Mărturisăndu-ne și toțĭ boiariĭ ceĭ marĭ că Tăutul aŭ rămas mufluz»; i se dă *carte de volnicie* pentru vînzare. Pecete cu chinovar.

[1] Pe altă foaie a copieĭ se află un act din 10 August 7143 (1735), prin care Vasile-Vodá arată că aŭ venit la el «chir Gavriil, ci aŭ fost episcop Romanuluĭ, și Gheorghii egumenul de la sfánta mănăstire Dragomirna, și Avramii starețul, și Tudosăi Starețul, și Ghelasii starețul, și Orestii și Sàrafit» și ceĭlalțĭ călugărĭ de la Dragomirna, și aŭ vîndut satul Bărsăneștiĭ, în Ținutul Dorohoiuluĭ, «care acel sat li-aŭ fost și lor danii dea răposat Stroič Vel Logf., și l-au văndut slugi noastre luĭ Ionașcu Cupar drept 350 talerĭ bătuțĭ». — Traducere de Evloghie Dascalul, 30 August 7271 (1763).

În colecție se maĭ află un act de la acest Domn, care-mĭ scăpase din vedere. La 28 Novembre 7147 (1638), Vasile-Vodă vorbește de «Bosuoc Căpitanu și jupîniasa luĭ, Antimie, fata luĭ Mîndău biv Armaș, nepoata luĭ Vărnav», ce vînd partea lor din Solotfanĭ în Ținutul Lăpușneĭ — Traducere din 1815.

Peste doĭ-treĭ anĭ, în 7150 (1641 2), «Popa Coste din Vladenĭ» ș. a. «și cu dicheul Chiril de la sfînta Mitropolie» fac o mărturie «Să începe hotarul Călineștilor la Siretiŭ, unde au fost vadul cel bătrîn, în zilele luĭ Petru-Vodă cel Șchiop». Copie adeverită de episcopul Varlaam de Rădăuțĭ, de Toader Balșŭ Vornic și de Dimitrachi Sturza Vornic — Copie noua din 1813.

92. 1-iŭ Februar 7249 (1741). «Eŭ Adam cupeţ sin nov-luĭ (!) Costandache cupeţ din Eş», dă zapis «luĭ Gligoraş starosteluĭ de čocli» pentru că-ĭ vinde vie «la Copoŭ».

93. Iaşĭ, 2 Februar 7249 (1741). Grigore-Vodă luĭ «Pătraşco Catargiul biv Vel Pitar» şi luĭ «Ioniţă Pruncul», că s'a plîns «Antiohie fičorul luĭ Nistor, nepot Corpăceştilor şi strănepot luı Ionaşco Logft. den Meleşcani, de la Tecuču», pentru un vad de moară. «Vel Logft.» Pecete rotundă, cu chi-novar.

94. 30 Mart 7249 (1741). «Costantin Costin Neniul, biv Vel Pah. al Ţărăĭ-Româneştĭ» *(sic)*, arată că a vîndut «dumisali luĭ Necula Sulioti neguţtoriul din Iaşĭ..., viindu noĭ aice la Moldova..., un sat anume Păpăuţiĭ, cu vecinĭ, ci este la Ţinutul Hărlăuluĭ, la ocolul Botoşenilor, drept patru sute leĭ banĭ gata». Vinde «cu ştire şi cu voe niamuluĭ nostru». Semnează: «Toadir Păladi Vel Vist., Alistarh Vel Ban, Iordachi Canta vt Log., Costandin Catargiu vtori Spat., Şărban Cant., Panait neguţtor». Simion Cheşco Uricar am scris si sint şi martur.» — Copie din 1787, legalisată în acelaşĭ an.

95. 1-iŭ Iunie 7249 (1741). «Necula Silioti neguţtoriul dă zapis «ğupănuluĭ Manoli Varlam, neguţtoriul din Botoşeni», că ĭ vinde Păpăuţiĭ. Marturĭ: Panait neguţtoriul, Costandin Osmachi, Dumitru Osmachi. Tănas Logft. de taină martur, şi am scris zapisul». — Copie din 1782, legalisată în 1787.

96. Iaşĭ, 6 Februar 7250 (1742). Constantin Mavrocordat către «Antioh Caragè Vornicul de Botoşenĭ, Iliaş Vel Căpt. de Doroiŭ *(sic)*, Ion Izmană biv Vel Căpt.», pentru a merge la Popăuţĭ, spre a face hotărnicie luĭ «Necula neguţtoriul», ce are satul de la Costandin Costin. Să daţ şĭ mărturie în sămne, şi să o treciţ la potrocol, ca să i să facă şi întăritură de la Domnia Mè.» — Copie din 1787, legalisată în acelaşĭ an.

97. Iaşĭ, 30 Iulie 7250 (1742). «Ghiorghie Grecul», cu soţia Ana şi fiiĭ: Dimitrachi, Iane şi Marie, vinde «dumisal[e] giupănuluĭ Ioanes neguţitoriŭ arman din Eş» cincĭ hirte vie bătrănă şi ğumătate de pogon vie tănără..., în dialul Curoiuluĭ, pe moşie sfinteĭ mănăstirĭ Socoliĭ», pentru 75 de leĭ.

Locul e între ‹viile luĭ Arsănie lemnar şi între vie luĭ Vas[i]lie Olariul». ‹Şı eŭ Simion Cheşco Uricar am scris cu dzisa şi cu voe lor, şi sintu şi marturu.» «Şi eŭ starița de Socola m'am tămplat.» «Vas[ı le diiac de Divan, olar, răzaş.› «Iar călugărițile ca să aibă a-ş lua dijma din vie din č-a hi, din toat[e,.»

98 «Ap ril . — ‹ Sturdzea Logftu › ‹ Dum. Şet. Ioane Izmană şi dum. Neculi, Vornice de Botşenĭ . . . Vıind acolo omul dum. Pıt. Vas ı lie, cu carte Mării Sale luĭ Vod[ă], ce scrie la dum. ca să ĭ faceț dreptate, pentru nişte stupı ce are datorie cu zapis la nişte oamenĭ de Păpăuț, pohtescu şi eŭ pe dum. să i să isprăvasca după dreptate ce va ave, să nu zăbăvasca omu acolo ; că zapisul lor le-ț vedè dum. ca scrie, nețiindu-s de cuvănt, să i să împliniască cu om gsd. Numaĭ, ca să nu-s mai ciboțască, au scris Măriia Sa Vod ă] dumitale... A dumitale...

99. «U Ias, Mai 13.» ‹Sturdzea Logftu către Manole cupețu». «Cele scrisă am înțăles pentru Păpăuțĭ, că tot nu s'aŭ hotărăt de isprav[ă], rămaind pricină despre Stanceştiĭ dumisale Cluceriuluĭ Dumitraşco : iată s'au făcut carte la Vorniciĭ de Botăşenĭ şi la căpt. Izmană să îndreptedze prici ıa şi dıntr'acolo, macar că şi Cluceriul s'aŭ întămplat de față aice, când s'aŭ cetit carte ča domniască, şi can pricinuia dumn ea]luĭ că iaste lucru hotărăt maĭ de mult de cătră Stănceştĭ ; ce aŭ luat de la noĭ răspunsu că să cade să-s maĭ caute pricina, de vreme că jăluieştĭ dumniata, că cu aca hotărătur ă] de atunce s'ar fi făcut greşală ; şi iată şi răvaşul căpt. Izmană, ce ț'aŭ făcut la măna dumitale, iaraş ți l-am triimis . . . Voitor de bine . . .»

100. Iaşĭ, 20 Mart 7251 (1743). ‹Sturdzea Logftu› către ‹Ioniț[ă] Izman[ă] ›, ce-ĭ scrisese pentru «hotărătura Păpăuților de cătră Stănceştĭ›. Dar spusele venite de la «aceĭ țăranĭ de Coteştĭ fac o nouă hotărnicie de nevoie. «Să îndreptațĭ hotărătura, să hotărățĭ, pe unde s'a adeveri hotarul cel drept, măcar că carte ča de hotărăt iaste scrisă maĭ din în trecute dzıle, şi căcĭ s'aŭ schimbat Vorniciĭ aceia, nu-ĭ atăta pricină ; te împreună dumn[ea]ta cu dumn[ea]luĭ Vornicul de B›tăşenĭ, şi hotărățĭ împreună şi, cum veț îndrepta, dațĭ măr-

turie; căcĭ, de-s schimbă Vornicii, dar Vorn[ni]ciia rămîne. Şi, dispre tărgul Botăşenii, de maĭ iaste vr'un greş, să-l îndreptaţĭ. Osăbit, înţălias-am că s'aŭ cercat din poronca gsd. pricina între Volovăţu şi 'ntre Răpicine, ce are Manoli cu Andrieş, pentru hotar, şi pentru cumpărătur[a] ce aŭ cumpărat; ce dumn[ea]ta, cum pentru hotar, aşè şi pen[tru cum]părătura ce aŭ cumpărat Andrieş căpt. în Răpicenĭ, ia sama.»

101. Ioan Nicolae-Vodă «oamenilor de Păpăuţĭ, de la ocolul Botoşenilor, careĭ aŭ arătat cărţĭ de la toţĭ Domniĭ ce s'aŭ rănduit în 53 anĭ; anume de la Domnia Sa Costantin Duca-Vodă, şi de la Antiohie-Vod[ă], şi iarăş de la Costantin-Vod[ă] Duca, dintru a doa Domniia, şi de la Domniia Sa Mihaĭ-Vod[ă], şi de la răpoosatul fericitul întru pomenire părintele Domnii Mele, Măriia Sa Nicolae-Vodă..., şi de la prèiubit fratele Domnii Mele, Domniia Sa Constantin-Vod[ă]..., — scriind ca să fie apăraţĭ de vecinătate de cătră stăpîniĭ satuluĭ Păpăuţiĭ şi dispre alţiĭ..., pentru căcĭ eĭ aŭ fostu domneştĭ, de ocolul Botoşenilor». Dă şi el întărire: «nime să n'aibă nicí o triabă cu dănşiĭ, ce eĭ să fie de slujba poroncilor Domnii Mele ce sint la Botoşenĭ».

⊙ 102. 19 Decembre 7252 (1743). Ioan Nicolae Mavrocordat, «dumnalor ispravnicilor de pe la Ţınuturĭ», «pentru Manole neguţătoriul de Botoşenĭ, carele, înştiinţăndu-vă, s'aŭ găsăt în parte acelor Ţinuturĭ vecinĭ de sat de Păpăuţĭ, ce sint la ocolul Botoşenilor; care moşiie cu vecinĭ dede samă c'aŭ cumpărat-o de la Necula Silioti neguţitoriul, iară Neculeĭ i-aŭ fostu cumpărătură de la Costantin Costăn Neniul biv Vel Pah. al Ţărăĭ-Româneştĭ,... să chemaţĭ de faţă pe aceĭ oamenĭ, şi să luaţĭ sama»; de e drept, «să-ĭ aşedze la baştina lor»; de contestă eĭ, şi «vor avia chizeş cà vor sta faţă, să le puneţĭ soroc şi să-ĭ trimiteţĭ să vie aice, să stè faţă înnainte Domnii Mele, aducăndu-şĭ faţă şi dovadă č-or avıa; şi să ne înştiinţaţĭ pe amănuntul şi domniavoastră». Pecete mică, octogonală, cu chinovar.

103. 18 Mart 7252 (1744). «'Ανδονάκι πρώτ. βόρνικος, Δημιτράκι βόρνικος» (ambele semnăturĭ de aceiaşĭ mîna) către Domn. Li-a adus cartea domnească «Manolii neguţtoriul di

aice din Botşanĭ», cu poruncă «pentru nişte vecinĭ ce s'ar afla din Păpăuţĭ..., cumpăraţĭ de Manolii». El află, *obliceşte* pe treĭ: «Ion Păpăuţ, şi unul Ursul, şi unul Ştefan Cornacĭ». Eĭ recunosc a fi «de baştină de Păpăuţĭ, şi toţĭ părinţiĭ lor». El îşĭ aduce actele Cerchezuluĭ. «Numaĭ ar[ă]tao şi oameniĭ de Păpăuţ cărţĭ de apărare de la aceştĭ Domnĭ ce arătă că are şi Manolii». Dar acesta aduce ordinul special pentru urmărirea de rumînĭ, al luĭ Antioh-Vodă. Astfel: «găsind pe părinţiĭ acestor oamenĭ, fiind aceştie pe acele vremĭ copiĭ, i-aŭ dus la casa luĭ, la sat, la Călugărenĭ» la Ţinutul Niamţuluĭ, şi i-aŭ aşezat acolo ... Şi, dăndu jalobă la Antiohii-Vod[ă], li s'aŭ făcut şi lor carte gsd. di apărari ca-s nu-ĭ tragă la vecin[ă]tate, şi aŭ văndut Miron Spăt. ačast[ă] moşie Păpăuţ luĭ Costantin Neniul... Şi aŭ adus Manolii şi 2 oamenĭ marturĭ: pe 1 Pavăl Stan, şi aŭ mărturisit cum că el aŭ fost copil şi, slujind la acel Andronic Vor., şi ştii cum i-aŭ adus cu Armaş Miron Spăt. şi e-ŭ stăpănit; şi aŭ maĭ adus şe al doile martur, pe Vas[i]lii Nicorescul, care şede aicĭ lăngă Păpăuţ, şi aŭ mărturisit cum c'aŭ şezut părinţiĭ acestor oamenĭ în Păpăuţ, şi sint cuptoriştile şi livezile lor şi păn astăz din sălişte Păpăuţilor. Şi am zis acestor marturĭ, putè-or ğura pentru aceştĭ oamenĭ că nu-s vecinĭ; eĭ aŭ zis că n'or ğura, şi, pe dănşiĭ întrebăndu-ĭ, aŭ vr'o carte de giudecat[ă], de rămas, saŭ de ertăciune, saŭ de răscumpărare, şi i aŭ zis că alte cărţĭ n'aŭ, făr căt aceste cărţĭ gsd. de apărare. Şi, nevrănd să-s aşeze aicĭ, s'aŭ tras la luminat Divanul Mării Tale, şi ş'aŭ pus şi zi, cu voe de îmbe părţile, după Sti. Ilie, să viĭ la Eş; şi ş'aŭ dat eĭ şi chizeş, pe dum. căpt. Izmană.»

104. 25 Novembre [7253 (1744)]. «Izman[ă] Şet.» către «dm. Vel Logft.». Pentru procesul luĭ Manoli cu locuitoriĭ din Păpăuţĭ: anul trecut, adusese «o luminat[ă] carte Mării Sal[e] luĭ Vod[ă] aicĭ la Andonachii, fiindu Vornic, ca-s li è sama, şi, dovedindu-s că-s vecinĭ, să-ĭ dea de grumaz; şi nu l-aŭ hotărăt ğudecata». Aduce pe ceĭ doĭ bătrînĭ, «cari trăiesc şi acum în Păpăuţ», ce fac mărturie. Pomeneşte şi «mărturie luĭ Andonachi». P. S. «Macar că dum. Manoli nu era gata în častă dat[ă] de vinit

la Eş, ce, viind astădzĭ cinst. răvaş dum. cu Antăş, îndat[ă] aŭ purces; şi mii ce-mĭ scriĭ dum., am înţeles, şi oĭ purta de grij[ă], macar că şi întăiŭ, de m'au arătat cineva că n'am fost vrednic a sluj[i], dar Dumnedzăŭ ştii; şi aş poftì dovad[ă] la toate. Neculaiŭ Arman, ce aŭ arătat dum., eŭ toto nu l-oĭ lăsa.»

105. † Dum: Manoli neguţitor, săn[ă tate îţ poftesc de la milostivul Dumnăzăŭ: alta, m'aŭ spus copilul cel din cas[ă, Costantin, c'aĭ venit dum: la gazda mè şi nu m'aĭ găsăt şi aĭ dzis ca să-ţĭ fac ştire ce ţ'am maĭ isprăvit de la dum. Postelnicul. Ce viĭ şti că eŭ am grăit, şi aŭ dzis dum. Vel Post. că ţ'or vini vecini la măn[ă şi satul, numaĭ să de înştiinţare Mării Sal[e] luĭ Vod ă]; ce dum. să te săleştĭ să sluj[e]ştĭ dum. Postel., orĭ la ce ţ'a poronci, şi să-ĭ îmbli pe voi, că eŭ te-am arătat dum: că eştĭ harnic şi om de trabă. Alta, să-m înştiinţaţĭ pentru boi dum. ce i-au cumpărat de la Pascal, cum sănt, bunĭ, răĭ, şi pentru 2 areţĭ burc *(sic)*, ce am fost grăit cu dum., să-m cauţĭ să-m cumperì; numaĭ să fii frumoşĭ, marĭ, şi să-mĭ facĭ ştire ca să trimit ĭ ĕcLan să ĭ è; şi ce-ĭ da dum. pe areţĭ, oĭ da eŭ dum. Numaĭ să fie părnerĭ *(sic)*. Cu aĉasta; şi să fiĭ dum. săn[ă]tos. De tot binele voitor dum: Io Rugină Vor.

106. 5 Decembre —. «Sturdzea Logftu» către «ďum. nevoastră frate Spat. Andreĭ Balşe, Şetrar Ioani Izmană». «Ce aice îmĭ spuse Manole ... că în trecute dzile v'au adus carte Marii Sale... ca să-ĭ hotărăţĭ moşiia Olovăţul şi Răpicenii, ce are pricină cu Andriiaş Căpitanul». Fac lucrul, dar «pietre n'aţ pus, maĭ născănd o pricină din pricina luĭ Andreiaş cu Azăpanul *(sic)*, care la urmă şi acè pricină s'aŭ tăet de aice, de la giudecată». Să aleagă după aceasta şi să şi *stîlpească* «cu pietre». «Deosăbit de aĉasta, ne maĭ spuse Manole neguţtor că şi pentru Păpăuţĭ v'au maĭ adus o carte de hotărăt, pentru pricina a o parte de loc din hotarul Păpăuţilor, ce-ĭ împresoară Cluceriul Calmăşul, şi iarăş nicĭ triaba aceia n'aţ căutat şi stă pricina nealiasă. Ce, căt pentru aĉasta, aice au arătat Stroiĉ Post. cum că, cănd s'aŭ văndut Stănceştiĭ, s'au dat şi ispisoc, care scriia, în semne, hotarul

Stănceştilor, precum şi răvăşele aŭ dat la măna luĭ Manole, care li-ţ vedè dum:. Ce dumnavoastră trebueşti să faceţĭ să scoată Dumitraşco Cluč. ispisocul acela, ca să vedeţĭ acele semne, şi să îndreptaţ Păpăuţiĭ, atăta de cătră Stănceştĭ, căt şi de cătră tărgu, să nu vie sĭ maĭ jăluiască . . . A dumnilor voastre . . .

107. 30 Novembre 7253 (1744). Ioan Mavrocordat pentru părintele Agafton stareţul», întărind vechiul privilegiu.

108. 21 Iunie 7253 (1745). Ioan Mavrocordat către «ispravnicul de Ţinutul Hărlăuluĭ . . . S'aŭ jăluit dumneaĭ Paraschiva, fiica răpoosatuluĭ Alexandru Sturdze, dzicănd că are un sat Dolniceniĭ pe Başeŭ şi nu să supun oameneĭ ce şed pe acel loc, ca să-ĭ facă slujbă. De care lucru poroncim dumitale să eĭ sama şi, precum or fi alţĭ oamenĭ careĭ şăd împregiur pe moşiĭ a boiarĭ, aşe să ĭ aşedzĭ şi pre aceştie, să-ĭ dè č-a fi cu dreptul, şi să-ĭ şi împlineştĭ, să nu ne maĭ vie jalobă, şi să daĭ mărturie.» Pecete cu chinovar.

109. 22 Iunie 7253 (1745). Eŭ, Ioan Nicolae Voevod . . ., dat am cartea Domnii Mele tuturor tărgoveţilor moldovenĭ şi armenĭ, jidovĭ şi alţii din Tărgul din sus, din oraşul Botoşanilor, să fii volnici cu cartea Domnii Mele a-ş stăpăni fieştecarele locurile ce aŭ avut la Tărgul de sus . . ., la faţa loculuĭ, în sămnile şi pre hotărniciia, după cum li-aŭ ales şi li-aŭ stălpit cinstiţ şi credincioş boeriĭ noştri, dumnealor Iordache Cantacuzinò Hat. i Neculı Vornic de Botoşenĭ, şi Izmană Şetrar. — Copie.

110. † Facu ştire cu această scrisorea a mè că, dăndu jalobă la Măriia S[a] Vodă ominiĭ de Păpăuţ, că-ĭ trage Manoli neguţitoriul, vecin de Păpăuţĭ, Măriia Sa i-aŭ rănduit la mine, să le eŭ întăĭ iaŭ sama, şi, luìndu-le sama, după dovădzile č-aŭ arătat Manoli, ispisoci domneştĭ, aiave s'au cunoscut că săntu vecinĭ; căcĭ omeniĭ nicĭ o îndreptare alt n'aŭ arătat, făr nişte cărţĭ domneştĭ, tot de apăratu, iar de vr'o judecată nimic n'aŭ arătat, şi aŭ cădzut după Manoli să să răscumpere; şi, neputăndu-s tocmi, s'aŭ tras la Divan şi, spuindu eŭ Mării Sale luĭ Vodă şi eşindu-ĭ şi nainte Mării Sale, au poruncit Măria Sa şi li s'aŭ făcut şi de la Mărie Sa carte de apărarea,

asămine cu alte cărţĭ ce aŭ arătat de la alţĭ Domnĭ, iar carte de ğudecată n'aŭ dat Mărie Sa, căč aŭ cunoscut că săntu vecinĭ; ci am dat luĭ Manoli ačastă scrisore, căndu ar dzice iar la vr'o ğudecată c'aŭ rămas pe Manoli de la Divan, să nu-s criadă. Let 7254, Dich. 4. Sturdzea V[l] Logftu.

111. 21 April 7254 (1746). «Izman[ă] Şet.» arată Domnuluĭ cum a făcut hotărnicie la Cătămăreştĭ, unde avea moşie «Gavril Gherghel, č-aŭ fostu Căpitan-Mare, părţile unchiusăŭ, luĭ Čudin Stolnicul». Asistă şi «Adam Pancul Vel Pitar şi Iorga Vameşul şi Iordachi Gigătul, cumnatul Iorgăĭ Vameşul, ginere Sultaniĭ Gafencesi, nepoata Paraschiviĭ Săcules[i]...». Are Iorga Vameşul şi cu Gigătul şi cu alţiĭ aĭ lor o parte de moşie, «care să numiaşte a Paraschiviĭ Săcules[i], sora luĭ Gheorghi Čudin Stolnicul, o parte iarăş de moşie a luĭ Gheorghii Čudin Stol., altă parte iarăş de moşie a Aniţiĭ Meicules[i], iar sor luĭ Čudin Stol., toţ într'un chip; dar aŭ maĭ fostu o parte a Tudosiiĭ, sororiĭ luĭ Pavăl Albotă Jitniceariul, tatăl lui Gheorghii Čudin, den care parte s'aŭ aflat văndute doao părţĭ Panculuĭ Pit., de Beldiman şi de Negură; o parte tot din parte Tudosii s'aŭ aflat văndută de Ilie Mustiaţi, fičorul luĭ Ionaşco, Vameşuluĭ Iorgăĭ; iar a patra parte dintr'ačastaş parte a Tudosii aŭ rămas luĭ Solomon fičorul luĭ Cordaţi, să-ş o stăpăniască; iar aŭ maĭ fostu o a şias[a] parte din tot satul, cumpărată numaĭ de Ghiorghii Čudin, de la Andreica din Mereştĭ...». Îĭ aleg să stăpînească fiecare «căt li s'aŭ vinit de pre bătrăni lor, iar, în cumpărătură, cini pre căt aŭ cumpărat». «S'aŭ vinit Iorgăĭ Vameşul şi Gigătuluĭ parte din sus, 4 odgoane, 6 stănjănĭ pol de moşie; şi un odgon, 2 stănjăn[ĭ] č-aŭ cumpărat de la Ilie Mustiaţă, s'aŭ făcut 5 odgoane, 8 stănjănĭ p[l] toată partea lor... Şi fečorilor Meicăĭ», etc. Se stîlpeşte partea Vameşuluĭ: «începăndu den hotarul Hrişcanilor pen codru, alăture cu hotarul Ipoteştilor, la vale, păn în margine de la dial, la drumul ce-ĭ pe din dial de casa Gigătuluĭ, am făcut buor într'un stejar, şi de la buor în vale, la capul unuĭ iaz, şi pe supt iaz şi la dial, în zaria dialuluĭ, s'aŭ pus piatră, şi de acolia la vale, peste părăul ce vini de la Cucoreanĭ, şi la dial, şi peste drum

într-o moviliță s'aŭ pus altă piatră, și del[a] movilă la vale păn în vălčao ce să chiam[ă] Brăiasca, și vălčao în ğos, din prajma moviliții în ğos, 5 odgoane stănjăn[i], — unde să preun[ă] cu parte luĭ Gavril Gherghel, și întoarce iar la dial, la stălpul ce am pus peste drum, în muchea dialuluĭ, și la vale, peste părăul ce vine de la Cucoreanĭ, și la dial păn în altă piatră, ce iaste în podiș, și de acol[o] la vale păn în părăŭ, și matca părăuluĭ ča adăncă, spre fundul văiĭ, la codru; și acolia am făcut buor într'un păr, după cum s'aŭ scris și în mărturiia ce am dat luĭ Gherghel, și de la buor prin codru la dial, păr în hotarul Hrișcanilor».

112. 23 Iunie 7255 (1747). «An. D. V[l] Logft., Ioniță Cantacz. biv Hat., Costachi Razul Vel V[r]... V[l] Vor., I. Păladi Hat.» judecă între «Ioniță Izmană, fičorul luĭ Ghiorghiță Izmană», și «Ștefan Blebe blănarul, tatul Pănoai», pentru un iaz lîngă Rușĭ. Anghelachi, «moșan» în Rușĭ, îl vînduse «Burgheliĭ Armașuluĭ, cănd era Vornic la Botășanĭ și, după moarte Burgheliĭ, scoțindu-l la vănzare fămeaia Burgheliĭ, l-aŭ văndut luĭ Pană ginere luĭ Blebiĭ, Grec om strein», fără a se întreba veciniĭ. Pe acel timp, Izmană era «copil, slujind pe la stăpănĭ, și s'aŭ căzut luĭ să-l cumpere, fiind moșian de baștină». «Acel iaz aŭ fost numaĭ pentru adăpatul vitelor, iar Pană, după ce l-aŭ luat, aŭ suit iazul și l-aŭ făcut de morĭ», înnecîndu-ĭ fînațe, cum scriŭ «dumneluĭ Andriĭ Balșu Spat. și Pancul Pitariul». Se oferă Izmană a jura în biserică, că n'a știut; recunoaște și Blebe, și «nu l-aŭ lasat să ğur[e]», cum se arată de «părințiĭ de la Sfeate Neculaĭ și Vorniciĭ de Poartă». «Am dat carte nostră.»

113. 29 Septembre 7256 (1747). Grigore-Vodă Ghica luĭ «Ion Zosim Vel Șăt. și Ion Izmană biv Vel Șăt.», pentru plîngerea luĭ «Manoli neguțitoriul», că ar fi împresurat la Păpăuțĭ de «dumn[ea]luĭ Dumitrașco Calmășul Vel Ban cu hotarul Stănceștilor». Să cerceteze și să puie «semne, stălpĭ de piatră». «Vel Logftu.» Pecete cu chinovar.

114. 13 April 7256 (1748). «Eŭ Zota Čorneiŭ călugăr, fičorul luĭ Gligore Čorneiŭ și a Gaftoniĭ, nepoată Tăutuluĭ Logf.», arată că a dat «nepotuluĭ Costantin Păladi biv Vel Stol.»

ocina de la «Botoșănțî» și «Bălileștî», unde are și frațî «car[e] părțî de moșie îm sănt și mie de baștină di p[e] tată-mieŭ, Gligori[e] Čorneiŭ, și di p[e] mumă-mea, Gaftona». Marturî: «Marie Pălad[i] Vor.», «Toader Burnat».

115. 21 April 7259 (1751). Constantin Racoviță către «Ananie Vornicul de Bot[oșani]», Ioniță Izmană biv Vel Șetrar, pentru «jalba luî Manole cupeț din Botășanî și cu vechilul luî Ștefan din Eș» contra «dm. Banul Calmăș, zicăndu cum că astă iarnă i-au măncat cu oile pe dm, 15 stogurî de făn în tărie dm., și osebit i-aŭ măncat moșie luî Manole, anume Păpăuțiî, și dintr'aca pricină aŭ rămas fănul nevăndut, și el este om să rac». Să cate dacă e adevărat. «De să va dovedi cum că Manole au, cosăt pe moșie dm. Banu Calmășuluî, pe Costeștî, făr știre dm. și n'au întrebat căndu au întrat de aŭ cosăt, și aŭ avutu și știre; cum să să nu cosască, — să împlineștî luî Manole numaî cheltuiala č-au făcut la facire fănuluî, de la Banul Calmășul, iar fănul să rămăi măncat de vitele dum.; iar, de să va afla cum că Manole aŭ cosăt pe moșie luî, Păpăuțiî, să-î împlineștî luî Manole, precum s'a dovidè cu adevărat că s'aŭ văndut fănut la vreme acia, pe acolo; căč vechilul luî Manole s'aŭ apuca înnainte Divanuluî, cum că fănul este cu adevărat cosăt pe moșie luî Manole» Pecete cu chinovar. «Cant. Vel Log.»

116. 8 Maiu —. «Ienachi Costandachi Ban» către «Manolachi Costachi vt. Logf.» Se scusă pentru «cele 500 leî care am luat de la dum. și am dat prodosie la ajutorință . . . Auzindu că sănt atăța tălharî în toate părțile», n'a trimis. «Numaî me-ŭ părut foarte răŭ, bade Manolachi, că-m scriî dum. că, de nu voiŭ triimite baniî, îm veî triimete dum. boerănaș cu grele cibote, de va împlini baniî de la mine; care frăție noastră care o avem nu socotim că voiŭ avè acest bănat de la dum:, căcî, bade Manolachi, eŭ de cănd sănt, și pănă într'ačastă vreme, a nimănuî banî saŭ ceva n'am măncat, ci tot cu al meu m'am chivernisit, mulțimescu luî Dumn[e]zăŭ». Va veni «piste 5, 6 zile», cu baniî, «și mă rog . . . pentru vre o gazdă, unde viî socoti dm. ca să fie pentru mine». *P. S.* Sărută mîna «leliî Mariî», «cu Tudosiica și cu copii».

117. Iunie 7259 (1751). Constantin Racoviță, pentru «mă-

năstirea Sf. Necolae, ce este la Botoşanĭ, pe hotarul târgului Botoşaniĭ», căreia i s'a făcut hotarnică de «dumnealuĭ Ioan Başotă biv Vel Şătr., Mihălachi Talpă biv Vel Căpt., Ioniţă Sorocianul mazăl». Egumen era Antim. Eĭ întrebase «oamenĭ bunĭ, anume Chiriiac Botiul Curtian, şi Toader Stihi Curtian din Botoşanĭ, i Costandin Cenuşă ot tam, Simion Stihi ot tam, Timuş Mărza biv şoltuz, i Costandin Mihaĭ biv şoltuz, Ştefan diiaconul ot Tătăraşĭ, şi Ion diiaconul ot tam, Păpăuţ ot tam, Pavăl Stan ot tam, Gheorghie Paiul ot tam». Asistă şi «Gherasăm diiaconul» de la mănăstire. «Drumul furilor.» «Drumul ce merge la Uricenĭ.» «Un drum ce vine de spre Jăjăe şi merge la Botoşanĭ.» Drumul ce vine alăturĭ cu Păpăuţiĭ.» Hotarul fusese *umblat* şi de Vasăli Razul biv Vel Căminar. Dă mănăstirii şi 24 sălaşe de Ţiganĭ şi 20 de posluşnicĭ, iar, ca milă: din vamă, 100 de leĭ pe an, orĭ ar fi «vama dată în credinţă, orĭ în cumpărătură», şi dejma de pe tot hotarul târguluĭ Botoşaniĭ, orĭ-cine ce ar lucra pe locul gospod . . ., den toată hrana ce va face pe locul târguluĭ, afară de hotarul Tătăraşălor, ce este dat cu loc cu tot sfinteĭ mănăstirĭ». Vinul va fi scutit de vădrărit, o mie de oĭ de goştină, o mie de stupĭ de desetină, o sută de vacĭ de «văcărit saŭ coniţă». — Copie.

118. 6 Septembre 7260 (1751). Iacob Mitropolitul dă o carte de blestem luĭ Manolachi Costachi Vel Vornic, ce are «o moşie piste Prut la Greceanĭ, anume Vintileştiĭ , care se împresura «de spre o samă de oamenĭ». Cartea e făcută, după cerere, «asupra luĭ Vas[i]le Huzun şi asupra cuĭ ar şti stăpânirea Vorniculuĭ Luppuluĭ şi a luĭ Vicol Sărdariul pentru această maĭ sus numită moşie».

119. 2 Septembre 7261 (1752). Mateĭ Ghica pentru «mănăstirea Sf. Neculaĭ den Botoşanĭ», ce are hrisov de la Constantin Racoviţă, care scrie că, «luînd . . . aminte pentru o sfântă biserică de piatră ce aŭ fost zădită de luminatul răposat Domn Stefan Voevod cel bun la târgul Botoşaniĭ, care, după trecere vremilor rămăind descoperită şi surpată de zidiurile eĭ, aŭ înnoit-o de iznoavă răpoosata maica Domnii Sale şi aŭ împodobit-o cu veşminte şi cărge şi alte

odoară argintăriĭ bisericeştĭ, iar acum, vrănd Domniia Sa a aduce la maĭ bună şi înnaltă stare, aŭ pus-o în răndul mănăstirilor şi aŭ maĭ înnoit cele surpate şi aŭ îngrădit-o făcănd chiliĭ şi alte ce trebueşte, şi aŭ împodobit-o cu toată podoaba ce s'aŭ căzut unuĭ dumnezăescu lăcaş, atăt den lăuntru, căt şi den afară, şi aŭ înzăstrat-o cu moşăĭ şi ţiganĭ şi altele» : îĭ dă «satul Tătărăşaniĭ cu heleşteŭ şi cu morĭ, ce aŭ fost moşie domniască, den hotarul tărguluĭ», o jumătate de sat, dată «luĭ Ştefan Bosie ot Visterie» de Ioan Nicolae-Vodă, şi schimbată de el cu un loc «den hotarul domnescu a tărguluĭ Cotnariuluĭ». Şi douăzecĭ şi şepte salaşe de Ţiganĭ, zece liuzĭ scutelnicĭ, 100 de leĭ pe an de la Vama cea Mare, dijma hotaruluĭ Botoşanilor, scutire pentru vin şi 1000 de stupĭ de desetină, 1000 de oĭ de goştină şi 100 «boĭ, vacĭ, caĭ», de orĭ-ce dare, — «ca den venitul acestor bucate şi mile să margă pe tot anul agiutor la Sf. Patriarhie Antiohieĭ, unde este închinată aćastă mănăstire». Confirmă. — Copie.

120. 20 Octombre 7262 (1753). Mateĭ-Vodă Ghica luĭ «Tudorachi biv Vel Pit[ar]u, Vornicul de Botăşenĭ, i Vas[i]lie Balşe biv vtori Logft., i Adam Pancul Pit[a]ru şi Miron Goroveĭ biv Căm[ă]raş», pentru plîngerea luĭ «Manole neguţtoru de acolo din Botăşenĭ», contra luĭ «Anfimu egumenul de la Sfete Neculaĭ de acolo de lăngă Botăşenĭ», «alăture» cu moşia sa Păpăuţiĭ. Cînd i s'a făcut hotărnicia acum doĭsprezece anĭ, «locul mănăstiriĭ luĭ Sfete Neculae, fiindu atunce biserecă de miru, îl stăpăniè preuţiĭ ce era la biserică . . . Dară apoĭ, după căţva anĭ, la Domnie Sa Ioan-Vodă, aŭ datu Domnie Sa Ioan-Vodă totu locul bisericiĭ danie cu testamint luĭ Ştefan Bosie Cămăraşu, şi apoĭ Ştefan Bosie Căm[ă]raşu ş'aŭ dus de iznoavă alţĭ boerĭ hotarnicĭ de ş'aŭ hotărăt moşie», fără conflict cu Manoli. «Dară acum, la Domnie Sa Costandin-Vodă Racoviţă, făcăndu D[o]mniia Sa pe Sfete Neculaĭ mănăstire şi închinănd-o la sfănta patriarşie de Antiohie, aŭ luatu moşie luĭ Bosie ş'aŭ dat-o mănăstiriĭ Domnii Sale . . . ; şi, luîndu şi moşie tărguluĭ din ğosu, aŭ dat-o totu mănăstireĭ, şi pe urmă aŭ luatu şi moşie luĭ Manoli, şi i-aŭ datu Domnie Sa . . . 500 leĭ pe moşie luĭ, ş'aŭ dat-o luĭ Sfete Ne-

culaĭ ; dară pe urmă s'aŭ sculatu egumenul . . . și i-aŭ luatu . . ., ceĭ 500 leĭ înnapoĭ, și i-aŭ lepădatu scrisoril[e], dzicăndu călugăriiĭ că nu le trebue lor moșie luĭ Manoli.» Apoĭ fac o nouă hotărnicie și-l scot a fi *întrat în moșia lor*. Îĭ ieaŭ astfel «maĭ ğumătate» din ce are. «Și el atunce n'aŭ putut să maĭ dzică nimică, fiindu-că D[o]mnie aŭ trimis hotarnicĭ ș'aŭ hotărătu mănăstiriĭ Domnii Sal[e]». Ordin al Domnuluĭ să se facă o nouă hotărnicie și de spre «moșie dumisal[e] Banuluĭ Calmășul, di spre Stănceștĭ».

121. 12 Mart 7262 (1754). Mateĭ Ghica. «Dat-am cartea Domnii Mele tuturor tărgoveților de la tărgul Botoșanilor, pentru locul tărguluĭ Botoșanilor ce s'aŭ dat mănăstiriĭ Sf. Neculaĭ, să fii volnicĭ cu cartea Domnii Mele a să hrăni pe acel loc, să are și, pe unde a fi loc de fănaț, să facă fîn, și să-șĭ păstoriască bucatele lor, să le ții pe locul tărguluĭ, și cu alte chipurĭ de hrană ce vor fi avănd a-ș face, să-ș facă ; iar alțiĭ streinĭ, neğungăndu-le lor loc să să hrăniască pe dănsul, să nu fie volnicĭ a să hrăni pe locul tărguluĭ ; ce eĭ să aibă a să hrăni pe tot locul tărguluĭ, după cum și în aniĭ trecuțĭ s'aŭ hrănit pe acel loc, și eĭ încă după obiceiŭ să aibă a-ș da dejma mănăstiriĭ din toate cele č-or face pe locul tărguluĭ.» — Copie.

122. 20 August 7262 (1754). «Tooader Tăutul, fečoru Sanduluĭ Tăutul», dă «zapis jupănuluĭ Dumitrașco Palade Hatman», pentru a-ĭ vinde o moșie în Rugășeștĭ. — Copie din 1782.

123. Iașĭ, 22 Octombre 7262 (1754). Mateĭ Ghica «dumnialor Tudorachi biv Vel Pit[ar]u, Vornicul de Botășenĭ, i Vas[i]lie Balșe, biv vtori Logft., i Adam Pancul Pit[ar]u, i Miron Goroveiŭ bivu Cămărașu». «Manoli neguțtor de acolo din Botășenĭ» s'a plîns asupra luĭ «Anfim egumenul de la Sfete Neculae de acolo de lăngă Botășenĭ», pentru hotarele moșieĭ sale Păpăuțiĭ. Să facă o hotărnicie. — V. la 20 Octombre 7262, la care dată se expune afacerea maĭ pe larg, în alt ordin domnesc către aceiașĭ.

124. 4 Maiŭ 7263 (1755). Niște oamenĭ din «Socola ot Țănut Eșuluĭ» vînd «dumisale ğupănuluĭ Manolachii Vel Vor-

nic» «triĭ hirte de vie ce avem în dialul Corniuluĭ», pentru 15 «leĭ noĭ». Martur: ‹Ion Muntianul›.

125. 18 Maiu 7263 (1755). Mateĭ Ghica-Vodă către ‹dumnealuĭ Iordachi Cantacozino biv Vel Pah., ğudecătoriŭ de Ţinutu Hărlău i Dorohoiul. i Păun biv Vel Med., ispravnic de Ţin[u]tu Hărlăuluĭ i Dorohoiul, i Adam Pancul biv vel Pit., Miron Goroveĭ biv Vel Căm[ă]raş dă Ocnă» : i s'a plîns ‹Manoli neguţitoriul din Botoşanĭ› pentru încălcările la Păpăuţĭ, de la călugărĭ şi de la Banul Calmăşul. Trimişiĭ din 7262 n'aŭ mersu, şi Păpăuţiĭ luĭ staŭ şi pănă astăzĭ împresuraţĭ de 2 părţĭ». Să meargă eĭ «fără de greş› pentru a hotărî lucrul, de faţă cu egumenul şi cu «vichil din partea Bănesiĭ Calmăşuluĭ». Însă hotarnicile vechĭ de a pururea sănt maĭ de socotit decăt cele noao » — Copie legalisată în 1798.

126. 4 Maiŭ 7264 (1756). «Hagi Lohan Arman, neguţtor din Iaşĭ», dă zapis «giupănuluĭ Manolachi Vel Vornic», că-ĭ vinde două pogoane ‹de vie păragină», în dalul Coroiuluĭ, pe locul mănăstiriĭ Socoliĭ, între Ioniţă fičorul luĭ Arsenie şi între Vasăli Blanar, gineril[e] Olariuluĭ› ; care au fost a cumnatuluĭ meŭ, a luĭ Carabet Armaşuluĭ». Semnează armeneşte.

127. 1ᵒⁱ Iulie 7264 (1756). Constantin Racoviţă către ‹Ivan Vornicu de Botoşenĭ i Ion Arbure Med.›. ‹Manole neguţitoriul din Botoşenĭ» se plînge că-l *împresoră* «Băniasa Marie Călmăşoai›: începuse a lua *cărţĭ domneştĭ* şi de la Domnia Mè, din cela rănd, cănd am fost Domnie Mè aice la Scaunul acesta». Aceasta «încă pe cănd trăia Banul Calmăşu» ; dar n'au maĭ luat sfărşit, nevrănd Banul să-ş scoaţă scrisorile, puind şi o pricină şi alta păr acum ; cari maĭ pe urmă, din poronca Domnii Sale Mateĭ-Vod[ă , fiind rănduiţĭ cu ğudecata la dm: Rad[u] Rac o v[i]ţă, fiind Vel Logft., şi căutăndu-s[ă] ğudecata între dănşiĭ, dumnaeĭ Băniasa aŭ răspunsu cum că Manole împresoară o bucată de loc de Stănceştĭ cu hotarul Păpăuţilor şi, neputăndu-i-s curma ğudecata de-aicĭ, s'aŭ rănduit la Paun Med., isprav., şi la Miron Goroveiŭ, ca să-ĭ hotărască ; şi păn acum iarăş n'aŭ luat fărşit, nevrănd Băniasa să-ş scoaţ[ă] scrisorile». Eĭ sá i le ceară din noŭ şi să

privească și starea locului, văzînd actele întăiŭ și apoĭ întrebînd pe bătrînĭ. Pecete cu chinovar.

128. 16 Ianuar 7265 (1757). Ștefan Tăutul fečorul luĭ Ioniță Tăutuluĭ din Rudeștĭ ot Ținutul Suceviĭ» «arată că a vîndut moșia sa «de la tată-mieŭ Ioniță Tăutul» «dumisale jup. Dumitrașco Pălad[i] Vel Vist.».

129. 1ⁱᵘ Novembre 7266 (1757). Scarlat Ghica «întărești pe locul tărguluĭ Botoșănilor mănăstiriĭ Sfăntuluĭ Neculaĭ», hotărît de Ion Bașotă Sulger, Mihalachi Talpă căp. și Ioniță Sorocianul mazil», «cu tărgovețiĭ de Botoșăniĭ, anume Chiriiac Bătiul Curtian și Toader Stihi Curtian și Costandin — și Simion Stihi, și Timuș Mărza biv șoltuz, și Costandin Mihaĭ biv șoltuz, i Ștefan diiaconu ot Tătărași, și Ionu diiaconu ot tam, și Ionu Păpăuțul ot tam, și Pavăl Stan ot tam, și Gheorghi Paiul ot tam». «Drumul ce vine de la Curteștĭ și mergi la Botoșănĭ, la un pod în margine, di spre tărgu; prin capul iazuluĭ.» Menționat actul luĭ Mihaĭ-Vodă din 7227. — Resumat maĭ tărziŭ.

130. 2 Iunie 7268 (1760). Ioan Teodor-Vodă către Nicolaĭ Pit. i Miha[i]lache Talpă, biv Vel Căpt.», pentru jalba luĭ «Pancul Pitaru», ce avea moșie la Catămăreștĭ, și cumpărăturĭ de la «Solomon sin Iordache Mustiață» și «de la fičoriĭ Meicăĭ biv Armaș». Pecete din 1759, cu Io Io VV».

131. 7 August 1760. «Eu Ion Rotar, om de 96 anĭ, care, de căndu trăesc în Grămeștĭ săntu 73 anĭ», și alțiĭ: Toader Tulistan, Vasile Măniga, Gavril Măniga, Nechita Bosungian, Ion Handrac, Ion Buhăian, «Necolaĭ Păstlărenco, om de 67 anĭ, care sănt de baștină în Grămeștĭ», mărturisesc pentru «hotarul Rogoșăștilor ce să hotărăști cu Căndeștiĭ». «Părintele Dosifteŭ, episcopul de Rădăuțĭ», trimisese cu carte de blestem pe «dechiul Svinții Sale și împreună cu alțĭ călugărĭ». «Fiindu Grigoraș Cărăușul Vor. în Grămeștĭ, i-aŭ poruncit dumn ea]luĭ răpăosatul Spat. Ion Paladi ca să răsfipască casăle, fiindu între hotar, în mijlocul poeniĭ, și li-aŭ răsipit; care nicĭ eĭ n'aŭ pus pricină, și s'au rădicat casăle de acolo și li-aŭ mutatu pe hotar[ul Căndeștilor.» «Piste cămpu și piste molniță.» «Casa luĭ Vețsco în buza pisculuĭ,

în dumbravă, care am apucat şi butucï de viia . . . În doljoc, unde aŭ fost prisaca luï Cornacï . . . Drumul ce vine de la Vlădenï.» Marturï: «preutul Ştefan, Ioniţ[ă] Čorneï monah, Vasăl[e] Buţco, Şteafan Stărce». Scrie «Costandin Cheşco ot Vist.» Mărturia şi-o întăresc înnaintea luï Lupu Balş biv Vel Vornic, Costandin Cananò Pah., Costandin Cog. Stol., Petre Cheşco.

132. 15 Ianuar 7269 (1761). «Iane Băcal ot Botăşănï» dă zapis «Pitariuluï Neculaï Pătraşco» că «i-am văndut casa mè din Botăşenï, care cas[ă] este făcută de mănile mele şi cu baniï meï», pentru 30 de leï, cu «ograda şi grădina». Semnează «eŭ Deli Iane băcal am pus degetul». «Eŭ Chiriiacu Logf. am scris zapisul cu dzisa luï Iane Bacal.»

133. 20 Septembre 7271 (1762). «Tănas[e] Mel[e]ghi Vor. de Porŭtă», arată că a fost orînduit de «Manolachi Costachi Vel Log[o]făt» a cerceta «moşăe mănăstiriï Gălăţăï» în hotar cu «locul tărguluï Iaş»: la mănăstire era egumen Procopie arhimandrit; asistă şi cel de la «Barnoschi» «şă Agapiian proin egumen de Sfeti Sava». Egumenul «ia bezmănŭ pe casă şă dejmueşti grădinile oaminilor». Arată act de danie de la Dumitraşcu Cantacuzăno din 22 Iunie 7182 (1674), ce dădea şi o parte din locul tîrguluï, puind pe «Ioniţă Bantăş Vornecul de Portă şă cu şoltuzul de Eş şă cu 12 părgarï, şă aŭ ales acè bucată de loc». Se văd «petrile pe şăsŭ, alăture cu ocolul iarmarocului, păr în podul spănzurătorilor, di ceia parti pănă în apa Micoliniï, iar piste iazŭ nu treci în vatra iazuluï domnescŭ». Locul se întărise de Antonie-Vodă, la 14 Mart 7186 (1680), de Costandin-Vodă, la 29 August 7200 (1692). Pecete din 1718 a Vornicilor de Poartă: Pč. a p[o]rţ[i]». Pe a doua foaie: «Ion Bantăş, diiac za Divan, am scris».

134. 12 Decembre 7271 (1762). «Ἀνανίας πρώην Βορ., Μπ.», Nec[u]laï Căpit. (?) (iar marturï: «Ioan protopop ot Bot[ă]şănï», Costandin Cenuşă», «Solomon Albotă») arată că aŭ primit prin călugăriï de la «schitul Agaftona» ordin domnesc de a-ï judeca cu «Costaşco Bran şi cu Radul cel micu Căpt.» de la Curteştï, ce ar fi împresurat locul schituluï. Mărturiseşte şi «preutul Chiriiac Matraşe», Cenuşă şi Albotă «din Bot[ă]şănï,

și Ștefan Costicĭ di la Mănăstire Doamneĭ». «Drumul săpatu.» «Schitul Gaftoniĭ.» «Păn în Crivăț, unde să hotărăști-l cu moșie Costeștiĭ.» — Copie legalisată în 1827.

135. 29 Iulie 1765. Grigore Ghica luĭ «Toader Sălion Med., Costin Macreiŭ Jăc., Costandin Vărnav Med., Gheorghe Carp Vel Căpt.», pentru că «dumn[ea]eĭ Vorniciasa Iliana, a răposatuluĭ Vor. Dumitrașcu Păladi», a cerut a fi ferită de «Sfinția Sa părintele episcop de Rădăuț», la Bălileștĭ și Grămeștĭ. Să-ĭ facă hotărnicie. — Copie din 1782.

136. 14 August 7273 (1765). «Ioan . . . Med.» și un altul, fiind orînduițĭ de Domn a alege «moșiia dumisale Ileanițiĭ Vorniceasiĭ a răpoosatuluĭ Dumitrașco Păladiĭ», la Grămeștĭ, în hotar și cu «locul tărguluĭ Sireatiuluĭ», între răzășĭ se presintă «și Sfinției Sa părintele Dosifteĭ episcopul de Rădăuțĭ, fiind că aŭ răspunsu că are parte a Čorniiaștilor, daniia o parte din Bălileștĭ, dată de Măriia Sa Domnița a răpăosatuluĭ Toader Păladii Vist.; și, cerșind scrisorĭ și alte dovezĭ la dumnealuĭ Manolachi Costachi Cliucearul, ginerile dumisali răpăosatuluĭ Dumitrașco Păladi», — se aduc numaĭ «mărturiĭ țăräneștĭ» și o hotărnicie din 7232 (1723-4), a luĭ Stroič Spătariul, Sandu Albotă Cliucearul și Dumitrașco Gafenco Uricariul, ce lucrează și cu Toader și Vasilii Tăutul, Sandul Čomurtan și Gavril Čorneiŭ. Hotarul pleca «din vadul cu leaspezile, din Sireatiŭ . . . Un dămbu lăngă neaște stuhușor . . . O băhnișoară cu puțineale loziĭ . . . Drumul cel ce mearge de la Grămeștĭ la tărgul Sireatiuluĭ . . . O văliugă . . . Nește lozișoare». Pe dos se înseamnă, în nemțește, că actul e a se restitui luĭ «Pavel Konakj».

137. 16 Februar 1766. Grigore Ghica luĭ «Manolachi biv Vel Stol., isprav. de Țin[u]t[ul] Hărlăuluĭ». A arătat «dum. Stoln. Costandin Grecianu» că a avut «dum. niști dughenĭ acolo în tărgul Botoșanilor, cu locul lor; aproape de dughenile dum. aŭ cumpărat o cas[ă] cu locul eĭ, de la un Mihaiŭ Rus[u]». Să se *hotărască* prin «doĭ mazil[ĭ], oamenĭ de ispravă». Pecete cu chinovar.

138. 22 August 7274 (1766). «Ștefan biv Vorc. de Poartă, Neculaiŭ Pătrașco Pit., Andreiŭ Hrănache» fac o hotarnică

la Rusĭ, între Chiriiac Crăstiian şi alţĭ răzeşĭ. Participă si Gheorghii Izmană, Ioan Anghelachi. «Margine uniĭ văiuţĭ.» «Drumu cel mari, ce vine de spre Dorohoiŭ.» Aceste «casă şi aşăzare», «răpoosatu Ioniţă Nicşoiŭ». Păr în matca Botoşani.» «Păn la un buclăiu ce este într'o văiugă *(sic)*, cari văiugă di spre Rus[i] şi dă în Botoşanca.» — Copie.

139. 17 Iulie 1767. Grigore Callimachi către «dum. Costandin Cogălnicianu biv Vel Stol. i Şet. Ion Izmană». S'a plîns «dumnai Băniasa Marie, arătănd că moşiia Stanceştiĭ... să împresoară de cătră Cătămărestiĭ, moşiia Panculuĭ», cerînd hotărîre. Să facă aceasta «în frica luĭ Dumnezău». Cine nu se va mulţami, să vie la Curte. Pecete cu chinovar

410. 1[iu] Ianuar 1768. Costaşco Bran şi alţĭ doĭ arată că, orînduiţĭ de «Pah. Costandin Canano, isprav. de Ţinut. Hărlauluĭ, i dm. Manoli Cluč., Vor. de Botăşanĭ», pentru a hotărnici Popouţiĭ «a Irini Manoles[i], negustorit[ă săracă», împresurată de «un Ursul i Ion diiacon din Cişmè, fečoriĭ luĭ Ştefan diiacon ot Popouţ». «Sofroni şi Iftimi, egumenĭ de mănăstiriĭ Doamniĭ»: aduc act din 72 —, pentru un proces între «Gafton egum. la Mănăst. Doamniĭ şi un Cozonac ginerile Ţicşiĭ, moşul luĭ Ursachi şi a luĭ Ion diiacon... Pe acel zapis... nu l-aŭ scos la median. nicĭ aŭ pomenit vre o dată... Moşie Teişoriĭ măn[ă stiriĭ Gălăţiĭ». — Actul e întărit la 12 Ianuar 1768, de «Canano Pah.» şi «Manoli».

141. 2 April 1774. «De la boerii Divanuluĭ Cnejii Moldavieĭ» (semnează Lu pu] Balş Logft. şi M. Chirilov) către «dumnealor Vorniciĭ de Botoşanĭ, Costandin Crupeschi Pah. i Tanasă Ğosan Pah. şi Mihălache Talpă biv Vel Căpt.» «Au dat jalbă o samă de tărgoveţiĭ din Botoşani cum că de spre moşiia Păpăuţiĭ, ce esti a mănăstiriĭ Sf. Neculaĭ din Botoşanĭ, să împresoară moşiia Botoşanilor, unde lăcuesc eĭ, şi de a pururea să supără, făcănd mănăstire călcare cu Păpăuţiĭ, şi cerănd ca să îndrepteze hotarăle moşiilor». Să o facă. — Copie.

142. Copie. Cu mila luĭ Dumnezăŭ, noĭ Grigori Alixandru Ghica Voevod, Domn ţăriĭ Moldavvii. Facem ştire printr'acest hrisov al Domnieĭ Mele pentru tărgul Botoşanilor, carile din

vremi în vremi cu mila şi bună rănduialî ce s'au urmat de cătră Domniia Mè, au mers şi merge spre întemeiare şi adăogire oamenilor, ci năzuiesc din părţĭ streine, şi să aşază la numitul tărg Botoşaniĭ, fiind loc cu toată îndestulare hraniĭ trebuinčoasă şi cu lesnire a face agonisită şi orĭ ce chip de neguţtorie. Drept aceia, aflăndu-să acolò la Botoşanĭ un loc slobod, carele dintru început aŭ fost numit pentru adunare oamenilor ci să străngè la zi de tărg, ţiindu-ş vitele ce avè di văızare pe acel loc; acum, din adăogire şi înmulţire lăcuitorilor ar fi început uniĭ a să întindi ca-s ia şi dintr'acel loc, şi cu ačastă pricină a cuprinderiĭ loculuĭ să dá o mari pricină de împedecare alişverişuluĭ ce să face la toate zilile de tărg, neavănd ceĭ ce năzuesc cu vite de vănzare, unde să le ţie; cari lucru nesuferind Domniia Mea, a face împedecare alişverişuluĭ lăcuitorilor, am poroncit credinčoşĭ boerilor Domnieĭ Mele, dumnealor Nanul biv Vel Portar i Manolachi Dımachi biv Vel Jitnicer, Vorniciĭ de Botoşanĭ, ca să măsuri acel loc, atăt în curmeziş, căt şi în lungu; şi, după poronca Domnieĭ Mele măsurăndu-l, mi-aŭ triimes mărturie, atăt dumnealor Vorniciĭ de Botoşanĭ, căt şi de la fruntaşiĭ tărgoveţĭ di Botoşănĭ, prin care înştiinţază că s'aŭ aflat latul loculuĭ din colţul garduluĭ de sus a Visterniculuĭ al doile Costandin Gheuca şi pănă în gardul luĭ Pavăl a Aniĭ, una sută doîzăcĭ stănjănĭ gpod, întindire; şi lungul loculuĭ, din margine drumuluĭ ce vine pintre dughenile ds. Visternicesăĭ Catriniĭ Catargioai şi pintre dughenile Stolnicesăĭ Cogălniceniţiĭ, pe din sus di cerdacul vămiĭ Tărguluĭ-Boilor, din margine drumuluĭ la vale spre Săcna, doî sute optu zecĭ stănj. gpod; care loc l-aŭ şi hotărăt cu petri, fiind loc slobod şi fără pricină. Decĭ, pentru acist loc hotărăm să stia slobod şi să fie numaĭ pentru adunare celor ce vor veni la zi de tărg cu vite de vănzare; iar, de să va întinde oare-cine, şi orĭ cu ce pricină, ca să ià din locul acista, ci să arată cu măsura sa, deatorĭ să fie tărgoveţiĭ a arăta la Vorniciĭ de Botoşănĭ, ci să vor tămpla la acè vreamea, şi Vorniciĭ, ca nişti zabeţĭ şi dregătorĭ aceluĭ oraş, să nu îngăduiască pe nime a lăsa să ià din locul acesta, măcar o palmă de loc; ci să

fie oprit şi împedecat. Şi, ca să fie hotărăre ačasta statornică şi nestrămutată, s'aŭ întărit şi cu hrisovul acista al Domnii Mele, carile să stia la măna tîrgoveţilor de Botoşănĭ. Ačasta înştiinţăm. Scrisu-s'aŭ hrisovul acista în oraşul Eşiĭ, întru a doa Domnie a noastră, la al doile an, di Gheorghi Evloghi. Aniĭ 1776, Maĭ 4.

Grigori Ghica Voevod.

Hristodor Gl. proč.

143. 7 Iulie 1776. Grigore Ghica dă luĭ «Grigoraş Pancul Post.» o parte din moşia Stănceştĭ.

144. 15 Octombre 1776. Grigore Ghica luĭ «Nacol biv Vel Portar i Manolachi Dimachi biv Vel —, Vorniciĭ de Botoşenĭ», pentru judecata luĭ «Iordachi, fečorul luĭ Manoli neguţtoriul de la Botoşenĭ, cu o samă de oaminĭ de la satul Cişmiaoa, de la ocolul Botoşenilor, arătănd numiţiĭ sătenĭ cum că, măcar că eĭ să află trăitorĭ în satul Ceşmiaoa, pe moşie mănăstiriĭ Sfăntuluĭ Nicolaĭ, dar păscutul bucatelor loı li-aŭ fost pe moşie luĭ Manoli, şi opriţĭ n'aŭ fost», pănă acum. La Divan li se hotăreşte «ca să dè pe an 20 leĭ luĭ Manoli pentru păscutul bucatelor, cari banĭ eĭ i-aŭ şi dat pe anul acesta, hotărăndu-li-să ca sá aibă voe să-ş pască bucatele lor piste apa Sitniĭ păn în dial; iar acum fičorul luĭ Manoli îĭ opreşte să nu treacă piste apa Sitniĭ, ce numaĭ păr în apa Sitniĭ». Iordachi spune că oameniĭ nu se ţin de învoiala făcută şi înnaintea «egumenuluĭ de Sfete Nicolaĭ», care se află «acolo la Botoşenĭ, la casa luĭ». Să cerceteze şi, dacă Iordachi are dreptate, să se împiedece «ţăraniĭ». — Copie legalisată din 1787.

145. 22 Octombre 1776. Carte de judecată a luĭ Vasile Razu Vel Log., Dumitraşco Sturza Vel Vor., Lupul Costachi, Costandin Pălade Vel Spat. şi Iordachi Vel Clucer, pentru partea-ĭ din Rugăşăştĭ, a luĭ, Iordachi fečor luĭ Manole neguţător din Botoşănĭ», stăpînită acum de Ion Canta Vel Vornic. Iordachi aduce act «de la un Tăutul de la Cerţăuţĭ» *(sic)*. I se *hotărîse* supt Ioan Teodor-Vodă de Lupul Balş Log., «fiind atunce Vel Vornic», de Constantin Canano biv Vel Pah, de Constantin Cogălniceanu biv Vel Stolnic şi de

Petre Cheşco Şătrar. Manoli spune că nu ştie de vre-o stăpînire a tatăluĭ săŭ, «nicĭ el, de când s'aŭ rădicat în văstră, n'aŭ stăpănit». Judecătoriĭ cred că, locul aflîndu-se în mijlocul moşieĭ luĭ Păladi, acesta se poate *protimisi*. Se observă că Păladi nu semnează în zapisul de înstrăinare a pămîntuluĭ, nicĭ Manoli nu şi-a făcut act domnesc pe el. Se decide a se plăti datoria Tăutuluĭ de către Păladi, care va păstra locul. Iordachi însă, «neodihnindu-să, s'aŭ dus, nevrănd să-şĭ ià baniĭ». — Copie din 1782.

146. 19 Maiŭ 1779. Constantin Moruzi către Ianachi Canta biv Vel Ban, Manolachi Cuza biv Vel Pah., ispravnicĭ aĭ Ţinutuluĭ Suceveĭ, şi către Petre Cheşco biv Vel Şătrar. Ion Canta Vel Vornic a arătat «cum că de pe răposatul socrul dumisale, Dumitraşco Păladi Vornic, are aceste părţĭ de moşiĭ la satul Botoşănţiĭ în Ţinutul Suceviĭ» «moşiia ačast[a] Botoşănţiĭ, parte cè maĭ multă, să află în Cordon. Pentru ačasta s'aŭ scris al Domnii Mele osăbit ă carte cătră dumnaluĭ Ghenăral —, ca din parte loculuĭ de acolò să rănduiască pe alţiĭ, pe cine va socoti, să-s hotărască moşia.

147. 19 Octombre 1784. «Costandin Stincescu Vorc. de Poartă.» Fiind orînduit Pah. Ioniţă Cananò «spre cercetare a tărgurĭ şi locurĭ domneştĭ de pi la targurĭ, atăta a celor ce sănt daniĭ de luminaţiĭ Domnĭ, cu hrisov, căt şi ceali ce nu sint date şi le stăpănesc uniĭ şi alţiĭ fără de a avea hrisoave domneştĭ, şi fiind şi eŭ rănduit cu dumnialuĭ Păharnic, şi, viind şi aicea la tărgu Botoşaniĭ, la cercetare ce am făcut tărguluĭ Botoşenilor, între alte locurĭ ce s'aŭ găsit aicea în Botoşenĭ a mănăstirilor şi a boierilor, s'aŭ găsit şi 2 locurĭ a dumisale Pah. Ianacachi Calimah: însă un loc la Tărgul Noŭ, loc sterp, care acest loc îl are dumnealuĭ Paharnic dat de tărgoveţĭ, după cum aŭ fost obiceiŭ aiceà ' Botoşenĭ», de 20/15 stînjenĭ, «şĭ un loc, iarăşĭ al dumisale . la mahalaoa Tărguluĭ Vechiŭ, pe cari loc sint casele du sale; şi acest loc îl are dumnealuĭ Paharnic o samă de cı părătură, iar › samă este a dumisale, dăruit de dumnea ıăposatul Vor ıic Andronachi; a cărue loc, scrisorile ce dumnealuĭ pe loc nefiind la îndămănă, nu mi le-aŭ arătat

îl hotăreşte. O «piiatră disparte locul dumisale Paharnic de locul luĭ Avram Jidv... O piiatră hotar drept la mijloc casăĭ luĭ Ioniţă Ciuleĭ Ţiganu... Marginea drumuluĭ ce mergi în tărg... Pi de napoia casăĭ şoltuzuluĭ... Drept mijloc casăĭ luĭ Ioniţă Ciuleĭ Ţigan... În drept casăĭ luĭ Neculaĭ Blănariu». Adaus, cu mîna luĭ Costandin: «Osăbit să mai trage locu cumpărat de la Ciuleĭ Ţiganu... Căt cuprinde dughenile i bordeiul, ce să zice a Sofroni luĭ Ienachi Spinu..., 22 stănjănĭ proştĭ».

148. 10 Maiŭ 1788. Alexandru Ioan Mavrocordat. «Mănăstire Svănta Vinerĭ din oraşul Iaşiĭ avănd o moşie la Ţinutul Iaşiĭ, anume Zagarance, cu vad de pod şi cu pod îmblător în apa Prutuluĭ», precum şi, aproape, alta, Vasile Onofreĭ biv vt. Vistier, — «arhimandritul şi egumenul de la mănăstire Frumoasa i Svănta Vinerĭ, chir Dorofteŭ» îl împiedecă pe Vasile de a ţinea pod la această moşie, Mănzăleştiĭ. Ca motive aduce întăiŭ paguba sa, «şi, al doile, că are hrisoave al e] vechilor Domnĭ, pren care să arată că, pentru se nu fie drumurĭ multe şi [illegible] trecătorĭ pentru oamenĭ rai şi alte năvălirĭ, s'aŭ aşezat ca se fie numaĭ treĭ podurĭ, adică la Ţuţora, la Zagarance şi la Ghermanu, dar nu şi la alte locurĭ a Prutuluĭ». Se răsping argumentele, de Domn, în Divan, «fiind-că acele hrisoave vechĭ ce are mănăstire sănt făcute în vreme de atunce, cănd tămplările da pricină a se împuţina podurile, dar acum, din mila svăntuluĭ Dumnăzăŭ, cu totul lipsind acele tămplărĭ, aŭ rămas şi hrisoavele cele vechĭ, care are mănăstire de oprire a podurilor, fără lucrare, şi ş'aŭ făcut şi alţiĭ podurĭ îmblătoare, cariĭ aŭ avut vadurĭ de pod în Prut». Semnătura Domnuluĭ şi pecete cu chinovar.

149. 29 April 1791. «Manoli Far. Cluč.» către biv Vel [illegible]nul Gavril Conachi. Îĭ maĭ scrisese «pentru o moşie ce a[illegible] m. împregiurul tărguluĭ Vasluiŭ, dispre Racova» şi pentru care [illegible]nul cerea arendă 50 de leĭ. «Arh. Bani. Adu-ţ[illegible] dum. aminte, [illegible]nd o căutaĭ cu oameni dum., că mai mult decăt 10, 15 nu eşiia di pe ačastă moşiia; iar şi acie b[illegible]nĭ iar cu plit[illegible] r să împliè, maĭ mult cu zăloagea de [illegible]ică, şi te su[illegible]raĭ şi dum[illegible] cu luare venit u[illegible]luĭ moşiĭ, piste fiere». Cere [illegible]a

mi-o vinde cu treĭzăcĭ leĭ pe anul acesta . . . Eŭ, nu pentru ca să socoteştĭ dum. că poate voiŭ avè vr'un căşlig, şi de aceia mă bucur, că nicĭ este păn la atăta, ce numaĭ că pentru trebuinţa mè o eiŭ.»

150. 30 Septembre 1792. Alexandru Moruzi, «pentru săhăstrie Agaftonul» : întăreşte vechile scutirĭ, de o sută de «stupĭ i sfini› şi doĭ scutelnicĭ străinĭ. «Întru cea d'intăĭ Domnie a noastră la Moldavie.»

151. Bucureştĭ, 14 April 1794. Alexandru Constantin Voevod, pentru ‹biserica de la Arnăut-Chioiŭ a Sf. Arhangheli: ĭi confirmă pe an «căte t[1] dooă sute de la Domnie . . ., de la carvasaraoa domnească» : se vor face «rugăčunĭ întru slujbile lor pentru starea şi viiaţa Domnii Mele şi pentru îndestularia aceştiĭ pravoslavnice ţărĭ». — Sus, întărire de la Alexandru-Vodă «întru a doa Domnie , la 11 Maiŭ 1800.

152. 27 Iunie 1798. Alexandru-Vodă Callimachi. Dimitrachi Sălceanul biv Vel Jicnicer a cumpărat, la 30 Decembre 1796, a patra parte din «moşiia Rusiĭ . . ., la Ţinutul Botoşaniĭ, de la socrul săŭ Gheorghie Goian Căptn., cu tocmală drept patru miĭ optu sute cincĭzăcĭ şi opt leĭ, bez de alţĭ 660 leĭ, ce au plătit Slugeresiĭ Băntăşoai, tot pentru pricina aceştiĭ moşiĭ». La 24 Ianuar 1797 se scrie pentru «publicaţie» «cătră dumnealor Vorniciĭ de Botoşanĭ, ca să pue să facă leğuita publicaţie la stare loculuĭ şi pretutindine până în şasă lunĭ de zile, spre înştiinţare tuturor acelora ci dreptatea le va da protimisis a răscumpăra». Se aduce mărturie pentru aceasta, din 24 Iunie 1797, de la «duml. Spatariul Mateĭ Milò . . ., fiind atuncea Ban şi Vornic la Botoşanĭ› : se vede actul de Iordachi Cantacuzinò Vel Log. de Ţara-de-jos. Confirmă şi Domnul. Pecete cu chinovar, din 1795.

153. 12 August 1798. «Andriiŭ Čorneiŭ biv Vel Spăt.› arată că a fost *rîndunt.* de «dumnealor boeriĭ Vornicĭ de Botoşanĭ, Iordachi Bucşenescu biv Vel Pah., dum. Dimitrachi biv Vel Pah.», pentru a cerceta «la schitul Agaftonulŭ» «toate scrisorile, hrisoavi ce are›. Avea schitul proces pentru moşie cu Lupul Tulincă şi fiiĭ luĭ. Se aduce un act din 1[iu] Octombre 7238 [n° 82], de la Grigore Ghica, «de căndŭ s'aŭ făcut acel

schit, pe loc gospod», dîndu-i-se «poeniţa». Apoĭ confirmarea din 1733, cele din 1736, 1744, 15 Octombre 1755, cea de la 7267, 1[iu] Februar, de la Ioan Callimachi; cartea Divanuluĭ din 8 Maiŭ 1774 [v. n[le] 86, 107]. — Urmează întărirea, din 12 Septembre, «de la Vornicia Botoşenilor»: «s'aŭ întărit şi de cătră noĭ cercetare ce s'aŭ făcut, spre contenire prigonirilor de cătră amăndoĭ părţile; iar cari nu să va mulţămi, i s'aŭ [pus] zı să margă la Divan, de unde li să va da cè de săvărşire hotărări». Semnează «Iordache Bucş. Pahr.»

154. 9 Iulie 1801. Vasili Scănteai arată că a primit acte «pe moşiia Unghenii, Găurenii şi Čorăştiĭ a dumisali Post. Costachi Caragea», «de la dl. Vornic Gavril Conachi».

155. Izvod de cele ce am nevoe să-s cumpere de la Iaşĭ, părinte Palamon; 1814, Dechv. 30. 2 başlicĭ de aba, 1 mănicar de postavŭ cu blană de vulpe... 2 părechi de călţunĭ de abà, 5 conţurĭ de hărtii, 5 condei de trestii de mare la Ioniţă Prale psaltul..., 1 cuţitaş de condeiŭ cu şăsă ascuţişurĭ, cu farfice în ceialalt capăt..., 6 conţurĭ pănză pentru capace, 40 dramurĭ de gugoşĭ pentru cernală..., 1 sfeşnic de alamă cu mucărĭ, 2 stecle de balsam, 1 caţaveică de postavŭ blănită cu lup, 1 čainic de aramă, o părече de papucĭ, 3 coţ de muşama, 1 časornic de sîn, să să driagă, 1 ocă de vutcă, 5 ocă nevri..., 3 ocă cracatiţă, 5 ocă moron murat cu oţet, 3 lacherdă, 50 scumbriĭ..., 2 solniţă de cornu.

156. «Jăluesc Înnălţimiĭ Tali, noĭ, toţĭ lăcuitoriĭ din tărg Botoşaniĭ, pentru atăte supărărĭ ci pătimim de spre Sfinţiia Sa arhimandritul Ionichentie, egumenul mănăstiriĭ Sfăntuluĭ Neculaĭ din Popăuţĭ.» Arată cum din biserică s'a făcut mănăstirea. «Apoĭ, la vreme de bejeniĭ strămoşiĭ noştri pierzind hrisoavele moşieĭ tărguluĭ», egumenul iea şi restul acesteĭ moşiĭ, «cuprinzînd şi o mulţime de casă împreğurul tărguluĭ; rămăind numaĭ vatra tărguluĭ slobodă, în voia avè cu toţiĭ a sămăna şi a cosă, luîndu-le din al zăcile, şi casăli cele ci să cuprinsăse în hotarul mănăstiriĭ i-aŭ supus mănăstirea supt bezman, fără voinţa lor; unde plătescu şi astăzĭ. Şi la anul 1803, asupriţ fiind de cătră mănăstire, după jaloba ci am dat fericituluĭ întru pomeniri Domn Alexandru Costandin

ПЕЧЕТЬ

Moruz Voevod, fost-am apropieţĭ cu anaforà înnainte Domnii Sali, de unde ni s'aŭ dat desăvărşit hotărări, ca mănăstire să nu aibă voi de a vinde moşie cuiva, nicĭ vite de neguţitorie să facă, nicĭ făn de vănzari, nicĭ vite streine să primască în vitile mănăstirii, ci numaĭ pentru trebuinţa mănăstirii; şi căt va prisosă, să fie pentru hrana a satilor mănăstiriĭ, i noî a tărgoveţilor; şi, unde să vor păşuna vitile mănăstiriĭ i a satilor mănăstiriĭ, acolò să-s păşunezi şi a tărgoveţilor, fără nicĭ o plată. Aşijdire, dughenĭ saŭ casă ci vor fi făcut pe locul mănăstiriĭ cu bezman, să aibă a să urmà cu plata bezmanuluĭ asămine; iar, după aceia, vroind cariva de a luoa locu de casă de la mănăstire, să aibă a să învoi cum va pute. Acum mănăstire nu să ţine nicĭ de unile. Întăĭ, moşiia o vinde în orăndă cu totul, şi orăndatoriĭ vănd emaşurile pe la neguţitorĭ, şi lăcuitorilor locu de hrană nu li-aŭ rămas, precum şi imaşurile prin pregiurul tărguluĭ, nu numaĭ strămtază cu arăturĭ lăcuitoriĭ satilor mănăstiriĭ, ce încă să păşuniazi şi cu mutărĭ de oĭ, de nu ari acum sărăcime unde să păşunezi căte o vacă ci aŭ pe la casăli lor; şi preste toati aceste asuprirĭ maĭ adaogi cu supărari şi lăcuitorilor tărgoveţĭ ci aŭ casă pe locul mănăstiriĭ: neurmănd hotărăriĭ giudecăţiĭ, vrè să le străce aşăzările, — că, de să străcă vie un gard cuiva, nu-l îngădueşti de a-ş îngrădi locul săŭ, după cum îl avè din vechĭ; şi, de va voi cariva ca să-ş vănză casa sa, le stă împrotivă, vrănd de a sui bezmanu şi, lăsăndu-să cumpărătoriĭ, la ceĭ mulţĭ să răsăpăsc casăli, şi rămăn saracĭ. La uniĭ aŭ răşluit locurile, la alţiĭ aŭ adaos bezmănu; pe alţiĭ cu bătăĭ i-aŭ supus; aŭ închis tărgul împregiuru cu heleştei şi cu velniţĭ, cerănd de la lăcuitorĭ şi aşăzari în scris de spre mănăstiri. La cari ci aşăzari poati să aibă, cănd să află drept locul lor domnesc, şi cu săla i-au supus bezmanuluĭ?» Cer ordin «cătră dumnealor dregătoriĭ Botoşanilor de aice şi cătră vre-o doĭ boerĭ din lăcuitorĭ tot de aice să cerceteze şi să oprească de la abusurĭ pe egumen. Semnează «toată obştiia lăcuitorilor oraşuluĭ Botoşaniĭ». Pecete cu Sf. Gheorghe: «Sti Ghe.», avînd în fund biserica sa. Legendă: «Pecetă tărguluĭ Botoşanĭ, afierosit la Sfeti Gheorghi. 1780».

La 29 Ianuar 1820, Domnul scrie la «dumnealuĭ Iordache Rosăt Vel Vist.» ca să dea cercetarea «dumnealuĭ Nicolaĭ Dimache biv Vel Vornic..., dinpreună cu dumnealor Vornicii de Botoşanĭ, în fiinţa şi a igumenuluĭ de Păpăuţ, Prea-Sfinţiia Sa părintele Inochentie Iliupoleos». Pecete cu chinovar: ‹Io Mih. Voevod, 1819›.

157. 14 Iulie 1820. Mitropolitul Veniamin face stareţă la Agafton, de unde predecesoarea «s'aŭ tras, din pricina slăbiciunii şi a neputinţiĭ în care să află , pe aleasa maicilor de acolo, «shimonahie Magdalina Pisoţchi, care să află petrecînd viiaţă încuviinţată, după încredinţarea ce mi-aŭ dat Prea-Cuv. Sa arhimandritul şi igumen monastiriĭ Coşula, chir Irinarh».

158. Iaşĭ, 26 Iulie 1820. «Supusul prea-înnalteĭ Împărăţieĭ austriceştĭ, lăcuitoriŭ din târgul Suceava, din Bucovina, Iani Pantazi», către Agenţie. Soţia sa, Elena, fiica lui Simeon Roman, «supus moldovenesc», fusese chemată la judecată pentru moşia de moştenire, Rusiĭ: fratele luĭ Simeon, Toader, o vînduse Vornicului Aleco Callimachi.

159. ‹Maicile de la schitul Agafton, Ţinutu Botoşaniĭ», către Domn. S'aŭ maĭ plîns pentru locul lor împresurat de Mănăstirea Doamneĭ, ‹la hotărătura ce aŭ făcut Mărie Sa Doamna Calimahi moşiilor Măriei Sale». «S'aŭ vândut de cătră stăpânire şi locul schituluĭ, pe care fiind numaĭ pădure, o strica cu totul, şi, după jaloba ce am dat Înnălţimiĭ Tale, s'aŭ pus săcfestru pe locul acel de pricină până acum, la Sfântul Dimitrie, cînd să venim cu dovezile ce avem şi să să dè hotărâre». Cer «să să înfăţişază în cercetare cu vechiliĭ moşiilor, Mării Sale Doamniĭ Calimahi». — La 29 Octombre 1822, Domnul ordonă Vornicilor de Botoşanĭ — fără nume — ca să oprească pe «orăndatoriĭ» de la mănăstire de a lua locul schituluĭ în stăpînire. Cînd vor fi vechiliĭ din amîndouă părţile, se va judeca Pecete cu chinovar, din 1822.

160. Samă de bani iratuluĭ poduluĭ târguluĭ Botoşanĭ pe anul de la 1 Fevr. 823 şi păr la 1 Fevr. 1824, cu aceia ce s'aŭ adunat în toamna anuluĭ 822 de la vasile ce aŭ întrat în tîrg; în care vremi aŭ fost casă dumnealuĭ Anghelachi Climent, epitrop, şi d. Pah. Vasăli Tăutul.

496 l. Venitul din toamna anuluĭ 822, cît s'aŭ putut aduna de la vasăle ce aŭ întrat în tărg, după împregĭurările de atunce, precum anumi s'aŭ trecut în condica d. Anghelachi Climent.

10.000 l. Iratul după hrisov, văndut cu contract dumisale Carabet Gligorovič pe anul acesta.

250 l., 60 banĭ, ce s'aŭ luat de la podariĭ ot Băicenĭ, pentru vremea ce n'aŭ lucrat în tîrgu, precum iarăş anumi să arată în condica dumisale Anghelachi Climent.

Scăderile . . .

2.575 l. S'aŭ dat dumisale Tudurache Pisoschi, banĭ ce aŭ fost dat asupra cumpărăturiĭ acestuĭ irat, cari banĭ s'aŭ întrebuinţat la înnoire hrisovuluĭ prin d. Spat. Lupan, şi după vănzare cè cu sporire a acestuĭ irat s'aŭ întors dumisale baniĭ innapoĭ. [Plată în două termine: unul «cu rănduire cătră Avram Ğambaş»]

36 l., 96 b. Dobănda a 908 leĭ, de la 21 Maĭ şi păr la 20 Iule, pe vremea piste vadiaoa numărătoariĭ banilor.

48 l., 60 b. S'aŭ dat prin Tudurache Băcal-Başa, şi în urmă şi negustoriuluĭ ce aŭ mers la Eş cu triĭ jalobe din partea tărguluĭ, pentru velniţă, pentru telalîc şi pentru imam-cheltuială.

200. S'aŭ plătit bani luĭ Vărtan Antonaş, ce să luasă împrumut la facere hrisovuluĭ.

6 l., 60 b. Pentru doî căzmale, ce s'au făcut în lucrul drumurilor.

1.315 l. S'aŭ plătit pentru satul Băicenilor podari: . . . Ecsaminiia întăĭ a surăţăilor . . . Un stog făn, ce s'aŭ plătit cu bitirmè . . . Samışul de atunce, Sardr. Stefan Racliş

480 l. Lefile ce s'aŭ dat slujitorilor în lucrul drumurilor . . .

180 l. S'aŭ dat d. Comis Ioan Tăutul pentru ca să facă hartă Tîrguluĭ Vitelor, pentru neîmpresurare; cari, nefiind faţă, urmează a să cere saŭ de la fratile dumisale, dumnealuĭ Pah. Vasile Tăutul, saŭ să va cere de la însuş, după întoarcere de la Ţarigrad.

[Împrumuturĭ «la facere hrisovuluĭ›,] de la Spat. Costachi Roset, Hat. Manuil Manu, Post. Petrache Vărnav şi Spat Costache Lipan, cu sinet de la Ioan Gorghias.

141 l. Poşta dum. Spat. Alecu Sturza i a dum. Comis Ioan Tăutul, ce aŭ venit în pricina străcăriĭ velniţilor din tărg, după jaloba tîrguluĭ.

[Totalul cheltuielilor e de 5.682,96, faţă de «încărcătură», în suma de 10.746,60. Prisosul se va da luĭ Anghelachi Climent şi luĭ Carabet Gligorovič: «cusurul din 10.000 leĭ a contractuluĭ vănzăriĭ podărituluĭ».]

161. «Îndoelile şi cuvintele de pretenţii ce ari obştiia asupra condeilor arătate prin sama ce dă dumnealuĭ Anghelache Climent, pe anul de la 1 Fevr. 823 şi pără la 1 Fevr. 824.

2.575 l. Condeiul de scădere ce să arată că s'aŭ plătit luĭ Tudurachi Pisoschi, cu cari s'aŭ împrumutat d. Spat. Lipan la facere hrisovuluĭ, — întrebăndu-s pe d. Spat. Lipan unde s'aŭ dat aceştĭ banĭ, aŭ răspuns că 2.000 leĭ aŭ dat d. Vist. Petrachi Sturza ruşfet, iar 575 leĭ în alte cheltuelĭ a faceriĭ hrisovuluĭ, cu plata poştiĭ drumuluĭ Eşuluĭ; obştiia roagă pe d. Vornic Alecu Calimah să facă întrebare d. Vist. Petrachi de aŭ priimit aceĭ banĭ 2 000 leĭ deplin.

36, 96. Condeiul de dobăndă pe 908 leĭ plătiţ piste vadiaoa numărătoareĭ banilor. Obştie zăce că, dacă baniĭ au fost în măna dumisale Anghelachi Climent, cu ce cuvănt să plătiască dobăndă?

[Pentru fîn,] s'aŭ cunoscut ca nişte scutelnicĭ podarĭ aĭ tărguluĭ, lăsaţĭ în apărare despre toati havalelile ... Un stog făn nicĭ o dată nu să plăteşti cu 600 leĭ. [Racleş arată totuşi că s'a făcut stogul «în natură».]

Condeiul ce să scade că aŭ dat d. Comis Ioan Tăutul pentru harta Tîrguluĭ Vitilor, obştiia zăce că, maĭ întăĭ, nimine n'aŭ cerut a să face acest feliŭ de hartă şi, afară de ačasta, nicĭ să vede făcută acè hartă; apoĭ cu ce cuvănt s'aŭ dat baniĭ? ..

Pentru sama răpăosatuluĭ Spat. Iordachi Canta, de vremi ce s'aŭ săvărşit din viiaţă şi nu încapi maĭ multă tălmăciri, obştiia lasă îndoelile de o parti, [dar să i se *sigurefsască* suma de 5.315 l., 69 b. asupra moşteniriĭ.]

162. Samă de baniĭ iratuluĭ podurilor tîrguluĭ Botoşanilor pe anul de la 1 Fevr. 823 şi pără la 1 Fevr. 824, cu venitul

ce s'aŭ scris și în toamna anuluĭ 822 de la vasăle din tîrg; cărora banĭ aŭ fost casă d. Anghelachi Climent.

496 l. Venitul din toamna anuluĭ 822, cît s'aŭ adunat atunce pe vinul ce au întrat în tărg. [Ca și forma cealaltă, în rest.] Scăderile. [Maĭ pe scurt, ca în forma precedentă.]

163. Copie. Visterie. Cătră cinst. Vorniciia de Botășaniĭ. Satul Băiceniĭ, ce esti dat prin hrisov gpod a să scuti de havaleli, podarĭ a casăĭ podurilor din tărgul Botoșaniĭ, să scrii dumneavoastră la facere fănului să nu să rănduiască, lăsăndu-ĭ apărați de havaleli și, de aț apucat a-l analoghisi cu celalț cosaș aĭ ținutuluĭ, să scrii dumneavoastră fănul acela să-l împrăștiaț, a să cosă de alțĭ havalegiĭ. 1823, Iuli 18.

Petrachi Sturza Vel Vist.

164. Samă de baniĭ venituluĭ poduluĭ tîrguluĭ Botoșaniĭ pe anul de la 1 Fevr. 824 și pără la 1 Fevr. 825; pe care vremi aŭ fost casă răpăosatul Spat. Iordache Canta, fiind epitrop cu d. Ban Ioan Brăniștanul.

8.500 l. Vănzarea iratuluĭ poduluĭ pe anul acesta, bez 20 stejărĭ.

516 l, 3 b. Pentru rîndurile de la podarĭ, pe vremea ce n'aŭ lucrat.

241 l. Ce să cuvine a-ĭ răspunde Laba Feibiș Jidovul pentru birul și havalelile vierilor ot Băicenĭ, ce i-aŭ plătit casa, și de la dînsul nu s'aŭ luat.

Scăderile.

1.350 l., 54 b. S'aŭ plătit čferturile și havalelile pentru Băicenĭ: ... pe 13 chile orz a menzăluluĭ..., pe 9 chile, 16 dimerliĭ a magazaliĭ Eșuluĭ..., pe triĭ stînj. lemni, a rănduelíĭ pentru beșliaga..., doĭ čĭfert. cutiia mililor..., cibotile ocolașuluĭ...

705. Lefile ce s'aŭ plătit slujitorilor tîrguluĭ, însă: 345 l. liafa luĭ Angheli pe treĭ lunĭ, căti 25 leĭ, și pe 9 lunĭ, căti 30 leĭ. 360. Liafa Logf. Alecsandru pe un an. 450 l. Plata de scos a 15 coșurĭ de piatră...

100 heresteoarilor, pentru tăetul lemnilor de pod, prin măna luĭ Iani Vasiliu, pără la socotală.

140, plata imașuluĭ pentru boi podarilorŭ.

120, plata poştiĭ pe 8 caĭ, dus la Eş şi întors, a boeriuluĭ rănduit în trebuinţa tărguluĭ.

835. Ce s'aŭ plătit banĭ împrumutaţ la facere hrisovuluĭ de la Domnul Mihaĭ Suţul Voevod [: De la Iani Vasiliu, Ioan Gorghiias, Vasăle Moisa, Spat. Canta.] Totalul cheltuielilor e de 3.700 l., 54 b., faţă de un venit de 9.257 l., 3 b. Din prisos, cea maĭ mare parte «au rămas asupra răpăosatuluĭ Spat. Canta, după cît pănă acum s'aŭ putut afla socotelile, urmănd acastă nelămurire pentru îndelungata boală a răpăosatuluĭ, ce i-au adus şi sfărşitul la 15 Fevr.; pentru cari banĭ, după trecerea zililor plăngeriĭ, în care să află casa răpăosatuluĭ, să va face lămurire şi punire la cali pentru plata lor cătră tărg».

165. «Laba Faibiş, tîrgoveţŭ din Botoşanĭ», arată că, «rădicăndu-s[ă] asupra mea multe pîrĭ în multe pricinĭ ale tîrguluĭ către d-luĭ cc: Alecu Calimah, ce este eforos acolò însărcinat, după drept cuvănt aŭ urmat a să supăra dumnealuĭ pe mine şi a mă cunoaşte ca pe un prihănitor şi pricinuitor de smintele». Se îndatoreşte ca, de acum, «luînd măsurĭ şi cugetărĭ cinstite şi patrioticeştĭ, să am a mă purta cu cinste şi cu durere pentru binile tîrguluĭ şi a obştii, neabătîndu-mă la nicĭ un feliŭ de zădărătură cu ră cugetare împotriva bineluĭ tărguluĭ, şi să mă arăt cu durere, întocma ca un adevărat tărgoveţŭ, unde sănt născut şi crescut, şi unde îmĭ sant acareturile şi interesurile; iar, cănd, din potrivă, voĭ urmà chipurĭ zădărătoare şi de smintială bineluĭ tîrguluĭ, atunce eŭ să fiu scos din numărul tărgoveţilor şi dipărtat şi din tărg, ca un neprielnic şi fără credinţă cătră tărgu». Semnează evreeşte.

166. Mart 1825. «Scarlat Miclescu Agă» către Alexandru Callimachi, mulţămindu-ĭ pentru «însoţitele dulcĭ luminate cărţĭ ale dumitale, lăudatuluĭ între patrioţĭ»: s'a rugat pentru binele «prèînnălţatuluĭ stăpăn». «Aşa dar, făcăndu-să adunare în casa dum. Spat. Aleco Ralet, simpatriotuluĭ nostru, s'aŭ făcut şi alegire de epitropĭ bunĭ, din negustoriĭ cinstiţ, sigurĭ şi raele, cu unul din boerĭ prezedent, dumnealuĭ Spat. Costache Ros[e]t, alesul de dum: şi de tot bunul simpatriot. De o dată s'aŭ hotărăt ca să-s adune docomenturile risipite şi să-s pue

la lada tărgului, ce s'aŭ încredinţat în măna dumisale Manolachi Iorga, ca la un cinstit bătrăn şi vechĭ tărgoveţ; apoĭ încheere socotelilor vechilor epitropĭ şi împlinire rămăşelnicilor banĭ şi rătăciţ, afară de aciĭ ce vor fi asupra celuĭ în neputinţă de boală boeriŭ, ce aŭ fost epitrop, păn la însănatoşire dorită. Deci venim în ačasta şi la adunare ce scriu că s'aŭ făcut a unora din Jidoviĭ sudiţiĭ, precum Bercu Lozisanul, şi alţiĭ asemene luĭ, cu pretenţiĭ că voescu a şti de sănt supuş încă a plăti pentru horilca lor, precum prin hrisovul dĭ Mihaĭ Suţul Voevod, cu care ar fi însămnat. S'au înţeles că sint ajut[o]riĭ ceĭ din stăngă, pentru că în doĭ anĭ aŭ plătit cu mulţemire lor, şi acum se îngrijescu de plată; şi, cine? aciĭ striinĭ supuş şi de pe la orănzile satelor de puţină vreme adunaţ în Botoşanĭ! Cărora, cu toate că nimine n'aŭ dat nicĭ-un răspunsu cuprinzător de vre o tălmăcire lor, nevoind vechiĭ tărgoveţ nicĭ a li da ascultare, dar înştiinţez pe dm. ca să aibă privighiere, ca nu, ivindu-să cu vre o cerere, ci cu neadevărată arătare, adecă cu vre-o jalbă închipuită de tot targul, să fii crezuţ; ci dum., ca un lucrător de binele obştescu, să sărgueşti a le să da cel de cuviinţă răspunsu. Iar eŭ am cinste a mă zice dumitale maĭ micu şi slugă.»
Pe foaia de adresă: «Jidv. să gătesc de Eşĭ, puindu i epistaţiĭ la cale; proftamsăşti carte de lipiĭ (?) cătră spiţer, şi altă carte al Cămării cătră Jidv., şi carte di . . . pentru podarĭ, ca să fii precum aŭ fostŭ toate . . . .»

167. 21 Mart 1825. «Vorniciia Botoşanilor» [semnează Scarlat Miclescu Agă şi un altul, cu totul neinteligibil] către Logofeţia cea Mare. Răspuns la «cartea Mării Sale» din 8 Mart: «că, după jaloba locuitorilor acestuĭ tărg, prin care aŭ cerut cu rugăminte statornicire preveleghiurilor tărguluĭ după luminatele hrisoave, rănduindu-s[e] eforos cu osăbită luminată carte gpod pe dumnealuĭ Vornic Alecu Calimah, ca să fii asupra purtăriĭ de grijă celor trebuinčoasă, de folos tîrguluĭ, şi a cruţăriĭ preveleghiurilor întru nerăşuire, să urmăm din partea noastră eczecutarisăre a triĭ ponturĭ, prin carte poronciti: întăĭ, înputernicire tărgoveţilor vechĭ de a-ş răndui epitropĭ dintre dănşiĭ pe aciia ce obştiia îĭ va alegi, din negustorĭ cinstiţĭ,

cu haractir, cu durere pentru tirg şi cu stare, ca să străngă cu neabatere la interes parlicular ıraturile tărguluĭ după hrisoave, cu care să să facă drumurile uliţilor şi cele ce după vremĭ să vor putea cuprinde, prin urmare dın partea acelor epitropĭ, în tocma precum s'aŭ poroncit şi s'aŭ hotărăt prin cartea către dumnealuĭ Vornic, necutezănd maĭ mulţ din boeriĭ de aice, ce sănt şezătorĭ de puţănă vremi, a să amesteca la iraturile tărgului şi la epitropie. Al doile, să să scoată docomenturile tărguluĭ de la locurile şi persoanile unde să ţinè pănă acum, şi să să deì în măna tărgoveţilor; pe cari să aibă a le pază epitropiĭ ce să vor răndui. Şi, al triile, să să eczecutarisască pe epitropiĭ ce aŭ fost în aceştĭ doĭ anĭ trecuţĭ, ca să dei socotială curată şi nevătămătoare de suflet, după carte de blăstăm, de tot venitul tărgului: cît s'aŭ adunat, la ce s'aŭ întrebuinţat, şi baniĭ ce vor rămănea asupra acelor epitropĭ să să împlinească şi să să dei în măna tîrgoveţilor spre întrebuinţare la celi de folos tîrguluĭ. Asămine şi binalile ce s'aŭ făcut în vremile aceste în piiaţa tîrguluĭ, toate să să răsăpască, ca să să deşchidă piiaţul, precum aŭ fost în vremea liniştireı.

Toate aceste luîndu-le la deplină înţălegire, tot într'o vremi şi cu venire mumbaşiriuluĭ rănduit aice cu osăbită luminată volnicie gpod, îndată s'aŭ făcut obştiască adunare la casăle dumnealuĭ Spat. Alecu Ralet şi, după înnălţare de mulţămitoare glasurĭ la Pronii şi rugătoare pentru îndelungare străluciţilor anĭ a Prè-Înnălţatuluĭ nostru Domn şi stăpîn, prè-luminatul Scaun al oblăduiriĭ, sămnul acel de mulţămire, pentru milostivire ce aŭ răvărsat asupra acestuĭ tîrg, s'aŭ făcut maĭ întăĭ alegire de epitropĭ din ceĭ maĭ aleş: pe dumnealuĭ Spăt. Costache Roset din boerĭ, ca un povăţuitor, pe dumnealor negustoriĭ Manolache Iorga şi Carabet Bolfos, taxildari banilor iratuluĭ şi ţiitori docomenturilor şi a socotelĭĭ tărguluĭ, pe Iani Vasiliu şi Stefan Goilav lucrătorĭ, şi pe Tudurache Băcal-Baş[a] şi Andronic Zahariia; ostenitorì la trebuinţile tărguluĭ. Cărora dăndu-li-să instrucţiile poroncite asupra datoriilor cuviinčoasă, li s'aŭ încredinţat apoĭ şi docomenturile tărgului, spre păstrare pără la împlinire anuluĭ

ce aŭ a să schimba. Apoĭ, luîndu-să și socotelile iraturilor anuluĭ 823 de la dumnealuĭ Anghelachi Climent, și a anuluĭ 824 de la casa răps. Spat. Iordachı Canta, s'aŭ dat bilanu, anumi și pre larg arătător de toati datoriile și luaturile precum aŭ urmat, la măna volnicituluĭ zapciŭ, ca, aducăndu-le la cinst. Logft., să să pliroforisască. Iar, pentru străcare binalilor ce aŭ împresurat piiațul Tărguluĭ Vitilor, urmănd încă a să face cercetare, rămăind ca în urmă să să facă și lucrarea după poroncă, neputăndu-s aduce în săvărșire toati acum tot într'o vremi.»

168. Botoșanĭ, 14 Ianuar 1827. Δ. Γ. Σαμουρκάσης ἰατρὸς către «prè-cinstițiĭ dumnealor boerĭ i dumnealor neguțitorĭ și toțĭ lăcuitoriĭ botoșănenĭ de toată nația». «Fiind-că orașul acesta Botoșaniĭ s'aŭ mărit și lăcuitoriĭ s'aŭ înmulțit, în căt să socotesc ca la doaăsprăzăce miĭ suflete, poate și maĭ mult, neapărată trebuință urmiază și de o al doile spițărie pentru agiutoriul și înlesnire bolnavilor. Fieștecarile poate să giudece că, într'un așa mare oraș, cu neputință este numaĭ o spițărie să poată mulțămi pe toțĭ bolnaviĭ..., atăt pentru tărgovețiĭ de aice, căt și pentru tărgurile migieșite, precum Herța, Dorohoiul, Hărlăul, și pentru ceĭ ce șăd pe la moșiĭ și așăzărĭ... Sînt pravile legiuite în toată Evropa că la patru miĭ de suflete să să facă neapărat o spițărie; cu căt maĭ vărtos aice la Botoșanĭ, unde este maĭ mult de îndoit număr de lăcuitorĭ, precum s'aŭ zis maĭ sus..., doaă și treĭ spițăriĭ. Și maĭ vărtos într'un asămine oraș, după pravile nu pot să fie doftoriile apalt... Dacă acum, cănd nu sînt tocmaĭ așa multe boale, și bolnavĭ în destuĭ de puținĭ, urmiază întarziere cu facire și aduciria doftoriilor, ca de la o săngură spițărie ce este, în căt, pănă ce îș priimește bolnavul doftoriile, înnoptiază, după cum aud totdiauna tănguirile pătimașilor, oare ce ar putè fi cănd ar fi boale maĭ multe și osăbite...? După cum este știut în tot tărgul că puțin aŭ lipsit, din nebăgare de samă și graba lucrătorilor, a să apropiia de ușa mormîntuluĭ doî cucoane, avînd spițăriul pus în doftoriile rînduite, în loc de un dram extract de nucĭ sadè, cu adăogire un dram extract masalariță, din care,

după ce aŭ luat cè d'intâĭ rănduită măsură, îndată aŭ început sămnile otrăviĭ ce are masalariţa, adică ameţală, tremur, dureri cumplite, şi altile încă; de nu m'aş fi întîmplat aice ca să întîmpin răul, negreşit s'ar fi primejduit.» Îĭ roagă «să să adrisarisască, după canoanile şi pravelile politiceştĭ, cătră stăpînire», pentru a li se da a doua spiţerie, «cu aflare de spiţeriŭ vrednic, şi cu diplomă, şi cu ştiinţă de botanică, himică şi spiţărie . . ., cu îndestuĭ meşterĭ». «Pentru ačasta dar să nu să lasă într'i nebăgare de samă acest sfănt lucru, care priiveşte la folosul şi mănt'uiria niamuluĭ ominesc, şi la însuş lauda şi slava oraşuluĭ şi a lăcuitorilor de aice». E scris în stînga greceşte. «De la Vornicie Botoşaniĭ» se certifică exactă copia după original, «cari aŭ rămas la Epitropiĭ tărguluĭ» (23 Ianuar 1827). Două semnăturí neînţelese.

169. «Shimonahiia Magdalina, stariţă sfîntuluĭ schit Agafton», cu «soborul maicelor», către Domn. Să iea ca model «pre ceĭ maĭ de înnainte luminaţĭ Domnĭ, iubitorĭ de Dumnezeŭ fiind, cu cele prea-frumoasă şi de Dumnezeŭ slăvitoare mănăstiri pămîntul acesta aŭ împodobit, pe acestea avăndu le şi acum ca nişte viĭ, printr'ănsăle strigă şi pre Dumnezeu slavoslovesc, printr'ănsăle şi acum pre ceĭ ce pentru Dumnezeŭ la dănsele năzuesc, îi îmbrăţoşază». Cer ca schitul, «unde acum nu puţin număr de maicĭ întru numele Domnuluĭ sînt adunate» şi ce e în judecată «pentru o mică părticică de moşie» de 250 de fălcĭ, — să fie împăcat cu ceĭ ce-i pretind această avere. «Pe care loc în strălucitele Înnălţămeĭ Voastre zile începăndu-să şi întemeindu-să mănăstire, după cum s'au şi pus în lucrare, cu adevărat večnică pomenire şi večnic ctitor . . ., şi, fiind-că şi Domnul Calimah, întru a căruia Domnie, cu chip că este domnesc, s'aŭ luat locul, este întru Dumnezeŭ adormit, iarăş ca un ctitor, împreună cu tot neamul, să va pomeni». — Se decide, la 14 Iulie 1827, o nouă cercetare, aflîndu-se acte noĭ.

170. 17 August 1827. Botoşăneniĭ: K. Ῥώσσετος, Ilie Iconom [pe un rînd], Manolachi Gheorghiu [pe al doilea, cu un Armean], Vasili a Diiaconiţiĭ, doĭ Armenĭ, către Aleco Callimachi. Aŭ primit scrisoarea luĭ din 12, «cătră obştie de aice»

şi «cartea gospod ce s'aŭ scris dumilorsale boerilor dregători spre stăruire cătră împlinire celor cuprinsă a să cumpăra doî tulumbî şi celelalte unelti trebuincoasă spre întâmpinare la întămplare de foc. Adeverind şi învoind sămnile plecăriĭ dumitali ceĭ pline de sărguinţă a aduce folosurile obşteştĭ a tărgului în înflorire, după căti pără acum s'au văzut, mărturisăm şi noĭ mulţămirile şi cunoştinţa noastră dumitale. Către acasta, asupra celor îndemnătoare, la adunare ce s'aŭ făcut în cănţălărie Vornicii, dând hotărare noastră în unire ca fără maĭ multă îngăimare să cumpărăm patru tulumbi, împreună cu 12 săcali i celelalte unelti trebuincoase, ni s'aŭ înfăţişat de odată nedumerire pentru oameni trebuincoşĭ spre întrebuinţare tulumbilor şi a uneltilor.» Cer Domnuluĭ patruzecĭ de scutelnicĭ «din tărgoveţĭ, cariĭ să fii tulumbagiĭ, sacagiĭ, căngerĭ, toporaş, hornarĭ şi clopotarĭ». Îl roagă, «ca pe un efor al tărgului, să fiĭ uneltitor din parte obştiĭ a să împlini cerere noastră acasta pentru oamenĭ . . ., şi va rămănè şi întru acasta tărgul mulţămitor dumitali. Şi, osăbit, fiind-că podariĭ ce sănt lăsaţĭ din tărgoveţĭ lipsesc în ğumătate, fiind uniĭ morţĭ, fugiţĭ şi ticăloşĭ, să facĭ dumneata bunătate a mijloci ca să să dei podarĭ iarăş satul Băicenĭ, şi nu ce cerem de 40 oamenĭ în tărg, să fii din podariĭ cunoscuţ în tărg, supt apărare. Şi acasta va fi întru adevăr faptă întru tot prielnică, aducătoare de laude, şi însuş a dumitali. Şi săntem aĭ dumitale slugĭ.

171. Orăşeniĭ din Botoşanĭ către Domn. Aŭ primit scrisoarea luĭ din 10 August către «boeriĭ Vorniciĭ de Botoşanĭ» pentru a lua măsurĭ de paza foculuĭ prin «tulumbĭ» şi alte «unelti. După însărcinare ce s'aŭ făcut dumisale Vel Vornic Alecu Calimah, eforuluĭ acestuĭ tîrg, a arăta stăruinţă, cetindu-să în adunare obştii aice», aŭ hotărît «să să facă cu cheltuiala noastră prin curamà tot ce să cuvine», pentru patru tulumbe, paĭsprezece sacale, ş. c. Cer însă a se face scutelnicĭ patruzecĭ de oamenĭ din oraş, pentru a lucra la foc. Din iscăliturĭ se înţeleg, după doĭ Postelnicĭ, un «K. Ῥώσσετος», «Ioan Cocota Serd.», Σαμουρκάσι, Georges Metz med. doctor, un Comis, un Sardar, D. Κόντε Καρούζος, Enacachi Dragoş

Camr., Iordachi Carale, Ilie iconom, Vasile iconom, Ioniţă (?) Gĭosan Stol., Costachi Cĭorneĭ, Neculaĭ Dav[ıdel], Manolachi Gheorghiu, Vasili a Diiaconiţiĭ, Ioan Mitrovicĭ, Dimitru Niculaiŭ, Grigori Hortopanu, Panaite săn Niculaĭ a diiaconuluĭ, Ştefan Moga, Dumitru Eremiia, Ioan Vasiliu, Costandin Caraiani, Costandin Iaşanu, Dimitrache Braşovan, Nicola Apostol. Şi Armenĭ şi Evreĭ. «Din parte obştii s'aŭ pus şi pecete tărguluĭ», ce represintă pe Sf. Gheorghe.

172. 22 August 1827. «Cătră cinst. Visterie, Vornicie Botoşaniĭ.» A primit ordinul din 10 ale luniĭ pentru tulumbe şi altele, «a cărora păstrare şi întrebuinţare cu chipul cuviincĭos să fii supt povăţuire dumnealuĭ Vel Vornic Alecu Calimah, eforul acestuĭ tărg ... S'aŭ adunat cè maĭ multă parte la cănţălarii aceştiĭ Vornicìĭ, atăt din boerĭ, căt şi din neguţitorĭ», aŭ mulţămit şi aŭ decis a se lua patru tulumbĭ, cerînd şi scutelnicĭ pentru aceasta, dintre cari se vor face «şi privighitorĭ în clopotniţa ce esti în mijlocul tărguluĭ». Semnează Petrachi ... Post. şi Neculaĭ Grecian Vornic.

[Pe ultima foaie:] «S'aŭ făcut răspuns gospod, precum şi a Vist., ca să să dei 20 liud[e], în trebuinţele tîrguluĭ; Sept. 4 »

173. 22 August 1827. Petrachi Post. şi Neculaĭ Grecian Vornic către Aleco Callimachi. Răspuns la un «pitac» al luĭ pentru tulumbĭ şi celelalte, ce sînt a se lua «prin curamà». «Din aciasta cunoscăndu-să răvna şi plecarea dumisale pentru binile acestuĭ tărg, care s'aŭ şi mărturisăt de cătrá tărgoveţĭ, s'aŭ adunat la cănţălărie ... şi aŭ hotărăt într'un glas cu toţiĭ că, nu doî tulumbĭ, ci patru vor cumpăra cu cheltuiala lor», dar cer patruzecĭ de scutelnicĭ «din tărgoveţĭ, ce aŭ fost podarĭ», dintre cari «şi păzitorĭ în clopotniţa Ospenii, unde s'aŭ şi pus doĭ oamenĭ». «De acĭasta rămăni ca dumneata, ca un efor şi patriot, să mijloceştĭ împlinire aceştiĭ cererĭ, ca să să facă desăvărşit bineli, pentru acè şi a dumitali desăvărşită cunoştinţă din parte tărguluĭ. Şi săntem aĭ dumitali ca nişte fraţĭ, slugĭ.»

174. Tărgul Botoşăniĭ.

Ecstrucţie *(sic)* de închipuire epitropii acestuĭ tîrg şi urmare ci aŭ să păzască după cuprindire hrisovuluĭ şi socotinţa obştiască; 1827, Noemv. 15.

1. Alegire epitropilor ari să fie în cuprindire hrisovuluĭ, adică doĭ din boeriĭ pămănteni şi cu lăcuinţile aice, doĭ din neguţitoriĭ moldoveni şi greci, doĭ din neguţitoriĭ armeni, şi doĭ din neguţitoriĭ jidovĭ; cari în adunare obştiască să vor alegi dă cătră toată obştie, pentru un an de zile. Iar urmare, cari aŭ să păzască, esti ca toţĭ aleşiĭ însărcinaţĭ epitropĭ să fie întru o uniri, împreună-începătorĭ şi săvărşitorĭ la toate lucrările spre binile obştesc; nu să vor diosăbi la sfătuirile, închipuirile cele drepti maĭ mult unul decăt altul, şi nicĭ unul va putè fi poroncitoriŭ, decăt împreună - închipuitorĭ şi împreună toţĭ şi lucrătorĭ. Dar, pentru că fireşti să înţălegi că toată pornire căutatuluĭ trebuinţilor ari să curgă di la aceĭ doĭ boerĭ însărcinaţĭ epitropĭ, aceştie amăndoĭ la toate di o potrivă vor fi sărguitorĭ, avănd întru agiutoriŭ şi pe toţĭ ceialanţĭ însărcinaţĭ epitropĭ, şi la sfătuirile, închipuirile celor drepti, şi la toate săvărşirile lucrărilor, precum obştescul interes va ceri. Aceste însă numaĭ întru celi cunoscute şi organisite; dar, fiind a să începi vre-o lucrare din noŭ, acè lucrari să va închipui di cătră adunare obştiască, cum să să facă, şi apoĭ di cătră însărcinaţiĭ epitropĭ să să pue întocmaĭ în lucrari, şi, la împlinire anuluĭ, făcăndu să iarăş obştiască adunari, să facă mulţămire celor vechĭ epitropĭ după sărguinţa şi vrednicie. Şi tot atunce să aliagă obştie alţĭ asămine închipuiţĭ epitropĭ, de toate naţiile, pe cari să-ĭ însărcinezi cu trebuinţile tărguluĭ pentru alt an de zile.

2[le]. Casa iratuluĭ veniturilor tărguluĭ va fi încredinţată la unul din neguţitorĭ, acel maĭ cinstit şi maĭ de credinţă, singur, cari să va socoti şi să va alegi di cătră toată obştie. Acest casieriŭ va fi însărcinat ca să străngă toţĭ baniĭ iratuluĭ tîrguluĭ, după cum să va putè vinde de cătră epitropĭ, şi orĭ-ci alţĭ banĭ aĭ tărguluĭ; şi-ĭ va da numaĭ în cheltuelile lucrărilor trebuinţăĭ tărguluĭ, după anumi răvaşă, pentru ce trebuinţă; în cari au să fii iscăliţĭ toţĭ rănduiţăĭ epitropĭ, sau căţĭ să vor găsă aice după vremĭ. Iar fără iscăliturile epitropilor, întru oniri, să nu fie slobod a da vre unul din casă, decăt numaĭ lefile slujbaşilor şi alti mărunti cheltuelĭ ci vor putè urmà, pentru cunoscute trebuinţĭ a tărguluĭ. Şi la îm-

plinire anuluĭ, înnainte adunăriĭ obşteştĭ, împreună cu epitropiĭ, ci vor fi până atunce, vor da samă anumi de toate luaturile şi toate daturile, precum şi di toate lucrările adusă întru săvârşiri şi întru nesăvârşire. Iar apoĭ la ačastă casă vor fi încredinţati şi toati documenturile acestuĭ târg, întru orĭ ci fel de pricinĭ a târguluĭ; cari cu mari siguranţie le va avè în păstrari bună însărcinatul casieriŭ; şi nicĭ un feliŭ de scrisoare nu va slobozi din mână decât numaĭ epitropilor însărcinaţĭ li va arăta spre lucrărĭ după trebuinţă; şi în adunare obştiască li va încredinţa obştiei, la dare de samă, atât aceli după anumi izvod iscălit, cu cari li va priimi, cât şi aceli ci după vremi să vor încredinţa.

3[le]. Pecete târguluĭ, pentru paza bunilor orânduielĭ şi dreptilor lucrărĭ, giumătati va sta în toată vreme la casieriul epitropieĭ şi giumătati la unul cinstit din neguţitoriĭ armenĭ, la cari obşteşti să va socoti. Şi, în vremi, la orĭ-ci trebuinţă di a să pune pecete pe orĭ-ce ducument saŭ hârtie de trebuinţă, întâĭ vor iscăli epitropiĭ rânduiţĭ întru o unire, şi apoĭ casieriul: undi pecete întru întregime, în fiinţa şi a neguţitoriuluĭ cărue îĭ va fi încredinţată acè giumătati, o vor pune pe aceli ducumenturĭ saŭ hârtiĭ, şi nicĭ un fel de irat să nu i să legiuiască, nicĭ să să ià pentru peceti, fără sfatul şi socotinţa obştiască, decât numaĭ sângura oca de čară a bisăriciĭ Sfântuluĭ Gheorghii di aice, după cum din în vechime aŭ urmat.

4[le]. Epitropiĭ însărcinaţ după vremĭ vor avè cu liafă tocmiţĭ doĭ oamenĭ vrednicĭ alergătorĭ asupra săvârşiriĭ a orĭ ci trăbuinţă a târguluĭ; cari vor avè şi până la 30 leĭ liafă pe lună unul, di la casă, iar nu maĭ mult. Şi, întru neagiuns, după trebuinţă, fiind a să tocmi şi alţĭ oamenĭ cu liafă, să va faci adunare obştiască, şi di către obştii să va hotărî câţĭ oamenĭ şi cu ci preţ di liafă să să tocmască; iar epitropiĭ de la sine nu vor putè nicĭ tocmi diosăbiţĭ oamenĭ, nicĭ a spori lefile.

5[le]. Tot epitropul însărcinat din toată vreme, având datoria după hrisov ca să slujască târguluĭ un an de zile, fără nicĭ o plată, în orĭ-ci mijlocirĭ şi întrebuinţărĭ spre binile obştesc,

să va feri di tot particularnicul interes, sau vre o ceriri de plată pentru ostenială, — cari supt nicĭ un cuvînt esti ertată, — spre toată întemiere dreptilor lucrărĭ. Căcĭ, ori-cari va eşi întru căt de puţin din toată cuprindere aceştiĭ drepti alcătuirĭ, cari obşteşti s'aŭ hotărît di cătră stăpăniri, — di cătra adunare obştiască va fi dipărtat din epitropie, şi să va însărcina pe altul în loc, vrednic şi din toată credinţa, ca sa lipsască toată hula şi nemulţămire de obştie.

Petrachi Vărnav Post. Ioan Brănişțianu Pahr. Grigori Dimachi Stolc.

Anghelachi Climent Com. Costachi Pisoţchi Stolc. Ştefănachi Racliş Sard.

Dumitru Sărghevič. Gheorghi Cherescu Pahr. Costandin Popovič Sardr.

Iordachi Negruţ. Ioan Cocotă Sărdar.

Dumitrachi Oatu Stolnic. Costachi Teohari Pahr. Alestar Pisoschi Camr. Şi alţĭ mulţĭ iscăliţĭ din boerĭ şi neguţitorĭ.

Locul peceţiĭ tărguluĭ.	. Copie.

175. «A Calimah biv Vor.» către Domn. Prin Iancu Cananò Postelnic se arată «o jalubă a tîrgoveţilor de Botoşănĭ» contra epitropilor de acolo, ce s'ar atinge «şi di iratu casăĭ în banĭ, ci s'ar fi străns din iratul podurilor pără acum, măncăndu-să şi răşluindu-să aceĭ banĭ . . . Iaŭ pănă astăzĭ n'am avut nicĭ o ştiinţă di ačasta, ca un efor, şi pentru filotimie mè voesc încă maĭ lămurit a cerceta aceste». Să se trimeată cu carte de blestem Aga Scarlat Miclescu şi Pah. Ioniţă Brănişteanu spre a cerceta : «adică, întăĭ, dacă în curgere vremiĭ ci am fost efor, s'aŭ cunoscut vre o ră voinţă din parte mè; al doile, căt venit s'aŭ strîns di cătră epitropĭ în curgire aceştiĭ vremĭ şi, al treile, ce lucrurĭ saŭ lucrărĭ s'aŭ făcut cu baniĭ ci s'aŭ strîns». «În sfărşit, ca pe un Domn şi părinte, te rog ca să cercetezĭ şi lucrările mele, şi să-m fiĭ apărătoriŭ cinstiĭ haractiruluĭ meŭ.» Cananò să nu cerceteze fără eĭ.

Resoluţie: «Dumnl. Vel Logft., să-s facă carte Domnii Mele

la boieriĭ cerşuţĭ în coprindere jalbiĭ; 1827, Dechv. 20». Urmează ordinul, din aceiaşĭ zi, către ceĭ doĭ: «întru care dumnealuĭ îş cunoaşte plecările cele părtinitoare şi folositoare opştiĭ şi tărguluĭ de acolò, fără a fi mustrat de cugetul vre uniĭ ştiinţă pentru vre o lucrare obijduitoare a tărguluĭ... Prin dosloşire adivăruluĭ pentru priinčoasăle lucrărĭ, să fie depărtat de toată închipuire acè prihănitoare, din parte opştii stărnită din învitărĭ». Pecete cu chinovar.

176. 21 Decembre 1827. Ioan Sandu Sturdza către «dumneata Iancu Cananò biv Vel Post.», ce arătase «o jalobă a tărgoveţilor din Botoşenĭ, ca să-s cercetezi epitropiĭ ce aŭ fost rănduiţ»; i se dase a face el cercetarea, «împreună cu ceĭ întăĭ şi fruntaş», şi văzînd «iraturile ci s'aŭ strănsu, cum s'aŭ cheltuit, asămine şi zilele scutelnicilor ci ari acel oraş, cum s'aŭ întrebuinţat şi la ce». I se anunţă că a cerut «în urmă dumnealuĭ Vel Vornic Alecu Calimah, ci este eforul aceluĭ tărg..., ca la acè cercetare să fii şi dumnealor Aga Scarlat Miclescu i Pahr. Ioniţi Brănişteanu», ceia ce s'a făcut. Pecete cu chinovar.

177. «Dimineaţa 827, scrisă în iatacul odăilor mele la ţară. Cucernici iconoame Ilii. Oblicind auzul meŭ di rezvrătire ce, prin zavistiia urmată di bătrăneţăle voastră, cătă aţăţare di prigonire s'ar fi făcut în opştiia tărguluĭ Botoşîn, m'am scîrbit pără la suflet, cînd Cucerniciia Ta te afli între ceĭ dohovniceştĭ, şi maĭ ales astăz om cari, la trecere a fiiştii-căruĭ menunt, după vie dovadă ci-o cunoaştim, în a barbiĭ albiaţă, că te tot urneştĭ cu păşire în mormînt. Apoĭ cum o aşă neleğuită faptă să cugeţĭ noroduluĭ a arăta? Cari îţ da daruluĭ tăŭ căzuta cinste, avîndu-te cunoscut ca o mădulari dintri ceĭ sfinţĭ; şi acum prin diiavoliceasca lucrari m'am înştiinţat că pe mulţĭ, şi maĭ ales pi o familie, i-aĭ adus cu totu undi să-ĭ vîd dizbărnaţ di leğa Răsărituluĭ şi întrîrmaţ cu toţiĭ cu acei înfocari, ca păr la cei di pe urmă a lor răsuflare, giucînd şi cu sabiia, tot nu s'ar dostoi, ci şi păr la al 9-le neam, urmînd a lor săminţie, în scris cimotie la cimotie să lasă spre a avè ştiinţă a faci răsplătiri la vr'o cătăva neamur... *(sic)*. Gĭudecă-ţ omule vîrsta, cunoaşti-ţ bătrăneţăle, şi sămţăşti-te

dar în ce foc nistîns te afli; ocară di astăzĭ pentru tine că te-ĭ maĭ purta în falnica lumi, întrestare și dureri di te aĭ muta în mormînt! Căcĭ..., di și plodurile tale, după vîrsta 'n cari sînt, și maĭ ales ademeniț prin un eșit din omeniri tirean ca nebunești să latri, datorie după dorul tăŭ te făcè ca să-ț tragĭ prunciĭ di la o ni di om faptă, iar nu să te uneștĭ și Duhovniciia Ta dinpreună. Și dei Dumnezeu să-ș facî milă, căcĭ, vaĭ!, eŭ, străin și mirean, numaĭ auzînd mă îmbulzăsc lacrimile pentru păgâneasca Duhovnicie Tale faptă; și osăbit și pentru aceia ce am privit din parte aceĭ familie, — că și după vremi dı anĭ cu a lor burzuluirĭ or să privighieză, sălindu-să a faci răŭ drept răsplătiri. Apoĭ, ah, bătrînule părinte, scaldă-te în valurile lumiĭ, căcĭ mîntuiri nu-ĭ.

[V^e:] Cătră cinstit dumnealuĭ Păharnicul Ianacachi Leon. 827. Piste drum di la Popovič.

Vere Ianacachi, cetești-o bini,
S'aĭ idei în sîni,
Ș'o cetești la toț
A luĭ Adam strănepoț;
În svîrșit, s'o daĭ și popiĭ,
Să-ș dreagă snopiĭ.
Dumnezeule, ah, cinstea-ĭ mari,
Și ambiția tari!

178. Cu frățască dragoste mă închin dumitale. Primind frățăscul dumitale pitac din 5 a următoariĭ, am întăles toate celi însămnati în pricina hrisovuluĭ Botoșanilor. Decĭ, cu toate că eŭ, neștiind de intrigile urmate acolo, cu adivărat, după cererea ce s'aŭ făcut, poroncisăm de a să face acest hrisov, maĭ ales că numitul vechil făgăduește a da MărieĭSale 150 galbenĭ, dar, îndată după priimirea pitacului dumitale, am oprit facerea luĭ până veĭ veni dumneata aice. Atîta numaĭ dumneata trebue a te îngriji, ca, întru venirea aice, să aibĭ gata, atît časornicul, căt și aceĭ 150 galbenĭ; și cari din doaî va voi a priimi Măriia Sa, aceia să va da. Iar eŭ sînt acel întru curățănie al dumitale ca un frate i slugă: Ghica Vel Vist. 828, Ghenar 11.

179. Am înţăles toati celi mie însămnate prin frăţăsc răspunzătoriŭ pitacul dumitale din 20 a următoareĭ asupra lucrărilor lăturalnice de acolò în pricina hrisovuluĭ, şi cu părerea mè de răŭ grăbesc a arăta dumitale că, cu toate că prin pitacul mieŭ de maĭ înnainte am însămnat pentru suma de 150 # saŭ časornicul, dar aice, prin neştiinţa mè, s'aŭ răsuflat vorbi din partea tărguluĭ aceluia cá să dă până la 20 miĭ leĭ, — maĭ mult adecă şi decît ceia ce dumneata îmĭ însămnez.

Cu toati aceste, dumneta nu zăbovi de a veni cît maĭ curînd aice, crezind că eŭ tot ceia ce-mĭ va atîrna de putinţă voiŭ lucra . . . 828, Ghen. 24. Ghica Vel Vist.

180. Stăpîne. Am priimit cu toată bucurie evghenicescul dum. pitac din 20 a următoareĭ lunĭ, şi am înţăles cele cuprinsă asupra vorbelor ce ar fi răsuflat un Serghievicĭ cu Com. Anghelachi, lucrătoriŭ adecă al înnoiriĭ hrisovuluĭ Botoşanilor. Şi, ca un lucru cu totul strein mie, eŭ am socotit de cuviinţă, ca, orĭ viind dumneata la Eş, până cînd eĭ vor fi aice, saŭ şi, de vor apuca a să duce, să-ĭ aduc cu om domnesc, spre a fi întrebaţĭ în faţă, cum şi în ce chip aŭ putut cuteza să zîcă vorbe ce, nu auzîte, ce nicĭ gîndite aŭ fost, ca, după o dovadă de nişte asămene floncăniturĭ, să-ş ei căzuta răsplătire, spre a să părăsi şi eĭ, şi a să face pildă şi altora; de care eŭ nu mă voiŭ vazghestisî, fiind fapt de cinste în mijloc.

Iar apoĭ, pentru înnoire aceluĭ hrisov, din parte mea n'aŭ fost în mijloc nimică altă, decît o însărcinare a dum. Vist. Roznovanu de aducere aminte Mării Sale luĭ Vodă pentru săvîrşire înnoiriĭ; pentru că, la dumnealuĭ năzuind Botoşăneniĭ pentru isprava aciasta, tot dum. aŭ şi mijlocit împlinire cereriĭ lor. Nimic altă nu-ĭ maĭ mult, precum zîc, de la mine decît sîngur[ă] lucrare însărcinăriĭ ce mi s'aŭ făcut de cătră pomenitul boeriu, fără a le ameleţa saŭ a tratarisî pentru cel maĭ mic enteres al mieŭ, precum iarăş urma va dovedi. Şi aşa, dorind grabnica venire a dum. aice, rămîn al dum. slugă supusă 1828, Ghenr. 25.

Iordachi Drăghicĭ, Vornic.

Eştĭ bunişor, mă ştiĭ de mult, şi din mulţĭ: tălmăceşti bine cele scrisă den sus: totul este cum ni-ĭ ţara şi tocmala: luaţĭ, măncaţ. Destulu ţi-ĭ atăta[1].

181. 28 Ianuar 1828. Invitaţie de a veni pentru o afacere, de la «Ghica Vel Vist.». Repetat greceşte în P. S. E «pentru pricina hrisovuluĭ».

182. Adresă din partea unor locuitorĭ din Botoşanĭ: Alecu Calimah, Scarlat Miclescu Agă, Iordachi Mac. Spat. K. Ῥώσσετος, Iordachi Fote Spat., Costandin Hagi Arburi, Toader Silion (?) Spat., către Domn, a căruĭ «bună plecare, durelnică cugetare şi patrioticască răvnă prin sporire şi lucrare a tot bineluĭ putincĭos» o laudă, mulţămind pentru «fericirea ci aţĭ hărăzit tărguluĭ nostru Botoşanii..., atăt pentru folosul început di maĭ înnainte şi nestrămutat, şi pentru legiuire luĭ prin luminatul hrisov slobozit acum în căt urmă, adiveritor miluirilor cuprinsă printr'ănsul spre vecinică pomeniri». Maĭ trebuie «o lămurire a chipurilor acelora, împregiurul cărora să învărteşti căştigare folosuluĭ aceluĭ legiuit şi privileghiiat..; cari ačasta să cuprinde în feliurime duhurilor a cătiva persoane de acolè, ci s'aŭ zmerduit din samovolnica lor amestecare la iraturile tărguluĭ, cari, la 823 şi 824 desfundăndu-să, prin carte de blăstăm şi boerănaşu volnicit cu luminată poronca Înnălţimiĭ Voastre, s'aŭ împlinit o parte din suma de banĭ răşluiţ». Acum iar s'aŭ apucat a «catortosă pe epitropiĭ aleş», după interesele lor, «ci sănt fără căpătăi»; «care proecturĭ aŭ adus tărgul în nelinişte şi în nenorocire pentru vreme viitoare... Tot ci să face pentru tîrg trebue să fie cu obştiasca socotinţă a botoşănenilor boerı, iar nu să să alcătuiască de cu sară, de către doĭ, triĭ, aciia ci pe a doa zi să hotărăşte... Nu săntem mulţămiţ cu alcătuirile ce iaĭ închipuesc pe din afară, supt nume de bine, iar în sine supt interes particularnic.» Cer «ca alegire de epitropĭ din boerĭ să să facă prin de iznoavă adunare şi schepsis a toată sistima boeriască de Botoşănĭ, cari ačasta să să săvărşască prin înnadins diiac rănduit, şi la acè adunare ci să va face, dacă vre unul din boerĭ nu va putè mergi

[1] La 28 Ianuar, Aga-l grăbeşte a veni, «ca doar să va putè face ceva».

din încungiurare de boală saŭ altceva, să i să ĉară în scris socotinţa, nu numaĭ pentru alegire de epitropĭ, căt şi pentru toate trebuinţile tărguluĭ ci sá vor socoti de folos, de podoabă şi de îndemănare la alijveriş şi vieţuire, — făcăndu-să socotinţă si pentru pecete tărguluĭ, în ce chip şi la ce parte să stè păzătă; căcĭ epitropiĭ de acum fără o sălnică eczăcutarisire eĭ nu să trag, ci maĭ vărtos să îndiasă. Şi însuş aĉastă îndesătură dă dovadă a obrăzalniculuĭ lor interes, fiind maĭ vărtos stăruinţa noastră ca persoane de protecţii streină, iar nu supusă stăpăniriĭ loculuĭ, şi persoane fără căpătăĭ şi fără acareturĭ, saŭ venite de curănd, să nu să socotiască de patrioţĭ şi de tărgoveţĭ, şi nicĭ să să priimască la sfaturile tărguluĭ . . .; căcĭ numaĭ cu chipul acesta tărgul nostru va lua iarăş îndreptare la ci avè pănă acum, — precum sănt văzute pănă astăzĭ facire podurilor de piatră, săngura urmă a facirilor de bine ci aţ răvărsat . . . Şi, pe lăngă aĉasta, fiind-că aceli persoane aŭ făcut şi o instrucţie [n° 173], cari în fiinţa sa are materie de constitucţie şi, ca o hărtie ci nu s'aŭ găsăt de cuviinţă, nicĭ s'aŭ iscălit de cătră toţĭ căţĭ cunosc datoriile supunireĭ cătrе stăpănire, — să să cerceteză acè constitucţie de cătră rănduitul diiac; şi, dacă va fi socotită de bună di cătră toţĭ şi să vor iscăli cu toţiĭ, să rămăe în lucrare iaĭ, iar, de nu, să să strice, ca nu, pe lăngă aceĭ nesocotiţ iscăliţ, să rămăi ca o prihană şi pentru toţĭ căţĭ îş cunosc maĭ bine datoriile supuniriĭ lor.» — Persoana căreia i se scrie («acum că Înnălţime Voastră din ĉasul ci Sfanta Pronie aŭ norocit patrie aĉasta cu încredinţare oblăduiriĭ eĭ»), Domnul adecă, pune hotărîre sus: «Vel Post. va răndui din diecĭ di Divan spre cercetare şi doslosăre a totul, poroncindu-să acestor de acum epitropĭ să[s] tragă cu totul, neavănd înpărtăsăre a fi epitropĭ, cănd boeriĭ, ce de tot cuvăntul sănt cu covărsăre lor, şi din acestia epitropiĭ, ci sănt, în fiinţa cinovniculuĭ şi a tuturor boerilor si a neguţătorilor, să să facă alegire de cătră toţĭ, fără să să amestic[e] străiniĭ; 828, Fev. 27».

183. «A. Calimah Vornic» cătrе Domn. «Asupra buiurdiuluĭ dat după jaluba noastră, a căţva din boerĭ, pentru pricinile de scandarăsăre şi de dihonie ce urmiază în tărgul Botoşăniĭ,

precum prin jalubă s'aŭ arătat, eŭ mă dizvălesc cu plecăciune a arăta Înnălţimiĭ Voastre că aceli scandalisărĭ şi dihoniĭ să pricinuesc numaĭ di către un Comis Anghelachi Climent, un Pisoţchi şi de fraţiĭ Manoleştĭ, întimiindu-să doĭ dintr'ănşiĭ asupra sudeţilor. Cari acesti fapte şi urmărĭ fiind că nu pot într' alt chip să conteniască, decăt cînd vor fi depărtaţĭ aceştie din toate amestecările, după cum s'au păzit linişte în acel tărg di la 1824, cănd aţ avut bunătate şi milostivire de s'aŭ lămurit cele de folos, după ci s'au dovedit păgubitoriú tărgului, mă rog ca şi acum să vă milostivițĭ a poronci cele de cuviinţă dum. Vel Vist., spre îndreptare celor de folos, pentru vecĭnica pomenire.» — Resoluţie, cu mîna Domnuluĭ: «Vist. Cătu pentru Anghelachi Climenti, carile şi la cè d'intăĭ epitropie a sa s'aŭ arătatu interesatu, apoĭ şi tovarăşii săĭ nu sănt din alegire celor maĭ întăĭ boerĭ şi neguţător[ĭ], ci maĭ multu de la săne, uniĭ ca acestie să fie depărtaţĭ, şi cu alegire tuturor să rănduiască alţăĭ; 828, Mart 3.»

184. 7 Mart 1828. Ioan Sandu Sturdza-Vodă către «cinstiţi, credincĭoş boeriĭ Domnii Meli, dumv. Vornici de Botoşanĭ». «În trecuta lună, după arătarea ci ne-aŭ făcut uniĭ din boeriĭ aceluĭ oraş, spre a să da driturile hărăziti, ci aŭ avut tîrgul Botoşaniĭ şi prin alti hrisoavi, di la ceĭ maĭ înnainti procatohĭ aĭ noştri, ca să alcătuiască un irat aceluĭ oraş pentru facirea podurilor şi întocmirea uliţilor, n'am trecut cu videre . . ., şi la — a luniĭ luĭ Ghenari am şi slobozit hrisovul . . ., cu îndestuli privileghiĭ . . ., cu prisosite ponturĭ, din celi ci aŭ fost maĭ înnainti; întri cari esti şi pontul cel hotărătoriŭ pentru epitropie, ca din toati stările să-ş aleagă pe fiişticare an cîte doĭ, precum din boerĭ, din neguţătoriĭ creştinĭ şi neguţătoriĭ jidovĭ. Dupá cari acum, luînd înştiinţare că aceĭ ci să aflá acum din partea boerilor aleş epitropĭ, supt chipurĭ di intrigĭ şi pentru alti în parti folosurĭ, urmează după proecturile numaĭ a 4 saŭ a 5 persoani, adică a unuĭ Comis Anghelachi Climent, a unuĭ Stolnic Costachi Pisoţchi şi a fraţilor Manoleştĭ, ci sînt doĭ sudeţĭ, fără nicĭ un drit, şi a alti persoani, cari nicĭ moşiĭ, nicĭ casă, saŭ binà, ari în acel oraş,— din a cărora întămplari s'aŭ rupt şi o hărtii folositoare pen-

tru tîrg, ci să făcusă maĭ înnainti, supt iscăliturile tîrgoveţilor, a căriia copie s'aŭ văzut şi di cătră însuşĭ dumnealuĭ Vel Vist., — întinzăndu-să acum în sfîrşit, încît s'aŭ văzut şi corespondenţie cu iscălitura unuĭ Stolnic Sărghevič, ca din partea epitropii cătră domneasca noastră Vistierie, — lucru nicĭ într'un chip ertat şi suferit, după ci în acel tîrg sînt alti persoane din boerĭ, ci meritarisăsc a fi aleş di epitropĭ, — decĭ, fiind-că Comisul Anghelachi Climent esti cunoscut din chipurile cele abătute ale sale încă la epitropiia sa din anul 1823, cînd cu zapciu s'aŭ împlinit baniĭ casăĭ tîrguluĭ aceluie, discoperiţ numaĭ prin carte di blăstăm, precum şi fraţiĭ Manoleştĭ mărturisiţ dintr'o jalobă ci s'aŭ văzut asupra purtărilor lor; — din cari aceste şi mărturisite fiind haractiriurile lor, maĭ vărtos că, pe lîngă hrisov, eĭ di la sine ş'au făcut o istrucţii [nº 173], nu numaĭ şi numaĭ ca pentru toată vremea să urmeză pricină di neînvoiri şi di dihonii, — cari nicĭ într'un chip nu să socoteşti ertată — cu drept cuvînt s'ar fi cuvinit ca şi cu surgun să s pedepsască uniĭ ca aceştie; dar, din bunătati, Domnie Mè au trecut cu videre acum di o dată. Şi iată înnadins scrim şi poroncim dumneavoastră, cît pentru epitropiĭ ci s'aŭ ales dintri neguţătoriĭ creştinĭ, armenĭ şi jidovĭ, nefiind nicĭ o pretenţii, vor rămînè întru urmare datorii lor, iar, pentru ceĭ dintri boerĭ, — în adunare a celor maĭ întîĭ boerĭ, ci aŭ moşiĭ şi lăcuinţă în acel oraş, precum dumnealuĭ Vornic Alecu Calimah, dumnealuĭ Vornic Costandin Miclescu, dumnealuĭ Spat. Vasăli Crupeţschi, dumnealuĭ Spat. Alecu Ralet, dumnealuĭ Aga Scarlat Miclescu, dumnealuĭ Spat. Costachi Rosit, dumnealuĭ Spatar Teodor Silion, dumnealuĭ Aga Iancu Donicĭ, dumnealuĭ Spat. Iordachi Fote, şi alţiĭ ci maĭ sînt şăzătorĭ în acel oraş şi aŭ moşiĭ la acel Ţănut, din boerĭ oaminĭ cunoscuţĭ întru bunile cugetărĭ; întru cari adunari vor faci dumnelor schepsis şi vor rîndui alţĭ epitropĭ din parte dumilor sale, şi să va aşăza întru urmari cuprinderea hrisovuluĭ, dipărtănd cu totul pi persoanili ci s'aŭ pomenit maĭ sus de a să amesteca în ceva di ali oraşuluĭ, saŭ di a maĭ înfinţa adunărĭ, saŭ obşteştĭ, saŭ în parte; cari s'aŭ dosloşit şi s'aŭ dovedit că sînt numaĭ spre adăugire neliniştiĭ

tîrguluĭ şi folosul persoanilor lor cu vremi, — ştiind cu hotărîri că, cè maĭ mică mişcari di vor maĭ faci, nu vor fi maĭ mult trecuțĭ cu vedere, şi puțin li va fi pedeapsa şi izgonire din acel oraş. Şi asămine şi pecete tîrguluĭ să să ei, şi să să pui după vechiul obiceiŭ păstrată, întrebuințăndu-să precum s'aŭ urmat cînd nu era nicĭ-un feliŭ di pricină. Aceste poroncim; şi, din lucraria ci veț faci, să triimetiț răspuns la dumnealuĭ Vel Vist.

185. «Întru o unire, marĭ şi micĭ, boerĭ şi neguțitorĭ, ca niști răzăş a tărguluĭ Botoşăniĭ, adunăndu-ne obşteşte, am stătut cu luare aminte a socoti pentru cele neapărat trebuitoare şi de folos tărguluĭ nostru, spre binele obştesc, siguranție stărilor toate și pentru s'avem lauda și pomenire»: 1°) Pentru cas de foc, «tulumbe» şi «opt sacale», «16 căngĭ şi 20 topoară»: «tărgul acesta esti dizbrăcat de toate aceste»; 2°) Vistieria dase douăzecĭ de oamenĭ «din tărgovețĭ» pentru paza de foc; să se maĭ iea alțĭ douăzecĭ «cu liafă»: «tulumbagiĭ, sacagiĭ, hornarĭ, clopotarĭ și toporaş»; 3°) «În mijlocul pliaţuluĭ tărguluĭ să-s facă un havuz, în cari să-s aducă apă po oale, cari să-s versă într'ănsul prin o cişmè făcută lăngă havuz, şi în toată vreme să fii havuzul plin de apă»; 4°) «Pliaţul, uliţile şi drumurile tărguluĭ, pentru că din vremi în vremi acum aŭ agiunsŭ a să face (maĭ vărtoș toamna și primăvara) o prăpastie a glodurilor, din care pricină de multe orĭ să închidi şi tărgul, neputăndu s aduce dupe afară producturile şi cele trebuincioasă spre vănzare, și, de şi să aduc căte puţin, numaĭ din acè pricină urmiază o scumpete nesuferită, şi pătimeşti săracul norod o mare lipsă şi multă nevoe, — pentru aceia trebuința cere neapărat şi o driaptă închipuire a să face toate de piatră, cu căt să va putè maĭ în grabă, ca să lipsască nevoe şi să să aducă întru eftinătati toati, spre obştescu bine»; 5°) «Un spital, casă, odăĭ de rănd de cărămidă, încăpătoare macar de 30 bolnavĭ, să să poată face pe loc slobod, unde să va socoti, ca să nu privască toati naţiile pre sămbatrioţiĭ lor ceĭ săracĭ perind fără căutari pe toate uliţile, — aceasta fiind după toate datoriile ominiriĭ şi pentru lauda și pomenire de obştii»; 6°) «Ca să lipsască jacurile cari căpi-

tănie tărguluĭ acestuia după vremi urmiază aice la tot noiodul, cu toată cruzime, să-s poată cumpăra de la stăpănire căpitănie acĕasta, şi să fii a tărguluĭ.»

E nevoie a se face cît maĭ iute aceste puncte. «Toţ noĭ, obşteşti, împreună şi cu dumnealuĭ Vel Vornic Alicsandru Calimah, eforul acistuĭ tărg», aŭ aflat bine să se facă «din iraturile ci ari acest tărg», dar, fiind «la casă» numaĭ «o foarte mică sumă», hotăresc «să dăm şi noĭ fiiştecare (acĕastă dată numai) un agiutoriŭ de banĭ, spre înlesnire şi îndeplinire lucrurilor acestora, iar altă dată nu săntem datorĭ a maĭ da». Pentru uneltele de foc, ajutorul va fi «analoghisit pe acareturĭ, adică căti cincĭ leĭ de toată binaoa mare, casă, dughiană, din tărg şi mahalale, cu toati celi cuprinsă în ograda lor, şi întru asămine căte doĭ leĭ de toată dughiana şi casa de rînd; dăndu-s[e] aceştĭ banĭ numaĭ de cătră tagma boeriască şi tagma neguţtoriască, de toate naţiile fără osăbire; iar ceialalţĭ lăcuitorĭ şi ceĭ săracĭ i altor naţiĭ să nu fie supăraţ la acĕastă dari». Pentru celelalte puncte, «să urmăm altă jărtfire de banĭ: numaĭ acum să dè tot omul, mari şi mic, după stare, închipuind stările în n° de 20: cel de stare întăĭ să dè 20 leĭ..., şi tot aşa pănă la unul singur». Baniĭ se vor strînge «di cătră săngură fiişticari naţie; în care izvod vor fi iscăliţ şi toţĭ epitropiĭ rănduiţ a tărguluĭ; şi iarăş, fiişticari naţie pentru toţĭ aceştĭ banĭ s'aŭ hotărît a avè căti un casier, cari să aibă şi căte un străngător de banĭ: adică tagma boeriască pe d. —, tagma neguţtorească creştină, cu lăcuitoriĭ moldovenĭ, pe —, briasla Armenilor pe — şi briasla Jidovilor pe —». Casieriĭ vor fi «de naţie sa», puşĭ de aceasta «Singurĭ iarăş iĭ vor cheltui numaĭ în săvărşirile lucrurilor acestora, şi nu vor slobozi nicĭ un ban din mănă fără răvaşele a toţĭ epitropiĭ rănduiţĭ de tărg, adică să fii toţ epitropiĭ iscăliţ într'un răvaş.» Se va da sama la cîte şese lunĭ. «Fără a putè ceri vre o plată pentru osteniala, precum nicĭ epitropiĭ nu aŭ. Căpitănie tărguluĭ să-s cumperi di cătră epitropiĭ tărguluĭ în toată vreme cu un preţ hotărăt, cu banĭ din iratul tărguluĭ, pe tot anul; şi, pentru neadăogire, precum aŭ umblat păr acum (dacă nu maĭ ğos, după vremi), sî-s întăriască şi

cu un hrisov (dacă s'a putè), a stăpănirii, și să să aleagă apoi di cătră obștii un drept și neasupritor, pre cari să-l rănduiască căpitan tărgului, cu înscris cuprindire de condiţăe: cum și ci ari să urmeze, ci are să iai din venitul căpităniei și ci are să dè la casă, spre plata banilor daţi pentru căpitănie, — ca să-s spănzure și căpitănie tărgului di la tărg.» — Concept în dublu exemplar, fără iscălituri.

186. «Stareţa schitului Agafton din Ţint. Botoșanilor, împreună cu tot soborul», către Domn și «boerii obșteștii Adunări». Se plîng de «orăndatorii saŭ stăpănitorii megieșitei moșii, numite Mănăstire Doamnii, a Doamnei Calimah, străcăndu-ne pădure, luîndu-ne arăturile și sămănăturile, și alte multe băntueli suferind, încăt am rămas de perit». La 5 Novembre 1827, aŭ avut proces la Divan cu vechilul vecinilor, Spăt. Iordachi Grigoriu, și se hotărîse a se păzi starea «din vechi», dîndu-se și ordin la «dregătorii Ţănutului». Plîngere pentru neobservare și în Octombre trecut, și nouă *carte*. Dar dregătorii nu fac nimic, «ori prin hatăr, saŭ prin interesu». «Milostive stăpăne și prè-cinstiţ boeri, aŭ rămas să ne împrăștiem cari încotrò ne vor duce ochii, dacă milostivire Preosfinţii Voastre și a dumneavoastră nu ne va umbri întru îndestulare dreptului nostru». Să vie «un înnadins cinovnic a Divanului» pentru cercetare. — Zăbovite din causa Crăciunului pănă la 15 Ianuar 1829, cînd se va judeca (1828, 21 Decembre).

187. 8 Iunie 1829. Hotărîre a Divanului, presidat de generalul rus Jeltuhin, în privinţa moratoriului dat debitorilor din causa împrejurărilor de la 1821 și scăderii ulterioare a valorii productelor și, deci, preţului moșiilor. O asemenea măsură se luase și în Decembre 1827, de «Domnul de mai înnainte, Sturza», pănă a nu se ocupa «provinţia». — Copie.

188. 31 Maiŭ 1831. «Agafia Stariţa» către —. «Trimit Paraclisul Sf[î]ntului Haralambii, prescris pe cărticica cea tipărită, iaste a Pisoscheștilor. Mă rog pune la cale cu Zamă-Neagră, că tare ne supără cu imașul: închidi vitile și le ţine legate cu săptămănile, podul mi-eaŭ stricat, gardul aŭ pus pe

moşie schituluĭ, şi aŭ luat o bucată de pădure, şi taie dintr'ănsa; şi eŭ n'am ci să-ĭ facu».

189. Botoşanĭ, 17 Mart 1838. «Babett Metz», «soţia răposatuluĭ doftor Meţ», cere luĭ Costachi Conachi Mare-Logofăt a i se face «o pensie potrivită familieĭ mele» de treĭ copiĭ, dintre cari cel maĭ mare are şepte anĭ.

[Adaus:]4 April 7247 (1739). «Eŭ Cărstăna, ğupăniasa Iorgăĭ Burghele Armaşul», cu fiiĭ, dă zapis «luĭ Pană neguţitoriul», că i-a vîndut «un iaz cu vad de moară în Sitna, în hotarul Rusılor», luat de la «Anghelache de Rus[ĭ]». Semnează: «Eŭ Crăstăna Armăşoe, şi eŭ fiiŭ dumisale Iordachi am iscălit». «Neculaĭ Pătraşcu, Pentre Bantăş, Sturdzea Vel Logftu, Izman[ă] biv Vel Căpt. Post. Miron Goroveĭ».

VII.

DOCUMENTE MUNTENE ŞI OLTENE DIN ARCHIVA D-LUI BARBU ŞTIRBEI.

1. F. d. Radu-Vodă [Paisie] «cinstitului boiariului Domniei Mele, jupănului Datco Vel Armaş, şi cu fečorii lui, căţi Dumnezeŭ îi va dărui, ca să-i fie lui siliştea Băileştilor toată, şi cu tot hotarul, pentru că iaste a lui bătrănă şi dreaptă moşie de baştină, cumpărată de moşu-său Harvat Log[o]fătul încă din zilele răpoosatului Radului Voevod cel Frumos; şi hotarăle să se ştie: din Calea Mălaiului pănă la Capul Nisipului, şi de acolea pănă la Rătunda şi pănă la Smerdeştetu, şi pănă la Cămpul Dărvariului . . . Staico Vel Dvornic, jupan Tatul Vel Log[o]făt, jupan Stroe Vel Spatar, Udrişte Vel Vist., Dragomir Vel Pah., Fătul Vel Stol., Badea Vel Comis. [Pe margine:] Şi întru aceastea [moşii] vănzare să nu să facă, ci să fie ale celor ce vor rămănea dintr'ănşii.» — Tradus de «Floru ereĭ, dasc. slov.» Originalul e pierdut [1].

2. 24 Novembre 7046 (1537). «Io Radul Voevod şi Domn a toată ţara Ungrovlachiei, fiŭ al marelui Radul Voevod», către Dan Peh., cu fraţii şi fiii, şi Stan, cu aceiaşi, şi Stoica, cu fiii, dîndu-li Ghiurileştii şi Zgîndeştii. Aduc cărţi «de la răp. părintele Domniei Mele, şi de la Vlad Voevod, Călugărul, şi de la Basarab Voevod, şi de la Radul Voevod şi de la Moisei Voevod, şi de la Vintilă Voevod, şi de la Vladu Voevod ѕ дакленога». Boieri: Şerban Vel Ban, Vintilă biv Vel Dvor., Staico Vel Dvor., Vlaicul Vel Log., Udrişte Vist., Stroe Spat., Dragul Stol., Stro[e] Peh., Barbul Comis, Badea Post.— Monogramă. Pecete ruptă.

3. 3 Novembre 7066 (1557). Pătraşco-Vodă lui Radul Vel Stolnic, cu fraţii şi fiii lui, întărindu li satul Băileştii, pănă

[1] Nişte Ţigani «cari aŭ fost ai lui Deatco Cluceru», strămoşul lui Stoica Marele-Logofăt, se pomenesc într'un act al lui Radu Şerban din 7111 (Cartoanele episcopului Ghenadie de Rîmnic, în Bibl. Ac. Rom., VI, n° 2).

la главꙋ нѣсипꙋлꙋи şi селищѣ смрьдещецꙋлꙋи. Adusese cărţĭ de la «răposatul Radul Voevod cel Frumos (краснаго), strămoşul (прѣдѣдом) Domnieĭ Mele». Îl avea «de la strămoşiĭ luĭ, Neagoe şi Harvat Logofătul». Divanul: Socol Vel Vor., Tudor Vel Log., Dragomir Vistier, Stanciul Spat., Radul Stol., Lep[ă]dat Păh., Vladul Comis, Cernica Vel Post. Scrie «Vişul». — Pecete pe hîrtie, cusută cu mătasă roşie, monogramă. Traducere de «Floru iereĭ, dasc. slov.»

4. Bucureştĭ, 2 August 7076 (1568). Alexandru-Vodă, pentru satul Valea Lupuluĭ. Boierĭ: Dobromir Ban, Dragomir Vornic, Radu Log., Badea Vist., Stan Spat., Vlad Com., Ivaşco Stol., Gonţea Păh., Staico Post. Scrie Buta. — Traducere din sec. al XVIII-lea.

5. 7 April 7079 (1571). Alexandru Voevod, luĭ Stanciul Post., pentru «Holubeştĭ». Şterse nume de Ţiganĭ şi, de-asupra: и от пред щефан воевода. Boierĭ: Dragomir Vel Vor., Ivaşco Vel Log., Stan Spat., Badea Stol., Dumitru Vist., Mitru Com., Gonţea Păh., Stoichiţa Vel Post. — Monogramă. Pecete.

6. 5 Septembre —. Alexandru-Vodă [Mircea] dă luĭ Stanciul Log. din Căzăneştĭ moşia sa. — Monogramă, pecete.

7. Bucureştĭ, 29 April 7100 (1592). Ştefan-Vodă luĭ Dobrişan Post. şi soţieĭ Dobra, pentru Hulubeştĭ. Iane Vel Ban, Mitrea Vel Vor., Dumitru Vel Log., Dan Vel Vist., Vasilie Vel Spăt., Radul Vel Com., Duca Vel Păh., Dima Vel Stol., Iane Vel Post. Scrie «Voico gram.» — Monogramă şi pecete.

8. Bucureştĭ, 12 Septembre 7103 (1594). Mihaĭ-Vodă dă luĭ Dobrişan şi frateluĭ Tudoran parte de ocină din Holobeştĭ. Proces cu Andreico Com. şi Vladul Stolnic, încă de la Mihnea-Vodă. Boierĭ: Mitrea Vornic, Andreiŭ Vel Log., Statachi Vist., Panî Comis, Sărbul Stol., Manta Păh., Tudor Vel Post. Scrie Galiş. — Monogramă. Pecete ruptă.

9. Mart 7104 (1596). Mihaĭ-Vodă, pentru Holubeştĭ. Boierĭ: Ivan Vel Vor., Chesar Vel Log., Radul Com., Negre Spat., Stroia Stol., Preda Vel Post, Ispravnic Ivan Vel Vor. Scrie alt Ioan. — Pecete, monogramă şi pe margine semnătura domnească[1].

[1] Alt act de la Mihaĭ, din 8 Iunie al aceluiaşĭ an 1596, în cartoanele episcopuluĭ Ghenadie de Rîmnic. la Ac. Rom, II, nº 22. Acte din 10 April şi 6

10. Tîrgoviște, 3 Septembre 7106 (1597). Mihaĭ-Vodă, pentru jupanița Dobra, jupanița luĭ Dobrișan Post., «și fiiĭ ce va avea»: îĭ dă moșia din «Hulubeștĭ», cumpărată cu 14.000 de aspri. Boierĭ: Dumitru Vel Vor., Teodosie Vel Log. [1], Negrea Spăt., Stoica Vist., Radul Com., Stroe Stol., Șerban Păh., Preda Vel Post. Scrie Stoica. — Pecete și monogramă.

11. [C. 1600.] † Scris-amu eŭ Andreico de în Ogrăzean[ĭ], să se știe cumu m'aŭ găsit la munte, decĭ mi-aŭ luat toat[ă] marha, și mi-aŭ luat și cărțile de moșie; ce așa am mărturisit și denaintea Divanuluĭ cum amu avut păr[ă] cu Dobrișan și cu Tudoran păntru o parte de ocnă de la Hul[u]bešt[ĭ]; decĭ aŭ avut neşte cărțĭ la mene ca să le spargu; decĭ așa amu mărturisit, cumu mi le-eaŭ luat atunce toate; decĭ așa să se știe.» Pecete de ceară brună.

12. [C. 1600] Adecă eŭ Săman, i să sinĭ, ot Cotruea, scriem acast al nostru zapis la măna Lupul[u]ĭ ot Corcova, cum să abŭ a dare Dicul boĭ 3, pitru un jurămnăt ce aŭ fost strămbŭ; iar, să nu voĭ da eŭ acește treĭ boĭ păn Duminecă, eĭ să fiŭ eŭ rămăn părcă[la]buli Nicoleĭ, făr nic un cuvănt ... Iar, de nu va Dicul aceștĭ boĭ, iar noĭ să avem a da moșiia Diiculuĭ, căt va avè.

13. Jurătoriĭ luĭ David, anume Neagoe de la Ișalniț[a], și Ghiuca din Cruștă, și Mirca din Pleșoi și Eremie din Gĭoroc, și Mihaĭ din Țănțăreanĭ, și Vlăsan din Livezĭ, și Marco din Comană, și *Voine de Perieți (sic)*, și *Dumitru de Pr[o]-*

Iulie, din Străzeștĭ, 20 April 7105, cele de pe urmă pentru episcopia de Rîmnic, dîndu-ĭ moșia Cornetul în Voinigeștĭ, închinată de «boieriĭ din Drăgoeștĭ», le cunosc după còpiĭ moderne în Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu. La 14 April 7105 (1597), Mihaĭ era în Argeș, 8 каpош apr. și făcea o întărire unuĭ Necula Cupeț de acolo, cu scrisul logofătuluĭ Buta, tot din Argeș (Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ*, LVII, 9; pergament).

[1] Teodosie Rudeanul fusese Vistier în 1596. La 15 Iunie 1597, Mihaĭ-Vodă îĭ face dar satul Băiașĭ, ce-l cumpărase de la răzășĭ cu 12.000 de aspri. Face mărturie și fostul Logofăt Miroslav (còpiĭ necatalogate în Bibl. Ac. Rom.). La 1iu Septembre 7107 (1598), Teodosie capătă întărire pentru satele Slătioara, cumpărat cu 5 500 de aspri, Foleștĭ, cu 6.300, luat de la «cnezĭ», Popeștĭ «din Otăsăŭ», cu 4.500 (Cartoanele Ghenadie, II, n° 24).

rocĭ (sic) [1], şi Radul din Fălcoĭ [2], şi Cuciuc din Comanca [de aicĭ în româneşte], să juria cum dat Danciul Vorni[c] i Radul Post. satul Băiuleştĭ, ca să-ĭ fac[ă] bin[e] să-l boerească, şi nu l-aŭ fapt. Is. Dima Post. Pis msţa Maĭ 26. Soroc na Sf. Dimitrie. Vleat 7110 (1602). — Monograma domnească şi pecete ruptă.

14. Tîrgovişte, 24 Maiŭ 71[1]1 (1603). Radu-Vodă «boeruluĭ Domnii Mele David Postelnic şi Barbuluĭ Postelnic şi luĭ Mateiŭ Postelnic, ca să le fie lor satul Băileştiĭ tot, cu toate hotarăle, cum aŭ fost şi nainte vreme. După aceia, cănd aŭ fost în zilele luĭ Ştefan Voevod, iar jupăn Danciul, ce aŭ fost Mare-Dvornic, din Brăncoveanĭ, el aŭ dat acest satu, ce s'aŭ scris maĭ sus, jupînuluĭ Iane Banu, ca să aibă milă şi cinste şi căutare, şi să-ĭ scoaţă luĭ dregătorie de la Ştefan Voevod. Apoĭ, de cănd aŭ luat jupan Iane biv Vel Ban al Craioviĭ acest sat maĭ sus zis, iar jupan Danciul Dvornic el n'aŭ avut nicĭ milă, nicĭ cinste, nicĭ căutare, nicĭ dă cum, nicĭ dregătorie de la Ştefan Voevod. Iar după aceia, jupan Danciuluĭ întămplăndu-i-să luĭ moarte, şi murind, iar, după moartea Danciuluĭ Dvornic, intămplăndu-să luĭ moarte şi jupănuluĭ Iane Banu, după moartea jupanuluĭ Iane, iar Mihaiŭ Voevod, în Domniia Sa, făcăndu-să neam jupanuluĭ Iane Banu, cît aŭ stătut Domn Ţăriĭ-Rumîneştĭ (а Михаю Воевода а гспдствѹе нѹ се сьтворила ес рода жѹпан ианев бан), şi [fiind mare, putearnic], şi aŭ luat tot satul maĭ sus zis, Băileştiĭ, şi aŭ miluit pă sfănta şi dumnezeiască episcopie de Rîmnic, iar, luĭ Mihaiŭ-Vod[ă] întămplîndu-să tăere, aŭ perit în Ţara-Ungurească şi aŭ murit; iar, după aceia David Postelnicu i Barbul Postelnic şi Mateiŭ Postelnic, eĭ aŭ văzutu cum că acest sat, ce s'aŭ zis, l-aŭ dat Mihaiŭ Voevod fără cale la sfînta episcopie, şi aŭ avut aceştĭ boerĭ, ce s'aŭ zis, pîră înnaintea luĭ Simeon Voevod, cu părintele episcopul din Rămnic, pentru acest sat, ce s'aŭ zis; apoĭ n'aŭ avut părintele episcopu treabă, nicĭ

[1] Numele în cursivă sînt date româneşte de original

[2] Tot el se află, ca martur, lîngă episcopul de Rîmnic, Efrem, şi «*Mafteiŭ de Brăncoveanĭ*», într'un zapis al luĭ Dragomir, ce vinde la 7114 o ocină în Hotăranĭ (Cartoanele Ghenadie, II, n° 3).

lucru, nicĭ de cum cu acest sat, nicĭ mult, nicĭ puţin, nicĭ aŭ fost de moştenire acestor boerĭ maĭ sus zişĭ; şi n'aŭ avut jupan Danciul de la acel Ștefan Voevod nicĭ milă, nicĭ dregătorie, nicĭ cinste, nicĭ un folos dă la jupăn Iane Vel Ban. Iar, după aceia, Simeon Voevod el aŭ căutat şi aŭ judecat după dreptate şi după legea luĭ Dumnezeŭ, cu toţĭ credincioşi Domnii Sale. şi aŭ dat lege 12 boerĭ luĭ David Postelnic i Barbu Postelnic şi Mateiŭ Postelnic, să jure cum că n'aŭ avut jupan Danciul Dvornic nicĭ o parte, nicĭ căutare, nicĭ dregătorie, nicĭ nimic de la Ștefan Voevod. Iar, după aceia, la vreme carele aŭ adus David Postelnic i Barbul şi Mateiŭ lege 12 boerĭ, iar Simeon Voevod, întămplîndu-să schimbare, şi aŭ eşit din pămînt, şi în urmă Domniia Mea am venit în pămînt şi în Scaun; şi aŭ venit David Postelnicu i Barbu Postelnic şi Mateiŭ Postelnic înnaintea Domnii Mele, împreună cu părintele episcopu din Rămnic, şi aŭ spus şi înnaintea Domnii Mele, şi înnaintea tuturor credinčoşilor Domnii Mele, în Divanu Domnii Mele, cum că aŭ pîră. Iar Domniia Mea am lăsatu acea lege ce aŭ fost luat de la Simion Voevod David Postelnic i Barbul Postelnic i Mateiŭ Postelnic; şi aŭ adus lege la zi şi la soroc la Divan, înnaintea Domnii Mele 12 boerĭ, anume: Neagoe din Işalniţ[a], i Mihaiŭ ot Ţânţăreanĭ, i Ghioca ot Cruşoţ, i Mirča ot Pleşoĭ, i Irimie Log. ot Ğoroc, i *Vlăsan de Livez (sic),* i Marco ot Comanĭ, i Voinea ot Periiaţĭ, i Dumitru ot Pr[o]roč, i Radul ot Fălcoĭ, i Cuciuc ot Comanca, şi aŭ jurat înnaintea Domnii Mele cum că aŭ fost dat jupan Danciul Dvornic satul maĭ sus zis luĭ jupan Iane Vel Ban, cum că să-ĭ scoaţă luĭ dregătorie de la Ștefan Voevod; iar Danciul Dvornic el n'aŭ avut nicĭ dregătorie, nicĭ căutare şi nicĭ o dobîndă. Drept aceia am dat şi Domniia Mea luĭ David Postelnic i Barbuluĭ Postelnic i Mateĭ Postelnic satul Băileştiĭ ce s'aŭ zis, să le fie de moştenire, ca şi maĭ nainte, şi feciorilor lor, şi nepoţilor şi strănepoţilor lor, şi de către nimină să nu să clătească, după zisa Domnii Mele. Iată şi mărturiĭ am pus Domniia Mea: jupan Radul Buzescul i jupan Preda Mare-Ban al Craioveĭ şi jupan Cernica Vel Dvornic şi jupan Stoica Vel Logofăt şi Radul Vel Cliuč. şi

Nica Vel Vist. și Grigorie Com. și Leca Spat. și Costandin Păh. și Leca Vel Post. Ispravnic Stoica Vel Logofăt. Și am scris eŭ Pantazì Logf., la Scaunul Tărgoviștiĭ, luna Maiŭ 28, cursul leatuluĭ de la Adam pînă acum, văleat 7101. Semnătura Domnuluĭ, monogramă și pecete. — Reproduc traducerea din 1828 a luĭ Dimitrie Logf. za Vest

15. Tîrgoviște, 25 Iunie 7111 (1603) Radu-Vodă «slugiĭ Domnieĭ Luĭ, luĭ David Post., și jupăneasiĭ luĭ Marieĭ, și Barbuluĭ și luĭ Mateĭ Post., și feciorilor lor, căţĭ Dumnezeŭ le vor dărui, — ca să le fie satul Băileștiĭ tot, cu tot hotarul, dupre cum aŭ fost al lor și maĭ nainte vreame, de baștină. După aceaia, cănd aŭ fost în zilele luĭ Io Ștefan Voevod, iar jupan Danciul Dvornecul ot Brăncoveanĭ, el aŭ dat acest sat, care am zis maĭ sus, luĭ jupan Iane Vel Ban din Craiova, ca să aibă cinste și socotinţă, și să-ĭ scoaţă luĭ dregătorie de la Ștefan Voevod. Decĭ jupăn Danciul Dvor. el aŭ fost numaĭ cu satul dat, iar milă și cinste și căutare n'aŭ avut nimic, nicĭ nu i-aŭ scos vre o boerie de la Ștefan-Vodă. Iar după aceaia jupănuluĭ Danciuluĭ i s'aŭ întămplat moarte și, după moartea luĭ, s'aŭ întămplat de aŭ murit și jupănul Iane Vel Ban, și aŭ rămas satul cel maĭ sus zis Băileștiĭ, iar Mihaĭ-Vodă el s'aŭ făcut rudă luĭ jupăn Iane Vel Ban, deacă aŭ stătut Domnŭ în Ţara-Rumînească (а михаила воевода юн сътворила ес рωдїна жѹпан ιанек...), și, fiind stăpăn și putearnec, aŭ luat satul Băileștiĭ, și l-aŭ închinat sfinteĭ Episcopiĭ de la Rîmnic. Iar, după aceaia, s'aŭ apropiiat vreamea de s'aŭ întămplat și luĭ Mihail Voevod moarte în Ţara Ungurească. Apoĭ David Post. și Barbul și Mateĭ Post., eĭ, văzănd cum că aŭ dat Mihail Voevod acel maĭ sus zis sat la sfănta Episcopie făr de cale și făr de dreptate, aŭ avut pără cu părintele episcopul de la Rămnicu, pentru acel maĭ sus zis sat, în zilele luĭ Simeon Mughilea Voevod, zicănd cum că n'are părintele episcopul nicĭ-o treabă și nicĭ-un ameastec, nicĭ mult, nicĭ puţin, cu satul Băileștiĭ, ci l-aŭ luat în silă Mihail Voevod: căcĭ jupan Dancul n'aŭ avut nicĭ-o milă, nicĭ-un folos și nicĭ-o boerie, nimic, de către jupan Iane Vel Ban. După aceaia Simeon Moghila Voevod aŭ judecat după dreptate și după

leagea luĭ Dumnezeŭ, cu toțĭ boiarii din Divanul Domnieĭ Luĭ, și aŭ dat leage luĭ David Post. și Barbuluĭ și luĭ Mateĭ Post. 12 boierĭ ca să jure cum că n'aŭ avut jupan Dančul Dvornic nicĭ-o milă, nicĭ-un folos și nicĭ-o boerie de la Ștefan-Vodă; și aŭ avut aceștĭ boerĭ ce s'aŭ zis maĭ sus zi și soroc cu 12 boerĭ, ca să jure. Decĭ, întâmplându-se luĭ Simeon Moghila Voevod schimbare, de aŭ eșit din țară, în urma luĭ am stătut Domniia Mea Domnŭ în Scaun, în Țara-Românească. După aceaia David Post. și Barbul și Mateĭ Post. eĭ aŭ adus leage deplin, 12 boiarĭ la zi, și la soroc, înnaintea Domnieĭ Meale, de aŭ jurat; și jurătoriĭ anume: Neagoe din Ișalniț[a], și Mihaiŭ din Țânțăreanĭ, și Ghioca Log. ot Crușoț, i Mirča ot Pleșoĭ, și Irimia Log., și Vlăsan din Livezĭ, și Marco din Comana, și Voine din Periiațĭ, și Dumitru din Pr[o]roč. și Radul din Fălcoĭ, și Cuciuc din Comanca, și, aŭ jurat înnaintea Domnieĭ Meale cu 12 boierĭ cum că au fost acest sat [dat] de Dančul Dvornic luĭ jupan Iane Vel Ban; iar jupan Dančul n'aŭ avut nicĭ o milă, nicĭ cinste, nicĭ boerie, ca să-ĭ scoață de la Ștefan-Vodă, — după cum le-aŭ fost tocmeala. Drept aceaia aŭ rămas părintele episcopul de la Rimnic de leage și de judecată, și aŭ dat Domniia Mea luĭ David Post. și jupăneasiĭ luĭ Marieĭ, și Barbuluĭ și luĭ Mateĭ Post, ca să le fie satul cel maĭ sus zis, Băileștiĭ, lor moșie ohabnică ca și maĭ nainte vreame, lor și feciorilor lor, și nepoților, și strănepoților lor; și de nimenea să nu să clătească, după zisa Domnieĭ Mele. Iată și mărturiĭ aŭ pus Domniia Mea: pe jupan Radul Buzescul și jupan Preda Vel Ban și Cernica Vel Dvor. și Stoica Vel Log. și Nica Vist., și Radul Vel Cliuč. și Leca Spat. și Grigorie Com. și Costandin Pah. și Jivco Vel Armaș și Leca Vel Stratornic. Ispravnic Stoica Log. Scrie «az Pandazi». Semnăturĭ, monogramă și pecete pe hîrtie [1]. — Pergament. Traducere de Floru.

[1] La 15 Ianuar 7118 (1610), Radu-Vodă judecă între Calea fata luĭ Dančul Vornicul din Brîncovenĭ și un Avram Post., fiul Logofătuluĭ Borcea. Calea ținuse pe Calotă Banul, ce fusese căsătorit întăiŭ cu mama luĭ Avram. La moartea luĭ Calotă, Avram caută la Calea zestrea mameĭ sale, și află într'o

16. Tîrgovişte, 28 Novembre 7115 (1606). Radu-Vodă dă luĭ «jupan Radul Buzescul» satul Mostiştea. «Fiind-că acest de maĭ sus zis sat a fost de moştenire a jupaniţeĭ Marieĭ, maici răposatuluĭ jupăn Radu Florescu Cliucerul; apoĭ, după strămutarea răposatuluĭ jupan Radu Florescul Cliucerul din lume, iar jupaniţa Maria, maaica-sa, ea a dat, şi după rugăčunile jupaniţeĭ Stancăĭ, jupaniţa fiiuluĭ eĭ Radu Florescul Cliuceriul, pă acest sat pentru sufletul luĭ, a fi luĭ spre večnică pomenire, fiind-că a trăit bine jupaniţa Stanca cu răposatul jupan Radu Clucerul Florescul, şi i-a făcut şi carte... de moştenire, şi cu mare blestem. Iar, după aceia, jupana Stanca ea a rămas în nimicie, şi n'a putut ţinea acest sat şi a să hrăni, şi n'a putut a-şĭ aduce venit dintr'acest sat, pentru depărtarea stăriĭ loculuĭ»: iea pentru el de la Buzescul 65.000 de aspri, înnaintea luĭ «jupan Bărcan Vel Stolnic i Badea ot Grădişte i Badea Post. ot Greč i Stanciul Log. ot Ceparĭ i Prăvul Log. i Tudur Post. ot Rud[enĭ]». Domnul întăreşte. Divanul: Cernica Vel Vornic, Stoica Vel Log., Nica Vel Vist., Mrăzea Spat., Gligorie Vel Com., Bărcan Stol., Stanciul Păh.[1], Leca Vel Post. Scrie Paraschiva Log. Semnătura Domnuluĭ, monogramă şi pecete pe hîrtie. Slavon. — Traducere din 1834 a luĭ Gheorghie Peşacov: am reprodus-o[2].

17. Tîrgovişte, 20 Octombre 7116 (1607). Radu-Vodă, pentru «Preda Mare-Ban al Craioveĭ», dîndu-ĭ «Breza» şi «Floreştiĭ», şi un al treilea sat, cu numele şters. Marturĭ: «Radul Cliuč. Buzescul, Cernica Vel Dvor., Stoica Vel Log., Nica ... (?), Mrăze Spat., Bărcan Stol., Gligorie Com., ... Pah., Leca Vel

salbă optzecĭ de galbenĭ lipsă Calea-l împacă la judecată, dîndu-ĭ şeĭzecĭ (Arch. Statuluĭ, *Brîncovenĭ*, IX, 8, original slav.)

[1] Un alt Stanciul, Logofăt, în Maiŭ 7119 (1611), ţinea pe «Tudora nepoata răposatuluĭ Mihail Voevod», şi avea satul Grămăticiĭ (Cartoanele Ghenadie, VI, n° 9)

[2] Într'un hrisov de întărire al Domnuluĭ, din 12 Ianuar 7115 (1607), pentru Stoica Log. şi soţia luĭ Dochia, apar în Divan şi Radul Buzescul şi Marele-Ban Preda (Cartoanele Ghenadie, VI, n° 4).

Post. Oancea v[t] Log». — Monogramă și semnătura Domnuluĭ. Pecete ruptă. Pergament. Slavon [1].

18. Tîrgoviște, 28 Mart 7123 (1615). Radu-Vodă «jupaniții Catalinii Bănesii», întărindu-ĭ: Corbeniĭ, «pentru că a cumpărat răp. jupan Preda, fostul Mare-Postelnic, bărbatul jupaniții Catalinii Bănesii, acastă de maĭ sus zisă jumătate de sat de la Stancul drept 7.000 aspri gata»; alte părțĭ de acolo, luate de acelașĭ, o vie, «fiind că acastă vie a fost zălojită în urmă la răp. jupăn Preda Post., care a și cumpărat-o acastă vie drept aspri gata 100 de la Dumitru, încă din vremea de maĭ nainte, în zilele răp. Mihail VV., cînd aŭ fost cursul anuluĭ 7104»; o altă parte din Corbenĭ, «încă de maĭ înnainte vreme, în zilele răp. Alexandru Voevod fiul luĭ Mirča Vvd»; partea din Berbeștĭ, luată de Preda cu 100 de aspri; alta, cumpărată de el «pe 12 boĭ, și încă l-aŭ plătit și de bir, ce a dat aspri de argint—»; alta, tot acolo, pentru care «văzut-am Domnie Mea și cartea răp. Alexandru Voevod de cumpărătură, cînd a fost cursul anuluĭ 7083». Boeriĭ: Ianachi Ban, Gheorghe V. Vor., Vintilă V. Log., Dedul V. Vist., Leca V. Spăt., Mihalachi V. Stol., Bratul V. Com., Lupul V. Păh., Bărnad V. Post. Scrie Lepădat. — Traducere din 1835, de Gh. Peșacov.

19. Tîrgoviște, 11 Decembre 7128 (1619). Gavril-Vodă, fiul luĭ Simion Moghilă, dă «Hulobeștiĭ» luĭ «jupan Tudoran Pit.» Boierĭ: Enache, «Mare-Ban de Jĭŭ», Ivașco Vel Vor., Papa Vel Log., Stoica Vel Vist., Miho Vel Spat., Mihalache Vel Stol, Gligorie Vel Com., Vlad Vel Peh., — Vel Post. Scrie Stančul. — Monogramă. Pecete.

20. 21 Iunie 7130 (1622). Radu-Vodă «jupăneasiĭ Catalina Băneasa și cu fecĭori eĭ, cățĭ Dumnezeŭ le va dărui, ca să-ĭ fie eĭ moșie la Cepturoaia; însă jumătate de funie, partea jupăneasiĭ Maricăĭ și a Predeĭ, din satŭ din Albeștĭ, fecĭoru Badeĭ Spătariŭ de la Sărata, și din satu de la Hoboga iarășĭ jumătate de funie»: dăduse pe aceste pămînturĭ 18.000 de aspri.

[1] Peste vre-un an, la 29 Septembre 7117 (1608), Marele-Logofăt nu maĭ e Stoica, ci Lupul (Cartoanele Ghenadie, VI, n° 5).

«Şi, cănd aŭ văndutŭ jupăneasa Marica şi fečoru eĭ Preda Post., aŭ întrebat pe toţĭ fraţiĭ eĭ: pe Radu Post. şi Preda Sluğ. şi Stroie, vorŭ ca să o cumpere eĭ ačastă moşie ce s'aŭ zis maĭ sus, saŭ nu...; iară eĭ n'aŭ vrut». Boierĭ: Vintilă Vel Vor., Papa Vel Log., Hriza Vel Vist., Nicolae Vel Spat., Vartolomei Stol., Furtună Com., Ioniţă Păh., Trufandă V. Post. Scrie Lepădat Log., în Tîrgovişte. — Traducere de «popa Radu protopopu ot sud Dolj», 24 Novembre 1784.

21. Mart 7134 (зрлд). «Negoiţ[ă] snă Mihartŭ Păh. ot Smărdeştĭ» vinde «văru-mieŭ Vas[i]lie Stăngăgaculuĭ» *(sic)* partea luĭ din Mostişte. «Însă moşie starpă, făr de rum[ă]niĭ.» Semnează iuzbaşĭ, ceauşĭ de prin sate, «jupăn Cola cupeţ ot Buc[u]reştĭ, Mihaĭ Armaş ot tam».

22. 17 Septembre 7149 (1640). Răzăşĭ vînd vie la Gărdeştĭ «jupănuluĭ Ghiniĭ Sluj.»

23. 5 Ianuar 7150 (1642). Preda Spat., nepotul Predeĭ Banul ot Cepturoaia», dă zapis luĭ «Mihaiŭ snă jupan Dumitru V[l] Sluj. Filiiŭşanul şi a surori-mea Capleĭ». Rămăsese din zestrea făgăduită eĭ «1 rănd de haine de sarasir, derept ug. 50, şi 1 cunună de aur, derept ug. 40, şi brăţărĭ de aur, derept ug. 20, şi treĭ ineale, derept ug. 9, şi 2 părechĭ de cerceĭ, derept ug. 6», şi cincĭ ţiganĭ, «şi leag[ă]nul cu tel[e]gariĭ, derept ug. 120». Dă în loc Floreştiĭ din Dolj, primind şi un rest de 100 ug. Marturĭ: Dragomir Ban, Dumitru Dudescul Vel Vor., Radul Vel Log., Stroe Vel Vist., Preda Vel Spat., Socol Vel Cliuč., Dumitraşco Vel Stol., Radul Vel Comis, Marco Vel Păh., Dumitraşco Cliuč. Spineanul, Iacov Cliuč. ot Cenaia. Maĭ semnează: Prăvul V[l] Căm[ă]raş, Drăguşin Vel Arm., Diicul Vel Ag[ă], Μίχος Λογωθέτις, ... Καρατζᾶς, Ghinea Sulj., Costandin [Şerban], Udrişte Năsturel v[t] Log., Drăgoĭ Log., Gheorg[hie] Marel[e]-Pit., Cernat Vel Post., Bunea Vistiiar, Preda Sul., Danciul Log., Radul Cap., Barbul Cliuč. ot Frat[o]şt, Udrea Cliuč., Balica Păh, Iacov Cluč., Pătraşco Cliuč. Pecetea luĭ Preda cu: «Pre-da Bu-ză »

24. 10 Ianuar 7150 (1642). Un răzăş din Gărdeştĭ vinde via «dumnealuĭ jupănuluĭ Ghineĭ Sluj.». Marturĭ: «jupănul Iorga

neg[u]țătoriul i jupănul Tudor i jupînul Iane neg[u]țătoriul, i Șărban Croitoriul».

25. 8 Mart 7151 (1643). Maĭ mulțĭ răzeșĭ vînd moșia lor la Săngurenĭ în Vlașca «jupănu[lu]ĭ Apostuluĭ». Marturĭ «de împrejurul loculuĭ, anume Gherghe Vistiiarul, carele iaste judec[ă]toru în Scaunul în Buc[u]reștĭ . . ., Ghidul Comisul ot Popeșt[ĭ], și Chiriiacu Log[o]fătul ot Stoeneștĭ i snă Ștefan Log[o]fătul, și Stănimir, și Radul, și Vladul Piecul ot Dărăștĭ, și Furduiŭ i brat Bugdan ot Călceștĭ, i Dobre fečorul lu Dărjan ot tam, i Anghel ot Buc[u]reștĭ, i fečorul luĭ Ianache, și Ivan ot Porubenĭ, fečorul Rusului». Scrie «Stoica Log[o]fătul ot Bărbăteștĭ».

26. 26 Septembre 7154 (1645). «Vladul ot Căz[ă]nești» se vinde «Neculeĭ părcălabul», «în zilile creștin Mafteĭ Voevod», ca «rumăn», pentru 12 ughĭ. Între marturĭ, «Hamza iuz., i Bălač». Scrie «popa Mateĭ ot Jirov». Iscălesc și «Dumitru sluj. ot Filiiaș. Guran Căpt.; az Vintil[ă] Post.».

27. 14 Iunie 7154 (1646). «Adecă noĭ aceștĭ 24 de boiarĭ ce am fost luațĭ hotarnicĭ din Divan pre răvașe domneștĭ dinnaintea Domnuluĭ nostru Io Mateĭ Basarab Voevod de părintele Efrem cu tot soborul de la sfănta mănăstire din Gura Motruluĭ», la Scaeștĭ (Mehedințĭ), fac raportul. — Copie.

28. 2 Iulie 7154 (1646). Mateĭ-Vodă luĭ «Manolie Portar», pentru a *hotărî* la Gorgăneale, lîngă Măneștiĭ Raduluĭ-Vodă; «care očnă . . . aŭ făcut schimbu părintele Atanasie cu Stoica Postelnicul cel orbu».

29. Bucureștĭ, 20 August 7154 (1646). Mateĭ-Vodă întărește mănăstiriĭ Radu-Vodă, unde e egumen Atanasie, moșia Gorgăneale, ce fusese a luĭ Stoica Páh., fiul luĭ Vălcul Cluc. din Dragomireștĭ: supt Radu-Vodă, Stoica vinde Hrizeĭ Vornic o moșie în Cocanĭ, Brobodeț și Dragomireștĭ. Supt Mateĭ, la moarte, Hrizea Vornicul lasă aceste moșiĭ mănăstiriĭ Radu-Vodă, «unde zac (c)oasele luĭ». Stoica face apoĭ schimbul. În zapis, sînt marturĭ: Șărban Vist. și fiul Radu Spăt., Loizu Clucer, Stati negustor, ș. a. Divanul: Ghiorma Vel Ban, Dragomir Vel Vor., Radul Vel Log., Stroe Vist., Diicul Spat., Preda Cliuc., Barbul Stol., Radul Comis, Drăgușin Pah., Cos-

tandin Post. Scrie Dumitru Log. — Semnătură, monogramă şi pecete.

30. 31 Maiŭ 7155 (1647). «Miloş log., fečorul Badeĭ de în Severineşt[ı]», vinde Postelniculuĭ Semen partea sa din Căzăneştĭ.

31. 14 Iulie 7157 (1649). «Vladul Post. de Dranoveţ» dă zapis «dumnealuĭ Ghineĭ Cluč.», pentru a-ĭ vinde vie la Gărdeştĭ. Marturĭ doĭ Grecĭ.

32. 28 April 7158 (1650). «Megĭiaşiĭ ot Ghitureştĭ» daŭ o parte de moşie «Iscruluĭ ot Crai[o]va», care a plătit «pentru sat . . . năpăştĭ 4 anĭ». Se pune şi pecetea Craioveĭ. Într'un cerc dublu, o cruce, două stele şi «Craiov[a] oraş».

33. 18 Maiŭ 7158 (1650). Paisie patriarchul de Ierusalim[1]. Înnaintea luĭ vine «jup[ă]neas[a] Elinca Băneas[a] Raduluĭ Banul Buzescul, cu coc[o]nul eĭ, cu Mateĭ, în braţe, cu mare jalbă şi cu lăcrămoasă plângere, cum, fiind o jup[ă]neas[ă] rămas[ă] săracă de soţul eĭ . . ., sculat-se-aŭ nişt[e] boiarĭ, numele lor Goran Log. şi Radul iuz. Bărsescul, şi cu oameniĭ lor, Barbul Cucescul i Necula ot Răscăiaţ, cu čata lor, cu pără şi cu mare asupriciune . . ., împresurându-ĭ moşiile şi satel[e] şi ţiganiĭ . . ., văzându-o pre dinsa un cap de fămeae, neputând a-ş căuta lucrul cu dinşiĭ . . . De care lucru . . . facem leg[ă]tură patrierşască cu sabiia lu D[u]mn[e]zeŭ asupra acestor boiarĭ ce scriŭ maĭ sus, cum, de vor fi luoat aceale moşiĭ şi sate şi ţiganĭ cu cale şi cu dreptate, căzându-li-s a le luoare, eĭ să fie ertaţ şi bl[a]gos[lo]viţ, şi să le fie de folos; iar, de vor fi luoat făr de dreptate şi făr de leage, numaĭ aşa în silă şi făr de cale, căč pot eĭ să fie procleţ şi anaftima şi afurisiţ de Vladica Hs.,» etc.

Semnătura greacă şi pecetea patriarchuluĭ[1].

34. 22 Septembre 7160 (1652). «Todru Logf. ot Drăgoeştĭ,

[1] Un alt Paisie, de Constantinopol, fusese la noĭ în 1645, el dă două acte: unul pentru dania făcută la mănăstirea Bradul, de Radul Comisul (Arch. Statuluĭ, *Brad,* XXVII, 1), iar altul pentru Snagov: o afurisenie asupra luĭ Mateĭ Cocorescul, Gherghe, Ghinea, fratele acestuia Iani, Radu Şufarul şi Paraschiva (Bibl. Ac. Rom., doc. 158/XX; semnează şi Mitropolitul «Danil al Ug.»).

împreun[ă] cu feč[o]riĭ meĭ, Chirca i Costandin», dă zapis luĭ «Necula prăc[ă]labul ot Glog[o]va, ot sudstvo Meh.», pentru ce-ĭ vinde în Căzăneştĭ, «în zilele Mării Sal[e] D[o]mnu nostru Io Mateĭ Bas[a]rab Voevod». Marturĭ : «jupan Buliga căpit., i ot Cernaia Iacov căpit., i ot Ol[ă]neştĭ Goran Log., i ot Bărseştĭ Vladu iuzbaş[a], i ot Medveajde Radul Cliuč., i ot Văgiuleştĭ Prăvul Log.» — Semnează toţĭ. Pecetea luĭ Tudor.

35. 9 Decembre 7160 (1652). Maĭ mulţí răzăşĭ din Gărdeştĭ vînd vie «dumnealuĭ jupan Ghinea Vistiiar» : «şi cu căsoae şi cu teascul şi cu linul».

36. 18 Iunie 7164 (1656). Constantin Şerban-Vodă luĭ «Necula Glogoveanul V[1] Pit.», ca să poată opri moşia Bărseştĭ, «partea lu Tudor Log.», pentru partea din Căzăneştĭ, ce era de fapt a «Bănesiĭ Buzeasca». — Pecete mică, rotundă, cu chinovar.

37. 29 August 7164 (1656). Patru «megeş» arată boierilor Păianĭ pentru un Lepădat că «acestŭ Român *(sic)* Lăpădat este rumnăn de moşie, de obrăşiia, iar cu huniia nu havut nice o treb».

38. 3 Februar 7169 (1661). Maĭ mulţĭ răzeşĭ, între cari «Gulie, Gratie, Ruhat, Ţintea, Ţintea meşterul, Finat, Dragne, Dude, Datco», se vînd rumînĭ luĭ «Badea biv V[1] Post.», căruia-ĭ daŭ părţile lor din Hulubeştĭ. Marturĭ : «Stroe Vel Dvornic», «Prodan Păh.», «Preda V[1] Ban», «Ioanichiia igumen ot Jitiianŭ», «Chirca Vist.» — Pe un alt act, cu aceiaşĭ dată şi scop analog, semnează şi «Ion Stol. ot Corşorĭ».

39. 9 Mart 7169 (1661). «Jupănasa Doichiia, fata Ghineĭ Păharniculuĭ ot Mostişte», vinde «Niculeĭ Clucerul[u]ĭ ot Stăce *(sic)*» şi fiuluĭ, «Niculeĭ», partea eĭ din acest sat, şi a verilor, Barbul şi «Mihartu». «Luamătă ug. 13, ca să-ĭ fie dumnei luĭ moşiia.» Marturĭ «Nicula Vătahul ot Orăviţi şi fii-seŭ Ştefan Log. ot tamŭ şi Post. Dumitru a Neculi ot Izvoră şi Post. Dumitru Turculescu ot Sicurile şi iuzbaşa Prodea ot Rospova şi Sava Roşulŭ ot Flămăda».

40. 1[iu] Octombre 7170 (1661). Fiiĭ uncheaşuluĭ Vlaiculuĭ den Hul[u]beştĭ, den judeţul Vlăşciĭ», daŭ zapis «Badeĭ Clucíariuluĭ», că-ĭ vînd partea de moşie.

41. 31 Octombre 7171 (1662). Radu Leon «jupăneasă

Simă, care aŭ fost jupăneasă luĭ Semen Cliuč. ot Glogova», că s'aŭ plîns săteniĭ «cumu-ĭ împresorĭ», făcîndu-ĭ rumînĭ fără drept, «ci sînt rumînĭ den sat den Runcu, şi te-aŭ sorocit să viĭ cu eĭ de faţ[ă] la Divan şi, şăzăndu eĭ de te-aŭ aşteptat atăta vreame, ca să viĭ de faţ[ă], şi nu aĭ vrut să viĭ... Numaĭ decăt să viĭ..., că apoĭ voiŭ trimit[e] Domnia Mea de te vor adu[č]e cu treapăd». Pecete mare cu chinovar.

42. 18 Mart 7171 (1663). «Andreiŭ Spăt.» dă zapis luĭ «Gorghii, frat[e]-meŭ», pentru moşia Strănba.

43. Bucureştĭ, 28 April 7171 (1663). «Ghiorghe Vel Ban, i Stroe Vel Vornic, i Radul Creţ[u]lescul Vel Logt.» daŭ zapis «Badiĭ Vel Cliuč.», pentru 100 de stînjinĭ la Holubeştĭ, cedaţĭ în urma unuĭ împrumut de «Andreĭ Căpitanul, snă Agăĭ Neag[u]luĭ». «Moşiia Badiĭ Cluč., ce se chiam[ă] Iaşiĭ», luată «de la Paraschiva cih[o]dariul, şi de la frate-săŭ Gheorghe Păharnic fečoriĭ Agăĭ Neag[u]luĭ». Scrie «Radu Log.».

44. 25 Mart 7173 (1665). Radu Leon către Badea Vel Pah., pentru 700 de stînjenĭ «la Ulubeşt[i]», Andreĭ Căpitanul cu fiii, Mateĭ şi Radul, îĭ pusese zălog «astă iarnă, în luna luĭ Dechevrie în 24 de zil[e], pe vream[e] ce am luoat Domniia Mea Domniia la Odriiŭ, de i-aŭ luoat bani de la un Turcu, pe chizăşăia luĭ, talerĭ 103». — Monogramă, iscălitură şi pecete.

45. 1[iu] April 7173 (1665). «Andreiŭ Spăt[a]rul» dă zapis «Badiĭ Vel Păh.» că i-a vîndut 500 de stînjenĭ la Holubeştĭ. Marturĭ: «Gheorghie Băleanul Vel Ban», «Stroe Vel Dvornic», «Alexie Logft.», «Iorga coj[o]carul», «Stančul Log.».

46. 22 Maiŭ 7173 (1665). «Gheorghie Băleanul Vel Ban, i Stroe Vel Dvor., i Radul Creţulescul Vel Log., i Mariş Vel Vist., i Drăghicĭ Vel Spăt., i Neagoe Vel Cliuč.», daŭ zapis «Badeĭ Vel Peh.» că i-a vîndut «Andreĭ Căpt.» ocină.

47. 13 Octombre 7174 (1665). Şese boierĭ hotăresc nişte vii după ordinul Domnuluĭ. Semnează: «eŭ Duma Spăt., în locul Părvuluĭ ot Vel Ocnă», «eŭ Iani cup. ot Vel Ocnă», «Ραηκος Π[α]π[α]δημι», «eŭ pop Apostol, eŭ Stroe diaconul, Σταθης Νεκω λας ἀπὼ την ωκνα, eŭ Ifrim ot Rem[n]ic iiuz., Tanasie Păh. săn Cernescul».

48. 20 Novembre 7174 (1665). «Andriiŭ Spăt.» dă «Badeĭ Vel Cluč.» zapis pentru un împrumut de 10 galbenĭ pănă la Crăciun. Martur «Pătraşco Cluč. Bucşanul».

49. 6 Maiŭ 7174 (1666). Radu Leon dă Badiĭ biv Vel Peh. Hulubeştiĭ în Vlaşca, «însă din partea luĭ Andreĭ Spat., snă Agăĭ Neaguluĭ, stănjin[i] 306». Andreĭ îĭ pune zălog la Badea Peh., pentru treĭzecĭ de ughĭ luaţĭ «de la luna luĭ Avgust, dea zioa de'ntăiŭ, păn la Sti. Dimitrie». «Tot i-aŭ mutat zi dup[ă] zi, păn ce aŭ trecut 6 lunĭ.» Se preţuieşte stînj. 20 de banĭ. Boierĭ: Gherghe V. Ban, Mareş Vel Vor., Radul Vel Log, Ianache Vel Vist., Drăghicĭ Vel Spat., Neagoe Vel Cluč., Gheţea Vel Stol., Gheorghe Vel Com., Necula Vel Păh., Şărban Vel Post. Scrie Dumitraşco Log. — Monogramă, iscălitură şi pecete.

50. Bucureştĭ, 16 April 7176 (1668). Radu Vodă Leon, pentru «Mihart Păh., fečorul Čoaneĭ Comisul ot Zmărdăşteţ ot sud Mehdţ., şi Barbul fečorul luĭ Stepan ot Babrova», dîndu-li Mostiştea din Mehedinţĭ, şi cu rumîniĭ [nume ca: Semen, Dorin, Fulga, Belul, Bogdan, Surul, Stan Copilu, Frăţilă, Bălanu, Lupul]. Uniĭ se împart «cu Pătru Cămăraşul, ginerile Paraschiviĭ Pahr.». Maĭ departe, alţiĭ ca: Udrea Bălănescu, Zmădu. Partea Buzeştilor e cuprinsă: «Iar, cănd aŭ fost în zilele răposatuluĭ Mateĭ Voevod, dum. Radul Banul Buzescul el aŭ văndut ačastă jumătate de sat... luĭ Čoană Comisul din Zmărdăşteţ». Fusese şi un proces cu «Pătru Cămăraşul, fečorul Dančuluĭ Post. Părăianu, carele ţine o fată a Paraschivăĭ Pahr. Cocorăscul, fiind nepoată Buzeştilor, căruia i s'aŭ fost dat de zăstre ceilaltă jumătate de sat din Moştişte». Se făcuse hotărnicie de «Stoica al 2-lea Dvornic Şăntescul». Boierĭ: Gheorghe Vel Ban, Mareş Vel Vor., Radu Vel Log, Ianache Vel Vist., Şărban Vel Spăt., Neagoe Vel Cluc., Mihaiŭ Vel Post., Balasache Vel Pah., Gheorghe Vel Stol., Papa Vel Comis. Scrie Dumitraşcu Log. — Copie modernă.

51. 20 Septembre 7181 (1672). Nişte Ţiganı se *bagă chiezaş* că nu vor fugi alţiĭ: «iar, de va fi ţigan răŭ şi de va fugi undevaş», daŭ eĭ seama: «şi să l aflăm, să-l aducem».

52. 12 Iulie 7182 (1674). «Curuia biv V[l] Peh., i Costandin Brăncoveanul V[l] Post., şi eŭ Stroe Cluč. Leurdeanul» daŭ

zapis «Barbuluĭ Fil[i]şanul Vel Sluj.» că-ĭ vînd «satul Mostiştea, partea luĭ Pătru Căm[ă]raşul jum[ă]tate». Era al luĭ Petru «de zeastre de la socru-săŭ Paraschiva Peh. şi de la soacră-sa —, fata Banuluĭ Predeĭ Buzescul; deč, căndu aŭ fost acum . . ., iar Pătru Căm[ă]raşul el aŭ fostu luat o dijmărie şi aŭ fost rămas dentr'acel dijmărit să dea la Domnie t[1] 455; deč l-aŭ apucat cu strănsoare ca să dea baniĭ la Domnie; deč el, neavăndu de unde da, aŭ venit la noĭ cu rug[ă]ciune de am mersu de ne-am băgat chezaş la Husăin-Ag[a] Boşneagul, de i-am luat în chiezăşia noastra aceşt[i] banĭ . . . şi i-am dat de s'aŭ plătit de către Domnie». Moşia era pusă zălog la eĭ. Aşteaptă «o lună preste zi; atunce aŭ trimis tal. 265, ban[i] 44, iar tal[e]re 214, 88, el nu i-aŭ trimis; ci am mersu cu aceaste tal. 265 la Husăin-Ag[a] Boşneagul, ca să-ĭ ià şi să ĭ scrie în dosul zapisuluĭ. Iar el baniĭ nič de cum nu aŭ vrut să-ĭ ià, ce aŭ rămas peč[e]tluiţ la noĭ, precum i-aŭ şi trimis Pătru . . ., şi ne-am rugat de i-aŭ maĭ pus zi preste o săptămănă»; dar fără folos. Ieaŭ eĭ baniĭ de la «Isuf-Ag[a]». Nouă cererĭ la Pătru. «Iar el n'aŭ maĭ trimis nimic, ce aŭ fugit în Ţara Ungurească. Deč, fiindu cu noĭ împreun[ă] chezaş şi Barbul Fil[i]şan V[1] Slug., şi neîntămplăndu-ne noĭ a fi aič, fostu-l-aŭ apucat Isuf-Ag[a] pre dinsul, de i-aŭ plătit . . . Iar, dup[ă] ce am venit şi noĭ aič la Curte», li se cere de Barbul partea lor: daŭ partea din sat. Semnează: Costandin v[t] Post. Brăncoveanu» [pecete foarte frumos lucrată, dar neînţeleasă, cu literele: К. Б. . . .], Preda Vel Stol., Stroe Cliuč. Leurdeanul [pecete cu ramurĭ], Paraschiva . . ., Dum[i]tru Cap. ot Fratoştiţ., Mihaĭ Cliuč. Drosul mărt.

53. 1-iŭ August 7183 (1675). «Andriĭ Spăt.» dă un zapis «Badeĭ Vel Păh.» că s'a împrumutat de la el «cu 30 de galbin[i] păn la Simedru», puindu-şĭ ocina zălog, «din Hol[u]beşt[ĭ], din judeţul Vlăşceĭ». Se adauge mărturisirea că *n'a putut da baniĭ la zi*.

54. Bucureştĭ, 17 Iunie 7187 (1679). Şerban-Vodă luĭ Costandin Brăncoveanu Vel Ag[ă], snă Papeĭ Post., vnuc Prediĭ Brăncovanul, băiv Velichie Vornic, ca să hie satul Băileştiĭ ot sud Dol-

jiuluĭ». Hotarele: «de spre Hrastul la Făntăna Țiganuluĭ... Făntăna luĭ Voico... La măgură, la Banaghiia... La ulmiĭ lu Rade, în capul Prilogilor..., pănă în Grindul cel Mare... Pre unde aŭ aprinsu Preda Vornicul casele Urziceanilor, pren păru și pren copacĭ... Făntăna luĭ Dude... Făntăna lu Șărbu.. Grindul cu Mirariul... Plopiĭ lu Barac, la măgura acea mare den Seliștea Bălăcianilor, unde au aprinsu Mateiŭ-Vod[ă] casele... Grindul Beluluĭ... Valia Mușiĭ... Făntăna Meliacăĭ». Nume de rumînĭ. Simtion, Pădure, Pahonie, Peca, Dragomir Coțobăț, Buțul, Gruia, Berindeaiŭ, Gostil, Andronie, Țondră, Eftenie, Gania, Mirea, Cilea, Cornea, Ianiu, Stan Sitea, Dragomir Moldoveanul[1], Armencia, Mirea Coenescul, Coin, Voilă, Zăoș, Grozav, Penca, Baia, Moldoveanul, Mănzia, Arion, Nedea, Ispas, Tatul, Ghera, Măinea, Micul, Nistor, Nianciul, Frunteș, Lazar, Stàslav, Stan Belega, Stalia, Lepădat, Danco, Cerna Gostil, Simtion Șelariul. «Pentru că acestu sat... fost-aŭ de moșie al Dančuluĭ Vornicul Brăncoveanul de spre strămoșiĭ luĭ, Craioveștiĭ; care a fost a răposatuluĭ Mateĭ Voevod, moșul Predeĭ Vornecul Brăncoveanul, încă maĭ denainte vreame, den descălecata țărăĭ, de l-au ținut și l-aŭ stăpănit tot cu bun[ă] pace, den Domnu în Domnu, pănă în zilele lu Ștefan Voevod. Iară atunce Danciul Vornicul, stremoșul boiarinuluĭ Domnii Meale Costandin Vel Agă, el atunce n'aŭ avut nič o diregătorie de la Ștefan-Vod[ă; decĭ, fiindu Iane Ban-Mare la Craiova, și avăndu voe la Ștefan-Vod[ă]», îĭ dă satul pentru boierie. «Mihaiŭ-Vod[ă] s'au făcut rud[ă] lu Iane Banul, cănd aŭ stătu[t a fi Domnu aič în țeară... Într'aceaia David Post., tatăl Prediĭ Vor. Brăncoveanul, și cu răposatul Mateiŭ-Vod[ă], feč[o]rul Danciuluĭ Vornic, ce i-aŭ zis atunce Mateiŭ Post., și cu Barbul Post., neamul Craioveștilor... Aŭ stătut Domnu moșul Domnii Meale Io Radul Voevod Șărban. Într'aceaia Radul-Vod[ă] Șerban fost-aŭ triimis la Banul Preda Buz[e]scul, la Craiova, de aŭ fost jurat acol[o], denaintea Predeĭ Banul... După moartea luĭ David

[1] Un «Bolea Moldoveanul» se întîmpină încă într'un document de la Radu Paisie, 17 April 7048 (1540); Cartoanele Ghenadie, II, nº LI

Post. şi a Barbului Post., rămas-aŭ pre seama Prediĭ Vornicul Brăncoveanul, moşul boiarinuluĭ Domnii Meal[e] Costandin Brăncoveanul Vel Ag[ă], şi pre seama luĭ Mateiŭ Post., de l-aŭ ţinut amăndoĭ den doao, şi, dup[ă] ce aŭ dăruit Dumnezeŭ pre Mateiŭ Post. cu Domniia Ţărăĭ-Rum[ă]neştĭ, căt a fost în Domnie anĭ 22, aŭ ţinut acest sat Băileştiĭ tot den doao, şi, nu numaĭ acestu sat, ci şi toate satel[e] şi moşiil[e] ce aŭ avut de spre neamul lor Craioveştiĭ, pănă s'aŭ tămplat răposatuluĭ Mateiŭ-Vod[ă] moarte, de aŭ murit în Domnie. Dup[ă] aceaia, în urma Domnii dumnealuĭ aŭ stătut a fi Domnu ţărăĭ unchiul Domnii Meal[e], Costandin Şărban Voevod. Deč atunce fost-aŭ făcut socoteal[ă] înpreun[ă] cu preasf[i]nţiĭ patriiarşĭ, cu arhiereiĭ ţărăĭ şi cu tot sv[a]tul boiariĭ ţărăĭ înnaintea luĭ Costandin-Vod[ă], pentru toate moşiile partea răposatuluĭ Mateiŭ-Vod[ă], şi aŭ căzut a fi şi acest sat Băileştiĭ, cu toţ rumăniĭ, pre siama Prediĭ Vor.... fiindu nepot de nepoat[ă] de sor[a] răposatuluĭ Mateiŭ-Vod[ă]». Aşa e «pănă aŭ venit Mihnea-Vod[ă] Domnu ţărăĭ. Deč, fiindu el cu multă vrăjmăşie asupra neamuluĭ boerescu, aŭ omorăt mulţĭ boiarĭ, şi aŭ omorăt şi pre Preda Vor. Brăncoveanul, şi aŭ ceput a răscumpăra satele şi a lua banĭ de pre la rumănĭ, făcăndu-le cărţĭ de slobozie şi de judecie, să hie în pač[e] de rum ă nie.» Aşa face, pentru mulţĭ banĭ, şi la Băileştĭ. «Şi, scriindu-le cartea, şi cu moşie, şi i-aŭ scris la slujbă: uniĭ păhărnicei, alţiĭ la alte breasle, carii unde s'aŭ pohtit. Deč, fiindu boiarinul Domnii Meal[e] Costandin Vel Ag[ă] şi cu frate-său Barbul coconĭ micĭ, neputăndu-ş căuta de moşie», aşa ţine pănă la a doua Domnie a luĭ Grigore-Vodă, cînd fraţiĭ ridică *pără* asupra ruminilor. «Deč şi Gligorie-Vod[ă] fără dă nič o dereptate aŭ fost judecat, să fie în pač[e] rum[ă]niĭ de rum[ă nie». «Şi de atunce încoace tot aŭ fost eĭ la slujbă şi în pač[e] de rum[ă nie; iară acum, dup[ă] ce ne dărui şi pre noĭ Dumnezeŭ a fi Domnu şi biruitoriu Ţărăĭ-Rumăneştĭ», iar se plînge Constantin. Se văd acte şi se întreabă «pre toţ boiariĭ Domnii Meal[e], şi pre ceĭ maĭ bătrănĭ, şi pre ceĭ maĭ tinerĭ, cum ştiŭ de acestu sat Băileştiĭ. Eĭ toţ s'aŭ sculat de aŭ mărturisit naintea Domnii Meal[e] în Divan, cum ştiŭ şi aŭ pomenit

fiindu al boierilor den Brăncoveanĭ, al Prediĭ Vor., moşul boiarinuluĭ Domnii Meal[e]..., fiindu-ĭ de moșie den descălicata țărăĭ, de spre neamul luĭ, Craioveștiĭ.» Boierĭ : Neagoe Săcuianul Ban, Badea Vel Vornic, Radul Log., Hriza Vel Vist., Ventil[ă] Vel Spat., Cornia V[1] Cluč., Stoia V[1] Post., Barbul Vel Peh., Alixandru Vel Stol., Dumitraşco Vel Com., Şărban vt Log. Dumitraşco Log. scrie. — Semnătură, monogramă. ornamente de aur.

55. Bucureştĭ, 19 Decembre 7193 (1684). Iordache snă Neculiĭ Post. ot Coc[o]răştiĭ Capliĭ», vinde Mihuluĭ neguțtoriul» moşia luĭ de la Buc[u]reanĭ, de pre apa Colintiniĭ, dăn în județul Elh », 200 de stînjănĭ, fiecare cu cîte 88 de banĭ. Marturĭ: «Pătru Log, snă Mihalceĭ Post. ot Počvaleştĭ , «Moiseĭ sni Mihalci ot Počval[e]ştĭ», ‹Pǎrvul snă Neicăĭ Spăt. ot Cocorăştĭ , Dumitraşco fečorul Nicăĭ ot Coc[o]răştiĭ Capliĭ , ‹Mateiŭ Clučr. Pirişan , Ἰώαννης Καλλινέσκουλος μαρτ[υ]ρὸ τ' ἄνοθεν», pop Vasilie p: ot Colțea. Drag o mir ot Sti Gheorghie».

56. Bucureştĭ, 24 Decembre 7193 (1684). Părvul, denpre un[ă] cu frațiĭ mieĭ, anum[e Radul, care iaste la Moldova, i Dumitraşco, feč[o]rii Nicăĭ ot Coc[o]răştiĭ Capliĭ , vinde ‹luĭ Andreĭ neguţtoriul partea-ĭ din Bucuveanĭ. Marturĭ uniĭ din ceĭ de la n[1] precedent.

57. 22 Iunie 7194 (1686). «Mihul neguțtoriul› vinde luĭ jupan Mihaĭ Spătariul» partea-ĭ din Bucoveanĭ, cu 66 de banĭ stînjănul. Semnează «az Mihul cup[e]ț», puind şi o pecete straină. Marturĭ: «Negoiț ă] Log[o]f[ă]t Dediulescul», «Barbul ot Corbeanĭ».

58. 21 Maiŭ 7195 (1687). «Badea snă Post. Neculiĭ den Cocorăştiĭ Capliĭ dă zapis dumnealuĭ Spătariuluĭ Mihaĭ şi jupăneasiĭ dumnealuĭ, nepoatiĭ meal[e] Margăĭ Spăt[ă]reasiĭ», că, ‹fiind eŭ bolnav şi slab, şi neavănd nič un cocon den trupul mieŭ›, de vreame ci Dumnezeŭ aşa i-au fostu voia şi m'au cumpătat, de n'aŭ rămas den mene neč un rod›, li dă partea din «moşie de la Colintina», la Bucuveanĭ. Pentru că şi eu de la dumnealor mult bine şi multă căutare am avut la boala mea şi la lipsa mea.› Martur şi Iordachi, fiul Neculiĭ Cocorăscu.

59. 23 Decembre 7196 (1687). «Barbulŭ Post. ot Čuturoia, de împreun[ă] cu frate-mieŭ Costantin, snă Mateĭ Post. Buzescul», vinde luĭ «Vas[ı]lie Čorboreanul» partea sa din Mostişte. Semnează ambiĭ, şi-şĭ pun peceţile, cu arabescurĭ neînţelese.

60. 15 Iunie 7198 (1690). «Iordache Post., fečorul Neculiĭ Post. ot Cocorăştiĭ Capliĭ», dă zapis luĭ Mihaĭ Cantacuzino Spăt., că «avănd un frate maĭ mare, anume Badea, fiind nevolnic, orbŭ, olog, čungu, plin de toată pedeapsa şi nevoia de la Dumnezeŭ, neavănd nič o puteare a să hrăni, aflăndu-se şi la mare lipsă, şi de noĭ nič o căutare nu avea, că şi noĭ slabĭ eramu, dumnealuĭ, cu ce aŭ putut, l-aŭ căutat la lipsa şi la nevoia luĭ, pănă la săvărşaniia luĭ, neîndurăndu-se de dănsul, fiind jupăneasa dumnealuĭ nepoată noaoa». Badea li-a dat moşia, şi el confirmă, după ce i se maĭ daŭ 100 de talerĭ. Şi acesta pune numaĭ degetul. Marturĭ: «Barbul Fărcăşanul, Mateĭ Filipescul Stol., Preda Vel Pit., Barbul Brăt. Văt. za zaproz *(sic)*, Stroi ot Comana».

61. 29 April 7200 (1692). «Mateĭ Cliucĭ, snă Ianculuĭ Căp. de la Dobriceanĭ», dă zapis «naşuluĭ Costandin, feč[o]rul luĭ Mateĭ Post. Buzescul ot Cepturoaia», «că mi-au fostu vîndut dumnealuĭ, împreună cu fratel[e] dumisal[e], naşul Barbul, o parte de moşie ce-s chiamă Grădiştea, ot sud Rom. . . , încă den zilel[e] răposatuluĭ Şerban-Vod[ă]». Acum Mateĭ o revinde luĭ Costandin. Semnează şi «az Papa Ot[etelişeanu] v[ă]t[av] za copi» şi «Mateĭ Pah. Poenariul».

62. 9 Iunie 7201 (1693). «Orăşaniĭ ot Bae de Aram[ă], anum[e] care vom iscăli maĭ jos», daŭ zapis «Post. Gĭurchi Corcoveanul» şi luĭ «Milco», că, «părăndu cinevaş la Mărie Sa Vod[ă] pă Drăghič Cătunariul că ar fi luat de la hoţ cari aŭ prinsu astă tomnă, zloţ 500 şi cesnic de zmaragdŭ şi 2 gadaralea rebii *(sic)* şi 3 rafturĭ şi 1 părechie dă brăţărĭ dă aurŭ dă cele marĭ şi păharŭ grivnea de argintŭ; decĭ, apucăndu l Mărie Sa Vod[ă] pentru acestea, iar Drăghič plăngăndu-să cum că n'aŭ luat acestea . . ., fără căt ce aŭ luat aŭ dat seama şi aŭ scris în foe, Mărie Sa Vod[ă], dăndu-ĭ legea ca să jurea cu dumneluĭ Post. Gĭurca şi cu domneluĭ

La nº 73.

jup. Milco», se află «om derept», şi oraşul jură că e adevărată spusa luĭ: în cas contrar, «să avem a împlini noĭ cu capetel[e] şi casele nostrea». Semnează numaĭ cu numele de botez, afară de «Lupul Glog[o]van». Unul iscăleşte greceşte.

63. 17 Maiŭ 7203 (1695). Doĭsprezece boierĭ hotarnicĭ, luaţĭ «de dumnealuĭ Costandin Post. Cepturoianul şi de Mateĭ Cliuč. Dobriceanul, «şi de fraţiĭ luĭ, şi de veriĭ luĭ», la moşia Berbeştiĭ, fixează hotarele. «O crivin[ă] a Grădiştei, ce au fost în fundul Daeĭ». Semnează: «Pârvul Sluj. Pleşoian, Ivan Capt. Zătrenol, Oprea Čulescul, Radul Vladolovič ot Otetiliş, Gorgan, brat ego, ot Oteteliş, Costandin, brat eg., ot Oteteliş».

64. 4 Februar 7204 (1696). «Iane neguţtoriul, nepotul luĭ Andreiŭ ot —», dă luĭ Mihaĭ Cantacuzino Spăt. partea-ĭ din Bucuveanĭ. Semnează greceşte. Marturĭ: Mihul Cup. şi alţí doĭ Grecĭ.

65. 7 Februar 7204 (1696). «Neguiţă snă Mihart Pah. ot Smărdeşteţĭ» vinde «cumnată-miŭ luĭ Drăghič Săulescul»[1] partea din Mostişte, ce venia de la «Neagul Başcoveanul». Marturĭ: «Costandin Logf., Vasil[e] Log., Drăghič Poenar, Mihaĭ Bibescul».

66. 17 Novembre 7208 (1699). «Tănasie Portariul, împreună cu frate-mieŭ Radul, fečoriĭ luĭ Cărstiian iuz. ot Mirilarĭ», vînd «Măriеĭ Sale Raduluĭ beizadè, snă răposatuluĭ Iliiaş Voevod», partea lor din Flocoşanĭ, 1.183 de stînjenĭ, şi viile «care săntu pre lăngă mamina Siuluĭ». Marturĭ: Cornea Vel Ban, Stroe Leurdean Vel Vornic, Diicul Rudeanul Vel Log., Şerban Vel Vist., Mihaĭ Cantacuzinò Vel Spat., Βέργος μέγας κλουτζιάρης μάρτηρας, Ianachi Văcărescul Vel Agă, Costandin Vel Pit., Bunea Grădişteanul Vel Arm., Mateĭ Comăneanul Vel Căm. (?), Preda Prăşcoveanul Vel Cluč., Dicul Buicescul, Radoul Post. Creţulescul, Iordache Creţ[u]lescul.

67. 5 Octombre 7212 (1703). «Conda snă Ianı Păh. ot

[1] În condicile de documente legate ale răp. episcop Ghenadie de Rîmnic, IV, nº 53, se află un zapis al luĭ Drăghicĭ, prin care vinde o Ţigancă luĭ Damaschin, episcop de Rîmnic. Semnează şi «Mihaĭ sin Drăghič Săulescul» (24 Iunie 7221—1713).

Padin[a], ot sud Meh.» vinde luĭ «Păh. Mateĭ, snă Dumitraşco Pit. Poenariul», partea sa din Mostişte.

68. 2 Iulie 7214 (1706). «Drăghič Săulescul, dinpreun[ă] cu jup[ă]neasa-mea Mara», vinde «cumnatu-meŭ lu Mateĭ Păh. Poenarul . . ., ţiind noĭ doao surorĭ, feate lu Dumitrasco Spineanul, nepoat[e] de sor[ă] lu Mihart Păh. din Smărdeşteţ,... fiind eŭ însurat maĭ de nainte, şi pe aceale vremiĭ să întâmplas[e] fečorilor lu Mihart de răsăpiră casa tătâni-său . . ., şi, căzându-ni-s mie de pe jup[ă]neasă-m a cumpăra maĭ bine eŭ, fost-am cumpărat, şi am şi răscumpărat moşiĭ, ţăganiĭ ce am putut». Apoĭ, «dup[ă] ce s'aŭ întâmplat de aŭ luat cumnatu-mieŭ Mateĭ pe cumnată-mea Mariia», se face proces, «înnaintea dumnealuĭ Şărban biv Vel Comis Pris[ă]ceanul, fiindu dumnealuĭ judecătoriiŭ aič la Craiova». Se decide «ca să-m întoarcă baniĭ pe jum[ă]tate, şi să ţănem toate împreun[ă]». Nu se lasă Săulescul, ci merge, «cândŭ aŭ fost acum, fiind judecătoriŭ aič la Scaunul Craioveĭ dumnealuĭ Bunea biv Vel Comis Grădişteanul». Se dă aceiaşĭ sentinţă: «să fim fraţ pe toate». Îĭ cedează decĭ pămîntul de la Mostişte cumnatuluĭ. Marturĭ: Vasilie Pah. Poenar, Pană Urdureanul, Barbul Poen., Paan[ă] Com. Mărgăritescul, Ion iuzbaş[ă] ot pod-Banit[ă].

69. 5 August 7215 (1707). «Misail monahu, care m'am chemat pe numele mirenescŭ Mihu neguţtoru den Bucureşt[ĭ], din mahalao Triehstlă *(sic)*», vinde luĭ Mihaĭ Cantacuzino biv Vel Spăt. partea-ĭ din Bucoveanĭ. Scrie popa Arsenie de la Treĭ-Sfetitele.

70. 15 Mart 7216 (1708). Şese hotarnicĭ luaţĭ de Calinic Calugărul şi Drăghicĭ Vătavul hotărnicesc. «Cerdac vamăşăscu.» Semnează între eĭ şi «Ion Jăganie ot Cocorăştĭ».

71. 22 August 7218 (1710). Şese boierĭ, din partea «Caimacanilor», pentru un proces al luĭ Drăghicĭ Cauş şi Statie Pah. ot Popeştĭ, la Căptăreştĭ — mama lor era Starca — cu «Stati Păh. snu Badiĭ Pit., nepotul Neagăĭ Slug. ot Popeştĭ». Supt «Io Costandin Basarab Voivod».

72. 15 Maiŭ 7219 (1711). Constantin-Vodă «jup[ă]neaseĭ Ilincăĭ Corcoveancăĭ», fata luĭ Giurca Corcoveanuluĭ, ce are proces cu unchiul, Barbul biv vt. Log. Trimişĭ la Mitropolitul

Antim și la Radu Golescul Vel Vor., Toma Cantacozinò Vel Spăt, Iordache Crețulescul Vel Păh., Pătrașco Breazoianul Vel Sărdar. Eĭ li fac «socoteala» pentru moștenirea Giurcăĭ: «să nu să maĭ schimbe». Dacă va face Barbul, «atunce să-s pedepseaască cu mare pedeapsă, ca un om nebăgător de seaam[ă], ce nu să ține de socoteaal[ă] și de judecată». — Semnătură tremurată. Pecete mică octogonală.

73. † Io Costandin Voevod, bj. ml. gospodin zemle vlahscoe.

† Boiariuluĭ Domnii Meale Costandin Buzescu, sănătate. Cartea ce aĭ trimis, aŭ venit, și, ce scriĭ, am înțeles. Pentru bir ce ne scrii, că-ț iast[e] cu greŭ, și te rogí să te maĭ ușurăm cevaș, dă ačasta ni să pare că pă aceștĭ 20 de galbenĭ eștĭ cu nepotă-tăŭ Costandin; însă, ce se va putea, tot te vom maĭ ușura. Pentru neşte Țiganĭ dă la Mihaĭ Post. Corbeanul, ce scriĭ, am înțeles. Dă care lucru dumneata zicĭ că sănt aĭ dumitale, Mihaĭ Pit. zice că sănt aĭ luĭ; ce noĭ pen scrisorĭ, nefiind dă față, nu putem isprăvi; făr dă căt, dănd Dumnezeŭ să te maĭ scolí cevaș, veĭ veni într'acoace, și-ț veĭ isprăvi. Ce, dă vor fi aĭ dumitale, ți-ĭ veĭ lua, iar, dă vor fi aĭ luĭ, și-ĭ va ținea. Numaĭ ne pare răŭ dă dumneata, căč ne scriĭ că eștĭ tot slab și neputinčos; ci, dănd Dumnezeŭ să te maĭ scolĭ cevaș, să ca[n] viĭ într'acoace, că n'aĭ venit dă mult. Ačasta, și fii săn[ă]tos. Maĭ 11 dni, l[t] 7220. — V[o]: Boiariuluĭ Domnii Meale Costandin Buzescul, cu săn[ă]tate să să dea. — Pecete roșie octogonală[1].

[1] Pe un exemplar din cunoscutele calendare manuscripte ale Brîncoveanuluĭ, — astăzĭ în Bibl. Ac. Rom., găsiiŭ de curînd încă o foaie din ziarul luĭ (Cf pp. 126-7):

«Ὁ μέγας τῶν ὀρθοδόξων ὑπέρμαχος, καὶ τῆς εὐσεβείας ὑπερασπιστὴς καὶ τῶν ἑτεροδόξων ὁ ἀντίπαλος. ὁ θαυμαστὸς ἥρως, ὁ περιφανὴς Δοσίθεος Ἱεροσολύμων.

Mait 16 d. Cu Neculae Căl[ă]rasul am scris la Post. i la Costandin Duchitì, i părintele Iracliias.

Mait 24 d. Cu Toma Gichi, cănd aŭ mersu, am scris la părintile Panaghiotatos, macariotatos Hrisantu exaporiton, dascalul Spandonache, la Duchitì, trimițănd și jup luĭ Raz[illegible] să dea carte la macariotatos

74. 29 April 7221 (1713). Constantin-Vodă luĭ Radul Strămbeanul «şi Căpitanul Dumitraşco Hobean, Drăghicĭ Cătunarul, Vasile Cernăiane, Barbul Gălăşoianu», şi unuĭ fiŭ de popă, pentru o afacere a Corcovenilor. Ivana se plînge asupra unuĭ Postelnic, «că o ŭ dus la casa luĭ, dă-o pus la opreal[ă], şi aŭ fost bătăndu-o zioa tot de treĭ orĭ» pentru a vădi un zapis. El «s'aŭ prinsu tare că nič cu palma nu o aŭ atinsu . . ., ci ia au zis şi aŭ năpăstuit ca o muere rea, — ca doar ar scăpa». Să vadă. — Frumoasă pecete octogonală cu chinovar.

75. 18 Mart 7222 (1714). Constantin-Vodă luĭ «Costandin Cepturoianul»: i s'a plăns «Amza Păr[ă]ianul, brat eg, zicănd cum că, rămăind eĭ micĭ de părinţiĭ lor, şi avănd şi moşăĭ aci lăngă tine, care moşăĭ să chiiam[ă] Curtişoara i Grădiştea şi din Bărbeştĭ, şi aŭ maĭ venit astă toamnă de aŭ jăluit, pentru acestă moşăĭ, şi ţ-am făcut Domniia Mea şi altă poruncă, de veĭ fi avănd scrisorĭ pe aceale moşăĭ, să le scoţ acolo de faţ[ă] înnaintea megiiaşălor, iar tu nu te-aĭ uitat la porunca, Domnii Meale, că pă seamne, cum spun eĭ, n'aĭ nicĭ o scrisoare adevăr[a]t[ă], ci unbli de stăpăneşt[ĭ] moşăele oamenilor făr de nicĭ o dreptate. De care lucru iat[ă] că-ţ poruncescu Domniia Mea de a doa oar[ă] să cauţ, de veĭ fi avănd zapise bune de cumpăr[ă]toare de la părinţiĭ lor, aŭ de la eĭ, să le arăţ, să le vaz[ă]; iar, neavănd zapise, să-ĭ leş să-ş stăpăneaască moşăile părinţilor cu bun[ă] pace, pecum le-aŭ stăpănit şi maĭ nainte. Că, de va maĭ veni să maĭ jăluiască cum că nu-l laş să-ş stăpăneaască moşăele părinţilor, să ştiĭ că voĭ trimite Domniia

Andiohias i părintele Iraclias; Ap. 23 d. Cănd s'aŭ dus Costandin Sluğ. la Ţarigrad, cu el am scris luĭ Duchiti, trimiţăndu-ĭ şi t[1] 24 dupeĭ cafeà i fir; am trimis carte i un Belgher negru frumuşăl [illegible] dragomanul.

Iul. 2 d

† Aŭ purces de aicĭ Neculaĭ i Vartholomeiŭ Căl., cu cariĭ am scris la Sluğ. Cost. i la V[1] Stol. i la Duchiti i pări: Iraclias i Domničaĭ luĭ Dum[i]-traşco-Vod[ă] i Cost. Halepliul i Hagi-Cuzi; trimis-am cu eĭ şi 20 t[1] pentru mutpac la Cost. Sluğ E din 1707, după vrîsta ce se dă Împăratuluĭ Iosif.

Mea un Armaş de le va aduce făr de voia ta, şi veĭ da şi treapăd, şi nu-ţ va fi cu nicĭ o cinste.» — Monogramă şi pecete.

76. Bucureştĭ, 18 April 7222 (1714). Ştefan Cantacuzino «Mantiĭ V[1] Căpt. za lefegiĭ şi frăţ[i]ne-său Pătruluĭ, snă Mantiĭ Vistiiarul, şi nepotu-său Raduluĭ, fečorul luĭ Drăghič Vătaful», pentru nişte prăvăliĭ în Bucureştĭ, «ce săntu în Şălarĭ», «de baştină». «Iar, căndu aŭ fost atuncĭ, Măriia Sa Costandin-Vodă, cu un meşteşug ca acesta, fost aŭ pus pă Iorga Slugeariul în spinare-le ca să ĭ vănză luĭ aceaste präv[ă]liĭ şi cu pimniţa», cum şi vînd, «pentru multă supărare». «Şi nu doar că o cumpăra Iorga Slugiariul să o stăpănească el, ci, fiind pus de Măriia Sa Costandin-Vodă, şi, vănzăndu-o Manta Căpt. . . ., o aŭ fostu luat Măriia Sa de la Iorga Slugeariul. Dup[ă] ačasta, avănd măn[ă]stirea Comana o moşie ce-s chiamă Bărzeştiĭ şi Popeştiĭ ot sud Dămboviţă . . ., şi fiindu pe lăngă hotarul moşii Mării Sal[e] de la Potlogĭ, şi vrănd ca să ş maĭ înmulţiască moşiia şi să o lăţească, aŭ luatu aceaste moşiĭ . . ., făr de voia părinteluĭ Dionisie egumenul şi a tot săborul sf[i]ntiĭ măn[ă]stirĭ, de le-aŭ daosu la moşiia Potlogiĭ . . ., şi aŭ dat sf[i]ntiĭ măn[ă]stirĭ Comaniĭ aceste präv[ă]liĭ», deşi nu-ĭ eraŭ «nicĭ de un folos». «Şi, dăn voia şi porunca luĭ Dumnezeŭ mazilindu-se Măriia Sa Vodă Brăncoveanul, şi miluindu-ne Dumnezeŭ pe noĭ cu Domnia şi stăpănirea ţăriĭ aceştiia», vine egumenul cu plîngere: se află că purtarea luĭ Brîncoveanu e «un lucru făr de cale, în silă şi făr de dreptate». Se restituie la toţi ce avuse. Boierĭ: Costandin Ştirbeaĭ Ban, Bunea Vornic, Radul Dudescul Log., Radul Cantacozino Pit., Şărban Bojoreanu Vist., Pătraşco Brăzoianu Post, Neagoe Topličanu Stol., Statie Păh., Drăghicĭ Strămbeanul Med., Mihaĭ Cantacozino Comis, Şărban Hierăscul Slug., Şărban Greceanu Pitar. Const. Conţescul vt. Log. Scrie «Anghelachi snă Mihaĭ Log. ot Tărgovişte». — Pecete acoperită. Monogramă şi semnătură.

77. 3 Maiŭ 7223 (1715). Ştefan-Vodă, «voao 6 boiarĭ, anum[e] Dumitraşco Mo[rîn]glavul i Mateĭ Dobreceanul Pit. i Mateĭ Diculesculŭ — *(sic)* . . . Aicĭ naintea Domnii Meale, la Divan, în Văcăreştĭ, jălui Hamza Părăianul cum că are moşie împreună

cu Costandin Ciupturiuianul, în hotarul Grădiştiĭ şi al Berbeştilor şi Curtişoară, şi-i împresoară Costandin Ciupturiuianul partea luĭ dintr'aceste moşiĭ.» La sosirea aducătoruluĭ, un vtori Portar, să facă *alegere* după documente. Preda e învitat a-şĭ arăta şi el *cărţile*.

78. 3 Iulie 7224 (1716). Vînzare la Bucovenĭ, «dumnealuĭ jupănul Tomeaĭ». — În 27 Maiu precedent, vînzare tot acolo «jupàn Tomeaĭ, ginerile dumnealuĭ Spătaru Mihaĭ». Acesta dăduse satul ca «zeastre dumneaeĭ coconiĭ Safteaĭ, feteĭ dumnealuĭ». «Şi, căzănd dumnealuĭ Spătar Mihaĭ la urgie împărătească, n'aŭ apucat ca să nea dea baniĭ.» — Altă vînzare către Toma la 3 Iulie. — Cf. *Genealogia Cantacuzinilor*, ed Iorga, p. 348.

79. 1-iŭ Februar 7226 (1718). «Gheorghie Cantacuzinò» (marturĭ: «Radul Pop[e]sc[u] biv Vel Ban, Gligorie Băleanul, Radul Golescul, Ilie Ştirbeaĭ») dă un zapis «nepotuluĭ Mantiĭ Cămpineanul şi nepotuluĭ Părvuluĭ, fratele dumisale, precum să-s ştie că, dîndu dumneaeĭ mama, după moarte răposatuluĭ tatuluĭ mieŭ, la dumneaeĭ mama Caliţa, muma dumnealor, o păreache dă desagĭ cu 6 galbenĭ ungureştĭ, şi alte lăzĭ şi sepeate cu haine şi scule şi arginturĭ, ca să le păstreze dumneaeĭ, iar Măriia Sa răposatul Costandin-Vodă Brăncoveanul, aflăndu de acele, că săntu la dumneaeĭ, aŭ trimes cu mare înfricoşare dă le-au luat toate, făr dă nicĭ o dreaptate, neavăndu nimic a ceare şi a lua de ale noastrea. Şi dumneaeĭ mama Caliţa, văzăndu că nu le-aŭ putut ascunde, temăndu-se dă primejdie viiaţiĭ, şi văzăndu că în silà şi făr dă nicĭ o dreaptate le-aŭ luat Costandin-Vodă aceale toate de la dumneaeĭ, au cerşut cărţĭ şi răvaşă de seaamă, ca să-s ştie că toate le-aŭ luat Costandin-Vodă. Şi, luăndu eu acele cărţĭ şi răvaşă de la dumnealor, le-am dat aĉastă carte a mea, ca să-s ştie că de la dumnealor toate le-am luat, şi eu sea-m cautu cu casa luĭ Costandin-Vodă, iar dumnealor să aibă bună pacea dă către noĭ, — că nimic la dumnealor n'aŭ rămas.» — Pecete roşă, octogonală cu vulturul bicefal, coroana şi Г Є Р . . . — Caliţa Cîmpineanu era fata luĭ Drăghicĭ Cantacuzino, fratele luĭ Şerban-Vodă. V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 108.

80. Craiova, 14 Februar 7228 (1720). Administrația dă carte luĭ «Costandin Strămbeanul deputatul», ce a avut proces cu Mateĭ Brăiloiul Vornic de Jiul de sus, pentru 200 tal. I se împlinise acestuia nişte vacĭ, şi dă şi un armăsariu, drept t[l] 50, şi un cal, drept t[l] 30».

81. 15 Mart 7228 (1720). Ilie Ştirbeaĭ biv Vel Vist., Petre Obedeanul biv Vel Vor., Ghiorghiță Socoteanul Comisariul, Costandin Poenariul Vornicul ot Dolj», puşĭ de episcopul Damaschin şi «Măriia Sa Ghiorghie Cantacuzinò beizadeà» şi de ceilalțĭ «boiarĭ depotațĭ», împart pe Dumitraşco şi Şerban, fiiĭ luĭ Pană Urdăreanul Slug., «ce sintu făcuțĭ cu jupăneasa Dumitra fata Corneĭ Banul», — şi surorile: Mariia, Andreiana, Zoița, «care feate săntŭ făcute cu jupăneasa Safta», a doua soție: făcuse întăiŭ o încercare «Ioan arfimandritul, egumenul ot Hurezĭ».

82. 20 Februar 7230 (1722). «Nicola cojocariul Chiprovičanul» dă zapis «Corneĭ Brăiloiul, snă Corneĭ Marele-Ban, pentru că, avănd eŭ aicea în Craiova, casă şi bordeaĭ, făcute de mine aicea lăngă părintele Dosofteu Brăiloiul, fratel[e] dumnealuĭ, şi lăngă porta dumnealuĭ căpt. Staico Bengescul, Consiliiariu, şi lăngă dumnealuĭ Post. Costandin Strămbeanul», — i le vinde. Semnează şi fiiĭ: «Mateia, Luca, Ivanŭ», «D. mon. Brăiloiul», «Staico Ben gescul]», «C. Strănbeanul».

83. 14 Mart 7230 (1722). «Jupănul Lilea» vinde luĭ Strîmbeanu «locul ... de casă de aicĭ din Craiova». Semnează el, bulgăreşte, şi «D. mon. Brăiloiul», «Staico Bengescul , Co· Băleanul». «C. Argetoianul».

84. 20 Iunie 7230 (1722). «Ilinca Čorobăreanca», cu fiiĭ: Dumitraşco şi Mihaĭ, vinde luĭ Constantin Postelnicul Strămbeanul partea eĭ din Mostişte. Marturĭ: «Savva El. egumen Strehai, Mateĭ Glogovean», «Milco Post.», «Costandin Brăiloiul , Barbul Cernicanul, sănŭ Balicăĭ Spăt.», «Preda Capt. Cernicanul .

85 Craiova, 16 Iulie 7231 (1723). Diată a luĭ Manta Cìmpineanu. Pusese pe «părinte Stefanŭ ipopsifios de aŭ iscălitŭ la ceaialaltă boal[ă] a mia» [1]: lăsase «casele din Bucureştĭ Dos-

[1] În cartoanele episcopuluĭ Ghenadie de Rîmnic, la Ac. Rom , IV, p. 87, se păstreazĭ actul din 15 Octombre 1726 pentru întărirea luĭ Ştefan ca episcop. Cf. Iorga, *Ist. lit. rom.*, I, p. 436 n 1.

pineĭ, pentru a l griji». «Iară acumŭ, făcându-mĭ cas[e] în Craiova», le lasă pe acestea. Celelalte, să fie «ale luĭ Vasilie nepotul mieu, Mogoşescu». «Iară moşiia Câmpineĭ să rămâe fraţilorŭ miei.» «Frăţine-mieŭ Părvul», Ţiganiĭ. Restul din «căştigul ce amŭ căştigat din mila luì Dumnezăŭ şi din mila prea-înnălţatuluĭ nostru Împăratŭ», îl lasă soţieĭ. Semnează: «popa Ioan eclisieariul de la biserica cea mar[e]», «Ananiia egumenul Jitiianu, duhovnicul dumnealuĭ», «D. Brăiloiul», «I[li]i Ştirbeaĭ», «G. Vlasto», «C. Strănbeanul», «Ion Băleanul Vel Portar», «Costandin Obedeanul Vor.», «Şărban F^r^ Vor.», «Costandin Argetoianul», «Milco Lup[o]ianu Vor.» — «La săvărşirea mea, după ce am luat cinul călugărieĭ, auzind de părintele Ştefan Ippopsion de la Rămnic, cum că iaste şi Sfinţiia Sa spre săvărşire [1], lasu pe Sfiinţia Sa părintele Dosofteŭ şi pe dumnealuĭ Consileariul Ilie în locul părinteluĭ Ştefan; Avgt. 8 d., l^t^ 7235. Eŭ Mihail ieroshimonah, stareţul şi d[u]hovnicul Sfiinţii Sal[e] părinteluĭ Nicodim Cám., am scris cu învăţătura Sfinţii Sale.»

86. «Manta Cămpineanul, id est: Manta Kempinanul», către generalul Tige. Ştiind «aequitatem et humanitatem, quibus optimum duarum provinciarum regimen stabilitur», face o plîngere, arătînd întăiŭ că va fi veridic, «iuxta quod in augustissimi nostri Imperatoris servitio iuramentum deposui». «Inter eos boiarones qui, ex partibus turcicis exulantes, modesti et incogniti huc se transtulerunt, quidam Vassilia Mogossescul, elatus et ubique manifeste comparens, iniustum contra me processum in causa debiti tempore adhuc bellici tumultus contracti intentat, licet de eiusmodi debitis non exigendis ab Excellentissimo domino piae memoriae comite a Stainville deliberatum emanaverit, quod hucusque observatum fuit; quod autem mihi extremam afflictionem affert, coram publicis sessionibus, conventibus et conviviis mea hac in provecta aetate et exili valetudine meam famam criminationibus et conviciis audet dilacerare. Cum ille Coronae nobiscum foret, mutuo ab eodem thaleros 100,

[1] El moare la 20 ale luniĭ (*o. c., l. c.*).

datis obligatoriis, accepi. Subsequenter, cum, caesareas partes et nostram sequi fortunam renuens, cis-alutanam se contulisset, a meo fratre Pervolo thaleros 200 pariter mutuo sumpsi, ex pecunia quam ad manus dicti mei fratris praefatus Mogossescol reliquerat.» Pîrvu-ĭ cere baniĭ, prin negustorul «Pandasì»: dă 120; pentru rest să-ĭ vîndă nişte oĭ. Deinceps, cum a praefato Mogossescul, requisitus a domino Benzescol, thaleros 500, quos ipsi debebat, recepissem, idque ad eius notitiam pervenisset, sponte sua me requisivit ut pro pretio dictorum thalerorum 500 domum bukurestiensem propriam meam (ut apparet ex instrumento divisionis bonorum meam inter matrem et fratres a'que me factae) ipsi divenderem ... Ex Ias eandem mihi instantiam per literas fecisset.» Venit în Oltenia, Mogoşescul cere acum ceĭ 100 d'întâiŭ, 80 restul de la frate şi aceştĭ 500, cu «dobînzĭ exorbitante». Ba maĭ cere şi un rest de 300, rĕmaşĭ la fratele luĭ. Era pe atuncĭ foarte bolnav. Guvernul face o învoială între eĭ, pe care Mogoşescul o rupe după douăsprezece zile, răzimat pe protecţia rudeĭ sale Şerban Grădişteanul, şi-l insultă. Anexată învoiala. Manta e calificat de «supremus provinciae commissarius» (Craiova, 19 Februar 1727). Îl scot dator pe Manta cu 680 de leĭ. — De Tige decide, la 20 Iunie 1727, ca Mogoşescul să fie sfătuit a se ţinea de învoială, căci «res est notoria boierones et subditos Valachiae transalutanae ad exsolvenda huiatibus cisalutanis debita activa disponi hactenus non potuisse, adeoque iniustum videretur hos ultimo dictos adstringere, ut debita illis exsolvant passiva».

87. 12 Ianuar 7237 (1729). Judecată a Brătăşanilor: Costandin, Preda, Diicul sin Şărban, Şătrariul Drăghicĭ şi Fota, şi «care maĭ sănt Brătăşaniĭ», cu răzăşĭ, pentru o vie la Gărdeştĭ.

88. 18 Februar 7237 (1729). «Noĭ boiariĭ Brătăşaniĭ, anume», etc., vînd vie la Gărdeştĭ «dumnealuĭ văruluĭ nostru Costandin Strămbeanul Consiliiariul».

89. 11 Iunie 7238 (1730). «Ilinca Čorobăreanca, dinpreun[ă] cu fii-mieĭ Dumitraşco şi Mihaĭ», zălogeşte luĭ C. Strănbeanul Čorobăreaniĭ. Avuse o datorie la acesta şi, după

multe termine prelungite, «aŭ trimis la mine de m'aŭ adus aicĭ la Craiova». Martur: Barbul Zătreanul Căpt.

90. 17 Iunie 7238 (1730). «Foia de zestrile dum. jup[ă]neaseĭ Predeĭ Cepturoaiancăĭ.» «O cunună de aur», «un inel de aur cu zmaragdŭ albŭ s'aŭ îngropat cu el răposatul fiiul dumneaeĭ»; «nasturĭ bătuţ cu mărgăritar, cu zmarand în vărfu: sănt la dumnealuĭ Şărban Ştirbeaĭ ... Sucnă de tabin piersăcie», «mînecĭ de tulpan cu colţurile de fir, cu fluturĭ de argint poleiţ» la o ie. «Scoarţă de Ţarigrad.»

91. Craiova, 12 Septembre 1734. «Brăiloiul» dă un zapis «nepotuluĭ Costandin Strănbeanul, Com.», pentru o moară [1].

92. Craiova, 28 Decembre 1735. Administraţia imperială către «dumneavoastră 4 boiarĭ, care sănteţĭ luaţ de dumnealor Radu şi Ion Bengeştiĭ, fraţĭ, fii răposatuluĭ dum: Staico Bengescu, şi de vara dumnealor, jup[ă]neasa Mariia Băleanca, pe care o aŭ ţinut dumnealuĭ răpoosatul Ion Băleanul, ce aŭ fost Consiliiarĭ, ca să-ĭ îndreptaţĭ pentru lucrurile de clironomie ceale părinteştĭ»: să caute «la Bengeştĭ» procesul cu C. Strămbeanul, pentru zestrea fiiciĭ luĭ.

93. «Preda Buzasca» şi «Mariia Buzeasca» către administraţia olteană, în procesul cu Tismana. «Am văzut cărţile mă-

[1] În hîrtiile d-luĭ Tzigara-Samurcaş se află asupra Brăiloilor, pomeniţĭ şi în documentele noastre, o sumă de lămurirĭ, din care extragem aicĭ notele ce urmează: 28 Ianuarie 7173 (1665): vînzare de munte de Mateĭ Brăiloiŭ şi «Costandin săn Odrea Brăiloiŭ» 15 Mart 7193 (1685): vînzare de rumîn către «dumnealuĭ Cornea Post. Brăiloiul», la Orbĭ. 13 Novembre 7197 (1688), martur «Drăghicĭ Brăiloiul (şi, se pare «Breahă» Brăiloiŭ). 21 Iulie 7233 (1725), «din Vădeaniĭ»: judecată a luĭ Stanciu Bengescul între Fotea şi Barbu, fiiĭ răposatuluĭ Drăghicĭ Brăiloiul şi Stanciu şi Barbu Brăiloiul, pentru acea moşie: se menţionează şi «Sfinţiia Sa părt Dosihteŭ Brăiloiul». 24 Septembre 7231 (1722): vînzare de moşie către acelaşĭ călugăr Brăiloiŭ. 23 Octombre 7232 (1723): altă vînzare către el. I a 29 Iunie 7234 (1726): se vinde o parte din Turcineştĭ, de faţă cu Barbul şi Fota Brăiloiĭ. 15 Iunie 7249 (1741): vînzare de Ţiganĭ din partea luĭ Diicul Brăiloiul (pecete cu leul, avînd sabia în mînă şi iniţialele D. B. Jos «Ileana (?) Brăiloaica»). La 1767, Radu Brăiloiŭ biv Vel Pitar. La 20 Iulie «Barbul, sin Barbul Brăiloiul» îşĭ vinde munţiĭ, «împreună cu mumă-mea Ancuţa şi cu soru-mea Mariuţa». La 6 Mart precedent vinde munţiĭ şi «Costandin Brăiloiul». La 13 Octombre şi Mateĭ Brăiloiul. Cf. şi *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 284 n 3.

n[ă]stireĭ Tismeaneĭ, şi iaste dată acea moşie [Balta Vearde] de jupăneasa Caplea Buzasca, de căndŭ aŭ venitu Şerban-Vodă de la Beci, încă fiindŭ Domniia la Cerneţ. şi aŭ fostŭ trăindŭ şi Cămăraşul Pătru Milescu, care zicŭ eĭ că aŭ fostŭ zăstraş; şi, mergăndŭ Domnia la Bucureştĭ, l-aŭ trimis capichihaia la Ţarigradŭ, şi, dup[ă] ce aŭ venitu de la Ţarigradu, aŭ murit... Să scoaţ[ă] foaia de zeastre, dar să nu ià moşiia numaĭ cu gura.» — Se pune resoluţie la 17 Februar 1736.

94. Craiova, 27 Iunie 1736. C. Strămbeanul către «chesaricasca administraţie». «Pentru gineri-mieŭ Ion Beangescul, şi eŭ auziiŭ că s'aŭ însurat, — care să dea Dumneazeu să trăiască şi să-i fie dă buc[u rie, măcar că s'ar fi căzut, dup[ă] cum ne porunceşte sfânta pravilă, să jălească anul acel dă'ntăĭ dăplin, ca pe o soţie a luĭ». Pentru *pomenire,* a cerut a se trimite *gătirea* la el, şi încă nu s'a făcut, «şi cu nădeajde dm: mi-aŭ rămas copila nepomeanită; ce va priceape cu înnalta înţelepciune chesaricasca ad: ce dor aŭ avut dă soţia luĭ cea dă'ntăĭ». Cere a nu se deschide o ladă cu zestre, ce se află la mănăstirea Polovracĭ.

95. Decembre 7248 (1739). Constantin Nicolae Vodă dă voie lui «Costandin Strănbean», să-şĭ caute Ţiganiĭ orĭ-unde. — Pecete octogonală cu chinovar.

96. 2 Maiŭ 7248 (1740). Maĭ mulţĭ boierinaşĭ, între cari şi Costandin Dobriceanu, daŭ zapis «la măna dumnealuĭ Costandin Ştirbeĭ..., pentru moşiia Grădeştiĭ, care iaste lăngă Cepturoaia», că aŭ auzit, fiind vecinĭ, «ca acastă moşie Grădiştea iaste de de mult a dumnealor Buzăştilor veache, tot Buzăştiĭ aŭ stăpănit-o pănă acum, iar acum să scoală Părăianiĭ zicănd cum că ar fi fost a lor maĭ denainte vreme. Noĭ de acasta mărturisim cu sufletele noastre, înnainte luĭ Dumnezăŭ şi înnaintea judecăţiĭ, cum că Părăiani n'am pomenit noĭ, nicĭ alţĭ bătrînĭ, de căte 100 de anĭ, nu ne-au spus ca să fi fost stăpănitorĭ Părăiani pă acel hotar, afar ce ştim s'aŭ sculat iar în zilele luĭ Ştefan-Vod[ă] Părăiani dă zicea cum că iaste acea moşie a dumnealor, şi s'aŭ dus şi la Măriia Sa Ştefan-Vod[ă], şi s'aŭ judecat; şi, de atuncea pănă acuma, am văzut tot pe

Buzăştĭ stăpânindu acea moşie, iar pe Părăianĭ nu i-am văzut stăpânind».

97. 7 Maiŭ 7249 (1741). «Costandin Hargetoian, biv 3 Log[f], fiul dumnealuĭ răposatuluĭ Costandin Hargetoianul biv Vel Pit.», vinde «dumnealuĭ neanii luĭ Costandin Ştirbeaĭ Post.» Gruia în Mehedinţĭ[1]: «partea mea de moşie şi partea dumneaeĭ Spătăreaseĭ Stăncăĭ . . .; care aceaste părţĭ de moşie îmi sânt şi mie rămasă de la dumnealuĭ răposatul moşu mieŭ Mihaĭ Cantacozinò biv Vel Spătariŭ». Preţul e 40 de banĭ pe stînjăn. Semnează: «Ion Bengescu» şi «C. Arget., biv 3-ti Log.»

98. 25 Februar 7250 (1742). «Neofit Mitropolitul Ungrovlahieĭ» judecă un proces al «dumneaeĭ jupâneasa Dospina Strămbeanca biv Vel Pit., ce aŭ fost maĭ nainte soţie răposatuluĭ Mantiĭ Cămpineanul», cu «cumnatele dumneaeĭ, anume jupâneasa Ilinca i jupâneasa Chiajna, Cămpineancele». Acestea declară că Manta la facerea diateĭ «nu aŭ fost cu minţile întregĭ, nicĭ ş'aŭ fost în fire». Se constată pe ea întărirea de Damaschin de Rîmnic «şi de răpoosatul chir Stefan ipopsifios». Nu se aduc marturiĭ făgăduiţĭ pentru nebunie. Trimite la ele pe archimandritul Varlaam Aninoşanul. Aduc pe «jupâneasa Despa Vistereasa Ştirboica»: se trimite la ea «chir Calinic Mireon . . ., fiindu-ĭ şi duhovnic»; şi ea-l declară sănătos pe Manta cînd a scris. Se maĭ trimite la ele şi «cucearnicul prot. chir Emanuil»: nu maĭ aŭ marturĭ. Pierd procesul.

99. 12 Februar 7251 (1743). «R. Bğ. [Bengescu], biv Văt. za aproz», Mateĭ Milescul, Mateĭ Vlădoianul, Părvul Ruşianul, arată că «din porunca dumnealuĭ Antonache Caliiarh Vel Ban», s'aŭ judecat înnaintea lor «dumnealuĭ Costandin Ştirbeaĭ Post. cu dumneaeĭ jupâneasa Mariia Buzasca, mătuşa dum[nea]luĭ, pentru pricina unor moşiĭ, anume Cepturoaia, Floreştiĭ şi Strejăştiĭ, care moşiĭ maĭ nainte vreame, la aşăzământul părinţilor

[1] Pe atuncĭ Ban al Craioveĭ era Manolachi Lambrinò, de la care s'a păstrat un act anterior cu o zi documentuluĭ nostru. La 30 Mart 7252 (1744) e Iordachi Moruzi, «Muruz» (Cartoanele Ghenadie din Rîmnic, VII, p. 145).

dum[nea lor, când s'au împărțit, așa s'aŭ tocmit și s'au așăzat, ca să ție pentru Scaun și pentru temeĭ dum[nea]luĭ Costandin Știrbeaĭ moșiia Cepturoaia și dum[nea]luĭ Costandin Buzăscul să ție, iar pentru Scaun și pentru temeĭ, moșiia saŭ satul Floreștiĭ od sud Dolj; iar moșiia Străjăștiĭ aŭ remas dă frat, după cum aŭ arătat dum[nea]luĭ Costandin Știrbeaĭ o foae iscălită dă dumnealuĭ Stroe Vel Dvornicul, Diicul Vel Logf., Radul Vel Stolnic, Ianache Văcărescul Vel Agă, care boiarĭ aŭ fost orănduiț din porunca Mării Sale Costandin-Vodă Brăncoveanul ca să-ĭ împarță și să-ĭ așază». Supt Nicolae Mavrocordat, «s'aŭ mutat dum[nea luĭ Costandin Buzăscul din Floreștĭ în Strejăștĭ, și aŭ rămas Floreștiĭ dă fraț. Dar Costandin Știrbeaĭ, nefiind odihnit, zicănd că moșiia Strejăștĭ iaste maĭ mare de căt Cepturoaia, ci căuta Costandin Știrbeaĭ, aŭ să ție Mariia Buzasca Floreștiĭ, după împărțala acelor maĭ sus numițĭ boiarĭ, și Strejăștiĭ să rămăe dă fraț, aŭ, dă vreme ce aŭ apucat de aŭ făcut Mariia Buzasca temeĭ în Strejăștĭ, și nu poate să-ș mute din temeiul dumneaeĭ, să să măsure moșiia Strejăștiĭ cu moșiia Cepturoaia și, pă căt va treace maĭ mult în Strejăștĭ și i s'ar face partea dumnealuĭ Costandin Știrbeaĭ, să aibă a da Mariia Buzasca moșia într'alt loc, au din Oboga, au din Bărbeștĭ, aŭ din Floreștĭ. Măcar că Mariia Buzasca răspundea, de zicea cu[m] nu ș'au căutat maĭ nainte vreame acest lucru; dar dum[nea]luĭ Costandin Știrbeaĭ aŭ răspunsŭ că ș'aŭ căutat maĭ nainte, dar nu s'aŭ putut isprăvi, că aŭ dat răzmirița. Decĭ noĭ așa am socotit: să dea Mariia Buzasca altă moșie, trecănd în Strejăștĭ moșie maĭ multă, — că așa am socotit că iaste cu dreptate. Iar, dă s'ar găsi vre un așăzămănt făcut de dumnei jupăneasa Preda Buzasca cu dumnealuĭ Costandin Buzăscul, nepotul dumnei, pentru această pricină, în ce feal va fi acel așăzămănt, așa să ție.»

100. «Foi de împărțeala Țiganilor, den căț țiganĭ s'aŭ găsit de aĭ dumnealuĭ răpoosatuluĭ moșuluĭ mieŭ Costandin Știrbeaiŭ, biv Vel Ban, ce i-am împărțit cu dumneaeĭ mama Despa Știrbeaica Vistereasa; fieștecare Țigan anume, pecum arată în jos; Sept. 10 dni., lt 7252.» Semnează ea și fiul Constantin.

101. 20 August 7252 (1744). Popa Neofit din Cepturoaia

arată luĭ Costandin Știrbeaĭ Post. «păcum o diiată care iera la dumnealuĭ răposatul Șărban Știrbeaĭ, de la părințăĭ dumnealuĭ, lăsată și, pănă cănd aŭ datŭ răsăvelele *(sic)* acestea, aŭ fostŭ la dumnealuĭ și s'aŭ îngropatŭ cu multe scrisorĭ și, diintr'aceaia, fiinîndŭ tot într'u locŭ, într'o avscunzîtoare, aŭ venit Turciĭ și aŭ găsătŭ acea cunzătoarea, și aŭ luatŭ ce aŭ fostŭ acolo totŭ, și toate scrisorile le-aŭ băgat în focŭ; numaĭ s'aŭ găsăt o foae rupŭtă din diiata aceaia, iar altă nu s'aŭ maĭ găsătŭ nimică».

102. Mart 7253 (1745). Cîmpineanu fiul, probabil, arată că a primit de la «dumnealuĭ tata Costandin Strămbeanul» ce i-a lăsat în diată «răposata mama Dospina».

103. 1[iu] Octombre 7254 (1745). Testamentul «Dospineĭ Strămbeanca» (pecete cu doĭ porumbeĭ și «Dp.», supt o coroană). E «jupăneasa dumnealuĭ jupan Costandin Strămbeanul biv Vel Pit.», care trăia încă. De moare la Craiova, să fie dusă la Mănăstirea dintr'un Lemn, și să i se puie oasele «în tindă, de-a dreapta, unde șăd maicile». De moare însă la Bucureștĭ, s'o îngroape la Sf. Nicolae, unde i-s și părințiĭ. La 40 de zile, «să să îmbrace o fată de boerenaș săracă cu roche dă cutnie, cu gheordie de hatai de Sacăz, blănită cu pîntece dă săngeap, și cu zagarale dă haneale dă sangeap, cu chingă, cu călțunĭ». Pentru pomenirĭ, lasă și «locul cu casele den Buc[u]reștĭ, ce aŭ fost ale Priseceanuluĭ», «care umblă cu chirie». «La bisearica noastră den Buc[u]reștĭ, dă la Șălarĭ, unde iaste hramul Sti Nicolae», 800 de talerĭ. «Am și la dumnealuĭ iubit soțul mieŭ Costandin Strămbean banĭ daț împrumut, galbenĭ de aur 80, care fac t[l] 293, banĭ 40, și, banĭ de argint, zloț 640, care fac t[l] 450, — cu zapis, și t[l] 300 i-am dat făr zapis, dă ș'aŭ dat la împrumutarea dumnealuĭ.» «Nepoțiĭ mieĭ de frate: Iorga și Costandin.» «Nepotu-mieŭ Mateiŭ Fălcoianul.» «Un inel dă ceale nemțeștĭ.» «Nepoateĭ Saftiĭ Drugăneascăĭ» și fiilor Costandin și Scarlat. «Mariuțiĭ Buc[u]reascăĭ, nepoată-mea.» «Copiilor fii-mea Dumitraniĭ, ceĭ vitrege: Dinuluĭ și Ancuțeĭ și luĭ Drăghič.» «Lealea Preda Buzeasca.» «Prăvăliia den Craiova, care am cumpărat-o de la Ivașco Log.» «O dulamă de canavăț îmblănită.» «Finuluĭ

Mihului o bivoliță cu puĭ.» «Nepotuluĭ mieŭ Costandin, la suroru-mea Marieĭ», «Ancuții finiĭ Stoicăĭ Berindoaicăĭ». «Sănt 6 lingurĭ cu cuțitele lor și 2 solnițe de argint.» Epitropĭ: Climent de Rămnic, care și semnează, în foarte rea scrisoare, și soțul, precum și finul, Mihul biv V[1] Arm., «ca pă unul ce l-am cununat și i-am botezat copii».

Adaus. «Să vorbească cu Sfinția Sa părintele Vlădica chir Neofit ot Buc[u]reștĭ pentru cartea de afurisanie a patriiarhuluĭ, ce aŭ fost făcut-o asupra mea Afenduli pentru ceale ce i-aŭ fost luat răposatul soțul mieŭ Manta Cămpineanul la vreamea răzmerițiĭ ceĭ de'ntăiu, ca să să spargă acea carte, și să să aducă blagoslovenie de la părintele patriarhul; măcar dă s'ar și cheltui ceva, dar acest lucru jos să nu rămăe, — că la mine n'aŭ maĭ rămas decăt 8 diemănțeale, den care treĭ le-am dat la lealea Bălașa Bleajoianca, jup[ă]neasa luĭ Afenduli, iară 5 diamănțeale aŭ rămas; ce un diiamănțal dă acealea este făcut un ineluș; ce să să dea inelușul acela, cum iaste, iar 4 diemănțeale să să plătească cu banĭ.» Face un paraclis la Bucureștĭ: «și, de va fi loc la ușa paraclisuluĭ, să zugrăvească pe dumnealuĭ soțul mieŭ Costandin Strămbean și pă mine, și să mă zugrăvească cu copilul mieŭ, anume Costandin Cămpineanul, care l-am făcut cu răposatul Manta Cămpineanul».

104. 7 Novembre 7254 (1745). «Noĭ Caimacamiĭ Scaunuluĭ Craioveĭ»: «Velisarie vătaful de pușcărie de la Bucureștĭ», e trimis de «dumnealuĭ Iosif, Vel Arm.», pentru niște «Țigance domneștĭ», luate de Țiganiĭ «boiarilor Buzăștĭ». Merge «dumnealuĭ Costandin Știrbeaĭ Post., ce să trage den neamul Buzăștilor, și cu dumneaeĭ jupăneasa Mariia Buzeasca, ce aŭ fost soție răposatuluĭ Costandin Buzescul Vornicul», și se plînge. Domnul restituie, prin «dumnealuĭ Iordache ce iaste ispravnic, peste Țiganĭ». «Vătașiĭ de Țiganĭ, anume Dumitru Burghiaoa ot Tărgoviște, Alexandru Vărnava ot Piteștĭ, vătaful de rudarĭ, și vătaful Părvul Bărnescul ot tam.» Semnează patru boieri.

105. 17 Iulie 7254 (1746). «Mihaĭ C[t]. Văt[af] [za] Ap[rozi]»

către «Milco v[t] Arm. ot Craiova», dîndu-ĭ Răsipiţiĭ, pentru o datorie. Martur: Părvul Cant. biv Vel Stolc.[1]

106. Octombre 7256 (1747). Vînzare către jupănul Moscŭ Pană» a moşieĭ «ce am fost luat-o de la dumnealuĭ biv Vel Văt za aprozi Mihaĭ Cantacoz[i]nò, pentru «datorie ce aŭ fost la dumnealuĭ: t[l] 110», — la Răsipiţĭ. Semnează: «Eŭ Dumitraşco snă Svia», Dumitrana soţiia luĭ Milco Sfiia».

107. 1-iŭ Novembre 7256 (1747). Zapisul luĭ „Μόσχὼς Πάνω" către C. Strămbeanu biv Vel Stolnic, pentru Răsipiţĭ, «de la Dumitraşco Sfiia i de la cumnată-sa Dumitrana». I-o cedează pentru baniĭ daţĭ. Marturĭ: «Co. Băleanul biv Vel Stolnic, Radul Socoteanul biv 3[ti] Logft.» «Dum. biv Vel Şăt.», «Dumitraşco Zătreanul biv 3[ti] Logft.», «Ion Bengescul, M. Vladoianul», «Fota Vladoianul».

108. 1-iŭ Ianuar 7256 (1748). «Stanca Spat., ce am fost jupăneasa răposatuluĭ dumnealuĭ Raduluĭ Cant. biv Vel Spat., dinpreună cu fie-mea Safta Cant.», dă zapis Stolniculuĭ C. Strămbeanu, pentru partea din Răsipiţĭ ce-ĭ vinde: cu 40 de banĭ stînjenul, «care fac t[l] 16.419». La ambele: «Stanca Spat.» şi «Safta Cant.», e aceiaşĭ pecete cu vulturul bicefal. Marturĭ: «Părvul Cant. biv Vel Stolc, Pr. biv Vel Stolc.» *(sic)*, «Părvu Cantacuzino Vel Medčr.», «Mihaĭ Cantc. Vel Arm.», «Radul Cantcz. 3-ti Postel.»

109. 2 April 7257 (1749). Fiiĭ luĭ Iordachi Pit. scriu pentru moşia Drănicul din Dolj, ce o zălogise tatăl lor la Pană Urdăreanul, iar fiiĭ luĭ o vînd la «răposatul Ilie Ştirbeaĭ», de la care trece la Strîmbeanul. I-o cedează. Marturĭ: «G. Greceanul Vel Vor., Costandin Brănc. Vel Logft., Barbul Văcărescul Vel Vist.», etc.

110. 10 Octombre 7258 (1749). «Stanca Spat.» şi «Safta Cant.» (peceţĭ deosebite, cu vulturĭ bicefalĭ). «Pentru moşiia Gruia i moşiia Răsipiţiĭ i moşiia de l[a] Morĭ, cariĭ sănt peste Olt, aceste moşiĭ, partea răposatuluĭ Spătariuluĭ Mihaĭ, unchiumieŭ, împreună şi cu alte moşiĭ de acolò, — viindu-să, la împăr-

[1] Cf. publicaţiile mele relative la Cantacuzini · într'un act din 7253 (cartoanele Ghenadie de Rîmnic, VII, p. 148) semnează ca martur şi «Şerban C[t] (Cantacuzino) biv Vel Pah.».

ţeală, în partea nepotă-mieu Dinul Argintoianu», — acesta «să-ş stăpănească partea moşu-său Mihai Spăt.». La Răsipiţĭ, Stanca declară că a vîndut numaĭ partea eĭ, şi nu a Spătaruluĭ, adecă, acum, a luĭ Dinu. *P. S.* «Iar, pentru moşiia Răsipiţĭ, eŭ ştiŭ că iaste hrisov numaĭ parte socru-mieu Costandin Stol.; ci, dovedindu-să în hrisov cum că iaste numaĭ parte socru-mieŭ, nepot[u] Dinul să aibă a-ş căuta cu veriĭ dumnealuĭ; iar, de să va dovedi cum că iaste şi parte dumnealuĭ Mihaĭ Spăt, atuncea nepot u Dinul să aibă a-ş stăpăni parte dup[ă] cum îĭ scrie în foaia de împărţeaal[ă].»

111. C. 1750. Hotărnicie a opt boiarĭ «luaţĭ cu cartea dum[nea]luĭ Ianache Hrisosculeos, Vel Ban al Scaunuluĭ Craioveĭ, la moşia «Orez» saŭ «Urez» din Rumanaţĭ. Se arată cărţĭ de răscumpărare de la Buzeştĭ. — Copie.

o 112. Craiova, 20 Februar 1750. Avăndu pricin[ă] cu dumnealuĭ nepotu-mieu Costandin Ştirbeaĭ pentru căte scrie aicea maĭ jos, m'am aşăzat cu dumnealuĭ, ca să nu maĭ fie pricin[ă şi gălčav[ă] între noĭ: [Vor lua în jumătate din moşia, *frăţească* până acum, a Berbeştilor. Din cămpu, iară pădurile, cate dobitoace să vor băga pă moşie, să avem a lua suhatul în doao, frăţeşte. Aşijderea şi pă celalte moşăĭ, iară să avem a lua venitul în doao, păcum aŭ luat maĭ nainte părinţiĭ noştriĭ. Iară cari din noĭ să va întinde maĭ mult, să iă fără dă cale, fără dă judecat[ă], fără dă dreptate, maĭ mult, să fie supt globa, de or-ce judecat[a] vom merge, sà ias[ă] cu ruşine. Iar, neplăcăndu-ne, aŭ la o parte, aŭ la alta, să avem a ni lua hotarnicĭ să ne îndrepte. Aşijdirea şi pentru moşăia Floreştiĭ, să avem a împărţi venitul în doao; păcum şi oameni din sat, să avem a-ĭ împărţĭ în doao, ca să ştie fiştie-cari om pă stăpănu-săŭ, şi ca sà nu maĭ facem pricină între rumănĭ să săchiri (*sic*) că aŭ lucrat dă la un stăpăn la altul... Craiova. Mariia Buzeasca. Barbul Zătrenul mart.»

113. 1^iu^ Maiŭ 7259 (1751). Hotărnicie la Oreviţa, Bolboşanĭ, Gogoşiĭ din Mehedinţĭ, ale Mitropolieĭ. «Drumul Străhieĭ... Făntăna cu metaniile... Lacul cu ţipirig... S'aŭ înfierat 2 gărniţe, şi s'aŭ pus piatră... Poiana Fauruluĭ... 2 gărniţĭ înfierate... În grind gol.» Semnează: Manole biv

Vel Arm., Costandin Brădescul, Radu Socoteanu biv 3 Logf., Fota Vlădoian, Barbul Portărescu, Stan Socoteanu, Mateĭ Vlăd[oianu] »

114. 26 Octombre 1753. Constantin-Vodă Racoviță luĭ Ștefan Prășcoveanul biv Vel Medl., Radul Socoteanul biv Vel Șăt., Dimitrașco Zătreanul biv 3 Log., Pârvul Roșiianu biv 3 Log. Costandin Știrbeĭ vel Sărd. se plânge «cum că ar fi maĭ mare hotarul Strejăștilor, care îl stăpânește mătușe-sa, de cât al Cepturoai, care îl ține dumnealuĭ, și cerându-vă la Domniia Mea ca să vă orânduim îndreptătorĭ». *Să tragă hotarele și în lung și în lat, să le facă masă și să potrivească*: «să ție atât o parte cât și alta potrivă și frățește». Și pentru niște «Țiganĭ, lăețĭ neîmpărțițĭ, să potrivițĭ sălașile și sufletile, ca să ție atât unul cât și altul, frățește, pen doao». — Monogramă cu roșu, pecete cu chinovar.

115. «Cheltuiala ce s'aŭ făcut la conacul dumnealuĭ Turnagì-Baș[a]-Aga la Podul Balșiluĭ, cum arată anume; Ap. 11 d. 1755.» Și «făcliĭ de čară, lumânărĭ de săŭ». «S'aŭ dat la Comisul i la Stolc.» — Pecetea luĭ Știrbeĭ.

116. 15 April 1757. Nicolae Buzăscu și un frate al săŭ daŭ zapis luĭ Costandin Știrbeaĭ biv Vel Stolnic că al doilea a «dat în arendă, în 2 anĭ, t[l] cinzăcĭ tocma», partea sa din Berbeștĭ: 25 se vor da după un an însă. Partea unuia din ceĭ doĭ frațĭ era lăsată pe sama celuĭlalt, pentru o datorie.

117. 20 Ianuar 1760. «Toma Poenariul, sân răposatuluĭ Vorniculuĭ Mateĭ Poenariul», arată «dumnealuĭ Ștefan Văc[ă]rescu Vel Ban» că, «din 2 hotară de moșii, ce-s cheamă Mostiștea i Țuțurul», a *vîndut* «la Suli[m]an Binbaș[a] ot Diĭ» pentru 250 de tal. «în arendă». «Și acum, fiind porunca preaputerniciĭ Împărățiĭ ca să iasă Turciĭ cu stăpânirea din pământul Țărăĭ-Rumâneștĭ, și fiind și deosăbit[ă] luminată porunca Măriĭ Sale luĭ Vod[ă], Domnuluĭ țărăĭ, ca toț ceĭ ce avem moșiĭ date la Turcĭ, să le răscumpărăm, ca să poată Turciĭ eși din țară, să nu maĭ găsească pricinĭ cu ținearea moșiilor, și apucându-mă dumnealuĭ Vel Ban să daŭ aceĭ banĭ, să-s răscumpere moșiia, — am pătimit multă vreame în închisoare, și tot n'am putut face banĭ. Decĭ, dup[ă] porunca

împărătească, și dup[ă] porunca domnească, mi s'aŭ strigat aceaste moșiĭ la mezatu, în Divanul Domnescu, aič, în Craiova fiind de faț[ă] toț Poenari, frațiĭ și veriĭ mieĭ, precum și mulț alțiĭ din boiarĭ și din neguțtorĭ; și nimenĭ nu s'aŭ aflat să cumpere.» *Se tocmește* cu Banul însușĭ, cu «tl. —» *(sic)*. Marturĭ și «G. Poenaru Șat., Marga Poenaru». — Văcărescu adauge, la 27 Ianuar, că le-a trecut «dumnealuĭ neaneĭ Costandin Strămbeanul, biv Vel Vist. . ., fiind-că maĭ are dumnealuĭ moșiĭ într'aceaste hotară».

118. 28 Ianuar 1760. «Ștefan Văc[ă]rescu Vel Ban al Craioveĭ», arată că Toma Poenariul, «săn răposatuluĭ Mateĭ Vornicu Poenariul, ș'aŭ fost văndut» moșia «cu arendă la Suliman-Baș[a] Diianul, din Diiu». Ordin de la Poartă, «cu mare tărie, ca să lipsească Turciĭ cu totul cu stăpănirea din pămăntul țărăĭ», și de la Domn, «iarășĭ cu mare tărie, ca toțĭ pămănteani, orĭ boiarĭ, orĭ mănăstirĭ, orĭ țăranĭ, saŭ orĭcine ar fi, care vor avea moșiĭ date supt stăpănirea Turcilor, să și le răscumpere, cu întoarcere de banĭ, să nu rămăe moșie supt stăpănire de Turc; și, care nu va avea banĭ, să i să vănză moșiia, și, orĭ ce va avea, să s dea banĭ Turcilor, celor ce vor fi țiind moșiile, — să lipsească Turciĭ cu totul din moșiĭ, după porunca împărătească. Și, dup' acele poruncĭ ce am avut, trimițind noĭ în căte 5 județele, de aŭ adus pă toț ceĭ cu moșiile date la Turcĭ, aŭ adus și pă Toma»; care «s'aŭ pus la opreală ca să-s nevoiască să facă banĭ și, pătimind multă vreame la închisoare, nicĭ un ban n'aŭ putut să facă, nicĭ altă nădejde nu aŭ avut de a face vre un ban». Mezatul moșieĭ și *tocmeala* cu el, Banul: trece moșia aceasta luĭ Strămbeanu [1].

[1] Ștefan Văcărescu era la 1748 Mare-Clucer. — Pentru îndreptarea hotaruluĭ față de Turcĭ și scoaterea lor din hotarul țeriĭ, e locul să comunicăm știrile ce urmează:

La Bibl. Ac. Rom., 131/LII, se află o traducere francesă a actuluĭ din 3 Iulie —, al luĭ Antonie-Vodă, prin care dă Tismeneĭ și egumenuluĭ Petronie mărturie pentru hotarele a două sate de spre Orșova. Turciĭ încălcase acolo, făcînd viĭ, sate. Deli-Mîrzac, Nazir de Vozia, vrea să iea niște bălțĭ ale țeriĭ și pămîntul de peste ele. Domnul scrie la Poartă pentru aceasta. Cu Teodosie

119. 5 Novembre 7270 (1761). «Hristea săn popa Chiriţa» «văruluĭ Rizăĭ Sul. Predeĭ Comisariŭ de la Craiova». Îĭ cer actele: «că, dac[ă] nu veĭ da cărţile, să piiarde neamul nostru».

120. Bucureştĭ, 23 Iunie 1763. «Eŭ Hagi Chiriac ğuvaergiŭ» arată că a luat de la Aga Geanoglu o cunună de aur cu pietre scumpe, a «Dumitraneĭ Ştirboaicăĭ», pentru a o preţălui. «De la mine s'aŭ răpus ača cunună» Dă în schimb «un ghiordan de aur.., măcar că ača cunună făča maĭ mult». Marturĭ maĭ mulţĭ boierĭ, între cari «Ştirb[ei] Vel Cluč.»

121. 23 Novembre 1764. «Săteniĭ din Corcova i di la Văţuleştiĭ» cer voie de la «dumneaeĭ Stolnicesa cocoana Dumitrana, cocoana dumnealuĭ răposatuluĭ Costandin Strămbeanu, nepoată a dumnealuĭ Gĭurcăĭ Corcoveanu», a şĭ face viĭ pe moşia eĭ. Vor da «adetul, însă zăčuiala pământuluĭ şi a moşiiĭ» saŭ «dejuma pământuluĭ..., precum este obiceiul şi pe moşiile călugăreştĭ». De nu, «să ne ia viile şi cu toate ale noastre». Semnează întâiŭ ceĭ treĭ popĭ, apoĭ «cizmariul» şi ceĭlalţĭ.

Mitropolitul şi boieriĭ, el se opune. Trimişĭ Gherghe Băleanu, Gheorghe Vornicul, Radu Creţulescu Logofăt, Spătarul Şerban Cantacuzino şi alţiĭ la Poartă, pentru a se plînge de încălcărĭ. Aga Husein Selaim-Ceauş vine cu ordin către cadiiĭ de Rusciuc, Giurgiu, Orşova. Tot Gherghe, Vornicul Gheorghe şi Şerban merg cu Turcul la Orşova. Se pun pietre Se duc până la Brăila, însemnînd hotarele.

La 1750, găsim o vînzare către «părintele Dărstorean, şi, Sfinţiia Sa neavănd voe a stăpăni moşie aicĭ, în pământul ţăriĭ, aŭ făcut o vănzătoare» (Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ*, IX, 42).

În 1766 (*ibid.*, III, 2) se face o hotărnicie la satul Pietre, «unde fiind orănduit dă la prea-puternica Împărăţie dumnealuĭ prea činstitu Turnagi Baş[a] Memiş-Aga cu prea-înnălţat hatăşirif pentru îndreptare şi hotărărea hotarelor Ţăriĭ-Rumăneştĭ, i a moşiilor de către Dunăre» · «care această hotărăre a hotarelor Ţăriĭ-Rumăneştĭ i a moşiilor de către Dunăre, s'aŭ fostu maĭ căutat şi s'aŭ maĭ fost făcut încă în doo răndurĭ: la leat 1667 şi la l. 1717, dupe cum ne-am adeverit şi din prea-înnălţat hatişirif prea-putérniciĭ Împărăţiĭ, întru care arată ca şi scrisorĭ s'aŭ găsit la chitucul Dr[ă]storuluĭ, drepte hotare ale ţări şi ale moşiilor păn în Dunăre, la aceste doo numite veleaturĭ, cănd la acea vreme iarăş s'aŭ fostu asuprit numitele hotară dă către Dunăre şi dă către nazări Dărstoruluĭ; care şi acum, la cercetarea şi la hotărărea ce am făcut, iarăş asuprire s'aŭ găsit» (20 April)

122. 15 Decembre 1765. «Ion Brăi loĭ] biv Vel Armaş» şi un Postelnic daŭ Stolniceseĭ Dumitrana Ştirbeĭ «un loc de casă aicĭ în Craiova, între Curtea dumnealor şi între Curtea dumnealuĭ Pah. Pârşcoveanu , pentru biserica făcută de ea ‹alăturea cu acest loc».

123. 18 Septembre 1766. Doĭ boierinaşĭ arată că, după ordinul, adus de Stan Lăcusteanul biv Log. za Vist , din partea luĭ Mihaĭ Cantacuzino Vel Vist., aŭ măsurat la Răsipiţĭ. «Dintr' aĉastă sumă de stânjinĭ stăpâneaşte dumneaeĭ Stolnič. Dumitrana Ştirboaica, cu un zapis al răposateĭ Spătăreasa Stanca, ot let 7256, Ghen., ce iaste dat la măna răp. Vist. Costandin Strănbeanu .

124. 10 Iulie 1767. Κυριάκος Ῥαγτιβάνος arată către Dumitrana Ştirbeĭ că a stricat logodna cu fiica eĭ, «din oare care pricinĭ zăticnitoare›. Pentru cheltuielĭ, ea îĭ dă, «prin vechilu ce ş'aŭ făcut dumneaeĭ: Ştefan Prăşcovean, biv Vel Pah , ginerele dumisale», 600 tal. Semnează «Grigorie al Ug.›, ‹G. Vel Vor », «Costandin Dudescul Dvornic , «Pârvul Vel Lgf.», «Mih. Vist.› ; «.. Vel Vist.», «Gr. Băl ea]n[u Pah.».

125. 1768. Vel Vist., «ca un frate», scrie Dumitraneĭ Ştirbeĭ, că i-a găsit banĭ de la negustori: câte t[l] 10 la pungă de lun[ă , — dacă vrea cu aĉastă sinfonie . Să semneze zapisul şi «Dinul».

126. 12 Ianuar 1768. «Zamfir aprod», pentru o Ţigancă a «dumneaeĭ Safteĭ Rusătoaeĭ, «luată de la dumnealuĭ coconul Dinul Ştirbeaĭ biv Vel Şăt.›.

127. 18 Februar 1768. «Dosofteŭ arh., igumen Dolg[o p ol e», dă zapis luĭ Costandin Ştirbeĭ biv Vel Şăt., pentru nişte Ţiganĭ. Martur şi ὁ Βαλιάνος Δαμασκήν.

128. 2 Ianuar 1773. «Mateĭ Brăiloiŭ săn Cornea Brăiloiŭ» dă zapis «Stolniceasăĭ Dumitreaneĭ Ştirboaiceĭ›, pentru nişte Ţiganĭ.

129. [1781.] «Barbul Ştirbeiŭ biv Vel Sărdr., din Craiova»,către Domn. Se plînge contra luĭ «Ilie Buzesc[u] biv Logf. za Visterie, că, moşiĭ şi părinţiĭ mieĭ cu aĭ dumnealuĭ fiind tot un neam, câte moşiĭ şi altele au avut, le-aŭ împărţit frăţeşte şi, căzând moşiia Cepturoia Scaun şi cămin în partea părinţilor

mieĭ şi moşiia Strejeşti în partea părinţilor dumnealuĭ», Constantin, tatăl luĭ Barbu, începe proces. *Răzmiriţa* împiedecă a se ajunge la un capăt. Cere şi el doĭ boierĭ pentru aceasta. Reclamă şi o «ocolnică a moşiilor noastre, întru care să coprindŭ toate moşiile şi Ţigani», împrumutată de Constantin Marieĭ Buzeasca. «Şi, dup[ă] ce Domnul Dumnezeŭ aŭ adus pe Măriia Ta în luminat Scaunul Mării Tale, şi viind şi eŭ de unde am fost, mi-am găsit moşiile coprinse» : cere ocolnica. Cellalt n'o dă, nicĭ la ordinul de înfăţişare al Caimacamilor: «Şi, cănd bolnav să face, cănd trage la altă parte.» «Şi maĭ vărtos dumnealuĭ Caimacanul Grigori Razo în treĭ rănduri aŭ trimis catane, ca, or să vie să stăm faţă, saŭ să dea ocolnica; şi nicĭ la Divan n'aŭ venit nicĭ ocolnica nu-m dă.» Şi acum are nevoie, viind iarna la moşiĭ, ca să le apere de încălcările egumenuluĭ de la Morunglav şi «sătenilor de Orezu». Să-l silească a da ocolnica la Bucureştĭ, saŭ să i se trimeată «bunbasir,» sa-l aducă «la Divan Craioviĭ, să stăm faţă». — La 14 Decembre 1781, Domnul ordonă luĭ «Grigorie Razul, biv Vel Clucer, Caimacam Craioviĭ», să aducă pe Ilie la judecata luĭ.

130. 1782. «Barbu Ştirbeĭ Sărd.» către Domn, contra Şătrăresiĭ Mariia Buzescu, a răp. Ilie Buzescu. Repetă plîngerile anterioare. În ultima dată, se întîmplă de se schimbă Caimacamul şi moare Buzescu. Ştirbeĭ pierde 500 de stînjenĭ la egumenul de Morunglavu şi cheltuielile de judecată. — Resoluţie din 12 Iunie 1782: se ordonă a-l mulţămi, luĭ Ştefan Prăşcoveanu biv V. Vor., luĭ Coste biv V. Stol., Caimacamul Craioveĭ, şi la «dumv. ceilalţĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ de acolea».

131. 30 Mart 1782 „Χάτζι Ἰωάννης Δημητρίου“ către Dumitrana Ştirbeĭ şi fiul eĭ Bărbucianu Ştirbeaĭ biv Vel Sărd.: a ţinut moşiile lor Mostiştea, Răsipiţiĭ, Gruia «în arendă», şi făcuse o moară fără voie. Se învoieşte în privinţa eĭ.

132. Septembre 1782. «De la Divanul Craioveĭ.» Se ordonă luĭ Gheorghiţă Coţofeanu biv Vel Pitar, Ioniţă Oteteleşanu biv Vel Şatr., luĭ Radu Băbeanu biv Vel Cluc. za Arie şi Vladiţă Tătoianu biv. Vel Cluc. za Arie, să refacă după ocolnică hotarnicia luĭ Barbu Ştirbeĭ cu egumenul Paisie de la Morunglavul.

133. 3 Februar 1784. Proces al luĭ «Barbul Știrbeĭ biv Vel Pah.», cu «Dumitru Corbul din sud. Dămb.», pentru veniturĭ de moșie la Părvuleștĭ. — Semnează membriĭ Divanuluĭ.

134. 30 Decembre 1784. Învoială pentru a se face o moară pe Blacnița, luĭ Barbul Știrbeĭ Paharnic. I se vor da cîte 4 talerĭ pe an, «și vin saŭ rachiŭ să nu îndrăznim a vinde ..., ci să să vănză boeresc». De se strămută saŭ vînd, nu pot trece altuia, «ci să rămăe boereasc[ă] ... Și, de va sta moara dinŭ pricina nostră, să aibă dumnealuĭ voe, ca unŭ stăpănŭ al moșii, să dea moara la altă mănă, să nu să păgubeasc[ă] de venitu pămăntuluĭ.» Scrie «Radu Logf. Lăcusteanu din sud Dolj.» — Sînt și alte forme, și zapisul luĭ Știrbeĭ.

135. 26 August 1786. Hotărnicie din porunca luĭ «Costache Gherache biv Vel Post., Caimacam Craioveĭ», la Curtișoara, «a răp. jupăn Milco Stoenescu, fiind că chir Leon, fiiul răposatuluĭ jupăn Milco, aŭ văndut-o la Sfinția Sa părintele arh. Stefan, igm. Tisem[eneĭ] ... Acast[ă] moșie aŭ fost maĭ denainte împreunată cu a dum. biv Vel Clučr Barbul Știrbeaĭ». Se făcuse delimitare întăiŭ la cumpărarea de Stoenescu, în 1766. Se *trage* acum și partea luĭ Știrbeĭ.

136. 11 Octombre 1793. Petiția greacă a luĭ Nicolae Brîncoveanu Logofătul către Domn. Pah. Ioan Hagi Moscu a cumpărat supt Mavrogheni două moșiĭ, Flocoșaniĭ și alta, tot în Olt, de la Dinul Crețulescul Vist, al doilea văr al Brîncoveanuluĭ. Se dase de zestre de Constantin Brîncoveanu Voevod Safteĭ, fiiciĭ sale. Le vrea el cu protimisis. — Se ordonă luĭ Costache Ghica biv Vel Vornic și luĭ Vel Log. de Țara-de-jos a face raport. — Afacerea se continuă și în 1798.

137. 27 Octombre 1793. Barbul Știrbeĭ către «Gheorghe isprănicelul de la Mostiște», pentru vinul ce se iea abusiv de un preot. «Și negreșit să isprăveștĭ triaba aceasta, că trimițĭ de te aduce și-țĭ daŭ dooă sute la falangă, și te scoțĭ și din isprănicie De ce să-l îngădueștĭ tu să între în hotarul nostru? Iar, neputănd tu isprăvi triaba aceasta, să mă înștiințezĭ, ca să trimițĭ să-l aducă aicĭ pe popa, să-s pedepsască de Sfinția Sa părintele episcop, ca unul ce nu-șĭ păzește rănduiala popii sale.» — Copie.

138. 9 Septembre. — Un călugăr trimis «de părintele Coziianu», pentru schimburĭ de Ţıganĭ ce aŭ avut dumneaeĭ Sluğ. Ştirbeĭ în Ţăgăniia sfinteĭ mănăstirì . Soroc «la Sfeti Aranghel .

139. 28 Maiŭ 1800. Plîngere de împresurare la satul Movile, a Sărdăreseĭ Safta Otetelişanca şi a fiuluĭ Dincă — Copie.

140. Barbul Ştirbeĭ Vistier către Domn. Un vecin al moşieĭ luĭ Pătulele are «o văcărie cu puţintele vite ale sale şi 3, 4 bordeie, de adunărĭ, oamenĭ striinĭ». Dă voie el a se paşte la dînsul, pentru 12 leĭ pe an. Acum s'a făcut sat mare, cu peste 500 de vite, fără caĭ. Nu maı poate tolera. — Ordin pentru aceasta, la 1-iŭ Maiŭ 1803, către Caimacamul Craioveĭ Costandin Carageà. — La 6 Iunie se face această învoială cu oameniĭ de acolo: li se scad treĭ zile de clacă de pe moşia lor şi le fac la Ştirbeĭ ca «havaetu păşčuniĭ», păstrînd şi livezile şi locurile arătoare, ce le avem cu dijmă pă moşiia Pătulele».

141. 29 Decembre 1804. Raport al administraţieĭ judeţuluĭ Mehedinţĭ pentru un proces de moşie al luĭ «Vel Ban Manolache Brăncoveanul».

142. 1805. Plîngere a unuĭ biv Ceauş Spătăresc către Domn, că i se încalcă moşia de la Bogăteştĭ de către isprăvniceiĭ din Buftea, pe care Manolachi Brîncoveanu au dat o zestre dumisale Spătaruluĭ Cantacozinò : «Spătarul Grigorie Cantacozinò de la Moldova».

143. 22 Septembre 1815. «Diiamandi Starosta» către Domn, pentru că, vînzîndu-se la mezat Mostiştea, a Vornicesei Ecaterina Ştirboaica, se *strıgă* nouă lunĭ în Bucureştĭ şi Craiova. Iea moşia Hagi Iane Costea, cu 23 de tal. stînjenul. Cere a se hotărî. — Domnul comunică dorinţa luĭ C. Samurcaş, ispravnicul Craioveĭ, la 27 ale luniĭ. — La 11 Decembre înştiinţează Samurcaş pentru hotărnicie pe Dumitrache Bibescu, biv Vel Log., ispravnicul Catincăĭ Ştirbeĭ, precum alt Bibescu, Stolnicul Ştefan, represinta pe Hagi Enuş (Iane). — În aceiaşĭ zi, el adevereşte de primire (semnează «Dim. Bib.»). — Raport al luĭ Ştefan biv Polcov[nic], la 26 Februar. Se ceruse măsurarea, cu prilejul mezatuluĭ, de «starostia Bucu-

reştilor». — La 20 Maiŭ, Diamandi Starostele de Bucureştĭ] face raportul final: Ştirbeĭ lăsase prin diată să se vîndă un număr de moşiĭ pentru pomenirea luĭ, şi văduva împrumutase pentru acest scop banĭ, a căror întoarcere i se ceruse acum. De aicĭ vine mezatul, în care cumpără ceĭ 1.500 de stînjenĭ la Mostişte Hagi Iane Costea Petru. — Domnul confirmă posesia la 8 Iunie. Urmează o plîngere a luĭ «Hagi Enuşĭ ot Craiova›: «Ačastă moşiie fiind cu depărtare de Craiova şi aproape de marginea Dunări, şi vremile tot împotrivă fiind, să cunoşte că răp. n'aŭ maĭ mers să vază în ce stare să află, maĭ vărtos aflăndu-să şi multă vreme prin Ţara Nemţască, apoĭ s'aŭ mutat cu şăderea aciia la Bucureştĭ, şi lăcuitori, găsăind prilej, aŭ făcut morîştĭ, pe o apsoară ce să numeşte Blahniţa.» El vrea să-ĭ scoată. Din acte s'ar vedea că morile s'aŭ făcut «păndindŭ vreme cănd răp. lipsiia de aice prin Ţara Nemţască, fugit fiind din pricina răzvrătirilor». — Se ordonă o cercetare, către Costachi Suţu biv Vel Spat., Caimacamul Craioveĭ, şi Divanul săŭ, la 16 Octombre. — Plîngere pentru morĭ face şi, la 27 Ianuar 1827, noul proprietar, «Dimi[trie] Bib.[escu] biv Vel Dvor[ni]c».

144. 1816. «Ca tinca Ştir[beĭ]» [pecete cu Ecr. Şt. Vrčs. 1814» şi coroană] arată că şi-a primit baniĭ pentru Mostişte de la chir Hagi Enuş Co. Petru›. — Confirmare din 30 Novembre, «de la Vorniciia Obştirilor›.

145. 1826. Biv V. Vor. Dumitrache Bibescul cere ‹a i să întocmi dooă bălčurĭ, cu oboare de vite şi tărg în toate Duminicele, la satul Cepturoaia, moşiie dumisale ce o are›. Ispravniciĭ fac cercetare, dacă nu sînt alte bîlciurĭ vechĭ la zilele ce cere.

III

CARTE DE PORUNCĬ ŞI SOCOTELĬ A LUĬ CONSTANTIN-VODĂ BRÎNCOVEANU.

† Anatefter, care s'aŭ făcut în Vistierie să să scrie toate dăjdile şi orănduialele căte es în ţară, la fieştecare cum şi în ce chip es, şi alte obiceaiurĭ, vănzărĭ de vămĭ şi de părcălăbiĭ şi de dijmăriturĭ i oeriturĭ, şi de toate dăjdile şi slujbele, precum să fac cărţile domneştĭ a fieştecăriia slujbă, după a eĭ obiceaĭ şi rănduială, ca să să poată şti fie-căndu; care s'aŭ făcut în zilele prea-luminatuluĭ nostru Domnu Io Costandin Băsărab Voevod, pă vreame ce aŭ fost Şerban Vistieriŭ-Mare, l^t 7203. Iordache Creţulescul V^l Logf. 7203. Az Şerban Grečeanu], Vel Vist. proč̌t.

1^{iu} Ianuar 7203 (1695). Domnul, «părcălabilor de la tărgul Rămniculuĭ i Buzăul..., de-s ţiia părcălăbiia dintr'aceaste tărgurĭ, împreun[ă] şi cu ceale 12 sate den prejurul tărguluĭ, şi cu judecata lor: să ià vamă de la tot omul, orĭ cine ce feal de bucate ar vinde..., afar den ceĭ 12 boiarĭ marĭ aĭ Divanuluĭ, carii-ş vor vinde de ale casiĭ lor, să nu dea vam[ă; iar, ce vor fi bucate de neguţătorie, să dea vaam[ă]. Şi, pre care i-ar afla ascunzănd vama domnească, să aib[ă] a le luarea vama îndoită; şi pre care i-ar găsi vănzănd şi făcăndu-ş tărgu pe la casele lor, şi de la uniĭ ca aceia să aib[ă] a le luarea vama îndoită, dup[ă] obiceaiŭ, şi să le facă şi certare fieşştecăruia dup[ă] vina luĭ. Şi să fie volneč slugile Domnii Meale părcălabiĭ să caute pentru curvìĭ şi pentru hoţìĭ; şi pre care i-ar afla în fapte reale, să-ĭ globească şi să le facă certare...; iar cariĭ ar fi de vină mare, să-ĭ trimiţă aič la Domnia Mea. Aşijderea să aibă a căuta... şi judecata celor 12 sate: cine ce judecăţĭ şi întrebăciunĭ ar avea, să meargă la părcălabĭ să-ĭ judece şi să le facă dreptate. Iar căpitanul care ar fi, aŭ alţĭ dregătorĭ domneştĭ, nimic să nu-s amestece în venitul părcălăbieĭ, nicĭ în judecata lor..., că rea scărbă şi certare vor petreace...»

1[iu] Ianuar. Luĭ Ianachie Clucer, «să aibă a ţinea sărărie şi cu vănzarea fieruluĭ aič în oraşul Domnii Mel[e] în Bucureştĭ, în Tărgovişte», prin oamenii ce va vrea. «Şi cuĭ ar trebui să cumpere sare şi fier, să meargă să cumpere dă la sărarĭ, dup[ă] obiceiŭ, pecum aŭ cumpărat şi păn acum. Iar nimen[ĭ] dă[n] oraşanĭ, aŭ den neguţătorĭ, aŭ den Turcĭ, aŭ dăn boierĭ, aŭ dăn sluj., aŭ ce măcar fel dă oam[enĭ] ar fi, — să n'aibă voe aič în Bucureştĭ, nič în Tărgovişt[e], să vănză nicĭ sare, nicĭ fier.» De la ceĭ ce vor face altfel, săraríĭ pot lua «tot pă seaam[a] domnească».

1[iu] Ianuar. Către nişte nenumiţĭ, «de să aibă a ţinearea vama Diiuluĭ i a Bistreţuluĭ i a Cerneţuluĭ . . ., cu toate Scaunel[e] şi cu satel[e], şi cu tot venitul şi cu toate bălţile, căte sănt supt ascultarea vameşilor, şi cu judecata dup[ă] margine». Se va lua vama pe «marfă», «vite» şi «alte bucate», de la orĭ-cine, «măcar să fie Turcu, ver Ovreaiŭ, aŭ Arbănaş, aŭ oamenĭ de ţar[ă], boĭar, aŭ rumăn, aŭ slujitor, aŭ măcar ce fel de oamen[ĭ] ar fi . . ., şi de la ceia ce-ş vănd păinea lor la Turcĭ saŭ alte bucate». Se va lua vama îndoită pentru «meşteşugurĭ cu ficlenìĭ», «ver de la Turcĭ, ver de la alţiĭ cariĭ vor fač[e] alte vadurĭ prentr'alte părţĭ, de vor ascunde vama domnească . . . Şi să aibă a judecarea vameşiĭ pre tot omul, cariĭ sănt supt ascultarea lor . . . Şi să nu fie volnič, nič căpitan dup[ă] margine, nič oameniĭ Banuluĭ, nič părcălabiĭ boereşt[ĭ], nicĭ potropop a să amestecarea în judecata şi în ţinutul vameşilor, nič să ià vite de pripas; ce să le ducă la vameş, dup[ă] obiceaiŭ . . . Aşijderea poruncescu Domnia Mea şi voao căpitanilor dup[ă] margine şi paznicilor să aveţ a oprirea, la ceia ce vor fi silnič şi tarĭ de cap a nu-ş darea vama . . .»

1[iu] Ianuar. Pentru «vama de la Čoc[ă]neştĭ i Lichireştĭ», a «Gurĝovuluĭ i a Olteaniţiĭ». Ca şi precedenta. «Cu marhă, şi c[u] negoaţe, şi c[u] vite.» «Orĭ fie Turcu, aŭ Ovreaiŭ, aŭ Armeaan, aŭ Arbănaş, aŭ Grec, aŭ Sărbu, aŭ Ungurean.» «Afar[ă] den vama tut[u]nuluĭ, pentru că vama tut[u]nuluĭ s'aŭ văndut osebĭ.»

1[iu] Ianuar. Pentru «vama ot varoş Flocĭ». Ca şi precedenta

1[iu] Ianuar. «Carte de vama —». Tot așa.

1[iu] Novembre 7218 *(sic)*. «Goștinarilor, carii aŭ cumpărat slujba goștinăritului..., să aibă a căutarea pentru toț rămătorii ceĭ striinĭ, căț trec din Țara Ungureaască aič în țară la jăru, și apoĭ iar îĭ duc înnapoĭ, — să aibă a le luarea de rămător po ban 8, dup[ă] običaĭ... Și voao, schilearilor dup[ă] la schile, să căutaț cari rămătorĭ vor veni să treaacă pe acol[o și vor avea răvașul goștinarilor, și pă căț vor fi scriind în răvașul lor, să-ĭ lăsaț să treaacă cu pace; iar cari nu vor avea..., să-ĭ apucaț să-ș dea goștinăritul..., că apoĭ vețĭ plati de la voĭ...»

3 Ianuar 7203. «Schilearilor de la Căineanĭ[1]..., să aibă a luarea vam[a].» «Aŭ Ovreaĭ, aŭ Moldovean, aŭ Ungurean.» Si să-ĭ aibă a judeca pre tot omul den satile cari sănt supt ascultarea schiliĭ.» «Și să păzească de curvìĭ și de hoțiĭ», etc. Așijderea și ție, căpitane de martalogĭ, și voao, martalogilor, voĭ încă să căutațĭ, cănd v'ar porunci schileariĭ pentru niscarĭ oaminĭ răĭ stănd împotriv[ă] a nu-ș da vaama, să s[ă]rițĭ să-ĭ apucaț să-ș dea vama... Și să aibă schileariĭ a puni de sat cate o bute de vin, să-l vănză, dup[ă] obiceaiŭ, și să caute și pentru vite de pripas, unde s'ar afla, să li ià schileariĭ... Și voao, tut[u]ror satelor..., să aveț a ascultarea de toate de ce v'ar da poruncă schileariĭ pentru paza plaiuluĭ și pentru alte trebĭ și poruncı domneștĭ...»

3 Ianuar. «Carte de părcălăbie de la Rușiĭ de Veade i Zămnice.» «Că-s fie volnič... de-s aibă a ținearea vama într'acest tărgu în anul acista», de la cine ce ar veni de într'acest tărgu, verĭ de la boiarĭ, aŭ de la sluj[i]torĭ, aŭ căl[ă]raș,

[1] Iată un ordin domnesc către aceștĭ «schilearĭ», în legătură cu actele relative la Dindar, ce am tipărit în partea a IV[a] a acestuĭ volum.

«Mlstiiu bjiiu Io Ștefan Voevod i gsdnŭ, pisah gvsmi voao schilearilor dela Căineanĭ. Cătră ačasta v[a] fac Domniia Mea în știre că pe aciĭ vor veni 4 buț cu vin ale jup[ă]nuluĭ Toder pisariul Dindar, ca să treac[ă] în sus. Deč, viind acolo, iată că vă poruncescu Domniia Mea să căutaț să daț porunca Căineanilor, să le sue pe Oltu in sus, păn la Boiță, și să le lăsaț să treacă cu pace. Și pentru vamă, nime să nu băntuiț. Într'alt chip să nu faceț, pentru că așa iaste porunca Domnii Meale. Tolico pisah gvsdmi. Noem. 4 d., 7223» (Bibl., Ac. Rom., doc. 105/LVIII).

aŭ dărbanţĭ, aŭ scutealnicĭ, aŭ popĭ, aŭ călug[ă]rĭ, aŭ ţăranĭ», etc. Şi judecata. «Iar căpt., iuzbaş şi alţĭ oamenĭ domneştĭ să nu-s ameastič[e], şi, datorìĭ şi sfăz, cini ce ar avea, se-ĭ puie la opreal[ă], să plătească cine cu ce ar fi dator... Să ià vaam[ă] şi de la ceale 12 sate de'n prejurul tărguluĭ; măcar verĭ ce oam[enĭ] ar vinde într'ascunsu pre la casăl[e] lor şi n'ar vinde la tărgu, dup[ă] obiceaĭ, ce ar ascunde vama domnească, — să li ià vama îndoit şi să le fac[ă] şi certare, şi ceale 12 sate să aibă a fač[e] oborul tărguluĭ... Să fie volnič părcălabi a ţinearea 2 mortasin[ĭ] de acol[o] din tărgu, să fie de treaba părcălăbiiĭ... Şi să aibă a ţinea şi o cărčum[ă] în tărgu, pre seama părcălăbească, şi cămănariĭ să n'aib[ă] treaab[ă] a-ĭ fač[e] val de căm[ă]nării. Aşijderea şi ţie căp[i]tane şi voao iuzbaş şi tut[u]ror căl[ă]raşilor şi altor slugĭ ale Domnii Meale, cariĭ veţ umbla cu olăcăriĭ, să aveţ a vă feri de caiĭ părcălabilor şi de cai neguţtorilor cariĭ vor venĭ în sol *(sic)*, în tărgu, — să nu le luaţĭ caĭ de olac din obor, să spargiţ tărgul; că apoĭ veţĭ petreace mare nevoe. Şi rădaşiĭ cariĭ păzescu de săptămăn[ă], să nu ià bucate din tărgu făr de banĭ, nič de la sluj[i]torĭ, nič de la ţăranĭ...»

F. d. Către un nenumit: «să aibă a luorea într'acestŭ an dă la toţĭ săpunariĭ care fac săpun şi vănd săpunul, de să hrănescu cu săpun, în toat[ă] ţara Domnii Meal[e], ver fie sutaş, aŭ căm[ă]răşăl, aŭ dorbanţ, aŭ căl[ă]raş, aŭ scut[elnicĭ] călărĭ i pedestri, aŭ seimeanĭ, aŭ lef[e]giŭ, aŭ martalog, aŭ cazac, aŭ catană, aŭ talpaş, aŭ măcar ce breasle şi ce feal de om ar fi, aŭ de ţară, aŭ striin, şi orĭ în ce sat ar şădè, aŭ prin sate domneştĭ, aŭ boereştĭ, aŭ călugăreştĭ, aŭ prin slobozìĭ, aŭ prin oraşă, aŭ fiind supuşĭ pre lăngă niscareva boerĭ..., de nume po t[l] 1 p[l], de pre cum aŭ luot şi maĭ nainte, dup[ă] obiceiŭ; însă baniĭ făr de zečuelă şi făr de trepăd: banĭ dreptĭ... Şi voao, căpitanilorŭ dupren tărgurĭ, şi părcălabilor dupren sate, pre unde să vor afla săpunarĭ», — să ajute.

○ F. d. «Carte de săr[ă]rit al treilea an, cănd daŭ cu toţiĭ, l[t] 7209.» «Să-s scrie săr[ă]ritul pre la satele ot sud Rămnic i ot sud Buzăŭ i ot sud Sac, care aŭ običaiŭ de daŭ săr[ă]rit, pentru căč sănt eĭ slobozĭ de-ş iaŭ eĭ sare den munţiĭ aciia

de sare de acol[o]; deč să aibă a-s scrie pre toţ oaminiĭ . . ., aŭ fie sluj[i]torĭ, aŭ birnič, aŭ dărbanţĭ, aŭ scutelnicĭ călărĭ i pedeştri, aŭ popĭ, diiaconĭ, călug[ă]rĭ, aŭ ţiganĭ.» «De num[e] po banĭ 44.» «Pentru că, fiind estimpu al treilea an, înnoirea Domnii, s'aŭ soc[o]tit să dea cu toţiĭ, şi ertaţ şi neertaţ.»

[Adaus.] «Să aibă a scrie fumăritul den hotariul Brăileĭ pănă în Turnŭ, la gura Oltuluĭ; şi să ià fumăritul dă la totŭ omul, cătĭ vor fi lăcuitorĭ pe baltă, şi de la toţĭ omeniĭ ceĭ ce le vor ajunge moşiile cu căpătăiul în baltă . . ., de pat *(sic)* po banĭ 272 (?), după obiceiŭ.» «Aŭ călăreţ, aŭ saragele, aŭ martalogĭ, aŭ birnicŭ, aŭ armenĭ, aŭ chiprovicenĭ, aŭ ţiganĭ.» «Afară numaĭ din satele care vor avea hrisove domneştĭ.» «Să ià şi măjăritul dă la ceia ce portă majă dă peştea sărat prin tărgurĭ şi prin sate, orĭ fie májariŭ domnesŭcu, aŭ boerescu, aŭ călugărescu . . ., de la căţĭ boĭ ar avè la car, dă boŭ po ıg. 1, 20, după obiceiŭ, şi de la ceia ce portă peşte prospătu cu căruţe, pren tărgurĭ i pren sate, să aibă a luorea de la car po banĭ 120; şi de la ceia ce sară peşte prospătŭ pen vadurĭ, să aibă a luorea ca de la prospătaşĭ.» *Viclenii* vor da fumărit dublu.

7203 (1694-5). «Să umble în toat[ă] ţara . . ., să caute slujba oluc-hac[u]luĭ, dupre la tot omul care fac neguţtoriĭ de cumpără vite, aicea pre pămănt[ul] ţăreĭ . . ., şi boiari ceĭ marĭ, şi ertaţ cu cărţĭ, şi făr de cărţĭ . . ., dup[ă] cum iaste običaiul. Numaĭ de vor fi niscar[ĭ] oĭ înpăr[ă]teştĭ cu firimane, şi le voĭ fač[e] şi Domnia Mea cărţĭ iscălite, aceia să aibă pać[e] precum îĭ va scrie cartea; şi, pre care voĭ vrea Domnia Mea să-ĭ ertu, le voĭ fač[e] pecetluiturĭ, să li-s ţie în seaam[ă]. Iar alţiĭ să dea toţ: însă de cal, de boŭ, de bivol, căte banĭ 24, şi de oae, de capră, de răm[ă]tor po ban 8, precum iaste običaiul; măcar să fie şăhtor, aŭ coltor, cu vitel[e] luĭ, tot omul să aibă a darea oluc-hacul, aŭ măcar ce braslă va fi cu vite de suhaturĭ, aŭ odăiaş care vor fi pre margine, cari vor fi avănd vite de neguţtorie, toţ să plăteaască . . . Şi cine ar strănge vite aicea în ţară şi să o vănză pren tărgurĭ şi pren dealurĭ, şi cáre va aduč[e] vite dupre în alte părţĭ şi le ţine aicea la suhat, şi aceia să-ş dea erbăritul; iar nimin[e] să n'aibă voe a treace

fiind neplătit». Căpitanii, vameșii, schilearii, plăiașii și martalogii de la margine vor păzi aceasta, cerînd «răvașul erbarilor de plat[ă]».

1-iŭ Ianuar 7203 (1695). «Gherghița: pe acest izvod să-s facă cartea Rămicului i Buzăul. «Părcălabilor . . . să aibă a ținearea vama dentr'acest tărgu în anul acesta.» Forma obișnuită.

1-iŭ Ianuar. «Tărgoviștea.»
» » «Piteștii i Slatina.»
» » «Cămpina i Văleanii.»
» » «Buc[u]reștii.» Se adauge că împotrivitorul «tocma cu c[a]pul va plăti».
» » «Focșanii.»
» » «Odovoia.»
» » «(?) Caracalul.» Numai începutul.

5 Ianuar. «Carte de gărdurărie ot Slam Rămnic i ot Buzăŭ.» «Să umble să caute slujba gărdurăritului dupre în dealul cu viil[e], să nu să fac[ă] niscare stric[ă]ciune, să-și fac[ă] fieşte carele gardurile; iar, unde ar găsi niscare vranițĭ saŭ părleazurĭ deșchise, să aibă a luarea de vraniț[ă] po banĭ 300, și de părleaază po banĭ 50; și de vite ce ar găsi pren viĭ, făcănd stric[ă]ciunĭ, să ià de bivol, po banĭ 40 să ià, și de vite de boŭ, de cal, de vacă po banĭ 40, și de răm[ă]tor po banĭ 20, și de groapa cu băștinile să aibă a luarea pe t[l] 1, dup[ă] cum iaste obicaiul . . . Să aibă a păzi de hoț, de curviĭ, etc. Iar pre care i-ar găsi în vină maĭ mare, să-ĭ bagi un butucĭ și să-ĭ trimiț la dumnealuĭ *(sic)*.»

1-iŭ Ianuar. Gărdurăritul din Saac. «De groapă dă rachiu po banĭ 133.» Scutițĭ ceĭ doĭsprezece din Divan. «Și să caute și de pimnițe sparte și dă gropĭ sparte, ce vor fi pre dealurĭ, și de alte furtișagurĭ . . . Iar al cuĭ vor fi, să-ș dea colacul dup[ă] obiceaĭ, și să-ș ià bucatele . . ., și să aibă a căutarea și pentru păinil[e] ce sănt pre lăngă dealur[ĭ], de vite care vor strica, să l[e] plătească paguba . . . Și del[a] buțil[e] care să vor vinde în dealurĭ, să ià de bute po vad. 1.» Să-ĭ ajute «căpitaniĭ ot Buzăŭ și din Rămnic, și oamenĭ piscupeștĭ, și părcălabiĭ de prin sate boereștĭ, călugăreștĭ, și alte slugĭ al[e] Domnii Meal[e]».

F. d. Carte de dijmărituri ..., ce s'aŭ rănduit la Tărgoviște, la leat 7204, Iul. 20 d.» «Să scrie dejmăritul la tot omul dintr' acest județ, și să ià dijmărit.» «Afar[ă] din boiariĭ mazilĭ, boiariĭ aleș i măn[ă]stirile ceale marĭ, sutașiĭ, log[o feți za Divan, neguțtoriĭ, jup[ă]neasel e sărace, căm[ă rășăi, care va fi numele luĭ săngur, să dea la haracĭ ug. 50, și slujitoriĭ, care va fi un num e] săngur, la ug. 10, și ertații cu cărțĭ iscălite.» Și slujitoriĭ care vor fi cu birul lor maĭ jos de ug. 10, încă să dea; și să aibe a le luarea de litră po banĭ 13, și poclonul, de num[e], de sluj[i tori po banĭ 12, și de birnič po banĭ 30, după obiceaiŭ. Așijderea să aibă a luarea dijmărit și de la Turciĭ ceĭ ce nu vor fi avănd cărțĭ Domnii Meal[e] de ruptoare să dea la haracĭ; și ceĭ ce vor fi avănd cărțil[e] Domnii Meal[e], încă, ce le va fi scriind în carte, să-ș scutească, iar, pre căt vor maĭ prisosi, de la uniĭ ca aceaia să aibă a le luarea dijmărit, de litră po banĭ 8; iar cariĭ din sluj[i torĭ au din birnič i-ar găsi cu bucate ascunse», — îndoit. Și măna de slujitori po banĭ 300 și de birnic po banĭ 66, dup[ă] obiceaiu. Și, verĭ unde să vor afla niscaĭ bucate dajnice, ascunse în bucatele celor ce nu daŭ», — vor da.

o 22 Iulie 7223 (1715). Dijmăritul din județul—. Însă să lipsească obiceaiurile ceale reale, care aŭ fost maĭ nainte: să nu-s jăfuiască nimic, nič să-s prade, făr de direptate, — că Domniia vinde slujbele, iar nu zulumurile ... Iar alte jafurĭ, colač și treapede, să lipsească.» Cel bănuit de *bucate ascunse*, «să-ĭ dea lege să jure ca să-s îndirepteaze, iar să nu căznească cu bătăĭ. Și de la omul sărac, ce va avea numaĭ o litră aŭ doo, și de sărăcie va fi ascunsu, aceluia să-ĭ ià dijmăritul dirept. Și de la care om va fi avănd o litră, aŭ măcar și doo, să-ș plătească numaĭ litrele, iar poclon, saŭ de puĭ de găină, saŭ de oca de vin, saŭ de orz, să nu-ĭ ià nimic. Așij[derea] și purcei ceĭ micĭ, cariĭ vor fi de o lună, să nu ià nimic, iar cariĭ vor fi de doo lunĭ, aŭ de treĭ lunĭ, să fac ă] 2 unul. Și de la aceĭ cu bucate maĭ multe, să ià de vin numaĭ de nume oc. 1, iar, unde nu va fi vin, să ià banĭ, de oc. banĭ 5, iar de puĭ de găină, saŭ de orz, să nu ià banĭ, numaĭ, cu ce vor avea săraci, să-ĭ îngrijască de măncare. Iar care dijmaiĭ să va tinde maĭ multe a face din

aciastă poruncă, zulumurĭ săracilor», se vor pedepsi: «aŭ boiarĭ să fie, aŭ slug[ă]».

16 Novembre 7206 (1697). Oieritul vîndut la Tîrgoviște. Scutițĭ «boiariĭ ceĭ marĭ», etc. [ca la dijmărit]. Dar și «neguțătoriĭ bucureșteanĭ, ibrăileanĭ, ... căpeteniile de sluj[i]torĭ». «De la sluj[i]torĭ, de oae pe banĭ 14, și de la birnič po banĭ 15, și de la Bărseanĭ, de oae po banĭ 10 ..., și poclonul să ià de la sluj[i]torĭ po banĭ 12, și de la birnič po banĭ 30.» Ceĭ ce ascund, daŭ îndoit, «și măna de sluj[i]torĭ po banĭ 300, iar de la birnic po banĭ 60». «Care oiarĭ va lua maĭ mult din cît scrie maĭ sus, să știe că pe oiarul acela voĭ trimite Domnia Mea de-l va spănzura acolò în județ.»

o F. d. Luĭ Alixandri Vel Čoh ..., să umble în orașul Domnii Meale în Bucureștĭ și pe la țară, să caute în toată țara Dom. și în toate tărgurile: la Cămpul lungu, la Piteștĭ, la Tărgoviște, la Filipeștĭ, la Ploeștĭ, la Urlațĭ, la Buzăŭ, la Rămnic, la Focșanĭ i pen toate satile, să aibă a luoa čoh[o]dăritul, de cizmariŭ po t[1] 1, dup[ă] obiceaiŭ, — verĭ ce fel dă om ar fi, aŭ slugă boerească, au călugărescă, aŭ țigan, afară din slujitori de Bucureaștĭ.»

o 1[iu] Decembre 7206 (1697). «Nu s'aŭ scris.» «Viind vreamea semiĭ ceĭ marĭ, s'aŭ scos seaam[ă] dup[ă] obiceaiŭ la toat[ă] țara și la toate breaslele ...: la birnič seaam[a] pre siliștĭ, ca și într'alțĭ timpĭ, puindu-s pre fiește-care județ dup[ă] puteare [șters ca să nu-s maĭ răs[i]pească săraciĭ cu scrisoorea»]. Cît a *îmbrăcat* pe acel județ. Pune un boier «ispravnic ca-s cisluiască și să-s străngă baniĭ ... Să meargeț oamenĭ de preste toate satele, sĭ v[ă] străngețĭ la boiar[iul] Domnii Meale ..., ca să v[ă] fac[ă] cislă dreaptă, să nu-s plăngă nimenĭ cum că uniĭ s'aŭ încărcat preste putință, iar alțiĭ s'aŭ pus prè ușor; că Domnia Mea așa am poruncit boiarinuluĭ Domnii Meale, ca-s nu fac[ă] făt[a]rie saŭ voi veghiietă, ce-s fac[ă] cisle dereapt[e], ca să dea cu toți, să nu-s scutească nimenĭ. Și, după ce-s va face cisla, să căutaț să v[ă] daț bani, fiete-care sat precum se va așeza la cislă ..., ca să-ĭ trimiț[ă] aicĭ la Vistieriia Domnii Meal[e] cum maĭ curănd și făr[ă] de zăbav[ă], să-s dea unde

sănt trebile şi poruncil[e] împărăteştĭ. Şi bani să vă daţ cu zeciuial[ă].»

o 1-iŭ Decembre 7206 (1697). «Vooao tuturor sluj[i]torilor... Vindu vreame semiĭ ceĭ marĭ, s'aŭ scos... şi pre toate breaslele... Ca-s nu fiţ amestecaţ cu ţara, ce s'aŭ pus la voĭ osebĭ ca-s daţ un leŭ şi jum[ă]tate; care fač[e] la căpităniia voastră ug... Să v[ă] străngeţ baniĭ cu zeč[u]ial[a] lor, să-ĭ daţ la boiariul Domnii Meal[e] —, care iaste semaş la acel judeţ...» — «Vooao satelor cariĭ sănteţ cu rumtoare noao... Viind vreamea, etc., s'aŭ scos şi la voĭ, să v[ă] daţ rumtoarea voastră, cariĭ sănteţ legaţ la Vistieriia Domnie Meale, de daţ la V[1] Seaam[ă]... Să v[ă] daţ fieşte-care sat toţ baniĭ deplin, precum scrie în foaia cea pecetluită la măna boiarinuluĭ... semaş...»

5 Decembre 7206 (1697). Pentru sărăritul într'un judeţ, «care iaŭ şi mănănc[ă] sare din munte».

1[iu] Ianuar 7203 (1695). Pentru «a ţinearea căm[ı]năritul» în Bucureştĭ. Scutiţĭ boieriĭ de Divan, ce aŭ «a-ş scuti căte o pimŭniţ[ă]».

F. d. «Erbarilor..., să caute slujba oluc-haculuĭ dupre la tot omul care face neguţtorie, dă cumpăr[ă] vită dupre pămăntul ţărăĭ.» Fără nicĭ o scutire, afară de cea pomenită.

21 Mart 7206 (1698). «Luĭ Hagi Vasilie lumănariul de aič den Buc[u]reştĭ şi den Tărgovişte..., a ţinearea lumănăriia domnească den Buc[u]reştĭ şi den Tărgovişte, şi-s opreaască pre toţ măč[e]lariĭ..., aŭ fie dor[o]banţu, aŭ lef[e]giŭ, aŭ scut., aŭ sluj[ı]tor, aŭ măč[e]lar, aŭ slugear, aŭ ovreaiŭ, aŭ măcar ver-ce feal de om a hi..., să nu vănză săul într'altă parte..., făr numaĭ [la] lumănărarĭ domneştĭ, şi să-l plătească săul ocaoa po ban[ĭ] 8.» Cine va călca, va fi *golıt* şi *prădat*. «Să fie în pač[e] şi 10 argaţ lumănărarĭ, cariĭ sănt de lucreaaz[ă] la lum[ă]năriia domnească, de bir sluj[i]torescu, de bir mărunt de ţar[ă], de miere cu cear[ă], de găleat[ă] cu făn, de cară de oaste, de fum, de zah[e]real[e], de sursat, de birul lef[i]lor şi al oştiĭ, şi al vač[i]lor şi al oilor, de poclon Han[u]luĭ şi a steag[u]luĭ, şi de dăjdil[e] şi orănduel[e]le ce să vor pune în tărgu pe neg[u]ţătorĭ şi pe mah[a]lale, de seama a doao şi a

treia, de podvoade, de meiŭ și de conač[e], de caĭ, de solĭ, și de alte dăjdĭ și măncăturĭ, căte vor fi peste anu ... Făr căt numaĭ să aib[ă] a-ș darea rumtoarea lor la vream[ea] harač[u]-luĭ, ug. 60, și la V[1] Seam[ă], ug. 60.»

23 April 1698. «Cartea preoților de la bisearica domnească den Buc[u]reștĭ, pentru baniĭ de mir, ce li-s dă pre an.» «Popeĭ Fotiĭ Cliseariul, împreună cu alalțĭ preoțı și diiac[o]nĭ i grămătič careĭ săntu clirosul sf[i]ntiĭ biseariĉ de la Scaunul Domnii Meal[e] den Buc[u]reștĭ», să iea pe an de la «vama tărguluĭ Buc[u]reștilor» 100 tal., la Sf. Gheorghe și Sf. Dumitru, pe jumătate. «Pentru că, avănd preoțiĭ aceștea obiceaiŭ la toate zilel[e] marĭ și la praznice, cănd miruia, dă li-s da baniĭ de la Domnia Mea, și de la boiarĭ, și de la alțĭ creștinĭ», în loc, se introduce această *milă*. Se daŭ ordine și «părcălabilor de tărgu, cariĭ veț fi pre anĭ — *(sic)*, pre vama tărguluĭ». Boierĭ: Cornea Brăiloiul Vel Ban, Stroe Leurdeanul Vel Vor., Diicul Rudeanul Vel Log., Mihaĭ Cantacuzeno Vel Spat., Șerban Vel Vist., Vergo Vel Cluč., Dumitrache Caramanlău[1] Vel Post., Scarlat Vel Păh., Radul Izvoranul Vel Stol., Radul Golescul Vel Comis, Iorga Vel Cluc., Costandin Vel Pitar. Scrie Isar logofețelul.

29 Maiŭ 7206 (1698). «Tutoror preoților i diiaconilor cariĭ sănt în eparhiia părinteluĭ episcu[pu]luĭ de la Buzăŭ, den treĭ judeațe: dăn Săcuianĭ, den Buzău și den Slam Rămnic.» Preoțiĭ s'aŭ plîns «pentru răndul dajdilor, că, viindu-le adease, foarte le paas[ă], și le iaste cu nevoe și pohtind eĭ ca să le fac[ă] Domniia Mea ruptoare, pre an». Și Domnul admite, «ca-s nu fie supărať în toată vreamea cu dăjdĭ în rănd cu țara», și le face *rumtoarea:* «căte ug. 2.000», în patru termine, «la Vel Seaam[ă], la harač, la Seaama a doao și toamna». Sînt scutițĭ însă de «alte dăjdĭ și orănduiale, căte ar maĭ eși dă la Vistieriia Domnii Meal[e] preste an în țaară, pre silișt[ĭ] și pre oraș[e] ... Nicĭ să s tragă bucatele lor pentru dăjdile altora ... Pentru oeritul, dijmăritul, vinericiul, după obiceaiŭ, să-șĭ plătească cu banĭ ... Și vinericeariĭ ... să n'aibă voe a le luarea buț cu vin pentru vinericiŭ, ci numaĭ banĭ, nicĭ să dea chiriia buț[i]lor ceale de vinerič; și

poclonul dă nume po banĭ 12, maĭ mult nu». Se dă ordine «cislașilor» și altor agențĭ. Și «preotease sărace, care aŭ rămas cu copiĭ, dă-ș trag birul preoțescu».

Notă: «Asămene s'aŭ făcut și hrisovul Preasf[i]nțituluĭ părinteluĭ nostru chir Teodosie Mitropolitul țărăĭ; însă pentru preoțiĭ din Bucureștĭ și din Tărgovișt[e] și preoții Sf[i]nții Sal[e] din 9 județe, să dea într'un an ug. 7.000». Ilarion de Rîmnic fixează 2.800 pentru preoțiĭ luĭ.

«Cartea de vinerič̆ul dealuluĭ Tărgoviștiĭ»; 1-iŭ Septembre 7207 (1698). «Să scrie vinericul domnescu ..., din 10 v[d] de vin 1 dup[ă] obiceaĭ ..., și poclonul, de nume pe banĭ 33.» Vor lua și pripas cîte 29 de banĭ, afară de bivolĭ, pentru cari se vor plăti 40, — fără de «stricăčunea a cuĭ ar fi viia». Să aibă apoĭ și judecățile obișnuite «pen deal».

«Cartea vinăriciuluĭ dealuluĭ Piteștilor.» [26 Septembre 7207.] «Iar preoțiĭ și diiaconiĭ ... să aibă a-ș plătirea vinăriciul lor, de vadra domnească po ban[ĭ] 22, și poclonul, de nume po ban[ĭ] 12 ... Și scrie și în hrisovul ... care am făcut ... la mana deleanilor de la Pitešt[ĭ], pre așezământul ce-s scrie maĭ sus.»

19 Februar 7217 (1709). «Cotarilor ..., să umble ... pre la toate tărguril[e], să scrie cot[ă]riia de la tot omul, cine se va afla vănzăndu marfă cu cot», fără nicĭ o excepție, «de nume po ban[ĭ] 142; iar co[j]ocariĭ, măt[ă]sariĭ să dea pre j[u]mătate ... dup[ă] obiceaĭ. Iar pre cariĭ i-ar afla vănzăndu marfă cu cotul maĭ mic, aŭ ascunzăndu cotăriia ca-s nu-ș dea adetul, pe uni ca aceia să-ĭ globească cu măna ban[ĭ] 300, și să-ĭ fac[ă] certare.

17 Ianuar 7210 (1702). «Slug[i] Domnii Mea[le], anum[e — cantargiul ..., să ție cantariul domnescu de aič din orașul Domnii Meal[e], din Buc[u]reștĭ ..., și alt nimen[ĭ] să n'aib[ă] voe a fač[e] alt căntar, nič a căntări ceva, făr căt numaĭ cantaragiul ..., — la orĭ-ce om ar fi, aŭ neg[u]țător creștin, aŭ Turcu, aŭ Armean, aŭ Jădov, aŭ țăran ..., aŭ miere, aŭ unt, aŭ tutun, aŭ fier, aŭ sare ... S[ă] ià de 100 oc[ale po ban[i] zeace, dup[ă] obiceaĭ, și afar[ă] din tărgu, unde să vor afla și chirigiiĭ ceĭ ce vor veni aič în tărgu cu marfă; și de vam[a] tutun[u]luĭ, încă-s aibă a căntări-o cu căntariul domnescu.»

30 Novembre 7209 (1700). «Căpt. za sluj[i]torĭ — ot sud —: s'au scos seama... Să v[ă] daţ 3 birurĭ, măcar că nu aţ dat un bir şi jum[ă]tate, iar estimpu, fiind un păs mare asupra ţărăĭ, s'aŭ mărit suma, şi la birnič, şi la voĭ, de cum aŭ fost an, — că am socotit Domnia Mea ca-s nu fiţ amestecaţ cu ţara, că maĭ cu păs v'ar fi fost; ci să v[ă] daţ voĭ birul osebĭ.»

20 Iulie 7216 (1708). «Tutunarilor,... să scrie tutunăritul de la tot omul, cine va f[i] pus tutun, au boiariŭ mare, aŭ al doilea, aŭ neguţtoriŭ, aŭ sluj[i]toriŭ, aŭ popă, aŭ diiacon, aŭ călug[ă]ru, aŭ Turcu, aŭ Armean, aŭ birnicĭ, aŭ Ţigan... Să dea dudulum po t[1] 4, şi poclonul dă num[e] po banĭ 33, dup[ă] običaĭ... La birul tutun[u]luĭ nu-s scuteaşte niminea..»

1[iu] Ianuar 7213 (1705). «Să aib[ă] a ţinerea vama tutunuluĭ într'acest an..., aŭ pre la vadurile de pe margine şi de pre la tărgurĭ, şi afa[ră], de prin sate; şi să aib[ă] a le luarea vam[a] de pre la toţ neguţtoriĭ cariĭ vor cumpăra tutun, să facă neguţtorie, să-l ducă într'alte părţĭ», de orĭ ce neam ar fi: «au Tătarĭ». «De oc[a] po ban 1.»

15 Februar 7207 (1699). «Carte dă erbăritu.» Pentru strîngerea «oluc-haculuĭ».

«Făr de căt numaĭ ceia ce aŭ odăĭ pre margine, aceia, pre cătă vită le va scrie cărţile D[o]mnii Me al[e], pre atăta să li să ţie în seaam[ă], să nu dea», saŭ *vite împărăteştĭ* cu *pecetluiturile* Domnuluĭ. «Însă de cal, de boŭ, de bivol po banĭ 24, şi de oae, de capră, de rămător, po banĭ 8.»

«Careĭ sănt stolniceĭ la Greaca..., să ţie vama de acolo... într'acest an..., de la tot omul care va văna peaşte în bălţile căte săntu în Ţinutul Greciĭ, den sus de Băneasa şi de la Sfreadel în jos, păn la Clăteştĭ, unde dă gărla domnească în Dunăre, şi cu toate Scaunile.» «Şi să pue Scaune pe la toate vadurile, ca să păzească pentru venitul vămiĭ, şi nimenĭ să nu fie volnicĭ a pune vinurĭ pre la Scaune, să-s vănză, făr de căt numaĭ stolniciĭ şi, căndu va fi vreamea de leasă, să aibă a scorni satele după lăngă baltă, să închiză gărla domnească şi să facă leasa, cu toate ce trebuescu. Aşijderea să pue să astupe şi privalurile de spre Dunăre.» Şi drept de judecată. Săteniĭ să-ĭ asculte «pentru treaba bălţiĭ».

o 25 Mart 7208 (1700). «Starostiĭ de neguţtorĭ şi tuturor neguţtorilor, căţ sîntu scriş în catastiful Vistierii...» Cer «rumtoare pre an». Se acordă: «pre an ug. 4.000», în patru termine: la Vel Seamă, la haraciŭ, la Sf. Gheorghe şi la Sf. Dumitru. «Numaĭ baniĭ haraciuluĭ să ĭ dea cu cusur, precum să daŭ baniĭ la harač, iar alalţ banĭ... să-ĭ dea drepţĭ şi făr de zečuial ă].» Nu vor da deosebit «fečoriĭ lor, ce vor avea nedăspărţiţĭ dăn casă, şi calfele ce aŭ pren prăvăliile lor, nicĭ să li-s tragă bucatele lor pentru dăjdil[e] altora ce ar fi pre silıştĭ şi pren tărgurĭ». Să fie iertaţĭ «de dijmărit, de vinerič, de oerit». «Aşijderea şi dăn calfel[e] lor, ce vor eşi başcaliĭ, cu prăv[ă]liil[e] lor osebĭ, aŭ cu alte hrane, să fie volnic starostea şi cu neguţtoriĭ a-ĭ pune la catastih la neg[u]ţătorĭ cu bir, ca să-ı ajute la rumtoare...»

11 Novembre 7209 (1700). «Goştinarilor cari aŭ cumpărat slujba goştinăritul..., [să] aibă a căutarea pentru toţ rămători ciĭ striinĭ, căţ trecu din Ţara Ungurească aicea în ţară, la jăr»: cîte 8 banĭ. [Cf. p. 339]

15 Decembre 7220 (1711). «Chioruluĭ, ginerele Cozmiĭ zaraful»: va da numaĭ la haraciŭ 1 ug., la *adaosul haraciuluĭ* altul, la Vel Seamă 1 ug. Fusese în slujbă la Doichiţa răposatuluĭ Istrati Florescul.

8 Ianuar 7209 (1701). «Tuturor Braşoveanilor cariĭ să hrănescu cu negoţ braş[o]venescu aič în tărgu, în Bucureştĭ, şi prentr'alte tărgurĭ şi sate, cu prăv[ă liĭ, şi cu altă hrană», «măcar şi şăzătorĭ cu case». Să fie scutiţĭ «de bir sluj[i]torescu şi de alte orănduiale ce-s pun pren ţaară, de schimbul banilor, de fum, dă prăv[ă]liĭ, de cotărie, de covoară, de răş, de păhară, de sursaturĭ, de zah[e[reale, de cară de oaste, de birul oştiĭ, de birul lefilor, de seaama a treia, de poclonul Hanuluĭ şi a Sultanilor, de caĭ împărăteştĭ şi domneştĭ, de rănduiala vacilor şi a oilor, de podvoade, dă mertice, de conace, de caĭ de olac, de cătră starostea de neg[u]ţătorĭ, de către judeţul de aič den Bucureştĭ, de 'nprumutările şi alte cheltuiale ce daŭ neguţtoriĭ, şi pentru orănduialel[e], căt şi satarale ce să pun aič în oraş, pre mah[a]lele, şi prentr'alte tărgurĭ şi sate, şi pentru alte toate dăjdĭ... Aducănd negoţ braş[o]venescu, şi fiind avut

eĭ rumtoare încă și maĭ denainte, dă la alțĭ răposațĭ Domni, dă li se-aŭ știut dajdea lor osebĭ de cătră alți neguțtori și breasle, și de cătră alaltă țară, cu cărțĭ domneștĭ de milă și de așăzământ Încă și Domnie Mea, după ce m'au dăruit Domnul D[u]mn[e]zeŭ cu Domniia țărăĭ, viind eĭ și făcând jalba înnaintea Domnii Meal[e] cum că acolò la Brașov, viind oștile nemțăștĭ, i aŭ prădat și i-aŭ sărăcit..., le-am fost făcut Domnie Mea rumtoare, dă să știia ce da eĭ într'un an, făcandu-le și hrisovul Domnii Meal[e]; și s'aŭ ținut acea rumtoare căta-va vreame, iar, de la o seaam[ă] dă vreame încoač[e], căzănd multe dăjdĭ pre această țară, nu i-a fi lăsat ca să-ș dea numaĭ rumtoarea ce le făcusăm Domnie Mea, ci pre ceĭ ce să afla aič în oraș îĭ amesteca și la alte dăjdĭ ce-s punea aič pre oraș, și pre ceĭ dupren tărgurĭ și dupren sate, da cu țara; și, văzănd ei așa, venit-aŭ cu toțiĭ», cerînd o nouă «rumtoare». Îĭ vede oamenĭ streinĭ, de altă țară, și trebuinčoș de negoțul ce aduc în treaaba țărăĭ... Să dea toț Brașoveaniĭ într'un an t[l] 1000, în patru termine: la Vel Seamă, la haraciu, la Seama a doua și la a treia «Așijderea, de se-ar întămpla, de mare nevoe, ca să maĭ ias[ă] niscaĭ neguțtorĭ dăn Schiai cu cas[e]le lor, și ar veni aič în țaară și aceia, făcănd știre Domnii Meal[e], și unde li se-ar porunci, ca să-ș așaze, să fie și aceia legațĭ tot la această sumă... Orĭ pre cine l-a afla hrănindu-să aič în țara Domnii Meal[e] cu negoț brașovenescu, macar orĭ-ce fel de om ar fi, pre toțĭ să-ĭ apuce să dea cu eĭ, dupre putearea lor.»

10 Ianuar 7209 (1701). Pentru Ianachie Clucerul, care să aibă vînzarea săriĭ și fieruluĭ: «să cumpere sare de la Ocniță, să vănză în Tărgoviște».

30 Novembre 7210 (1702). Carte de *gărdurărit:* «au sutaș, au optaș».

7216 (1707-8). Pentru vama de la Tîrgul Jiiuluĭ și «vama cereĭ». «Însă muntele din apa Oltețuluĭ păn în apa Vodițăĭ.» «De bute cu mieare nescursă po t[l] 1, și de oc[a] de čară po banĭ 2.

28 Iulie 7217 (1709). «Vinăricearilor care aț cumpărat vinericul den dealul Bucureștilor i Prundul i Curmătura ot sud El. i Vlașca..., a scrie vinăričul... și grădinile den Bucureștĭ și pre

dealurĭ împrejurul Bucureştilor, la toate viile căte să vor fi făcut în zilele Domnii Meal[e], ver pre moşie domnească, aŭ a Vlădicăĭ, aŭ boerească, aŭ călug[ă]rească... Şi poclon de la popĭ şi de la diiaconĭ să ià, de num[e] po ban[ĭ] 12, şi de la sluj[i]toriŭ po ban[ĭ] 15, şi de la birnicĭ de num[e] po banĭ 30...; şi să aib[ă] a lua... şi părpărul de bute po banĭ 12, şi de berbeniţ[ă] po banĭ 6, afară de sutaş şi den neguttorul care va ajungi numele luĭ singur la ug. 6, şi de cămăr[a]şelul care va ajunge numenele singur la harač ug. 8, şi den slujitorul care va ajunge numele luĭ singur la ug. 4».

7203 (1695). Către căm[ă]raşul de la ocna Telega», «să aibă a fi căm[ă]raş şi purtător de grij[ă]. Să-l asculte ocnariĭ», «čoc[ă]naşiĭ i măglaşiĭ i dărbanţiĭ de la ačastă ocnă». E pe un an.

Pentru altă numire acolo. Menţionaţĭ şi «vătaşiĭ». «Să aiba a cerceta pren toată ţara.., unde ar găsi sare de furat, făr de răv[ă]şălul căm[ă]raşilor, să ià boiĭ cu carul, cu toată sarea..., ca să fie pre seama domnească; şi pe aceĭ oamenĭ să-ĭ pue în butucĭ... A cerca pre la ocnile ceale părăsite», de nu se taie sare saŭ *se dăşchide ocna.*

1[iu] Ianuar 7217 (1709). «Cartea de vama Craioviĭ i de Străhaia» Să caute în Mehedinţĭ şi Dolj pe ceĭ ce vînd «bucatele pre la casăle lor, măcar ce marhă ar fi, şi nu ar aduce la tărgurĭ să vănză».

12 Ianuar 7220 (1712). «Saragelelor de la Čoc[ă]neştĭ, însă liude 30, afară de čauş, şi din steg[ariĭ] cari sănt supt ascultarea slugiĭ Domnii Meal[e] Curt căpt. de acolo.» Vor da pe an numaĭ treĭ dăjdĭ.

«Foiţă de aşăzămăntu obiceaiurilor ceale ce aŭ avut să dea Şcheaiĭ din Braşov vameşilor din Cămpina şi de la Văleanĭ şi vătaş[i]lor de plaĭ, şi altora...» Pentru «vitel[e] lor de oĭ şi de berbeč», la întors nu vor plăti nimic. «Pentru stănile lor ce pun pre munţiĭ, care cumpără după la boiarĭ, de vor face tot caşcaval, iar nu brănză, acel caşcaval de-l vor vinde în tărgurĭ, la Cămpina aŭ la Văleanĭ, aŭ măcar în ce tărgu, să-ş dea vama, iar de vor face tot brănză şi vor vrea să o ducă la casele lor în Ţara Ungurească, pentru aceaia să nu dea vamă.

Pentru turmile lor de oĭ, cănd vin prim[ă]vara de l[a] cămpu şi trec la munte, aŭ avut obiceaĭ de aŭ dat vameşălor căte un miel de turmă şi vameşiĭ le-aŭ dat răvaşă de ş'aŭ dus oile cu pace; ci, precum aŭ avut obiceaĭ, aşa să fie şi de acum nainte; şi, pe căţ caĭ vor avea la turmă, să dea de cal po banĭ 2, că aşa aŭ fost obiceaiul.

Iar, de-s va întămpla vre unora dintr' aceştea de le vor fi oile şchiope saŭ beteage, aŭ vor fi apele marĭ, de nu le vor putea trece în sus, şi li-s va întămpla a le tunde aič în ţară, la Breaza aŭ la Comarnic, aŭ măcar orĭ unde s'ar întămpla; aseamenea, de vor vrea să o ducă la casel[e] lor în Ţara Ungurească, să dea vamă, de povara de cal banĭ 40, că aşa aŭ fost obiceaiul. Iar pentru pieile oilor celor ce le vor muri de iarnă aič în ţară, şi vor vrea să-ş le ducă la casele lor în Ţara Ungurească, de acelea să nu dea vamă; însă care vor fi din bucatele lor, iar nu de la alţiĭ luate, făcănd meşteşugurĭ pentru ca să nu dea vamă.

Aşăjderea şi pentru ceĭ ce ţin stănĭ în muntel[e] Buceaciuluĭ şi în muntele luĭ Leaotă, în hotarul Dămboviţiĭ, şi îş vor pogoră bucatele după la stănĭ, de le vor vinde, de aceale bucate, cum să vor tocmi cu neg[u]ţătoriĭ: de vor da vama ceĭ ce cumpără, Şcheaiĭ să aibă pace, iar, de nu vor da vamă ceĭ ce cumpără, atunce să dea Şcheaiĭ vama; iar să nu ia vamă şi de la ceĭ ce cumpără şă de la dănşiĭ. Şi în ce judeţ să vor vinde aceale bucate, la tărgul acela ce va fi într'acest judeţ să dea şi vama. Numaĭ Şcheaii să porte grij[ă] să facă ştire vameş[i]lor, ca să ştie de la cine va lua vama.

Pentru buţil[e] cu vin care-ş duc de la viile lor la Cămpina şi den Cămpina pus vinul pren burie, de-l duc în Ţara Ungurească, să aibă a darea vamă numaĭ de calul împovărat cu vin, căte 20 banĭ, iar de bute să nu dea nimic...»

1-iŭ Ianuar 7221 (1713). Pentru *erbarĭ*. «Aşijderea să fie volnič a mearge pe la zah[a]nale, să caute căte vite să vor tăia şi nu vor plătite maĭ nainte de oluc-hac... Şi să fie volnič să ia şi dup[ă] la măcelariĭ ce tae vite, de vănd pin tărgurĭ domneştĭ, şi în Buc[u]reştĭ şi în Tărgovişte, şi prentr'

alte tărgurĭ, — de la aceia încă să ià oluh-hac... pentru ca să măcel[ă]rie să chiam[ă] negustorie.»

29 Iunie 7223 (1715). «Cartea pentru cheltuiala ce să dea beşleagăĭ, — când meaarge pe vremea bălčuluĭ la Câmpul lungu.» «Voao tuturor neguţtorilor, căţ vă veţ afla cu prăvălii, la bălču, la Câmpulungu, verĭ neguţtorĭ creştinĭ, ver Turcĭ, ver Armeanĭ, verĭ papiştaşĭ, verĭ Neaamţĭ, ver ovreaĭ, aŭ măcar ver ce fel de om ar fi... Trimiţând Domniia Mea pe Husein-Aga beşleaaga acolò să fie de pază pentru gălcevĭ şi zorbalăcurĭ ce să face, să poarte grija, şi, pe care den Turcĭ i-ar găsi făcând gălcevĭ şi nebunìĭ, să le facă certare şi să nu-ĭ îngăduiască, să nu umble în voia lor; deč, ca să nu umble şi el surda şi să cheltuiască de la dânsul, am socotit... să-ĭ daţ toţ de prăvălie căte banĭ 33, să-ĭ fie de osteneala luĭ şi de cheltuială... Să nu maĭ facă sup[ă]rare săracilor, că destule nevoĭ sânt în spinarea lor... Poruncescu Domniia Mea şi ţie judeţ de la Câmpul lung... să-ĭ aduceţ leaamne de foc şi maldăr de caĭ..., şi să-ĭ daţ un om să-ĭ poarte grija, iar de altele ş va cumpăra cu banĭ...»

Catastişe.

...50 de pungĭ, ce aŭ venit poruncă de la Împărăţia... 20 Octomvrie 7205 (1696).

Birul luĭ Noem., de un ban po ban[ĭ] 266.

Ploconul Hanuluĭ cel običnuit, ce s'aŭ pus în toate judeţel[e] pre seliştĭ, ca să dea cu toţi [afară de scutiţĭ];» 15 Novembre.

Birul zaharealiĭ, cea au venit porăncă de la Împărăţi[e] să dăm; 23 Noemvrie.

Bir luĭ Dechm. Vel Seaam[ă], ce s'aŭ pus în toate judeaţeale, etc. Dech. 9.

Birul chiresteleĭ caicelor împărăteştĭ...: la Căpitan-Paşa dă Dunăre, să-s fac[ă] 30 dă caice [pe siliştĭ]; 1-iŭ Ianuar 7205 (1697).

Birul luĭ Ghenar, care s'aŭ pus pe galben.

Birul şăicelor împărăteştĭ; 20 Ianuar.

Un bir ce s'aŭ pus în toate judeţele; 1-iŭ Fevruarie.

Rănduiala untuluĭ împăr[ă]tescu; 1-iŭ Fevruarie.

Birul luĭ Făvruari, s'aŭ pus pe galbinĭ, i a luĭ Mart.

Birul haračuluĭ; 26 Fevruarie.

Saam[a] a doao..., 30 Iunie.

Baniĭ salaorilor; 1-iŭ Iulie.

Rănduiala fănuluĭ; 21 Iulie.

Un bir ce s'aŭ pus în toate judeațele; 1-iŭ Avgust.

Rănduiala găleți..., să fie păntru chieltuiala la jăcniţĭ..., de 1 ug. po ug. 10 fiiștecare sat, să dè pre suma luĭ; 20 Avgust.

Rănduiala boilor dă Belgrad..., de boŭ po t[1] 1, să fie pentru chieltuiala celor ce vor să duc[ă] boiĭ la Belgrad; 3 Martie.

Rănduiala carălor împărăteștĭ... la Beligrad,... fieștecare sat, precumu-l va ajunge cisla, și carul să fie noŭ și cu 4 boĭ și înscorțat și învălit, și cu chirigiŭ om de credință, și chirigiul să aib[ă] la car topor, sfreadel, cuțitoae; și ceĭ ce vor fač[e] carul, să dea simbrie chirigiilor pe ce să va tocmi, deplin; și să aibă a lua străngătoriĭ de car, pentru chieltuiala lor, po t[1] 1, iar maĭ mult nimică; și de acum păn la —, să-s afle carăle la — negreșit; 16 Mart.

Lipsa haraciuluĭ..., și poclonul, den 10 banĭ 1 ban; 10 Aprilie.

Birul cailor împărăteștĭ, ci s'aŭ scos pe birnicĭ..., și zăčuiala: den zeace banĭ un ban...; 1-iŭ Maiŭ.

Dajde ce s'aŭ pus păntru cheltuiala jăcniți, [cu *poclon]*; 20 Maiŭ.

Rănduiala căinepiĭ, de ban de oț. banĭ 33; 15 Septemvrie 7206.

Rănduiala mierie..., să-s cumpere miere șă čară împărătescă..., să-s ià de ug. 1 po ug. 60; iar plăiașăĭ șă satele de drum să dea pă jumătate; 20 Septemvrie.

Birul datoriilor; 20 Octomvrie.

Un bir ce s'aŭ scos pentru poclon Hanuluĭ cel običuit; 10 Noemvrie.

Rănduial[a] vacilor și a oilor, pentru cheltuial[a] Slujerii; 16 Noemvrie.

Vel Seaama; 1-iŭ Dechemvrie.

Bir ce s'aŭ scos păntru zahareao Cameniţeĭ; 23 Dechemvrie.

Birul șăicilor împăr[ă]teștĭ; 15 Ianuarie.

Rănduial[a] untuluĭ împărătescu; 25 Ianuarie.
Rănduiala carălor dă Belgrad; 10 Fevruarie.
Birul haračuluĭ; 25 Februarie.
Lipsa haračuluĭ; 20 Martie.
Birul cailor împărăteştĭ; 15 Aprilie.
Birul capichehaial[i]lor de oaste: pre bir luĭ Ghen. de ug. 1, pe ug. 2 pol; ce aŭ eşit la Maĭ 10.
Boĭ de Belgrad; 10 Maiŭ.
Iar de la 4 judeațe ... s'aŭ luat banĭ, de boŭ t[1] 10.
Birul salaorilor; 1-iŭ Iulie.
Rănduiala vacilor şi a oilor ce s'aŭ pus pentru conacile Tătarălor; 1-iŭ Iulie.
Iar judeţele acele ce aŭ dat banĭ: s'aŭ luoat de vac[ă] t[1] 6, dă oae t[1] 1.
Birul lefilor; 20 Iulie.
Birul datoriilor; 5 August.
Rănduiala boilor de Belgrad; 10 August.
Dajde ce s'aŭ scos în toate judeaţele; 1-iŭ Septembre 7207.
Miiare, aŭ eşit pre bir[ul] luĭ Iulie.
Rănduiala mieriĭ şi a ceriĭ; 20 Septembre.
Seaama a treia; 20 Octobre.
Bir ce s'aŭ scos în toate judeaţile pentru chieltuiala Slugerii; 20 Novembre.
Vel Seaamă; 10 Decembre.
Birul mărunt de la Iulie au umblat tot po ug. 2 pănă la Ghen.; iar de la Ghen. pe ug. 3; 1-iŭ Ianuar.
Untul împărătescu; 25 Ianuar.
Birul haračuluĭ; 1-iŭ Ianuar.
Lipsa haračuluĭ; 25 Februar.
Bir ce aŭ eşit pentru cheltuiala viilor domneştĭ; 15 Maiŭ.
Birul lefilor; 25 Mart.
Birul carălor şi de salaorĭ cariĭ sănt să-s trimiţ[ă] la Cameniţă; 1-iŭ April.
Bir ce s'aŭ scos în toate judeaţeal[e]; 1-iŭ Maiŭ.
Seaama a doao; 1-iŭ Iunie.
Bir ce s'aŭ scos în 5 judeaţ[e] ot preste Olt ..., pentru

cheltuiala caselor domneştĭ ce vor să-s fac[ă] la Scaunul Craioveĭ; 8 Iunie.

Rănduiala vacilor şi a oilor, care s'aŭ scos pentru cheltuiala Slujerii; 25 Iunie.

Birul luĭ Iulie, ce s'aŭ aşezat galbeniĭ pre banĭ; 1-iu Iulie.

Birul lefilor, ce s'aŭ scos la luna luĭ Iulie; 1-iŭ Iulie.

Birul carălor Cameniţi; 1-iŭ Iulie.

Dajdea ce s'aŭ scos pentru baniĭ meriĭ; 20 August.

Rănduiala boilor; 5 Septembre.

Seaama a 3-a; 1-iu Octombre.

Un bir pentru poclonul Hanuluĭ cel obiciuit; 1-iŭ Novembre 7208.

Un bir ce s'aŭ pus păntru ploconul chehaialiĭ Viziriuluĭ, care s'aŭ pus acum chehaià nooă . . ., de un ban, banĭ 10; 10 Novembre.

Vel Seaama; 1-iŭ Decembre.

Un bir ce s'aŭ scos în toate judeţele; 1-iu Ianuar.

Rănduiala haraciuluĭ; — 7208.

Lipsa haraciuluĭ; 20 Februar 7208.

Birul lefilor; 20 Mart.

Rănduiala banilor ce s'aŭ scos . . ., pentru baniĭ ce s'au rănduit să-s dea la Temişoar[a]; 15 April.

Chieltuiala la Jăcniţă aŭ eşit pă birul luĭ Ghen., din banĭ, po banĭ 10.

Seaama a doao; 1-iŭ Iunie.

Un bir ce s'aŭ pus . . . pentru tainurile de carne cariĭ să daŭ la Împăr[ă]ţie; 25 Iunie.

Dajde ce s'aŭ scos păntru bani miiriĭ; 10 Iulie.

Birul lefilor . . ., pentru lefile slujitorilor; 15 August.

Seaama a treia; 1-iŭ Septembre.

Rănduiala miereĭ şi a cerăĭ; 10 Octombre.

Vel Seaama; 20 Novembre — 7209.

Rănduiala haraciuluĭ; 1-iŭ Ianuar.

Păntru sursat tainuril[or] împărăteştĭ; 7209.

1-iŭ Ianuar 7209. La armaşĭ, «să fie ispravnicĭ şi purtătorĭ de grij[ă] peste ţiganiĭ rudarĭ, să-ĭ pue să lucreaze la aur, cănd va fi la vream[e] peste vară, şi să aducă aurul la vreame, . . .

însă aur sleit dram. 600». Voie de «certare și bătae». «Și carii den vătaș ar avea fečorĭ mulțĭ și marĭ, să aibă a-ĭ pune la bir, la scăndur[ă], ca să nu pease celoralalțĭ săracĭ, și să aibă a punerea alțĭ vătaș, carii vor fi cu capul, făr fečor... Pre care Țigan l-ar afla vănzănd aur domnescu pre ascunsu..., a-ĭ bate cu toiage, iar pre cumpărător să-l prade; pentru un dram de aur să-ĭ ia 6 dramurĭ domneștĭ». Ordine «și voao județ i]-lor și voao oroșan[i]lor de la Slatină, V[1] i Ocnă, i Rămnicul, i Argeșul, i Pitești», să urmărească pe rudarĭ pentru datoriĭ.

Lipsa haraciuluĭ; 20 Ianuar.

Birul lefilor; 20 Februar.

Poclonul Hanuluĭ; 25 Februar.

Seaama a doao; 20 April.

Rumtoarea: orașele i satele, cu ruptoare ce s'aŭ scos să-șĭ dea șfertul lor de Seaama cea mare; 1-iŭ Octombre 7210.

Ruptoarea orașelor, a satelor, ci s'aŭ scos să-șĭ dè ruptoarea lor; 5 Decembre.

Rumtoarea orașelor și a satelor; 4 Maiŭ 7210.

Rănduial[a] rumtoriĭ harač[u]luĭ; 20 Octombre 7211.

Rumtoarea orașelor și a satelor birniceștĭ; 15 Iunie 7212.

20 August 7212 (1704). Numire de «vătaf de plaĭ», ca «să păzească foarte bine plaiul și să poarte grij[ă] de hoțĭ... Să fie în pace și ertat, el și casa luĭ, și toate bucatele luĭ ce va avea, de Vel Seaamă», etc.; «numaĭ să aibă a darea la haraču birul vătășescu: ug. 10, iar alt nimic».

30 Iunie 7208 (1700). Numire de «vătaf de căldărarĭ, de aič din Bucureşte, și în toate tărgurile căte sănt în țara Dom.: a da poruncă tuturor căldărarilor, ver fie domnescu, verĭ boerescu, orĭ călugărescu, aŭ siimean, aŭ cazacu, aŭ talpoș, aŭ oamenĭ streinĭ, ce vin dăntr'alte părțĭ și dăntr'altă țară cu marfă căldărărească aič în Bucureștĭ și într'alte tărgurĭ, să aibă a lua vătaful de samsana po t[1] 1 p[1], și de car po ug. 2, dupe obiceaĭ, precum scrie în cărțile domneștĭ ce are și de la alțĭ Domnĭ». Aceasta se face, «aflăndu-se în toată vreame cu slujba în Curte Domnii Meale, de direage vasele ce să stric[ă]; ci, orĭ-care ar sta înpotrivă», etc.

Socoteala luĭ Vel Sluj. și a luĭ vt. Sluj. de un an..., de

la Octomvrie 1 d. pănă la sfîrşitul luĭ Septemvrie..., l[t] 7206. Octombre: 1981 ½, 41; Novembre: 11151, 24; Decembre: 702 ½, 24; Ianuar: 1779, 4; Februar: 553, 8; Mart, 402, 23; April: 1606, 53; Maiŭ: 1924, 20; Iunie: 410, 26; Iulie: 2.040 ½; August: 1221, 28; Septembre: 1921 ½, 58. «Datu-s'aŭ din oile de sursat... Din boi de Belgrad [de două orĭ]. Din conacel[e] Tătarălor.»

1[iu] Ianuar 7203 (1695). Pentru unul pe care «Vel Dvornic l-aŭ pus Vornicel în sud—», «să umble să caute slujba Vornicii dintr'acest judeţ, pre unde s'ar face hoţiĭ şi curvìĭ, aŭ sfăzĭ, şi capete sparte, şi alte gălcevĭ, să aibă a-ĭ judecarea şi a îndrepta pe toţĭ, şi să-ĭ globească..., după cum iaste vechiŭ obiceaiŭ al Vornicii... Şi pentru vite de pripas [şi «stupĭ»]. Ispravnicul dum. Vel Vornic, ce scrie maĭ sus ... [Pripasul] aŭ fostu obiceaiul Vorniculuĭ celuĭ Mare, de s'aŭ luat şi maĭ denainte vreame. Iar omul ce-ş va cunoaşte vita bine, care va fi de pripas, să-ş dea colacul: de cal po t[l] 1 p[l], şi de boŭ, de vacă, de bivol po t[l] 1, i de răm ă]tor po banĭ 40, i de oaie, de stup po banĭ 12... Şi pentru stricăciunele ce strică vitele la cămpu: la păinĭ, la viĭ, la făneaţe, la dumbrăvĭ ţinute, sá ispăşască dup[ă] obiceaiu, luînd gloaba. «Şi, pre unde s'ar găsi vite de furat..., şi acela om nu le-ar colăci, să ià vitele de la el.»

Vel Seaam[ă] ce s'aŭ scos.

Baniĭ haraĉuluĭ; 10 Iulie 7220 (1702).

Vel Seaam[ă]; 1[iu] August 7212 (1704).

Seaama a treia; 15 Maiŭ 7213 (1705).

Satel[e] plăeşăştĭ pre judeaţ[e], Iuni 20 d., 7198 (1690). La unele se pune un adaus: «Brebul cnez», «Brebul luĭ Mateĭ Post.», «drumaş», «Tăntav[a] cărbunarĭ», «viiarĭ», vărnicearĭ», «Belcireştĭ cnez», «but[na]rĭ», «Puchiianiĭ Vel, i Puchiiani luĭ Vel Vist., Puchiani cnez», «dărvarĭ», «lemnarĭ», «Bogaţiĭ cnez, viiarĭ», «Şchiiai cnez, viiarĭ», «Valea Lungă, s'aŭ pus la plăiaş, cu porunca Mării Sal[e] luĭ Vod[ă]», «Nucşoar[a], plas[a] luĭ Vel Vornic», «Bădeaniĭ cnez», Godeaniĭ Vel i cnez», «Bogdăneşti Vel, aĭ Arnuteĭ», «Oteeştiĭ toţ».

Scutire pentru 10 vierĭ aĭ luĭ Costandin Postelnic Băleanul în viile de la Bădeanĭ.

26 Decembre 7222 (1713). «Sfinţiilor Voastre părinţilor şi dumneavoastră boiarilor, căpitanilor, slujitorilor, preoţ[i]lor, părcălabilor, birnič[i]lor şi tuturor căţ vă aflaţ lăcuitorĭ pre pământul ţărăĭ Domnii Meal[e] ot sud. —... Viind şi vreame să-s scoaţ[ă] Seama a doao, s'au socotit de s'au scos iar pre dobitoce, dup[ă] cum au eşit şi într'alţ timpĭ, că, pentru multe păsurĭ ce au căzut asupra ţăriĭ, n'am putut găs[i] altă dajde maĭ cu dreptate şi să ias[ă] şi sumă de banĭ, ca-s putem face trebile şi poruncile... Cine are mult, dă şi maĭ mult; cine are ma puţin, dă şi maĭ puţin, şi ajută cu toţiĭ după putinţa, cu dreptate. Deč, maĭ nainte eşia sumă maĭ mare, de să potea face trebile, iar de la o seamă de vreamea încoce, întâmplându-se de au perit vitele, s'aŭ micşorat suma, ce aŭ căzut ţăriĭ sup[ă]rare cu dăjdile, şi nič cu aceaia nu s'au putut plini poruncile, ci s'aŭ luat atăta sumă de banĭ cu dobăndă, de s'aŭ plinit ce aŭ fost porunca, — care s'aŭ făcut datorie păn la 300 de pungĭ de banĭ, ce face numaĭ dobănda acestor banĭ pre an: căte 50, 60 de pungĭ. Deč Domniia Mea, văzănd atăta păs şi greŭ ce ne iaste asupră, într'alt chip n'am avut cum face, ce am socotit cu toţ boiariĭ Domnii Meal[e], ca-s daţ să plătiţ şi dobitoč[e]le şi-s daţ şi de nume. Pentru că şi maĭ nainte vreame, cănd să-s scotea seama a doo pă silişte, dà cu toţi, iar, cănd s'aŭ scos pre dobitoce, dà numaĭ ceĭ ce avea vite, iar ceĭ ce n'avea, nu dà; ce nu era cu dreptate; iar acum s'aŭ pus să dea şi de nume, însă de cal, de boŭ şi de tot dobitocul po banĭ 44, precum s'aŭ dat şi într'alţĭ timpĭ, iar pripas de estimpu, să-s socotească 2 o vită. Şi să daţ de tot numele vostru po banĭ 66, şi ceĭ cu vite şi ceĭ fără vite, verĭ ce fel de om va fi, afară de veliţiĭ boiarĭ i călugărĭ, şi din Turcĭ i Ţig. i calič: aceştea să nu dea nimic de numel[e] lor, — numaĭ vitele să-ş plătească. Iar alalţĭ, şi mazilĭ, etc. fustaş, căsătorĭ, păstorĭ, striinĭ, etc., să-ş plătească numel[e] luĭ, ca să-s poat[ă] face sumă maĭ mare, să putem da şi pă unde vor fi poruncil[e], şi să dăm şi pă unde săntem datorĭ... Să vă scrieţ toate

dobitocele . . . şi pre toţ oamenii . . . toate meşteşugurile; şi blestemăţiile să lăsaţ.» Altfel, se va da îndoit. «Şi pă unde vor face blestemăţii ca aceaste, să trimiţă căpeteniile lor aič în butuč, ca să ia mare pedepsă. . . Pentru că ačasta s'aŭ făcut pentru folosul şi ajutoriul ţerii, ca-s dea şi de nume; iar de acumu înnainte nu vor mai eşi dăjdii, pe numele aceastea, ci vor fi tot precum aŭ dat şi păn acum . . .»

20 Novembre 7233 (1714). Nicolae-Vodă «fumariuluĭ dăn oraşul Domnii Meale dăn Bucureştĭ i dăn Tărgovişte . . ., să scrie fumăritul . . ., dă la căţ oamen[ĭ] să află lăcuitorĭ într' aceaste oraşe, însă la ceĭ ce au prăvăliĭ şi facu neguţtoriĭ şi la ceĭ ce aŭ pivniţe şi magaziĭ, dă vănd vin, afară dăn veliţiĭ boier[ĭ] i mănăstirile ceale marĭ: să aibă a-ş scuti căte o pivniţă . . ., orĭ ce fealiŭ de neguţătorie ar face: orĭ tabac, orĭ cizmariŭ . . . Dă v^1 pivniţă po t^1 5, şi de prăvălie mare po t^1 5, şi dă pivniţ[ă] mică pe t^1 2 p^1, şi dă la magaziĭ iar po t^1 2 p^1, şi de prăvălie mică iar po t^1 2 p^1, şi de la sluj[i]toriĭ ceĭ ce aŭ prăv[ă]liĭ şi vănd vinur[ĭ], po t^1 1, 33 . . . Să aibă a-ş scuti şi cliseariul dă la biseariсa domnească o pivniţă, iar alalţĭ toţĭ, i diiaconĭ, i grămătič, să dea cu toţiĭ.»

1^{iu} Ianuar 7211 (1703). «Caarte de harač de Turcĭ.» «Priiatenuluĭ Domnii Meal[e] —. Cătră aceasta-ţ facu Domniia Mea în ştir[e] că iat[ă] că, apropiindu-s[e] şi vreame haraciuluĭ şi păn la Ramazan atăta vreame n'aŭ rămas, iat că s'aŭ scos haraciul la toate breaslele, şi s'aŭ scos şi la dumneavoastră, ca să-ţ daĭ împrumuta, ci eştĭ legat la Vistiriia Domnii Meal[e], de daţ la harač ug. —, — dirept aceia, în vream[e] ce veĭ vedea această carte a Domnii Meal[e], şi cu sluga Domnii Meal[e], anume —, iar dumneata numaĭ de căt să cauţ să-ţ daĭ toţ baniĭ deplin în măna slugiĭ Domnii Meal[e], să-ĭ aducă aič, la Visteriia Domnii Meal[e] cum maĭ curăndu şi făr de zăbav[ă]»

Rănduiala luĭ Mehter-Baş[a], ce li se dă postav pentru îmbrăcămintea taolelor dă Paştĭ . . .; April 24, 7206 (1698).

Postav roş, bucată 1, i coţ 3; însă bucata t^1 28, şi ceĭ 3 coţ t^1 3 p^1; găitan, coţ 100, pe ban 4, č^{n} t^1 3, i nastur[ĭ] 36,

pe ban[ĭ] 1: banĭ 36, i ibreşim, dram. 6, pe banĭ 5, č^u banĭ 30.

25 Decembre 7204 (1695). Au adet 20 ţiganĭ maturarĭ domneştĭ, să li-s dea la Crăčun, de om, abà, po coţ 16... Hărtie la Crăčun, de-s daŭ la grăm[ă]tič ... 35 t[1], orţĭ, la Măriia S[a] Vod[ă] în buz[u]nar în zioa de Crăčun ... La sluj. pre ipingeale, în zioa de Crăčun ... În zioa de Sti. Vasilie, pre ipăngeal[e], la slu-j[ı]tor[ĭ], când ias[ă] Măriia S[a] Vodă de la besearic[ă]. 35 t s'au dat iar în zioa de Sfeti Vasilie în buzănar la Măriia S[a] Vod[ă]. 10 zlaţ ungureştĭ, za t[1] 22 p[1], i orţĭ, za t[1] 5, s'aŭ dat să pue în plăcintă în zioa de Sti Vasilie. 25 t[1] s'aŭ dat bacsişuril[e] celor ce sorcovescu pre Măriia S[a] Vod[ă].

Foiţ[ă] de vezeteiĭ domneşt[ĭ] şi de viglarĭ i dărvarĭ, carele li să dă abale de Paşte; Mart 15, l[t] 7203 (1695)... 2 ve-zeteĭ de la carăta domnească cu peč., t[1] 10, ca să-ş fac[ă] haine de Paştĭ. [*Viglariĭ* sînt şese, cu un vătav.] Dărvariĭ abà; ceĭ de la telegarĭ... Iane gunoiariul. Radul vătav za legă-narĭ...

Foaia de oameniĭ domneşt ĭ], care li să daŭ îmbrăcăminte: postavurĭ, bogasie i abale, de Paşte; Mart 15, 7203 (1695).

Părcălabul den slob[o]zie, postav tăftu, coţ 5. Părcălabul ot Văc[ă]reşt[ĭ] ... Părcălabul ot Copăceanĭ ... Părcălabul ot Cri-vina ... Toma văt. za grădinarĭ ot Buc[u]reşt[ĭ]. Pătru văt. za grădinarĭ ot Tărgovişt[e]. Bobea văt. za butarĭ. Stanciul văt. za lemnarĭ. 20 grădinarĭ ot Buc[u]reşt[ĭ] ... 12 grădinarĭ ot Tărgoveşte..., Cazan meşterul dă lemnarĭ, care să află în Curte în toat[ă] vreamea ... 1 lemnariŭ, care păzeaşte lemnăriia... Viiariul ce păzeaşte viia den Buc[u]reştĭ, şi gheţariul ce pă-zeaşte legniţa ... 4 zidarĭ de Curte, 2 dogarĭ de Curte, 20 de Ţıganĭ dărvarĭ, cu vătaful lor. Radul văt.: meşterul ot făn-tăn[ĭ ... Bogasiile ce-s daŭ iar dărvarilor ... Şi la Ţigancel[e] co-sătoare ., ce sănt 16... 2 ţigance spălătoare de la Cupărie, Post... 2 Ţıgance spălătoare dă spre Doamna. La Fiseanţea meş-terul Post. Stoica meşt[e]rul ot Tărgovişte. Paraschiva Mo-doran. Bărbăteaiŭ meşt[e]rul.

1-iŭ Ianuar 7210 (1702). Părcălabilor ot..., că iat că, apro-piindu-să şi vreame haraciuluĭ, s'aŭ scos haraciul la o seaam[ă]

de breasle și s'aŭ scos și la voĭ, la părcălabĭ, ca să v[ă] daț rumtoarea..., cu cusur de ug. 1 po banĭ 33.

Iuni 4, l[t] 7213 (1705), aŭ ișit patru sute de salaorĭ și 50 de car e], și aŭ ișit pă seaama a treaia, de un ug. un ortu...

Datu-s'aŭ [postave] la 6 paicĭ..., pentru cheltuiala leaginilor. La 6 paič și la un mataragiŭ, și la 2 paič aĭ coconilor, de Paște, pentru tuzlucĭ i vănărĭ ug. 12 p[1], 33, după obiceaiŭ... La spoitoriĭ ce spoescu vas[e]le de cuhnii... La 5 dărvarĭ dă la povodnicĭ și la un goniiariŭ... La bărejarĭ s'aŭ dat pentru treaba mrejilor, sfoară supțire păpuș 400, i sfoar ă] groas[ă] păpuș 100, păpușa po banĭ 3, i funiceale 40, po banĭ 3, i hieru oc[ă] 3, po banĭ 25..., pentru doao mrej, să-s fac[ă]. O fotă dă mătase și tulpan, coț 12. Ce-s dă la Vlădica în zioa de Joi Marĭ și la 10 păscarĭ domneștĭ, 2 de la Cărstinĭ și 2 de la Floreștĭ și 3 ot Tănganul... La pehlivanĭ, cănd joacă, 1 postav șaiŭ, dar dă la Domnie, i t[1].

Rănduiala carălor dă darvarĭ, car[e] car[ă] maldăr la povodnici domneștĭ; Maĭ 18 d., l[t] 7204 (1696). Car, po leĭ 2 p[1]; boul, po t[1] 6 p[1]; coas[ă[1], po banĭ 66.

Rănduiala cei iaste obiceiul or[ă]șanilor dă la oraș, dă daŭ pre anu cojoč[e] la vezetiĭ și la comișăĭ; Septemvrie 25 d., l[t] 7205. Să li-s prinz[ă] în seaam[ă] la birul de Ste Gheorghie. Daŭ la vezitiiĭ dă la V[1] Pit. cojocea 45. Și la comișăiĭ dă la V[1] Com., cojoce 35.

Rănduial[a] de caftanele și de tafta și tulpanul ce-s daŭ în zioa de Paștĭ și de Crăčun pre la boiarĭ zvolearnicĭ, dup[ă] običaĭ; Ap. 7 d., l[t] 7205 (1697). Vel Spăt., Vel Post. (50 tl.), Vel Păh. (30), Vel Stol. (30), Vel Cup. (25). Ianache Cluč și «V[1] Șuf[a]rĭ» (20), Dumitrașco Stol., Petru Stol., Alexandru Stol. (15). «3 păh. de credință»: «taftă i tulpan i pănză». «3 feate de spre Doamna» (tot așa). «4 trămbitaș nemțăștĭ taft[ă] coț 12.-6 trămbitaș ungureștĭ, taft., coț 19.».

Foiță de vezitii domneștĭ (7203; 1694). Dobre Tătarul i brat eg. Stoica Săp[u]nariul. Dimiian Moldoveanul. Dumitru Braș[o]-veanul. Pătru Căm[ă]rașlu de fier. Dumitrașco văt. de leg[ă]narĭ.

Comișeiĭ domneștĭ, cariĭ sănt de paza Curțiĭ, la grajdu și cariĭ pe und[e] să află șez[ă]torĭ (7208; 1700).

Hrisoavele dă m[i]la, ci li să dă pre la mănăstirile den țara turcească și de la S[fe]tagoră...; Ghen., l[t] 7210 (1692): Vatopedi, 21.000 banĭ; Sf. Ioan Botezătorul de la Atos, 8.000; «Capinul, hramul Sti Necolae», 3.000; «ce iaste făcută de Șișmon Craĭ» 6.000; «Mănăstiriĭ Prisuiĭ», 4.000; Pandocrator, 3.000; Sti Ion Răschì, 7.000; Patmul, 4.000; «la Pogo[n]iani», 3.000; «la Anadol, ce să chiam ă] Sumela», 12.000; «Brodeț, den tărgul ce să chiamă Policeaniĭ, între Arghirocastro, făcută dă Pogonat Împărat», 9.000; «unuĭ Vlădică pre nume Nictarie Sărbu», 6.000. «Ca-s vie al treile anu odată, să ià m[i]lă; și ostenitorilor», 1.800 (de la 8 Ianuar 7210=1692). Sf. Mihaĭ Sinadul, «în măgura Atonuluĭ», «care sfăntul săŭ cap au izbăvit lăcustele», 6.000. Halchi, den ostrovul Măriĭ Albe; care iaste lăngă Țarigrad», 6.000. «Proti, den ostrovul Măriĭ Albe». — «Dă la Ianina, ce o zice la Ostrov», 3.000. «Panaghiia Dorahani, lăngă Ianina», 4.000. «Mileșăva», «unde răpaosă sf[ă]ntul trup a Stăi Savveĭ», 10.000. «Ispravnic Savva Ceaușul Spăt[ă]rescu.» «Studenița den țara sărbească», și «vietorilor», t[l] 49½. [Milă Surpatelor, din Jicniță, 150 de ocă de grîŭ, în 7216 (1707), Septembre 8.]

6 Ianuar 7235 (1727). Nicolae-Vodă dă «vama ceriĭ în credință ..., însă muntele și den apa Oltuluĭ încoace». Și de la miere. Vor da vamă și pentru ce e de la «stupinele lor». «De bute cu miiare nescursă po t[l] 1, și de oc[a] de čar[ă] po banĭ 2.» Cf. p. 355.

Procesul, în 7204 (1696), Maiŭ 18, dintre săteniĭ și egumenul de la Slobozia luĭ Ianache. Ceĭ d'intăiŭ spun «cum că dă eg[u]men[ul] den mănăstir[e] oamenilor domneștĭ și împărătešt[i] păine, orz, oĭ, unt, miiare și de alte bucate măncătoare, și aŭ fost luîndu banĭ de la săteanĭ»: să nu maĭ fie. «Pentru vin și pentru rachiŭ cariĭ vor bea oameniĭ domneștĭ și împăr[ă]teștĭ, să-l dea iar săteaniĭ de la dinșiĭ ..., nicĭ să fie volnič săteaniĭ a vinde nič vin, nič rachiŭ, pentru că așa scriŭ și cărțil[e] altor Domnĭ, să vănză numaĭ eg[u]menul, iar satul să nu vănză, numaĭ căt vin vor bea călătoriĭ ce unblă cu alte trebĭ împăr[ă]teștĭ: să aibe a le darea eg[u]men[ul] vad. po ban 33, măcar de s'ar vinde căt de scumpu.

Iar pentru părcălab să pue eg[u]men[ul] rumăn să le fie părcălab, iar nu ţigan.

Iar pentru pod ziser[ă] săteanii cum că aŭ şi eĭ jum[ă]tate cu egumenul: *[oamenii bunĭ* arată contrariul].

Iar pentru dăjdil[e] satuluĭ, ce aŭ fost cisluindu eg[u]menul maĭ nainte vreame, de acum înnainte să nu-ĭ maĭ cisluiască eg[u]men[ul], ce să-s cisluiască eĭ dentru dînşiĭ, cum vor şti eĭ.

Iar pentru lucrul ce aŭ fost lucrănd săteanii la măn[ă]stir[e] maĭ denainte vream[e] maĭ mult, la hristoavel[e] părinteluĭ nu scrie anum[e] căte zil[e] să lucreaz[e], numaĭ ce-ĭ scriu cărţil[e] domneştĭ de poruncă ca-s fie de posluşaniia măn[ă]stiriĭ şi-s lucreaz[e]; făr de căt s'aŭ găsit o carte a răposatuluĭ Mateĭ-Vodă, de scrie să lucreaz[e] numaĭ treĭ zil[e]; maĭ mult, nu: de scrie: l[t] 7145, Ap. 2 d.; care s'aŭ găsit lă măna săteanilor. Iar eg[u]men[ul] zis[e] cum că aŭ găsit de la pop[a] Nastasie, den zilele Ducăĭ-Vod[ă], de aŭ lucrat 5 zil[e]. Iar porunca Mării Sal[e] luĭ Vod[ă] aşa aŭ poruncit, să lucreaze numaĭ aceale 3 zil[e], precum scrie în carte luĭ Mateĭ-Vod[ă]: maĭ mult să nu lucreaze.

Iar pentru dijme, precum iaŭ alţi boiarĭ şi alte măn[ă]stirĭ, aşa să ià şi acasta.

Iar pentru morĭ, cănd se vor strica, să aibe a le direaǧ[e] săteanii şi a le lucra, precum le-aŭ lucrat şi maĭ denainte vream[e].»

Aşa decid ceĭ «14 boiarĭ cariĭ aŭ fost aicĭ socotitorĭ şi judecătorĭ, împreun[ă] cu dumnealuĭ Costandin Vel Cluč., cariĭ aŭ fost trimes de Măriia S[a] Domnu nostru».

Adetul vămii scheliĭ de la Căineanĭ de povărăle şi de bucatel[e], ce trec prin scal[ă], de ce marfă căte căt iaste să-s ià vam[ă]; car[e] s'aŭ scos după catastih schilie de la Duca-Vod[ă], la leatul 7184, şi povara dereaptă de oc[ă] 125; Ghen. 1 d., l[t] 7199 (1691).

Povara de aget.		ban[ĭ]	166.
» »	şofran	»	1.000.
» »	Ţarigrad.	»	250.
» »	Odriiŭ.	»	250.
» »	Brusa	»	166.

Povara de Sofiia	b[an]ĭ	140.
› » Tărnova	›	166.
› › piperiŭ		333.
› › săftiiane	›	166.
› › meşănĭ	›	120.
› » postav supţire	›	333.
› postav feld i brecleş	›	266.
› › singeapĭ		333
› » bunbac prost		140
Coropca de samurĭ	›	1.600
Povara de orez		80.
› » lămăĭ	»	80.
› » smochine		80.
chivere		140.
lănă	›	50.
» in i cănep[ă]	»	25.
› » sfoar[ă]	›	33.
› strămturĭ		166.
› » un fier lat de plug		2.
› › grăŭ	›	6.
› » meiŭ	›	4.
» » vin	»	12.
» › cal de cumpărat	›	25.
De un bou mare	»	6.
De o vac[ă]	›	4.
De oae	›	2.
Şi poclonul vameşilor, de turmă 1 mel		
De răm[ă]torĭ car[i] vin în ţar[ă] la păşun[e]	›	4.
De răm[ă]torĭ gras	›	6.
Şi poclon vameşilor, de tult un burlincu; însă la 100 de sfi[ni].		
Povar[ă] de procovèţ	›	60.
» mazăre	»	6.
» › oştreangurĭ	»	25.
› » pieĭ de miel	»	200.
De omul calar[e]	»	2.
De omul pedestru	»	1.

Povara de Veneţiia		b[an]ĭ	333.
» »	arnicĭ		168.
» »	Rumel[e]		168.
» »	beate		120.
De un jder saŭ vulpe			60.
Povara de argint viu		»	333.
» »	plumbu	»	120.
De un cop de rachiŭ		»	2.
De un cop de uleiŭ		»	1.
De un lup		»	4.
Povara de erbe de dohtoriĭ		»	140.
»	roşcove	»	80.
» »	oţel		50.
»	săpun		40.
»	brănză	»	40.
» »	tutun i lulea		80.
» »	abà		133
	caplamal	»	200
» »	pietre chihrebar	»	266.
»	stafide	»	80.
» »	scumpie	»	12.
» »	miiar[e]		30.
Butea de vin		»	80.
De o coas[ă]			1
Povara de tămăe		»	166.
» »	morun	»	50.
» »	peaşte	»	25.
De un procov		»	20.
De un răsu		»	40.
De cal turcescu			133.
Povara de cuţite		»	120.
» »	văpseal[e]	»	80.
» »	anason		55.
Oc[a] de cear[ă]		»	2.
Povara de seŭ		»	40.
Ferdela de grăŭ		»	1.
De o vidră		»	8.

De 2 seacer[ĭ] . . . . b[an]ĭ 1.
De 2 dihorĭ . . . . » 1.

26 Octombre 7209 (1700). Milă de sare pentru mănăstirea Răncăčovul.

L[t] 7205 (1696-7). Adeturile măn[ă]stirilor şi ale besearicilor domneştĭ, păntru hramurile praznicilor, ci li să dă banĭ şi čară, făcliĭ ... Beseareca domnească ot Buc[u]reştĭ. Beseareca Doamniĭ. Beseareca domnească de la Tărgovişti. La Vihorăta. La măn[ă]stirea dă călugărițĭ ot Bărbăteştĭ. La Răncăčov, călugărițile. La Arhiimăndritul, hram Stiĭ Petru i Pavlu. La măn[ă]stire la Turbațĭ, călugărițile. La S[fe]tiĭ Gheorghe cel Vechiŭ. La beseareca Domniĭ ot Tărgovişt[e]. La Tănganul. La Plumbuita. Măn[ă]stirea Ostrovul. [Nicolae-Vodă face milă la biserica din Gorganĭ, den mahalao Mitropolii].

Maslul Mărie Sal[e] luĭ Vod[ă], la Joĭ Mare, cuĭ ce-s dă: la Vlădica, episcupĭ i egumenĭ. Păr. Vlădica, 1 măhramă de sărmă. 4 episcupĭ 4 măhrame cu fir. 7 egumenĭ 7 măhrame de mijloc. Clesiarh domnescu, 1 măhramă. 2 popĭ de la bessearic[ă], 2 —. 1 pop[ă] de la bisearic[a] Doamneĭ —. 2 diiaconĭ 2 mahrăm[ĭ] proaste. 2 diiaconĭ aĭ Vlădicăĭ 2 măhrăm ĭ. 3 grăm[ă]tič psalțĭ, po t[1] p[1]. 6 grăm[ă]tič mič, po ort 1. 1 tulpan, coț 10 la părintel[e] Vlădic[a], la umivenie. 1 fot[ă de mătas ă] —.

Postavele ce să daŭ preoților i grămăticilor de la biseari[ci]le domneştĭ din Tărgovişte la Săntă Mariia Mare, dup[ă] obiceaiŭ; Av. 10 d., l[t] 7237 (1729). La bisearica cea mare. La bisearica Doamneĭ. La Sfănta Vinerĭ

Rănduiala găleț[i] ... pentru cheltuial[a] Jitnițeĭ; 1 Septembre 7205 (1696).

Rănduială cănepiĭ, 10 Septembre.

Rănduiala vacilor şi oilor ... pentru cheltuial a Slujerii; 15 Septemvrie.

Birul luĭ Oct. de 1 ban, po banĭ 266.

Rănduiala mieriĭ; 25 Septembre.

I birul mieriĭ, iar de un ban po ug. 10. [Cf. p. 353 şi urm.]

Vezetii domneştĭ; Ap. 20, l[t] 7218 (1710). Viglariĭ domneştĭ. Dărvariĭ domneştĭ.

26 Septembre 7239 (1730). Luĭ «vt. Spatar . . ., să-ş ia părpăritul din sud Buzăŭ, i din sud Slam Rămnic venitul deregătorilor, de la toţ căţ plătescu vinărič domnescu; însă de bute de vin căte banĭ 12 i de berbeniţa de stejar i de brad căte banĭ 6».

Comişeĭ domneştĭ; Iulie 1 d., l[t] 7222 (1714).

Vezitiie domneştĭ; Iulie 1 d., l[t] 722[2] (1714).

Început de carte de gărdurărit.

L[t] 7203 (1694-5). Darul şoimariuluĭ la purces[ul] luĭ. La Geagăngì-Baş[a] t[l] 150. La Dogangì-Baş[a] t[l] 100. Şi 1 pos., 1 atlaz, 1 pacea de samur, za t[l] 60. La 7 şoimĭ ce nu i ia, po t[l] 5 . . . La 9 oamenĭ ce duc şoimiĭ, po t[l] 5. La 4 oamenĭ aĭ luĭ, 4 post. feleandreş. Pentru buzdugan[ul] ce aduc Mării Sal[e] luĭ Vod[ă], t[l] 50.

[Repetat, cu ceva schimbărĭ.]

9 Novembre 7204 (1695). Rănduiala banilor ce s'au dat de la Vistierie pentru lucrul vielor domneştĭ de la Piteşti. Baniĭ aprozilor celor fugiţĭ, ce le s'aŭ luat bucatel[e].

[Tot aşa pentru cele de la Tîrgovişte.]

Rănduiala ceriĭ împărăteştĭ, anume Av. 24 d., l[t] 7215 (1707). Slam Rămnic, oc. 850. Buzăul, 550. Saac i Prah. oc. 1000. Ialomiţa 500. Elh. i Dămboviţa 1300. Vlaşca 700. Teleorman 450. Muşcel i Argeş 500. Olt 350. Romanaţĭ 500. Vălcea 600. Dolj i Gorj 700. Mehedinţĭ i Dolj 1600.

Banĭ ce se dă Balgi-Başăi, pentru cheltuiala cerăĭ; Oct. 25; l[t] 7215 (1696) . . . Pentru cosbe, pentru roşană . . ., pentru rogoj[i]nĭ i lemne i pentru fiertul cerăĭ.

29 Septembre 7200 (1691). Rănduial[a] mieriĭ şi a ceriĭ împăr[ă]teştĭ, ce-s dă la Balgi-Başa. 341 p[l] cant. miiare, po t[l] 3. 9.000 oc. čar[ă], po banĭ 100. Navlonul, Darul balgibaş. 1 pacea de samur. Darul luĭ Mutpac-Emin, 400. t[l] 3 i un post. şaft, 10 la mehterĭ.

Rănduial[a preoţilor domneştĭ, de la tărgoveţĭ, cariĭ li se dau postave la Uspeniia Bo[goro]d[i]ţe, dup' obiceaĭ; Avgust 15, l[t] 7214 (1706). Ot beseareca domnească . . . Post. brecleş . . . Post. feld.

Rănduiaala ale nunţilor domneştĭ: nunta luĭ Mateĭ sin Gheor-

ghei Vornicul, ci s'aŭ făcut la Ghen. 22 d., l^{t} 7204 (1696)... Tahtă leșască păntru sovon ... O terținea de dămgovit... La spălatul măinelor ... La poleitul făcliilor ...

Rănduiala de nunta luĭ Istratie sin Stoian Vist., ce s'au făcut la Ghen. 25 d., l^{t} 7204: 200 t^{l} z[l]oțĭ ci vor să-s dè la mas[ă], 50 t^{l} o lastră..., 15 t^{l} orțiĭ și banĭ măruntiĭ, dă chielt[u ial[ă] la nunu. 23 t^{l} Ișlicul giineriul[u]ĭ, cu fringhiĭ cu tot ... 3 t^{l} banĭ măruntiĭ, ce să aruncă în bisearic ă] ... 6 t^{l} un covor ci să așterne în besearic[ă].

Rănd[u]iala dă la nunta Ducaĭ Cupariul la Fv. 3 d., l^{t} 7204.

Rănduiala nunteĭ lu Gligori Post. Vlădescul, ce i s'au făcut la Fv. 6 d., l^{t} 7204

Rănduiala dă la nunta lu Iordachie Ćaușul za aproz, ce s'au făcut la Fv. 9 d., l^{t} 7204.

Rănduiala de nunta luĭ Pătrașco Post. Moldoveanul ; Iuli 2 d., l^{t} 7204 (1696).

Darurile ce s'aŭ rănduit să-s dea la nunta luĭ Mihaĭ Gramatic; Iulie 5 d., l^{t} 7210 (1702)... Zlaț venetič la spălat.

Rănduial[a] de nunta Barbuluĭ, cocon dumnealuĭ Șărban V^{l} Vistiar: Ghen. 17, l^{t} 7211 (1703).

Rănduial[a de nunta coconuluĭ luĭ Pădure Pit. Creț u lescul; Ghen. 23 d., l^{t} 7211.

Rănduial[a] hainelor ce-s daŭ la Joi Mare mil[ă] de la Măriia S[a Vod[ă săracilor, de pre obiceaiŭ; Mart 24 d., l^{t} 7203 (1695). 60 dulămĭ de abà: 40 voiniceștĭ, 20 femeeștĭ, po ban ĭ] 160... 40 de cămăș cu izmean[e], 20 de iĭ fămeeștĭ, 40 de ișlice.

L^{t} 7189 (1690), Septemvrie 8 d., rănduial[a] carălor de harač, ce să dau dup[ă] în oraș, dup[ă] obiceaĭ»: din Cîmpulung, Piteștĭ, Argiș, Rămnic, «Mal-Ocnă», cu cîte șese caĭ. «1 car să plăteșt[e] cu ban[ĭ] den Visterie».

L^{t} 7202 (1694), Fevruarie 2, poclon Paș[i] de la Dărstor, dup[ă] običaĭ. Ban[ĭ] gat[a] Pașeĭ. 2 post. șai și 2 atlaz[e]. 100 t^{l} la Capigilar-Chiahai al Pașeĭ, ban[ĭ] gat[a]. Un post. și un atlaz, iar la capigilar-chiah. al Paș[i]. La 4 post. feld., ce s'au dat la 4 oamenĭ aĭ luĭ Capigilar-Chihaias[i] al Paș[i]. 100 t^{l}, ban[ĭ]

gat[a] la Chihaia-Paş[a]. 1 post. şi 1 atlaz iar la Chiahaiao Paş[i]. 1 post. şai la omul Capegilar-Chiahaias[i].

L[t] 7204 (1695), Dech. 28 d., poclon Paşeĭ de la Belgrad. [cam tot aşa.] 50 t[l] Agăĭ ce aŭ venit aicĭ, ban[ĭ] gat[a]. 1 post., 1 atlaz iar Ag[ăĭ]. 40 t[l] la čauş de Lipcanĭ, care mearge la Belgrad cu poclonel[e]. 150 t[l] la 2 blane de vulpe de Moscu, care s'aŭ trimes Paşeĭ de la Timişoar[a]. 1 post., 1 atlaz, ce s'au dat la Tătar-Ag a[si al luĭ Ibraim-Paşeĭ.

L[1] 7202 (1693-4). Rănduiala de zahareaoa ce-s dă luĭ Divan-Efendi de calea oştiĭ, dup[ă] obiceaiŭ: orez, miiarea, stafide, zahar, cafea.

Nartul acestor bucate. [Oca de orez 15 banĭ, de unt 30, de miere 12, de untd elemn 44, de măsline 25, de zahar 1 t[l]; «cafiao orţiĭ 5», oca de stafide 20 b., «nisişteao oc. po ban[ĭ] 33»].

Ap. 20, l[t] 7202 (1694). Zahareaoa ce-s dă Turcilor la Ramazan[ul] lor, dup[ă] obiceaĭ. Luĭ Bectaş-Efendi: Unt de vac[ă], stafide marĭ şi micĭ. Luĭ Osman-Efendì cel mic.

Luĭ Beşlì-Ag[a] . . . Luĭ Čauş, pentru Ramazan . . .

L[t] ot roj. Hvo. 1673 *(sic)*, Maĭ 24 d., darul luĭ Husein-Paşeĭ, cănd aŭ venit Capigilar-Chiahaiasi cu cal la Măriia Sa Vod[ă]. 500 t[l] Paşi, şi 1 cojoc de samur.

Darul cadiuluĭ ot Necopoe, tremiţăndu Mărie Sal[e] luĭ Vod[ă] 1 cal.

1672 *(sic)*, Maĭ 30. Darul Osman-Paşeĭ serascherul, cănd aŭ venit pentru pod. 1 blan[ă] de samur Paş[i], 1 post., 1 atlaz, 1 belghiri. Chiahaialeĭ luĭ. Meimar-Agăĭ. Divan-Efendi. Ispravnic poduluĭ, cel ce scrie leamnel[e].

L[t] 7222 (1713), Noem. 16. Darul cel običnuit, ce s'aŭ trimis la Măria Sa Hanul. 1000 t[l] banĭ gata . . . Blană . . . 3 post. şaiurĭ, 2 atlaze . . . Pentru o dibà mumeĭ Hanuluĭ. 250 t[l] banĭ gata la Ag[a] al Mării Sale Hanuluĭ . . . La haznadariul Hanuluĭ . . . La ezagiul Hanuluĭ . . . Capigibaşiĭ Hanuluĭ . . . Tefterdariuluĭ Hanuluĭ . . . Chelergibaşiĭ Hanuluĭ . . . La Imbrohorul Hanuluĭ. 170 t[l] cheltuiala cucieĭ Hanuluĭ . . . 4 caĭ pentru cucie . . . 300 t[l] banĭ gata luĭ Calgà Sultan. Cojoc de samur luĭ Calgà . . . Agăĭ luĭ Calgà . . . Luĭ Ozù-beiŭ . . . Luĭ Or-beiŭ. 100 t[l] gata, mărza-

culuĭ ce aŭ venit pentru poclon ... Un contoş ce s'aŭ făcut mărzaculuĭ, cu paceà de jder, cu zagarale de samur, cu čapraze de fir ... 2 post. felendreşŭ, 4 şifturĭ ce s'aŭ dat la oameniĭ mărzaculuĭ ... Celor ce aŭ mersu cu poclonul ... Vezeteuluĭ ce aŭ mersu cu cuciia ...

Darurile pehlivanilor ...; Iunie 7, l^t 7220 (1712). Celor de'ntăiŭ: 70 t^1 celuĭ maĭ bătrăn, t^1 40 i un post. şaĭ i un atlaz ... 35 t^1 celuĭ de al doilea ..., 10 t^1 la ceĭ de-al treilea ... 3 t^1 luĭ ceauş Čolac. 2 t^1 la fečorul luĭ Čolac ... La Istodor ... 8 t^1 la măscărič ... 10 t^1 la mehterĭ.

Darul pehlivanilor celor de al doilea, č-aŭ jucat Vinerĭ, Iunie 9 d., l^t 7220 (1712). 130 t^1 celuĭ mare ..., 30 t^1 la doĭ de aĭ doilea ..., 25 t^1 la cel ce s'aŭ lăsat den clopotnită ... 15 t^1 la 3 copiĭ maĭ micĭ. 8 t^1 la măscărič.

Plaiurile ce sănt običnuite de daŭ şoimi în toţĭ aniĭ pentru treaba Împărăţii. Slam Rămnic 4, Buzăŭ 5, Saac 5, Prahova 4, Dămboviţa 4, Muşcel 4, Argeş 4.

3 Maiŭ 7237 (1729). Vătaş[i]lor de plaĭ... şi... plăiaşilor ot sud — ..., pentru răndul şoimilor înpărăteştĭ, să căutaţ... şoimiĭ şi să-ĭ aduceţĭ căndu vă va pune slug[a] Domnii Meale zi, vătaf de şoimarĭ..., însă să fie şoimiĭ marĭ, frumoşĭ, ca să poată treace la Înpărăţie, — să nu fie niscare şoimĭ micĭ. Aşijderea ..., să apuce pre toţ omeniĭ cariĭ vor fi şăzătorĭ pre moşiele plăişăştĭ şi în sat plăeşăscu, negăsindu plăiaşiĭ, să apuce pre oamenĭ care şăd acolo, aŭ să fie pop[ă], aŭ călugăr, aŭ diiacon, orĭ sluj[i]tor, orĭ martaloğ, aŭ vănătorĭ domneştĭ, aŭ boireştĭ, aŭ dor[o bantu, aŭ Bărseanĭ ..., să înplinească şoimiĭ ...

Bacşişurile ce-s daŭ în zioa de S[fe]ti Vasilie pre la refeturĭ; Ghen. 1 d., l^t 7209 (1701).

Mehteriĭ toţ, 2 alai-čauş, sangeactar, trănbitaş ungureştĭ, toboş i surmač domnescu, trănbitaş i toboş i surmač ot steag cocon[ilor]. Trănbiţaş i toboş i surmač ot V^1 Spăt. Paiciĭ cu mat[a]ragiul. 2 carătaş. 2 paicĭ aĭ coconi[lor]. Vez[e]teilor. Com[i]şeĭ. Lăutariĭ i cobzar[iĭ]. Capangii. Toboşar nemţeştĭ. Tob[o]şar căz[ă]ceştĭ. Tob[o]şar de talpoşĭ. Mas[a]lagiĭ. Tunariĭ. Fuştaş ot V^1 Divan. Ţiganĭ dărvar[ĭ]. 2 surmač ot Vel Căp. za Siimean[ĭ]. 2 cimpoiaş ot Cazacĭ. Surmač i toboş ot Cazač.

Nălban-Baş[a]. Stegariul cocon[i]lor. Fuştaş ot Doamna. Seizii. Ţigancel[e] spăl[ă]toar[e]. Ţigancel[e măturăreas[e]. Beglarii. Copoiari. Ogărari. Pimnicear[i].

Bacşi[şu]rile ce se dă in zioa de S[fe]tii Vasilii, pre la tooate steagurile şi cănd iase Măriia Sa Vod[ă] den în bisearică, dimineaţa; Ghen. 1 d., l^t 7210 (1702).

Steagariul ce portă steagul ţerăi, t^l p^l. 2 tuingii. 1 stegariŭ dă la povodnici. 12 steaguri dă Cazacii. 1 stăgariŭ dă la coconi. 6 steguri dă Seimeani. 2 steaguri de fuştaşii. 3 steaguri dă catan[e]. 14 steguri de scutelnici. 6 steaguri (din 224-5) de scutelnici pădestri. 4 steguri Domnii. 5 steaguri za dor[o]-banţii, 2 steaguri dă Nemţii. Steagul lui V^l Spăt. Steagul lui V^l Ag[ă]. Steagul lui V^l Căp. za lef[e]cii. Steagul lui V^l Căp. za Cazaci. Steagul lui V^l Căpt. za dor[obanţi]. Dobuşul ce bate doba cea mar[e]. Dobuşul i surmačul lui V^l Căp. za Cazacei. Dobuşul i surmačul lui V^l Căpitan za lefecii. Dobuşul za dor. Bucătari ot V^l Cuh[nie]. Bucătar dă la Neamţul. Zidari Domnii. Lemnari meşteri. Agapiie. Sacagiul. Copii ot V^l Divan. Copii ot V^l Spăt[ă]rii. Copiii ot Mal-Spăt[ă]rii. Copii ot Spă[tă]riia cea Vechi. Copiii cei mici.

Bacşişuri ce-s daŭ pre la refeturi, cănd vine Măriia S[a] de la Tărgovişt[e]; Noemvrie 16 d., l^t 7210 (1701). Tunarii. Canačgii. Lăutarii. Cobzarii. Gădea.

Bacşişurile ce să daŭ cănd vine Măriia S[a] Vodă de la Tărgovişte pre la răfeturi, Noem. 1 d., l^t 7208 (1699). Surlarii i tăularii *(sic)*. Sangeactariul. Alaiceauş.

Bacşişuril[e] ce-s daŭ în zioa de Sti Vasilie i Iordanul; Ghen. 1 d., l^t 7206 (1698). 2 halaičauş. 2 copiileaş strein[i], t^l p^l. 2 paici ai coconelor.

Bacşişul ce-s daŭ în zioa de Boboteaz[ă], la seizul şi la vez[e]tei i sacagii, şi la vezetei coconilor . . .; la toţ, t^l 6 p^l, cu pecetluit; Ghen. 6 d., l^t 7205 (1697).

L^t 7204 (1695), Dechemvrie 24 d. Rănduial[a] de bani ce-s pun pren hărtii în ajunul Crăčunului, de-s daŭ la Grăm[ă]tič şi la colindător[i], dup[ă] obiceai V^l Vistiiar, vt. Vistiiar, 3 Vistiiar, Log[o]fet za Vist., 2 arm[ă]şei za Visterie . . .

Bacşişuril[e] ce-s daŭ pre la refeturi, cănd aŭ venit Măriia

Sa Vod[ă] de la oaste în Scaun . . ., Octomvrie 29 d., l^{t} 7205 (1696).

L^{t} 7204 (1696). Rănduial a de ban ĭ] ce să daŭ în zioa de ajun[ul] Boboteazi pre la eg[u]men[ĭ] şi la preoţ[ĭ], cănd mergu cu cruč[i]le la Măriia S[a] Vod[ă]: 29 t^{l}... 6 p^{l} t^{l}, luĭ Vel Vist. [ca maĭ sus apoĭ].

Bacşişuril[e] ce să daŭ în zioa de Iordan pre la sluj[itorĭ], cănd zic cu surlel[e] pentru Măriia [Sa] Vod[ă]; Ghen. 6 d., l^{t} 7204.

Rănduial[a] de bucatile ce să daŭ Mării Sal[e] Hanuluĭ, de oaste; Iulie 7 d., l^{t} 7204. Ocă făclii, po l^{t} 1, de la lum[ă]nărar[ĭ]. Cant. pesmed albu . . . ot Cluč. 4 p^{l} cant. unt vac[ă] ot cantaragiĭ, ot unt domnescu . . . Orez ot Ianache Cluč. . . . Cafea ot Ianache Cluč. Caşcaval ot V^{l} Vistiiar.

Făcliĭ de Crăciun şi Floriĭ.

Rănduiala izvodelor de dăjdile ce est[e] pest[e] an; Făurar 10 d., l^{t} 7204.

Rănduiala semiĭ ceĭ marĭ; Dechemvrie 15, l^{t} 7204 (1695). Seaamaa doo; Ghen. 5 d, l^{t} 7204. Rănduiala untul[uĭ] împărătescu; Ghen. 1 d., l^{t} 7204. Rănduiala boilor de Belgrad; Fevruarie 1 d. l^{t} 7204.

Rănduiala făcliilorŭ den zioa de Blagoveştenii, hramul bisearicii de jos, şi tot să daŭ şi sus . . . Birul cailor înpăr[ă]teşt[ĭ]; 15 Fevruarie 7204 (1696). Rănduiala făcliilor din luminata zi a Paştelor; Mart 28 d., 7233 (1725). Rănduiala carălor de Belgrad; Fevruarie 17 d., l^{t} 7204 (1696). Birul haraciuluĭ; Mart 20 d., l^{t} 7204. Rănduial[a] oilor împărăteşt[ĭ] de sursat, ce s'aŭ dat la Casap-Baş[a], ce aŭ eşit la Mart 10, l^{t} 7204. Rănduial[a] oilor de sursat ce s'aŭ rănduit să-s dea pentru 10.000 de oĭ, ce aŭ venit poruncă de la Împăr[ă]ţie ca-s dăm la Casap-Baş[a], ce s'aŭ rănduit ca-s dea fieşte-carel[e] care aŭ avut oĭ la oerit, precum scrie în catastih; însă să fie berbeč mar[ĭ], aleş, ca-s treacă la Casap-Baş[a]; şi s'aŭ rănduit să-s ià de oae po ban[ĭ] 3, ca-s fie pentru plat[a] čobanilor păn le vor duč[e] unde va f[i] porunc[a]; ce aŭ eşit la Mart 8 d., l^{t} 7204 [1]. Rănduial[a] biruluĭ pentru lucrul viilor dom-

[1] Cf. Iorga, *Socotelile Braşovuluĭ*, p. 137.

neşt[ĭ]; 10 Mart 7204. Lipsa haraciuluĭ; 20 April 7204. Un bir ce s'aŭ pus în toate judeațel[e] pe satele de bir; 1[iu] Maiŭ 7204. Bir[ul] lef[i]lor; 15 Maiŭ 7204. Rănduiala boilor; 30 Maiŭ 7204. Rănduiala biruluĭ al Casap-Başeĭ; 1[iŭ] Iunie 7204.

Un bir ce s'aŭ scos în toate judeţel[e]; 25 Iunie 7204 (1696).

Birul luĭ Iuni, i al luĭ Av., i al luĭ Septemvrie, ce aŭ eşăt de un ban po ug. 1.

Rănduial[a] salaorilor; 3 Iulie 7204. Rănduiala vacilor i a oilor ce s'aŭ pus pentru conacel[e] Tătarilor; 15 Iulie 7204. Ipac, pentru vacil[e] aceaste, dupe unde s'aŭ luat banĭ, de la o sam[ă] de judeţe, de vacă po t[l] 5, i dă oĭ po t[l] 1, 33. † Ipac la conacul luĭ Şapaz-Gheri Sultan, ce aŭ venit a do-ar[ă] iar, şă aşa s'aŭ mai luoatu. Rănduiala fănuluĭ; 25 Iulie 7204 [«stogul de făn po ban[ĭ] 75, iar plăiaşiĭ i satel[e] de drum să dè pe jumătate, şi poclonul de 10 banĭ 1 ban, ce aŭ işăt. . ., iar Căineniĭ, i Titeşti, i Grăbleştiĭ, i Boişoara ertaţĭ dă tot»]. Birul datoriilor; 5 August 7204. Pocloanel[e] haračĭ[u]luĭ; 20 Septemvrie 7219 (1710).

Să-s ştii catarguril[e] de unde ce vin, Fevruarie 22 d, l[t] 7205 (1696): Dragoslavele cătarge 15. Rucărul catargurĭ 15. Cămpulungul i Măţăulu catargurĭ 45.

Rănduiala făcliilor dă la Dumineca Floriilor; Mart 18 d., 7233 (1725).

Rănd[u]iala făcliilor ce să fac dă praznicil[e] dă preste an; l[t] 7208 (1699-700).

Rănduiala făcliilor dăn în zioa de Sti Neculae, ce aŭ aşezatu V[l] Vistiiar la Tărgovişte; 6 Dechemvrie 7215 (1706) . . . Zioa dă Crăčun; 25 Dechemvrie 7215 . . . Zioa de Sti Vasilie; 1 Ianuarie 7215 . . . Zioa de Bobotează; 6 Ghenarie 7215 . . . Dumineca Florilor *(sic)*; 18 Martie 7230 (1722) . . . Sămbăta Paştelor . . . De Paşte. Mărturisi-mă-voĭ înnainte. La Sta Troiţă. . . La Sti Petru . . . La Săntă Mărie . . . La Sti Necolae . . . La Crăciun . . . La Sti Vasilie . . . La Bobotează.

[Pe legătură:] Să-s ştie că am scris eŭ Barbul Logofăt într'acestu anatiftir, căndu era la dum. Vel Gram[a]tic, în zilile prè-luminatuluĭ şi înnălţatuluĭ Domnu Io Nicolae Voevod, la anul: Ghen. 4 d., 7237 (1729).

Acest anateftir iaste făcut den zile prea-luminatului Io Costandin Băsărabă Voevod, ce arată întru sine obiceaiurile Țărăĭ-Rumăneştĭ; l[t] 7203.

Să fie volnică sluga Mării Sale luĭ Vodă, să meargă să aducă pe Răzmiriță Bărbiiarul de la gazda luĭ, să nu şază la casa luĭ, ci să vie la Curte să păzească...

IX.

DOCUMENTE ROMÂNEŞTĬ DIN ARCHIVE STRĂINE.

I. Bistriţa.

[1633.]

1. Eŭ Petrea Diiacol scriŭ pace şi sănătate la Màrie Sa la Gaşpar birăul şe la tot Sfatol Domnei Sale. Altă, daŭ ştire Domnelor Vostre, de răndul veştilor aveam veastea bonă: co mila loĭ Dumnedzeŭ ca aŭ eşet Tătaraĭ de ţară, că i-aŭ tăietŭ Căzaceĭ şi i-aŭ loat robiĭ de la dăşeĭ, şe aŭ torsu înnapoĭ în ţara leşască, şe s'aŭ aşedzat totă ţara pre la locore-şe, şe să trăgo toţ boiariĭ să iasă înnaintea luĭ Vodă, c'aŭ porcesŭ de la Părăţei şi aŭ trimis boere înnainti de aŭ dat ştire ţerăĭ, că vine veasel de la Păratul Barnovschi-Vodă. Altă, da ştere Domnelor Vostre că v'am maĭ tremis o carte, şe n'a veneto la voĭ. Altă, molţemăscŭ Domnelor Vostre de sucotiţe, că m'aţa sucotit la răolu miŭ. Şe sănt detoro de pre fănŭ; ce vom nevoe, să pletim; să no vă bănoiţe pre mene, că voĭ fi tot preiatinlo Domelor Vostrea în totă vreamea. De aĉasta daŭ ştire Domnelor Vostre, i să hiţe sănătoş. De la Hs., amin.

† Pisiu Dlăgoilpolea.

Adresa românească către Bistriţa. Pecete ruptă[1].

[c. 1640.]

2. † Cinstiţĭ şi al noştri ca niştea fraţ şi meagieş di aproape, dumniata birăŭ şi dumiata haramiţaş dea cetate Bistriţi, dumilor voastre cu fericită sănătatea ne închinăm. Alta, facem ştiri dumilor voastrea că ne vini luminata poronca Mării

[1] Tipărită înnainte, după o copie greşită, ce mi se transmisese, în *Doc. Bistriţeĭ*, II, pp. 4-5, nº CLXV.

Salea luĭ Vodă, c'aŭ înţăles Mărie Sa Vodă pentru hotarul Moldovi, că-l calcă oameni dumilor voastri cu bucatilea şi cu măestrilea; care Mărie Sa Vodă ačasta nu o sufere, ce ni-au poroncit noao să vă facem ştire dumilor voastre să vă daţ poroncă oamenilor dumilor voastre, să nu calce hotarul ţărîĭ Moldovi. Căce hotarul îl ştiţ şi dumiavoastră că, de undea să rupu apile spre dumiavoastră, a dumilor voastre esti, şi dea unde să rumpu spre noĭ, al nostru este, — care este hotărît dea Ştefan-Vodă şi dea alţĭ Domnĭ vechĭ, trecuţĭ, care este hrissoavire *(sic)* Dumnilor trecuţ pe obăcină, pe vîrvul munţilor; care să cunoaşti şi pănă în dzua dă astăz. Ce dumiavoastră daţ poroncă oamenilor dumilor voastre să nu calce hotarăle ţărîĭ Moldoviĭ, că Mărie Sa Vodă nu sufearea. Şi poftesc pe dumnia voastră să avem răspunsu cărţi aceştie, ca să o trimitem, să înştiinţăm pe Mărie Sa Vodă; iară cariĭ n'ar înţălegea şi s'ar aduce bucatilea pea munţĭ, să le triată *(sic)* pe hotarul nostru, de unde să scur[g] apile încoaci, pren poroncă să le luîm, să le trimitem la Mărie Sa Vodă. Ačasta facem şt[i]re dumilor voastrea. Să fiţ dumiavoastră săn[ă]toşĭ. Maĭ 31.

† A dumilor voastre ca niştea fraţĭ şi megieş di aproapea: Solomon Şetrariul, Vornicul de Cămpulung, şi Mih[a]lachie Postelnecul, Vornicul de Cămpulungu, ca să rămînem şi noĭ prietinĭ şi megieş cu dumiavoastră; numaĭ şi dumiavoastră sa nu treciţ piste hotar[e], căcĭ de Dumn[e]dzăŭ este hotărît; ce dumiavoastră daţ poroncă oamenilor dumilor voastre să nu triacă piste hotar, de vac.

† Cinstiţilor şi al noştri ca niştea fraţ şi bunĭ prietinĭ şi megieş di aproapea, dumisale birăuluĭ şi dumisali haramiţaşuluĭ dea cetatea Bistriţi, cu fericită sănătatea să-s dea dumisalea.

Pecete neagră, ruptă.

[c. 1684.]

3. † La Măriile Vostre domniĭ de cetate Bistriţiĭ şi la tot Svatul Mărilor Vostre cu tot[ă] sănătate ne închinăm noĭ Cămpulungianiĭ, cu tot satul, anume Petrea Hurghiş şi alţĭ oamenĭ de acolo. Alta, iat[ă] că ne scriser[ă] boiariĭ careĭ sintu lă-

saţĭ în locul Mării Sal[e] luĭ Vod[ă], şi dzic aşia că şi Măriia Sa Vod[ă] acmu Dumenecă va fi şi Măriia Sa în Iaş; decĭ ne scriŭ boiariĭ să trimitem la Măriile Vostre pentru rândul veştilor, să ştim dintr'aĉa parte de loc. Deĉ poftim pre Măriile Vostre pentru rândul veştılor despre oşti: ce veţĭ şti, să ne faceţĭ şt[ı re cu o carte la noĭ şi o carte la Mării Sa Vod[ă], şi la boerĭ să ne scrieţĭ, să ştim ce răspunsu om da şi noĭ înnapoĭ. Şi, ce va fi poronca Măriilor Vostre, să ne scrieţĭ, că om fi nevoitorĭ să slujim Măriilor Vostre. De iasta poftim pre Măriile Vostre. Să fiţĭ Măriile Vostre săn[ă toş, împreună cu tot Svatul Măriilor Vostre, ot He — amin.

† Maĭ mic şi maĭ plecat a Măriilor Vostre eu Petre Hurghis ot Câmpulungu, cu săn ă]tate mă 'nchin Măriilor Vostre.

[V°:] Adresa românească. Pecete brună, ruptă.

A. 1681 die 25 7bris alatum ex Compolong, Post zu erkündigen. [E vorba de călătoria luĭ Duca-Vodă în Constantinopol; *Călătorĭ, ambasadorĭ,* etc., p. 17.]

4. † Eu Gheorghe de Cîpulugŭ scriŭ închirîciurĭ şi sîrîtatea birăuluĭ de Bistrîţî şi Sfatoloĭ domnieie sale, de i-e dau ştiai de rîdulu Ionaşcŭ de Sîmğordzu, că-ŭ treamîsŭ cartea Domniĭ de Bistrîţî la muia[rea] luĭ Ionaşcŭ; moeria aŭ dzîsî că n'o va vini la dăsă pîrî va custa. Dupî aĉasta acmu socru lu Ionaşcŭ cu omiri de Cîpulugu aŭ adusŭ ta.. a Rămînilor; mărăgîndu acasî, înrapoiŭ, aŭ mărsu sucru luĭ Ionaşcu la ğode în Sîmŭğordzu şi aŭ chemato pre Iuonaşcu. Decĭ e-ŭ dzîsŭ aşea: dupî fa-sa să no îmble maĭ multu; ce l-aŭ arătato diraintea de umer[ĭ], ğodele Alŭbălu Cozŭma, popa Irimie Creţulu, preaotolu satuluĭ dîn [C]îpulugu, Ghiorghie aiŭ Mosostoe şi Văscano şi Platono. Şi dămŭ ştiria domn[i] lor de Bistriţî, şi să θie sărîtoşĭ într'aĭ moluţiŭ şi burĭ, ca prieteniĭ noşŭtriĭ ceie boriĭ. Aminŭ.

Aĉastî cartea să să dè în mîra birăuluĭ de Bistriţî[1].

[1] Am avut prilejul să văd însumĭ această scrisoare, pe care am tipărit-o, după o copie greşită, în *Doc. Bistriţeĭ,* II, p. 1, n° CLIX. Revisia n-lui următor din publicaţie arată că e vorba în el de un «Ştefan Rusul», şi nu «Robul», altfel, copia ce mi s'a dat din el, e bună.

5. † Carabaş nu du Mıhaĭ ovile, dă nu du Mihaĭ cu ten zavce frate Stefane, cumnatŭ a luĭ Mihaĭ, fac tabanaş pe Dărğan păve veledi pas Andriiŭ, i fečorŭ a dumitale este săn ă]tos, Mundan Andriiŭ, veledi Măndan Mihaĭ gaşiţ, şi ni şes sute de leaĭ cer Tătarăĭ, fičor a popiĭ cerŭ cincĭ sute de leĭ Tătăraĭ, Andriiŭ vele di Mundan Mihaĭ *[şters:* patru sute leĭ la Tărdzămanul, triĭ sute de talir[ĭ] şi cincĭ leĭ talir[ĭ],] şi cinia la Tărdzămanul, să-ĭ fie de drum o dulamă de postav supţire. Şi, căndŭ îţ vini, să daţ bani la Gheorghie Căpitanul, şi, unde sintŭ robiĭ în satŭ, să cheamă că ne găs Terdzămanu biiaţ.

† La Tărgŭ la Sat-Mar[e] este aproape satul acela, că ne găs[i] *[de altă mînă]*, cini a vini, să aducă răvaşul la Ghiorghie Căptan la Iaş, acestu răvaşu, să vie iar înnapoĭ toate la Eş.

6. † Sănătate. Ioane a luĭ Gherasim Adocăĭ din Maer. Alta n'avem cătră dumnevoastră, făr de căt am înţeles cà veţ eşi la munţĭ; decĭ, de cum să scurs apele, să nu eşiţ, că veţ păgubi făr grăş, — că vor vini Turcĭ şi Tătarĭ şi Simenĭ, şi vor prăda bucatele, ş'apoĭ voĭ să nu bănuiţ. De bin[e] voitoriŭ, eŭ Simion Negrea, nemesnicul din Dorna: de acĭasta să fie în ştir[e] la Maer, la Singhiuz, la Rodna.

Ačasta în ştire să vă fie dumilor voastre, să nu vă pae şagă, că s'aŭ trecut de şuguire; precum scrie Negrea maĭ sus, foarte să înţelegeţ, — că apoĭ să nu bănuiţ De bine voitoriŭ:

Ereĭ Mihail ot Dorna.

[V°:] Dieses ist der Zeddel so der Vaszilla Popi aus Rodnaa auss dem Moldauer Zeldet, der der Negre auss Dorna Major geschicket, — aussgeschrieben.

7. † Adecă eŭ Nîstahie: a văinit Perte şăi alt Petre, de s'au rogat ačăĭ omen[ĭ] Nîstahàie, şăi un fìcut băine şi ŭ lăŭ erătat pe Simion denainte godeloăĭ şăi al satoloăĭ ş'a făičorăilorŭ şăi pîrăgarăilor, să hăie erătat de me[ne] şăi de Domîdzîŭ.

8. Zgardă de 7 florinţĭ şi cerceĭ de 5 florinţĭ. Apoĭ am în-

surat pe Grasin, i-am dat doĭ boĭ și un cal, 20 de oĭ cu mieĭ și o cărlană.

Și apoĭ am dat Ioani doĭ ğungĭ tratin[ĭ] și 8 oĭ cu mieĭ și o capră cu ed și o cărlană, și zgardă de 7 florințĭ.

Și s'aŭ găsit în casă o căldare de 4 cupe, și fierăle pluguluĭ, și un lanțŭ, și car deplin, și 4 lăzĭ: una de 52 de merțe și una de 60 și una de 40 și una de 30, și o cadă de 4 măries.

Și, cândŭ am luat pe Anuța, am avut doao vacĭ, doĭ banĭ și 30 de vite și o iapă. Și apoĭ casa și grădina iaste a mè, moșie, și pre lucile craculuĭ. Și am dat luĭ Ion fičoruluĭ doĭ boĭ și un cal și 20 de miorĭ, și i-am dat un mânzŭ de 5 florințĭ. Cândŭ aŭ murit Anuța, aŭ rămas mie doĭ boĭ, triĭ vacĭ, o ğunincă, triĭ ğungĭ mânzațĭ, un cal și o iapă și —.

[Șters: și iarăși i-am dat 70 florințĭ vonaș luĭ Ion —].

S'aŭ găsit în parte Anuți 69 de florințĭ argintŭ, și moșie, fără marhă.

Și în parte luĭ Ilieș iarăș, care aŭ făcut cu Anuța, 60 de florințĭ. Și aŭ avut un loc la Simborzŭ, a eĭ moșie, ca de 24 de florințĭ, a eĭ banĭ, și, cândŭ am cumpărat locu de la Ostapie, am dat 15 florințĭ: ğumătate banĭ i-am făcut cu Tudora și ğumătate cu Anuța; și iarăș am cum[pă]rat cu Anuța niște moine de la Ostacie, cu 5 florințĭ.

Și am zălogit 2 moine, doĭ florințĭ; și am zălojit un loc cu 15 florințĭ și doĭ horgoștĭ în Secătura Ruștoruluĭ, și doao moine de la Bontoae, 4 florințĭ, și doao moine de la Lupu Sasu, 2 florințĭ, și o moină de la popa Vasile, dreptŭ 4 florințĭ, și o moină în Prislop, de la Tofan a Băi, o merțe de grăŭ, și doao moine de la Olariŭ, 6 măries, și o merțe de mălaiu și una de hrișcă.

Și, cândŭ m'am însurat de am luat pe Tudora, am avut o iapă și patru oĭ și un lanțŭ, și apoĭ iară am cumpărat unu și un čoflăncŭ; și am dat fetiĭ ceĭ marĭ, Irini, dacă s'aŭ măritat, o vacă și doĭ vițeĭ și patru oĭ cu mieĭ, și zgardă ca de 4 florințĭ, și cerceĭ de 5 florințĭ.

Și apoĭ am măritat pe Palaghiia: i-am dat o vacă cu o ğunincă, și 8 oĭ cu mieĭ, și o vătue.

Eŭ Ilieș.

Căndŭ am luat eŭ, Ilie, pe fata luĭ Constantin a Rănji.

Aŭ avut cerceĭ de 5 florinţĭ şi zgardă de 4 florinţĭ, şi aŭ avut doĭ ğungĭ tretin[ĭ], şi o vacă cu viţel mănzatŭ, şi i s'au venit un loc pe Peningarea, de 3 car e] de făn, şi au luat fečoriĭ mueri mele de pe un loc 2, 2 florinţĭ; şi i s'aŭ venit 4 moine, 2 în sus şi 2 în ğos, şi i s'aŭ venit o căldare dreptŭ 4 florinţĭ, din sculele casiĭ, şi o cărcee, şi 2 cărlanĭ dreptŭ 5 şuştacĭ.

Şi am zălogit cu dănsa lunca luĭ Statevŭ, dreptŭ 7 florinţĭ. Pentru dănsa 90 de florinţĭ gloabă.

Şi am luat de pe un loc zăloşag a eĭ 10 florinţĭ, şi Ion Ureche, ginerile meŭ.

Şi aŭ luat Ion a Boşcoae un zlot de pe o moină.

Iată eŭ Iliaş: ş'am dat parte ce s'aŭ venit muerilor mele: daŭ la fečorĭ din toate căte simtŭ scrise şi din căte cele am avut la casa mè: din toate a triia; i-am dat din casă întorsură: aŭ preţuit derăgători 48 de florinţĭ, şi s'aŭ venit lu Ion noao florinţĭ, şi aŭ luat grajdu 8 florinţĭ, şi un florintŭ banĭ i-am dat; şi din locurĭ tot a triia, şi din uneltele casi a triia; şi s'aŭ aşăzat înnainte noastră. Anume Isip Morariu şi Petre Lucoae şi Leontie Avraam, i Lupu luĭ Ilieş, şi gineri luĭ Ilieş, Ion Ureche şi Ion a Todosii, şi alţĭ săteni, să n'aibă a cerca nice unul pănă după moarte luĭ Ilieş, a tătăne-seŭ.

Căndŭ am luat pe Anuţa *[şters:* aŭ avut baer de 12 florinţĭ, ţintă de 6 florinţĭ, bumbĭ de 5 florinţĭ şi 2 spinşte, doĭ florinţĭ şi zgardă de patru mărieş]. Şi aŭ adus o ğunincă cu viţel şi un boŭ, şi bou l-am văndut dreptŭ 15 florinţĭ, şi am plătit o datorie la Orbănaş: 5 florinţĭ. Am dat şi iarăş am plătit nişte grăŭ: am dat 9 mărieşĭ, 5 şuştacĭ aĭ mieĭ, banĭ; şi aŭ avut doĭ boĭ în Ilua în ernatec, şi unul aŭ perit, şi aŭ dat omul acela 3 florinţĭ şi piele ğumătate pentru boŭ, şi aŭ adus o vurcă de fier şi un cuţitoiŭ şi o teacă blehuită. Şi, căndŭ aŭ măritat fata eĭ, pe Maruţa, am dat un sofon dreptŭ 4 florinţĭ, şi o cergă dreptŭ 3 florinţĭ, şi am dat *[şters]* o vacă cu viţel fetiĭ, şi doĭ viţeĭ mănzaţĭ, şi la o boteğune: un viţel.

Și am cumpărat cu dănsa un loc de la Gheorghieș, dreptŭ 19 florințĭ și 6 potorĭ, și cumpărat un locŭ de la Zuzanu: 8 florințĭ și un mărieș, și aŭ eșit la casa luĭ Ilieșŭ, Isip Ometiță, Petre Lucoae, Liontie Avraam, Lupu luĭ Ilieșŭ, și aŭ prețăluit casa cu grădina și grajdu dreptu 48 de florințĭ. S'aŭ cheltuit în casa cè din gos 6 florințĭ

9. Stănĭ ce au fost pe locul Moldoviĭ, pentru car[e] au luat Domeniĭ 30 oĭ.

† I stănă Petre Juganul ot Ragna.
† I stănă Ștefan Mıvovan, tij de acolò.
† I stănă Apostol săn Juganul, iar de acolò.
† I stănă Ștefan săn Nistor ot tam, tij.
† I stănă Dorohoiŭ ot Ilova.
† I stănă Toader Ionuțul ot Ilova.

6 stănĭ fac.

[Pe copertă:] † Cinstit și al mieu bun prietin, dumisal e] hărămințașul de Bıstrit[á], cu sănătat[e] să să dea.

Pecete neagră cu coroană: K. T.

10. c. 1750. Prè-iubitul nostru si de neamŭ bunŭ Ihane, Dumnezăŭ sa-țĭ fie într'ajutor.

Eŭ Gaciia Colțunoaia mă rog Mării Tale să-țĭ facĭ milă, să-mĭ facĭ dreptate, că acum este un an de căndŭ am rămas săracă de mumă-mè: știe Dumnezaŭ cum am ținutu-o: de 9 aĭ n'aŭ lucratŭ nimica, că aŭ fostŭ bolnavă; și, dacă aŭ murit, nu mi-aŭ ajutat cumnațiĭ și surorile nemica, fără eu am cheltuit cu dănsa șepte florințĭ; și acum mi i-aŭ luat locurile cumnați, și nu mi i-am arat nemica, — că n'am unde. Ion Prădan mă ucide: zice că nu s'a uita de Măriia Ta.

2. Lemberg: Fundația Baworowski.

1. Suceava, 12 Septembre 6972 [1463]. Ștefan-Vodă. Apare «părintele nostru Mitropolitul Suceveĭ, chir Teoctist, cu voia tuturor marilor mănăstirĭ ale noastre молдавских, și cu toțĭ că-

lugării şi ţircovniciĭ Mitropolieĭ noastre», şi dă «luĭ pan Тадорѹ Проданѹ, pisariul nostru», «un sat al Mitropolieĭ», anume Grecii pe Siret, supt tîrgul Siretuluĭ, pentru «zloţĭ turceştĭ». Marturĭ: fiul Alexandru, «şi episcopul nostru chir Tarasie din Tîrgul de jos, şi egumeniĭ: popa Teodor de Bistriţa, popa Ioasaf de Neamţ, popa Anastasii de Moldaviţa, popa Stahie de Pobrata», Duma Braevicĭ, Manoilă, Stančulu, Vlaicul, Goian хотинскiи, Crasuv . . . Vornic, Coste Danovič, Toma Coinde (коїнде), Petru копич, ладѣ спата . . . кѫпитик, Hodco Creştovič, Isaia немецкоїи, Steţco Domocuş, Coste Orăiş, Radul Pasco, Ion Bučum (?), Şendrica, Buhuş, Radul Pıscul (?) . . . Spătarŭ. Iuga Vistearnic, Paţco. Ioan, Oană Preseacă, Neago Comis, Luca Stolnic, Mirča плоскаро. Scrie Tăutul. Paĭsprezece peceţĭ, cu şnururĭ albastre, din care treĭ păstrate. Pecetea Domnuluĭ cu şnur roş, mică. Pergament.

2. Suceava, 6 April 6996 [1488], în ziua Sfintelor Paştĭ. Ştefan-Vodă. Apare Mărina, femeia luĭ Luca «Ecobescul», fata luĭ Toader Prodan, şi altă Mărina, «непота еи», fata luĭ Lazar продкнескѹлѹ. Dau Domnuluĭ moşia Grecii pe Siret, supt tîrg. Pomeniţĭ Vlăcea şi cneaghina luĭ, Olga. Domnul dă moşia Putneĭ. Marturĭ: fiiĭ Alexandru şi Bogdan-Vlad; Zbiiarea, Neagu, Duma, Gangur, Dragoş, Vornic, Hărman, Iaţco Hudicĭ, Dajbog, Şteful, pîrcălab de Hotin Micotă şi Reaţiş pîrcălabĭ de Neamţ, Andreica Čortorovschii, Groze Micotič pîrcălab, Ion Secară, pîrcălab de Roman, Clănăŭ Spătar, Boldor Vistier, Erimiia Postelnic, Andreica Ceaşnic, Măteĭ Stolnic, Şandro Comisu. Pecete cu şnur. Pergament. — Boieriĭ sînt tocmaĭ aceĭ din documentul datat 13 Novembre 6995, în dr. Orest Popescul, *Cîteva documente moldovene*, fasc. I, Cernăuţĭ, 1895, p. 19.

3. Suceava, 6998 [1490], Mart 12. Ştefan-Vodă. Vin la el Costea Murgoč şi nepotu-ĭ de soră Gavril, fiul Negritiĭ: şi vînd satul Tominţiĭ, pe Sireţel, luĭ Jura Şerbiciŭ. Martorĭ, fiiĭ Domnuluĭ: Alexandru şi Bogdan-Vlad; Neagu, Duma, Gangur, Dragoş Vornic, Hrăman, Iaţco Hudicĭ, Dajbog, Şteful pîrcălab de Hotin, Micotă şi Reaţeş, pîrcălabĭ de Roman, Andreica Čortorovschi, Groze pîrcălab de Orheĭ, Ion Secară pîrcălab de Roman, Clănăŭ Spătar, Boldor Vistier, Eremiia Postelnic, Ion

Frunteş Stolnic, Şandro Comis, etc. Scrie Toader, diac. Pecete cu şnur roş. Pergament. — Cf. şi *Uricariul,* XVIII, p. 54.

4. Suceava, 26 August 7011 (1503). Ştefan-Vodă, pentru Moldaviţa, unde-ĭ egumen popa Ioasaf, întărindu-ĭ două sate în Ţinutul Suceveĭ: Provorotiia şi Oprişinţiĭ, date de **синь бркличь** supt «strămoşul mieŭ» Alexandru-Vodă. Marturĭ: fiul său Bogdan; Jurje Vornic, Şteful, Toader, Negrilă pîrcălab de Hotin, Eremia, Dragoş pîrcălabĭ de Neamţ, Şandro pîrcălab de Roman, Luca Arbure, Portar Suceveĭ, Clănăŭ Spatar, Isac Vistiernic, Cozma Şarpe Postelnic, Moghilă Ceaşnic, Frunteş Stol., Petrica Comis, etc. Scrie Tăutul Logofăt. Pecete cu şnur roş. Pergament. Scrie uricarul în criptogramă, jos. — După traducerea germană din protocoalele Comisieĭ funciare bucovinene, în prefacere modernă la Wickenhauser, *Die Urkunden des Klosters Moldowiza,* Viena, 1862, pp. 73-4.

5. Hîrlăŭ, 6 Octombre 7028 (1519). Ştefan-Vodă întăreşte episcopieĭ de Rădăuţĭ, unde e episcop Pahomie, satul Rădăuţiĭ, dat de «predecesoriĭ şi strămoşiĭ săĭ», cu o moară, şi Marele-Coţmanŭ, supt toate numele supt care se ştie această moşie, şi Rogozna, dăruită de el însuşĭ. Menţionat «pan Grumadzea starost», «**що гсдвомы вь задшїе и спсеніе мтери гсдкамы станини**». Adauge o proprietate în Cîrligătură, cumpărată de Pahomie de la Pătru Vartic, supt Bogdan, tatăl Domnuluĭ. Marturĭ: fratele Petru; Isac, Petru Vornic, Şandro, Negrilă, Vasco, Grincovič, Talaba pîrcălabĭ de Hotin, Coste şi Condrea pîrcălabĭ de Neamţ, Petrica şi Toader pîrcălabĭ de Roman, Luca Arbure Portar de Suceava, Hrana Spatar, Eremiia Vistier, Cozma Şarpe Postelnic, Săcuian Ceaşnic, Străča Stolnic, Toma Căţelean (**кьцелѣна**) Comis. Scrie Dumitru Popovič. Pergament. Pecete ruptă, cu şnur roş. — Cf. *Uricariul,* XVIII, pp. 86-7.

6. Suceava, 21 August 7028 (1520). Ştefan-Vodă, pentru Putna şi egumenul şi arhimandritul chir Acachie, întărind satele: Jicov, Voitin, Manevţĭ, Balosineştĭ, Botăşane, Vicşanĭ, Măčcaleştĭ, Fratovţĭ, Climovţĭ, Ternavca, Grecĭ supt Siret, Cozmin, Cličcovţĭ, Ostriţa, Ştubeĭ, Sineştĭ, Oniččanĭ, **едноѵ бꙋкатꙋ земли** din hotarul Boeştilor, ş. a. şi **село юріи покоинникь**.

Boierĭ: fiul Ştefan, Petru fratele Domnuluĭ; Isac, Petru Vornic, Şandru, Negrilă, Vasco, Grincovič, Talaba pîrcălab de Hotin, Coste şi Condre pîrcălabĭ de Neamţ, Petrica şi Toader pìrcălabĭ de Roman, Luca Arbure Portar de Suceava, Hrana Spătar, Eremiia Vistiernic, Cozma Şarpe Postelnic, Săcuian Ceaşnic, Străča Stolnic, Toma Căţelean Comis, etc. Totruşan Logofăt. Pecete cu şnur roş. Pergament.

7. Hîrlăŭ, 7042 (1533-4). Petru-Vodă, pentru Moldaviţa, dîndu-ĭ: un loc la rîul «Frumosul», «Fìgeţel», «Vrău Feredeu», «Măgurî Bool», Deaia. Boierĭ: fiul Bogdan; Huru Vornic, Totruşan, Scripca, Vlad şi Toader, pîrcălabĭ de Hotin, Danciul şi Ličul pîrcălabĭ de Neamţ, Zbiiarea şi Cračun pîrcălabĭ de Roman, Mihu Portar de Suceava, Dragşan Spatar, Glavan Vistier, Albotă Postelnic, Popăscul Ceaşnic, Colun Stolnic, Dragsin Comis, Toader Logofăt. Scrie Gheorghie. Pecete cu şnur roş; ruptă. Pergament. — Nemţeşte în Wickenhauser, *Moldowiza*, pp. 79-81. Cf. *Uricarıul*, XVIII, p. 120, şi maĭ ales Orest Popescul, p. 37.

8. Scarlat Grigore-Vodă Ghica. După preambul, confirmă Putneĭ, unde e egumen Benedict, daniile Domnilor anteriorĭ, maĭ ales întărirea de la «Domniia Sa Costantin-Vod[ă] Rac[o]vıţ[ă], din anul 7264, Iun. 15, întru care . . ., după dovedzĭ, adevărate testamentur[ĭ], pe običaiŭ de milă ce aŭ făcut aceĭ maĭ înnainte luminaţ răpousaţ Domnĭ cu acăstă sf[ă]ntă mănăstire»: Ştefan-Vodă, 7010, «întru care scria pentru toţ preuţiĭ căţĭ sintu trăitorĭ pîn toate satel[e] mănăstiriĭ, în toată ţara, ca să nu le ia dajde arhiereiĭ, nicĭ să-ĭ giudece, fără numaĭ toate ale lor să le caute egumenul ce va fi la Putna, şi să aibă a lua pe tot anul căte 150 drobĭ de sare din ocna domniască; întăreaşte şi stăpănireaştĭ braniştĭ, moşiia sfinteĭ mănăstirĭ, în toate siamnile hotaruluĭ, de ğur împreğur»; 2⁰) Ştefan cel Tînăr, din 7030, «întru care scrie pentru 3 măj de peaşte mănăstirescu, să umble de doao orĭ într'un an la Dunăr[e] saŭ aiurea, pe care peaşte să nu dea vamă nicăiurĭ, nicĭ alte angăriĭ; şi maĭ scrie pentru toate satel[e] mănăstiriĭ din ţară, ca să nu între giudecătoru saŭ globnic pin sate, ce numaĭ însuş egumenul mănăstiriĭ să le caute vinovăţiile şi alte pricinĭ ce or

avè eĭ»; 3[0]) «De la răpousatul Domniia Sa Mihaĭ-Vod[ă], din anii 7216, întru care scrie pentru satul Cučurul al mănăstiriĭ Putniĭ, de la Ținutul Cernăuților, ca să-ș dea desiatina de stupĭ și de mascurĭ și goștina de oĭ la mănăstire, iar nu la Cămara domniască, ca să fie acel venit pentru čară, undelemnu și tămăe; și nicĭ dispre globnicĭ saŭ ğudecătorĭ să nu să învăluiască ca să-ĭ ğudece, fără numaĭ egumenul să le caute greșialile lor». Scarlat Grigore-Vodă află «precum pre aceale vremĭ, adevărat, rănduialile așea era a să urmà, dar acmu, la vremile aceastea, într'alt chip sînt alcătuite obiciaiuril[e], cu alte otcărmuiri și rănduiale întemeiate sf[i]ntile mănăstirĭ cu hrisoavel[e] luminaților Domnĭ, care otcărmuirĭ de pe urmă, după ceariria sfintiĭ mănăstir[ĭ] ce aŭ cerut, în locul acelor mile dintăĭ, alte miluirĭ, precum aŭ și alte mănăstirĭ: precum cu cale au găsit Domniia Sa Costandin-Vodă a nu rămănea numita mănăstire neînpărtinită de milile ce i să cuvin, și în locul acelor mile din dzile bătrîne aŭ așădzat, hotărănd și rînduindu ca totdiauna și în toată vreame să aibă sf[ă]nta mănăstire acastă milă maĭ jos arătată», — și el le confirmă. Putna va avea pe an 150 de drobĭ de sare din ocnă, «și braniștea (adică moșiia sf[i]ntiĭ mănăstirĭ) să fie stăpănită de părinţiĭ călugărĭ și apărată dispre toț în toate hotarăl[e] bătrăne, cum sintu de vac, dar preuțiĭ să fie supt stăpănirea arhiereilor, după cum și săntu». La Galațĭ să aibă unsprezece «liude strein[ĭ], păscarĭ, cu vătavul lor», neplătind peștele lor «vama și părcălăbiia, atăta în Galaț căt și pe la drumurĭ». «Așijdirea și satel[e] sfinteĭ mănăstirĭ să fie nesupărate și apărate pururea dispre toț ğudecătoriĭ și globniciĭ: alțiĭ nime să n'aibă a-ĭ ğudeca fără numaĭ egumenul, afară de moarte de om și furtușagurĭ, când s'aru întămpla; care aceste doao pricinĭ să cuvin a să căuta cu Divanul. Așijdirea, hotărămŭ și poroncimŭ ca să aibă a să face la tîrgul Sireatiuluĭ pe toată săptămăna dzi de tărgu Marțea, după cum aŭ fostu și maĭ înnainte, și vama și mortasipiia ce s'a face, miluim Domniia Mea să o ia sf[ă]nta mănăstire, ca să fie acestu venit pentru čară și untdelemnu și tămăe de triaba bisericiĭ; iară vameșiĭ si mortasipiĭ de Țara-de-sus nicĭ de cum să nu cutedză a ceare vamă saŭ mortasipie de la nime.

Şi vitel[e] ce s'ar vinde la dzile de tîrgu. Şi iarăşĭ o pivniţ[ă] de piatră ce iaste în tîrgul Sireatuluĭ, cu locul eĭ împregŭr, ce să numeşte pivniţa Bugăniţiĭ, de care ni-am înştiinţat Domniia Mia c'aŭ fostu a unuĭ Arman, carile de o sută de anĭ aŭ lipsit de pre aceste locurĭ şi, lipsăndu Armanul, aŭ stăpănit pivniţa aceaia şi răpousatul Calistru proin episcop Radauţilor, căt aŭ fostu în viiaţ[ă], şi cu daniia Domnii Sal[e Costandin-Vod[ă] Racoviţ[ă] s'aŭ datu supt stăpănire sfintiĭ mănăstirĭ Putniĭ; care şi Domniia Mea asemenea am făcut mila . . Care pivniţă să fie în pace de cămănă, de băzmănŭ, de cepărit, de buor, de crăşmărit şi de alte angăriĭ. Şi iarăş volnicimŭ Domniia Mea pe sf[ă]nta mănăstire Putna ca să ţie si orăndă la tărgul Sireatuluĭ, după rănduiala cum ţine şi sf[a]nta Mitropolie la Sučav[a], şi orănda ačasta iarăş să fie în pace de camănă, de băzmăn, de cepărit, de buor, de crăşmărit şi de toate angăriile.» Benedict arată şi act dela prea-iubit fratele Domnii Meale, Domniia Sa Mateĭ Ghica-Vodă, din anul 7263», ce dă la 50 de vite scutirea de văcărit, la 1000 de oĭ cea de goştină, la 800 vedre de vin cea de vădrărit, la 1000 de stupĭ cea de desetină, şi douăzecĭ de «oaminĭ făra bir pentru posluşaniia sf[i]ntiĭ mănăstirĭ». Recomandaţie către urmaşĭ şi blestem. Marturĭ: fiiĭ Domnuluĭ: Alexandru, Mihaĭ, Nicolae, Grigore, Gheorghie, şi boieriĭ: «Ioanŭ Bogdanŭ, Marele Log., şi Lupul Balşu Vel Vornicŭ de Ţara de ğos, Vasilie Rusăt Vel Vornicŭ de Ţara-de-sus, Vasilie Razulŭ Hatman şi părcălabŭ Suceviĭ, Alexandru Vel Postelnic, Ioan Paladie Marel[e]-Visternicŭ, Filipŭ Catargiul Velŭ Spatarŭ, Costantinu Sturdzea Vel Ban, Nicolae Rusătu Vel Paharnicŭ, Vasilie Costachi Vel Stolnicŭ, Ianachie Velŭ Camanaru, Mateĭ Ghica Velŭ Comis». Iaşĭ, 7266=1758, 1-iŭ April. Scrie «Ioniţă Gramaticul, săn Pavăl Cămăraşul». Semnătura şi pecetea luĭ Vodă. Aur la începuturĭ şi la numele Domnilor, orĭ la numărul daniilor; podoabe în maĭ multe colorĭ. Sus: bourul, cu Iw ΣK : Г: Г: ББ cu coroana, sabia şi topuzul. Pergament. Jos: «Manolachi Bog: 3-ti Logf. proč.».

3. Varşovia: Biblioteca Zamoyski.

[1538-15 . .]

† Eu Albeiu de Tighınea scriu moltă veață și sănătate starosteloĭ de Rașcov: doniaiasta dau știri doimitale ca sa știțĭ domneavostră, sá no vă hee nece o grije, nece o teamă de nemică, ce să heţĭ forte co pace bonă de c[ă]tră noĭ, c'am audzit că vă teameț: atăta doră de vețĭ bănoi pre noĭ, atăta căce c'am măros de-a[m] lovit neşte sate, de-am loat cațĭ-va robĭ, prentro căce c'au fost vina lor, căč c'au prı[n]s neşte spaheĭ de-aĭ noştri. Deč printr'acel locro s'au facot aceasta. Iară de c[ă]tră noı bine să știțĭ, ca vă simtem forte co prıența bonă şi ştim preetenşogol cel bonŭ, şi va semtĕm co tota inema şi co tota credinţa. De-aiasta vă dem ştiri ot g[ospod]i, amin. Şi în ča carte ce s'aŭ scris roseaşti, să cauti com e scris: tot iaste de folos, cătra domneavostră, cu pace în totă vreamea. De-ačasta să știeee. Şi, altă, pohtesco pre domneata ca să-mĭ trimițĭ o pol[o]boc de herilcă, să-mĭ hie de Hanol, ca iaste să vie spre la Tıghinea, şi ți l-o voiu plătè co banĭ domitale, noî, dar forete ıe pohtesco să-mĭ trimițĭ corondo, pană no vine Hanol. Şi mă rog să-mĭ trimițĭ pre cesto om al miŭ. Şi să no mi-l zăbăveştĭ. Şı-ţı voiu meaĭ tremeate carte roseasca domitale, de ver şti de tot.

4. Stockholm: Archivele Statuluĭ.

† 1. Mlstiiu bjiu Io Costandin Nic: Vvd i gsdnă, pisah gvsdmi voao sluj. i ţıranilor pă unde va veni Abdula-Ali Vezir Tatar i cu Suleiman-Agă, omul Mării Sal[e] Colceac-Paş[a], şi cu doĭ curuiarı sfețeştĭ, care au venit de la ordie şi mergŭ la Hotin la Măriia Sa Colceac-Paş[a], să l[e] daț den conac în conac noao caĭ da olac şi 3 călăoz în ductoare, numaĭ păn la marginĭ. Tolico pisah gvsdmi. Maĭ 7 d., l[t] 7247 [1739].

9 caĭ şi 3 căl[ă]oze.

Pecete cu chinovar și monogramă cu roșu.

2. Io Grigorie Ghica Vvda, bj. mlsteiu gspdariu zemli moldavscoi, dăm poruncă căpt. de pre la menzilurĭ să dațĭ căte o căruță cu patru caĭ și cu doĭ podvodarĭ, și căte șeasă caĭ de călărie, și căte doĭ surugiĭ din conac în conac, la dumnealor soliĭ [franțezĭ: *șters]* și la Suleiman-Agasi a Mării Sale Pașiĭ de Hotin, și la un Vezir Tatar Agasi, mergănd cu toțiĭ depreună la Hotin. Ačasta poruncim.

L[t] 7247, Maĭ 12[1].

Pecete cu chinovar.

5. Cluj: Biblioteca Museuluĭ Ardelean.

Copia. Tot lucrul acesta s'aŭ încredințat protopopuluĭ și tisturilor dea țară, ca să-l așează și să-l întocmască între voĭ, cum vor ști maĭ bine, maĭ drept și maĭ dumnezeiaste despre amăndoavă părțile, ca să vă așăzațĭ acolia pe iclejie, cum veț putè Dară preotul nu poate fi fără casă preoțasche, că Mariia Sa groful îl ține de casă și sileaște să margă în casa băsărici, nič noĭ înpotrivă a sta nu putem, neavăndŭ temeĭ. Ci silițĭ, fiilor, cu toți, cu un gănd, cu o inimă și cu o dragoastă, de să ağutaț unul cu altul, și să întocmiț acolia pe iclejie, unde văț fi supt sluteța *(sic)* noastră, pănă cănd Dumnezeŭ, carele puternic și de pietria-ș face fiĭ, va răndui și de spre voĭ ceva maĭ bine. Blaj, dela Mitropolie, 13 Martie 1778

Gligorie Maer.

Din ms. luĭ Kirallyi Ferencz.]

2. Copie. Să face înștiințare tuturor cărora să cuvine a ști precumu că arătătoriul aceștia, cucernicul popa Ioan Vin-

[1] Tot acolo se pastreazĭ o scrisoare rusească a Ștefanieĭ Mihailova, țiitoarea luĭ Gheorghe Ștefan Ea începe ast-fel.

Іа ѹбогаıа и незнана ѹдова стефанида михаиловна позсталаѧ ѿ мѹжа моего стефан водк земл'ѣ молдавской ѹдаю сıа подскридала и под ѡборонѹ вашей велможности ина ина моего милостивого вспомникинѧ в'ѣднаıа ѹдова на давнѹю благод'ѣтелк. etc.

Semnează Ștefana Mihailova.

Adresa e: «A Sa Majesté le Serenissime roy de Suede».

tilă din Cinade, slăvita varmeghie a Belgraduluĭ de josŭ, fiindŭ preoţăt de D[o]mnul Sofronie Chirilovič episcopul Budi, aşa noĭ acuma l-am aşezat parohŭ deplin la satul Mării Sale prea-luminatuluĭ D[o]mnuluĭ grofŭ Bamfi Ghiorghie, cu ştirea şi îngăduinţa Mării Sale, şi rănduımu ca din tot venitul bisăreci, în lăuntru şi afară, să aibă jumătate; ceialaltă jumătate să aibă popa Radul. Şi poruncim aceştĭ doĭ preoţŭ tot frăţiaşte să slujască şi frăţiaşte să împarţă şi cu dragoste, după leagia luĭ Dumnezăŭ să trăiască. Aşişderea, numitul popa Ionŭ să porunceşte să fie blăndu, să să fie smerit, să păzască pururea slujba luĭ D[u]mnezăŭ şi a Beseareci sale, să fie ascultătoriŭ noao şi protopopuluĭ săŭ, după a sa făgăduinţă; să nu fie gălcevitoriŭ, să nu fie beţăvu, să nu facă nice un exesŭ, saŭ scandilă dăndu, ci maĭ vărtosu să fie pildă bună la toţŭ. Iară, călcăndu ačastă rănduială, să va lipsi de preoţăe pănă căndŭ să va înderepta. S'aŭ dat în Sibiiu, 17 Septemvrie 1780 [cu arabice].

Ioan Popovicĭ, vicareşul neuniţilor, m. p^a^.

[Pe V°:] Noĭ ceĭ maĭ josŭ iscăliţŭ dăm ačastă copie cuĭ să cuvine, luoată de pe ateştaţăia popĭ Ioanu dela Cinădie, suptu sufletele noastre, precum am aflat, din osie în osie, nimıcă lăsăndu, nice maĭ adăuogăndu.

Onea diiacon Cergău-Mare.

Costandin dascăl.

6. Cernăuţĭ: Archiva Tribunaluluĭ şi a Delegaţieĭ Ţerii[1].

Suceava, 5 August 6936 (1428). Alexandru-Vodă. Stanciul şi Cîrste capătă Bănila şi Işeştĭ pentru slujbe. Marturĭ: Mihail şi fiiĭ, şi ceĭlalţĭ boierĭ aĭ Moldoveĭ. Scris din ordinul luĭ Neagoe Logofat. — Cf. *Uricariul,* XVIII, pp. 1-2.

Suceava, 23 Februar 6961 (1453). Alexandru-Vodă, pentru mănăstirea din Iţcanĭ, unde e stareţă Fevronia, ca să i se

[1] Unde nu se înseamnă anume, documentele se păstrează numaĭ, în traducerea făcută la 1782 de Comısıunea de delımitare, în Archiva Tribunaluluĭ.

scutească ţeranii, «Ruşi, Greci saŭ ce ar fi». Să nu ĭ supere Vornicii de Suceava, nici alţii. Marturi: Duma Vornic, Manoli, Stan[ciul], Coste pîrcălab şi fratele luĭ, Petru, Baicean, Cosma Şandrovicĭ, Duma Vistier, Petrica Postelnic, Jurja Comis Scrie «Sobrul». — Cf. *Uricariul*, XVIII, pp. 21-2; dupa care s'aŭ corectat numele.

Suceava, 13 August 6972 (1464). Ştefan-Vodă. Mîndru şi soţia şi cumnatele luĭ, fetele luĭ ‹Vojniag», se plîng contra boiaruluĭ ‹Misa› pentru Tîrnauca. Acesta spune că o are de la «unchiŭ», *Bera*. Arată şi un act. După obiceiŭ , se decide, cu boierii, să jure «Misa», cu popa Mihail, boierii Stan Babicĭ, Groza Minovicĭ şi Toderaş, înnaintea satuluĭ. Jura. Se confirmă. Scrie Roman.

Suceava, 7 Maiu 6981 (1473). Ştefan-Vodă, pentru un Cîrste Menţionaţĭ: episcopul de Rădauţĭ, Dragoş Uşer, Tarasie episcopul de Roman (‹Mitropolit de jos›) Dania priveşte Ivancauţii, din Ţinutul Cernăuţilor. Se aduc marturĭ fiiĭ Domnuluĭ: Alexandru şi Petru. — Rupt.

Suceava, 7 Maiu 6982(1474). Ştefan-Vodă, pentru ‹Misa», care vinde Tîrnauca cu 150 de galbenĭ tătareştĭ Domnuluĭ. Dă şi actul de la «batrînul» Alexandru-Vodă, bunicul luĭ Ştefan. Domnul dăruieşte moşia Putneĭ, unde e archimandrit Ioasaf egumenul.

Suceava, 29 Maiŭ 6992 (1484). Ştefan-Vodă, pentru Fedora şi Nasta, nepoatele luĭ Curuĭ, care daŭ un loc la «Breduzella› (Bradăţel?), luĭ Stanciul Aurar, pentru 50 de leĭ tătăreştĭ. Se luase de la Giurgĭ Rotompan şi sora, ‹Malia . Marturĭ: fiii Domnuluĭ, Alexandru, Bogdan; Vlaicul pîrcălab de 'Orheiu, fiul luĭ: Duma; Sbiera, Hrana Vornic, Iuga, N[e aga, Gangur, Herman, [Gherman], Oana pîrcalabi de Belograd», Ivaşco, Maxin pîrcălabĭ de Chilia, Dajbog pîrcălab [1]de Neamţ, Fete Gotcă, Dragos, Micotă, pîrcălabĭ de ‹Novograd , Ştefu, de Hotin, Iaţco Hudicĭ, Dragoş Spatar, Kirakolla Vistier, Ieremia Postelnic, Ioan Ceaşnic, Petru Stolnic, Goza Comis, etc. — Cf. *Uricariul*, XVIII, pp. 39-41.

4 Mart 7015 [1507]. Bogdan-Vodă. ‹Maria, fiica Spătaruluĭ Albul, şi sora eĭ, fiiĭ luĭ Ion şi Nasta, fiiĭ Sascineĭ, nepoată a Spataruluĭ Albul, şi Dragna şi sora eĭ, Anuşca, fetele luĭ Giurgi,

și ruda lor Dolca, fiica Nastiniei, și rudele eĭ, popa Ivancu și fratele luĭ, Filimon, etc., toțĭ nepoțĭ aĭ Vistieruluĭ Onișor și aĭ frateluĭ său, luĭ Bisdega, vînd Berindeștiĭ pe Costina luı Gavril Totrușanul Vistier, pentru 600 de zloțĭ tătăreștĭ. Aveau acte, ceĭ treĭ strămoșĭ, de la Iliaș și Ștefan-Voda. Tautul Vel Logofăt. — Cf. *Uricarul*, XVIII, pp. 82 3.

2 Februar 7016 (1508). Bogdan-Vodă dă din parte-ĭ satul Telebesințĭ lîngă Siret și Trestienețul, supt codru», daruıt de fiul luĭ Brelıche» (Bîrliciu) manastiriĭ Neamțuluĭ, unde e egumen Macarie — Tradus de Axintie Uricarul la 1-iŭ Iulie 1722 (7230). V. p. 387.

5 Ianuar 7059 (1551). Alexandru-Vodă, pentru Tudura și familia eĭ, ce-șĭ împart moșiile. — Tradus de Andreĭ Dașcovicĭ, scriitor dın Cernăuțı.

H ışĭ, 7063 (1553), 7 Maiŭ. Alexandru-Vodă. Fetco, c ı sora luĭ Marușca, fiiĭ Magdeĭ, ruda lor Alexandru și fratele luĭ, Avram Banilovschi, sora acestuia, Fedca, fiiĭ luı Ioan Banilovschi, pentru Iseștĭ. Pomenițĭ Danciul și Stanco Banilovschi.

Fără dată (probabil 1584). Petru-Vodă (Șchiopul) dă luĭ Ilie diac Crimcovicĭ un loc pustiŭ anume «Ungu. . .» «Wie die schlimmen Kosaken auf den Grund und Boden Unserer Herrlichkeit gekommen seyn und . . . in Gefangenschafft waren. . .» Condre Bucium Vornic de Țara-de-jos, Irimia Vornic de Țara-de sus . . ., Ho‘in, Ioan și Criste pîrcălabĭ de la Neamț . . ., Brut Postelnic, Nadabaico Spatar, Sava Stolnic, Stan Comis.

Suceava, 24 Februar 7090 (1582) Iancu-Vodă, pentru mănăstirea Sf. Ilie și Anastase egumen.

Botoșanĭ, 22 August 7090 (1582). Iancu-Vodă. Se dau două sate: Ilınița și Dracevița către Pobrata. Der Schepenicze unterthanig sind.» Călugăriĭ daŭ «100 Ducaten, da wir denen Türcken schuldig gewesen; welche 100 Ducaten von dem Peter Vartikovics, gewesten Perkelab, dem heiligen Kloster geschencket waren». — Cf Hurmuzaki, XI, p. LII.

17 August 7094 (1586). Albul Vornic de Suceava, în afacerea mănăstiriĭ Slatina, pentru satul «Burhenistie» (Buruieneștĭ). Ordın de la Gheorghe Hatmanul, Portar de Suceava, a aduna bătrînıĭ dın oraș. Chıamă pe Gheorghe «Tabaika», Pană, Ni-

colae Dobre, Gheorghe Grecu, Cîrste Gelepul, Costin de Zahareştĭ, Ionaşco uricar de Rotopăneştĭ, Mălaiŭ de Horeţca, Şandru vătăman de Stupca, şi alţĭ vătămanĭ, Ionaşco vătăman de Ipoteştĭ, Gavril vătăman de Arenĭ. Fixează hotarul. — Gheorghe Hatmanul e o cunoscută rudă a Domnuluĭ. V. Hurmuzaki, XI.

20 Maiŭ 7097 (1589). Petru-Vodă. Vine Drăgan cu fratele luĭ, Toader, şi Ioan Diacul cu surorile Ileana şi Anuşca, fiĭ luĭ Irimia Barnovschi, cu plîngere contra luĭ Onciul Vrîncian, aprod, pentru Cadubeştĭ (Ţ. Cernăuţĭ). Tatăl lor vînduse moşia luĭ Păcurar Vel Vornic cu 1500 de zloţĭ tătăreştĭ Se presintă şi Onciul şi sora luĭ, Marghita, fiĭ Aneĭ, nepoata luĭ Onufrie Barboschi, Portar de Suceava, şi arată acte. — Păcurariŭ e Vornic supt Ioan-Vodă (Hasdeŭ, *Ioan-Vodă,* p. 224). Pentru Barbovschi, v *Uricariul,* XVIII, p. 491; *Doc. Bistriţeĭ,* II, p. VII, nota 3.

16 Mart 7099 (1591). Petru-Vodă, pentru Pepele diacul, «der Kammerer ware». Îĭ dă satul «Dobowiz» (Ţ. Cernăuţi), care «unter der Gehorsam des Schippenitzer Antheil ist», rămas pustiŭ. «Derweilen er unserer Casse Gutes gethan und mit 15.000 turckischen Ban ausgeholfen, da die Turcken mit uns schlecht verfuhren, und hat dieses Geld den Turcken gegeben zu Hulfe unserer moldauischen Landen, da wir jenes viele unrechte Geld zu bezahlen gezwungen waren.» Marturĭ. fiul Ştefan; ceĭ treĭ episcopĭ, Gheorghe Mitropolitul, Agafton de Roman, Ghedeon de Rădăuţĭ. — Copie întărită de Mitropolitul Gavriil, de Costachi Vel Logofăt şi Depasti Vel Spătar[1].

Iaşĭ, 8 Februar 7114 (1606). Ieremia-Vodă, pentru văduva Postelniculuĭ Drăgan, cu zapis al luĭ Onciul Haliţchi diacul şi fiĭ: Toader Cazacul şi Dumitru, la Tereseni. Pomenită şi Nastasia, fata luĭ Petriman, nepoata luĭ Purece. — Alt act din 7117 (1609; *sic),* 12 August pentru aceasta al Domnuluĭ, cu boieriĭ[2]. — Pentru Drăgan, v. *Uricariul,* XVIII, p. 510.

[1] De la Petru maĭ sînt acte din 7091 (1583), 6 Ianuar, şi 20 Iunie 7097 (158) pentru Suceviţa. Cf. Kozak, în *Arch. fur slavische Philologie,* XIV, pp. 200-2. Altele din 1-iŭ, 11 şi 28 Maiŭ 7092 (1584).

[2] De la Ieremia e şi un document din 12 Iulie 7105 (1597).

Iașĭ, 7 Ianuar 7116 (1608). Constantin Moghilă, pentru Pobrata, dîndu ĭ Drăgușeniĭ și Dracenița. Scutițĭ de staroste și șugubinarĭ. Călugăriĭ vor judeca numaĭ, și-șĭ vor lua plata. Iar pedeapsa se va face și încasa de oameniĭ mănăstiriĭ.

Iașĭ, 4 Novembre 7118 (1609). Constantin Moghilă, pentru un copil mort, găsit la Corlatele; e ucis de mă-sa și îngropat. Se ordonă luĭ Petrașco Mare-Vornic să iea 50 de boĭ ca pedeapsă. Dă Vistierul Boul banĭ, și iea satul cu 100 de galbenĭ.

11 Iulie 7118 (1609). «Ștefan Șoltuz, cu 12 pîrgarĭ și oamenĭ bunĭ din tîrgul Siret», arată că s'a făcut o vînzare la Petrăuțĭ

7119 (1610-1). Constantin Moghilă. Pentru vînzare la Corlateștĭ către Vistierul Teodor Boul, pentru 200 de leĭ. Petrașco Vel Logofăt

20 Septembre 7119 (1610). Ștefan Șoltuz de Bae, cu 12 pîrgarĭ, pentru o vînzare la Corlăteștĭ. Menționat: Vistierul Nicolae Boul. — Cf. p. 69.

Iașĭ, 24 August 7124 (1616). Radu-Vodă, pentru Ițcanĭ.

15 Ianuar 7125 (1617). Radu-Vodă, pentru Antimia văduva luĭ Dumitru Lența, biv staroste, cu fetele și fiul eĭ Miron, pentru că Tatariĭ li-aŭ ars documentele pentru satul «Hroscheuz» și bisericile și casa de la «Jorkeuz». Confirmă

12 Mart 7125 (1617). Radu-Vodă. Apare Ghenghe Vel Logofăt, cu ginerele luĭ, Constantin Roșca Vel Vistier, plîngîndu-se că supt Ieremia-Vodă Gheorghe Pîrcălab, socrul luĭ Ieremia-Vodă: «Georgie Perkelab, Schwiegervatter des Fürsten Jeremie», li-a luat satele Coteleva, Sancăuțĭ, «Marschinizi», Șișcăuțĭ, la Prut, zis și Novoselița (Ț.Hotin). Supt Constantin-Vodă li restituie «Marschinizi» și Novoselița numaĭ. Plîngătoriĭ le aveaŭ de la străbun, Ivanco Mihăilaș: acte de la «bătrînul Voevod Alexandru și de la Petru-Vodă». Domnul restituie tot, pentru credință «in den Landesangelegenheiten, da wir von denen Turcken angefochten worden und der Skender und Ibraim-Paschen, dann alle Agen mit denen turckischen Volckern und mit denen Tartarn allhier in unser Land gewesen

[1616], vier gute Pferde geschencket haben.» — Un alt act din aceiaşi zi, în *Uricarul,* X, pp. 148-50. Pentru evenimente, Prefaţa la vol. IV din publicaţia de faţă — Gheorghe [Ciomîrtan] e pîrcălab de Neamţ supt Petru Şchiopul V. Hurmuzaki, XI, regeste.

Suceava, 3 Iulie 7134 (1626). Fiii luĭ Mihăilescul pisar şi sora luĭ Mihăilescul fac vînzare în Ţinutul Neamt şi la «Boteschenі» altor Mihăileştĭ. Semnează şi Gligorie, Ursu Ghenghe. Scrie Gligorie Ghenghe.

8 Mart 7135 (1627). Toader al luĭ Zaharie Tăutul, cu soţia, Nastasia, sora luĭ Turcul din Vilavcea, dă o carte de împărţire.

Iaşĭ, 23 Mart 7135 (1627). Miron-Vodă schimbă cu Lupul Vel Vornic Ruşiĭ (Ţ. Suceava) şi 300 de ughĭ pentru «Chindivani» (Ghindăoanĭ?) «supt munte» şi Solomoneştĭ (Ţ. Neamţ). Acestea se daŭ «dem durch uns selbsten neugestiffteten Betthause Hangu genannt». — V. Miron Costin, p. 290.

20 Maiŭ 7136 (1628). Salomia, fata Magdalineĭ, nepoata luĭ Stănilă, cu fata Antimia, vinde Tureatca, ce o are de la Nicoară din Botoşanĭ. Dă moşiile luĭ Gavrilaş Vornic. Presenţĭ: Vel Logofătul Dumitraşco, Hatmanul Nicoară, biv Vel Vornicul Lupul, Vel Stolnicul Grama, Vel Vistierul Lupul, Vistierul Gheorghe, Vornicul Rotopan, Onciul, Iaraş (Iarali?) Vel Vătav de Dorohoĭ, Tăutul biv Vel Logofăt, Pitarul Rugină, Isac Stîrce, Ştefan de Brăieştĭ. Scrie Borilianul Uricar, la Botoşanĭ.

11 August 7136 (1628). Miron-Vodă, pentru Salomia şi fata eĭ, soţia luĭ Dumitraşco Mihul diacul, la Tureatca, cumpărată de la «Boteschaner Nicoore». Pomenită: «Aftimia, fata luĭ Gavrilaş Matiaş, Vel Vornic al Ţeriĭ-de-sus».

9 Maiŭ 7140 (1632). Alexandru Iliaş, cu Atanasie Mitropolit, Dionisie episcop de Roman, episcopul de Rădăuţĭ, Mitrofan de Huşĭ, — pentru Iţcanĭ.

25 Februar 7146 (1638). Contract de moşiĭ între «Stolnicul Grama, Nicolae Drăguş, Ionaşco, fiul Cuparuluĭ, nepoţiĭ Hatmanuluĭ Orăş», pentru Bainţĭ, Orăşenĭ, etc.

Iaşĭ, 10 Iunie 7146 (1638). Vasile-Vodă, pentru Nastasia, fata luĭ Nicolae Silitrarul, soţia luĭ Grigore Ropceanul.

Iașĭ, 2 Maiŭ 7149 (1641). Vasile-Vodă, pentru Strătulat și Dumitrașco Dobrenchi și Toader Dohatco, strănepoțiĭ luĭ Dumitrașco «Turedco».

26 Maiŭ 7150 (1642). Nicolae biv Jitnicer, pentru Bahrineștĭ. Semnează Ilie Sturdza Vel Stolnic, Gligorașco Ghenghe Vel Medelnicer, Petriceico Vel Clucer, Constantin Vel Sulger, Ionașco Balș biv pîrcălab, Dumitrașco Prăjescul, Todosie Dubăŭ, Ștefan Brăescul Vornic de Botoșanĭ, ș. a.

Cernăuțĭ, 20 Iunie 7150 (1642). Coste Grama cu fiiĭ vinde o siliște nepotuluĭ săŭ, Lupu Stroescu, pentru 200 de galbenĭ. «Dela Troian până la Nistru.» Marturĭ: Andreĭ Talpă, Pintiliĭ Barboțchi, Isac Cocoranul, Isac, «curierul domnesc din Cernăuțĭ», Popa Ignat, Gligorie diacon, Ștefan Unguran, «der Alexa Pircsu, mit 12 Burgern», Toader Goian. Scrie Ionasco.

Iașĭ, 3 Decembre 7151 (1642). Vasile-Vodă, pentru Ieremia Murguleț, ce aduce mărturie de la Gheorghe Ștefan tretĭ Logofăt, Pavel Vornic de Poartă, Nacul Simion[el], Dumitrașco de Călineștĭ, etc., că Ieremia Busuioc, al luĭ Busuioc biv Vel Spatar, la moartea luĭ, a dat înnaintea lor partea sa din Dărmăneștĭ (Suceava) luĭ Murguleț, pentru pomenire. Gavrilaș Vel Logofăt. Petrașco.

20 Februar 7151 (1643) Vasile-Vodă dă toate drepturile în «Subranecz» luĭ Lupul Stroescul. — Toderașco Vel Logofăt. — Cf. Wickenhauser, *Woronetz*, la această dată.

30 Mart 7151 (1643) Vasile-Vodă. Apare Ioan Ciolpan, pentru a vinde Lucavița (Ț. Cernăuțĭ), ce o are de la bunicul său, Ghenghe Logofătul, supt Radu-Vodă. O luase și acesta de la Gorce Volcinschi, Ionașco Dobrenchi uricar, etc. Se dă luĭ Isac Mironescul, Căpitan de «Senikeu» (Sănicăŭ), pentru 150 de ughĭ.

12 Ianuar 7152 (1644). Vasile-Vodă confirmă luĭ Bucium Vel Vornic Vișnița, hotărită de Vasile Roșca și Constantin Ciogole Vornic.

15 Octombre 7154 (1646). Vasile-Vodă. Tăutul biv Logofăt aduce act de la Nacul pîrcălab de Suceava, Ștefan Murgu-

leţ, Tudor Dohatchi, Nicoară Brahă, Alexa Şoltuz şi 12 juraţĭ de Siret, pentru că Isac, fiul luĭ Tudor, nepot al luĭ Tăutul Logofăt, face o orînduială pentru Bălileştĭ, la moartea luĭ. — Toderaşco Vel Logofăt. Dumitraşco. — Cf. *Doc. Bistriţeĭ*, I, p. 83, n° c.

Suceava, 11 Iunie 7154 (1646). Vasile-Vodă, pentru Antimia soţia luĭ Dumitraşco Tureatcă.

Suceava, 6 Iulie 7154 (1646). Vasile-Vodă, pentru Gavrilce «Polski», Helce din Nihorenĭ, etc., Solomon ţircovnicul din Botoşanĭ, Pascal biv Şoltuz de Suceava — Toderaşco Vel Logofăt.

Suceava, 13 Iulie 7155 (1647). Vasile-Vodă. Vine Safta, soţia «des Scholtus», cu fiul Andrieş şi fraţiĭ: Ioachim, Miron, Nicolae, fiiĭ luĭ Dumitraşco, şi vinde partea lor din Rugăşeştĭ, de la «ihrem Gross-Vater Isac Balika Hatmann», luĭ Iordachi Vistier, soţieĭ şi copiilor. Toderaşco Vel Logofăt.

Iaşĭ, 22 Ianuar 7156 (1648). Vasile-Vodă, pentru Coste Pitic, la Pleşeniţa. Pomeniţĭ: Isac Cocoran din Bănila, Toader Tăutul din Vilavce, etc., Isar fiul luĭ Grama din Călineştĭ.

Iaşĭ, 4 Mart 7156 (1648). Vasile-Vodă, pentru Dumitraşco din Călineştĭ. Menţionat Ştefan Murguleţ.

Iaşĭ, 4 Iunie 7156 (1648). Vasile-Vodă confirmă luĭ Gavrilaş Matiaş biv Vel Logofăt satul Bobeştĭ, hotărît de Ilie Şeptelicĭ, staroste de Cernăuţĭ, şi de bătrînul Dumitraşco din Berheştĭ. Toderaşco Vel Logofăt. Dumitraşco.

29 Iulie 7156 (1648). Vasile-Vodă, pentru Isar de Călineştĭ, la Lucavăţ. Toderaşco Vel Logofăt.

Suceava, Iunie 7158 (1650). Vasile-Vodă luĭ Ioan Sămaca, pentru satul săŭ Voloca. — Copie românească. Arch. Delegaţiuniĭ Ţeriĭ.

Suceava, 10 Iunie 7158 (1650). Vasile-Vodă pentru Vasile Lastiuca, la Costeştĭ: partea luĭ Paholce. — Cf. *Doc. Bistriţeĭ*, I, p. 73, n° LXXXV.

3 April 7159 (1651). Vasile-Vodă, pentru Dumitraşco Tureatcă. Menţionat: Ştefan Murguleţ. — Tradus de Gheorghe Evloghie.

Iaşĭ, 14 April 7160 (1652). Vasile-Vodă, pentru mănăstirea

Barnovschi. Actele călugărilor pentru moșiĭ, de la Miron-Vodă, privesc: parte din Toporăuțiĭ, ce o luase Domnul cu banĭ de la «Vatters-Brudern, gewesten Gross-Logofett Stroich»; Șipotele, fost al luĭ Arbore (îl iea Miron-Vodă ca Hatman, cu 1.070 de ughĭ, supt Radu Mihnea; Munteanĭ pe Bîrlad, fost domnesc, legat de «tîrgul Vasluĭ»; parte din «Negrinze» (Hotin) (proces pentru el cu Ifrim Hasdeŭ) și dughenĭ și pivniță la Iașĭ, «în față cu chirvăsăria domnească». Toate actele ard, «samt viellen Vermögen und der Kirche aparamentis, zur Zeit als der Galga-Soltan mit den tartarischen Soldatenmacht, ingleichen der Kosaken-Hettman Bogdan Hmlniczky mit der [za]porosker Kriegsmacht angekommen, unser Land verheeret, geblündert und vielle Menschen in Sclaverey forth geschleppet; darzumal haben diese unser Herrschafft von dem Flüssel bis an die Gebürge verherret und aussgeraubet, zugleich auch das Markflek Jass und Suczeva, wie auch die heiligen Metropoliten-Sitz und Gebaude verbrennet [1650]; danach, alss unsere Herrschafft so vielles Wehe-Klagen von unsern Vorbittern des ermelten heiligen Klosters ersehen hat, dass das heilige Kloster ohne Privilegien und Documenten verblieben seye», confirmă vechile daniĭ. Marturĭ: Domnul, fiul: Ștefan; Ghica Vel Vornic de Țara-de-jos, Gheorghe Hatman, Toma Vel Vornic Țeriĭ-de-sus, Iani și Moțoc pîrcălabĭ de Hotin, Miron Ciogole și Boțul pîrcălabĭ de Neamț, Ianache Botezat pîrcălab de Roman, Stamate Vel Postelnic, Constantin Ciogole Vel Spatar, Alexandru Vel Ceașnic, Iorgachi Vel Vistier, Petrașco Ciogole Vel Stolnic, «Grigie» Vel Comis. Scrie Dumitrașco. — Tradus de Lopeisky, Suceava, 1782. — Cf. vol. IV, pp. CCCXXXIII-IV.

Iașĭ, 22 Mart 7162 (1654). Gheorghe Ștefan, pentru Dragomirna (și donațiĭ de la Anastase Crimcovicĭ). — Și la 23 ale luniĭ.

12 Octombre 7163 (1654). Testamentul luĭ Gheorghe Cocoranul, ce împarte moșiile între fiĭ: Antimia, Adam, Antioh, Apostol. Marturĭ: Isac Cocoranul, Petrașco Țintă din Zamostia, Ieremia Tăutul din Vilavcea, Foca Tăutul, Vornicul Alexandru Drăguțescu din Milia. — Și originalul romîn.

Iaşĭ, 30 Novembre 7163 (1655). Gheorghe Ştefan, pentru Ioan Sămaca, întărindu-ĭ satul Voloca. — Arch. Deleg. Ţerii.

15 Novembre 7165 (1656). Gheorghe Ştefan. Satul Ruşĭ reclamă ca parte a sa pe Securicenĭ. Ordin către Ieremia Chircu, Portar de Suceava, a cerceta. Se chiamă vătămanĭ şi ţeranĭ din sate. Se decide contra Ruşilor, ce daŭ la Cămară doĭsprezece leĭ. Ionaşco Rusul Vel Logofăt. Strătulat.

Iaşĭ, 8 August 7167 (1659). Gheorghe Ghica. Apare «die Frau Safta, Tochter des Nyagoe, verwitibte Nicolae Urekin», cu fiica eĭ, Alexandra, şi daŭ moşia ce aŭ de la Nicolae Ureche: a treia parte din Toporăuţĭ, călugărilor de la Barnovschi, pentru 700 de galbenĭ. Aveaŭ călugăriĭ două părţĭ de la Barnovschi-Vodă. Racoviţă Cehan Vel Logofăt.

25 Iunie 7168 (1660). Ştefan-Vodă, «la Apostol părcălabul de Orheiŭ, pentru că s'a plîns Vasile Drăghinicĭ pre Ionaşco iuzbaşe, zicând că aŭ fost eĭ amăndoĭ soţie la mazîlie, şi aŭ umblat Ionaşco iuzbaşă cu alte meşterşugurĭ, şi acum s'aŭ căutat Vasılie Drăghinicĭ la Visterie, şi s'aŭ aflat patru galbinĭ a luĭ Ionaşco iuzbaşe asupra a luĭ Vasilie Drăghinicĭ». Să-ĭ restituie. — Copie românească. — Arch. Deleg. Ţeriĭ.

Iaşĭ, 22 Iulie 7168 (1660). Ştefan-Vodă confirmă cercetarea făcută la Rohozna de Iordachi Vel Vistier.

Iaşĭ, 25 Iulie 7168 (1660). Ştefan Vodă. Apare Iordachi Vel Vıstier şi arată a fi căpătat de la Rugină Vornic de Poartă hotărnicia la Lenţeştĭ. Cehan Logofăt.

8 Octombre 7170 (1661). Vînzare de moşie a luĭ «Luca, Enkel von der Tochter der Gaftoniae, Schwester des Manczul, sammt meiner Muhme Maria, Tochter des Manczul von Csernoviz», pentru Carapciŭ.

Iaşĭ, 28 Ianuar 7173 (1665). Istrati-Vodă. Apar Savin, staroste de Cernăuţĭ, şi alţiĭ, pentru nişte moşiĭ.

Iaşĭ, 19 Iunie 7173 (1665). Istrati-Vodă, pentru moşia Ruşiĭ, a luĭ Bejan Balş.

10 Iunie 7175 (1667). Act de la Ionaşco Pilat, Căpitan: hotărnicie.

3 Maiŭ 7178 (1670). Iorga, fiul luĭ Sima din tîrgul Siretul, cu soția Axania, daŭ o prisacă supt Cetățuie.

10 April 7181 (1673). Ștefan Petru-Vodă. A luat Hliboca (Ț. Suceava) de la Ursachi Vistier, cu 700 de leĭ, împrumut de la Apostol Catargiu Postelnicul. «Da wir ihme das in dem Soroker District gelegenes und von unserem verstorbenen Schwiegervater Georgie Katarschiu zum Heyrath-Guth überkommenes Dorf Okienesesti verkaufet.» Acum dă luĭ Apostol Hliboca, cu actul de întărire de la Duca-Vodă. Vasile Gheuca treti Logofăt.

Hotin, 8 Septembre 7182 (1673). Ștefan Petru-Vodă, pentru Dumitru biv Pitar. Andreneștiĭ și Zureștiĭ din Mamorniță s'aŭ plîns de Vornicul Stroescul pentru moșie. Stroescul avea părțĭ de la Dragotă. Proces de înnainte de Vasile-Vodă până la Dabija. Supt acesta, Ionașco și Andronic «Zure», după îndemnul răposatuluĭ Logofăt Buhuș, se înțeleg cu Stroescul. Acesta nu observă învoiala. Grigore Ghenghe Vel Logofăt.—V. pp. 222-3.

21 April 7185 (1677). Antonie-Vodă dă cincĭ familiĭ de scutelnicĭ episcopuluĭ armean din Suceava.

2 Ianuar 7191 (1683). «Ego Saphta Sturzeoe, Mareschalca, defuncti Ilie Sturza Supremi Mareschalci relicta vidua», pentru o treime din Meseheneștĭ (Roman), «post defunctum parentem meum Petriczayko Supremum Mareschalcum in me devolutam». Avea parte și Isac al luĭ Ionașco Avram. O dă luĭ Alexandru Ilski Căpitan și soțieĭ luĭ, Maria: «patrono meo». Marturĭ: Dosofteĭ, Alexandru Buhuș Căpitan, «nepos meus», Savin Medelnicer-Mare, Gheorghe Postelnic. — Ștefan Petriceicu confirmă luĭ Alexandru Căpitan dania «a sorore mea». — Arch. Deleg. Țeriĭ. — V. vol. IV, p. 275.

16 Iunie 7194 (1686). Constantin-Vodă. Gligorie biv Armaș, pîrcălab de Neamț, arată zapisul de danie al Paraschiveĭ călugărițiĭ, soția răposatuluĭ Ionașco Brahă. Marturĭ în zapis: Misail episcop de Rădăuțĭ, egumenul Visarion de Agapia, Serafim fost episcop de Rădăuțĭ, egumenul Ioan de Neamț, egumenul Ifrim de Secu, preotul Spiruț de Cotnarĭ, preotul Toader de Neamț, Nicolae Hăbășescul, pîrcălab de Neamț. Călugăriĭ dase luĭ Gligorie părțile de moșie ale Paraschiveĭ la Vlădenĭ,

etc. Toader Beldiman. — Confirmă Antioh-Vodă luĭ Grigorie Vel Căpitan şi pîrcălab de Neamţ. — Şi în primul act se spune că se făcuse dania, «weil er gegen ihren, der Calugerizae, Sohn gütig gewesen, der sein Vaterland Moldau verlassen, und sich in Pohlen wegen einem zustossenden Übel geflüchtet, wornach er auch alldorten nicht ruhen konnte, sondern ausbrach und in seinem Vaterlande denen Innwohnern vielen Schaden verursachte». Osîndit în Divan, Vasile al Paraschiveĭ e scăpat prin rugăciunea luĭ Grigorie. Fata luĭ Grigorie iea pe Sandul Darie.

Iaşĭ, 18 Iunie 7194 (1686). Constantin-Vodă. Apare Vasile Bainschi Serdar şi arată un zapis, împreună cu Ilie Drăguţescul biv Serdar şi staroste de Putna, de la care iea satul Milia (Cernăuţĭ) şi un şfert din Putila, cu veciniĭ, — pentru 600 de leĭ. — Tudose Dubăŭ Vel Logofăt. — Zapisul e din Focşanĭ, 28 April. Semnează în el: Ioan Stroescul biv Jitnicer, Mitre Vel Căpitan de graniţă, Iordachi Stroescul biv Vornic de Cîmpulung, Căpitanul Petraşco, Vasile Damian treti Logofăt, Gheorghe Stîrcea biv Portar, Dumitraşco Hurmuz, Antohi biv Vel Pitar. Şi soţia luĭ Drăguţescu: Safta. — Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 474; Neculce, p. 244; *Doc. Bistriţeĭ*, pentru Stroescul.

Iaşĭ, 31 Maiŭ 7203 (1695). Anastasia Doamna, a Doamneĭ Dafina, pentru Bahrineştĭ (Suceava), cumpărat de Nicolae Vistier şi soţia luĭ, Alexandra, de la Grama Căminar, şi pentru părţĭ în Pipircanĭ (Soroca), de la Ramandì şi fratele luĭ. Le dă Cetăţuiĭ, unde e egumen Partenie. — V. maĭ sus, pp. 95-6.

23 Februar 7206 (1698) «Iani fiul luĭ Vasile din Snietin, cu fraţiĭ mieĭ *Lukavezin* şi *Mihaile*», arată că aŭ vîndut moşiile lor la Lucaveţ, Berhomete şi Pănceştĭ, şi a luĭ «Vasilko, Sohn des Gligori Kescseskul».

Iaşĭ, 26 Iulie 7207 (1699). Antioh-Vodă, în procesul Şătraruluĭ Pavel Rugină pentru nişte poienĭ la Lucavăţ. Se cercetase de Pavel Ciocîrlan Mare-Păharnic şi de Ienachi Vel Stolnic. — V. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 240, 399.

2 April 7208 (1700) Cedare de moşie, pentru binefacerĭ,

de către Gheorghe Isar către Medelnicerul Constantin Turcul. — Şi alt act de la acelaşĭ către acelaşĭ; 10 Iulie 1709: «Medelnicerul Constantin Turcul, rohmistrul». Presenţĭ: pîrcălabul Vasile Cocoranu, Gheorghieş biv Armaş, Axentie Pogor. — Alt act, menţionînd pe răposatul Medelnicer Constantin Turcul, e din 20 Ianuar 7234 (1726).

15 Iulie 7208 (1700). Antioh-Vodă, pentru «Alexander Leach Capitaneus», ce a luat pe «bojari cuiusdam ex provincia filiam». Iea şi moşii la rîul Tuţora, apoĭ emigrează şi serveşte «apud hostes regni in Poloniam contra patriam, et aliquoties armatus in regnum invasit, multumque damnum, tam regno quam incolis, intulit», supt Constantin-Vodă, care-l aşteaptă în zădar să revie. Îĭ iea deci averea şi o dă răposatuluĭ Mare-Logofăt Tudose Dubăŭ. Apoĭ «Potentissimus Imperator omnibus emigrantibus amnestiam est pollicitus». Vine şi e iertat. — Arch. Deleg. Ţeriĭ.

28 August 7208 (1700). Dumitraşco Ursachi biv Vel Sluger, fiul Vistieruluĭ Ursachi, vinde o moşie luĭ Ioan Abăza Postelnic.

Iaşĭ, 18 Octombre 7211 (1702). Constantin Duca-Vodă confirmă Dobrovăţul şi Grămeştiĭ luĭ Cîrstea Serdar, ce a servit ţeriĭ din copilărie. I se dăruise întăiŭ de Duca-Vodă. Gligoraş Jora, treti Logofăt. — V. ediţia mea din Constantin Căpitanul, p. 206 nota 1.

Iaşĭ, 14 Februar 7211 (1703). Nicolae Costin Hatman dă luĭ Milentie egumen de la Barnovschi Volcineţul, ce-l avuse, de la tatăl lor, fratele luĭ, Petraşco Logofăt, mort în Ţara-Românească, fără copiĭ. Moare şi fratele cellalt, Ion Hatmanul, ce e îngropat la Barnovschi; «welches Kloster unsere Grossvatter erbauet haben». Vor respecta aceasta şi copiiĭ, ce ar fi sa-ĭ dea Dumnezeŭ. Blestem. — Traducere din 1782. — Confirmă Constantin Duca, la 5 Maiŭ 1703. — *Ist. lit. rom.*, I, pp. 63-4. — Publicat, în formă modernisată, la Wickenhauser, *Bochotin*, p. 90.

4 Mart 7212 (1704). Catrina Vistiereasa, fata răposatuluĭ Iordachi Cantacuzino biv Vel Vistier, cu fiul eĭ, Ioan biv Aga, şi cu ginerele, Ştefan Luca biv Vistier, arată că, neavînd banĭ la nunta feteĭ eĭ, s'a sfătuit cu rudele, şi, cu toată

împărţeala ce se făcuse, vinde satul Pohorlăuţĭ luĭ Constantin Turculeţ, singura rudă ce se oferă: «welcher von meinen Gros-Vatter Gavrillasch Logofeten, der dieses Dorf hinterlassen, herstammet». O avea moşia de la tată: Iordachi Cantacuzino, Vistier, şi de la mama luĭ, Alexandra, fata luĭ Gavrilaş biv Vel Logofăt. Marturĭ: Ioan Neculce Vel Agă, Ilie Catargiu biv Vel Comis, Ilie Cantacuzino Păharnic, Dumitraşco Cuza biv Vel Spătar, Sandul Sturdza Jitnicer, Dumitru Ursachi Stolnic, Ilie Vel Spătar, Ioan Paladie Vel Vistier, Lupu Vel Vistier. Scrie Savin Uricar. — Cf. maĭ sus, p. 45, nº 212 şi urm.; *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. Iorga, p. 367 nota.

Iaşĭ, 25 Mart 7212 (1704). Mihaĭ-Vodă, pentru Ioan Avram *Figarski* şi Candachina, sora luĭ Miron Cocoranul, cu cumnatul eĭ Ioan Cocoranul, cu fiul Candachineĭ, cu Constantin Malaĭ, ginerele luĭ Ţintă, Aftimia, sora luĭ Miron Cocoranul, Ilie şi Tanase Ţintă, cumnaţĭ luĭ Malaiŭ. Semnează şi Ilie staroste de Cernăuţĭ. — V. maĭ sus, pp. 46-7, nº 218.

Iaşĭ, 7 August 7212 (1704). Ileana, văduva luĭ Iordachi biv Vel Stolnic, cu fiul eĭ, Iordachi, dă Zastavna (Ţ. Cernăuţĭ), ce o are de la «părinţĭ», Iordachi Cantacuzino biv Vel Vistier, luĭ Constantin Turcul biv Vel Medelnicer, pentru 260 de leĭ. Semnează şi Safta Spătăreasa, Nicolae Costin biv Hatman, Ioan Neculce biv Vel Agă, Ilie Cantacuzino Spătrar, Ştefan Luca al doilea Vistier, Antonie Jora Ve Logofăt, Lupul Bogdan Vel Vornic. — V. maĭ sus, p. 50, nle 232-3. Pentru Neculce, *Ist. lit. rom.*, I, p. 237.

Orăşenĭ, 30 Maiŭ 7213 (1705), «în iarmaroc». Diaconul Bejan vinde o şesime din Budinţĭ Medelniceruluĭ Constantin Turcul. Scrie Darie, namesnic de Cernăuţĭ.

22 Iulie 7213 (1705). Nicolae Costin, Vel Vornic de Ţara-de-jos, face zapis luĭ Costaş Turcul biv Vel Medelnicer că-ĭ dă partea din Boianciuc (Ţ. Cernăuţĭ), ce a fost «meinem Oheim, dem Jankul Gross-Armaschen», şi venită luĭ la împărţeala făcută de Miron Costin. O dă luĭ Turcul «weil er auch unser Anverwandter ist, den meine Eltern auss der Taufe gehoben und unss vieles Gutes gethan, auch meinen Eltern Geld vorgestrecket». Dania o face şi femeiĭ şi copiilor luĭ.

Marturĭ: Ioan Buhuş biv Logofăt, Lupul Costachi Vel Vornic de Ţara-de-jos *(sic)*, Lupul Bogdan Hatman, Ilie Cantacuzino Vel Spătar, Lupul Vel Vistier. Semnează şi Toma Cantacuzino Vel Postelnic, Savin «Vătav z'aprozĭ», Constantin Ciauru Postelnic. — Pentru Costin, *Ist. lit. rom*, I, p. 66, şi maĭ sus, p. 50, nº 231.

22 Ianuar 7214 (1706). «Mahomet Mir, fiul luĭ Olun», vinde luĭ Ghedeon Mitropolitul moşia Arenĭ, pentru 300 de leĭ. O avea zălog de la fiiĭ luĭ Panaiotachi [Morona], biv Vel Postelnic. — V. *Ist. lit. rom.*, I, p 79.

12 April 7216 (1708). Mihaĭ Racoviţă confirmă luĭ Ioan Abăza Vel Păharnic Dărmăneştiĭ.

10 Maiŭ 7216 (1708). Mihaĭ Racoviţă, pentru Ioan Paladie biv Vistier, ce are moşie la Orăşenĭ (Ţ. Cernăuţı), «an der Grantze des Landes, unter Snyatin». I-o încălcase alţiĭ. «Es pflegten alda Jahrmarckte gehalten zu werden, wobey der Kamenarij von allen Würthshausern die Kamena, Peszmenul und Cseparia und anderley dergleichen abnehmen, zur Ursach gebend, dass Jahrmarkt gehalten wurde; ingleichen pflegte ihme zu Jahrmarkts-Zeiten auch auf denen Grund oder Felder dieses Dorfes durch den sich versamleten Pobel grosser Schaden zu geschehen; dahero grosses Unrecht erlitte ...» Era un «testament» de la el, din prima Domnie; «dass, nachdem alle Städte dem Landesherrn alleinig sind, solle jedermaniglich, welche Schanck- oder Wirtshauser unterhalten, schuldig und verbunden sein, das Einkommen dem Landesfürsten zu entrichten, auch niemand, weder der geistliche, noch der Bojaren-Stand, weder die Klöster, noch sonsten jemand anderer davon exempt oder ausgeschlossen seyn; auf dem Land hingegen ist festgesetzet worden, das ein jeder, wer er auch seye, die Einkünfften von ihren Moschien abnehmen und geniessen konnen, der Landes-Furst aber nichts daran zu suchen haben solle». Va lua de la fiece vas de vin la iarmaroc un leŭ. Domnia nu va cere nimic pentru vinul ce ar vinde el. Ceĭ ce vin la iaramaroc îĭ vor da boieruluĭ «după obiceiŭ». Pentru fiece dugheană vor da negustoriĭ din ţară 15 banĭ, iar ceĭ «din Polonia, Ungaria, Turcia şi alte

părțĭ» 30, «afară de obișnuitele veniturĭ ale starosteluĭ și căpitanuluĭ». Ordin «către starostele și căpitaniĭ aceluĭ Ținut». Axintie Uricar. — V. maĭ sus, n° din 31 Maiŭ 1705.

24 Iulie 7216 (1708). Mihaĭ-Vodă, pentru Iordachi Caramanlîul biv Clucer, ginerele luĭ Mateĭ Filipescul biv Vel Stolnic, din Țara-Românească, pentru moștenirea de la acesta, ginere al luĭ Chiriac Sturdza biv Spatar. Arată și carte de împărțire între el și cumnațĭ: Ioan Sturdza Vel Păharnic, Sandul Cuparul și Dumitrașco, fiiĭ luĭ Chiriac, cu alțĭ cumnațĭ, Ioan Buhuș biv Vel Logofăt, Manolachi biv Jitnicer și Gligoraș Jora biv treti Logofăt, și cu fetele luĭ Chiriac: Maria, Anghelușa, Nastasia. Mateĭ capătă treĭ sate: Burieneștĭ (Roman), Berhometele (Cernăuțĭ), Căzăneștĭ (Orheĭ). Iar, dacă nu-s libere, părțĭ din altele. Se adauge lista Țiganilor dațĭ luĭ Mateĭ și fiilor. Se întărise toate de Constantin Duca. Se confirmă acum luĭ Iordachi. Savin Uricar. — Cf. prefața la ediția Croniciĭ luĭ Constantin Căpitanul, p. XIV.

Mileșeuțĭ, 29 August 7217 (1709). Hotarnică a luĭ Calistru episcop de Rădăuțĭ, Constantin Sbiera al doilea Logofăt, Gavril Dobrenchi, Toderașco Stîrcea.

8 Iulie 7216 (1710). Ileana, soția luĭ Savin Vel Ban, fata răposatuluĭ Vasile Ceaurul biv Vel Logofăt, dă jumătate din satul *Mitken* (Ț. Cernăuțĭ) Mareluĭ Schit din Țara Leșească. — Pentru cel d'intăiŭ Vasile Ceaurul, v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 217 și notele.

29 April 7222 (1714). Ich Maria, verwittibte Dumitraschko Ursakin, des Gross-Stolnik», cu copiiĭ, dă siliște mănăstiriĭ Barnovschi. Marturĭ: Ioan Balș Vel Ban, Vasile Ceaurul biv Vel Stolnic. — Ceaurul e al doilea Vasile, revoltatul din 1716. Cf. și maĭ sus, la data de 28 August 1700.

Iașĭ, 5 August 7222 (1714). «Ich Catharina, verwittibte Solomon Kostinin, des gewesten Gross-Klucsar, Tochter des Ursaki, gewesten Gross-Vestierniks», dă un șfert din Văscăuțĭ la mănăstirea Barnovschi. Tatăl eĭ o cumpărase de la Murguleț. O dă ea luĭ Hrisant patriarch de Ierusalim. Semnează și Ion Balș Vel Ban, Constantin Costachi Vel Spatar. — Cf. Wickenhauser, *Bochotin*, p. 98.

Cernăuți], 2 Decembre 7227 (1718). Mihalachi al luĭ Ar-

senie, cu femeia luĭ Tudosca, fata luĭ Simion *Soss,* vinde un loc. Marturĭ: Popa Ioan, Pavel Popa, Pavel Șoltuz, Simion Smoc, Simion fiul Călugăruluĭ, Gheorghie biv Șoltuz, Ioan ginerele Căpitanuluĭ, Constantin Hrom, etc.

11 Maiŭ 7231 (1723). Maria Ursăchioaie, văduva luĭ Dumitrașco biv Vel Stolnic, cu fiiĭ eĭ: Vasile, Gheorghe și Toader, daŭ o moșie luĭ Iordachi Canta Vel Vistier. Avuse nevoie de banĭ la nunta feteĭ eĭ, Catrina. Vistierul Luca, un cumnat, îĭ dă baniĭ. — V. și la 29 April 1714. Cf. maĭ sus, p. 54, n° 245.

Cernăuțĭ, 16 August 7231 (1723). Toader Armașul, fiul luĭ Dămian, Toader Murguleț, din Mihalcea, Ștefan Volcinschi, fiul luĭ Stratulat, ginerele luĭ Ioan Stroescul biv Vel Jitnicer, arata că vînd Lehăceniĭ, partea lor, de la Vasile Cracalie Armaș, ș. a. Marturĭ: Constantin biv Vel Comis, Miron Darie Serdar, Ursachi Isar, Lupul Tăutul, *Leika* biv *Pan* (Ban), Manole Vameșul, Miron Tăutul din Lehăcenĭ.

16 Ianuar 7232 (1724). Mihaĭ-Vodă, pentru Rohozna, pe care o cere Toader Vel Căpitan de Coțman.

3 Novembre 7233 (1724). Mihaĭ-Vodă, pentru Medelnicereasa Antimia, văduva luĭ Constantin Turcul biv Vel Medelnicer, care e în proces cu Gorăneștiĭ pentru Putila.

8 August 7232 (1724). «Eŭ Iordachi Cantacuzino biv Vel Medelnicer, fiul luĭ Iordachi Cantacuzino biv Stolnic», dă zapis egumenuluĭ Gherasim și mănăstiriĭ luĭ Barnovschi, weil meine Ältern und Grossaltern in diesem Kloster liegen begraben und mein Vatter Jordaki der Stolnic veranlasset hat, dass wir diesem Kloster geben eine Moschien». Dà partea-ĭ din Văscăuțĭ mănăstiriĭ. Marturĭ: Ilie Catargiu Vel Logofăt, Darie Donicĭ Vel Vornic, Dumitrașco Racoviță Hatman, Iordachi Cantacuzino Vel Vistier, Constantin Costachi Vel Spatar, Macri Ban, Sandu Sturdza, Gligoraș Costachi treti Logofăt. — V. maĭ sus, p. 54, n° 245.

16 August 7232 (1724). Mitropolitul Gheorghe mărturisește pentru Maria, văduva luĭ Dumitrașco biv Vel Sulger, și sora eĭ, Safta, văduva luĭ Silion biv Vel Medelnicer, fratele Catrineĭ Balș; ce aŭ Rușiĭ, la Ț. Suceava. Daŭ moșia Mitropolieĭ. Ioan

Balș dăruise și el Mitropolieĭ o parte din Tătărașĭ, «lîngă tîrgul Suceveĭ», pe care Iliaș-Vodă o hărăzise luĭ Ursachi Vei Vornic, iar acesta, cu o moară, o dăduse de zestre luĭ Balș. Schimbă Rușiĭ cu Balș. Semnează și Toader Bădiliță Vornic de Suceava.

9 Iunie 7234 (1726). Hotarul Boianuluĭ de către Lehăcenĭ și mănăstirea Slatina. Semnează ieromonachul Macarie, dichiŭ de Suceava și egumen de Slatina, Mihalachi Lucachi Postelnic, ieromonachul Gafton de Slatina, Dumitrachi biv Armaș, Dumitrașco Gafenco uricar, Gheorghe, cumnatul luĭ *Kiherza*, Ion fiul luĭ Sandul, Ștefan Gligorce (?), Miron Tăutul, Constantin Tăutul, Gavril Pavelachi, «Jeni Nizas», Gligore Vornic de Toporăuțĭ.

25 Iulie 7234 (1726). Mihaĭ-Vodă confirmă luĭ Iordachi Cantacuzino biv Vel Medelnicer o moșie la Ținutul Cernăuților. — V. la 8 August 1724

11 Septembre 7235 (1726). Constantin Postelnicul, fiul luĭ Iordachi biv Vel Postelnic Caramanlîul, dă zapis unchiuluĭ săŭ Iordachi biv Vel Clucer și soțieĭ luĭ, Maria, fata luĭ Ioan Sturdza biv Vel Vornic. Dă Berhometele, ce are de la mamă, Maria, iar aceasta de la bunica luĭ, Safta, fata luĭ Chiriac Sturdza, biv Vel Spătar, ca zestre. Pune a se scrie actul, pentru că «es sich nun zugetragen, dass er Flucht in die Wallachey genohmen». Semnează Chiriac Sturdza Spatar, Sandul Sturdza Vel Ban, Alexandru Sturdza, Nicolae Brăiescu, Mihalachi Sturdza, Constantin Silion Logofăt, Constantin Hurmuzachi Medelnicer, Vasile Brăiescu, Mihalachi Hristoverghi, Andreĭ treti Spatar, Constantin Hristoverghi, Mateĭ Hurmuzachi, Ioniță Buzdugan, Constantin Diac. — V. la data de 24 Iulie 1708. Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 493 nota 5.

Iașĭ, 21 Decembre 7235 (1726). Grigore Ghica-Vodă, către Ioan Neculcea biv Hatman, pentru Boian (Ț. Cernăuțĭ). «Da er nach der Abreise deren Moscovitern ausser dem Land gewesen, so hat sich damahlen der Lupul Kostaki gewester Gross-Vornik hervorgethan und zu Zeiten des Fürsten Nicolae Gelegenheit gefunden» ca să iea satul cu pîrĭ. Supt Mihaĭ-Vodă, Neculce, întors, are proces cu Iordachi, Vel Stolnic,

fiul luĭ Lupu. I se restituie, aflîndu-se «grosser Betrug» din partea Lupuluĭ. Eraŭ spusele numaĭ «falsche Beeintrachtigungen». Confirmă și el. Vasile Buhăiescu. — Cf. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 242-3.

Iașĭ, 12 Mart 7239 (1731). Zapis al luĭ Miron Gafenco Uricar către Nicolae Talpă biv treti Comis. Întărit de Mitropolitul Antonie. Martur și Gavril Pilat, Vornic de Poartă.

9 și 10 Novembre 7240 (1731). Grigore Ghica-Vodă către Constantin Silion biv Vel Medelnicer, staroste de Cernăuțĭ, pentru Mihalachi mazilul. — Copie românească. — Arch. Deput. Țeriĭ.

7241 (1732-3). Constantin Sbiera biv Vel Șătrar împarte moșiile la fiiĭ săĭ: fata Ileana e căsătorită cu Ciudin Comisul (i se face parte în sat la Merețeĭ, luată de la Maria, nepoata luĭ Dumitrașco Murguleț) [1].

7 Februar 7245 (1737). Gheorghe Pinteĭ dă o poiană luĭ Ioanichie egumen de Horece. Marturĭ: Ștefan Vereha, Nicolae Hupca, Costaș Futilă, Vasile Sluhaico, Ilie Lipcan, Vicol Umblătorul, Hilip, protopopul Costașco.

18 Mart 7245 (1737). Grigore Ghica întărește satul Petrăuțĭ către Postelnicul Gheorghe Turcul [2].

5 Iunie 7245 (1737). Satul Bobeștiĭ, în frunte cu Vornicul și cu vătămanul, către Grigore Beldiman Vistier, pentru un mort ce s'a aflat în locul lor și pentru care se cere gloabă. Satul e al luĭ și el să-ĭ apere de această plată de 100 de ughĭ.

20 Mart 7246 (1738). Ilie Șeptelicĭ Stolnic dă un zapis luĭ Șerban Cantacuzino Vel Stolnic pentru gropile Zahareștilor. — V *Docum. Bistrițeĭ,* la numele luĭ Șerban.

1-iŭ Decembre 7248 (1739). Iordachi Cantacuzino biv Vel Vornic, pentru Sucevița, în amintirea fiuluĭ săŭ și al soțieĭ sale Ecaterina, mort de ciumă la 23 de anĭ în Galațĭ. — V. maĭ sus, pp. 56-7, n[le] 254-6.

[1] Constantin Sbiera Clucer e pomenit și la 15 Iunie 1706 și la 1-iŭ Decembre 1712.

[2] La 7 Mart 7250 (1742) se pomenește iar acest «Turculeț».

18 Mart 7249 (1741). Grigore Ghica, pentru Putila, unde au moşie Miron Gafenco şi cu Mihaĭ Micul biv Vornic de Cîmpul-Lung rusesc, soţul Safteĭ, fiica Stolniculuĭ Preda.

2 April 7249 (1741). Grigore Ghica-Vodă. «Georgie Ursachi Zsitnicseru, der fürwahr einer von denen vornehmsten Bojarn-Sohn und unser angenohmener an Kindstatt gewesen ist» şi i-a servit bine, moare tînăr. Domnul dă la moartea luĭ Bereuţiĭ către mănăstirea luĭ Barnovschi, sfătuindu-se cu Mitropolitul Nichifor, Ghedeon de Roman, Varlaam de Rădăuţĭ, Teofil de Huşĭ. Boierĭ: Constantin Ruset Vel Vornic Ţeriĭ-de-jos, Iordachi Ruset al Ţeriĭ-de-sus, Costachi Razul Hatman, Ienachi Vlastò Vel Postelnic, Andreĭ Ruset Vel Spatar, Aristarho Vel Ban, Manolachi Costachi Vel Păharnic, Toader Paladi Vel Vistier, Vasile Costachi Vel Stolnic, Grigore Costachi Vel Comis. Semnează şi Vasile Sturdza biv Vel Stolnic, Panaite Vel Agă, Ioan Cocoranul biv Vel Pitar, Vasile Buhăiescu biv Vel Logofăt, «Pantilie» biv Vel Armaş.

5 Iunie 7249 (1741). Grigore Ghica-Vodă dă mănăstiriĭ Frumoaseĭ, care «von allem seinem Guth durch die feindliche Moschkowiter, [Feinden] des Reichs, die mit ihrem Schwerte hieher eingedrungen, beraubt worden ist», satul Bereuţĭ, ce i se dase la moarte de Gheorghe Ursachi, care «war unter unseren Schuz gestanden, derowegen wir selben auch zum Bojarn ernannt und begnädiget haben». Dă şi pentru sufletul copiilor săĭ morţĭ. Marturĭ. fiiĭ, Scarlat şi Mateĭ; Constantin Ruset Vel Vornic Ţeriĭ-de-jos, Iordachi Ruset Vel Vornic de Ţara-de-sus, Costachi Razu Hatman, Ienachi Vlastò Vel Postelnic, Andreĭ Ruset Vel Vornic, Aristarh Ban, Manolachi Costachi Stolnic, Toader Paladie Vel Vistier, Grigore Costachi Vel Comis. Ştefan, fiul luĭ Vasile Buhăiescu, scrie.

15 Iulie 7249 (1741). Dumitraşco Bainschi Vătav se înţelege pentru hotarele Milieĭ, lîngă Bănila, cu Gheorghe Turcul Postelnic, Miron Gafenco vtori Stolnic, Tănase Ţintă Căpitan şi Costaşco, nepoţĭ de fată *(Enkel)* aĭ luĭ Cocoranul.

14 Maiŭ 7251 (1743). Adam Luca biv Vel Sluger dă luĭ Constantin Ciudin vtori Medelnicer, «Enkel» al săŭ, jumătate din Buneştĭ, cumpăraţĭ de la Savin, ginerele luĭ Miron Hăşdăŭ.

17 August 7251 (1743). Act de la Iani, staroste de Cernăuţĭ.

9 Septembre 7252 (1743). Nastasia fata luĭ Toader Malaiŭ biv Vel Medelnicer, văduva Postelniculuĭ Ioniţă Casimir, dă ginereluĭ eĭ Nicolae Reftivan şi feteĭ eĭ Ruxanda moşia din «Chriaska» de zestre. Să nu se amestece fata Maria şi fiiĭ Ghigoraş, Constantin şi Iordachi. «Ich sie mit nichts sonsten unterstutzen konnte, indem mich die Moscoviter ausgeraubet »

4 Iunie 7252 (1744). Ioan Nicolae-Vodă către Constantin Alcaz biv vtori Sulger şi Constantin Coşotanul, pentru Ropcea (Ţ. Siret), ce o aŭ de la socrul lor Soroceanul.

Iaşĭ, 7253 (1744-5) Ioan Nicolae-Vodă dă luĭ Ignatie episcop armean din Suceava braniştea episcopieĭ.

11 Ianuar 7253 (1745). Ştefan Vereha din Cernăuţĭ face danie mănăstiriĭ Horecea şi luĭ Artimon, egumen. Martur: Vasile, fiul luĭ Voronca din Horece.

22 Ianuar 7253 (1745). Ioan Nicolae-Vodă. Pentru Miron Gafenco, biv vtori Stolnic. Arată act de la Grigore Ghica pentru aceia că vărul săŭ («sein Vater») Rugină biv Vel Comis, «als er noch hier zu Land war», a trimes vechilul săŭ la Constantin Turcul Medelnicer.

4 Novembre 7254 (1745). Dumitraşco Bainschii biv Vătav de Stolniceĭ dă ocina sa Bainţĭ (Ţ. Suceveĭ) nepotului săŭ de soră Ion săn Medelnicerul Şărban Flondor. O avea de la tată-săŭ Vasile Bainschii, «ce-s trage de pe moşu Orăş, Harmanu». Semnează şi Andreĭ Potlog biv Vel Şătrar, Manole Zamfir Vel Căpitan, Miron Gafenco Vel Stolnic. Scrie Sandu Ţira. Original românesc. — V. la data de 15 Iulie 1741.

27 Ianuar 7254 (1746). Învoială a Ruxandeĭ fata luĭ Gheorghie Hăjdăŭ cu ginerele eĭ Lupul Tutuescu şi fata eĭ, Catrina, pentru zestrea acestuia la Iordăneştĭ (Ţ. Suceava). Pomeneşte pe «sora mea Marinca... Tatu-mieŭ Gheorghie Hăjdăŭ». «Gavril nemesnic, martur.» Scrie «Ioniţă Banteş».

24 Iunie 7254 (1746). Ioan Nicolae Mavrocordat către Lorenţ, staroste de Cernăuţĭ, pentru Manoli Zamfir, biv Vel Căpitan. — Arch. Dep. Ţeriĭ. Copie românească.

4 Iulie 7254 (1746). Gavril Niculce biv Vel Medelnicer dă zapis luĭ Manole Varlam negustor din Botoşanĭ. Neculce iĭ dă satul Prilipce şi iea partea luĭ la «Sinıheŭ», de la socru, Ion Bere. Marturĭ: Sandul Sturdza Vel Logofăt, Ioan Neculce Spatar, Lupul biv Vel Stolnic, Nicolae Paladie treti Logofăt, Alexandru Neculce biv vtori Paharnic. — Copie românească. Cf. *Ist. lıt. rom.*, I, p. 245 nota 5.

Cernăuţĭ, 3 August 7254 (1746). Gligore Diacon de Pleşenıţa face contract cu Paharnicul Ioniţă Strişca pentru Pleşeniţa. Semnează: Laurenti staroste de Cernăuţĭ, Silion biv Vel Jıtnicer, Gavril Neculcea biv Vel Medelnicer, Gavril Moţoc, Sandu Tăutu, Stroescu Comis, Gheorghe Pîrvu Vel Căpitan, Gavril Volcinschi, Constantin Brahă, Gheorghe Mitescu, Vasile Cracalie, Ursachi Isar, Grigoraş Cracalie, Şerban Flondor Medelnicer, Vasilică Drăghinicĭ, Vasile Dumicĭ Căpitan, Constantin Ianeş, Miron Gafenco biv vtori Stolnic. Scrie Paladie.

5 Octombre 7255 (1747). Ioan Mavrocordat către «dumneluĭ Lorenţi starostele de Cernăuţĭ», pentru plîngerea luĭ Ursache Isariŭ şi alţiĭ de la Stăneştĭ (Ţ. Cernăuţĭ), cu mărturie de la Gheorghe Părvul Căpitanul de Coţmanĭ, pentru «oameniĭ ţăranĭ ce trăescu cu case pe hotarul Stăneştilor»: eĭ nu daŭ nimic, «ce-ĭ şi ocărăscu pe stăpânĭ». Gheorghe şi Vasile Budzilă Clucer chiamă «pe mojicĭ». Maziliĭ arată «cărţĭ domneştĭ şi răvăşelele starosteştĭ ce li-aŭ arătat aceştĭ mazilĭ de supunere acelor mojicĭ ce şed pe locul mazililor». Decid a da pe patru anĭ, cîţĭ staŭ, cîte 20 de parale. Confirmă. Pot «munci» pentru aceasta. — Original romănesc. Arch. Dep. Ţeriĭ.

27 Iulie 7255 (1747). Grigore Ghica, după rugăciunea luĭ Iacob episcop de Rădăuţĭ, Dinul Cantacuzino Păharnic şi a Vorniculuĭ Bădăluţă, acordă un privilegiu pentru călugăriţa Natalia.

4 Decembre 7256 (1747). Grigore Ghica. În procesul luĭ Sandul Hăşdeŭ, fiul luĭ Mıron Hăşdeŭ biv pîrcălab de Hotin, contra luĭ Andreĭ Balş Spătar şi Grigore Hăşdeŭ, fiıl luĭ Vasile Hăşdeŭ din Berlinţĭ. — Şı la 18 Iunie 7272 (1764), Grigore Ghica judecă în acelaşĭ proces.

1-iŭ Septembre 7259 (1750). Constantin Racoviță, pentru Constantin Sturdza biv Vel Stolnic. Arată *testament* de la Nicolae-Vodă, care i-a dat, pentru credință și slujbă, «viel mehr aber weil Seine Hoheit bey dessen Copulation ihm beygestanden», un loc din hotarul tîrguluĭ Siretuluĭ, cu iaz.

25 Mart 7259 (1751). Ioan și fratele luĭ, Toader, fiiĭ luĭ Gligoraș Ungureanul din Cernăuțĭ, daŭ zapis Căpitanuluĭ Manoli, comandant din Cernăuțĭ și Coțman. Marturĭ: Popa Avacum, Istratie, Costaș Futilă, Gheorghe Verega, Vasile căpitan de Baranĭ, Petru Cojocar, Dumitru fiul luĭ Mihailo. Ioan Dascălul scrie. — Manoilă Zamfir Căpitan adauge că a dat locul luĭ Gligoraș Ungurean. Martur: Vasile *Kulpensky*, staroste.

24 April 7259 (1751). Constantin Racoviță. «Die moldauische und judische Burgerschaft der Stadt Csernoviz» se plîng, ca și locuitoriĭ din Horece, că aŭ dat o *Salzsteuer*, de care-ĭ scutise Domniĭ. «Und dass selbe [Privilegien] zu Zeiten dess Fursten Constantin Nicolae der verstorbene Nicolae Constantin, biv Vel Schitnicser, dermahliger Csernovizer Staroste, von ihnen abgefordert.» Nu le maĭ dă. Confirmă.

8 Iulie 7259 (1751). Hotarnica Boianuluĭ, ce e al luĭ Ilie Neculce Spatar și frațiĭ, fiĭ aĭ răposatuluĭ Ioan biv Vel Vornic. Semnează: Vasile Buhăiescu biv Vel Medelnicer, hotarnic, Gheorghe egumen de Putna, Calist eclesiarh de Putna, Macarie arhimandrit, ieromonahul Ghedeon, Teofan, *Aftim*, diaconul Irinarh.

8 Iunie 7261 (1753). Constantin Racoviță, pentru Vasile Crupenschi, staroste de Cernăuțĭ, în procesul de moșie dintre Donici biv Vel Stolnic și Toader Păunel.

15 August 7261 (1753). Constantin Line Medelnicer și soția luĭ vînd partea lor din Buneștĭ luĭ Ursachi Davidel.

23 Novembre 7262 (1753). Mateĭ Ghica, pentru sarea Cernăuțenilor.

20 August 7262 (1754). Toader Tăutul, al Sanduluĭ, vinde partea-ĭ din Rugășeștĭ luĭ Dumitrașco Paladi.

16 Februar 1755. Constantin Racoviță către Andreĭ Potlog Șătrar «et praefecto Kimpulung ruthenico», pentru maziliĭ Ureche. — Arch. Dep. Țeriĭ.

25 Mart 7263 (1755). Iacob Mitropolitul arată că Ileana luĭ Irimia Jora Vel Căpitan dă unchiuluĭ eĭ Iordachi Cantacuzino satul Miletinţĭ, pentru pomenire. — Confirmă Domnul la 15 Iulie 7264 (1756). — V. maĭ sus, p. 108, n° 136.

25 Iunie 7266 (1758). Scarlat-Vodă, către Ianachi [Millo] biv Vel Păharnic, staroste de Cernăuţĭ, şi Grigoraş Stroescul Comis, pentru Gheorghe Simaca şi Ioan Ghenghe, mazili. — Arch. Dep. Ţeriĭ. — Cf *Ist. lit. rom.*, II, p. 492.

30 Iunie 7266 (1758). Scarlat Ghica întăreşte dania luĭ Grigore Ghica pentru partea din moştenirea luĭ Ursachi dată mănăstiriĭ Barnovschi. — V. maĭ sus, p. 412 [1].

29 Maiŭ 7270 (1762). Vasile Başotă Stolnic hotăreşte la Petrăuţĭ.

16 Iunie 7272 (1764). Grigore Ghica-Vodă, către «Ilasz», [Ilias], staroste de Cernăuţĭ, pentru un mazil. — Arch. Dep. Ţeriĭ.

13 Maiŭ 7273 (1765). «Negustoriĭ de Cernăuţĭ şi alţĭ oamenĭ din Horece, toţĭ proprietarĭ aĭ pămînturilor oraşuluĭ», daŭ luĭ Artimon şi mănăstiriĭ *carte* pentru proprietăţĭ, de la Iosif Baran, Petraş Iusipenco, Gavril fiul luĭ I. *Podnar*, Andreĭ Şustic, Ioan Cernusca, Ioan Şustic, Ioan Piteĭ, Ioan Vereha, Gligoraş Holovca, Dimitrie Şustic, Alexandru diacon Piteĭ, Ştefan *Piven,* Vasile Sos din Ternafca, Ioan Vereha, Vasile Piven, Costaş, Vasile Voronca, Mihalachi fiul luĭ Todosie Futilă, Ştefan fiul luĭ Ioan Futilă, Simion Futilă, Teodor Holovca, Dumitru Sviret din Horece, Gligoraş Holovca din Horece, Costaş Piven din Horece, Ioan fiul luĭ Petru Andreiaş, Petru Andireţ *(sic),* Mihălăceştiĭ, Ştefan Volcinschi, etc.

14 Iunie 1765. Grigore Ghica-Vodă către Gheorghe, «substitutus» staroste de Cernăuţĭ, pentru Sandul Onciul, mazil. — Arch. Dep. Ţeriĭ.

3 Iulie 1765. Grigore Ghica confirmă luĭ Lupul Stroicĭ Postelnic satele Bahrineştĭ, «Majsien», Vaniţa, în parte.

1-iŭ Iulie 1766. Grigore Ghica-Vodă către Gheorghe biv Vel

[1] Documentele relative la familia Callimachi apar în vol. al II-lea al publicaţieĭ cu acest nume.

Sulger şi Pandelachi biv Vornic, staroste de Cernăuţĭ, pentru mazilul Alexandru Vasilco.

21 Februar 1771. Balş Logofăt, Vasile Razul, Ioniţă Cantacuzino Vistier, Arghiri Ban anunţă mazililor, ruptaşilor, vornicilor şi la toţĭ locuitoriĭ Ţinutuluĭ Cernăuţilor că Feldmareşalul [Rumienţov] li-a făcut staroste pe Ilie Herescul. — Copie românească. Arch. Dep. Ţeriĭ.

Ianuar 1772. Divanul către Ilie Herescul, staroste de Cernăuţĭ, pentru scutire de la Feldmareşal. — *Idem, Ibid.*

17 April 1772. Către Ilie Herescu, staroste de Cernăuţĭ, de la Divan. Pentru Costachi Vlad, «rânduit zapciŭ la şchele asupra şăicilor împărăteştĭ, pe 3 lunĭ de zile». — *Idem, Ibid.*

22 Mart 1773. «Către dum. părcălabiĭ de Hotinu.» Pentru 6 liude scutelnicĭ, «ce ari Andriiŭ Daşchevicĭ pisariŭ ot Hotinu.» — Şi la 18 Iulie 1774 — *Idem, Ibid.*

2 Iulie 1774. Mărturie pentru o plîngere a luĭ Iordachi Manoli din Botoşanĭ, ce are moşie la Prilipce (Ţ. Cernăuţĭ), încălcată de Vasile Vameşul şi alţĭ vecinĭ.

[1776.] S'au ğudecat de faţă înnaintea noastră Sandu Racocea cu Manoli Tabără şi cu Iordachiĭ Tumuzăiŭ pentru o părticè de moşii, ce zicea că ari baştină de la moşul lor Ionaşco Racolcea, la Jadova i la Stăneştĭ i la Ivancăuţĭ, şi, fiind faţ[ă] Manoli Tabără şi Iordachi Tumuzăiŭ, li s'aŭ luat sama cu amărunt pe scrisorĭ şi dovez ce au avut, şi o parte şi alta, şi s'aŭ găsăt cum că Sandul Racocea are un odgon parte luĭ de moşii de pe moşul săŭ Racocea la numitele sate, după cum maĭ sus arată, şi, după hotărărea ğudecaţiĭ, s'aŭ luat un odgon din parte luı Tabără şi s'au dat în stăpînirea Sanduluĭ Racociĭ şi al frateluĭ săŭ Andronachiĭ. Decĭ, pe scrisorĭ ce are, să aibă Racocea a-ş stăpîni acestu odgon de moşii ce i s'aŭ venit parte luĭ în Jadova şi la alte doî sate de maĭ sus arătate, cu pace în vecĭ. Iar Tabără şi cu Iordachi Tumuzăiŭ hotărăt este de acum, să nu maĭ aibă a să maĭ amesteca la acel odgon a luĭ Racociĭ, ci s'aŭ venit din treĭ odgoane şi ğumătate baştina lor. Şi, după cum am socotit a fi cu cali şi cu dreptate, am ğudecat şi li s'aú hotărăt, şi am dat ačastă carte de

ğudecată la măna Sanduluĭ Racociĭ şi a luĭ Andronachi. 1776, Maĭ 30. De la ğudicătorie Cernăuţuluĭ. Şmidibauer Oberliitenant şi director. El. Schmidebauer Oberl. Ung. *(sic)*. — Asupra luĭ Teodor, fiul luĭ Sandu şi un iniţiator al periodicelor românești, v. *Ist. lit. rom.*, II, p. 301, p. 341 nota 1.

29 Octombre 1777. Grigore Ghica-Vodă către «dum. Nacul biv Vel Portar, Manolache Dimache biv Vel Jicnicer, Vornicĭ de Botoşenĭ,» pentru Axentie Tiron din Prisicanĭ (Ţ. Hîrlăŭ), căruia i se ieaŭ, mergînd la un sat în Ţ. Suceava, doĭ caĭ, de un Nichita Blănariŭ din tărgul Botoşeniĭ, cu alţĭ tovarăşı aĭ luĭ . . ., zicănd că merge de olacŭ». Să cerceteze. — Original romănesc. Arch. Dep. Ţeriĭ.

20 Ianuar 7286 (1778). «Enachi Les, săn luĭ Andronachi Les, şi cu soru-me Gaftona şi cu fičoriĭ eĭ Gavril şi Costachi şi Toader şi Sandul», daŭ zapis «luĭ Ion Corne», pentru Lopanişte. «Şi eŭ Sandul Racoce Vornic cu zisa lor am scris zapisul, să-s ştie.»

11 Iunie 1778. Generalul Enzenberg numeşte pe Vasile Jeremiewicz Căpitan, «welcher alle Wachen vom Dnister an bis Dorna besuchen wird, um zu sehen, wo einige Wachthauser und wo keine errichtet worden sind», etc. — *Idem, Ibid.*

25 Octombre 1778. Iordachi Cantacuzino biv Vel Spatar arată că la moartea feteĭ sale Zoiţa dă din moşiile eĭ nepotuluĭ Ienachi: Deleniĭ, Roşiĭ, Oreştiĭ, Paşcaniĭ. Îĭ murise şi ginerele: Ilie Ruset Vel Paharnic, lăsînd o văduvă tînără: Maria. I se dau acum satele eĭ. În loc: «Oschehlib , ce-l are de la tatăl săŭ: Iordachi Marele-Logofăt, Maletinţĭ, de la mamă: «von meiner Mam» Ileana *Schotain*, Novacăuţĭ, Nilepeuţĭ. — Cf. maĭ sus, p. 63, nº 286.

17 Iulie 1779. Constantin Moruzi către Ienachi Paharnic şi Vornicul Botoşanilor, spuindu-ĭ că un Constantin Arapul, nobil cernăuţean, are moşie două părţĭ la Persteştĭ (Ţ. Botoşanĭ), pe care le încalcă Banul Vîrnav.

12 Iulie 1780. Constantin-Vodă Moruzi către Enzenberg. Răspunde la întrebările din 6 pentru mazilĭ şi ruptaşĭ.

1. Trebuie a se recunoaşte în Bucovina numaĭ ceĭ cuprinşı în lista Vistieriei din 1768.

2 Trimete lista contribuţieĭ fiecăruia.

3. Se întrebuinţează mazilii pentru serviciĭ ale Domnuluı si Ţeriĭ, în ţară şi pe aproape, fară plată. Dacă e greŭ saŭ prea departe, li se dă o plată, potrivită cu împrejurarea, după ce fac slujba.

4. S'a trimes, cum s'a zis, lista lor.

«5to. Die Maszillen haben mit der Ehre des Bojaren-Standes keine Comparation und Gleichheit, hingegen aber werden solche hoher aestimirt als die Ruptaschen.

6to. In betreffenden Staats-, sowie in jenen zum gemeinschaftlichen Besten des Landes abzuhandelnden, Angelegenheiten, pflegen die Maszillen und Ruptaschen niemals beigezogen, oder um ihren Rath befragt werden, dann der Landesfürst thut in allen Angelegenheiten selbst sprechen. Erheischt es âber dennoch die Nothwendigkeit Raths sich einzuhollen, so wird mit dem Bojarnstand des Landes (welchen der Landesfurst dazu fuhrwahlt), die Berathschlagung geflogen.»

7. Dacă-şĭ dă mazilul darea («Tribut») după pecete, e în pace. De trebuie a i se cere o slujbă, Domnul scrie ispravniculuĭ, «womit er dieselben in der Reihe und nach Bestand commandıre ... Wohingegen die Isprawniks dieselben nicht wegen jedweden Verbrechen selbst abzustraffen befugt sind, sondern solche zum Furstlichen Dyvan abzuschiken haben.» Ruptaşiĭ daŭ numaĭ aceiaşĭ dare cu maziliĭ; «denen Distriktsbeamten aber sind sie in Allem unterworffen».

8. Maziliĭ prin moştenire saŭ favoarea Domnuluĭ sînt puşĭ de Vistier în tabèle pecetluite de Domn. Li se dă şi «ein schriftliches Zeugnuss». În cas dubios, se face cercetare anume.

«9to. Diejenigen so mit Diplomen versehen, deren Nobles wissend und bekannt sind, werden auch in ihrer Nobilitaet zukommenden Ehren gehalten.

10to. Die geistlichen Diaconen und Kirchendiener zahlen niemalen eine Contribution an das Aerarium, ausser seyt einer kurzen Zeit her wurde denen Geistlichen und Diaconen aufgetragen eine gewisse Abgabe des Jahrs hindurch einmal abzuführen; welches wir vor unbillig zu seyn erachtet und dahero diese, erst seit einiger Zeit hernach geahnete Ab-

gabe ganzlich aufgehoben und eingestellt haben.» — Arch. Dep. Țeriĭ.

Cernăuțĭ, 2 August 1780. — «Relatio quam mihi intuitu quorundam individuorum dominus Magnus-Visternicus Iordaki *(sic)* de Balschs ad litteras requisionales I-mi d. generalis l. baronis de Enczenberg oretenus commisit.» Ilie Cîrste e făcut Șătrar «apud modernum principem Valachiae, pro tunc autem Magnum-Postelnicum penes illius temporis Moldaviae principem. 4-to. Intuito Hereskul. Hereskul inter infimam classem status boiaronum considerantur (horum pater egit vatavicum vel commissarium apud eius temporis Metropolitam), qui eo magis qua tales aestimandi sint, quatenus etiam sunt possessionati iam ab antiquis temporibus. Horum unus actualis episcopus existit. *Basilius Balschs*». Copie. — Pentru acest Balș, v. *Ist. lit. rom.*, II, pp. 21, 26, 505.

15 Ianuar 1782. Ilie Goian face cesiune gineruluĭ său Antohii Teliman, pentru că, «încă în vreme stăpâniriĭ Domnilor Moldoviĭ din let 1758 plătindu-ne de multe dăjdĭ grele și alte angăriĭ domneștĭ și împărăteștĭ, etc.». — Original românesc.

24 Ianuar 1782. Egumenul de la Barnovschi arată că, mănăstirea avînd «la Cernăuțĭ, în Cordonu, câteva moșiĭ afierosite», Domnul îĭ ordonase a numi represintant pentru delimitarea de «comisie», în 28 de zile. «Aflându-mă eŭ bolnav de patima damlaliĭ», trimete în loc pe Costandie ieromonah «Să margă . . . în Cordonu, la Sučavă.» — Original românesc.

14 Februar 1782. Cercetare pentru mănăstirea Barnovschi. «Ein sicherer Ursaky, Bojar von einer grossen Familien, und Liebling des Fursten Gligori Ghika, der in seinen jungen Jahren gestorben, habe sein ganzes Vermogen dem Fursten mit dem Bedingniss hinterlassen, dass er nach dem Tode für seine Seele sorgen soll; er Furst habe sich samt mit denen 4 in der Moldau befindlichen Bischoffen berathschlagt und dem Kloster Barnowsky das, diesem Bojaren Ursaky zugehorig gewesene, Dorf Suczka geschickt.» V. maĭ sus, p 412, n° 2.

25 Februar, «calendar vechiŭ», 1782. «Dositheĭ, episcop Bucoviniĭ», trimete la Comisia «de aice, de la episcopie Rădăuțiĭ»,

pe ieromonahul Inochentie, cu actele Episcopieĭ. — Original românesc.

5 April 1782. «Gheorghi Beldiman Ban» e chemat pentru hotărîrea satuluĭ Bobeştiĭ, la Comisie, «în Cordon». «Fiind că eŭ n'am putut însum să merg în Cordon, aflându-mă ispravnic la Ţinutul Iaşiĭ, rânduit la poroncile gospod», face vechil pe «Nicolaĭ biv Căpitan de la Mirceştĭ». — E tatăl poetuluĭ Beldiman. V. *Ist. lit. rom.*, II, p. 88.

3 Iunie 1782. Cercetare Pomenită Ilinca Mutinceasa Costin] şi soţul eĭ, de nouăzecĭ de anĭ.

8 Iunie 1782. Protocol. ‹Der jenseitige Edelmann Mathei Hurmosaki› are în Bucovina Cernauca. Se întreabă representantul luĭ, Vasile Ivonowitz. O luase de la Ştefan Luca Postelnic, «seinem Grossvater». «Der Stephan Luka und Hurmosaky seyen geschwisterte Kinder.» «Er [Hurmosaki] sey erst seit der Pestzeit von hin abgegangen.» Al. Ilski arată că Luca o luase de la familia Sturdza, cu care e încă în proces. «Der Hurmosaki, welcher ein guter Redner, und machtiger als der Luka sey.»

29 Iunie 1782. Vasilie Neculce Stolnic şi Gligorie Pitar, ispravnic, arată că li s'a poruncit «de la dumnealor veliţiĭ boiarĭ caimacamı aĭ Moldoviĭ» să se presinte, fie şi prin vechil, cu actele «moşii mele Boianul şi a ğumătate de sat Lehăceniĭ, de la Ţinut Cernăuţilor ot Cordon». Nu poate Vasile, «avănd trebuinţile Ţinutuluĭ Cărligăturiĭ, la cari sint ispravnic». În loc vine «dumnaluĭ Capitanul Ion Mitesc[u]». — Original românesc. — Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 245, nota 5.

Protocol din 29 Iulie 1782 pentru Boian. Îl are Vasile Neculce de la moartea tătăluĭ săŭ «vor zwey Jahren».

31 August 1782. Interogatoriu pentru Cernăuţĭ. Nicolae Grec, jude; Vasile Sasonti tîrgoveţ, Gavril Holuscu, Atanase Costin, Ion *Haşdeu*, Ioan «Zilnik», Ioan Sasonti, Ienachi Bilous. Oraşul a fost peste Prut. I se schimbă aşezarea pentru inundaţiĭ. E ruinat de Tatarĭ, pustiit. «Bis endlich der Fürst Vasili, vor 300 Jahren ohngefahr, die Stadt wieder hergestellt habe.» Face locul tîrguluĭ din moşiile vecine, şi pune pietre. Hrisov de la el, care «sey in den Zeiten der Russen ver-

lohren gegangen› : ar fi ajuns la Dumitraş Tabără, care a murit şi el. Domniĭ următorĭ confirmă actul. ‹Ein gewisser Nicolay Costin, Schitnitscher und gewesener Starost von Csernowitz, habe einst die Schriften mit sich nach Jassy genommen, mit der Versicherung, selbe wieder zuruck zu schicken; allein sie seyen nie wieder zurückgekommen.» Aŭ numaĭ act pentru scutirea de folărit a satuluĭ Roş, care e al oraşuluĭ şi al mănăstiriĭ Horece. Costin pomeneşte şi un document de la Constantin Racoviță.

16 Novembre 1782. Gavriil Mitropolitul, Constantin Vel Logofăt, Nicolae Ruset Vel Vornic, Iordachi Cantacuzino Vel Vornic, Lascarachi Ruset Vel Vornic mărturisesc ca satul Miteniĭ de pe Şomuz a fost vechiŭ al Bogdăneştilor, adecă al răposatuluĭ Lupul Bogdan Hatman, ce-l luase de la Şepteliceştĭ. La moartea luĭ Lupul, se împarte între fiĭ: Ioan biv Vel Logofăt şi Lupul biv Vel Stolnic. Partea luĭ Ioan trece la fată, Safta, soţia Stolniculuĭ Ienachi; a Lupuluĭ catre Safta, fiica luĭ, soţia luĭ Ioniţă Başotă. Actele sînt la mănăstirea Dancul.

13 Mart 1783. Cercetarea luĭ Ioniţă şi Dumitraş Sturdza şi Constantin Paladi pentru partea lor în Cîmpulungul Rusesc. Sînt representaţĭ de Ioniţă «Strischka». Aŭ jumătate de sat. Tatăl lor, Sandu Sturdza, o avea de la Safta ‹Gazikoja , cumpărată. Aŭ proces în 1765-8. Sandul Malaiŭ posedă şi el paĭsprezece ţeranĭ Aŭ parte şi Manole Potlog, Ioniţă Volcinschi, etc.

Cîmpulung, 19 Iulie 1783. Cercetare de hotare la Cîmpulung. Apar «der Wornik Juonitza Theodoran, Simeon Budei, Theodor Sabia, und von Dorna der Wornik Philip Juga, Vasili Juga, Juonitza Kirno, Illiasch Kerutza, Nistor Kandre, Grigori Pardeu». Declară ce aparţine ‹dem Moldausch-Kimpulungu» : ‹Kempulungu, die Stadt, Sadova, ein Dorf, Boscharita, ein Dorf, Fundu Moldovi, ein Dorf, Porschesku, ein Gebirg, worauf etliche zerstreute Hauser stehen, Csokanestie an dem Fluss Pistritz, auch ein kleines Dorflein, Vale-Puttni, an der Kimpulunger Grenze etliche Hauser, welche von den daselbst fliessenden Bache Slobosie Puttni den Namen haben; ein Theil von Dorna, biss an den Bach Kilie, Kan-

dreny, Schareny, Jakobeny; alle diese zerstreute Hauser werden unter dem Namen Dorna begriffen und haben nur einen Richter... Die Boyana und Felder...» Semnează românește: «Ion Todirian Vornicel, Simion Budău, Toader Sabii, Filip Iuga, Vornicel ot Dorna, Vasile Iuga, Ion Cărnul, Ilieș Căruț[ă], Nistor Candria, Grigor[i] Pardăŭ, și comisia. — Protocol din 14-26 Iulie și 1-iŭ August 1783. Se vorbește și de peripețiile munților ce aŭ aparținut Marieĭ Jitnicereseĭ. Semnează: egumenul de Voroneț, ‹Paisie vechil Putniĭ, Venedictu Theodorovičŭ, arhimandrit Moldoviță̆ĭ, Paisie vechil Homoru[lu]ĭ, Ioniță Todorian Vornicel, Toader Sabie ot Cîmpu lung, Toader Zbragne (?) ot Sadova, Ștefan Bedrule ot Pojorita, Ioniță Cărnu ot Dorna, Nicolae Cărnu ot Dorna, Dumitru Ungurean ot Fundu Moldoviĭ, Ioniță Țiganea ot Čocăneștĭ, Nicolae Ugic ot Čocăneștĭ›, și comisia.

8 Iulie 1784. Alexandru Constantin-Vodă [Mavrocordat], pentru Iordachi Luchi Păharnic și Petru Luchi vtori Jitnicer, căpitanĭ de Cernăuțĭ, pentru Dimitrie Jian de acolo. — Original romănesc. Arch. Dep. Țeriĭ.

Izvod de zestre ce am dat fiicăĭ mele Ilincuțiĭ... 1784, Iuli 11...» Semnează Maria Hurmuzachi și Mateĭ Hurmuzachi Medelnicer. «1 siia de chehribar... 1 rochii albă alesetură.» Ginerele e Iordachi Iamandì.

11 Iunie 1787. Alexandru Ipsilanti, pentru o pricină între Costandin Manole cu frate-său, Iordache Manole, cupeț în Botoșanĭ, pentru împărțire moșiilor, acareturilor, ce le-au rămas de tatăl lor Manole și de la maica lor..., osăbit ca o sor'a lor, anume Bălașa, au măritat-o maica lor, cînd trăè, cu zestre ce i s'aŭ căzut». O împărțire anterioară nu s'a executat. Trimeșĭ la Divan. Acesta decide ca Păpăuțiĭ și «Prelipce din Cordon», «să o ție în doao». Restul, ‹hotară, dughene și viĭ, «cum și casele părințască *(sic)* a lor din tîrgul Botoșaniĭ›, să se despartă. C. Manoli va da partea fratelui său în banĭ, — după hotărîrea Divanuluĭ din 15 Maiŭ. Tot nemulțămit Constantin. Nouă judecată și înnaintea Domnuluĭ: Constantin cerea pentru el toată moșia din Cordon. Domnul întărește hotărîrea Divanului. Aveaŭ și parte din Petreștĭ (Ț. Hîrlău), Doșeștĭ (Ț. Neamț).

«Dughene însă: una mare şi una mică din Botoşenĭ, cu locul lor, un loc din Botoşenĭ, din grădina luĭ Ioniţă şoltuzul de spre Căpitan Iaui; ce este 8 stînjenĭ curmezişul.» «Casele părinţeştĭ» «să să strige la mezat» şi «să să protimisască Costantin Manoli». «Ruşiĭ Izmănoaia.» «Zvinece Naculuĭ.» Un şfert din «moşie Amedariul, în Ţınutul Sorociĭ», un şfert din ‹moşie Micovatij în Ţînutul Sorociĭ», jumătate «din vie de la Copoŭ..., cu locul cel sterp de spre vie dum. Logofetesiĭ Răzoaia, doao dughene marĭ din Botuşanĭ.. » Legalısat de Departamentul Afacerilor Străine la 9 Novembre 1814: Nicolae Stratilat Vel Vornic, Aga Andronachi Donicĭ, Aga Aleco Grečan, Spatar Toader Balş, Ioan Racovıţă Spatar. — Copie românească.

4 Iulie 1789. Divanul face mărturie pentru Mitescul, după un raport de la Banul Vasile Neculcea, Banul Mihalache Jora, Ştefan Luca şi Gheorghie Cogălničanul Postelnicel.

Octombre 1791. Mărturie de la ‹Carolus Mironowski, nobil» (din Bucovina).

24 Decembre 1791 st. n. ‹Mironesa Mutincsasa›, cu fiul eĭ «Iordake Mutenco» [Costin], vînd moşia lor la Şipeniţ.

22 Ianuar 1792. «Izvod de zestre, care am să-ĭ dau fiiciĭ mele Catriniĭ şi gineruluĭ mieu, Iordachi Costin Mutenco.›— Semnează Manole Potlog.

Cernăuţĭ, 8 Iulie 1792. Contract pentru Prilipce al lui ‹Iordachii fon Manoliĭ de la Botoşanĭ», cu nepotul episcopuluĭ Daniil Vlahovicĭ, pentru Prilıpce. — Copie românească. Cf. maĭ sus, pp. 161-2, nº 115.

Boian, 3 Februar 1794 Săteniĭ din Boian» adeverează că ‹Vasăle Tăutul» a fost ‹Vornic la noĭ în sat la Boian în zilele Moscalılor, la let 1771›. — Copie românească.

Cernăutĭ, 7 April 1796. Întrebarea uneĭ fete, Ilinca Brahă, care declarase la Judecătoria Sıretuluĭ o vrîstă ce se constată prea mică, prin marturia a doĭ mazilĭ, dintre cari unul au fost la botegune eĭ . Răspunde ‹că, după obiceiul nostru moldovenescu, este pentru o fată care păn la 24 anĭ nu capătă bărbat, ruşine şi urici ıne, şi aşè, ca să mă ferescu de ačasta şi ca la ğudecătorie, unde la acè vreme multe părţĭ

să afla, să nu mă ruşinez, şi norocul meŭ viitor să nu-l stric, am zis că sănt maĭ tinără decăt cu adevărul sănt... Ìmĭ iaŭ cuvăntul meŭ, ce am dat atunce numaĭ din ruşine, înnapoĭ, şi mărturisescu prin ačasta precum că, după înştiinţare de la vărul meŭ adevărat, Toader Răus, mazil din Iţeştĭ în Bucovina, de 25 anĭ şi 2 lunĭ sănt bătrănă; care, fiindu trebuinţă, şi cu un ğurămînt trupescu sănt gata a întări saŭ a marturisi. Şi, pentru credinţă, neştiindu a scrie, am pus sămnul sfinteĭ crucĭ».

[1806.] En numele Domnului. Ieu maĭ gios iscalit dau marturia aciasta adeverend prekum, fiind jeu preut den Calughera sci vekil mussii Barazilor en annul 1786, avend cerut della Domnialui Manolaki Kristoverdi en ce kip steponia mussia Vladici Catolicesk, au dat respons, che au fost comparate della un preut ungarest vekil, mussii pe o sutta de taleri. Acest entrabáre l'am fost fekut prin stiinzare ce am avut della Pavolez Ianos den Schinen, rezes sci battrin de pisti o sutta de ai: adeke entru o zi, jessind della Biserica Barazilor, jel m'au spus che atteta jera battrin, che s'aducea aminte pe Vladika acel Catolicesc kare au locuit pe urma en Moldova, sci umblava embracat cu straile albe, sci, fiind pre battrin, enkes en vreme de vara mergea en saina cu telpele captussite de ciolán pe de supt telpilor, sci cu ses telegari. M'au fost aratend lokul undi jera Biserica acel doisprezece Barazzilor: ses umblava embracatz de alb, ci ses de straile niegre; en lonka chiamia pen akmu a Barazzilor spre gura Nigelolui den sus, au fost manasteri, sci apa Bistrizi l'aveva surpat.» Menţionată delimitarea din 1777 şi cea din 1804. «Jeu maĭ battrin de ket toz preunzi ungari de aice.» «La Farrovan, en zoa 11 Ianuar 1806, s. v. Io I. Gioani Maffei, Parocho di Faroano, atesto quanto sopra; da sacerdote dò il mio giuramento. Ego Fr. Ioannes Franc. Gabriel Barbieri M. Co. scripsi.» — Lemberg, Bibl. Ossoliński, ms. 3884, p. 68.

14 Maiu 1810. «Maria Costachi Paharničasa» face vechil pentru Zahareşti (Ţ. Suceava) pe «dumnealuĭ Ghiorghie Lupu». — Copie românească.

Cernăuţĭ, 2 Maiŭ 1816. Contract între «Ioan Petrinò» şi «chir Teodorì Mustiaţă».

Cernăuţĭ, 2 Februar 1816. «Contract de orăndă», între «Dum. Gheorghii Ion Stroicĭ» şi patru fraţĭ: Manolachi, Petrachi, Mihalachi şi Niculaĭ «fon Stroicĭ» şi Ariton Miculi, pentru Bahrăneştiĭ luĭ Antohi Stroicĭ, etc.

Cernăuţĭ, 23 Septembre 1816 st. n. «Contract de posesie. . . între dumnialuĭ Căminar Grigorie Cananoŭ, dinpreună cu soţiia sa Porhiriţa, născută din Constantin Manoli Stolnic . .» Zestre: jumătate din Prilipce. Se vinde unuĭ Polon. «Iordachi Ursachi martur». — Copie românească.

13 Novembre 1816. Hotărîre la Lemberg asupra cereriĭ, basată pe un act din Iaşĭ, 29 Mart, pentru nobleţa de mazil a luĭ Sandu Rakocze. — Cerere din 19 August (Lemberg) a luĭ «Alexandru săn Sandu Racoce, din Carapciŭ, pe Ceremoş în Bucovina».

[1817.] Departamentul Pricinilor Streine. După scriere prin jalbă ci au făcut prin cinstita Aghenţii supusul austriacesc d-luĭ Alixandru Racoce, fiul luĭ Vasile Racoce, nepot luĭ Ionaşco Racoce, carile să află lăcuitor în satul Carapciul, pe Ciremuşĭ în Bucovina, supt înnalta c. c. stăpînire a Austrieĭ, ca să i să adiveriască stare şi rînduiala niamuluĭ săŭ, cari din vechĭ aŭ avut aice în Moldova, — după a sa cerere făcăndu-să cercetari, s'aŭ aflat că d-luĭ numitul Al. Racoce aŭ fost cunoscut în rănduiala mazililor de aice şi moşinaş, atăt în moşiia Carapciul din Bucovina, cum şi în alti moşiĭ, precum să dovideşti din însuş mărturiile în scris, ci s'aŭ văzut la măna sa; însă: o carte de giudecată de la giudecătorie Cernăuţuluĭ, din anul 1776, Maĭ, şi altă mărturie de la dumnealuĭ Andreĭ Gafencu, din aniĭ 1808, Iuni 27. Drept aceia, spre adeverinţa sa, i s'aŭ dat de la Dipartament ačasta mărturie, spre încredinţari, ca să fie cunoscut în rînduiaala moşinaşilor mazilĭ. Eşiĭ, 29 Mart 1816. Andronachi Donicĭ Post. I. Neculce Spăt. Haret Spat. Constantin Carp Caminar.

Revers. Mittelst welcher ausgefertigte Accont bestättiget, dass er das Diplom zur Coll. Zahl 301, ex anno 816, von dem

hochl. Landstandischen Collegio richtig erhoben hat. Lemberg, den 5-ten Marz 817. Theodor Rakocza, jud. translator.›

9 Novembre 1820. I. Apostolo Petrino, locuitor în Moldova, cere nobleţa. — Arch. Del. Ţeriĭ.

8 Septembre 1842. Se iea cunoştiinţă de hotărîrea imperială că Mihaĭ Sturdza şi familia luĭ pot cumpăra moşiĭ în Bucovina, dar fără a căpata drepturile unite cu ele, ci numaĭ acel de a strînge veniturile lor. — *Ibid.*

[Adause. 6 August 7167 (1659). ‹Safta, ce a fost măritată cu răposatul Nicolaĭ Urechi, fata luĭ Negoie, cu fiică-sa Alexandra», dă partea-ĭ din Toporăuţĭ, lăsată de la el, mănăstiriĭ Barnovschi. Marturĭ: Racoviţă Cehan Vel Logofăt, Ilie Şepteliciĭ Vel Vornic, Dabija Vel Vornic, Gligorie Hăbăşescul Hatman, Stamati Vel Postelnic, Darie Vel Spătar, Iordachi Vel Păharnic, Ioniţă Prăjescul Vel Vistier, Ursul Vel Stolnic, Nicolae Racoviţă Vel Comis, Hîncul Serdar, Miron Ciogole Vel Medelnicer, Gligorie Vel Clucer, Bejan «Diefka» (Gheuca) Vel Pitar, Chiriac Sturdza Vel Jicnicer, Frătiţa Vel Armas, Gheorghe Catargiu Şătrar, etc. Semnează.

Iaşĭ, 10 Iunie 7176 (1668). Iliaş Alexandru-Vodă către Ilie Moţoc, pentru familia Roschip.

25 Maiu . . . Vasile Ruset Vel Vistier către Gheorghe Armaş, staroste de Cernăuţĭ, pentru Ieremia Tăutul, ruptaş, ca să-şĭ dea acesta darea. La urmă: «Es ist dargethan worden, dass diese Familie von dem Gross-Kanzler Toutul, der das Land mit anderen vier grossen Bojarn den Turken unterworfen hat, herstammet .

23 Novembre 7266 (1757). Grigore Hasdeu hotăreşte pentru mănăstirea Putna satul Iordăneştĭ.

Iaşĭ, 14 Decembre 7266 (1757). Vasile fiul luĭ Istratie Tăutul, cu fraţiĭ luĭ, Ioan şi Gheorghe, daŭ zapis luĭ Lupul Balş Vornic al Ţeriĭ-de-jos, pentru Tureatca. Semnează: Radu Racoviţă Vel Logofăt, Ioan Bogdan Logofăt, Vasile Ruset Vel Vornic, Constantin Balş Vornic, Filip Catargiu Vel Spătar.

1-iŭ August 7266 (1758). Ştefan Tabără Căpitan, Constantin

Volcinschi, Grigoraș Cracalie, din ordinul luĭ Ienacachi staroste de Cernăuțĭ, hotăresc Svinecea de Cadubeștĭ. Vasile Zota represintă pe Constantin Cantacuzino biv Vel Păharnic Menționată hotarnica ce se află la Toader Volcinschi. Semnează și Vasile Zota (cel de maĭ sus).

20 Iulie 1764. Grigore Ghica pentru Doroșăuțĭ, luĭ Ștefan Iamandi Jitnicer.

15 Mart 1765. Grigore Ghica dă luĭ Ștefan Luca Postelnic, fiul luĭ Mihalachi Luca, Cernauca. Fusese zălogită de Mihalachi la Ștefăniță Sturdza Banul.

28 Maiŭ 1765. Grigore Ghica, pentru Ștefan, Mihaĭ și Ilie Vlaico și sora lor Maria, soția luĭ Ioniță Tumurug, și vărul lor, Mihaĭ *Lenze*, coborîtoriĭ luĭ Dimitrie *Lenze,* pentru Boianciuc, Costeștĭ, «Hroscheuz» (Ț. Cernăuțĭ). Avuse proces cu Gheorghe Tăutul Postelnic. Decisia se dă la 21 Iulie 1765, de Gheorghe biv Vel Sluger, atuncĭ staroste de Cernăuțĭ. Se confirmă de Domn.

1-iŭ Iunie 7273 (1765). Delimitare la Dărmăneștĭ, de Dosofteĭ episcop de Rădăuțĭ, Constantin Cogălniceanu biv Vel Stolnic, Petru Cheșco biv Vel Șătrar.

15 Iunie 1765. Grigore Ghica-Vodă, către Iordachi Cantacuzino biv Vel Spătar, Constantin Cananò biv Vel Păharnic, Constantin Cogălniceanu, biv Vel Stolnic, ispravnic de Suceava, pentru Dărmăneștĭ și Petrăuțĭ.

5 August 1765. Grigore Ghica, pentru Sandul Miclescul biv Vel Jitnicer și fratele luĭ, Gavril Miclescul Postelnic, în proces cu Petru Cheșco biv Vel Șătrar și rudele luĭ, pentru Zahareștĭ (Ț. Suceava). Aveaŭ Micleștiĭ satul de la străbunul lor, Tudose Dubăŭ biv Vel Logofăt, și de la bunic, Logofătul Gavril Miclescu, ginerele luĭ Dubăŭ.

22 Octombre 1765. Grigore Ghica Vodă către Ilie Cîrste biv Șătrar. După relația luĭ Constantin Cogălniceanu, e fiul luĭ la goștină, pentru a o strînge.

25 Ianuar 1766. Testamentul luĭ Mihalachi Cheșco. Lasă luĭ Constantin casele din Iașĭ, satul Scoposenĭ (Ț. Cîrligătura), schimbat cu Ioniță Manole, și $^1/_{16}$ din Berhomete și Panca, precum și Țiganĭ. Feteĭ Nastasia, îĭ dă satul Ioneștĭ (Ț. Suceava),

Ţigance, ce le are de la Păharnicul Vasile Buhăiescu, viĭ la Odobeştĭ, — afară de zestre. Feteĭ Ilinca: satul «Lajul» (Ţ. Roman), de la socrul săŭ, Constantin Tuduri, Jeverteniĭ (Ţ. Dorohoĭ), patru pogoane la Nicoreştĭ. Ilinca, «ein unmundiges Madel und bestandig unpässlich», e încredinţată luĭ Constantin. «Meinen Keller aber hier zu Jassi, in der Krummen Gassen», o boltă, un loc de boltă «in der Oberen Stadt», pogoane la Nicoreştĭ, herghelii, stupĭ, boĭ, vacĭ, le lasă luĭ Constantin. Pentru o reclamaţie de Ţiganĭ e mandatar vărul Petre. — Confirmă Mitropolitul Gavriil, apoĭ: duhovnicul luĭ Cheşco, Dosofteĭ, Sandu Bosie, Gheorghe Hermeziu Pitar, popa Macarie de la Sf. Dumitru, «eŭ popa Gavril de la Sf. Nicolaĭ cel domnesc». Semnează şi Ştefan Hermeziu, diac domnesc.

25 August 1766. Mihalachi şi Constantin Cheşcu arata a fi luat 1.500 de leĭ cu 10% de la Hatmanul Ioan Cantacuzino. Zălog: casele din Iaşĭ.

30 August 1766. Hagiu Dimitri, fiul Serafimeĭ, Zoiţa, fata eĭ, Toader Nacul, fiul Serafimeĭ (Grigore Goroveĭ martur), mărturisesc pentru schitul Stavnicul (Ţ Cîrligătura), făcut de «unser Grossvater» Constantin Cocoranul Medelnicer, «der als Calugier Calistru hiess». De el se ţine biserica din Nedienĭ Îl închină la Sf. Spiridon din Iaşĭ Aveaŭ fundaţiile luĭ Cocoranu şi moşiile Bănila şi Răstoace şi o casă în Iasĭ, pe strada Hagioaieĭ. Restul averiĭ se împarte între moştenitorĭ: între carĭ si Dumitraşco Ralĭ Sulger. — Marturĭ: Sofronie episcop de Irinopole, Vasile Ruset Vel Vornic, Manolachi Costachi Vel Vornic, Ioan Sturza Hatman, Dumitraşco Sturza Hatman, Constantin Sturza Vornic, Vasile Vel Ban, Ioan Costachi Şatrar, Iordachi Hristoverghi Vel Ban, — Vel Stolnic.

14 Octombre 1766. Grigore Ghica arată că Alexandru Neculce biv Vel Păharnic a presintat mărturie pentru diata, din 20 Februar 7265 (1757), a frateluĭ săŭ, Ilie biv Vel Spătar. Ilie maĭ trăieşte după d ată treĭ anĭ şi o lună Lasă satul «Krejtnesesti» (Ţ. Dorohoĭ) la manăstirea ce va alege Alexandru. Prevede ceva şi pentru soră, Ileana Stolniceasa, văduva luĭ Costin Stolnic. Ilie dă Boianul (Ţ. Cernăuţĭ), jumătate, luĭ Vasile fiul luĭ Alexandru. Şi cealaltă jumătate, pentru a i

se plăti, de el saŭ Alexandru, datoriile. Țiganiĭ se împart între frate și soră. Satele «Gengesti» și «Lukecseni» (T. Soroca și Hotin), via la Cotnarĭ, — Ileneĭ. Datoriĭ avea de 1.534 de leĭ la răposatul Filip Catargiu Vistier, la Hasan-Aga din Roman, la Mehmet din Cernăuțĭ, la Cîrste Armașul din Camenița. Plătindu-se, se împlinește și scrisa testamentuluĭ. Marturĭ: fiiĭ, Dimitrie, Alexandru și Iacob, și boieriĭ Divanuluĭ.

3 Decembre 1766. Constantin Cheșco arată că a luat 1 000 de leĭ de la Hatmanul Ioan Cantacuzino, pe un an, puind zălog Berhometele și Panca. — V. și la data de 25 August.

9 Ianuar 1767. Grigore Ghica. Proces al orașuluĭ Siret cu Putna pentru partea din pămîntul Siretuluĭ dată de Constantin Racoviță mănăstiriĭ. S'a întins Putna și iea dijmă de la grădinĭ și fînețe, etc. Judecă Vel Vistierul. Egumenul arată actul luĭ Racoviță. Se dase și alt loc, de Constantin Sturdza. — Să nu se iea din moșia *din lăuntru* nimic.

16 Mart 1767. Lupul Balș biv Vel Vornic, Constantin Balș Stolnic (marturĭ: Vasile Silion Postelnic, Mihalachi Stîrcea) dau zapis luĭ Ioniță, fiul luĭ Pavel Vîrnav Medelnicer, că s'a făcut schimb în satele Drăgușenĭ și Peulenĭ (Ț. Iașĭ), Redenĭ (tot acolo).

18 Septembre 1769. Constantin Cheșcu arată că a împrumutat de la Ioan Cantacuzino Vel Vistier 50 «fl.», cu 10%. — V. și la 3 Decembre 1766.

X.

DOCUMENTE MUNTENE
DIN COLECŢIA D-LUĬ EMANUIL BIBESCU.

1. Bucureştĭ, 8 Iunie 7083 (1575). Alexandru-Voda, pentru Neagu din Scărişoara (judeţul Romanaţĭ), ce a cumpărat moşia de la Aldea ş. a. Cumpărase şi din Studeniţa luĭ Jitian (ѡт стѹдениця житиюнов). Socoteala se face în paş (паш) şi aspri. Nume ca Bălan, Grăbač, Bărzea. Marturĭ. Dragomir biv Vel Vornic, Ivaşco Vel Vornic, Neagoe Vel Logofăt, Stan Vel Spatar, Badea Vel Stolnic, Bratul Vel Comis, Mitrea Vel Vistier, Gonţea Vel Paharnic, Stoica Vel Postelnic. Ispravnic Neagoe Vel Logofăt Scrie Stănil a, мали дїак. Pecete pe hîrtie Monogramă cu roşu. Pergament. — Şi traducere de Dimitrie Peşacov, 1858.

2. Bucureştĭ, 14 Februar 7095 (1587). Mihnea-Vodă, pentru mănăstirea Sf. Troiţe, dîndu-ĭ jumătate din Izlaz. Занеже сїе село излазоула била ест за дѣдїноу жѹпанницек маргни, а потом покѹпила радула воевода, таже ест дал преки жоупанницек крстинекь тое половиноу ѡт излаз, а потомь покоупила ест почитенного правителю гсками жоупан добромир бивше велики [бан] ѡт сии жоупанницекь крстинек сестроу покойномоу петранко воевода, ѡт бадѣ и ѡт братием си. за ҂о аспри. И пак да ест стѣи монастирь гсдками нѣкое воднецк ѡт чоутѫрїе, занеже сїе воденице биле соу г сьтворже (sic) ѡт жоупан добромирь баноула, али ест била мѣсто ѡтвь карош гспдскоу. а вь той странѣ ѡтвь лоунеци билѡ ест место данок сиоу гоуек ѡт карош, таже покоупила ест добромир ѡт него за ф҃и аспри готови, таже вь том покойнаго родітелю гсдками іѡ алеѯандроу воевода питал ест по добромирь баноуль что ест велтокал по тех воденице, ѡн ест сказал свс правдѹ пред гсдкмоу ере ес велтокал ҂о аспри“. La învoiala cu ceĭ 70.000 de aspri asistă şi «părintele Vlădica Mihail [1]»· а потом сьлоучилсе

[1] «Raposatul Vlădica Mihail» e pomenit într'un act slavon din 7 Mart 1502 al patriarchuluĭ constantinopolitan Ieremia pentru moşiile Olteni şi Bujreni

ест добромировь баноула сьмрьть при дни петрок коекода, таж ест ѡстал тех коденеце и късѣ комате добромирок баноула ȣ роук снокь его, михаила постелникоула, а̃ кьд ест била сьда при дны гсдками, а̃ михаюк снь добромирок банȣла накиже сьлоучилесе ест сьмрьть, таж кьд ест била на сьмрьт его, ѡн ест дал сіе кинеречень полокино ѡт село излазоула и сіе кинеречне коденице и ацигани, г челѣд.. ѡт над каиȣ е̃го добромир бивше велики бан. и пак дал ест михаю постелникȣла стѣи монастирь ѡт над мти его жоуланица билае дке челѣд за ацигани, и село ходнѣни полокинȣ, аще лиж не кет бити стѣ монастирь сьс мирно сіе пол[о]кин[а] ѡт хонѣни и сіе ацигани кинирѣх да кьзимает дроуги ацигани, дрȣг село, и погрибал сѧ ест кости его кь том стѣмь мѣсте, и исписал ест кь сти помѣник[1]. Confirmă Domnul pămînturile luĭ Dobromir către «mănăstirea sa : а кь том сии боузек, радѹла комисȣла и сьс братіем си преда и строе, и дȣмитрȣ постелникоула ѡт кльккнецкї и ѡпрѣ постелникоула, кьсѣх породнїе добромирок баноула, ѿксѣтили соут и̃ пришли сȣт кьси ȣ̃ гкскоми, и измолили се сȣт ȣ гсдкоми како да имат и ѡнкін ѡт добромир баноула, а кь том гсдкоми ѡстакихом по ȣстроеніем, таж соут дали ѡни ѡт нихномȣ добро колю и без ни една силностіе ѡткь гсдками стѣи монастир[1].“ Boierĭ : Iane, Vel Ban de

Arch. Stat., *Episcopia Rîmnic*, XXXIV, nº 15). Cumpărîndu-le, el le lăsase Bisericiĭ Sf. Nicolae din Mira, de acolo. La 29 Decembre 1590 încă, episcopul de Rîmnic era acum Efrem (act din Arch. Stat., copiat în colecția d-luĭ Gr. P. Olănescu).

[1] Iata traducerea, făcută de d. I. Bogdan, a părților din originalul slavon reproduse in text.

Cacĭ acest sat Izlazul a fost de moștenire jupaniței Marga, iar apoĭ a cumpĭrat Radul Voevod și a dat de zestre jupaniței Cîrstineĭ această jumătate din Izlaz, iar apoĭ l-a cumpărat cinstitul boier al Domnieĭ Mele jupîn Dobromir, fost Mare-Ban, de la fiul jupăniței Cîrstina, sora raposatuluĭ Petrașco Voevod, de la Badea și de la frațiĭ luĭ, cu 70 000 de aspri. Și iarași sa-ĭ fie sfinteĭ mănastirĭ a Domnieĭ Mele niște morĭ din Ciutărie, pentru că aceste morĭ au fost facute de jupîn Dobromir Banul, dar locul era din spre orașul domnesc, iar în partea din spre Lupești a fost locul luĭ Dan fiul luĭ Gura din oraș, și l-a cumpărat Dobromir de la el pentru 550 de aspri gata. Într'aceasta răposatul părinte al domnieĭ mele Io Alexandru Voevod l-a întrebat pe Dobromir Banul.

Craiova, Chisar Vel Logofăt, Ștefan Vel Logofăt, Petru Vel Spătar, Miroslav Vel Vistier, Vintilă Vel Stolnic, Radul Vel Comis, Vladul Vel Păharnic, Paraschiva Vel Postelnic. Pergament. Monogramă și inițială cu aur. Ca scriitor se arată pe margine: «eu ermonah Mardarie»[1].

3. Cu mila luĭ Dumnezeŭ Io Ștefan Voevod și Domn a toată Țara-Românească, fiul mareluĭ și prea-bunuluĭ Ioan Voevod, dă Domnia Mea această poruncă a Domnieĭ Mele luĭ Drăgulin cu frațiĭ săĭ: Popa Frate și Mateiŭ și Bade și Bade *(sic)* și Lupul și Albul și Stoian și Lepa și Čople și Alde și Vrutul și cu feciorii luĭ cîțĭ îĭ va da Dumnezeŭ, ca să li fie lor ocină în Scărișoarî niște părțĭ (ничхни дѣл), toate cîte le-au avut maĭ de 'nnainte; care li este veche și adevărată ocină din strămoșĭ. Însă ceilalțĭ мегиаш din satul lor Scărișoarî aŭ vîndut toate părțile lor de ocină, cîte le aŭ avut, cinstituluĭ dregător al Domnieĭ Mele, luĭ jupan Mihaiŭ Mare-Postelnic, de i s'aŭ făcut вечин (veciniĭ). Iar Drăgulin și cu frate săŭ Popa Frate au avut paș (паш) 155 și Mateiŭ paș 75 și Bade paș 57 și Bade paș 75 și Lupul paș 125 și Albul paș 100 și Stoian

ce a cheltuit pentru acele morĭ, el a zis cu dreptate înaintea Domnieĭ [Mele] ca a cheltuit 70 000 de aspri.

— Iar dupa aceia s'a întîmplat sa moară Dobromir Banul, in zilele luĭ Petru Voevod, și aŭ rămas acele mori și toate bucățile Banuluĭ Dobromir în mînile fiilor saĭ *(sic)* Mihail Postelnicul, iar, cînd a fost acum în zilele Domniei Mele, luĭ Mihaĭ fiul luĭ Dobromir Banul i se întîmplă și luĭ moarte, și, cînd era pe moarte, el a dat aceasta maĭ sus zisă jumatate de sat, Izlazul, și acele maĭ sus ise morĭ și țiganĭ, trei sălașe., ce la tatal sau Dobromir fost Mare-Ban. Și iarașĭ a dat Mihaĭ Postelnicul sfinteĭ mănastirĭ, de la mama sa jupanița Vilae, două sălașe de țiganĭ și jumătate de sat din Hodpenĭ; iar, dacă nu-ĭ va fi cu pace sfinteĭ mînăstirĭ aceasta jumătate de sat din Hodpenĭ și acești țiganĭ mai sus numiți, să-șĭ iea alțĭ țigani, alt sat, și s'au ingropat oasele luĭ în acel sfînt lacaș, și s'a scris în sfîntul pomelnic.

— Dar într'aceasta fiul luĭ Buzea, Radul Comisul, și cu frații saĭ, Preda și Stroe, și Dumitru Postelnicul din Vîlcăneștĭ, și Oprea Postelnicul, toți rudeniĭ de ale Banuluĭ Dobromir, s'aŭ sculat și au venit cu toții la Domnia Mea și s'aŭ rugat de Domnia Mea, ca să aibă și eĭ [ceva] de la Dobromir Banul; dar Domnia Mea am lăsat în acestea după tocmeală, și au dat apoĭ eĭ, de buna voia lor, și fară nicĭ o siluire din partea Domnieĭ Mele, sfinteĭ manastirĭ

[1] Cf. M. Ionescu, *Ist. Cotrocenilor,* p. 505 și urm.

paş 60 şi Lepa paş 55 (?) şi Čoplea 60 şi Aldea paş 55 şi Vruţul paş 70 şi Moşul paş 65; şi n'aŭ vrut nicĭ de cum să vîndă părţile lor de ocină ca să fie vecinĭ, ca alţĭ megiaşĭ (мегиашїи) aĭ lor, şi de nimenĭ n'au fost siliţĭ. Ci am făcut Domnia Mea cartea Domnieĭ Mele acestor oamenĭ ce sînt maĭ sus scrişĭ, ca să fie în pace a-şĭ ţinea şi stăpîni părţile lor de ocină. Şi hotarul să se ştie, pe unde se lovesc cu satul Frăsinet, în vîrful cîmpuluĭ, şi unde se lovesc cu Creţeşt[iĭ] [cîteva cuvinte rase, apoĭ, şters: «Şi iarăşĭ să-ĭ fie Popeĭ Trifan un sălaş de Aţiganĭ, anume Severin (Себерин), pentru că ĭ este luĭ de moştenire. Şi iar a cumpărat popa Trifan o Aţigancă, cu numele de Voica, de la Anca din Studina, pentru 800 de aspri»]. Drept aceia am dat si Domnia Mea acestor oamenĭ ce sînt maĭ sus scrişĭ, ca sa li fie moşie ohabnică, lor şi feciorilor lor, şi nepoţilor, şi strănepoţilor, şi de orĭ cine să fie nezăticniţĭ, după spusa Domnieĭ Mele. Iată dar şi marturĭ am pus Domnia Mea. pe jupan Danciul Vel Vornic, şi Dumitru Vel Logofăt, şi Androniiu Vistier, şi Franţa Spatar, şi Dima Stolnic, şi Radul Comis, şi Iliiaş Păharnic, şi Mihaiŭ Vel Postelnic. Şi Dumitru Vel Logofăt *am isprăvit. Şi eu Neagul* am scris în Scaunul cetaţiĭ Bucureştĭ. *Luna Dechemvrie,* 11 *zile,* de la Adam pîna acum anul 7200 [1591]. — *Monogramă* cu *roşu*. Pecete peste hîrtie. Pergament. — *După* traducerea luĭ *D.* Peşacov din 1858 [1].

4. Tîrgovişte, 28 Decembre 7125 (1616). Alexandru, fiul luĭ Iliaş, Domn al Ţeriĭ-Româneştĭ, еще западнеискими странами, Ямаш и Фьг[ь]рам херцег, dă Scărişoara moşnenilor, între cari «Bogdan şi Muşteştiĭ, Dobromir şi Suleştiĭ, Găngeştiĭ, Căprioreştiĭ, Fierîştiĭ, Hrana şi Andrăeştiĭ, Vlasan şi Oprea şi Beleţ şi Măineştiĭ şi Buşrenul» [cele maĭ multe nume sînt şterse cu roşu şi înlocuite, în aceiaşĭ coloare, cu «Papa Vel

[1] Acesta e întăiul Divan al lui Ştefan-Vodă. V. *Istoria lui Mihaĭ Viteazul* p. 64 şi urm. Al doilea, constatat prin documente din 6 Februar şi 8 Mart 1592 (Arch. Stat., *Episcopia Rîmnic*, XXXIV), are în locul luĭ Franţa pe Vasile, în locul luĭ Iliaş pe Duca, în locul luĭ Mihaĭ pe Iani. Al treilea, dupa Paştĭ (mai sus, p 290, n° 7), are ca Vornic pe Mitrea al luĭ Mihnea-Vod., iar ca Vistier pe Dan.

Logofăt». «Apoĭ, cînd a fost în zilele răposatuluĭ Mihail Voevod, iar acest sat maĭ sus zis a căzut în multe napastiĭ de birurĭ, şi n'a putut el să le plătească. Apoĭ după aceia Mihail Voevod, pentru aceste năpastiĭ de bir ce a avut acest sat Scărişoara din căderea biruluĭ, iar Domnia Luĭ singur a luat acest sat de maĭ sus zis pe seamă domnească, de a fost birnic fară voia sa. Apoĭ de atuncĭ, în urma luĭ Mihail Voevod, pe cînd a venit Domn răposatul Simion Voevod aicĭ în Ţara-Românească, cu schiptrul oblăduiriĭ ţeriĭ, de la cinstitul Împărat, iar acest sat Scărişoara, maĭ sus zis, eĭ au venit cu toţiĭ înnaintea Domnieĭ Luĭ, de s'aŭ plîns pentru marea strîmtoare ce au avut eĭ de către Mihail Voevod, şi cum că sînt făcuţĭ birnicĭ cu sila, fără voia lor, numaĭ pentru nişte năpastiĭ de birurĭ. Iar întru aceia răposatul Simion Voevod, Domnia Sa însuşĭ a căutat şi a judecat pe dreptate, şi după lege, şi cu toţĭ cinstiţiĭ dregătoriĭ Domnieĭ Sale, şi a luat aminte Domnia Luĭ toate numele acestor năpăstiĭ de la Scărişoara, cît a fost trecut; apoĭ a luat singur Simion Voevod Domnia Sa de la acest sat Scărişoara 70.000 de aspri, toţĭ gata, birul acestor năpăstiĭ, pe cît a fost trecut în zilele luĭ Mihail Voevod. Şi după aceia Domnia Luĭ Simion Voevod a slobozit pe aceĭ săteni din Scărişoara ca să fie iarăşĭ cnezĭ (кнтї whi кнез), cu ocinile lor, precum au fost şi de maĭ înnainte vreme. Aşa ramîn şi supt Domniĭ ce urmează. Şi el întăreşte cu blestem. Boierĭ: Dumitru Vel Ban, Crstea Vel Vornic, Neca Vel Logofăt, Stiriiano Vel Vistier (стиринано), Păruş Vel Spătar, Gorgan Vel Stolnic, Gligorie Vel Comis, Mrăzea Vel Păharnic, Iani Vel Postelnic. Scrie Neagoe Logofăt. Semnătură. Monogramă cu roşu. Pergament. Traducere din 1858 D. Peşacov).

5. 1626. Κυρίλλος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, Γεράσιμος ἐλέῳ Θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, cu alţĭ doĭ prelaţi, întăresc mănăstiriĭ Radu-Vodă Izlazul. Pergament [1].

[1] La Arch. Statuluĭ, pachetul *Şegarcea,* se află un număr de acte relative a darul mănăstiriĭ Stăneştĭ către patriarchia de Alexandria supt Gavril Movilă. La 28 Octombre 1622, Radu-Vodă scrie «satuluĭ Săgarcea de în judeţul

6. Bucureștĭ, 5 Iulie 7134 (1626). Alexandru Voevod, fiul luĭ Radu, «Domn a toată Țara-Romănească нреже и западенскима странамн, Амлаш и Фагараш херцег, dă mănăstiriĭ Sf. Troița, «în cetatea (кароші) Bucureștĭ», la care mănăstire e egumen Atanasie, satul Izlazul din județul Romanațĭ, cu «veciniĭ (кечиніі). Satul fusese cumpărat în jumătate de bunicul Domnuluĭ, Mihnea Voevod, «de la răposatul Dobromir Banul, pentru 70.000 de aspri de argint. Iar cealaltă jumătate din Izlaz a fost dăruită de Mihaiŭ Postelnicul, fiul luĭ Dobromir Banul, la moartea luĭ, sfinteĭ mănăstirĭ Sf. Troiță, pentru pomana și îngroparea sa în pridvorul bisericiĭ (кь притвора цркве), în 7095 încă. Supt Mihaĭ-Voda se pustiește mănăstirea. Supt Radu-Vodă Șerban se iea satul de Radu Clucerul Buzescul, iar supt Alexandru, egumenul are proces cu Radul Postelnicul, fiul Buzesculuĭ. Menționată gonirea luĭ Radu Șerban de «Craiul Batăr Gabor» [Báthory Gabor și «кьда ес била пришел батьр габор кралю зде кь земле, тере ест изкадна по шербан воевод шт г҃сдкіе: тогда ес била загинѕа и хрисокѕа». Se decide pentru mănăstire. Boierĭ: Papa Vel Vornic, Fiera biv Vel Logofăt, исправник краюкен, Hriza Vel Logofăt, Trufandă Vel Vistier, Miho Vel Spătar, Vartolomi Vel Stolnic, Bratul Vel Comis, Apostol Vel Păharnic, Costandin Vel Postelnic. Scrie Lepădat Logofăt. Semnătură. Monogramă roșie. Pecete mare, cu șnur roș, albastru și alb. Pergament.

7. Bucureștĭ, 27 April 7137 (1629). «Noĭ moșteaniĭ satuluĭ Scărișoara ot sud Roman[a]ț» *se vînd Rumînĭ* «jupănuluĭ Neculiĭ Vistiiarul[1], cu fečoriĭ noștri și cu toate părțile noastre de oč[i]nă, și cu viile, și cu tot venitul, căt să va aleage de priste tot hotarul, și de moșie și de cumpărătoare». Nume.

Doljil, care iaste slobozia cinstitului și prea-luminatul parintelui Chiril patriiarhului, ce au fost de la Alexandrie, ca să fie în pač[e] și slobod de t[oțĭ] boiariĭ, și marĭ și micĭ, și de slugile lor, și de toate slugile Domniĭ Meale, și de toț oameniĭ». Nime sa nu se amestece. Amendă de 500 «de galbeni», [ș]«va avea certare cu 500 de toiage». Ordin către «tu Stanciule Postelnic de Dlăga și către «Rumînĭ» și ispravniciĭ luĭ — Pentru relațiile luĭ Chiril c[u] țerile noastre, v. vol. IV și *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea.*

[1] Pentru el, v. Prefața

«Toinea, Janghiul, Soare, Voia, Romcea, Dade, Dan, Bolfe, Vălsan, Neanciul, Puia. Păntru că aceştĭ oamen[ĭ] ce săntem maĭ sus scriş în acest zapis, toţ am fostu judeč, cu toate moşiile noastre. Acum se vînd de buna voie, «în zilele Domnu nostru creştin Alexandră Voevod, snă poc o inag Iliiaş-Vod ă]. De toţĭ, se dau 54.000 de aspri. Cumpărătorul e Ivaşco biv Vel Vornic. Marturĭ: Hrizea Vel Vornic, Vladul Vel Logofăt, Trufanda Vel Vistier, Papa biv Vel Vornic, Mitro Vel Spatar, Ivaşco biv Vel Vornic, ‹Aslan Vornecul›[1], Grigorie Comis, Diiamandi Vel Comis, Constantin Vel Paharnic, Dumitraşco biv Vel Vistier, Dumitru Vel Vistier, Nedealco Vel Portar, Muşat biv vtori Vistier, Condа Vel Armas, Mateiu biv Vel Aga, Dumitru Capitanul, Buzinca biv Vel Vistier, Tudor Slugerul, Mihaiu Clucerul, de Coţofanĭ, Staico Clucerul ot Comana; din Săntештĭ Staico Vornicul, Radul Postelnicul, fečorul Stoică biv Vel Logofăt, Stroe Logofăt, fečorul Fiera Vel Logofat›. Scrie Gheorghe Gram.».

8. Bucureştĭ, 5 Maiŭ 7137 (1629). Alexandru Iliaş Voda, pentru mănastirea Sf. Troiţă, căreia-ĭ dá Izlazul. Se face istoricul ca şi în actul de la Alexandru-Voda, fiul luĭ Radu, vorbindu-se şi de nişte cărţi ale luĭ Radu Buzescul, «како сѫт ѹ брашок, на сестра си, жѹпаница мариа, кога ес била вк прибѣгетко› (care-s la Braşov, la sora luĭ, jupaniţa Maria, cînd a fost în pribegie). Pomenit şi Vladica Luca Intăreşte şi noul Domn. Marturĭ: Hriza Vel Vornic, Vladul Vel Logofat, Trufanda Vel Vistier, Miho Vel Spătar, Dumitrachi Stolnic, Diiamandi Comis, Costandin Paharnic, Condelo Vel Postelnic, Vladul Vel Logofăt. Scrie Lăpădat. Semnatura. Monograma cu roşu. Pecete mare, cu data: ‹7136 de ambele părţĭ ale figurilor [adaus pe hìrtia peceţiĭ; 1672]. În colţ, jos: Radul. Pe V°: † χρησωβουλο τοῦ 'Αλεξάνδρου Βοηβώδα, τοῦ μεγάλου, διὰ τῶ 'Ηλιάζη: πολλὰ καλῶ.

[1] La 12 Decembre 1619 se pomenesc «jupănul Aslan. Marel[e]-Vist. şi jupaneasa dumniiluĭ, jupîneasa Maria Cercheza, şi coconul domniilor» (Arch. Stat., *Cotrocenĭ*, VI, n° 1). Act pentru el de la Radu-Vodă, Aslan fiind biv Vel Vistier, 14 Maiŭ 1622, *ibid*, n° 3. — De aicĭ se vede că Aslan, nepotul luĭ Petru-Vodă Şchiopul, luase pe ţiitoarea acestuia (v. Hurmuzaki, XI)

9. Bucureştĭ, 25 Iulie 7137 (1629). Manolie, cu fiul săŭ Iordan, din Scărişoara, se vinde Rumîn luĭ Necula Vistierul pentru 2.000 de aspri. Pentru că eŭ Manolie fost-am tot judec cu fečorie mieĭ şi cu toată partea mea de očnă.» Iea baniĭ de la Gligorie Comisul. Marturĭ ceĭ pomeniţĭ în Octombre al aceluiaşĭ an. Pecetea, foarte frumoasă, a luĭ Muşat poartă pe Sf. Gheorghe. Pentru celelalte, v. la Octombre.

10. 2 Octombre 7138 (1629). Moşteaniĭ satul de în Scărişoar[a]› se vînd luĭ Necula Vistierul. Nume ca: Dabul, Ghira. Fusese înnainte de aceasta «toţ megiiaş, cu fičorieĭ lor şi cu toate moşiele lor›, până se vînd acum în zilel[e] Domnu nostru Io Alexandru Voevod snă Ilăiaş Voevod›. Marturĭ ca la documentul din 9 ale luniĭ, dar, pe lîngă eĭ, Nedealco Vel Portar, Muşat Vel Slujer, Dumitru Vel Vistier, Para Logofăt. Stroi Logofăt scrie.

11. Bucureştĭ, 9 Octombre 7138 (1629). «Noĭ moşteaniĭ satuluĭ Scărişor[a]› se vînd rumînĭ luĭ Necula Vistier. Între eĭ: Buica, Bărbăteaiu, Jitea, Mogoş. Ieau baniĭ de în măna jupă-nuluĭ Glig[o]rie Comis›. Marturi: Hriza Vel Vornic, Papa Vel Logofăt, Dumitraşco Vel Vistier, Trufandà Vistier, Ivaşco Vornic, Sima Logofăt, Stanciul Armaşul, Bunea Logofăt. Scrie Gherghi Gram. Semnează: Trufandà (are iscălitura: Τρουφαντας Βηστηαρης şi pecetea: Τρουφαντας Ποστελνικος, cu un cal). Sima iscăleşte: Σιμας Λογοθέτης. Pecetea luĭ Stanciul pare a fi un om cu arme şi: Stančul Arm. Se maĭ cuprinde şi iscalitura luĭ Neagul Vel Agă, cu o pecete purtînd crucea între doĭ leĭ şi literele: *C* şi . . . Pecetea luĭ Hrizea e neinteligibilă, a luĭ Papa are iniţialele II. II., a luĭ Ivaşco un om ce ucide un leŭ. — Cf., pentru Neagu, vol. IV, p. CLXXXI.

12. 23 Octombre 7139 (1630). Voica, cu fiiĭ şi un nepot de fiŭ, din Scărişoara, se vînd Rumînĭ luĭ Necula Vistier: fusese judec, cu toat[e] moşiile noastre; şi eŭ Albul cu fii-miu Ştefan i Stancul tot am fost judeč». Se vînd cu 20 de ughĭ. Marturĭ: Ivaşco Vornic, Gligorie Comis, Tatul Logofăt, Sava Postelnic, ot Târgovişt[e], Ghilghi părcălab de Studina i Oprea părcălab de Scarişoar[a].

13. 24 April 7138 (1630). ‹Vruţul›, cu fiii, din Scărişoara,

se vînd Rumînĭ luĭ Nicula Vistier. «Am fostu megiiaş cu toat[ă] moşiia noastră încă maĭ de nainte vreame.» Li se dau 1.500 de banĭ. Marturĭ: Hriza Vel Vornic, Vladul Vel Logofăt, Papa biv Vel Logofăt, Ivaşco Vornic, Gligorie Comis, Muşat Vel Stolnic, Mitrea biv Vel Pitar, Dumitru vt. Vistier, Iani Vistier, Bunea Logofăt. Scrie Ghilghi Logofăt. Semnăturĭ. şi a luĭ Κωσταν: Πογαρνικος, Μίχος Σπατάρι, Costandin vtor. Postelnic (viitorul Constantin Şerban), Mitre Pitar, Mate Ag[ă (viitorul Domn). «Eŭ Radu Postelnic Năsturel, Danciul Logofăt Uscaţ», Σιμας Λογοθετης. — Vezĭ facsimilele celor două semnăturĭ ale viitorilor Domnĭ

14. 18 April 7140 (1632). Vînzare către «jupănul Necula Vistier» a unuĭ Vlad, cu fiiĭ, din Scărişoara, care «am fostu judec cu toat[ă] moşiia mea, iar acum în zilel[e Domnu nostru creştin Leon-Vod[ă] iar eŭ m'am văndut Rumăn cu toţ fečoriĭ meĭ, derept ug. 10. Şi aceşt[ĭ] ban[ĭ] i-am luoat din măna luĭ Bolfi, Rumăn Vistiiaruluĭ, ca să-ĭ fiu Rumăn în veač; păntru că Bolfi el s'aŭ fost văndut Rumăn, cu toţ fečoriĭ luĭ, jupănuluĭ Neculiĭ Vistier, şi aŭ luoat ban[ĭ] deplin, de casa luĭ; apoĭ aŭ făcut pre un fečor al luĭ frat[e], de aŭ luoat ban[ĭ] a doara, iar 2 000 de ban[i]. Ce, dec' au vinit jup[ă]nul Necula Vistierul la sat, el aŭ aflat pre Bolfi itlen; ci l-aŭ pus să dea doo găliţ. Iar Bolfi aŭ văzut că aŭ făcut răŭ şi-ĭ va fi greŭ, ci aŭ luoat ban[i] de la fičorul luĭ, Vălsan, şi mi-au dat mie, Vladul, ca să fiŭ Rumăn jupănuluĭ Neculiĭ Vistier în več, şi Bolfi iar aŭ rămas Rumăn, cu fečoriĭ luĭ». Marturĭ:

Gligorie Comis, Mitre Paharnic (?), Radu Postelnic, Danciu Logofat.

15. Bucureştĭ, 3 Iulie 7141 (‹ 1633). Mateĭ-Vodă, ‹ nepot al prea-bunuluĭ, raposatuluĭ, bătrînuluĭ Io Băsărabă Voevod», pentru ‹ Giurca Cliucerul ot Medvăjde şi Lupul ot Zagaia, nepotul jupaniţeĭ Marineĭ, şi fraţiĭ luı, Radul din Ergheariţa, din judeţul Mehedinţı». Li dă pe Anca Ţiganca, fiica Soreĭ, cumpărată aceasta de la boieriĭ Spineanĭ, cu 1000 de aspri. Boieriĭ. Radul Buzescul Vel Ban, Ivaşco Vel Vornic, Radul Nasturel Vel Logofăt, Gligorie Vel Vistier, Tudosie Vel Spatar, Mihaiŭ Coţofeanul Vel Stolnic, Buzinca Vel Comis, Vucina Vel Păharnic, Costandin Vel Postelnic. Scrie Lăpădat. Semnătură. Monogramă. Pecete pe hîrtie. Pergament.

16. Bucureştĭ, 31 Mart 7146 (1638). «Vasilie Păharnic, fečorul Predeĭ Spatar, nepot de fecor Nicăĭ biv Vel Log[o-făt», dă «Necoleĭ pracălabul de Glogova» Corcova, cu 340 de ughĭ: «fac preste tot aspri 67.900 . Marturĭ. ceĭ din hrisovul de întărire [n° următor] şi ot Fălcoĭ Pătru Slujer, i ot Prădeşt[iĭ] Petrea Cliucer, i ot Severin Buliga Capitan i Lepădat iuz., i ot Jirov Manole Postelnic, i ot Bresniţă Mihaiu Postelnic, i ot Stăngăcea Nicola Postelnic, i ot Glogova Vintilă Postelnic›. Urmează iscăliturile şi peceţile.

17. Bucureştĭ, 10 Maiu 7146 («1638»). Mateĭ-Vodă, pentru «Necola prăcălabul ot Glogova›, dîndu-ĭ satul Corcova (Mehedinţĭ), pe care l-a cumparat Nica biv Vel Logofat supt Mihaı-Vodă. În el se cuprind părţile zise: Cordunul, Cărligul şi cu плаю за виноградꙋ» (plaiu de vie). Necola cumpără, la rîndul săŭ, satul, ѡт двора госпоми (de la Curtea Domnieĭ Mele), de la Vasilie fiul luĭ Preda Spatar, nepotul de fiu al luĭ Nica, cu 76 000 de aspri. Zapisul de cumpărătură îl iscălesc Hriza biv Vel Ban, Teodosie Vel Ban, Gligorie Vel Logofăt, Dumitru Dudescul biv Vel Vistier, Preda Vel Spatar, Dumitru Fılıeşanul Vel Pitar, Dragomir Vel Armaş, Barbul Păharnic ot Brădeştĭ, Radul Căpitan de Fărcaş, за черкени (de Roşiĭ), Barbul de Poiană, Căpitan za Dărăbanţĭ, Preda Cliucerul de Ceaplia, Iacov Cliucerul de Cernaia, Tudoru Postelnic зде къ книга сіе. Marturĭ. Hriza,

Teodosie, — Vel Vornic, Gligorie Vel Logofăt, Radul Vel Vistier, Preda Vel Spatar, Buzınca Vel Clucer, Radul Vel Comıs, Vasilie Vel Stolnic, Vucina Vel Păharnic, Costandin Vel Postelnic. Scrie Lepădat Logofăt. Semnătură. Monograma cu roşu. Pecete. Pergament. — Şı traducere anonimă din secolul al XVIII-lea.

18. Bucureştı, 24 Decembre 7163 (1654). Constantin Şerban, pentru Necula vtori Clucer dın Glogova şi fiiĭ luĭ: Semen Logofăt, Ivan Paharnic, pentru Corcova. Se înşiră Rumîniĭ, între cari: Bălac, Băluţ, Pastrăvan, Giura, Mainea, Ianaş, Frăıncul, Bătıia, Vlădoiŭ, Pădure, Străţimir, Iancul, Sava. Dupa întărirea de Mateĭ-Voda, cer la Divan să lı 'se îngăduiè a întoarce banıı Frătilă, Răducan si Samfira. Dar numele tatăluĭ lor se afla între Rumînĭ în hrisovul luĭ Mihaĭ-Voda pentru Nica Logofătul Acum, «după aceaia, când au fost acum în zilele Domnii Meale, după ce aŭ dăruit Domnul Dumnezeu pe Domniia Mea, şi cinstitul Împarat, cu Domniia şi cu schiptru stapăniriĭ Ţariĭ-Rumîneştĭ, la Scaunul rapoosatuluĭ părinteluĭ Domnii Meale Io Şărban-Voda, Dumnezeu să-l odihnească», Vasile biv Vel Armaş pretinde ca preţul de vînzare a fost maĭ mare decît cel ce a primit. Se aduc şi sătenĭ cu mărturie mincinoasă; care recunoscîndu-se, Nicola-ı iartă. Dar după opt lunĭ revin cu pîră, «cu învăţătura luĭ Lăpadat Căpitan cel orbu dă la Imoasa. «Şi să dea luĭ Vasile Armaş mită ug. 200 şi să zică Vasile Armaş la Divan cum ca nu i-au vandut pă dânşiĭ Rumânĭ dă bună voia luĭ, ci i-aŭ vândut dă sila Doamneĭ Ilenıĭ.» Decĭ Vasile spune aşa, «că aŭ fost vândut satul Corcova Doamneĭ Eleniĭ dă silă, iar Doamna Elena au fost făcut schimbu cu Nicola Clucerul, dă au fost luat dă la Nicola Clucerul alt sat şi au fost cumpărat Doamna Elena Nicolii Clucer satul Corcova dă la Vasile Armaş». Nicola arată actul «pecetluit cu pecetea luĭ şi a moşu-săŭ Nıca Logofăt şi a tatăni-său Prediĭ Spătar». Întăreşte şi noul Domn. Boierĭ Ghiorma Vel Ban. Preda Vel Vornic, Stroe Vel Logofăt, Bunea Vel Vıstier, Hriza Vel Spătar, Ghiorghie Vel Clucer, Istratie Vel Postelnic, Chirca Vel Stolnic, Radul Vel Comis, Paana Vel Păharnic,

Dančul Vel Sluger, Necula Vel Pitar. Scrie Preda Logofat. Semnătură. Monogramă. Pecete pe hîrtie. Pergament

19. 7 Octombre 7180 (1671). «Voinea, fečorlu Neacşuluĭ ot Scărişoar[ă]», vinde vără-meŭ Ionu Log[o]făt, fečorul popeĭ Vladuluĭ» de acolo, partea-ĭ de moşie: «din tote funile, şi cu luncele, şi din crivin[a], şi toate împărţealele . . ., şi cu ştirea tuturor fraţilor meĭ de moşie, şi din sus şi din jos». Marturĭ: «Ionŭ Logofăt, Stoian stegarul, Peia şi Miho Postelnicul, şi Stoican».

20. Bucureştĭ, 24 Maiŭ 7180 (1672»). Grigore-Vodă, fiul răposatuluĭ Gheorghe Ghica, «sf[i]ntiĭ şi dumn[e]zieştiĭ man[ă]stirĭ ce iaste a răposatuluĭ Raduluĭ Voevod, den josul oraşuluĭ Domnii Meal[e] Buc[u]reştiĭ, unde iaste hram Sta Troiţ[ă], şi egumenuluĭ: Dionisie Arhimandritul», pentru Izlaz: «şăzutul satuluĭ şi anexele, pre hotare bătrăne şi pre seam[e]. Pentru că acestu satu Izlazul fost-au de moşie jupăneasiĭ Margaĭ, moşa Prediĭ Vornicul Brăncoveanul, iar apoĭ l-aŭ fostu cumpărat Radul-Vod[ă] Călug[ă]rul de la jup[ă]neasa Marga, şi aŭ fostu dat dentr'aceastŭ satŭ jum[ă]tate zeastre jup[ă]neasiĭ Cr[ă]stiniĭ, sora lu Pătraşco-Vod[ă], iar jum[ă]tate de sat aŭ fostŭ rămas pre seaama Domnii. Dupre aceia, feč[o]riĭ jup[ă]neasiĭ Cr[a]stiniĭ, Badea şi cu fraţiĭ luĭ, eĭ aŭ fostŭ văndutŭ această jum[ă]tate de satu Banuluĭ Dobromir, derept 70.000 de aspri. Apoĭ, cănd aŭ fostŭ în zilel[e] Mihnii-Vod[ă], l[t] 7095, întămplatu-se au luĭ Mihai Postelnic, feč[o]rul lu Dobromir Banul, moarte, şi, îngropăndu-se în sf[ă]nta măn[ă]stire Sta Troiţ[ă], fost-aŭ dat această jum[a]tate de sat, Izlaz, şi cu Rum[â]niĭ, sf[i]ntiĭ măn[ă]stirĭ, pentru sufletul părinţilor luĭ, şi pentru sufletul luĭ, şi s'au scris şi la sfantul pomealnic pre tată-săŭ Dobromir Banul şi pre mum[ă]-sa, jupăneasa Vilaei, şi Mihaĭ Postelnic, şi alte rudeniĭ ale luĭ, pentru pomeana. Mihnea-Vodă dă restul, mănăstiriĭ, «şi l-aŭ ţinut la măn[ă]stirea satul peste tot, den zilel[e] Mihniĭ-Vod[ă], păn în zilel[e] lu Mihaĭ-Vod[ă], căndu aŭ venit Sinan-Paşa cu Turciĭ în ţeară. Şi, dupre č[e] aŭ stricat Sinan-Paşa măn[ă]stirea den temelie, de tot, atunce s'au fostu risipit toate bucatel[e] măn[ă]stirii, iar satel[e] mănăstiriĭ şi moşiile le-aŭ ţinut uniĭ şi alţiĭ, cine aŭ putut. Aşijderea şi

satul Izlazul l aŭ fost luatŭ de l-au ținut boiariĭ den Brăncoveanĭ și Buzeștiĭ, peste tot, păn în zilel[e] Raduluĭ Voevod Mihnea Și, dupre č[e] aŭ venit Radul-Vod[ă] cu Domniia aicea în țeară și văzăndu măn[ă]stirea moșu-săŭ, lu Al[i]x[a]n-dru-Vod[ă], feč[o]rul Mirciĭ-Vod[ă], risipit[ă] și spartă de păgăniĭ turcĭ, înciputu-o-aŭ de o aŭ rădicat și o aŭ făcut den temeliia eĭ păn în săvărșit, și aŭ căutat de moșiĭ și de satele măn ă]stirii, de le-aŭ strănsu de la cine le-au ținut făr de treab[ă], și iar le-au dat la sf[ă] ıta măn'ă stire v. nº 2].» Așa și Izlazul. Dar supt Mateĭ Vodă, «s'aŭ fostŭ sculat Preda Vornicul Brăncoveanul, nepotul lu Mateĭ-Vod ă], de au fostŭ luat satul Izlazul, tot, de la măn[ă]stire, făr de cale și făr de dereptate, în sila luĭ, și l-aŭ ținut Preda Vornicul păn la Mihnea-Vod a , care au venit în urma lu Costandin-Vod[ă . De atunce iar l-aŭ luat măn ă]stirea... Apoĭ, dupre č[e s'au dus Mihnea Vod[a], avut-aŭ multă păr[ă] și gălceav[ă călug[ă rii ... cu jupăneasa Păuna a Predeĭ Vornicul Brăncoveanul ... Iar dupre aceaia, când au fostu în zilel[e] Domnii Meal[e , în Domniia de 'ntăiŭ, s'au voitu și s'au împăcat jup[a]neasa Păuna cu părintel[e] Iochim, eg[u]menul de la Sta Troiț[ă », luînd, fie care, jumătate din sat («jupăneasa Păuna cu nepoțiĭ eĭ . «Barbul [1] și Costandin »): cine va începe pîră, va pierde și ce are. Domnul, la vederea zapisuluĭ, iscălit și de boiarii Divanuluĭ», întarește. Marturĭ: Ghiorghie Băleanul Vel Logofăt, Stroe biv Vel Vornic, Vintilă Bucșanul Vel Ban de Craiova, Neagoe Vel Vornic, Hriza Vel Vistier, Toader Sturzea Vel Spatar, Badea Balăceanu Vel Clucer, Stroia Vel Postelnic, Cornia Vel Păharnic, Preda Poinarul Vel Stolnic, Mateĭ Vel Comis, Papa Buicescul Vel Sluger, Staico Vel Pitar, Radul vtori Logofat. Scrie Alexandru ot Săteanĭ. Iscălitura. Monogramă roșă, împodobită cu verde. Pecete mare, cu data de «7180: 1677 [cu cifre arabe]», de-o parte și alta a celor doua figurĭ. În colț, jos: «Proč. Ivașco Vel Logofăt». Pergament.

21. 5 Iunie 7184 (1676). Duca-Vodă, luĭ «Costandin vtori

[1] V. *Doc. privitoare la Constantin-Vodă Brîncoveanu*, Bucureștĭ, 1901, p. 170, nota 1.

Logofăt Brăncoveanul [1], snă Papeĭ Postelnicul, nepotul Prediĭ Vornecul Brăncoveanul, și cu feč[o]riĭ luĭ, câțĭ i-ar da Dumnezeŭ, și sf[i]ntiĭ și dumnezieștiĭ mănăstirĭ a Raduluĭ Voevod, den jos de Buc[u]reștĭ, carea iaste sf[ă]ntul hraam una fiindu nedespărțită Sf[ă]nta Troiț[ă]» (numele egumenuluĭ în alb), pentru Izlazul, «și cu gărla ce se zič[e] Gărla Margăĭ, și den ședearea satuluĭ, de pretutindenilea». Între Rumînĭ: Necula al Berciĭ, Badea snă Mihil, Bercea, Stan al Velĭ, Stroe al luĭ Căcățuĭ, Marеșu, Cernica al Draghieĭ, Cernica al Brătueĭ, Dragomiraș, Iova, Stoica al Mărzaculuĭ, Stroe al Muciĭ, Milea al Vrăjitoriuluĭ, Stoilă, Lupul, Nica al Greculuĭ, Stan al Lunguluĭ, Vladul Briceagŭ, Iane Mățăŭ, Stan Goaț[ă], Dumitru Lămătescul, Stoica al Tihi, Stăniica, Stan Banul, Stoica Țăcălăŭ, Ion Coșcan, Vladimir, Stančul Firuș, Stoica Bogdănič, Știrbu, Necula Bădăŭ, Badea al Drăgușănoae. Constantin îl avea «despre moșie, despre moșu-săŭ Preda . . . Iară după aceia Rumăniĭ dentr'acestu sat . . . și aŭ fostu fugit den sat, preste Dunăre, de aŭ fostu șăz[ă]torĭ acolo, la Turcĭ, ca niște oamenĭ răĭ și ficleanĭ; și, șăzăndu eĭ acolo, la Turcĭ, s'aŭ fostu sfătuit cum vor treace dencoač[e], să vie naintea Domnii Meal[e], să scape de rumănie, și, trecăndu, numaĭ ce aŭ venit naintea Domnii Meale, în Divanul cel Mare, de s'aŭ părăt de faț[ă] cu boiarinul Domnii Meal[e . . . Și așa zicea Rumăniĭ din Izlaz, cum că moșia a satuluĭ Izlazul iaste a boiarinuluĭ Domnii Meal[e] . . ., iară eĭ nu suntu Rumănĭ, fără numaĭ ce aŭ șăzut în sat, în Izlaz». Brăncoveanul spune că *n'are cărțĭ* pentru sat, dar îĭ e moșie de la Preda și știe că și Rumîniĭ sînt aĭ luĭ. Se întreabă boieriĭ din Divan: eĭ daŭ dreptate luĭ Constantin, «și zicea cum că în zilel[e] altoru Domnĭ bătrănĭ nu s'aŭ fostu scriindu Rumăniĭ pre nume în cărțĭ, iar tot i-aŭ fost ținut boiariĭ Rumănĭ, măcarŭ căč nu s'aŭ fost scriindu pre num[e] în cărțĭ». De aceia se ridicase, țeraniĭ cu pîră, «că doar vor scăpa de rum[a]nie». «Deč[ĭ] Domnia Mea datu-i-am de grumaz denaintea Domnii Meale den Divan, la măna boiarinuluĭ Domnii Meal[e] . . ., de le-aŭ

[1] V. maĭ sus, p. 187, n° 45.

făcut și certare, cu porunca Domnii Meal[e, dându-ĭ pren târgu, ca să nu maĭ rădic[e altă dată pre stăpânul lor, și pentru căč aŭ fost nište oamenĭ răĭ și ficleanĭ, și fugarĭ pre la Turcĭ, părăsindu-șĭ birul și harač[u]lu Împăratuluĭ; și acum s'au scris tot pre num[e] în častă carte a Domnii Meal[e], ca să fie Rumânĭ boiarinuluĭ Domnii Meal[e ..., cum au fost și maĭ denainte vreame, dă la moș, dă la stremoș.» Boierĭ: Radul Nasturel Vel Ban de Craiova, Vâlcul Vel Vornic, Șarban «Catacoz[i]no» Vel Logofăt, Hriza Vel Vistier, Lupul Vel Spatar, Cornia Vel Clucer, Iordache Vel Postelnic, Staico Vel Păharnic, Costandin Vel Stolnic, Vladul Vel Comis. Scrie Dumitrașco Logofăt. Iscălitură. Monogramă cu aur. Sus vulturul și florĭ cu aur. Pergament. În colț, semnătura luĭ «Șerban Cantacuzinò Vel Logofăt». Pergament. Pecete ruptă.

22. «† Să-s știe Rumânii, boereĭ cum ținea din funea făr čas ta] că o țin jumătate.» Se înșiră ceĭ «din funea năcșască», «din funea grozască, 2 părțĭ rumâneșt[ĭ]», «din funea Viteazuluĭ». Nume ca: Căzan, Nicul, Râncoiul, Bălaur, «Radul mic bătrân», «Dan Căp[o]tescul», «Pătru Nicorescul». «Moșia Răiosuluĭ, care o vândut Măldărești Predeĭ Vorniculuĭ.» «Manea ce l-au vândut Stroe Măldărescul din Rămeșt[ĭ].» — Pare a fi scris de Constantin Brîncoveanu.

23 Răscu[m]părător[e] slujitorilor de moșie, de la Radul-Vod[ă]», cu însemnarea de banĭ și «paș». «Moșicul , «Paica», Mirence», «Leotă , «Drăgumin», «Drăghie , «Bodișan», «Matea», «Vladul Vujiha». La sfîrșit: «sluj[itorĭ] i cnez paș 2.403». — Pare o fi tot de mîna luĭ Brîncoveanu.

24. Răscumpăr[ă]tor[e] de la Radul-Vod[ă], cin[e] cât ban[ĭ] au dat și cât paș ține Rumânăiĭ.» Scris de Constantin Brîncoveanu? Pe V°, într'o scrisoare frumoasă: «Să-s știe moșia Rum[ă]nilor cariĭ s'au vândut Prediĭ Vornicul, cu părțile lor».

25. 11 Novembre 7185 (1676). «Dara» și fiul eĭ Stan dau parinteluĭ Evthimie și fiiŭ-său lu Stan Logofat», partea lor din Scărișoară; «dup[ă] ce căzum întru ačastă grea urgie, deadem tot ce avum dup[ă] suflet și, neavând cu ce plini, fost-am văindut» și moșia, cu 1.633 de «ban[ĭ] gata . O aveau de la «Drăgan Sfatoghie». «Nedându-ne răgaz părășiĭ», maĭ

ieaŭ banĭ şi pentru restul ce maĭ aveau. S'aŭ făcut această tocmeal[ă] în sat, în Scărişoar[a], la casa Stoineĭ Vornicel , fiind marturĭ «oamenĭ bunĭ şi bătrânĭ de aĭ satuluĭ». Semnează şi «uncheaşul Lupul, Vornic», alţĭ Vornicĭ, doĭ Ceauşĭ şi «Radul Roşul, snă Logofăt Ion».

26. 29 Ianuar 7186 (1678). «Magdalina i Neaga, surorile luĭ Vasilie, împreună cu soţiia mea, Stanciul ot Scărişoar a]», vînd luĭ Andronie partea lor de moşie. Iscălesc, din sat, un iuzbaşă, un Vornic, un Roş («Radul Roş ot tam), «Radul brat Tuineĭ Vornic», «Drăgan viiarul» şi alt *viiar*, «Voine Grămăticul», «Ganea».

27. Bucureştĭ, 28 Maiu 7186 (1678). «Nicodim ier[o]monah, care mi i-aŭ fost numel[e] mirenescu Neagoe, fečorul luĭ Drăgan, nepot popeĭ Badeĭ den Scărişoar[a]», vinde «părinteluĭ şi unchiuluĭ nostru Evthimie ier[o]monah» partea sa din moşie. Martur şi Albul Ceauş . Semnează încă un ceauş şi un «iuz[başă]».

28. 14 Octombre 7188 (1679). «Stoinea, fečorul luĭ Toder ot Scărişoar[ă ›, da zapis către «părintele Euthimie şi fiu-său Stan Logofăt», vînzîndu-ĭ moşia de acolo.

29. 7190 (1681-2). Şerban-Voda, la «12 boiarĭ, cariĭ santeţ luaţ pre răvaşăle Domnii Meale de boiarinul Domnii Meale Costandin Brăncoveanul Vel Spătar şi de sluj[i]torii şi megiiaşiĭ de la Scărişoară», pentru a se hotărî moşia. Trimete şi el un vtori Portar pentru aceasta. Pecete cu chinovar; monogram roşu.

30. 9 Iunie 7190 (1682). Învoială între sătenĭ din Scărişoara. Iscaleşte şi «eŭ Dumitru Stup[a]reţul».

31. 11 August 7190 (1682). Ceĭ doĭsprezece de maĭ sus n° 29] aĭ Brăncoveanuluĭ, slujitorilor şi «megiiaşilor birneč»: «Barbul Vistier Fărcăşanul, Vartolomeĭ den Fălcoiul, Ghiorghe Logofat de acol[o], Zahariia de Preajba, Mateĭ Fiseanţea den Ştejariul, Istratie den Izbiceanĭ, Voinea Čauş de Zvorsca, Tanasie de Izbicean[ĭ], Pătraşco Logofăt dă Berendeĭ, Manoli de Bebič, Chirca Logofăt de Bărseşt[ĭ], Necula de la Caracaal», pentru căutarea Rumînilor de la Preda, «moşul» luĭ Costandin, şi a hotarelor. Eraŭ şi viĭ acolo, ale luĭ, ale slu-

jitorilor şi megiaşilor, «înfundate». Se vor căuta şi hotarele «de spre Băbič şi d[e] spre Frăsinetul de cămpu». Pecete cu chinovar. Monogramă roşă. «Şi zioa la Cărstov. Ispravnic — vtori Portar». — Dublu exemplar.

32. Septembre 7191 (1682). «Sluj[i]torii din Scărişoar[a], împreun[ă] cu Caimacanii ot tam, anum[e] Ion Logofăt i popa Turnea i Andreĭ Albul Ceauşul cu frat[e]-mieŭ Voinea, i Ion iuz. i Stancul, cu nepot[u]-mieu Ion, i Voinea Bolfe i Andron[i], cu frat[e]-mieŭ Drăgan, i Muşat, cu fraţ[i] mieĭ Stoinea i Radul, i Stanciul Borcigoĭ i Danciul zet Stan i Stan sin Călug[ă]-ruluĭ» daŭ luĭ «Costandin Brăncoveanul Vel Spătar» «moşie şi Rumănĭ» acolo, pentru a-şĭ mîntui viile la *hotărîtură,* şi, neavînd, a-ĭ da «vie pentru vie», cum s'ar fi cuvenit, aşa-ĭ daŭ «din sus, loc sterpŭ, făr de sălişte, moşia cu rumănĭ, . . . şi i-am maĭ dat dumnealuĭ loc împrejurul viiĭ, ca să-ş maĭ lărgească, să nu fii viia înfundat[ă], agru din viĭ, păn în drumul sării, funĭ 10, şi din capul viiĭ la cămpu iar funĭ 10, în lungŭ şi în latŭ, pre din sus, din gardul viiĭ funĭ 1 în sus», etc., «şi funea iast[e] de paş 40». Marturĭ: boieriĭ din documentul de la 15 Septembre şi, pe lîngă dînşiĭ: «Necula Cup. ot Caracal».

33. «Să-s ştie ocina sluj[i]torilor din Scărişoar[a] ce am ales precum aŭ spus eĭ, fiindu cu toţi de faţ[ă], precum semneaz[ă] în jos anum[e], Septemvrie 10 (?) d., 7191 [1682].» În faţa sătenilor se înseamnă *paşiĭ*. Între eĭ: «Muşat i Stoinea i Radul Caimacanĭ», un «Vornicel». Apoĭ: «să-s ştie ocina megiaş[i]-lor de aiceĭ, din Scărişoar[a], precum aŭ spus eĭ», etc.: «Manea Bobescul», «Vălsan al Paicăĭ», «Dum[i]tru Părdiĭ», «Bălaur al Popăriĭ», «Fera Bou», «Andreĭ Armaşul», «Ursu Leaciĭ», «Albul Guţăĭ», «Pieptea», «Rana, veriĭ Voineĭ». «Să-s ştie ocina Rum[ă]nilor dumnealuĭ Costandin Brăncoveanul Vel Spătar, de la Scărişoar[a]». Nume ca: «Badea Sfatoghiĭ», «Bădicea», «Dabul», «Neagoe Čoroiul», «Iordan», Taatul», «Rădana», «Albul Văj», «Mecleuş», «Lupul Dudăŭ». Semnează ceĭ doĭsprezece hotarnicĭ. — Şi copie din 1818.

34. 14 Septembre 7191 (1682). Radul, fiul luĭ Şteful din Scărişoara, vinde partea sa de acolo luĭ «Costandin Spătar

Brăncoveanul» : «paş 40, derept banĭ gata 49 p[1]». Luase şi el moşia «de la Vasiliia al Čoroiuluĭ». Marturĭ: Barbul Vistier Fărcăşanul, Pătraşco Logofăt dă Berindeaĭ, Mateĭ al Fiseanțeĭ Logofăt, Voinea Zvorčanul, Nacol ot Carabas (?), Ζαχαρήας, Manolea ot Băbenĭ, Vartolomeiŭ Fălcoian[ul].

35. 15 Septembre 7191 (1682). Nicoar[ă] sin Drăgan al Grosuluĭ ot Scărişoar[a]» dă aceluiaşĭ partea sa din moşie: «moşie stearpă, făr de Rumănĭ». Marturĭ ca şi în celelalte documente cu aceiaşĭ dată.

36. 15 Septembre 7191 (1682). «Nan, fečorul luĭ Nan ot Scărişoar[a]», îşĭ vinde partea de moşie aceluiaşĭ. Marturiĭ celorlalte documente cu această dată.

37. 15 Septembre 7191 (1682). «Pătru al Pistriții ot Scărişoar[ă]» îşĭ vinde moşia de acolo luĭ «Costandin Vel Spătar Brăncoveanul» : «moşiia stearpă, făr de Rumănĭ» : 20 de *paşĭ* pentru 5 *talerĭ*. Luĭ, «şi coconilor dumnealuı». Semnează ceĭ de la documentul precedent cu această dată.

38. 15 Septembre 7191 (1682). «Nedelco sin Voichiian ot Scărişoar[a]» vinde moşia sa luĭ Constantin Brăncoveanul. Iea baniĭ de la Badea Logofăt. Marturiĭ celorlalte acte cu această dată.

39. 15 Septembre 7191 (1682). Un sătean din Scărişoara vinde luĭ «Costandin Vel Spatar Brăncoveanul» «paş 54 dreptŭ banĭ gata t[1] 13 p[1] . . ., moşie stearpă». Scrie «Vartol[o]meĭ Fălcoian». Marturĭ: «Barbul Vistier Fărcăşanul», «Pătraşco Logofăt dă Berindeaĭ, . . . Ceauşul din Huria, Gheorghe Fălcoianu, Voinea Zvărčanul, Manol[i] ot Băbič» şi doĭ Grecĭ.

40. 16 Septembre 7191 (1692). Un locuitor din Scărişoara cedează partea luĭ de moşie luĭ Brăncoveanul. Aceiaşĭ marturĭ ca şi 'n documentul de la 15 Septembre.

41. 16 Septembre 7191 (1682). «Noĭ aceştĭ 12 boiarĭ hotarnicĭ» hotăresc moşia Scărişoara. — Şi două copiĭ.

42. 17 Septembre 7191 (1682). Un locuitor din Scărişoara face o vînzare în sat luĭ Brăncoveanul: «paş 10 şi o viia, derept ug. 5». Marturiĭ ca şi în documentele din 15.

43. 17 Septembre 7191 (1682). «Dan Cotofeaĭ» din Scări-

şoara face vînzare în sat luĭ Brăncoveanul. Marturĭ ca şi în documentele de la 15.

44. Bucureştĭ, 6 Decembre 7191 (1682). Şerban-Vodă «cinstituluĭ şi credincosuluĭ boiarinuluĭ Domnii Meale Costandın Brăncoveanul Vel Spatar şi cu copii luĭ, căţ Dumnezeŭ i va dărui, ca să-ĭ fie luĭ ocnă în sat în Scărişoară ot sud Rom. toată partea moşu-săŭ Prediĭ Vornicul, şi cătă aŭ maĭ cumpărat dumnealuĭ în urmă». Se însiră Rumînii, între cari: Mirea, Mărin, Călţea, «fec[o]riĭ Bădiciĭ», Mıhil, Gărdu, Stoinea, Roman, Neagul, Ghincea, Dragul, Unchiaşul, Marco, Oanča, Ganea, Dragotă, Vruţul, Stan Făşeŭ. Avea ca vecinĭ «megiiaş şi sluj[ı]torĭ den Scărişoar[a]». Iea doĭsprezece boierĭ hotarnicĭ pentru *alegerea* părţilor sale: Barbul Vistier Fărcăşanul, Vartolomeĭ de Fălcoĭ, Gheorghie Logofăt ot tam, Zah[a]ria ot Preajba, Mateĭ fec[o]rul Fiseanţiĭ ot Stejarĭ, Istrate ot Izbiceanĭ, Voinea Ceauş ot Zvorsca, Tănasie Logofăt ot Izbicianĭ, Pătraşco Logofăt ot Berindeaĭ, Manolie ot Băbič, Ivancea Ceauşul ot Huria, Necula Techigiul ot Caracal, pe lîngă *ispravnıc:* Radul vtori Portar. Ceılalţĭ proprietarĭ nu voiesc a presinta alta decît «o foae scriind pre răscumpărătoarea lor de ocnă, cănd o aŭ răscumpărat eı de la Necula Vistier, care căţ banĭ aŭ dat şi cătă ocnă ţine». Eĭ «aŭ făcut fune de stănjănĭ 40 şi aŭ tras moşia pren treĭ locurĭ, den hotar păn în hotar»; «la Olt», «la mijlocul moşii», «la capul hotaruluĭ de spre Frăsinetul de cămpu». Vecinĭ eraŭ şi «fec[o]riĭ luĭ Iordache Stolnicul». Pomenit «drumul săriĭ». Marturĭ: Radul Vel Ban, Badea Bălăceanul Vel Vornic, Gligorie Vel Logofăt, Barbul Milescul Vel Vistier, Stoian Vel Clucer, Ghinea Vel Postelnic, Statie Vel Păharnic, Iordache «Cantacozinnò» Vel Stolnic, Papa Buicescul Vel Comis. Şerban vtori Logofăt ispravnic Scrie «az Goran Stančovič Logofăt Olănescul». Pecete ruptă. Monogramă aurită. Pergament. — Şi copie din 1818. — V. facsimilele *hors texte.*

45. 15 Maiŭ 7207 (1699). «Ion Ţărebuţenul» dă zapis «uncheşuluĭ Cuman», luîndu-l în chizeşie. Marturĭ: «Stoica ot Dĭ Vel Căm.», «Nicula Văt. za cărm. *(sic)*».

46. 25 Maiŭ 7208 (1700). «Preda Prşcoveanul Vel Medel-

nicer» (în act chiar, «Pârşcoveanul») dă zapis «la cinstita măna Mării Sale Raduluĭ beizadea»[1], că «a dăruitŭ fiiuluĭ Mării Sale şi nepotuluĭ nostru — *(sic)* toată partea sa de moşie de la Scărişoară, cu viia ... şi cu Rumănĭ ...» — Şi copie din 1818.

47. 20 Iulie 7208 (1700). Vînzare la Scărişoara, cu învoirea tutulor «moştenilor». «Şi amu scrisu eŭ popa Muşatu cu zisa şi cu învăţăitor[a, şi s'aŭ datu la dămaşŭ oc[ă] rachiŭ 2, lit. 1, şi oc ă 1 rachiu cu o paxie» *(sic;* saŭ: cărpaxie?).

48. 20 Mart 7209 (1701). «Iosif monah, carel[e] m'aŭ chemat pre mirenie Ion Iuz[başa] ot Scărişoar[a], împreună cu frate-mieŭ Vladul Log[o]f[ă]t», dau zapis «Măriiĭ Sal[e] Raduluĭ beizade, snă răposatuluĭ Iliaş Voevodŭ», că-ĭ vînd partea lor de moşie. Socoteala întinderiĭ se face în paşĭ: «pasul de palme 4». Se maĭ vînduse din moşie ceva «la Dumitru Dă-r[ă]banţul ... Care moşie mearge lungul din matca Oltuluĭ păn în hotarul Frăsinetuluĭ, precum mergu toate moşiil[e]; însă moşie stearpă, făr de Rumănĭ». Ieaŭ 66 de banĭ pe stîn-jen. Marturĭ şi un «popa Tuinea», un «Vladul Paicul». — Şi copie din 1818.

49. 11 Maiŭ 7214 (1706). «Stan diiaconul, feč[o]rul părintelui Eftimie č-aŭ fost egumen la măn[ă]stirea de la Găl-meaeĭ», dă zapis «la cinstită şi luminată măna Mării Sal[e] Doamniĭ Stancăĭ, căreia-ĭ vinde moşia sa în Scărişoara, «în-jugăndu-mă şi pă mine vreame de lipsă. Şi «1 răzor de viĭ lucrătoare». Preţul e de 66 de banĭ pe stînjen; «care fac t[l] 50, banĭ 100», pentru tot. Martur şi «Iordache Fiseanţea». Şi copie din 1818.

50. 11 Maiŭ 7214 (1706). Un sătean din Scărişoara vinde moşia sa de acolo «Doamneĭ Stancăĭ»[2], anume: «un rozor de vie în luncă». Maĭ avea ea pe aproape cumpărătură şi «de la dumnealuĭ Preda Medelniceariul Pârşcovean[u]» [n° 46]. Ea voise «să-ş îngrădească cu gard acestea rozoar[e] de viĭ». Is-căleşte şi «Cărstea Vătau». — Copie din 1818.

51. Bucureştĭ, 14 Februar 1760. Scarlat Ghica luĭ Costan-

[1] Ginerele Brîncoveanuluĭ.

[2] Văduva luĭ Radu beizadeà.

din Strămbeanul biv Vel Vistier, «ca să aibă a ţinea treĭ preoţĭ la bisearica dumisale de la Corcova ot sud Meh e]-dinţĭ». Biserica, cu hramul Sf. Voevozĭ, e făcută de el «din temelie». După cerere, dă şi Domnul un «preveleghiu», iertînd pe ceĭ treĭ preoţĭ «de toate dăjdiile şi oränduialile», precum şi de «poclonul episcupescu». Se maĭ scutesc pentru biserică o sută de «stupĭ i rămătorĭ de dijmărit» ; 300 de vedre de vin ale eĭ nu vor da vinăriciŭ, pentru o sută de oĭ nu se va culege oieritul. Scutirile se maĭ cuprindeau şi într'un act, din 17 Octombre 1753, al luĭ Constantin Racoviţă. Marturĭ: fiiĭ Domnuluĭ, Alexandru, Mihail, Nicolae, Grigorie, Gheorghie [v. maĭ sus, p. 390 ; Costandin Dudescul Vel Vornic, Ştefan Văcărescul Vel Ban, Costandin Brăncoveanul Vel Logofăt, Dumitraşco Sturzea Vel Spatar, Mihaĭ Cantacuzinò Vel Vistier, Manolachie Geanet Vel Postelnic, N. Dudescul Vel Clucer, Nicolachie Vel Paharnic, Sandul Bucşănescul Vel Stolnic, Nicolae Brancoveanul Vel Comis, Ianachie Vel Sărdar, Ioniţă Căndescu Vel Medelnicer, Ianachie Vel Sluger, Ioaniţă Guliianò Vel Pitar. Scrie «Andreĭ Logofăt za Divan». În colţ, jos: «Ioan Văcărescul Vel Logofăt pročtennomu». Iscălitură. Monogramă. Pecete mică octogonală. Podoabe colorate: sus un scut, cu coroana, armele amînduror ţerilor şi însemnele Domnieĭ.

52. 4 Iulie 1764. Ştefan Racoviţă întăreşte o *alegere* a boierilor, făcută după cererea unor preoţĭ din Scărişoara cu «cetaşii lor», ce se plînsese de Nicolae Brîncoveanu biv Vel Clucer, represintat la «alegere» prin «Sandul biv Căpitan za lef[e]č[iĭ]». Nicolae face să se arăte o hotărnicie din 7191 pentru domnescul săŭ strămoş. Maĭ cumpără de la fiiĭ călugăruluĭ («igumen») Eftimie, la 7214, «răposatul beizadea, ginerile Mării Sale Costandin-Vodă Brîncov[eanul]». — Copie din 3 April 1804.

53. 6 April 7274 (1766). Vînzare la Scărişoara «Nicoleĭ Mocan», «pân va fi veacul şi pămăntul».

54. 27 Decembre 1799. Ordin al luĭ Alexandru Moruzi către biv Vel Postelnic Nicolache, caimacam de Craiova, pentru cererea luĭ Vel Logofăt de Ţara-de-sus Nicolae Brăncoveanu,

de a se face o cercetare la Scărişoara. — Urmează copia cererii, din 10 ale lunii. Brîncoveanu se plînge de «moşnenĭ, ci, stăpânindu-să d'avalma cu dânşiĭ, numaĭ eĭ vănd vinul şi rachiul al lor, aŭ şi moară pe apa Olt[u]luĭ, şi facu ce voescu, nefolosindu-să casa mea într'atăţea anĭ nicĭ măcar cu un banu». Cere «tehsil» ca eĭ să restituie ce aŭ să dea după *aşezămînt*. «Şi, pentru de a nu să maĭ urmà această obrăznicie a lor şi de acum înainte, să fie luminată poruncă de a să pune acolò doao cărciume şi, căt căştig va eşi de l[a] aceste doao cărciume, cum şi ce să v[a] aduna dupe moară, vatră şi bucatele cămpuluĭ, să-s împarţă de acum înnainte pe din doao: să ià adecă aceĭ moşnenĭ jum[ă]tate şi casa mea jum[ă]tate, păn la un banul». — *Alegere* acolo şi în 1800, de Serdarul Nicolae.

55. 5 Mart 1800. Plîngerea moşnenilor din Scărişoara. Vitele lor păşteaŭ pe o moşie vecină a luĭ Nicolae Brăncoveanu. După porunca Domnuluĭ, se duc vitele «la Craiova, şi să ne îndatorăm de a plăti suhat pentru păşčunea ce fac vit[e]le noastre; dar, ca să nu maĭ umblăm prin judecăţ şi să ne cheltuim, ne-am învoit cu dum. epistatul moşiilor dumn[ea]luĭ Vel Logofăt... în toţĭ anĭ să arăm cu zece pluguri ale noastre într'o zi pă an, orĭ toamna saŭ primăvara, şi să avem a săcera acele bucate iarăş noĭ, iar la treeratu lor să nu avem a ne amesteca.» — Constantin e întărit la 5 Maiŭ de Serdarul Nicolae, se pare ispravnicul judeţuluĭ, şi se trece în «condica» luĭ.

56. 8 Mart 1800. Învoiala sătenilor din Scărişoara cu epistatul luĭ Nicolae Brîncoveanu: la două crîşme, se va împărţi cîştigul în două, «pă funiĭ», «iar dijma de bucate să să străngă la un loc, să-s împarţă iarăşĭ pă funiĭ». De la moară vor da eĭ o mie de ocă de făină pe an, dintre care jumătate va fi mălaiŭ. Şi cheltuiala moriĭ va fi asupra lor. — Actul e întărit de ispravnicĭ.

57. Nişte oamenĭ de la «Slatina sud Olt» se pling contra unor moşnenĭ de Scărişoara că, «rămăind săracĭ de părinţĭ şi nevărsnicĭ, ne-am pomenit crescuţĭ în striinătate, apoĭ, băgăndu-ne slugĭ pe la stăpănĭ, aceştĭ moştenĭ ne-aŭ împresurat

parte dă moşie cu totu». Cer Divanuluĭ a li se «alege». *Scrisorile* li s'aŭ *răspuns* (răpus) «din vremea răzmiriţilor». Cer deci «carte de blestem ca să ne arate bătrăni suma stănjinilor noştri». — Se dă ordinul cerut, la 12 Iulie 1809. Pecetea cu chinovar a Divanuluĭ. — Sătenii daŭ mărturia la 22 (?) Iulie, semnînd cu calificaţia «moşten», «moşteanu».

58. 1815. Vînzare de părţĭ din Scărişoara către Banul Grigorie saŭ Grigoraşcu Brăncoveanul. — El cere alegerea lor la 1818. — Vechilul săŭ pentru aceasta e «Hagi Enuş». Caimacamul Craioveĭ e «Nicolache Suţ[u]». — Cu acest prilej, se maĭ fac vînzărĭ. Popa Ioan, «duhovnicul» din Scărişoara, trimete pentru aceasta oamenii din sat cu răvaşe de la el. — Hotărnicie din 12 Iunie.

59. Bucureştĭ, 20 Octombre 1838. Σαύτα Πραγκοβάνκα Μπανέσσα, γενημένη Πάλσα, dă satul Preajba călugăriţilor de la Zăgăneştĭ (Ilfov). Pecete cu Sf. Gheorghe şi vulturul bicefal.

XI.

CÎTEVA DOCUMENTE
DIN REGISTRE DE PAROCHIĬ CATOLICE MOLDOVENE.

1. 20 Decembre 1789. «Fr. Fidelis Rocchi, Min[or] C[onventu]alis, SS. Miss[ionum Praef[ectus]», anunță parochilor săĭ că va face visitația în post. Papa i-a confirmat la 20 Iunie dreptul «administrandi sacramentum confirmationis in locis nobis subiectis».

2. Iașĭ, 15 Novembre 1796. «Quoniam benignitas Dei, immensa bonitate clementiae suae, nobis, licet immeritis, contulit ministerium supra Domini gregem in hac provincia Moldaviae congregatum», ordonă a se ținea de parochĭ povețele predecesorilor săĭ, «percelebris Ad. R. P. M. Martinotti anno 1778 exaratas» [saŭ: «emanatas»]. Să ție bisericile curate, să slujească, «etsi nullus adsit populorum concursus». «Ultra recensitos dies, aut de precepto aut ex devocione, ulla festa non precipiant Patres. Quoad festa vero huius patriae, scilicet S. Georgii, S. Eliae, S. Mariae Magdalenae, Transfigurationis Domini ac S. Demetrii, sic erit pręmonere parochianos, non esse tales dies ab Ecclesia praeceptos. 6. Cum diebus festivis de pręcepto teneantur omnes audire sacrum et vacare ab operibus servilibus, ideo dictis diebus, et pręcipue dominicis, non permittant Patres suos parochianos laborare, nec vulgo *claca*, nisi urgentissima de causa. 7 ... Supradictis diebus concionem habeant ad populum, nec omittant post vesperas cathechisticam instructionem. 8. Ieiuniorum tempora ab ecclesia statuta clare et distincte manifestent populo, ad pręcavendam ambiguitatem et confusionem. Tempore Adventus, pariter teneantur ieiunare diebus mercurii et veneris, propter abrogationem festorum; quibus temporibus licitum non est uti lacticiniis, ut nonnulli abutuntur, propter inveteratam et rigidam consuetudinem huius patriae, ne in scandalum et admirationem inducantur, nedum Moldovani, sed etiam nostri; quod si ali-

quis habeat necessitatem vescendi, benigne parocus concedat... 9. Ut valide baptizentur infantes tempore necessitatis, insinuabunt Patres omnibus, přesertim obstetricibus, modum baptizandi, atque, si noverint rite esse baptizatos, supplebunt reliqua ... Ad přecavendam autem profanationem baptismatis, absolute prohibemus ne schismaticorum aut hereticorum infantes ullo modo ad baptismos recipiantur, nisi altera pars sit catholica; sicut nec quisquam illorum ad officium patrini admittantur, prout iubet ecclesia, nec etiam ignorantes rudimenta fidei atque orationes necessarias, necnon přecepto paschali satisfecerint». Să nu-şĭ iea unul altuia parochienii. Aprobă măsurile predecesoruluĭ săŭ cu privire la căsătoriĭ. Se va oficia după *rituale romanum* şi *strigomense*. «15. Nullimodo permittant Patres ut puellae aperto capite, sed velato propter Angelos (?), sicuti diebus ferialibus solent ambulare, ad ecclesiam diebus festivis accedant, intelligentes etiam de sponsis, presertim dum sacram eucharistiam sunt sumpturae; quidquid reponant (?) nonnulli etiam ex Patribus, futilibus rationibus innixi. 16. Abusus omnes quos noverint Patres cum animarum discrimine ac religionis dedecore esse, omni conatu studeant evellere, praecipue choreas nocte praecedenti ad copulationem, nocturnes coadunationes iuventutis utriusque sexus, vulgo *ascezator [asezator]*, scandalosa tripudia festivis diebus, cum magno opprobrio christianorum omnium, patrantes inhonesta acsi in lupanaribus essent; nec ulli permittant strophiola, vulgo *naframma*, impertire tempore nuptiarum, ad praecavendas rixas et dissentiones. Machina illa vulgo *skringiob [skrinziob]*, valde perniciosam animae et corpori, omnimode interdicant in pagis propriae iurisdictionis, ubi non sunt Moldovani; imo prohibeant absolute accessum etiam ad talem machinam alibi, curiositatis causa, omnimodo invisendam, quia exponunt se proximo periculo, circumeundi solentes inventores, etiam vi aspicientes constringere, ad extorquendam pecuniam. 17. Item interdicta convivia quae antea fieri solebant post mortuorum sepulturam, vulgo *comendar*, nullo modo aut praetextu permittant Patres, imo non audeant nec ipsi, nec dascali ad talia intervenire, sub poenis transgressoribus a praedecessore statutis. 18. Quamvis

inveteratae solemnitates, vulgo *bolg*[1] aegro animo fuerint a praedecessoribus nostris toleratae, existimantes impossibile omnino esse illas delere, tandem, omnipotenti Deo sint laudes, quod [utique], cura et vigilantia zelantissimorum Patrum, omnino sint aboleta absque ulla molestia et obtrectatione, ubique gratiam omnes agentes, praeter caupones et villicos iniquitatis; ne igitur reviviscat talis perniciosus abusus, praecipimus, sub poena indignationis omnipotentis Dei, ut nullo modo, nullo praetextu vel palliato colore audeant aboletas festivitates solemnizare, maxime si noverint mixta esse sacra profanis. De similibus enim festivitatibus Dominus per Esaias dicit: solemnitates vestras odivit anima mea, facta sunt mihi molesta»... 19. Quoniam multa est molestia hominis et vani sunt sensus eius super terram, rigorose prçcipimus ut totam sollicitudinem suam adhibeant Patres ad extirpandas, quantum fieri potest, superstitiones, vulgo *diskentik,* vanas observationes, *babore* [și *bobone],* maleficia, *farmaci,* divinationes: *vresci*[2] et similia; ista enim sunt immediate contraria ordinationi Dei; ideo Patres sepissime obiurgent ac invehantur, tam publice, quam private contra talia [nociva] peccata sicque facillime inducantur audientes ad eliminandam coram nimiam credulitatem quam habent de similibus deceptionibus. 10. Quam turpe et indecorum Religioso et ecclesiastico viro negotiis secularibus se implicare, mercaturam agere, vel proxeneticam exercere, etc.» Se oprește. 11. Ca plată: «20 paral. annuatim ab unaquaque familia, unam metretam grani turcici, vel quid simile, ac unam capitiam ubi foeni; ubi tandem non sit, determinatus locus pro falcatione; ab illis autem pagis qui non solent dare scutelnicum, adhuc 4 paral. exquirant pro formali salario. Pauperes ac viduas Patrum charitati committimus; at vero, si volunt, medietatem possunt; si non, hinc iuste exigere[3]. In illis autem locis ubi viget alia conventio, et approbata fuit a superioribus, iuxta conventionem exigant. Dascalis vero 10 paral., at non

[1] Bîlciŭ.

[2] Vrăjĭ.

[3] În registrul din Faraoanĭ: «possunt iure exigere».

aliud assignamus. 22. Pro qualibet sepultura, sive infantium, sive adultorum 30 paral.; si vero coemeterium sit procul a residentia Patris, unum leoninum accipiant. Dascalis tamen 14 [și 16]; atque pro officio defunctorum, vulgo *exultar*, 30, si fuerit cantatum; si vero lectum, 15 paral. tribuant. 23. Missarum elemosina iuxta antiquam consuetudinem est 10 paralionum, si erit legenda, si vero erit cantanda, 20 tamen accipiant Patres, et 4 pro qualibet cantata (si possunt obtineri), — quos dascalis fideliter tradant, ipsos admonendo ut in sacro orent et ipsi iuxta intentionem offerentis. 24. In baptismate dabit compater 10 paraliones. Pater 9 accipiatur; unam dabit dascalo, si iste assistit. 25. Quilibet sponsus tenetur Patri benedicenti dare unum leoninum atque unum carrum lignorum aut loco ipsius 15 paraliones. Dascalo autem assistenti 10 paral. Pro qualibet autem fide extradenda accipiant Patres 10 paral., comestibilia tanquam dona gratuita, non obligatoria accipiantur. 26. Manutergium, tela vel strophiolum cruci appensum, dum mortuorum cadavera deferantur ad ecclesiam, sibi accipiant Patres, caventes a rixis et murmurationibus, in actuali praesertim functione. 27. Omnes candele quę circa pheretrum apponuntur, nec non quę pro baptismate vel benedictione post nuptias aut post puerperium ad Patrem spectant, illae vero quae pro missis et maioribus sollemnitatibus adferre solent, ad ecclesiam pertinebunt; quod si aliquis audeat istas pro se usurpare, tanquam reos de furto ecclesiastico illos declaramus. 28. Tertiam partem oblationum in benedictione domorum tempore Epiphaniae et solemnioribus diebus super altare, nec non in commemoratione omnium fidelium defunctorum concedant Patres eorum dascalis... 30. Nos ipsi experti sumus quantas miserias et angustias patiuntur Patres propter ingratitudinem et tenacitatem populorum suorum, famulos aliaque gravamina ipsi invehere denegantium; ideo districte mandamus iurisdictionis nostrae omnibus catholicis, sub indignatione omnipotentis Dei, ut amorem et venerationem habeant erga proprium pastorem atque servos ... Commendamus etiam Patribus ut omni humanitate, dulcedine et probitate [și «affabilitate»] benevolentiam parochianorum suorum

studeant sibi captare.... Datum Iassii, ex nostra Residentia, die 17 novembris 1796.

Frater Michael Sassano, Ord. M. C.,
Missionum Moldaviae praefectus, manu propria.

3. Cura nobis, licet immeritis, demandata supra Domini gregem in hac moldavica Provintia congregatum, postulat sedulo, etc. Cum autem comperuimus nonnullos cantores, oblitos officii ipsis concrediti, loco quod sint in servitium Ecclesie et ędificationem populorum, sint in scandalum; ideo volumus principaliora debita ipsis ostendere simulque praecipere ut executioni mandentur... 1. Teneantur omni die festivo ante Missam et ante vesperas, post secundum signum, coadunare pueros et ipsos instruere in orationibus et mysteriis fidei, ipsos interrogando et notando qui sunt solertiores et qui non solent convenire et notificare parocho et nobis tempore visitationis reddere strictam rationem. Post tertium signum recitabunt, alternante populo, clare et distincte: Pater Noster, Ave Maria, Credo in Deum, decem praecepta Dei, quinque praecepta Ecclesiae, septem sacramenta, septem peccata capitalia, quinque res necessarias pro confessione sacramentali, quatuor praecepta pro sacra communione, quatuor novissima, quatuor peccata clamantia coram Deo, sex contra Spiritum Sanctum, actus fidei, spei, caritatis et contritionis, et alias pias orationes; et ista omnia in Sottosiret *(sic)*[1], Chalugere, Barat, Bacho, Presest, una vice moldavice, una vice ungarice. 2. Cantus retinebunt moldavice, ubi usquedum fuit consuetum, in missa et in vesperis; alibi ungarice, sed devote et clare alternante populo. 3. In morte omnium adultorum cantabunt aut legent officium defunctorum latine in domo defuncti, devote et distincte, non interrupte et inter pocula, ut assolent aliqui, cum scandalo fidelium. Ubi autem est consuetum ungarice cantare, permittimus, et praesertim illis qui in filialibus ecclesiis sunt et in pagis ubi non sunt ecclesiae. Dum solent assistere mensis, vulgo *comendare*, recitent orationes, ante et postea, sintque in exemplum, et

[1] La 1838, Arduini interpretează aceasta ca «districtus siretensis».

caveant ab ebrietatibus. 4. Ubi non sunt Patres, ipsi, statuta competenti hora, dato signo, omni die festivo, recitabunt orationes ut supra... 7. Dum Pater est vocatus ad aliquem infirmum, sollicite et ipsi eant, deferentes necessaria in sacculo, vulgo *trajesta*... 8. Pro decore sanctarum functionum, praesertìm in residentiali ecclesia, instruant duos aut tres pueros, qui, induti, omni die festivo inserviant Missae. 10. Unusquisque habeat apud se scriptas orationes moldavice, iuxta exemplare a nobis misso; sic, et non aliter recitabunt, ut inter omnes concordantia servetur, et ex ipso scripto legant, ne novas reforment... 17. Quoniam autem omnis labor optat praemium, ideo, pro eorum assistentia, ultra exemptionem ab omni tributo et angeriis, recipiant tempore Epiphaniae ab unaquaque familia 10 paraliones, a vidovis *(sic!)* [1] 5, pro sepultura 15, pro officio vulgo *Exultare* 30 paraliones, pro cantato, pro lecto 15, pro copulatione 15 paraliones, pro baptismate 1, pro missa cantata in feriali die 4 paraliones, pro lecta 2, tertiam partem oblationum quae fieri solent dum benedicuntur domus die Mortuorum, eleemosinae die Paschatis, Nativitatis Domini et Sancti titularis Ecclesiae, vulgo *bolg* [2], et aliae, siquae sunt a nobis approbatae... 18. Caveant a frequentia cauponae... Datum Iassi, 15 Iunii 1804.

F. Dominicus Brocani Min. Conventualis,
Sacrarum Missionum Moldaviae Praefectus.

5. Supplica data dai PP. Missionarj di Moldavia al loro P. Prefetto Domenico Brocani, presentatagli da due PP. commissionati, cioè P. Berardi e Barbieri, il dì 12 settembre 1804 s. v.

Molto Reverendo Padre Prefetto,

Stante le provide disposizioni che, ad istanza dei popoli, V. P. M. R. hà procurato e stabilito nell' aumento dei parochi e diminuzione dei popoli e l'esorbitante accrescimento di tutti li generi in vitto e vestito, li PP. Missionarij, ora

[1] În registrul din Faraoanĭ: «viduis».
[2] Registrul din Faraoanĭ: «*bolciu*»

privi anche dei sovvenimenti di Roma, non possono più sussistere nel loro ministero. Pregano perciò la P. V. M. R. di procurare l'aumento della sembria, eguale in tutti i popoli, di due piastre per famiglia, e di un giorno di clacca da ogni uomo per ajuto alla loro casa, e ridurre li soliti scutelnici tributarj in ogni popolo a soli tre, coi bovi, e questi nel villaggio della residenza dei PP., senza alcun loro aggravio di sembria ai servi di casa, o di fieno o di formentone, e, per ovviare ad ogni disturbo nella riscossione per parte dei parochi, di obbligare li Vornici, od un figlio di Chiesa, in mancanza dei Vornici, ad esigere tale sembria in due rate, per più facilità dei villani, cioè nelle feste di Natale una piastra ed altra dopo la metà di Quaresima. Come pure pregano per ottenere la conferma in scritto degl' antichi privilegj di giudicare i loro parochiani in materia di coscienza, senza dipendere delle ispravnicie, per non incontrare la taccia di trasgressori degl' ordini sovrani, come di quando in quando vengono accusati da alcuni insubordinati. Riguardo agl' incerti di stola, restino le due piastre per li matrimonj, una per li morti piccoli e due per li morti grandi, non compresa la messa, nè la tassa del dascalo. Vede V. P. M. R. la giustizia di questa loro petizione, e perciò sperano che si darà tutto l'impegno di consolarli nell' atto che si protestano.

Della P. V. M. R.

Vallesaka, 9 Settembre 1804 s. v.

U[mil]l[i]mi dev[otissi mi sudditi, li sottoscritti missionarj:

Dal Seret:

F. Luigi Landi paroco di Allaoceste.
F. Giuseppe Berardi paroco di Tamasseno.
F. Celestino Golini paroco di Saboano.
F. Francesco Barattani paroco di Recchetteno.
F. Luigi Maffei M. C. paroco di Clesia.
F. Angelo Cantone paroco di Farroano.
F. Remigio Silvestri paroco di Calughera.

F. Gio.-Francesco Gabriele Barbieri, paroco di Vallesaka[1].
F. Raphael Macejowschi, Polono.

6. Molto RR. Padri Padroni Col^{mi}.

Domenica 22 corente, dopo la messa, canterà ogni parocho il Te Deum in ringraziamento al Sommo Idio per il restabilimento della chatolica religione, bon ordine nel Impero Galicano, per la conservazione del Summo Pontefice et esaltazione di Sua Maestà Neapoleone Bonaparte al trono di Francia, pregando Sua Divina Maestà per l'aumento della chatolica religione, sì in quelle parti, che in altre parti, estirpazione del' eressie, pace e concordia frà tutti li potentati. A talle effeto si dirano dopo il Tedeum le preci solite nel rituale *pro gratiarum actione.* Intanto, racomandandoci alle loro orazioni, nel nome del Signore li benediciamo.

Del[le] DD. Vostre MM. RR.

Iassi, adì 9 genaro 1805.
Oss[ervandissi]mo Servitore
F. Domenico Brocani, M. C^{le}, Pref etto].

7. «Farofalvae» [Faraoanĭ], 29 Ianuar 1805. Dominic Brocani fixează veniturile parochilor şi cantorilor.

8. Iaşĭ, 4 Novembre 1809. «F. Aloysius Landi, Minor Conventualis, Prętectus Missionum et Vicarius Generalis, manu propria», către parochĭ. Decide că, la această visitaţie, «misionarij sirettenses in Siret, bystricienses in Bistricia debebunt una mecum per decem dies congregati esse (ubi, de loco, dicturus ero in prima ecclesia, iuxta itinerarium, quę erit visitata), pro exercitiis spiritualibus».

9. Decretum Visitationis.

Quilibet parochus catholicorum in Moldavia, una cum libris matricibus ecclesię parochialis suę iurisdictionis, teneatur ostendere quotanis in sancta visitatione numerum et nomina conversorum ab heresi vel apostasia, signata separatim, in libro

[1] O satisfacţie prin creşterea simbrieĭ se dă, în adevăr, de Brocani, la 2 Februar 1804.

quod est protocollum totius parochię, ad calcem, indicando annum, mensem et diem illorum conversionis et testes qui fuerunt presentes. Datum Grosofalvę, 17 Februarj 1813.

F. Ioseph Berardi, ex-provincialis et Pręfectus.
Cancellarius Andreas de Chieri, Parochus Klesiensis, secretarius assumptus.

10. Iașĭ, 10 Iulie 1829. «Fr. Innocentius M. Pamphili, Praefectus, Commissarius et delegatus generalis totius Missionis Moldaviae», anunță parochilor «nos . . . ad regimen totius Missionis Moldaviae cum titulo Praefecti, ex decreto Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die 16-a maii anni currentis firmare, nobisque transmisso, iterum destinatos, necnon a Patre Reverendissimo Generali Ministro Ordinis nostri patentalibus literis, 26 iunii exaratis, Commissarii atque delegati generalis dignitate fuisse praeditos».

11. 31 August 1829. Pamphili anunță parochilor apropiata sa visitație.

12. Roma, 10 Octombre 1832. Fr. Iosif Paroni, «procurator generalis Sanctarum Mis[sionum]». Se decisese a se odihni. «post literarios evangelicosque quinquaginta et amplius annorum labores»: e septuagenar și servește de cincĭzecĭ și cincĭ de anĭ Ordinuluĭ Minorilor. Primind această nouă sarcină, dă recomandațiĭ generale misionarilor.

13. 18 Octombre 1832. Fr. Ioan-Carol Magni arată că a fost trimes de la Roma ca «Moldaviae praefectus apostolicus» (era «minister provincialis et commissarius generalis totius Orientis Missionum Rom.»), pentru a reformà abusurile din Biserica Moldoveĭ. În zădar a stăruit să fie crutat de această grea misiune. Promite a fi iertător.

14. 7 Novembre 1832. Magni anunță că pleacă la 14 ale luniĭ în visitație amănunțită, arată itinerariul și cere a fi primit simplu.

15. 25 Septembre (7 Octombre) 1833. Magni către parochĭ, anunțîndu-li o hotărîre pontificală.

16. Ajudenĭ, 10/22 Mart 1834 și Iașĭ 2/14 Februar 1838. Circulare către clerul săŭ ale luĭ Ioan-Carol Magni, despre știrĭ romane și cu instrucțiĭ.

17. Iașĭ, 30 Iunie 1838. «Fr. Petrus Raphaël Ardoini, visitator ap[osto]licus Moldaviae Missionum», anunță parochilor că a fost trimes, din calea spre Constantinopol, ca visitator, «ad tranquillitatem et pacem inter vos comparandam», cum nu fusese în stare Magni.

18. «Baratii», 9 August 1838. Ardoini către parochĭ. «Quod multam, eamque vere christianam animorum docilitatem in vobis invenerimus, ob cuius influxum, suppressis, quae antea Missionem lacerabant, dissidiis, iterum pax inter apostolicos operarios enata et restituta est, superabundo perfundimur gaudio.» Recomandă: 2° «Inhibemus ad meritum salutaris obedientiae omnes cavillationes relatu ad linguas in hac Missione necessarias, eritque valde reprehensibilis, et non solum animadversione, sed exilio utique a Missione dignus quicunque aliquem ex ipsis dicteriis et scommatis impetere ausus fuerit. Certe potior unius linguae usus debet pendere a potiori populi indigentia. Tenemur parvulis panem spiritualem frangere, et quidem modo qui ipsis magis congruus sit et salutaris. Et, quemadmodum absurde ageret qui vellet gallice evangelizare eum qui unice germanice vel illyrice scire[t], ita etiam obtinet in quocunque alio casu, et speciatim in nostro, si vellent Missionarii valachice rudimenta fidei tradere populis qui tantum hungarice intelligunt.» Întărește deci măsurile din 1804 [n[1] 2], «ut videre est in codice iussa maiorum continente». Apoĭ adauge: «in reliquis parochiis, exclusa husiensi, omnia habentur semper hungarice. Eritque officium P. Praefecti «pro tempore» semper, in locis ubi lingua hungarica praecipue viget, missionarium huius linguae gnarum constituere; et hoc praecipimus ut ad amussim servetur.» 4° Să fie blînzĭ cu enoriașiĭ: «nullus ergo deinceps iurisdictionem sibi arrogare praesumat quemcunque publica paena plectendi, aut verberandi, aut ad patibulum, cui vulgare nomen *Tibba* factum est, damnandi, aut multa pecuniaria feriendi, nisi ob aliquod enorme piaculum, petito prius, et obtento, P. Praefecti pro tempore consensu. Si quis autem mulierem sive puellam percutere attentaverit, scire debet se gravioribus animadversionibus fore obnoxium: haec enim agendi ratio, prae-

ter percussionis vitium, adiunctam habet magnam indecentiam atque immodestiam, praesertim in sacerdote... 5° ... Omnem cum mulieribus familiaritatem vitetis, ne pereat castitas...» Oprită vorba cu ele prea des, şi cînd sînt singure. Confesiunea în casă, adusă de greutatea timpuluĭ, să se facă numaĭ cu uşa deschisă şi «interposita inter ipsos et confitentes crate lignea, aut ad minus aliquo velamento longitudinis saltem duorum pedum... Postremo penitus improbamus pessimam consuetudinem, melius dicamus *abusum*, adhibendi foeminas pro servitio culinario, praesertim ubi culina constituit indivisam residentiae sacerdotalis»: să aibă doar cel puţin cincĭzecĭ de anĭ. Să poarte cît maĭ mult haina Ordinuluĭ. Pentru subvenţia acordată Misiuniĭ ungureştĭ, se vor desface de la fiecare parochie anumite sume din cele acordate de Propagandă. Să nu se ceară prea aspru «simbriam».

Notă Prin bunăvoinţa Monseniorului Dominic Jaquet, episcop catolic de Iaşĭ, mi s'aŭ comunicat urmatoarele registre parochiale.

1. «In nomine Christi Iesu Amen. Libri Metrices in unam collecti, pertinentes ad parochiam calugherensem, cura et attentione providi Ad^m^ Reverendi patris magnifici Ioseph Marię Martinotti, Ord Min. Con. Monregalensis in Subalpinis, Provincię S. P Francisci alumni, Missionum Moldavię Pręfecti, necnon Ill^mi^ ac R^mi^ Dominici Petri Karwosiecki, eiusdem Ordinis, Bakoviensis episcopi vicarii generalis, sumptibus vero parochianorum, anno reparatę Salutis 1780, bisexto, inchoandi describundique iuxta vetus calendarium Sanctęque Romanę Ecclesię formam ac ritum.» Sînt de notat însemnările de Visitaţiĭ: 1784 Fedele Rocchi, prefect şi vicariŭ-general. 1789, 18 Februar. acelaşi. 8 Mart 1790· acelaşĭ. 27 Mart 1791—. 4 Mart 1792—. 2 Mart 1795—. 8 Februar 1797. Sassano, ce iscăleşte şi ca «vicarius generalis Ecclesię Baccovię». 13 Februar 1798— 18 Februar 1799. «Liber status animarum parochiae calugharensi, accurate conscriptus a Patre Dominico Brocani, actuali rectore eiusdem ecclesiae et adiacentium, hoc anno 1798, 3 Ianuarii.» «Status animarum parochiae Calugareasa, accurate conscriptus a P. Bonaventura Carenzi, actuali rectore eiusdem Ecclesię et adiacentium, hoc anno 1780, die vero 5 Ianuarii». Într'un loc se înseamnă. «apostatarunt Deus, etc.», în altul· «apostatavit».

Carte de morţĭ. — Încă la 1790. «Anno Dni 1790, die 8 ianuarii, Baccoviae, Illustrissimus Ioannes Wolf, capitaneus regiminis infanteriae ex Moravia, in C. S. M. aecclesiae (?), animam Deo reddidit absque sacramentis, quia non me vocaverunt, cuiusque corpus die sequenti translatum ac sepultum est in loco coemeterio propenucim *(sic)* S. Andr[e]ae Apostoli, Calugherae, per me F. Vignoli, parochum et procapellanum caesareum bacoviensis xenodochj.»

La 1795: «Anno ut supra, tempore pestis, animam Deo reddiderunt [urmează nume, fără date de lună și zi]. Omnes n° 74.»

2. Parte din registrul botezaților pe 1775. Însemnă la visitație numele său, la 12 August 1776, «iuxta calendarium novum», «Dominicus ep[isco]pus», puind și o pecete mare, din care se cunoaște numai: «Dominicus». În jos. «Fr. Helamus Hartman, Curiae Suae Illustrissimae Dominationis Cancellarius, Missionarius ac Notarius Apostolicus, Minorita Polonus, m. pp.» De aici se trece la anul 1777, tot «iuxta novum calendarium». Notă de visitație din Februar 1779 a luĭ «Fr. Ioseph Maria Martinotti Ord. M. A., Missionum Moldaviç Prçfectus», avînd ca secretariŭ pe Fr. Filip Belingeri. Carenzi era paroch la Faraoanĭ la 14 April 1779, și însemnă un botez. Vin apoĭ căsătoriĭ de la 1773. Si o listă de credincioșĭ din Călugăra-Mărginenĭ, Barați, pe 1775.

3. «Libri matrices parochiae Rechetenii, incepti anno Domini 1798.» Inspecție, de la «F. Vincentius Gatt, M. C., Prefectus, nec non dioecesis Baccoviensis vicarius generalis» (Răchitenĭ. 16 Februar 1800). Maĭ jos: «Fr. Remigius Silvestri, M. C., secretarius assumptus». Din 1802 st. v., «postridie Idus Martii»: «F. Dominicus Brocani, M. C. M., Missionum Vice-Praefectus, F. Ioseph Berardi», martur. Din 1803, 24 Februar, Dominic Brocani, vice-prefect. Acelașĭ la 18 Mart 1804 și 23 Februar 1805, 3 Mart 1806. La 6 Februar 1807, «F. Aloysius Landi, M. C. et Prefectus». Și la 26 Novembre 1807, la 19 Februar [1807]. La 23 Februar 1812 Iosif Berardi, care e și la 24 Iunie 1811 (?), 6 Mart 1813, 18 Februar 1814. La 23 Novembre 1817. «Fr. Ioseph Bonaventura ep[isco]pus. F. Innocentius Maria Pamphily, secretarius». În 1821: «F. Ioannes Philippus Paroni, episcopus Iloannis et Visitator Apostolicus» (Răchitenĭ, 20 Mart). Pecetea sa, în care se intitulează și «Mis. Mold. visit. aps.», e pusă pe ceară galbenă. La 20 Octombre 1829, Panphilj, «commissarius generalis et Prçfectus apostolicus». La 10 Decembre 1832: Carol Magni, «apostolicus visitator ac Prçfectus». Pecete, cu vulturul polon, al Misiuniĭ.

4. «Liber baptizatorum parochiae clesiensis, copulatorum mortuorumque, inceptus anno 1793, in Paschate.»

5-6. Două registre din Faraoanĭ, care merg de la 1780 până la 1830: din al doilea am scos unele din documentele cuprinse în această despărțire. El le conține maĭ pe toate, căcĭ în celelalte registre se afla, maĭ mult, numaĭ n[1] din 9 Ianuar 1805.

Documente și studiĭ privitoare la propaganda catolică s'aŭ tipărit de d. Al. Lăpădatu, în *Convorbirĭ literare* pe 1902.

XII.

EXTRASE DINTR'O CONDICĂ A MĂNĂSTIRIĬ SF. PANTELIMON, COMUNICATĂ DE RĂP. COLONEL MIHAIL GHICA.

1. Copie scoasă după hrisovul Mării Sale Basarab Voevod pentru ocolul de spre Apus al pământuluĭ Țăriĭ-Rumăneștĭ de spre Țara Ardealuluĭ.

Cu mila luĭ D[u]mnezeŭ creștinul Basarab Voevodu și Domnu a tot pămă[n]tul Ugrovlahieĭ, fečorul mareluĭ și prea-bunuluĭ răposatuluĭ Basarab Voevod, scriem Domniia Mea precum să să știe că ne-am tocmit cu fratele nostru Ianoș Craiul Ardealuluĭ pentru hotarăle aces'or doao pămănturĭ, din munțiĭ plăetuluĭ [= pămăntuluĭ] rumănescu și din munțiĭ plăetuluĭ [= pămăntuluĭ] Ardealuluĭ. Pentru aceia am făcut pace și frăție și legătură cu mare blestem. Dirept ačasta Ianoș Craiul aŭ ales din neamișiĭ Hațeg[u]luĭ pre care i-aŭ trimis în munțĭ la hotar: întăiŭ, numitul Căndreș Ianoș, și Cănda Lațco, și de Rechetova Sărăcin Franțul, și din Mujna Fraște Pătru și Mușstea Micreuș, și de Răul luĭ Băzan [= Bărbat] Iacov, și din Mățeștĭ Stanciul, și din Sătcile Iancul[1]. Pentru aceia și Domniia Mea încă am ales boiarĭ din pămăntul rumănescu, prea nume: Stanciul Banul și Neagoe Spătariul cu frate-săŭ Rad[u], și din Crasna Stanciul Postelnic, și din Bărăștĭ Radul Logofăt și Albul Postelnic cu fiĭ-săŭ Stoica, și din Rumăneștĭ Dan Postelnic, și din Baia Socol Logofăt, și din Pol[o]vrag[ı] Bran Postelnic. Pre cariĭ trimițăndu-ĭ Domniia Mea, și străngăndu-să cu toțiĭ în cămpul Jăiuluĭ, la Merișor, și sfat făcănd,— cu credință și mare blestem s'aŭ legat și s'au așăzat cum maĭ mult de acum înnainte aceste doao pămănturĭ galceav[i] și răzmirițe și hoțiĭ saŭ prăzĭ și jafurĭ să nu să maĭ facă, ci să fie cu mare pace și frăție; iar cine s'ar rădica să facă gălceavă saŭ hoțiĭ saŭ jafurĭ saŭ apucărĭ saŭ alte răutățĭ, orĭ din partea pămăntuluĭ Ardealuluĭ, orĭ de aicĭ din pămăntul

[1] V., pentru toțĭ, Prefața.

rumănescu, cu capul să plătească. Iar care om va găsi datornecul săŭ, să aibă a-ĭ face dereaptă leage şi judecată. Pentru aceia, şi pentru oĭ, unde s'ar afla, la munţĭ saŭ într'alt loc, unde ar fi, să i să iea darea după leage, cu dreptate şi după obiceaiŭ: şi de acum înnainte nič de cum altă gălceavă aŭ pricină să nu maĭ fie. Pentru aceia s'aŭ tocmit şi hotarăle munţilor acestora doao pămănturĭ, precum să să ştie: că din apa Oltuluĭ pănă la Ruşava, de către pămăntul Ardealuluĭ şi pămăntul Ţăriĭ-Rumăneştĭ. Şi am alesu şi hotarăle munţilor Ţăriĭ-Rumăneştĭ de către munţiĭ Ardealuluĭ, pentru ca să-s ştie: Unde cură apa Fratova de către partea Răsărituluĭ şi loviştea [=loveşte] în apa Oltuluĭ, iar, de spre partea Apusuluĭ, unde cură gărla Brudov, saŭ a Vaduluĭ, şi lovişte în apa Oltuluĭ, şi sá străngu toate în genune: vadul unde iaste din sus de Căineanĭ. Şi de acolea, pe gărla Vaduluĭ, pe la Obărşie, şi păn[ă] la stălpul luĭ Neag[u], şi tocma pen vadul Munteluĭ Negru. Şi de acolea tot pe vărfu, către partea Apusuluĭ, pănă la Muntele Voinescu, şi de acolea tot pe vărful pănă la Piiatra Albă, şi de acolea tot pe vărf, pănă la vărfu munteluĭ luĭ Pătru, şi de acolea tot pe vărf pă[n] la Măgură, şi de acolo tot pă vărf pănă la dealul Banuluĭ, şi de la dealu Banuluĭ tot pe vărf, pănă la munţiĭ ce să cheamă Vărsătura Vaduluĭ, şi de aciia pănă la munţiĭ ce să cheaamă Şăglăŭ, şi de aciia pănă la munţiĭ ce să cheaamă Schirota şi Drăgăşanul şi Paltenul şi Şoar[e]cele, şi munţii ce să cheam[ă] Galbeni Mič şi Galbeni Marĭ: aceştĭ munţĭ toţ lovescu în apa Lăpuşnescu. Şi de la munţiĭ aceia iar pănă în munţiĭ ce să cheaamă Nedeia: pentru că aceştĭ munţĭ lovescu în apa gărliĭ Şăsuluĭ. Şi iar pe gărla Şăsuluĭ pă 'n Măgură, şi tocma pănă la munţii ce să cheaamă Groapa cea Mare a Nedeia, şi de acolea păn la munţiĭ ce să cheaamă Cracul Scurtelor; apoĭ munţiĭ Scurtele, şi de la aceĭ munţĭ ce să cheaamă Păräul, şi munţiĭ ce să cheaamă Branul, şi iar munţii ce să cheaamă Nedeia, şi munţiĭ ce să cheaamă Craiul Leurdelor, şi muntele Morariul, şi muntele Zahnevi, şi muntele ce să cheaamă Tătilă, — pentru că aceştĭ munţĭ lovescu în apa Gărliĭ Şăsuluĭ. Şi de aciia peste gărla Şăsuluĭ lovesc în Iazer, şi di aciia es

la vărful munţilor celor marĭ: Olanuluĭ, şi de aciia tot pe vărfu păn la munţiĭ Olanuluĭ-Mic, şi de aciia tot pe vărf, către partea Apusuluĭ, păn la munţiĭ Pietriĭ-Albe, şi de aciia tot pă vărf, pă muntele ce să cheaamă Cracul Mihoculuĭ, şi muntele Cupenul; şi de acolea tot pe vărf pă muntele ce să cheamă al Craiuluĭ, şi muntele ce să cheamă la Babe, şi muntele Învăluit, şi muntele Bogdăneţul, şi cu muntele ce să cheamă Vlaşco, şi muntele Vlaşculeţul Mic, şi muntele ce să cheamă Vărful Răŭ. Şi de acolo tot pă vărf până la munţiĭ ce să cheaamă Pristopul în Piiatră, şi munţiĭ ce să cheaamă Răjiia. Şi de acolo tot pă vărful munţilor ce să cheamă Striti, şi de acolo tot pă vărf până la Gărla-Albă. Pentru că într'acestea aşa să tocmiră aceştĭ neamişĭ aĭ luĭ Ianoş Craiul, dinpreună cu boiariĭ Domnii Meale ce sănt numiţ maĭ sus; cariĭ aŭ pus hotarăl[e] seamne pren munţĭ, şi aŭ ales munţiĭ rumăneştĭ de către munţiĭ Ardealuluĭ, precum aŭ aflat şi aŭ adevărat cu dreptate, — ca să fie acăstă tocmire şi acest aşăzămănt nestrămutat şi nestricat şi făr de gălceavă în veacĭ. Pentru [care] şi Domniia Mea mărturiĭ am pus: jupan Preda Vel Ban Cralevschi, jupan Calotă Vel Dvornic i jupan Arvat Vel Logofăt i jupan Dumitru Vel Vistier, jupan Radul Vel Spatar i jupan Drăghič Vel Paharnic, Harvat Vel Com[i]s i Jătiian Vel Stol[ni]c i Bădica Vel Postelnic. Şi ispravnic Arvat Vel Logofăt. 7022. — Fo. 59[1].

2. Tălmăcirea acestuĭ suret turcescu pentru alegerea hasuluĭ Giurgiov şi a hasuluĭ ot Cule.

Alesul dintre Domnĭ din neamul Mesii, Domnul Ţăriĭ-Rumăneştĭ, Mihnea Voevod, triimiţănd omul săŭ la luminata Poarta a Împărăţii Mele, cum că tată-săŭ, răposatul Alexandru-Vodă, fiind Domnu Ţăriĭ-Rumăneştĭ, aŭ fost triimis omul săŭ la pragul Porţiĭ Împărăţii Noastre pentru locurile ce sănt între cetăţile Gĭurğuv şi Hăiluchiŭ (Turnul) şi între Ţara-Rumănească, cum că scriitorul ot Nicopoe Caracadis, până a nu merge în faţa loculuĭ şi până a nu cerceta de la Turciĭ cu bună ştiinţă şi neinteresaţĭ, şi până a nu orăndui şi a să

[1] Asupra ediţiilor acestuĭ act şi cuprinsuluĭ săŭ, v. Prefaţa.

pune hotarăle la locurile ce să cuvin, făcănd caid (la condică) locurile ce s'aŭ stăpănit totdeauna din ceput de către raiaoa Țăriĭ-Rumăneştĭ în hotarăle țăriĭ, nu s'aŭ contenit gălcevurile. Și, înştiințănd că trebue a să cerceta și dă iznoavă a să căuta în fața loculuĭ spre a să pune hotară, şi ducăndu-să chear la fața loculuĭ, din ceauşăĭ Împărăteşti Porțĭ, Pirì Ceauş, dup[ă] coprinderea datuluĭ ferman la măna sa, cu oamenii de credință, şi de ceĭ cu maĭ bună știință, şi cu oamenii Domnuluĭ Țăriĭ-Rumăneştĭ, şi cu cadiul ot Cernavodă, Ahmet-Efendi, s'aŭ ales şi s'aŭ pus hotarăle pă la locurile ce s'aŭ găsit cu cale, puindu-să dup[ă] împărăteasca poruncă căte un semn. Și, pentru ca să să aleagă hotarăle Gĭurğov u]luĭ, mergănd acolò numitul Ceauş şi vechilul luĭ Alexandru-Vodă Domnul Țăriĭ-Rumăneştĭ, anume Ștefan, şi Bebram sin Abdulà, i Voivoda Bilam sin Casim, şi Sinan sin Mustafa, i Mehmet sin Capà, şi Biram sin Iosuf Ruşciuclăi, şi Ali-Zati, şi Iahia sin Ali, şi Hasan sin Ali, şi Elias sin Piri, şi David sin Hazer, Gĭurğoveniĭ, şi alte obraze de credință şi cu bună știință, aŭ văzut că dăspre partea Răsărituluĭ a numiteĭ cetățĭ (Gĭurğovul), din potriva Dunăriĭ, începănd de la boazul Talambăcu (din gura gărliĭ ce să cheamă Glămbocelul), pintre stuful cu trestie, ișănd la movila ce să cheamă Chiučuc-Hăsărlăcu, s'aŭ pus semnu, şi de acolo la movila ce să cheamă Beliclerbaşi, s'au pus alt semn, şi dă acolo s'aŭ pus semnu pă o mică movilă ce iaste aproape, şi, de acolo întorcăndu-să, au pus semne pre rănd, la iezerul ce să cheamă Chiriva. Și, din marginea acelor semne, s'aŭ pus semne pă drumul ce merge la Marotin, şi de acolò s'aŭ pus semne pă locul ce s a] cheamă Suniia. Și peştile ce să vănează la numitul iezer Chiriva, s'aŭ ales a fi al Gĭurğov[u]luĭ, şi Țara-Rum ă]nească să nu să amestece la peştile aceluĭ iezer, iar locurile iezeruluĭ Chiriva ce sănt dăşarte dăspre partea Țăriĭ-Rumăneştĭ, fiind iezerul aproape de satele Țăriĭ-Rumăneştĭ, s'au lăsat lor spre păşune; şi, viind dobitoacele raelilor Țăriĭ-Rumăneştĭ la acel iezer Chiriva, spre a le adăpa, să nu să supere de nimunĭ. Și, întorcăndu-să de la semnile ce s'au pus la drumul cel mare care merge la Marotin şi la locul ce să chiamă

Șulni, s'aŭ pus semne pre rănd: la valea ce vine de la satul Cosova al Țării-Rumăneștĭ; și locurile ale numiteĭ văĭ ce sănt dăspre partea Țăriĭ-Rumăneștĭ sănt ale raeliĭ Țăriĭ-Rumăneștĭ, iar locurile ce sănt dăspre partea Gĭurğov[u]luĭ, sănt ale lăcuitorilor ot Gĭurğov; și locurile amăndurora părților să nu să amestice unul cu altul, ci, cum s'aŭ stăpănit dinceput, așa să rămăe. Și iar s'aŭ pus semne la locul ce să îmbină (din numită valea Cosoviĭ) cu drum[u] Banuluĭ, și dă acolo s'aŭ pus semne în rănd, pă numitul drum al Banuluĭ, cum și la căpătăiu acestuĭ drum. Apoĭ, din numitul drum al Banuluĭ întorcăndu-să spre Uluĭ i Paraipanĭ și Bicechiviŭ, s'au pus semne piste semnile cele maĭ dinnainte; și de acolo s'aŭ pus semne la marginea iezeruluĭ ce să cheamă Mehrì, și dă acolo s'aŭ pus alte semne drept până la Dunăre. Și la numitu iezer peștile ce să vănează, s'au ales a fi al Gĭurğov[u]luĭ. Așa precum s'aŭ zis, s'aŭ orănduit hotarăle.

Și, pentru ca să să aleagă și hotarăle cetățiĭ Hăiluchiul, s'au dus și acolo Pirì Ceauș cu numitu vechilul Domnuluĭ, și, din Turciĭ ce știia pricina, Balichet Huda, și Mehmet Ceauș, i Mustafà, i Sinan, și, din cetatea Hăiluchiuluĭ, Mustafà Chethudà și Casim-Aga, i Alichet-Hudà, și Hasan sin Alì, și Mustafà sin Mehmet, și Ahmet sin Ahmet, i alțiĭ; cari, începănd din valea satuluĭ Urluiŭ, ce să înbină la apa Dunări, ocolind pă la marginea păduriĭ (dăspre Răsărit) al numiteĭ văĭ, s'aŭ pus semne până la marginea ceilalte ape, ce să cheam[ă] Oltul, lăngă satul ce-s chiam[ă] Ciupelnița. S'aŭ ales a fi locurile cetățiĭ Turnuluĭ după cum aŭ fost dinceput al hasuluĭ Împarătesc, și s'aŭ pus semne din boazul ce să cheam[ă] Rulunie, ce iaste în potriva numiteĭ ape Oltul, și dă acolo s'aŭ pus semne, de la valea ce iaste impotriva păduriĭ satuluĭ Polița, și dă acolo alte semne la capul drumuluĭ sapat ce merge la Dunăre, la drumul ce să chiamă Sarugectim, în potriva numituluĭ sat; și dă acolo alte semne, pă drumul ce merge pă la drumul luĭ Torpan, până la Dunăre.

Într'acest chip dup[ă] cum s'aŭ zis, s'aŭ orănduit hotarăle și, zicănd că s'aŭ făcut sigil, și arătănd hoget cu iscălitura cadiuluĭ de Cernavodă Ahmet-Efendi și a naipuluĭ de Varna

Muhăiudin, s'aŭ rugat să i să dea ocolnică (sicurnamea) după coprinderea aceluĭ hoget. Arătănd că s'aŭ dat ocolnică împărătească în vremea lăcuitor[u]luĭ în raiŭ, plin dă pomenire, răposatul părintele nostru, Sultan Selim-Han, a căruia să fie pomenirea cu repaos,— poruncim ca să-s păzească întocmaĭ după coprinderea împărăteştiĭ ocolnicĭ, şi niminĭ nicĭ dă cum să nu stea împotriva aceştiia. Iar, dă să va ispiti cinevaş, să să zăticnească de către judecătoriĭ vremilor, şi încă, pentru ceĭ ce nu să vor putea zăticni, să să facă arzu cu numele lor. Care acea ocolnică trimiţăndu-o la pragul Împărăţii Mele, s'aŭ rugat ca dup[ă] aceia să-s învoiască şi Împărăţiia Mea: cunoscăndu-o de adevărată, am dat acest prea-cinstit împărătesc, şi am poruncit ca să-s energhisească dup[ă] împărăteasca ocolnică ce s'au milostivit de s'au dat de la numitu răposatul părintele mieu. Şi niminĭ să nu stea împotriva aceia şi aceştiiaş a noastre poruncĭ. Aşa să să ştie şi să-s supune la împărătesc semnu.— S'aŭ scris la începutul luĭ Rubiiul-Ahăr, leat 986.—Dă la Hs. leat 1785, iar al Turcilor într'acest următor an să împlineşte 1200; care va să zică că, dă la această sicurnamea până iestimp, sănt trecuţĭ anĭ 214 — Şi copie a textuluĭ turcesc. Întărit de D. Palladi, «inginerul» ‹Comisieĭ› din 1831[1]. — F° 273-4.

3. 6 Novembre 7088 (1579). Mihnea-Vodă, pentru «jupăneasa Muşa› şi fiiĭ eĭ, ca să li fie moşia lor în Runcul, în hotar cu «satul Fedeleşčoĭ». Pomenită ‹poiana Gherii». Moşnenilor ce protestă, li se daŭ 12 boierĭ, dar nu pot să jure. — F° 252.

4. 7114 (1605-6). Radu-Vodă împarte la maĭ mulţĭ boierĭ, între cari Ghinea Mustacu, Necula Vistier, Ghionea, Protovulea, Ghinea Parapa, Alexiţă, părţile ce eĭ aŭ cumpărat din Stănceştĭ (Prahova) de la ‹jupăneasa Frujăna, fata luĭ Cărstiian Mîndescul». — Resumat pe f° 159.

5. Tîrgovişte, 15 April 7114 (1606). Radu-Vodă, pentru satul Duşanĭ, cumpărat şi de la «jupăneasa Armeanca», «încă din zilele Mihniĭ Voevod». Se înseamnă locul: «din Crucişoară până

[1] Pentru lămurirĭ, v. Prefaţa.

între Răurî», «partea Raduluî Mehedințuluî». Nume «Guguta, Balciul, Didea». Mănăstirea Purcarul avuse o parte din moșie. Boierî, ca și la n° 17, p. 296, dar Nica e în adevăr Vistier și Păharnic e Stanciul. — F° 102.

6. 8 August 7119 (1611). Radu-Vodă dă luî Gherghe Capitanul satul Dădulești, «pentru slujbă dreaptă și credincosa ce aŭ slujăt Domnii Meale pre într'alte țărî striine, cu multă osteneală și cu sănge vărsat. Dreptu aceia și voĭ, Rumănilor, cariĭ vețĭ fi aceia în sat, în čas ce vețĭ vedea acastă carte a Domnii Meale, iar voĭ foarte să avețĭ a asculta de oameniĭ a luĭ Gherghe Capitanul, de toate treabile, dă ce vă vor da învățătură... Msța Avt 8 d., 7119.» — F° 145 V°.

7. 18 Novembre 7120 (1611). Radu-Vodă «slugiĭ Domnii Meale, luĭ Gherghe biv Capitan, ca să fie volnic cu cartea Domnii Meale, dă să ție satul Dăduleștiĭ, tot, cu tot hotarul, și cu toțĭ Rumăniĭ, și cu tot venitul. Pentru că acest sat aŭ fost domnescu; decĭ Șărban Voevod au miluit pre Gherghe Capitanul cu acest sat. Drept aceia și Domniia Mea m'am milostivit și am miluit pre Gherghe Căpitanul cu acel sat ce ieste maĭ sus scris. Drept aceia și voĭ, Rumănilor, dă în vreame ce veț vedea cartea Domnii Meale, iar voĭ să căutațĭ de sluga Domnii Meale ce iaste maĭ sus scris, dă ce vă va da învățătură... Msța Noemvrie 18 dni, 7120.» — F° 145 V°.

8. «Leat 7120 (1611-2).» Radu-Vodă Mihnea, pentru «jupan Vasilie Vistier», întărindu-ĭ Dăduleștiĭ «și cu toț Rumăniĭ», «pentru dreaptă și credinčoasă slujbă ce aŭ slujăt, cănd aŭ fost trebuința și păsul Domnii Meale». De de mult fusese satul împărțit între «Dumitru din Tărșor», «Stoica Čupențiĭ», «Pădure Banul din Săcuianĭ» și doĭ oamenĭ din «Lazurĭ». Mihaĭ-Vodă cumpără satul cu 10.000 de «aspri gata», o altă parte de moșie de la Stoica, iar luĭ Pădure și oamenilor din Lazurĭ li dă 16.000 de aspri. Aceasta «încă de cănd aŭ fost Mihaĭ-Vod[ă] Craiŭ în țara Ardealuluĭ». Tatul, Pîrvul și Pădure se plîng acum «cum nu le-aŭ dat Mihaĭ-Vod[ă] nicĭ un ban pe moșiia lor; dar eĭ aŭ adus pe toțĭ oroșaniĭ din Tărșor, anume Mihaĭ i Nastea, Manea, Fătul, județul, i Petrica, Neag Corneĭ, de aŭ mărturisit înnaintea Domnii Meale cum

aŭ dat Mihaĭ Voevod toțĭ banii Tatuluĭ și Pärvuluĭ și luĭ Pădure Banul ot Săcuianĭ, și n'aŭ eĭ nič o treabă cu moșiia Dedulești. Apoĭ aŭ rămas de leage Tatul și Pärvul și Pădure. . .» Domnul întărește deci luĭ Vasile, cu blestem. Boierĭ . . . [lipsesc] Nica Vel Logofăt, Dediul Vel Vistier,... Panait Vel Stolnic, Bratul Vel Comis, Fota Vel Postelnic. Scrie — ot Săveștĭ. — Tradus de «popa Florea, dascal slovenesc». — F° 146.

9. 27 Mart 7120 (1612). Radu-Vodă dă luĭ Ghinea satul Dădulești, «de lăngă Stăncești», în parte, ce era de moștenire luĭ Stoica, Pădure și oamenii din Lazurĭ: aceștia îl vînd cu 12.000 de aspri luĭ Ghinea. — Tradus de popa Florea. — F° 147.

10. Novembre 7124 (1615). Radu-Vodă, pentru Dăduleștĭ, sat domnesc, dat de el luĭ Vasile Vistier. Moșnenii fac pîră «înnaintea Domnii Meale, în orașul Tărgușorul». Vasile aduce marturĭ pe «toțĭ oroșanii din Tărgușor, anume Mihaĭ cel Bătrăn și Fătul și Manea Pelea și Nastea — și încă mulțĭ carii [nu] sănt scriș aicea». Peste doĭ anĭ, altă pîră, «la Scaunul Tărgoviștii», «în doao rănduri». «Apoĭ Domniia Mea am căutat la catastihul luĭ Mihaĭ-Vod[ă], de satele de cumpărătoare, și am aflat Domniia Mea satul Dediuleștii văndut de Pădure Banul, Tatul, Pärvul i Stoica i Dumitru luĭ Mihaĭ-Vod[ă], pe banĭ gata, și incă iar aŭ venit Tărgușoreanii de aŭ mărturisit ca și întăĭ». Boierii: Ianache Vel Ban, Ghiorghe Vel Vornic, Vintilă Vel Logofăt, Dediul Vel Vistier, Leca Vel Spătar, Mihalache Vel Stolnic, Bratul Vel Comis, Lupul Vel Paharnic, Bernad Vel Postelnic. Scrie Vălcul Logofăt, la Tîrgoviște. — Tradus de Popa Florea. — F° 147 V°.

11. Bucureștĭ, 20 Iulie 7134 (1626). Alexandru-Vodă întărește Dăduleștii «lu jupan Trufanda Vel Vistier și jupănesii dumnealuĭ, Marii Vistereas[i], fata răposatuluĭ Vasilie Vistier, nepoata lu Pan[ă] Vistier». Din greșeală apoĭ Vasile e numit «unchiul» luĭ Trufandà. Aicĭ se pomenește și dania către «Gherghe Capitan de dorobanțĭ», din partea luĭ «Șărban» și Radu-Vodă, care «aŭ fost făcut luĭ și carte de miluire cu inelul, făr de pecete». «Cănd aŭ fost în zilele Domnii Meale, după moartea părinteluĭ Domnii Meale», Trufandà are pîră cu «Gherghe Capitanul și cu Sima din Tărșor»: acesta din urmă

spunea că şi-a răscumpărat partea de la Gherghe. Alexandru decide: «ci n'am vrut Domniia Mea ca să rămăe nič Gherghe Capitan aşa în deşărt, ci singur l-am miluit Domniia Mea cu 10.000 de aspri gata», luîndu-ĭ însă «cărţile». Donaţia o face solemn luĭ Trufandà, «ce aŭ slujăt părinteluĭ Domnii Meale până la moarte şi aŭ adus şi trupul răposatuluĭ părinteluĭ Domnii Meale Io Radul Voevod din ţara Moldoviĭ aicea, cu mare cinste, de s'aŭ îngropat»[1]. Boierĭ: Papa Vel Vornic, Fera Vel Logofăt, «ispravnicul Craioveĭ», Hrizea Vel Logofăt, Mihul Vel Spatar, Vartolomeĭ Vel Stolnic, Bratul Vel Comis, Apostul Vel Paharnic, Costandin Vel Postelnic. — F° 148.

12. 13 Maiŭ 7141 (1633). Mateĭ-Vodă dă luĭ Pădure Paharnic şi verilor luĭ: Mihaĭ Postelnicul şi fraţii o parte din Dăduleştĭ. «Pentru că am fost dat Domniia Mea acest sat unor slug ale Domnii Meale, lu Stan iuzbaş[a] din Tărşor, pentru că me-aŭ fost părut Domnieĭ Meale că aŭ fost acel sat tot domnescu, carele l-aŭ fost ţinut Necula Vistier; iar, cănd au fost acum, venit-aŭ aceştĭ boiarĭ ce scrie maĭ sus, dă ne-aŭ spus si s'aŭ jăluit înnaintea Domnieĭ Meale cum nu ţin călăraşiĭ jumătate de sat partea cea domnească, ci ţin satul peste tot, şi partea a lor». Decide ca de acum «călăraşiĭ să-ş ţie ceĭă jumătate de sat, partea domnească, iar cu ceialaltă să n'aibă treabă». — F° 149 V°.

13. «Adecă eŭ Şteful grămăticul, nepotul luĭ Voico Croitoriul, şi cu jupăneasa mea Chiriiaca, scris-am acesta al nostru zapis, ca să fie de mare credinţă la măna jupănuluĭ Cerfuluĭ şi a jupănuluĭ Neculiĭ, pentru că le-am văndut un loc de prăvălie, cu casa şi cu pivniţa şi cu locul porţiĭ, căt iaste, dreptu ug. 130, banĭ gata, şi l-am văndut de a noastră bună voe, cu ştirea tuturor vecinilor, şi din sus şi din jos, ca să le fie lor moşie, şi lor şi coconilor şi nepoţilor şi strenepoţilor, şi de aicĭ înnainte să n'aibu eŭ nič o treabă, nič cu locul, nič cu pivniţa, nič cu poarta, nič cu nimica. Şi pentru credinţa me-am pus pecetea. Şi la tocmeala noastră aŭ fost mărturiĭ mulţĭ

[1] V. Prefaţa.

neguțătorĭ, anume Ghinea Mustaca, și Jăpa, și Ghinea Coț, Sima Scutara, Pană Pepeno, Parasco Manumuzac, Dima Muzache, Protavole, Ghiorma Ianule, și de aicea înnainte să n'aibă din oameni mieĭ nič o treabă, că i-am întrebat pre toț; și pre acest zapis să-ș fac[ă] și carte domnească. Și aŭ fost mărturiĭ și popa Drăgoiŭ, și diiaconul Calotă, și popa Manta. Și am scris eŭ Șteful pentru credința. Pis mța Mart 13 dn, lt 7142 [1634]. Eŭ popa Drăgoiŭ mart. Eŭ popa Manta mart. Eŭ diiacon Calotă mart.» — F° 149.

14. «Scris-am eŭ județul Dragul de în Tărșor, cu 12 pârgarĭ și cu mulțĭ oamenĭ bătrânĭ, anume Crăste și uncheaș Fătul și Albul și Dobrin și Manole și Ion și Vintilă și Marin și Buze și Dumitran și Petrica și Gherghe Petrecescul, și jupânul Neagul de Negoeștĭ și Nastea, și din Stănceștĭ jupânul Nica și Șteful și pop[a Oprea, aceșt[ĭ] oamenĭ care săntem maĭ sus scriș, așa am aflat și mărturisim cu ale noastre suflete acestor boerĭ den Lazurĭ, anume Pădure Pah. cu veriĭ luĭ, anume Nedelco și Mihaiŭ și Stoica și Preda, pentru că ačastă jumătate de ocină dă în sat de în Dădulești nič o-ŭ văndut, nič o aŭ schimbat, ce aŭ fost a lor de moșie. Și la ačastă judecată am fost și Rad Iuzbaș[a]; și aceștĭ oamenĭ buni mărturisim toțĭ cu sufletele noastre, cum iaste ačastă parte dreapta, și să fie pren măna acestor boiarĭ. Pis msța Ianuar 20, l 7144 1636].» — F° 150 V°.

15. 10 April 7144 (1636). «Iuzbașa Chiul și iuzbașa Stan ot Tărșor» daŭ zapis către Postelnicul Pădure, Preda, Mihaĭ, Stoica, «cum să să știe că ne-aŭ fost hărăzit Domnul nostru Mateĭ-Vod[ă] o parte de ocină din Dădulești», pentru care avuse pîră cu ceĭ de maĭ sus. Domnul «aŭ scris o carte a Mării Sale la oroșanĭ bătrănĭ și la împrejureanĭ să adevereaze». Intăresc și eĭ resultatul cercetăriĭ. — F° 150.

16. 20 Mart 7154 (1646). «Adecă noĭ Dușaniĭ, care au fost văndut părințiĭ noștriĭ očnile Barbuluĭ Logofăt ot Dușanĭ, încă maĭ dinainte vreme, în zilele luĭ Alexandru Voevod și al e] luĭ Pătru-Vodă și al e] luĭ Mihniĭ-Vodă și al[e] luĭ Șerban-Vodă, de nevoe și de lipsă, anume Neag, fečoriĭ Dușiĭ, i Balmir, și alțĭ megiiașĭ din Dușanĭ, toțĭ.» Aŭ proces la Mateĭ-

Vodă înnaintea luĭ Dragomir Vel Vornic. «Ne-au ajuns legea să răbdăm de moşie saŭ să jurăm cu 12 boerĭ, să-ĭ spargem cărţile... Ni s'aŭ părut că n'aŭ nicĭ dumn ea'lor cărţĭ, şi pentru aceia ne-am sculat noĭ cu pără. Decĭ noĭ ne-am lăsat de lege.» — F° 102 V°.

17. 2 Iunie 7156 (1648). Mateĭ-Vodă, pentru Iordache Postelnic, fiul luĭ Trufandà Vistier, pentru Dediuleştĭ, «de langă Tărşor, în judeţul Prahova». Între Rumînĭ, un văcar şi un zidar. Expune istoria moşieĭ. «Iar după moartea luĭ Trufanda Vistier, fiind fiiu-său Iordache Postelnic cocon mic, şi trecăndu peste Dunăre la Cernavod[a , şi neavănd cine căuta de această moşie, aŭ rămas să fie satul Dediuleştiĭ făr de stăpăn; iar Pădure părcălab de la Lazurĭ şi cu nepoţiĭ luĭ de frate, Mihaĭ, eĭ s'aŭ apucat de acest sat... Iar apoĭ, după ce au venit Iordache Postelnic aicĭ în ţară, la Domniia Mea, iar Domniia Mea i-am dat dumnealuĭ toate moşiile, căte au avut aicea în ţară.» Cetaşiĭ luĭ Pădure tăgăduiesc toate vînzările. Li se dă «leage 12 boiarĭ, pe răvaşă domneştĭ . Nu pot jura; şi pierd. Boierĭ: Ghiorghie Vel Ban, Dragomir Vel Vornic, Radul Vel Logofăt, Stroe Vel Vistier, Diicul Vel Spatar, Preda Vel Clucer, Dumitru Fileşan u] Vel Stolnic, Radul Vel Comis, Costandin Vel Postelnic, Drăguşin Vel Paharnic, Bunea Sluger. Scrie Mihalcea Logofăt, la Tîrgovişte. — F° 151.

18. 12 Novembre 7159 (1650). Carte de la «doaoăzecĭ si patru de boerĭ hotarnicĭ», pentru Radu Postelnic, fečoru luĭ Corcodel Stolnic». «Stanciu Mehedinţu.» «Mogoş i Ştirbul Logofăt.» — F° 295.

19. 20 Ianuar 7161 (1653). Şese boierĭ sînt aleşĭ de Mateĭ-Vodă pentru a hotărî pe Iordache vtori Postelnic, Ghinea Cojocarul, Pană sin Pareapiĭ, Tănasie Logofăt, Pană Postelnic, Ghinea Cupeţul, Tudor Gănătoiul, la Dediuleştĭ. Pomenit: «crăngul Sasuluĭ». — F° 152 V°.

20. 24 Februar 7161 (1653). Mateĭ-Vodă, pentru Iordache vt. Postelnic (fiul luĭ Trufandà), «de să-ş ia pre un popă al luĭ, care iaste din sat din Stănceştĭ, pentru că acest popă, fiind Rumăn de moşie luĭ Iordache Postelnic şi s'aŭ fost tocmit ca să dea popa luĭ Iordache Postelnic 2 Ţiganĭ ca să-s

răscumpere el, cu fečoriĭ luĭ, de rumănie... Popa n'aŭ dat nimic; drept aceia am dat acastă carte a Domnii Meale luĭ Iordache Postelnic, ca să ia pre acel popă ce scrie maĭ sus, să-l ducă într'alt sat, verĭ unde va vrea, și de către nimenea opreală să n'aibă.» — F° 159 V°.

21. 6 Mart 7161 (1653). «Eŭ popa Manea ot Stănceștĭ scris-am acest zapis... la măna dumnealuĭ jupan Iordache vt. Postelnic, cum să să știe că m'amu prinsu să-ĭ cumpăr dumnealuĭ un Țigan și să-m erte fečorul de rumănie; și am pus zi pănă la Pаște...» Marturĭ: Radu Armaș, Franța, Pană Parepa, etc. — F° 160.

22. C. 7166 (1657-8). Vînzare la Lipia (Buzăŭ), «înnaintea părinteluĭ episcopuluĭ chir Serafim, episcop Buzăuluĭ». — F° 213. — Și într'un act de la 8 Decembre din acest an. — F° 213 V°.

23. 7167 (1658-9). Doĭ «moștenĭ» vìnd moșia lor la Bocșanĭ, «multă puțină ce să află partea mea», «Aretiĭ Greculuĭ». — F° 295 V°.

24. Știrĭ despre schitul Fedeleșčorĭ, făcut de «marea și dreptu-credinčoasa și blag[o]cestiva Doamna Mariia a mareluĭ și blagocestivuluĭ Domnuluĭ nostru, al Ugrovlahieĭ, Io Grigorie Ghica Voevod», «întru aceia vreame sfințitorind și îndreptănd Scaunul Mitropolii a toată țara Ugrovlahieĭ bun păstoriŭ Varlaam, prea-sfințitul Mitropolit; carele, fiindu nevoit cu a luĭ Dumnezeŭ puteare, porni pre blagocestiva Doamna către acest bun stat». Începe a se clădi la 30 Iulie, Miercurĭ, 7181 (1673). I se dă satul Goleștĭ, «de la jup[ă]neasa Neacșa și de la fečoriĭ eĭ» și «vinăriciul domnescu» de acolo, «cu poclonul și cu părpărul». Apoĭ odoare: «o evanghelie tiparnică, ferecată peste tot cu argintu și poliită; trage argintul evanghelii, o scăndură, dram. 188, altă scăndură, dram. 200, călcăiul, cu vergelile cu tot, dram. 98», o cruce, un potir, un discos, «de argint, semnat Hs., mitutel, în mijloc cu savat», «zveazdă și lingură de argintu frumoase, și copie de argintu», o cadelniță și treĭ candele, «cu zalile lor». «Părintele Varlaam» dă «din arginturĭ»: «o cadelniță, o cruce, o liturghie de Moscu, un ohtoih». Cheltuielĭ: «s'aŭ dat și luĭ Theodosie Rudean[u] de

o dată leĭ 8». Ce s'a dat la 30 Iulie, cînd s'a început zidul. «Tocmeala cărămiziĭ fostu-s'aŭ făcut: miia căte banĭ 80, miĭ 10. Cărămida de la Jăblea, ce s'aŭ făcut pănă la 80.000; tocmeala căte 1 leŭ, fără cheltuiala adusuluĭ. Datu-s'aŭ la Stoica, meşterul de zid, leĭ 10. Datu-s'aŭ luĭ Marin zidarul, întăiŭ leĭ 14 p[1]. Datu-s'aŭ Logofătuluĭ Dragomir, întăiŭ leĭ 23. Căndu s'aŭ lăsat de zidit şi s'aŭ socotit cu zidariĭ, datu-li-s'aŭ ug. 19. La 2 vărnicerĭ ug. 10; luĭ Dragomir, deoseb[i], s'aŭ dat leĭ 5. Datu-s'aŭ şi Jăbleanilor pentru lucru ug. 8, şi iar Jăbleanilor leĭ 5 p[1]. Rădăcineştilor, Scăuneştilor şi Dol[o]fanilor, pentru strănsul pietriĭ de var, leĭ 10. Tocmeala pietrilor de la Albeştĭ: s'aŭ dat întăĭ de un răndu ug. 35 p[1]. Cu ce s'aŭ maĭ dat Stoicăĭ văt. de pietrarĭ, şi iar la Stoica Văt., pă pietrile bisericiĭ, ug. 4 p[1]. Năemul la o seamă de pietri ce s'aŭ adus, întăĭ şi apoĭ, ug. 35. S'aŭ dat iarăşĭ pe budurĭ la vătaşĭ, şi la alţiĭ a cărora aŭ fost budurĭ, ug. 22. Şi iar li s'aŭ dat ug. 10, şi li s'aŭ făcut istovul de pietri, iar lor le-aŭ fost să-şĭ plinească pietrile pe căt le scrie în foiţa lor. Afară dintr' ačastă sumă ce scrie, s'au trimis pe Ştefan dichiul pentru cuiburĭ, să încarce, să-ĭ ducă la mănăstire, ug. 18. Şi iar s'aŭ trimis Ştefan dichiul la Albeştĭ, tot pentru cuiburĭ, ug. 20, şi iarăş, viindu pietrarĭ la Buc[u]reştĭ, li s'aŭ dat ug. 5, deosebit dintr'alte tocmeale. La meşteriĭ de lemnu, unuia leĭ 5 p[1], altuia leĭ 6, şi iar la altul ug. 5, şi iar la altul leĭ 3.— Locurĭ ce să află văndute de Rumăniĭ din Goleştĭ, care nu l[i] s'aŭ căzut lor să vănză, fiind eĭ Rumănĭ mănăstiriĭ; nicĭ ceĭ ce aŭ cumpărat, să cumpere.» Nume ca: «Băştilă», «Geonoiul», «Uşurelul», «fečoriĭ Tătuleĭ Rumănul», «Stan Păvălesc[u] mărar». Viĭ «pănă în scapăt». Ţiganiĭ, luaţĭ de Varlaam «de la jupăneasa Mihalcea ot Păuşăştĭ şi de la fečoriĭ eĭ . . ., cu baniĭ ce aŭ fostu daţĭ de Doamna Mariia»: cincĭ sălaşe = 420 t[1]. «Ţiganiĭ cariĭ săntu dăruiţĭ de la Coziia...—Semnare pentru vinăriciul de la Goleştĭ, din anul dintăĭ, căndu aŭ început mănăstirea a lua vinărič: Isaiia calugărul ved. 17. Tudosie ved. 6,» etc. Şi treĭ cu calificaţia «Vist.». «Aicĭ pentru care vină, lucru s'aŭ semnat să să ştie, că viile de la aceştĭ oamenĭ aŭ căzut la măna unora şi altora, den ceĭ maĭ semeţĭ, şi aŭ început a

sta împotrivă ca să nu dea vinăricĭ, și pentru acest lucru s'aŭ dat știre și la Domnie, și s'aŭ făcut ispravă să dea toțĭ vinăriču. Să să știe moșiile și Rumăni ce au cumpărat părintele Varlaam Mitropolitul:... toată moșiia satuluĭ Fedeleșoilor..., de la moșneanii de acolea, [cu] galbenĭ șasezecĭ..., și le-aŭ hărăzit preste aceștĭ banĭ galbenĭ cinsprezeace..., însă moșie stearpă, făr de Rumănĭ...» — Și de la «Radul Postelnic Rudeanul», se ieau Rumînĭ, de la «Dumitrașco Rudeanul» apoĭ, de la Diicul Rudeanul fečorul Diiculuĭ Pitar, nepot Prediĭ Rudeanul, din Ruda». — Hotar la Voinigeștĭ, pe Olt: «vărful văilor Ungureanilor». «Și iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ de la Fedeleșčoĭ metoh de la Rămnic, și cu locul de sus de Moara de hărtie, care aŭ închinat Rudeaniĭ părinteluĭ Varlaam și sfinteĭ mănăstirĭ». Tanasie diacon[ul] părinteluĭ Varlaam.» De la Radu Rudeanul, Varlaam iea moșie la Runcul: avea nepot, Radu, pe Dumitrașco. «Moșie din Ulmet.» «Parte Rudenească» și aicĭ, și în Pioa. Radu era frate cu Vlad Paharnicul. Și un Dima Rudeanul. «Păshălin ot Voinigeștĭ.» Moșie a Rudenilor și la Surpațĭ. Săteanul «Tocsoabă». Despa Rudeanca. Sătenĭ ce «s'aŭ slobozit de rumănie». Clucerul Mihaĭ Drosu. «Megiiașiĭ den Goleștĭ, cariĭ s'aŭ aflat moșneanĭ.» «Albul s'aŭ mărturisit el însușĭ fără moșie, zicănd că, fiind Rumăn, s'aŭ răscumpărat fără moșie.» «Un codru de loc în față.» «Șărboiul.» «Fețele Grecilor.» Ograda ce aŭ văndut Stanciul.» «O livejoară.» «Valea Hogiĭ.» «Pă din sus ieste Goran Logofăt.» «Locurile Pitiștenilor.» «În Mlácile din sus.» «Muchea pripoluluĭ.» «În murgoč, la coada saŭ obăr șiia Trantuluĭ.» Muchea Rugetuluĭ.» «Tanasie Sebeșteanul, «Tănăsuică». «În gura colniculuĭ, unde urcă calea la viia Ghiormeĭ.» «Codru Tarăčoaselor.» «Pre mlacă.» «Pănă în Hogeà, la hotar.» «Mănăstirea Trivaliĭ de la oraș Piteștiĭ: ... zapis al Baneasiĭ luĭ Mareș, pe moșiia de la Groșĭ și de la Slătioare... Zapisu al luĭ Gheorghe croitorul din Piteștĭ... Zapisul Logofătuluĭ Neculiĭ Cortofleș... Moșiia Tigveaniĭ, partea Banuluĭ Gherghe Bălea[nu]...». «Čuciul Lăutarar *(sic)*.» «Odăjdiile schituluĭ de după turnu»: de «atlaz mușchiŭ cu săngif de atlaz verde,... atlaz nărănzat... patrafil de sof. mohorăt,

dvere de sof. cu vergĭ..., pocrovečoare... de taftă nărănzată, cu săngif de lastră albă..., poale de pănză de agem pestriţe..., antimis cu moaşte sfinţite... Cărţĭ: un pentecostar de Lipof noŭ...»

25. «Scrie Tudosie din Tismana la Radul Creţ[u]lescul şi la fiiŭ-săŭ Părvu, cu dor mare, pentru Vlădicie.

Dumnealuĭ Logofăt poate fi că nu va putea în toată vremea să ne scrie, iar dumneata nu pregeta, căcĭ: ştie părintele, ştie şi fiiul. Şi ce voiŭ să te maĭ învăţu? Ce s'ar cădea pentru noĭ, nu pregeta, ce să străduieştĭ ca un fiiu către parintele săŭ, cum şi părinţiĭ au de grijă fiilor săĭ. Şi mila împăratuluĭ cerescu să umbreaze şi să păzească pe dumneavoastră în toată vremea; amin. Av. 9 d., l[t] 1674[1].

Iaste foarte cu greŭ, căč foarte mă depărtaĭ.

Smerenii proin Ungrovlahiias, al dumitale părinte.

Sfinţii Sale dascaluluĭ Ghermanò spăseanie şi blagoslovenie[2].» — F° 261.

26. «Dintr'alt răvaş, de la Mărgineanĭ. Cinstite părinte, în vecĭ un om anum e; despre o parte de loc, să ştiĭ Sfinţiia Ta, nimenĭ n'aŭ mersu, şi'm spuse acestu om, cun bucuriia ce aŭ fost, s'aŭ schimbat întru măhnire, că, în vremea č-aŭ aşteptat, n'aŭ mersu nimenĭ, nič aŭ avut răspunsu nič cum.

Al Sfinţii Tale rob: care ştiĭ.

Sărut dreapta Sfinţii Tale.» — F° 261[3].

27. 9 Decembre 7183 (1674). «Tănasie diiaconul ot Bujoreanĭ» vinde moşia sa la Olteanĭ Mitropolituluĭ Varlaam. Martur şi «Goran Logofăt». — F° 264.

[1] E din vremea cînd vestitul Mitropolit muntean Teodosie, scos de Grigore-Vodă Ghica, era surgunit la Tismana. Cum se vede şi din n[1] precedent, ca şi din Cronica luĭ Stoica Ludescu (*Magazin*, V, p. 12) şi din tipăriturile timpuluĭ (Bianu şi Hodoş, *Bibliografia romînă*, I, p. 217 şi urm.), locul luĭ era împlinit de Varlaam. Radu Creţulescu, cumnatul Cantacuzinilor, fusese unul din fruntaşiĭ Divanuluĭ luĭ Antonie-Vodă Stoica Ludescu însuşĭ era prins la Tismana, unde fusese ucis Gheorghe Vornicul (*Magazin*, V, p. 11).

[2] «Înţeleptul celŭ dentru dascalĭ alesŭ şi arhiereŭ Ghermano Nisiŭ (Νύσσης)» din Prefaţa Biblieĭ de la 1688 (Bianu-Hodoş. p. I, 286). Pe lîngă aceasta. v. *Ist. lit rom*, I, p. 34 şi n. 1.

[3] Poate e vre-unul dintre Cantacuzinĭ care scrie luĭ Teodosie, saŭ Ludescu?

28. 15 Mart 7187 (1679). «Bogdan iuz. ot Buzăŭ, za că. lărași», face vînzare de vie la Lipia, ce fusese a luĭ Dumitru Berdenie. Acesta fuge, «și ș'aŭ lăsat banĭ de harač și un cal împărătescu asupra noastră și, fugind el călăraș, multe nevoĭ ș'aŭ lăsat neplătite în spinarea noastră.» ‹Pănă în Chelmezeŭ și pănă în teiul pučos.» Martur și un căpitan. — F° 213 V°.

29. 9 Iulie 7195 (1687). «Stanca Log[o]feteasa, care am fost jup[ă niasă luĭ Grigorie ce aŭ fostu Vel Logofăt, de la Albeștĭ, dînpreună cu fiiul mieŭ Mateĭ», vinde «Sfinții Sale părinteluĭ Varlaam ce aŭ fost Mitropolit[1], și la sfănta și dumnezeiasca mănăstire de lăngă orașul Piteștiĭ ce să cheamă Trivalea, unde iaste hramul «Sfinteĭ Troița»[2], satul «Zăvoiul de pe Călniște» (Vlașca), pentru niște banĭ aĭ Mitropolituluĭ, luațĭ de «la oarecine», de Grigore, și cheltuițĭ. «Căcĭ că și ačasta s'au socotit, că din marĭ și greale nevoĭ și datorìĭ ne-aŭ plătit, și s'aŭ măntuit cu aceștĭ banĭ boiarinul mieŭ dumnealuĭ Grigorie Logofăt» : n'a luat Mitropolitul dobîndă. «Acest sat mi s'au dat mie pentru zestrile meale și pentru alte datorìĭ.» Ea a maĭ scăzut «prețul satuluĭ, din căt s'aŭ fost socotit la judecata boiarilor». Semnează: «eŭ Stanca Logofeteasa. Eŭ Mateĭ sin Grigorie Logofătul ot Grădiște. Și am scris eŭ Iosaf ier[o]monah ot sfănta mănăstire Argeș.» — F° 265.

30. 3 Novembre 7196 (1687). «Daniil monahul din sat din Țuțură» arată că, «în zilele Ducăĭ-Vod[ă », merge la Varlaam Mitropolitul și închină partea sa din sat, ‹din județul Jăiulu de jos», la mănăstirea «Fedeleșčoriĭ». Pomenit: «Lupul Uliță». — F° 254.

31. 26 April 7201 (1693). Patriarchul Dosofteĭ de Ierusalim face carte de blestem pentru Preda Spătarul, căruia i se atacă stăpînirea Stănceștilor (Prahova). — F° 161 V°.

32. 8 August 7201 (1693). «Alexandru Vel Dvornic, i Diicul Vel Logofăt, i Mateĭ Vel Vistier, i Radul Golescul Vel Ag ă], ispravniciĭ Scaunuluĭ Bucureștilor», judecă pe Preda

[1] Îl scosese Șerban-Vodă Cantacuzino.

[2] V. N. I. Apostolescu, în *Rev p. ist., arch. și fil.*, serie nouă, 1902, n° 1.

Spătar Părşcoveanul de Vasilie Logofăt ot Stănceştĭ. — F° 153 V°. — Cf. *Magazinul istoric,* II, pp. 206-7.

33 13 Septembre 7204 (1695). Constantin-Vodă ordonă a se apuca Hamza Ialomiceanul, care făcuse o cumpărătură fără a plăti. Domnul maĭ scrisese odată, dar nu fusese ascultat, Hamza «fiindu om tare de cap». Să dea şi dobînda: «zecea a doĭ». — F° 220 V°.

34. 20 April 7204 (1696). «Stoica Barbăîndeal, zet popiĭ luĭ Ioniţă ot Lipiia», face o vînzare. — F° 221.

35. 15 Maiŭ 7204 (1696) «Hamza Ialomiceanul sin Raduluĭ ot Căzăneşt[ĭ]», face o vînzare de pădure, etc. la Lipia, «din lacul cu cărligile pănă în poiana Chelmeziuluĭ». Marturĭ: «David ot Năenĭ; fiul luĭ Voicilă, Neculae Căl[u]găr», «Mănăilă Ochiotan», «Gherghe Goloiul», «Vlaicul sin Draghiia». — F° 221 V°.

36. 5 Iunie 7205 (1697). «2 megiiaşĭ, care săntem luaţĭ în cartea dumnealuĭ Mihaĭ Vel Spătar», hotăresc într'o ceartă pentru nişte viĭ la Moceştĭ, «den funie Corbuluĭ, şi a luĭ Albot ă, şi a l[uĭ] Dumitru Driniĭ». Ieau pentru aceasta şi «alţĭ megiiaşĭ, bătrănĭ şi tinerĭ, megiiaşĭ din treĭ hotară». «Că iaste Drăghič diiaconul volnec, că iaste moşnean veachiu, den descălecătoare, şi de izvodul viilor acestora, ce scrie maĭ sus; iar popa Lupul nič l-am pomenit moşnean, nič cumpărător într'acest hotar.» Oferă a mărturisi şi «înnaintea alteĭ judecăţĭ, mare». — F° 223.

37. 21 Iunie 7206 (1698). Vînzare în dealul Lipieĭ, din partea luĭ «Apostol sluj[i]toriul». — F° 221 V°.

38. «Mitrofan, bjiu mlst. episcop Buzevschiĭ [1]. Ţie, Ioane Ţăruş, dămu-ţĭ în ştire, pentru că înnaintea noastră avu întrebăciune Lăudat cu Drăghič diiaconul; ci 'ntr'altu chip nu li să putu aleage judecata, fără căt iată că, fiindu şi tu într'ačastă gălceavă, să cauţĭ să te afli, de acum de Duminecă ceia Duminecă, împreună cu frate-tăŭ, să li să facă judecata şi îndreptare, să nu maĭ fie gălceavă între dănşiĭ. Ačasta. Octomvrie 2 d., l^t 7207 [1698]» — F° 223 V°.

[1] Cunoscutul tipograf.

39. 26 April 7207 (1699). «Eŭ Petrea, zet Soriĭ Coipăneasiĭ», vinde la Lipia, din «funea coipănească», primită de la soacră-sa. — F° 222.

40. 31 Maiŭ 7208 (1700). Constantin-Vodă întăreşte a şesea parte din Stănceştĭ luĭ Radul Golescul Vel Comis şi luĭ Preda Părşcoveanul Vel Medelnicer, coborîtorĭ din Necula Vistier. — F° 169.

41. 11 Octombre 7209 (1700). Un sătean din Lipia dă zapis pentru un pogon de vie, care «me-aŭ fost şi mie de răscumpărare de la Ivan Căldărarul, dreptu t[1] 11; ci, căzăndu-mi-să mie, am lepădat bani luĭ Ivan Căldărarul, şi l-am ţinut eŭ». — F° 224.

42. 15 Mart 7210 (1702). «Areta Grecul, împreună cu fečoriĭ mieĭ, anume Nan i Preda ot Bucşanĭ», vînd moşia lor de aicĭ «dumnealuĭ Şărban Comis, sin Pârvul Vistier [Vlădescu]», întrebînd şi pe «fraţiĭ noştriĭ de moşie, şi din sus şi din jos; pentru că să cădea dumnealuĭ a cumpăra, că are dumnealuĭ moşie la Bucşani din sus». — F° 295 V°. — La 1-iŭ Decembre 7214 (1705), îĭ vînd şi moşnenĭ, de faţă cu «Costandin Ştirbeĭ Vel Clucer» şi «Papa Grecean». — F° 296. — Si la 24 Mart 7215 (1707) — *Ibid.*

43. 22 Novembre 7214 (1705). Vînzare a luĭ Vasile din Lipia, «sin popii Tihuluĭ». Cumperase via vîndută, «de la Rămădan». — F° 228.

44. 6 Iunie 7216 (1708). Constantin-Vodă la «4 boiarĭ, anume Ştefan Paharnic i Mihaĭ Părcălab ot Sărata i Dragomir Căpitan i Moisie Čauşul», pentru o *întrebăciune* relativă la o proprietate în dealul Lipieĭ. — F° 225.

45. 9 Octombre 7218 (1709). Vînzare la Lipia, de către Voinea Bătlăgel. — F° 225.

46. 18 Mart 7220 (1712). Act de vînzare al luĭ Stan Coipan din Lipia. «Am scris eŭ Moise, sin Rad[u] mazălul.» — F° 228 V°.

47. 8 Iulie 7222 (1714). Ştefan-Vodă întăreşte Dediuleştiĭ şi Stănceştiĭ luĭ «Costandin Postelnic Fierăscul, sin Şărban Fierăscu, biv Vel Sluger». Îĭ are de zestre de la soacră, Stanca Părşcoveanca, şi de la cumnat, Ştefan Postelnic. «Care moşiĭ Măriia

Sa Costandin-Vod[ă] Brăncoveanul, măritând o fată a Barbului Bălăceanul, care era făcută dintr'o sor[ă] a Prediĭ Prășcoveanul, boiariul jupânesiĭ Stancăĭ, și aŭ fost crescut-o fii-sa Doamna Stanca, de aŭ dat-o dupa Ion[i]ță Dedulescul Logofăt za Visterie, — și fiindu aceste moșiĭ date zestre luĭ Costandin Postelnic Fieràscul, după cum s'aŭ zis maĭ sus; iar Costandin-Vod[ă] s'aŭ pus, în silă și făr de nič o dreptate, de aŭ luat aceale moșiĭ, neavând nicĭ o treabă, și le-aŭ dat zestre luĭ Ioniță Logofăt Dedulesc[ul], care aŭ luat pe acea fată; și așa tot le-aŭ ținut Ioniță Logofătul aceste moșiĭ până când aŭ venit mazăliia luĭ Costandin-Vod[ă] [1]. — Pentru Barbu Bălăceanu, v. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 201, 203. — F° 163.

48. 21 Septembre 7223 (1714). Iane fiul luĭ »Duminecă face o vînzare la Lipia, «jupănuluĭ Gligorie Vameșul». — F° 225 V°.

49. 30 Septembre 7226 (1717). Vînzare la Soreștĭ (Buzeu), în partea Balosuluĭ». — F° 241.

50. 13 Ianuar 7227 (1719). *Carte* de la «boierĭ adevărătorĭ și hotarnicĭ» (Ț. Buzăŭ), între cari «Mihaĭ Vernescul», «Ion părcălabul ot Tămbureștĭ [1]», «Anton părcălabul ot Potoceni», «Necula părcălab», «Zota Călmășul ot Puținteĭ», «Radul Čauș», «Sănbotin Căpitan ot Curteștĭ», «Stoican Čauș». — F° 243.

51. 10 Novembre 7229 (1720). Dumitrașco arată despre cumnatu-său Lefter că «mi i-aŭ dat dumnealuĭ t[1] 204 p[1], banĭ gata, să facem negutătorie: afară din capete, să fim frațĭ, au pe pag[u]bă, au pe dobăndă; ce vom căștiga, să fie din doao, să împărțim cu dumnealuĭ în doao; încă de ne-ar și maĭ trebui, să pue dumnealuĭ banĭ». — F° 245.

52. 15 Novembre 7229 (1720). Carte de blestem a Mitropolituluĭ Daniil. — F° 163 V°.

53. 25 Septembre 7232 (1723). Mitropolitul Daniil, Radul Popescul Vel Vornic (cronicarul), Mateiŭ Fălcoianul Vel Logofat, Dumitrașco Ramadan Vel Spătar, Nicola Ruset Vel Clucer, Manolache Vel Paharnic, Drăghič Bălăceanul Vel Pitar judecă

[1] Moșia cronicaruluĭ Constantin Căpitanul Filipescu. V. Prefața la Cronica acestuia, ediția din 1902.

în favoarea stariţeĭ de la Turbatele, ce are moşie la Duşanĭ (Ţ. Vlaşca). Menţionat şi Bărcă Cojăscul Vel Medelnicer. Se chemase jurătorĭ supt Brîncoveanu. — F° 104.

54. 1-iŭ Septembre 7236 (1727). «Mateĭ Postelnic sin Mihaĭ Căpitan Fărcăşanul» vinde moşia-ĭ la Vărăştĭ «dumnealuĭ dascaluluĭ Ianache [Trapezonda]». — F° 79. — În diata luĭ (f° 80 şi urm.) dascalul pomeneşte pe Grigore al Mirelor, Serafim al Heliopoleĭ. Are sinete ale luĭ Radu şi Toma Brăiloiĭ (1757, 26 Februar). Semnează: „Ἰωαννίκιος μόναχος ὁ Τραπεζοῦντιος“. — Şi la 7247 (1738-9), se maĭ face o vînzare «dascaluluĭ Ianache Ipomenă» (f° 82). — La 9 Iunie 7250 (1742) face învoială cu Fărcăşaniĭ «Ianache Ipomena» (f° 82 V°)[1].

55. 28 Septembre 7237 (1728). Mateĭ Postelnic Fărcăşanul face o vînzare de moşie către «dumneaeĭ cocoana Aniţa Brăncoveanca». — F° 79. — La 7240 (1731-2), Mateĭ vorbeşte faţă de Costandin Brăncoveanul Vel Stolnic de această vînzare către răposata mamă a acestuia[2].

56. 10 Mart 7245 (1737). «Eŭ Costandin Postelnic, sin Şărban biv Vel Clucer Vlădescul», vinde părţile-ĭ din Bucşanĭ «dumnealuĭ Iordache Vistier ot Izvor» [Ştirbeĭ]. «Într'un vad iaste şi moară făcută de un Hagì-Mustafà Gĭurğuveanul, avănd eŭ această tocmeală cu acest Turc, ca să-m dea chiriia vaduluĭ, pentru căč s'aŭ făcut moară, pă an căte t[1] —, şi sănt cincĭ anĭ de cănd n'am luat nicĭ un ban: . . . drept aceia am dat dumnealuĭ voie ca să stăpănească şi moara ačasta . . . Să maĭ dea dumnealuĭ să plinească acea cheltuială ce aŭ făcut cu facerea moriĭ şi să-l scoaţă den moară . . .» Marturĭ: Macarie egumen de Radu-Vodă şi cel de Mihaĭ-Vodă, Chiril. — F° 297.

57. 29 Maiŭ 7248 (1740). «Sofronie arhimandrit, epitropul episcupii Buzevschiĭ», dă o carte de judecată. «Aŭ pomenit culegăndu într'o toamnă de la răposatul Ioan-Vod[ă].» — F° 231.

[1] Se pare că e fiul luĭ Gheorghe dascălul Hypomenas din Trapezunt (*Ist lit rom.*, I, p. 59).

[2] Fărcăşanu e un traducător. V. *Ist. lit. rom.*, I, p. 504 şi urm.

58. 6 Septembre 7253 (1744). Constantin Mavrocordat «luĭ Ianache dascalul, brat Costandın Crețul», pentru ca «să strângă la moșiia Vărăștiĭ ot sud Ilh, la plasa Gherghițiĭ, oamenĭ striinĭ duprintr'alte părțĭ striine, cât ar putea de mulțĭ, că, de vreame ce Domniia Mea am făcut milă pentru rănduiala čferturilor și am lăsat să fie pe an numaĭ patru čferturĭ, după hotărârea ce aŭ fost și maĭ înnainte, în Domniia mea ceialaltă a Domnii Meale, fieşte-care din striinĭ far de nič un feliŭ de sfială să năzuiț și să veniț, să vă așăzaț la moșiia ce scrie maĭ sus... Şı maĭ mult de cât patru čferturĭ pe an nu veț da măcar un ban, nič cu alte cheltuialĭ saŭ angariĭ, orĭ de către Visterie, orĭ de către boiariĭ ispravnič saŭ slujbașĭ, saŭ de către slugile lor, saŭ de măncăturile părcălabilor și ale sindiilor, nič de cum nu veț fi supărațĭ, măcar de un puiŭ de găină, fără numaĭ ce veț da dajdea voastră, la 4 čferturĭ... Iar, pentru claca stăp ă]nuluĭ celuĭ cu moșiia, vă veț tocmi căte zile să-ĭ clăcuiț pe an, și la fieşte-care vreame căte căte zile să clăcuițĭ, dănd și zapis de tocmeală la măna stăpănuluĭ de moșie. Deč, dar, orĭ-care ar năzui să vie cu totul în pămăntul țăriĭ, la maĭ sus zisa moșie, orĭ la ce vreame, să meargă la ispravnicul județuluĭ, să-ș ià fieşte-care pecețĭ, pe amăna lor, făr de banĭ.» Li se va scădea șfertul de la sosire.

59. 11 Iunie 7254 (1746). Două zapise către «dumnealuĭ Costandin Cărlova». — F° 245 V°.

60. «În Divan, înnaintea Mării Sale prea-înnălțatuluĭ nostru Domnu Io Costandin Nicolae Voevod, fiind și noĭ de fațı. A. Ianache Dascalul Trapezunda cerea de la dumnealuĭ Mateĭ Fărcășanu biv Vel Șătrar t[l] 450, cu dobănda lor, zecea a doĭsprezece, cu doao zapise de la l[t] 7253 [1744-5]; care banĭ zicea cum că i-aŭ rămas din t[l] 2.000, după doao părțĭ din moșiia Vărăștĭ ot sud` Ilh. B. Dumnealuĭ Șătrar Mateĭ Fărcășanu datoriia nu o aŭ tăgăduit, numaĭ zicea cum că nu are acum ca să-ĭ dea. C. Maĭ avănd Ianache Dascalul în hotarul de moșie al Vărăștilor încă o parte; D. Din Divan așa s'aŭ hotărat ca să stăpănească dascalul Ianache și celalte doao părțĭ ale Fărcășanuluĭ, ce i le-aŭ văndut, pănă când îĭ va da și aceștĭ

t[1] 450, cu dobănda lor păn acum. Septemvrie 3 d. 7255 [1746].» — F° 84. — V. n° 55.

61. 15 Septembre 7258 (1749). Grigorie-Vodă dă vinăriciul domnesc mănăstirii «Fedeleşčorii». «Şi aşa, împreună străngăndu banii vinăriciului, ce iaste ca să plătească daznicii ceĭ ce vor avea viĭ într'aceale dealurĭ, de o vadră de vin căte banĭ 4, şi, poclonul, de nume să aibă a lua dintr'aceĭ banĭ sfănta mănăstire de vadră căte banĭ 2», ca înnainte. Va lua şi *otaştina* de la ceĭ cu viĭ pe moşia eĭ: «din 20 de veadre de vin o vadră», «vin să ià, iar nu banĭ, — dupe cum să coprinde şi în testamentul ce am făcut Domniia Mea, atăt pentru orănduiala vinăriciuluĭ, căt şi pentru otaştină». — F° 57.

62. 16 April 7259 (1751). Danie la spitalul Pantelimon, din partea luĭ Barbul Văcărescul Vel Ban, cu soţia Ruxandra şi fata Maria Soţia semnează: «Roxandra Rus[e]t». — F° 101.

63. 3 Iulie 7259 (1751). Grigore Ghica, pentru schitul «Şărbăneştiĭ (Ţ. Vîlcea)», făcut «de Mateĭ Morănglavul şi de jupăneasa luĭ Mariia»: eĭ îl fac mitoc la Panteleimon.

64. 5 Septembre 7259 (1750). Judecată înnaintea Divanuluĭ a Vel Stolniculuĭ Sandul Bucşănescul şi nişte «oamenĭ dupe Lotru», din Voineasa şi Mălaia, pentru «13 munţĭ, după apa Lotruluĭ; care munţĭ fiind coprinşĭ de Saşiĭ Sibiiuluĭ de 200 şi maĭ mult de anĭ, in zilile Mării Sale răposatuluĭ Mihaĭ-Vod[ă] Racoviţă, dumnealuĭ Stol[ni]c[ul] Sandul, cu ajutoriŭ de către Domnie, şi cu a dumisale cheltuială, mergănd, au dovedit aceĭ 13 munţĭ aĭ ţăriĭ noastre, pe apa Lotruluĭ. Şi, scoţăndu-ĭ de supt stăpănire streină, pentru treĭ munţĭ, anume Voinişăscul i Buceciul i Dobrunul, s'aŭ fost aşăzat dumnealuĭ Stolnicul cu săteaniĭ ot Voineasa i Mălaia, ca, după ce să vor scoate, să-ĭ stăp[ă]nească în doao; iar ceialalţĭ zeace munţĭ să-ĭ stăp[ă]nească numaĭ dumnealuĭ Stolnicul singur; dupe cum aşăzămăntul acesta l-aŭ făcut prin scrisoare la măna sătenilor din Voineasa i din Mălaia, dupe apa Lotruluĭ, la anul 7252 [1743-4]. Dupe aceia, în zilile Mării Sale răposatuluĭ întru fericire părinteluĭ Mării Sale Grigorie Ghica Voevod, în Domniia častă de acum de pe urmă, s'aŭ sculat săteni ot Voineasa

i Mălaia si cu Neculae văt[aful] de plaiŭ, și cu toț plăiașiĭ ot Loviște sud Argeș, ca să ià munțiĭ supt a lor stăpânire. De unde Măriia Sa, luînd înștiințare de pricina acestor munțĭ, aŭ trimis de aŭ adus pe toțĭ săteni de acolo, și, cu Divan cercetănd lucrul, fiindu față și dumnealuĭ Stolnecul Sandul, așa aŭ găsit Măriia Sa cu cale, cum că aceĭ munțĭ trebue să rămăe pre seama Domnii, fiind pămăntu al țăriĭ, și Domniia să-l dea cuĭ va vrea: pentru lucru ca acesta, stăndu pămăntu al țăriĭ coprinsu cu stăpănire striină, și nimenĭ în 200 de anĭ nu i-au maĭ dovedit, rămăn a fi domneștĭ. Și așa Măriia Sa i-aŭ dăruit Stol[ni]c[uluĭ] Sanduluĭ cu hrisov, pentru căĉ s'aŭ arătat cu dorință de patriia sa, — nețiindu-ĭ în seamă nicĭ așăzământul acelor treĭ munțĭ, arătănd că n'au avut dumnealuĭ voe a să așăza pentru aceĭ treĭ munțĭ; și așa aŭ dat și Măriia Sa și hrisovul Mării Sale, la leat 7258 [1749-50], asupra aceștiĭ pricinĭ. Dar numițiĭ Lotreanĭ nu s'aŭ odihnit, ci la leat 1754, în Domniia Mării Sale Costandin-Vod[ă] Gehan, aŭ fost venit de față iarășĭ la Divan, înnaintea Mării Sale. Se restituie «așăzământul»: «numaĭ numițiĭ oamenĭ să aibă a da și eĭ cheltuiala ce-ĭ va ajunge pe jumătate la aceĭ treĭ munțĭ, dumisale Stol[ni]c[uluĭ], fiindu-că dumnealuĭ aŭ cheltuit pănă au dovedit și aŭ scos munțiĭ». Eĭ daŭ și acte pentru aceasta. Bucșănescul declară că «să ține; numaĭ Rumăniĭ nu s'au ținut... Și, pentru că nu s'aŭ ținut eĭ de judecată, ci s'aŭ obrăznicit de s'aŭ întinsu maĭ multu, și cu stăpănirea și cu cheltuiala, — că n'aŭ plătit, — căuta și dumnealuĭ, să nu să ție de judecata Mării Sale Costandin-Vod[ă]», cerînd a se întoarce la vechia danie a luĭ Grigore Ghica. Eĭ ar fi luat venitul întreg pe ceĭ treĭ munțĭ și ar fi încălcat și pe al celorlalțĭ. Eraŭ vrednicĭ să fie, decĭ, cu totul despoiațĭ. După făgăduiala lor, însă, de a se ținea de îndatorirĭ, Stolnicul îĭ iartă. — F° 141 V°.

65. 29 Septembre 7259 (1750). «Rizea Pitariul Bălăceanul, sin Mateĭ vătaf za aproz Bălăceanul, împreună cu nepoțiĭ mieĭ de frate, anume Nicolae i Ioniță Postelnic Bălăceanul i Mateĭ Postelnic, și împreună cu vărul mieŭ, Ștefan sin Barbul Bălăceanul, biv Vel Clucer za Arie, și cu nepotul mieu, Costandin Postelnic

Băl[ă]ceanul, nepotul dumnealuĭ răposatuluĭ Drăghič biv Vel Pitar Băl[ă]ceanul», daŭ spitaluluĭ Panteleimon partea lor de la Doboeştĭ, ce o aveaŭ «de la răposata moaşa noastră Chira Slugereasa Bălăceanca» şi fusese împresurată de mănăstirea Radu-Vodă până supt Brîncoveanu: atuncĭ «răposatul unchiul nostru Barbu Clucer Bălăceanul» capătă *hotărnicie*. Se maĭ împresură odată înnainte de danie. Semnează şi Barbul Văcărescu Vel Vistier, Drăghicĭ Vel Sărdar, Ianache biv Vel Sărdar. — F° 64 V°.

66. 1-iŭ Novembre 7259 (1750). Mitropolitul Neofit dă spitaluluĭ Pantelimon satul Obileasca în Ilfov, fost al mănăstiriĭ Cernica. «Care ačastă mănăstioară Cernica zidindu-o de de mult oarecarele răposat, anume Cernica Vel Vornec, aŭ zidit-o Stavropighion, cu tocmeală să dea pe an la Bisearica cea Mare[1] 2.000 de banĭ, iar alt nimic maĭ mult. Dar, după ce aŭ trecut cătăva vreame la mijloc, din întâmplările vreamilor, fiind-că aŭ ajunsu ačastă mănăstioară la foarte mare scăpătăciune, încăt aŭ fost lipsită şi de preot a slujă sfănta liturghie, aŭ venit nepoţiĭ numituluĭ ctitor la fericitul Mitropolitul Ungrovlahieĭ, ce era pe acea vreame chir Theodosie, şi aŭ închinat ačastă mănăstioară la sfănta Mitropolie..., pe vremea pururea pomenituluĭ Şărban-Vod[ă], ce domniià atuncea, fiind iscăliţ în carte de închinăciune şi boiariĭ după aceale vremĭ, — întru cariĭ iaste şi pururea pomenitul Costandin-Vod[ă] Brăncoveanul, fiind atuncea Vel Spăt[ar].» Samuil, patriarchul Alexandrieĭ, «după ce venise aicĭ în Ţara-Rumănească», dobîndeşte cesiunea Cernicăĭ de la Ieremia, patriarchul de Constantinopol: «nu ştim cum şi în ce feliŭ», fără a *cerceta* «nič pre Domnul, nič pre arhiereul loculuĭ ţăriĭ de aič»; ea nu era însă închinată, cum dovedeşte un act de la patriarchul constantinopolitan Tımofteĭ. Se capătă de ţară anularea cesiuniĭ din partea actualuluĭ patriarch, Chiril. Rămîn a se da ceĭ 2.000 de banĭ, pentru «şcoala elinească la Ţarigrad». — F° 60. — Întăreşte Domnul la 5 Decembre 1750.

67. 4 Decembre 7259 (1750). Grigore-Vodă Ghica dă spi-

[1] Din Constantinopol

talului Pantelimon balta Grecii. «Într'acastă mai sus zisă baltă alte năvoade streine nič de cum voe să n'aibă a vìna peaștele, nič năvoade din Ținuturile turcești, nič din țară, ale băltăreților, nič ale nimănui. . . Nič măcar coteațe a pune, fără numai cotecearii ceĭ puș de iconomul.» Să nu se maĭ amestece nič vameșĭ, nicĭ stolnicĭ, nicĭ ispravnicu al judetuluĭ». Balta ajungea și pe moșia Mitropolieĭ, care avea dreptul de a lua «pe an doao măjĭ de peaște sărat» : se pastrează aceasta. Boierĭ: Costantin Dudescul Vel Spătar, Costandin Năsturel Vel Vornic, Ianachie Hrisoscoleul Vel Ban, Costandin Brăncoveanul Vel Logofăt, Barbul Văcărescul Vel Vistier, Ștefan Văcărescul Vel Cliucer, Grigorașco Ghica Vel Postelnic, Gheorghie Vel Păharnic, Nicolachie Rusetŭ Vel Comis, Nicolae Dudescul Vel Stolnic, Ianacache Vel Slugear, Stauro Vel Pitar. — F° 43.

68. 25 Septembre 7260 (1751). Vînzare de vie «în dealul Negovanilor, lăngă mănăstirea Șcheaul ot sud Saac», către Stefan Văcărescul Vel Vistier. — F° 207. — Stefan o da la Panteleimon, la 15 Februar 1752 Marturĭ: Ecaterina Văcăreasca», Mariia Văcăreasca , «Ioan Văcărescul , Barbul Văcărescul Vel Ban, Costandin Dudescu Vel Vornic, Costandin Năsturel Fierăscul biv Vel Vornic, Costandin Brăncoveanul Vel Logofat. Erau acolo și case de șăzut, șindrilite» . — F° 207 V°.

69. 1-iu Mart 7260 (1752). Părvu, Mihaĭ [1] și Ilinca Cantacuzino daŭ spitaluluĭ Pantelimon schitul lor Lespeziĭ (Prahova), care schit iaste zidit din temelie de răposatul moșul nostru Părvul Cantacuzino Vel Stolnic». Semnează și Barbul Văcărescu Vel Ban, Costandin Dudescu Vel Vornic, Costandin Brăncoveanu Vel Logofăt. — F° 195.

70. 19 Maiu 7260 (1752). Vînzare là Păpenĭ în Ialomița, din partea luĭ Pană Filipescu biv Vel Șat.[2]. — F° 90.

71. 30 Maiŭ 7260 (1752). «Costandin Năsturel Ferăscul Vel

[1] Autorul Genealogieĭ și compilațieĭ tradusă grecește și apoĭ tipărită cu cheltuiala fraților Tunusliĭ.

[2] V. Prefața la Cronica luĭ Constantin Căpitanul

Dvornic da Dediuleștiĭ la spitalul Pantelimon, și în numele rap. sale soțiĭ, Anuța. — F° 165.

72 6 August 7260 (1752). Însemnarea locurilor ce s'au ales să să pue pietrile de hotar la mah[a lalile după moșiia domnească aicĭ în Bucureștĭ : ‹Ulița Tabacilor», «Podul Verguluĭ», casa Dimeĭ Lefeciul , «Drăghič Văt. de călărașĭ , «podul cel mare al Tărguluĭ de afară», «moșiia Fundenilor, a dum. Spatar Dudescul , «oborul Tărguluĭ de afară», ‹casa luĭ Mateĭ Pușcașul , ‹drumul ce vine de la Mărcuța», «gradina Barbuluĭ Socareciul», «drumul săriĭ, prin gropile de unde iau pământu de oale , «Costea Cazacul , ‹Vladul Calicul , ‹drumul cel mare . Se dau spitaluluĭ Pantelimon mahalalele Delea, popa Nan, popa Soare, Lipscaniĭ, a Hagiuluĭ, a Oltenilor, a luĭ Lucac, a Sf. Pantelimon, a Ianculuĭ, a Ceaușuluĭ Radul, a Olarilor, a popiĭ Dragușăn: locurile domneștĭ. — F° 199.

73. 2 Ianuar 1753. ‹Hagi Tănase, împreună cu Iorga tovarăș[ul] mieu, Gĭurğuvenĭ , face o danie de moșie spitaluluĭ Panteleimon. — F° 136.

74. 11 Mart 7262 (1754 . ‹Mariia, fata răposatuluĭ Dragomir Čocărdii, ce am fost soție întăĭ luĭ Ioniță Căpitanul Pârscoveanul» și cu «soțul mieu de a doa, Zahariia Moraitul Cupețul, fiind ea fără copiĭ cu acesta, dau spitaluluĭ Panteleimon moșia lor. Aceasta ca mulțămire pentru ca Mateĭ-Vodă Ghica nu ne-au lăsat să fim în rândul țăriĭ, și s'au milostivit de ne-au ertat ca să nu plătim vinăričč și dijmarit, încă și vacăritul ce ni s'au făcut la vitișoarele ce ținem pentru chiverniseala vieții, ni le-aŭ ertat». Avea acea moșie ca moștenire de la fiul întăiuluĭ bărbat. Pentru danie e iertat cupețul ‹și de dajde, ca să fie de tot nedajnec si nesupărat de nimic». Semnează Zahariia Moraet Dogagioglu». — F° 222

75. 17 Mart 7262 (1754). Mateĭ Cantacozino biv Vel Paharnic dă partea luĭ din Floreștĭ spitaluluĭ Pantelimon, pe banĭ. Marturĭ: Iordache Cant. biv Vel Paharnic, Toma Cant , Ștefan Vacarescul Logofăt [1]. — Fol. 70.

[1] Sînt fiĭ luĭ beizadea Iordachi. V. *De pre Cantacuzinĭ* p. CLI.

76. 6 Maiŭ 7263 (1753), Costandin Brăncoveanul Vel Logofăt și Ștefan Văcărescul Vel Vistier *hotăresc* moșia Obileasca de Floreștiĭ-de-sus, pe cari «Rocsandra Cantacozina»[1] îĭ are de la «răposatul Șerban-Vod[ă] Cant a]coz[i]no, socrul dumnei». Fusese numițĭ de Domn pentru aceasta: dreptu 24 de boiarĭ, adica unul drept căte 12». Rocsandra e represintată prin ginerele eĭ, «dumnealuĭ Ianache[2]». Mitropolitul arată o mărturie de «împrejureanĭ» din 7186 (1677-8), supt Duca-Vodă, cînd Obileasca era reclamată de «un episcop de la bisearica Grecilor»: eĭ mersese și cu «portărel». În aceasta hotarnică se pomenia și brăgariia Dudesculuĭ. Se arată apoi hotarnica din 7208 (1699-700), după cererea luĭ Serafim. egumen de Cernica. Acum se trage *moșia de iznoavă*. Află «o cruce de piiatră maĭ noao, din zilele Mării Sale răposatuluĭ Nicolae-Voda», «podul Săcșorilor, din drumul Bucureștilor», crucea răposatuluĭ Mateĭ-Vod[ă]», «drumul cel mare al poduluĭ Păsăriĭ».

77. 15 Octombre 7264 (1755). «Manciul vătaful za măcelarĭ ot mah. Bateștiĭ, fečorul Mihuluĭ robuluĭ», face o danie la spitalul Panteleimon.

78. 8 Ianuar 7264 (1756) Danie la spitalul Panteleimon, din partea luĭ Nicola Barò din «Vel Ocne». Marturĭ și «Costandin județ ot Vel Ocnă». Scrie preotul de la «biserica domnească». — F° 183. — Apoĭ altă danie de la «Petri sin Radul, județul de la Vel Ocne» (8 Ianuar 1753).

79. 25 Mart 7264 (1756). Testament din Ținutul Buzăuluĭ. Datoriĭ: «la Turcul care îĭ zic: În Buestru», «la Dima abagiul ot Ploeștĭ», «la Stančul băcanul ot tam», la Braș[o]vean ce am luat in pentru casă și cămăș țiganilor», etc. «Frate-mieŭ ce iaste in Țara Căzăcească . . . să n'aibă a face soției meale supărare: va lua «un conteș albastru supțire fară blană, o saia de bogasiu negră verde, o păreache de pistoale, 2 fuziĭ». — F° 176 V°.

80. 1-iŭ Mart 7265 (1757). Vînzare către spitalul Panteleimon

[1] Văduva luĭ Gheorghe beizadea.

[2] Cîmpulungeanul, Serdar. *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. Iorga, p. 285.

din partea Mariei Corbeanca, foasta soție a luĭ Costandin Corbeanul biv Vel Sluger. — F° 95.

81. 25 Maiu 1759. Scarlat-Vodă Ghica. Pentru mănăstirea Fedeleșoiŭ, zidită de întăiul Grigore Ghica: ieromonachul Ioanichie, econom, o ruinează, lăsînd să încalce «vecinii împrejureanĭ». Raportează despre aceasta Sandul Bucșănescul Vel Stolnic, ispravnic al Sf. Panteleimon. Se întreabă cu carte de blestem pe bătrînĭ, între cari «Stan județuluĭ». Menționate și «crucea Vlădicăĭ Varlaam», «Gruiul Cailor», «pănă în Bozușŭ», «un codru de locŭ ce iaste în capul moșii Voinigeștiĭ», «la plute pănă în Olt», «supt obreajie», de-asupra treaptuluĭ. — F° 49.

82. Izvodul cărții ce s'aŭ scris den partea dumnealor veliților boerĭ către dumnealuĭ Memis-Aga, Turnagi-Bașa-Aga, ce aŭ fost rănduit del[a] slăvită Poartă cu hatihumaium al prea-puterniculuĭ nostru Împărat Sultan Mustafà, ca să îndrepteze hotarăle țăriĭ, pă toată marginea de la Adacalesă pănă în Brăilă, oblăduind țara Măriia Sa Ștefan Mihaiŭ Racoviță Voevod, cu întăia Domnie, la anul d'intăiu: 1764.

«După jalbă ce am dat la numitul prag», a fost orănduit Turnagi-Bașa «ca să îndreptezĭ toate huduturile țăriĭ. Cum și dumitale, la împreunarea ce am avut, am jăluit și am spus ca, maĭ ales pentru ca să nu cădem vinovațĭ cu neînștiintare de călcarea cheleruluĭ împărătesc de către vecinĭ, am fost nazuit cu acea jalbă la prea-puterniciĭ stăpănĭ, și dă la Prea-Puterniciia Sa îndată aŭ ișit acea slăvită poruncă, prin hatihumaium, și pă dum. meemur ca să ne îndreptezĭ toate hotarăle pe semnile cele vechĭ și bătrăne, cum aŭ fost din baștină, de cănd s'aŭ făcut țara [mara]fet la stăpànirea Împărății Sale. Laude, pentru persoana luĭ, «agă ales» și înțelept. «De această dată te afli dumn. în partea Brăiliĭ. Iar acum ne veniră uniĭ din igumeniĭ și din alțĭ pământenĭ ce sănt cu moșăĭ în partea loculuĭ, și ne spuseră că le-aŭ rămas moșăile iar împresurate, nevoind Dumneata a merge, ca să dăscoperĭ și să le îndreptezĭ. Pentru care, despre o parte, n'am crezut, dăspre alta, iarăși mult ne mirăm, pentru care sfărșăt să fie dum[ital]a acastă stinghireală, — că la poruncile

împărăteştĭ noĭ aşa ştim că să cuprinde: de la Adacalesă până în Ibrăilă să îndrepteze, adăogând a zice încă: până şi din apă să-s descopere, şi ostroavele cele ce din vărsăturile Dunăriĭ să vor fi făcut dup[ă] vremĭ, să să lipească iarăş dă pământul ţăriĭ şi supt stăpânirea Domnuluĭ nostru... Să nu ne laşĭ pământul împresurat şi pă noĭ întru mâhnire, căcĭ aceasta iaste o treabă care nu să poate face totdeauna, ci dup[ă] împărăteştile poruncĭ, şi, precum ieştĭ dumnea ta rânduit la această treabă, sa te sileştĭ ca să ni sa aleagă pământul ţăriĭ.

...Înştiinţăm dumitale maĭ întâiŭ pentru hotarăle din uscat, ot sud Slam Ramnic, ce sânt jur-împrejur cazaliĭ dă Brăilă, cariĭ huduturĭ s'au înnoit în zilile Domnuluĭ Costandin-Vodă Brâncoveanul, iarăşĭ cu poruncă şi cu marafetul a doĭ cadiĭ, dă la Silistra i ot Gĭurğov, şi cu mumbaşir-agă împărătesc, capigi-baş[ă], şi despre partea ţăriĭ vechil dumnealuĭ Mihaiŭ Cantacuzino biv Vel Spat[a]r, când atuncĭ s'au ales şi s'aŭ încheiat, împietrit şi cu semne, cum şi cartea de hotărnicie să află la uniĭ din pamantenĭ, ce sânt cu moşiĭ în partea loculuĭ, la Slam-Ramnic; pe cariĭ i-am pornit să s afle dă faţă înnaintea dumitale. După care hotarnică iată însemnăm şi noĭ dumitale că să începe semnile din malul Siret[u]luĭ, unde iaste o movilă..., şi din movilă la Bălcevca s'au pus piatră, şi dă acolo la Zadea, la podul Ladiĭ, s'au facut movilă, şi dă acolo pă lunca în coada Tuiluiuluĭ..., şi pa drumul cel vechiu..., şi dinnaintea hodăi luĭ Sarhoş-Ali-Celebi, în musie *(sic)*, dăspre amiazăzi..., şi pă drumul Baldovineştilor din deal..., şi în locul bisericiĭ din Baldovineştĭ.., si la Movilile de la Gemenile..., şi la hodaia luĭ Sara-Suleiman, în coastele satuluĭ..., şi în potriva hodai luĭ Iochè..., şi în potriva Tunşilor din Crivit[a]..., şi în coasta Ienciĭ, dă spre Movila Dulce... Şi silıştea luĭ Siriec iaste toată rumânească şi pă locul ţăriĭ. Şi în potriva hodăi Emiruluĭ iaste o movilă ce să chiamă Leşănatul... Şi la Ivănel..., şi lângă movila Tamp[u]luĭ..., şi la hodaia Veziruluĭ sànt cincĭ gorgane: şi toate pă pământul ţăriĭ, şi vechĭ hotară..., una... în mijlocul curţiĭ hodăi Veziruluĭ, i la movila Caluluĭ... Iar de acolo înnainte

să cheamă Nisipurile, unde să numeşte la Ciulichi, şi merge pă locul ce să cheamă a Racinilor..., la satul ce să cheamă Boul..., până dă în malul şi matca Dunării. Şi pă aceste semne şi hotară dup[ă] uscat ştim că sănt acum cătevaş ciflice ale unora din dumnealor Turcii Ibrailii, şi oamenii dumnealor s'aŭ întinsu peste numitele hotară, şi ş'au fost făcut case şi îngrădituri pă pământul ţării. Aşijderea, şi oameni din hodaia Vezirului, nepăzindu aceste vechi hotară, s'aŭ întinsu şi ei în pământul ţării, făcându-şi ca la 3.000 dă case, cum şi însuţ dumneata le vei vedea; şi nu s'aŭ îndăstulat cu atăt, ci încă în hodae aŭ numai căte o casă, ca să să poată numi om dă hodaia Vezirului, iar în ţară aŭ poezit de aŭ coprinsu în trei judeţe: Rămnicul, Buzăŭ şi Ial[o]m[iţa, cale de căte 7 ceasuri jur-împrejur, făcându-şi osebit case cu damuri, unde lăcuesc cu familiile şi cu tot avutul lor, puind pricină că sănt în ţară numai pentru hrana pămăntului, încăt nu-i putem alege saŭ a-i cunoaşte: cari sănt Vizireni şi carii sănt oameni dă ţară. Dup ă] această mai înştiinţăm dumitale că, acolo unde să sfărşăsc semnile şi hotarăle din preajma cazalii Brăilii, până în matca Dunării din sus, adecă pă pământul ţării, sănt trei sate, între Dunăre şi între balţile ţării, din cari Stoineştii şi Frecăuţii, acele pămănturi era slobode şi moşie a mănăstirii Văcăreştii, care să cheama Berteasca, şi, pă vremea ce au stătut Domn mai sus pomenitul Costandin-Vodă Brăncoveanul, cu voinţa Mării Sale s'aŭ fost dat sătenilor odae Chioŭ dupeste Dunăre, să le fie numai pentru păşunea dobitoacelor. Iar dă doi trei ani în coace, strângănd oamenii de ţară, i-aŭ făcut sate, şi i-aŭ numit pă unii Stoeneştii, cari ii stăpăneşte subaş ot Daia-chioiu, şi pă alţii Frecăuţii, cari îi stăpaneşte Voivoda ot Dăeni, şi cu puţin mai jos, tot între acele bălţi, la Ostrovul ce-s chiam[ă] Măcuroia, pă moşiia Pecineaga i Bălbanii a măn[ă stirii Arhimandritul, iaste alt sat, făcut ca de zece ani, şi să stăpăneşte de dumnealui Ibrail-Nazără; şi păna acolo iaste Dunărea hotar cu Ţara-Rumânească.» Cer dărîmarea caselor şi alegerea hotarelor. Să se alipească iar la pămăntul ţarii» şi patru ostroave: «al Predii, al lui David, al lui Izmene-Rele i Botul».

‹Din sus, iaste judeţul Ialomiţiĭ, care dă cu căpătăiu luĭ tot pă matca Dunari; în care sănt pe margine aceste moşiĭ›: ale Sf. Ioan din Bucureştĭ, manastirea Slobozia luĭ Ienachi, Cotroceniĭ, Căşcioarele, ale boerilor Brătăşanĭ, Banuluĭ Creţulescu «şi megieşăştĭ , a mănăstiriĭ Colţiĭ, a mănastiriĭ Argeşul, a Banuluĭ Dudescu, Tămbureştiĭ Brancoveanuluĭ , a manastiriĭ Plumbuita, a mănăstiriĭ Dealul, a episcopieĭ Buzăuluĭ, a Raduluĭ-Voda, a Banuluĭ Creţulescu, iar a Vorniculuĭ Racoviţă, a Vorniculuĭ Pîrvu Cantacuzino şi iar a Colţiĭ.

Ilfov, care iar dă cu capul tot în matca Dunăriĭ . Proprietarĭ: Radu-Vodă, mănăstirea Sneagov, măn. Sf. Gheorghe, man. Mihaĭ-Vodă, Dumitrachi Kuset, Viforăta, Banul Dudescu, Costandin Tăuşan, Vistierul Mihaiu Cantacuzino, Costandin Bălăceanu Şătrar, «Olteniţa Vistieruluĭ Mihaiu Măgureanul i a luĭ Mihaiu Popesc[u Clucer›, mănăstirea Pantelimon, Mihaĭ Clucerul Popescu, mănăstirea Cotrocenĭ, Crăngul Iudeĭ, al Marii Popeascaĭ .

Vlaşca, «pe care sta şi hasul Giurğov[u]luĭ . Proprietarĭ: Mitropolia, manăstirea Mislea, Ianache Mardagiu, Vornicul Racovită, manăstirea Sf Gheorghe, Cotrocenĭ (un ostrov luat de Silistra-Nazără), manăstirea Lipnicul, mănastirea Sf. Ioan, Sf. Gheorghe, «Marotinul luĭ Theodorache parcălabul», Daia a Căşcioarelor (Giurgiuveniĭ fac ‹leasa»). ‹Avem drumul Banuluĭ, ştiut de oamenĭ bătrănĭ. Maĭ departe: Serdarul Nicolae Obedeanu, Nicolae Brătăşanu, «doftorul Dumitru›, Radul Motroc, Stolnicul Ştefanache, mănastirea Colţiĭ, Stăneştiĭ călaraşilor ot Odivoe», Paharnic Iorgache: la care moşie cela ce iaste stăpăn ciflăculuĭ Flămanda, din has, facand căşărie peste hotar, in ţară, acum face şi acel pămănt iar ca dă Flămănda; iar hotarul îl ştie şi însuş dumnealuĭ Sardaru Nicolae Obedean, ce-l avem rănduit lăngă dumneata»; Sf. Panteleimon, Radu-Vodă: «s'au întins Ismail-Aga robul luĭ Bostan-Oglu, peste drumul Banuluĭ, în ţară, de ş'au făcut case în sat, şi de acolo mult încoace, în tară, au coprins nişte livezĭ de făn, de le coseşte însuş dumnealuĭ Bostan-Oglu, şi nu dă nimuluĭ nimic ; mănăstirea Găisenĭ: ‹iaste împresurată dă Hagi-Hasan Ciflic-Chehaiasăĭ, facănd şi sămănaturi apururea peste

hotar, la deal›; Banul Herăscu, Cotrocenii și Domnița Balașa.

Teleorman. Proprietari: Ioniță Bălăceanu, mănastirea Comana, Paharnicul Nicolache (viile Șăștovhilor»; josul bahcelii lui Bostan-Oglu›), moșiia Judecii a Medl. Gheorghe, iar Banul Herăscu («grinduri»). «S'au pus dumnealui ghiumbrucciu ot Siștov și au tras oameni din satul numitului boerului Fierascul, și i-aŭ salașluit acolo, începând a-l și numi acel ostrov Geancustaran»; Cotrocenii, Banul Costandin Crețulescul (citate «condicile țării). La Chichineț, în ostrov, e usurpare a celor din Șiștov. ‹S'au pus un Hasan-Baș[a] Mutaful[1] ot Săștov și aŭ înfipt niște sălcii în chip de hotar, și stăpânește el acel codru de loc, încă îl și numește de moșie a lui.» Altă moșie a Banului Crețulescu. Din grădiștea copacilor și până în grădiștea plopilor.» Proprietari: Stolnicul Ștefanache, Radu Gulianò, Comis Radu Slătineanul, iar Banul Crețulescu, Văcareștii, Bujoreanul («pă lănga Suraia până în Troian, și acolò să sfarșăsc moșăile ce le avem pa margine la acel județ›).

Olt: «pă care stă și hasul ot Cule, care să înjugă, și dă jur împrejur ne hotărăm în uscat, și avem hotar bătrân și vechiŭ drumul ce-i zic iar al Banului; care dăosibește pământul țării dă al hasului, și iaste moșiia Șărgaceoa... Pă lângă satul Hodaia, ce iaste ciflic a lui Ibraim-Agheș, Tufecci-Oglu... În poalile dealului iaste o biserică... Groapa vii... În mijlocul dealului să împreună moșiia Șăgarcea cu moșiia Putineiul Stolnicului Nic[o]lae Știrbeiŭ, unde să ajunge și moșiia Smeia a mănăstirii Vacareștilor. . De la vre-o trei ani încoacea s'au și întinsu dumnealor, dă aŭ impresuratu, trecând peste drumul Banului, da s'aŭ făcut case... O biserică ce iaste pă pamăntul țării aŭ încunjurat-o cu case lăcuitorii din Carale, sat dăn has, dă aŭ rămas biserica la mijloc.› Notă la urmă: Cu măzăliia Mării Sale Ștefan Mihaiŭ Racoviță Voevod țării nu i aŭ rămas sinet din partea numitului

[1] Mutavelı.

Agă. Dumitrache vt. Logofătu și epitrop mănăstirii Stii Panteleimon [1]». — F° 274 V° și urm.

83. 2 August 1766. Scarlat-Vodă scutește niște vii de «slujbașii vinăriceri, fiind-că acel popor însumi Domniia Mea cu hrisov l-am afierosit sfinteĭ mănăstiri [Panteleimon]». — F° 278.

84. 4 Ianuar 7275 (1767) Costandin biv vtori Comis arată că i s'a plătit în sfîrșit de epitropul spitaluluĭ Panteleimon suma datorită pentru o cumpărătură făcută de Grigore-Vodă. Costandin era ginerele luĭ Grigorie Grecean[u] biv Vel Vornic. — F° 77.

85. 15 Septembre 1767. Hrisovul luĭ Alexandru Ghica pentru Panteleimon. Marturĭ: Fiul Grigorie și boieriĭ: Ianache Hrisoscoleul Vel Ban, Dumitrașco Racoviță Vel Dvornic de Țara-de-sus, Nicolae Dudescul Vel Dvornic de Țara-de-jos, Dimitrachi Ghica Vel Spatar, Părvul Cantacozino Vel Logofăt, Badea Știrbeiu Vel Vistier, Ianache Vel Postelnic, Ianachie Văcărescul Vel Clucer, Mateiu Crețulescul Vel Păharnic, Ianachi Muruz Vel Comis, Iordache Caragea Vel Stolnic, — Vel Pitar. Scrie popa Florea, dascalul de la școala domnească ot Sf. Gheorghie cel Vechiu. — F° 406 V°.

86. 1785. «Stan unchiaș, sin Ion torcător, arată că tatăl său, Tărșorean», «avea case aproape de hotar, și langă casă avea și ogradă; care ogradă o lungise tată mieŭ puțintel și pa moșiia Herăsculuĭ, și vinea un Leica isprănicelu Herăsc[u]luĭ și lua tătăne-mieŭ dijma căt i să făcè partea luĭ ..

[1] E Dumitrachi Varlam, cronicarul. V. Iorga, *Istoria lit. rom.*, II, p. 108 și urm. Într'un act din Novembre 1772 (fol. 280), el e, în adevăr, calificat de «Dimitrache biv Vel Medelnicer epitropul». La 1-iu Maiu 1790 e numit «epitropul biv Vel Stolnic Dimitrache». — Pe f° 327 se spune, după hrisovul pentru Panteleimon al luĭ Alexandru Ghica. «Acest hrisov al Măriei Sale răposatului Alexandru Ghica Voevod, ce iaste întărit de Măriia Sa Alexandru-Voda Ipsilant i da Măriia Sa Mihaiŭ-Vodă Suțul, din Domniile d'întăiu, i dă Măriia Sa Nicolae-Vodă Mavrogheni, găsindu-se netrecut într'aceasta condică a mănăstirii Sfantuluĭ Panteleimon în epitropiia Cluč[e]ruluĭ Dimitrache, dup[a m]artea dumnealuĭ s'au trecut, în epitropiia dumnealuĭ Vornicul Ioan Florescul, de mine, 1799, Mart Dimitrache Log[o]fat». Cf. și vol. III, p. 69 și urm.

Bătătura morii Tărşorean[u lui cei vechi, şi păn bătătura Simii Sitarul. . . Spre nemiezi, pă un drum vechiu». — F° 154.

87. 28 Februar 1785. Stan sin Nica dogar», fiul isprăvnicelului de pe «Deduleasca», arată hotarele. «Drumul sării.» Unchi-mieŭ Sima Sitarul.» — F° 154.

88. 20 Novembre 1785. «Stan mătăsar» face mărturie pentru «Deduleasca», de la «Banu Herăsc u]», trecută la spitalul Pantelimon. E înjugată» cu alta. «Muchea unui privăluş.» «Ograda unui Ion torcătoriului.» Lăngă Cărămidării.» «Drumuleţ vechiŭ ce vine de l[a] mănăstirea Tărşorului.» «Eŭ fiind dinceputul mieu vechiu Tărşorean, în vreme când era moşiia slobodă, o stăpăneam noi Tărşoreni, şi pentru aceia ştiu pă unde stăpăneam noi şi pă unde stapănea Banu Herăscu.» Marturi: un Grec, un pîrcălab, un căpitan. — F° 154.

o 89. 28 Mart 1793. Alexandru Moruzi, «pentru fumăritul dupeste Olt, care iaste mila ospitalurilor *(sic)* ot Sti Panteleimon». Se iea, «atăt în oraşul Craiovei, căt şi în targurile şi oraşăle din cinci judeţe», «afară din Sfănta Mitropolie, episcopiile, mănăstirile cele mari, şi afară din dumnealor veliţii boeri; care iaste vechiu obiceiŭ dă a scuti căte o pivniţă, şi afară din cei ce vor avea prăvălii saŭ cărčume. Să aibă a lua fumăritu însă, dă prăvălie sau cărčumă mare, pe t[l] 5 p[l] i bani 6, i dă prăvălie sau da cărciumă dă a doao mănă pe t[l] 2, 96, şi dă prăvălie saŭ cărciumă mai mica po t[l] 1 i bani 48, dup[ă obiceiŭ, iar mai mult nu, că să va pedepsi; iar căţi sudiţi ai streinilor Curţi ţin cu chirii prăvălii, fumaritul acelor prăvalii să şi-l ià fumarul dă la stăpănul prăvăliilor. F° 281.

90. Pe la 1794. «Aicea să însemnară popoarăle cu dealurile lor i numele celor ce aŭ vii deşchise într'aceste dealuri, până acum, la l[t] 95, şi au plătit vinăriču la mănăstire, cum în gos arată. . . Poporu Coteştii: cei din dealul Calicul, adică Radul Beteagul, etc. Cei din dealul Goleştii dă sus. . . Cei din dealul Sluţii. . .» — F° 284 V°.

91 «Predoslovie către iubitorii de Hs. creştini, încă şi istorie pe scurt pentru zidirea a acestui sfănt schitu Lespezile,

sud Prah[o]v[a], la cursul anilor 1687. Se zidește de Parvul Cantacuzino Vel Spatar. În 1788, «s'au abătut o seama de oștĭ turceștĭ pe Praova, și s'aŭ suitu dintre dinși și la schitu, și aŭ prăpăditu ce aŭ fost totu, și altu ceva nu au rămas, fără numaĭ zidurile pustiĭ și sfăntul järtfelnic, pănă în temelie răsipitu, și de toate sfintele slujbe lipsitu, pănă la anul 1793 , cînd starețul Savva începe a-l reface. «Iar la anul 1798, Iulie 1, silitu fiind eŭ, mult păcătosul, de fericiți ctitorĭ, de dumnealuĭ coconul Dinul Cantacozino Vel Paharnic și de dumnealuĭ Iordachi Cantacuzino Vel Paharnic[1] și de dumnealuĭ Ioann Florescul Vel Dvornic, epitropul, ca iarăș să viu la schitu, fiind-că eŭ mă dusesem la mănăstirea mea, ce să numește Neamțul, la Moldova», află tot stricat. «S'au scris ačastă predoslovie la anul 1799, Mart 1, de mine, zmeritul Sava, starețul acestuĭ schitu.

[1] V. *Despre Cantacuzini*, pp. CLVII-VIII

XIII.

DOCUMENTE DIVERSE.

I. Cîteva documente mai mult ardelene de la un prieten din Dej

1. «† Mlstieiu bjieiu Io Radul Leon Voevod i gspdn. Pişem gsdvmi voo sluj[i torilor şi voao ţeranilor. Catră acasta fac în ştire Dumnii Mea, pre unde se vor tămpla a veni ceştĭ 3 Ungurĭ cu 4 caĭ, oameniĭ lu Craĭ, viindu de la Odriĭ, şi să meargă în Ţara Ungureasca, să aveţ a-i grij i' de bucate. Şi s aveţ a-ĭ lăsa sa treac ă] cu pač'e. I sam reč gdvmi. Pis Iun 9, l[t] 7176 [1668].

Monograma şi pecetea mică pentagonală, cu vulturul cu cruce 'n plisc, între soare şi luna. Pe V°: Ado fel veliseol valo czedulák es Nyolak az osztozasben. Nro. 5[10].».

2. «Milostiv[e] şi lum[i nate Doamne, să fiĭ Măriia Ta să-nătos. † Jaluescu Marii Tali pe un om, un Guran, că, fiind el păcurariu cu mine, şi au tăet pe 2 păcurarĭ bărsăneşti de la un munte din Măiuruş, cumpărănd acel munte depreun[ă] cu aceĭ Bărsanĭ, şi au fugit în Ţara Unguf escă, şi aŭ venit Bărsaniĭ, şi ne-ŭ luat 66 oĭ pentru fapta aceluĭ Ioan Păcurar, şi ne-ŭ maĭ luat şi 1 iapă cu străjnic, tot pentru acè pricin[ă], şi acum el şed[e în Ţara Ungurască, şi eu am rămas sărac pentru dănsul. Mă rog Mării Tale de o lum i nat ă carte a Mării Tale la Domnul de Ţara Ungurască ca să-m fac[ă] dreptat[e] cu acel Ion, să-m împlinască, să nu rămăiu saracu. Robul Mării Tal e] Mihila Călbaz din Bistriţă, ot Ţinutul Suceviĭ[1].»

3. «Noĭ birău în treba Ia pă miĭ din ços Biriĭ de mijloc, sca *(sic!)* din Scaunul di Čucul de sus din Săntumas, Tămaş Ianuş, om slobod, însă din Scaunul Gĭurgeuluĭ, di Alfalo, Ceto Mi-

[1] Acest rînd e adaus de alta mînă. Scrisoarea e f arte îngr jită Nici- adresă, de şi a doua foaie e liberă.

haĭ, om slobod, dăm ştire cuĭ i să cade, 1726, Sevte. 23 dnii, ne vine noo înnainte un Molduvan, Vasilie Giucuvanul este numele, la cinstită Curte dumisale ğupănuluĭ Apafi Şandăr: au început Vasile Gicovanul a să ruga la ğupănul Apafi Şandăr să nu-l les[e] nicĭ pe dăns[ul], nicĭ pe Ştifan Cucoş. Zis jupănul Apafi Şandăr: eŭ într'acie nu m'oĭ băga, că aceĭ o trebă mare, tu-s atămeştĭ aice, iar măne-poimăne veĭ merge în Moldova pentru atăta cătare ce cată; apoĭ să cazŭ în grumaziĭ miĭ. După acie Vasile Gicovanul a căzut în genuche şi aŭ rădicat mănule în sus, şi iară aŭ început a-s ruga şi a să ğura şi a săruta pole ğupănuluĭ, luĭ Apafi Şandăr, cum că nu l-a lăsa de smi[n]teală, el a hi pentru Ştefan Cucoş chizeş, că pentru dănsul or hi alt meniĭ şi pentru 1.000 de florinţĭ. Gĭupănul Apafi Şandăr i s'aŭ făcut milă şi aŭ dat măna eĭ, unul, alaltul, ş'amăndoĭ cu ğupànul Apafi Şandăr, şi cu birăi, făcură tocmală înnainte dumnilor sale, pentru Ştefan Cucoş: de n'a me[r]ge la ğudecată, să pote prinde pe Gicovanul orĭ ma[r]ha luĭ; el s'aŭ arătat şi s'aŭ apucat de grumaz şi aŭ zis: să-l ferescă Dumnezeŭ de una ca acie, şi, ce are, încă să è dumneluĭ tote, căcĭ lucru, înnainte birăilor, aşè s'aŭ isprăvit. Pentru acie scrisori nostră cu tot o tărim, şi sufletele nustre, şi o pecetluim.

Tămaş Ianuş [pecete]. Ceto Mihaĭ.

Cum suis veris originalibus fideliter comparatae et exinde translatae.»

4. † «Mărturiia întăĭ: precum să-s ştie cu adevarat precum ğupănul Abafi Laslo aŭ fostŭ prins pre Ştefan Cocoş şi l-au fostŭ pus în gros la ğudeţu, şi ar fi fostu prinsu şi pre Vasile Vicovanul, de nu i-ar fi pus pentru dănsul Abafi Şandor, şi i-ar fi spăndzuratŭ pre amăndoĭ, iar dumnealuĭ Abafi Şandor din grosul vornicilor l-aŭ scos.

Şi iar să-s ştie precum şi a doao-ră ğupănul Apafi Şandor l aú scos dăn grosul Vornicilor, cum că i-aŭ fostŭ aflatu ğudecata asupra chijăşii luĭ Abafi Şandor, pentru 200 şi cindzečĭ de leĭ, şi s'aŭ apucat cu mar[e] ğurămăntu Ştefan Cocoş înnaintea ğupănuluĭ Abafi Şandor cum că nu va fi păgubaş dumnealuĭ de spre dănsul, iar Abafi Şandor s'au apucatŭ,

cu toată moşiia şi vecini dumisale, precum nu va fugi Ştefan Cocoş. Şi Ştefan Cocoş aŭ fugit, şi ğudecători vor să plinească din moşiile şi vecini dumisale pentru acele 200 şi cindzecĭ de leĭ; iar Abafì Şandor mult aŭ îmblat şi aŭ chieltuit pentru Ştefan Cocoş şi pentru Vasile Vicovanul.

Mărturiia întâĭ: Cosma, martor, boerinaş, om de cindzăcĭ şi patru de aĭ, pus şi ğuratŭ şi cercatŭ, au mărturisit cu adevăratŭ cum că ğupănul Abafì Laslo l-aŭ fostŭ prinsu pre Ştefan Cocoş şi l-aŭ pus în gros la Vornič, şi de acolo iar l-aŭ scos Abafì Şandor pre Ştefan Cocoş, pre chiejăşiia dumisale, şi eŭ Cosma martor l-am luat în chiejăşie pre Abafì Şandor, şi Abafì Şandor s'aŭ zălojit toată moşiia şi vecini dumisale precum, de ar fugi Ştefan Cocoş, să-ĭ iaŭ moşiile şi vecini, lăudându-să Abafì Laslo pe mine cum că, dă nu voĭ aduce pre tălhariŭ de faţă, mi-aŭ pune ştriangul în grumadzi mieì «şi, de mi-eĭ da şi un sac de ban[ĭ], tot te voĭ spăndzura, nefiind tălhariul faţă». Şi iar ştiŭ cu adevarat că şi a doao ğudecată l-aŭ aflat iar spre închisoare, şi Abafì Şandor l-aŭ luat iară în chiejăşie dereptŭ 200 şi cindzecĭ de leĭ, să plinească de la dumnealuĭ, de va fugi tălhariul Ştefan Cocoş; iar Ştefan Cocoş s'aŭ apucat că, de ar rămânea păgubaş Abafì Şandor, să plinească de la dănsul, de la Ştefan Cocoş. Şi iar mărturisăscu că, de n'ar fi îmblatŭ şi de n'ar fi chieltuit Abafì Şandorŭ, tot l-a fi spăndzurat.

A doao mărturie: Neculae Gheorghie, boerănaş, om de 40 de anĭ, chiemat, ğurat şi cercat, mărturisăşt[e] precum au mărturisit Cosma Martonŭ, toate cuvintele, «şi eŭ n'am fostŭ chijeş, pentru dănsul, eŭ am fost vătaman, şi aŭ fost şi la casa mea Ştefan Cocoş».

Mărturiia a treia: birăŭ Petră, om de 40 şi 6 de anĭ, chiemat, gurat şi cercat, mărturisăscu precum mărturiseaşte a doao mărturie, Neculae Gheorghie, şi eŭ am fostŭ părgariu şi l-am păzit la casa vătămanuluĭ şepte dzile pe Ştefan Cocoş. Aceste treĭ mărturiĭ săntŭ den Čucul den sus, dentr'un sat: Ianefalaŭ.

Mărturiia a patra, Neculae Čatău, om de 30 şi 6 de anĭ, den Čucul den sus, den satŭ den Săntu-Tamaş, chiemat, ğurat şi cercat, mărturisăscu precum mărturisăscu şi ceĭ de'ntăĭ.

Mărturiia a cincia: Ion Curcău, boerănaş, om de cinčdzăč de anĭ, den Čucul den sus, den satŭ den Săntu-Domocoş, chiemat, ğuratŭ şi cercatŭ, am audzit aşia precum Abafi Laslo l-aŭ fostŭ pus în gros pe Ştefan Cocoş, iar Abafi Şandor aŭ chieltuit multŭ şi l-aŭ scos pre Ştefan Cocoş.

Mărturiia a şiase: Boito Benedec, boerănaş, om de 40 de aĭ, den Čucul den sus, den satŭ den Săntŭ-Domocoş, mărturisăscŭ precum mărturiseaşte şi al cincia mărturie.

Mărturiia a şeptea: Gheorghie Boroş, boerănaş, om de 40 şi 2 de anĭ, chiemat, jurat şi cercat, mărturisăscu ca a cincia mărturie.

Marturiia a opta: Matiaş Bodor, boiar, om de 40 şi 1 de anı, den Čucul den susu, den satŭ den Danfalăŭ, chiemat, ğurat şi cercat, ştiŭ cu adevărat cum că Abafi Laslo aŭ părătu pre Ştefan Cocoş, şi aŭ fostŭ şi în temniţa Mării Sale luĭ Pátchi David, în Ciceŭ; de acolo l-aŭ adus la casa de ğudecată în Sepsiz, şi pe mine m'aŭ pus chiejeş pentru 200 şi cincĭdzeč de leĭ Abafi Şandor, pentru Ştefan Cocoş; atuncia îl căuta spre moarte în ğudecată pre Ştefan Cocoş. Acolo m'am lepădat eŭ de chiejăşie, şi s'aŭ pus în locul mieŭ chiejăş Toma Bălaş, del[a] sat de Večarsu; şi ştiŭ cu adăvărat cum că Abafi Şandor aŭ ostenit multu şi aŭ chieltuitŭ pentru Ştefan Cocoş.

Gĭudecata ce i-aŭ făcut în Septviz, în 18 dzile ale luĭ Martie, la leat 1727 (҂АЗКЗ). Gĭupănul Abafi Lazlo den Săntŭ-Tămaş, ca un boer şi părător, întăĭ aŭ părătu la ğudecată un om prinsu den Moldova, anume pre Ştefan Cocoş, care aŭ fostu suptu măna dumisale luĭ Abafi Şandru: trecănd cu alţ Rumăn[ĭ] pe denainte porţi luĭ Abafi Laslo, acestu Ştefan Cocoş aŭ bătut pe Abafi Laslo, şi l-aŭ datu de păru, şi l-aŭ călcat cu pičoarele pănă l-aŭ amestecat în sănge, şi l-aŭ făcut şi beţiv.

Pentru acestu lucru s'aŭ făcut gudecată, şi aŭ mărturisit cu mărturiĭ adevăratŭ Abafi Laslo, şi ...ŭ închinat gloabă 20 şi 5 de leĭ: iar, fiind boeriŭ, o sută de leĭ, afară din bătaie, numaĭ căce aŭ sărit asupra luĭ; iară, pentru durerea şi chieltuiala şi ruşinea, precum aŭ rădica[t] cu sufletul luĭ.

5. «Parie. — † Adecă eŭ Miro[n] din Bicazu, și cu toțĭ oameni din Bicaz, care maĭ ĝos ne vom numi, făcut-am mărturiia noastră la măna luĭ Toader Gărbea din Țara Ungurească, precum să-s știe că, avănd no[i] ĝudecată innai[n]tea dumnisale Spătar Alista[r]hi, dipreună cu Toader Gărbea, pentru niște datorie ce ĭ eram noĭ datorĭ luĭ Toader Gărbea; pentru care pricină aŭ adus carte de la D[o]mnie, la d[u]mnealuĭ Spăstar *(sic)* Aristahi, ca să ne ĝudece, și, luîn[d] dumnealuĭ sama, s'aŭ aflat datorie, că, perindu-ne 84 de oĭ, am început a le căuta, și, vind a treaia zi la oile luĭ Toader Gărbea, ne-am cunoscut oile noastre în oi[le] luĭ și, ceră[n]du ca să ne [dea] oile, el n'aŭ vrut să ni le dea, și acum, la ĝudecată, dăndu-ni-l[e] dumnealuĭ Spătar Arista[r]h, ca să ne plătească acele oĭ, 84, cu pripași lor, de 9 anĭ, și l-am pus la închisoarea: aŭ căzut lugămi[n]te la noĭ ca să ne împăcăm. Și, priimi[n]du și noĭ, ca să ne împăcăm, ne-aŭ lăsatu el 80 de leĭ din datoriia ce-ĭ eram noĭ datorĭ pentru acè 84 de oĭ. Și, pentru ca să să știe că ne-am împăcat și ne-a[m] așădzat noĭ între noĭ, am dat aĉastă mărturie a noastră la măna luĭ Toader Gărbea, precum că, or noĭ de ne-am maĭ scula la v'o ĝudecată, or el, pentru aĉastă pricină, să fie de rușine și să nu să ție în samă la nice o ĝudecată. Iară, pentru alt ban, ce aŭ avutu datorie dreaptă la Toader Țifuiŭ din Găcina și la Anton Sofiian, i-aŭ plinit toțĭ deplin. Și, pentru ca să să știe că ne-am așăzat noĭ între noĭ, am dat mărturiia noastră la măna lu Toader Gărbea, și, pentru ca să-s crează, noĭ am pus și degetele.

Eŭ Miron ot Bicazu. 7241 [1732],
Eŭ Bontea Vătăman. Noemvrie 10.
Eŭ Gligoraș snă Miron.
Eŭ Ion Muteanu.»

6. «Necula Turcul. — Întrebarea d'intăĭ. Știĭ adevărat, cănd aŭ eșit din Moldova de aŭ venit cu șăzutul aicĭ în Čuc, n'aŭ avut nimic, aŭ fost vecin din strămoșĭ la dumnealuĭ cinstitulul *(sic)* și de mare neam Apafi Șandru; din Moldova venind, l-aŭ pus dumnealuĭ scutar; suptu măna dumnealuĭ s'aŭ îmbogățit;

din dajdea împărătească încă l-aŭ scutit dumnealuĭ jupănul Apafi Şandru; i-aŭ ernat toate vitele cu fănul dumisale dumea[luĭ] jupănu Apafi Şandru?

A 2 întrebare: cine ştie avănd multă pagubă, cu alţĭ stăpănĭ dinpreună, şi n'aŭ plătit nimăruĭ?

A 3 întrebare. D'ačasta cine ştie, că i-aŭ furat oĭ şi capre multe, cum întru acestŭ anu 1754, mănănddu-le în Moldova, şi pe alţi i-aŭ şălat?

A 4 întrebare: dar alta tălhărie spue cine ştie?

Mărturiia d'intăĭ: nemiş din Čucul de sus, din Săn-Tămă, Čoc Peter, 61 de anĭ, întrebăndu l, l-aŭ ğurat, aŭ mărturisit aşa: Ştiŭ adevărat, cănd aŭ eşit din Mold[o]va, n'aŭ avut nimic; ačasta încă ştiŭ că, la dumnealuĭ fiind, aşa l-aŭ slujit şi tată-săŭ, Dumitru Turcul. Ačastă încă ştiŭ, că l-aŭ pus dumnealuĭ scutar; apoĭ ş'aŭ făcut vite: pănă atuncea n'aŭ avut nămic. Ačasta încă ştiŭ, că totdeauna l-aŭ scutit de dajde, fiindu-ĭ scutar. Ačasta încă ştiŭ, că, şi iarna şi vară, tot într'un loc au fostu cu ale dumnisale. A 2. Ačasta încă ştiŭ, că multă pagubă au avut dumnealuĭ, cu alţĭ stăpănĭ dinpreună; şi l-au chemat la samă, şi nu aŭ ştiut a da seamă. A 3. Ačasta încă ştiŭ, că capre multe aŭ mănat, dar nu ştiŭ căte aŭ fostu.

A 2 mărturie, tot din Scaunul ačasta, Frenţi Petrea, omu de 48 anĭ, l-am ğurat, precum cel d'intăĭ, din toate. Ačasta încă ştiŭ că au eşit din Moldova, şi iar aŭ întrat.

A 3 mărturie, tot din Scaunul ačasta, din sat din Săn-Tămaş, Şichet Imbrea, 63 de anĭ. Eŭ nu ştiŭ: avut-aŭ v'o vită aŭ nu, că eŭ nu le-am prea cunoscut pe N[i]colae Turcu, dar pe tată-săŭ, pe Dumitru Turcul, l am cunoscut că totdeauna l-aŭ (la) slujăt; ačasta încă ştiŭ, că el la dumnealuĭ Apafi Şandru i-au mănat capre multe; dar nu ştiŭ cătă samă aŭ fost. Ačasta încă am auzit, că dumnealuĭ Apafi Şandru au avut multă pagubă, cu alţiĭ dinpreună, şi n'aŭ dat sama.

A 4 mărt[u]rie, tot din Scaunul ačasta, din Săn-Tămaş, Gherghel Gabor, om de 59 de anĭ, mărturiseşte aşa: ačasta ştiu, cănd aŭ eşit Neculae Turcu din Moldova, n'aŭ avut nimic, ci aŭ începu[t] a sluji prin munţĭ; ce aŭ slujit şi ce n'aŭ slujit, nu ştiŭ; şi aŭ venit în urmă la dumnealuĭ ğupănu

Apafi Şandru, şi aşa aŭ început a-ş spori vitele. Ačasta încă ştiŭ că, vite ce au avut, tootu cu ale dumealuĭ le-aŭ ţinut, şi iarna şi vara. Ačasta încă am auzit, că multă pagubă aŭ avut, dinpreună cu a[l]ţĭ stăpânĭ, şi samă n'aŭ dat nimuruĭ. A 3 întrebare: în am auzit că aŭ mănat capre multe, ale dumnealuĭ Apafi Şandru; dar nu ştiŭ căte au fostŭ: n'am văzut.

A 5 mărturie: Gavril al luĭ Gherghel Gabor, maĭ mic, om de 36 de anĭ, mărturiseşte aşa tootŭ ca şi a patra mărturie, de toate.

A 6 mărturie: Bărbaş Şandru, omu de 63 de anĭ, mărturiseşte aşa: Eŭ nu ştiŭ, când aŭ venit din Moldova, avut-a ceva, aŭ n'aŭ avut; dar ştiŭ că l-aŭ pus dumnealuĭ Apafi Şandru scutar; aşa aŭ ceput a să luoa înnainte; dar ce aŭ avut şi ce nu, nu ştiŭ. Ačasta încă ştiŭ, că tot sup măna dumnealuĭ aŭ fostu, şi tată-său încă l-aŭ slujit. Ačasta încă şti[ŭ], că i-aŭ mănat capre multe, dar căte aŭ fostu, nu ştiŭ.

A 7 mărturie: Toader al luĭ Barbu, maĭ mare omu, 68, mărturiseşte aşa: N'a văzut, cănd aŭ eşit din Moldova, avut-aŭ v'o vită a[u] nu, că eŭ nu l-am văzut cu ochi, pănă nu l-aŭ adus dumnealuĭ de l-aŭ pus baču: acolo s'aŭ deşteptat; ştiŭ că de acolo au fostŭ vecinĭ. Ačastă încă am auzit, că aŭ mănat capre multe ale dumnealuĭ Apafi Şandru.

A 8 mărturi[e]: Stan al luĭ Barbu, om de 33 de anĭ, mărturiseşte aşa ca şi a şapt[ea] mărturie, de toate.

A 9 mărturie, din Čuc, din Sănt-Dumucuş, Şimo Gabor, n. om, mărturiseşte aşa: eŭ ştiŭ cănd aŭ venit Neculae Turcu, n'aŭ avut nemic; aşa încă şti[ŭ] că aŭ fost vecin dumnisale Apafi Şandru. Ačasta încă ştiŭ, că l-aŭ pus dumnealuĭ scutar, şi aşa aŭ început a să looa înnai[n]te. Alta, încă ştiŭ că, la samă, cănd a vrut ğupănul să dea seamă, n'aŭ dat seamă, nicĭ n'aŭ plătit nimuruĭ nicĭ un potor. A 3, ačasta ştiŭ că a mănat capre multe, dar nu ştiŭ căte aŭ fost.

A 10: Gheorghe Butunoiŭ, omu 38 anĭ, aşa mărturiseşte ca cel din sus.

A 11: mărturie, om de 34, Şimo Dumitru, mărturiseşte ca cel de al 9.

A 12 mă[r]turie: a lu Mihaiŭ Ion, omu de 40 de anĭ, măr-

turisește: că am auzit de alțĭ, cănd aŭ eșit din Moldova, pe nume Turcul, atu[n]cĭ n'aŭ avut nemic, numaĭ aŭ început a sluji pe dumnealuĭ ğupănu Apafi Șandru: așa s'aŭ imbogățit. Aîncă știŭ că de acolo aŭ fost vecin, și pe tată-săŭ l-am apucat a sluji; la dumnealuĭ am auzit că i-aŭ mănat vite multe.

A 13 mărturie, din Sănt-Dumocuș, Petrea Cojocariŭ, om 41 de anĭ, mărturisește ca și cel de al 12.

A 14 mă[r]turie, Bărăbaș Bucur, din Snttá-Tămaș, om 36 anĭ, mărturisește: știŭ, cănd a venit Necula Turcul din Moldova, nemică n'aŭ avut; ačasta încă știŭ că au fostu vecin de uric la dumnealuĭ Apafi Șandru. Ačasta încă știŭ că vitele le-aŭ erna[t] tot dumnealuĭ cu fănul dumnisale. Ačasta încă știŭ, că aŭ [a]vut dumnealuĭ Apafi Șandru multă pagubă întru acest anu 1753, și la ceialalțĭ stăpănĭ aŭ avut multă pagubă; la nimenea nicĭ o samă n'aŭ dat, nicĭ n'aŭ plătit. Ačasta încă știŭ, că aŭ mănat capre multe, dar nu știŭ căte aŭ fost.

A 15 mă[r]turie: Dumitru a lu Trifan din Sănt-Dumocuș, om de 43 de anĭ: eŭ știŭ, cănd aŭ eșit din Moldova Neculae Turcul, cănd aŭ din *(sic)* nu știŭ să fie avut v'o vită aŭ ba; în urmă aŭ slujit la Paleŭ; acolo încă nu i-a plătit nemic; apoĭ dumnealuĭ Apafi Șandru l-a dus înlăuntru, și l-au pus la oĭ; acolo aŭ dobăndit ce aŭ dobăndi[t]; știŭ că tot acolo aŭ sluji[t]; ačasta încă am auzit de la stăpănĭ care aŭ fostu cu dumnealuĭ, stăpăni dumnealor stăpănĭ, încă aŭ avu[t] pagubă multă, samă n'aŭ putut luoa, ni[ć] dumnealuĭ, nicĭ stăpăni. Ačasta încă am auzit, că aŭ mănat capre multe ale jupănuluĭ Apafi Șandru.

Aceștĭ oame[nĭ] maĭ sus scriș cu ğurămăntu sufletește aŭ mărturisit.

Nemiș di Čucul de sus: Betea I[m]brea, din Săntŭ-Tamaș, ğurat Scaunuluĭ.

Din Čuc, din Săn-Tămaș, Tomaș Frenți, ğura[t] al satuluĭ.

II. Documente particulare comunicate de d. Gr. P. Olănescu.

1. Bucureştĭ, 8 Ianuar, şi «del[a] Adam curărea anilor, văleat 7135» (1627). Alexandru-Vodă, pentru «jupăn Ivaşco ce aŭ fostŭ Dvornic-Mare», dîndu-ĭ moşia «în Tohan, însă partea lu Mihilă Armaş». Ivaşco o cumpărase «derept un cal bun». Marturĭ la cumpărare fusese: «jupan Grigorie Comis, şi de l[a] Bălean[ĭ] Ivaşco, şi Stroe Spătar, fečorul Hierăĭ Logofăt, şi de la Bucşan[ĭ] Staico Postelnic[ul], şi Badea Postelnic[ul], şi Vasilie Postelnic[ul]». Boierĭ: Papa Vel Vornic, Hrizea Vel Logofăt, Dumitraşco Vel Vistier, Mihul Vel Spătar, Bertolomeĭ Vel Stolnic, Pavlach[i] Vel Comis, Apostol Vel Păharnic, Costandin Vel Postelnic. Scrie Stancul Logofăt. — Traducere din secolul al XVII-lea încă. — Pe V°, o însemnare turcească [1].

2. 14 April 7167 (1659). «Io Mihail Radul Voevod», «ţie. Predo Paharnic i Luţea Postelnic», «pentru că aicea, naintea Domnie Meale, spus-aŭ sluga Domnie Meal[e] Pătraşco Cluč., pentru moşiia ce-s chiiam[ă] Făntănealel[e] şi Boziianiĭ, cum, ce iaste venitul şi dijma dupre aceale moşie, luoaţ tot voĭ, iar luĭ nu-ĭ daţ nimic, şi are şi el moşiĭ ca şi voĭ». «Să împărţiţ venitul şi dijma ce va f[i] dupre aceale moşiĭ, împreună cu el, ce i se va cădea partea luĭ.»

3. 10 Iunie 7178 (1670). Doĭsprezece boierĭ, «pre răvaşul Domno nostru Io Antonie Voevod», aşteaptă părţile o săptămînă: daŭ singuruluĭ ce se înfăţişează.

4. «Scrisoarea noastră la măna dumnealuĭ Pătraşco Capitan, cum să-s ştie că, pentru moşiia de la Făntăneaal[e], ne-m tocmit cu dumneluĭ, cănd va fi la vrem[e] dejmiĭ dupre moşie, păn nu va ven[i] feciorul dumneluĭ, să nu-s străngă dijma; ce să o străngă tooat[ă] la un loc feciorul dumneluĭ. Deč să-s străngă părtaşie, ce, cin[e] căt i s[ă] va ven[i], pre căt va avè moşie, să-ş ià. Şi s'aŭ făcut ačastă scrisoare dennainte celor 12 boiar[ĭ] cari aŭ fost luaţ să o hotărască moşiia . . .

[1] Care se explică prin faptul că actele aŭ fost în mîna boieruluĭ turcit Cozliceanu. V. maĭ departe.

Iunie 10 dn., l[t] 7178 [1670]. Preda Capitan, Dumitru Păharnic.»

5. 22 Maiŭ 7185 (1677). «Adec[ă] eŭ Ivaşco Peharnic, fečorul lu Pătru Slugeariul ot Băleanĭ, scris-am acesta al mieŭ zapis ca să fie de bun[ă] credinţă la măna dumnealuĭ unchiu-mieŭ Gherghe Banul Băleanul, cum să-s ştie că am mersu eŭ de bun[ă] voia mea la dumnealuĭ, de m'am tocmit cu dumnealuĭ dă i-am văndut toat[ă] partea mea de moşie dăn Tohanĭ, ot sud Saac, care am avut cu dumnealuĭ de'npărţeal[ă], în doao, şi aŭ căzut aceaastă moşie în partea mea, de către ceialalţĭ fraţĭ, că iaĭ aŭ luoat alte moşie într'alte părţĭ; pentru că acestă moşie iaste de la tatu nostru, Pătru Slugeariul.» Iea 8.900 de aspri. Să fie a luĭ Gherghe şi a «fečorilor dumnealuĭ». Vînzarea se face şi «cu ştirea fraţiloru mieĭ». Scrie «Iorga Logofătul». Semnează: «Ivaşco Păharnic ot Bălean[i] (pecete cu treĭ spice de grîŭ şi: «Pătr...»), Neagoe Săcuianul Vornecul, mărtorie», «S[o]cul de Băleanĭ, mărturie», «az Radul Logofăt martor Omariul» *(sic)*. — Pe V°: «Zapisul lu Ivaşco văru-mieŭ, za partea luĭ ot Tohanĭ, ce ne-aŭ văndut».

6. 14 Mart 7195 (1687). Şerban-Vodă numeşte şese «boiarĭ adevărătorĭ aĭ boiarinuluĭ Domnii Meal[e] Iordache Vel Spatar» la Albeştĭ (Judeţul Prahova).

7. 14 Maiŭ 7201 (1693). Boieriĭ din Togzeanĭ vînd «dumnealuĭ jupăn Mihuluĭ neguţătoriŭ ot Bucureştĭ» partea ce aŭ din Tohanĭ de la «Gligorie Postelnic Băleanul», de la care avea altă parte şi Mihul.

8. 12 April 7201 (1693). «Gligorie Postelnicul Băleanul» vinde din moşia sa la Tohanĭ Togozeanilor. Marturĭ: «Rad[u]l Hriz[ea] Vel Clucer za Arie, mărt[u]rie. Cernica Şterbeaĭ, biv Vel Armaş, mărturii».

9. 11 Mart 7202 (1694). «Mihul Neguţătoriul» arată că Mihaĭ Cantacuzino Vel Spătar l-a împrumutat cu 700 de talerĭ, «de m'am hrănit cu dănşiĭ, fără de dobăndă, pănă în 2 aĭ». Îĭ dă în loc via sa la Tohanĭ, «po t[l] 20» pogonul, afară de o sumă în banĭ. Îĭ dă şi «moşiia ce să chiamă Tocozeani, car[e] iaste tot amestecată într'ačastă moşie ce

am luoat de la Gligorie Logofăt, dreptu t[1] 150». Marturĭ: «Barbul Urd[ă]reanul biv Vel Păharnic», «Mihalcea Căndescul V[t] Stolnic», «Vălcul Postelnic», «Toma C[t] [Cantacuzino] vt. Logofăt, Mănăil[ă] Vel Căpitan za Lef[egiĭ]». Pe V°: «zapisul Mihuluĭ cup., pre viile de la Tohanĭ».

10. 30 Maiŭ 7203 (1695). «Ivaşco Băleanul, înpreun[ă] cu nepoto-mieŭ Gligorie Postelnic Băleanul», daŭ zapis «megiiaşălor ot Tohanĭ», între cari şi un preot (între nume şi: «Duşman»), pentru vînzarea a 150 de stînjănĭ, ce aveaŭ «de la moş, de la stremoş». Pe moşie maĭ dăruise ceva şi luĭ «Mihaĭ Postelnic Corbeanul». Tot restul va fi al «moşneanilor». Semnează: «Ivaşco sin Pătru Ceauşul Băleanul», «Gligorie Pos-. telnic, snă Ivaşco Clucerul Băleanul».

11. 4 Ianuar 7206 (1698). Vînzare în dealul Tohanilor către «jupănul Mihaĭ Cantacuzinò Vel Spatar». Marturĭ: Mănăilă Căpitanul, treĭ alţĭ Căpitanĭ, «Costandin Arbănaş ot Buz[ăŭ]», etc.

12. 5 Iulie 7208 (1700). Constantin-Vodă chiamă la judecată pentru «o moşie de la Făntăneale», reclamată de «credinčosul boiarinul Domnie Meal[e] Enachie Vel Ag[ă]», pe «Logofătul Calot[ă] ot —». «Că boiarinul Domnii Meal[e] zice că iast[e] a luĭ, iar tu zicĭ că este a ta.» Monogramă. Pecete mică, octogonală.

13. 29 Ianuar 7209 (1701). «Barbul Brăt[ă]şanul vt. Vistiar», «fečorul Mihuluĭ Pitar», dă «dumnealuĭ taicăĭ lu Mihaĭ Cantacozinò Vel Spătar» zapis pentru vînzarea moşieĭ «de la Tooane, car[e] iaste în judeţul Săcuianilor...; car[e] moşie ne iaste şi noao de la moşul nostru Socul Cliuč., fiind dumnealuĭ cumpărător maĭ denainte vreame, tot într'acest otar, şi căzăndu-i-se dumnealuĭ să cumpere». Pe V°: «Zapisul nepotuluĭ Barbuluĭ pre moşiia dă la Tohanĭ».

14. 1-iŭ Mart 1756. Καλλίνικος ἀρχιμανδρίτης, ἡγούμενος Πογιάνας («care iaste făcută de dumnealuĭ Toma Cantacozino Vel Spătar») schimbă moşie pentru oĭ şi porcĭ. Pecete cu Sf. Gheorghe şi legendă ilegibilă.

15. 6 Septembre 7273 (1764). Ştefan Racoviţă, pentru Radul Văcărescul Vel Vornic, dîndu-ĭ Tohaniĭ, ce aŭ fost aĭ luĭ Mihaĭ Cantacuzino Spătarul. «Un anu iaste de căndu au

venitu ferman de la prea-puterneca Împărăţie şi tefter pentru toate moşiile şi morile... şi orĭ-ce aŭ avut dumnealuĭ Mehmet Agà aicĭ in ţară, partea neamuluĭ dumisale [Mehmetu-Agăĭ Cozliceanul], dă la strămoşă-săŭ Mihaĭ Spatharul Cantacuzinò, şi de la moşu-săŭ Toma Vataful, şi cu mumbaşăr împărătescu şi cu vechil dăspre partea dumnealuĭ Mehmet-Agăĭ, ca să să afle şi să să dovedească toate păn la un cap dă aţă, şi, verĭ suptu a cuĭ stăpănire vor fi, orĭ zălojite, orĭ date zestre, orĭ văndute, orĭ dăruite, de verĭ-cine, dă la Spatar Mihaĭ încoace, toate să să ià pe seama dumisale Mehmet-Agăĭ, şi să să vănză prin ştirea dumisale Cadì-Efendiĭ... Amu pus dă s'aŭ strigat la mezatu în Divan, în treĭ lunĭ de plin. Încă şi căte s'aŭ dovedit văndute maĭ denainte, de neamul dumnealuĭ Mehmet-Agăĭ, şi de însuş dumnealuĭ, nu le-amu lăsat cu acelu preţu, ci, după porunca prea-puternicii Împărăţiĭ, şi acelea s'aŭ strigat la mezatu şi, verĭ-căţĭ banĭ aŭ eşitu maĭ multu peste vănzarea d'intăiŭ, de aŭ vrut să dea acel prisos cel ce stăpănea moşiia, peste baniĭ ce era cumpărată. aŭ rămas moşiia suptu stăpănirea aceluia; iară, care n'aŭ vrutu să dea acelu prisos, i s'aŭ luatu moşiia de suptu stăpănirea luĭ şi i s'aŭ întorsu baniĭ înnapoĭ, şi prisosul aŭ rămas în sporiul dumnealuĭ Mehmet-Agăĭ, şi moşiia aceia s'aŭ datu suptu stăpănirea aceluĭ ce au artorisit preţul macar numaĭ cu un ban maĭ multu.» Tot aşa şi pentru moşiile date de zestre. Cumpărătoriĭ capătă hoget de la mumbaşir, «şi elamu de la dumnealuĭ cadiul». Se trimete catastif de toate luĭ Mehmet-Aga. Văcărescu cumpără Tohaniĭ luĭ Mihaĭ Spătarul: «i-am datu şi Domniia Mea acestu cinstitu hrisov al Domnii Mele ca să stăpănească această moşie, şi cu viile cele ce săntu părăgină, cu bună pace şi dă nimenĭ neclătit, dup[ă] porunca prea-puternicii Împărăţiĭ, şi nimenĭ de acum înnainte să nu aibă voe a întoarce bani, saŭ a răscumpăra vie saŭ moşie, nicĭ cu pricină dă rudă, nicĭ de vecin, saŭ cuĭ să cade, saŭ măcar cu verĭ-ce alt feliŭ dă pricină va pune, nicĭ cum acolo să aibă voe a porni nicĭ-un feliŭ dă pără; că, de aŭ avutu vre o pricină, trebuia să o fi arătat într'un anu, de cănd s'aŭ început a să căuta acest [lucr]u,

şi maĭ vărtos în treĭ lunĭ dă când să face mezat, dă s'au văndutu în vileagu şi în Divan, înnaintea a tot norod[ul] ce s'aŭ întâmplat adunatu.» Marturĭ: Fiiĭ Domnuluĭ, Mihaĭ şi Costandin, Toma Creţulescul Vel Ban, Dumitraşco Racoviţă Vel Vornic de Ţara-de-sus, Radul Văcărescu Vel Vornic de Ţara-de-jos, Costandin Căndescu Vel Logofăt, Aftanasie Ipsilant Vel Spatar, Mihaĭ Cantacuzino Vel Vistier, Toma Rafail Vel Postelnic, Ioniţă Guliianò Vel Cliucer, Dimitrachi Fotachi Vel Paharnic, Iordachi Carageà Vel Stolnic, Ianachi Rosetŭ Vel Comis, Mihalachi Vel Pitar. Monogramă. Iscălitură domnească. Pecete în capsă.

16. «Adic ă noĭ sătenii de la Tohanĭ sud Saac, cari maĭ jos ne vom iscăli, dat-am zapis[ul] nostru la cinstită măna dumi[sale] Rad[u] Văc[ărescul] Vel Vornec, precum să să ştie că, cumpărăndu dum[nealuĭ] moşiia Tohanĭ, şi noĭ aflăndu-ne şăzătorĭ pe ačastă moşie, şi neavăndu alt ă] stăpănărie, cu toţiĭ am venit de am căzut şi ne-am rugat dă dum[nealuĭ] dă ne-au luat asupra dumisale, şi să ne numim satul dum[isale]. Decĭ dum[nealuĭ] să aibă a ne căuta cu ceia ce va da dumisale măna, la păsurile noastre. Şi noĭ să avem a da dă om căte o mie de haracĭ pe an, scoţăndu-ĭ la viile dum isale], orĭ la ce vie ne va porunci. Pentru că aşa ne-am aşăzat cu dum nea luĭ], dă a noastră bună voe. Şi pentru maĭ adevărată credinţă ne-am pus numele maĭ jos, ca să să crează. Ap. 17 d. 1765.»

17. 1-iŭ Iunie 1766. Nicolae Dudescul Vel Logofăt vinde viĭ în Valea-Largă «dumi[sale] frateluĭ Iordache Mavrodin biv Vel Vistier» şi soţiei luĭ, Maria. Semnează şi Ζωήτζα Κανταχουζηνή. — La 15 Septembre 1769, Mavrodin arată că, «cu turburarea acestor vremĭ dă răzmiriţă», schimbă viile cu «dumnealuĭ Vel Vameş Chiriţă Stefani», luînd de la el «24 părechĭ samurĭ bunĭ, într'ales, pă plăceare-m[ĭ]».

18. 13 April 1767. Alexandru Ghica, la «doĭsprăzece boiarĭ», luaţĭ prin răvaşul săŭ, pentru a cerceta la Tohanĭ, unde sînt «birnicĭ şi mazălĭ; care arată dum[nealuĭ] Domnii Mele că nu-ş daŭ adetul moşii, zicănd că ar fi avănd şi uniĭ dintr'ănşiĭ stăpănire». Pretind «că aŭ şi eĭ căminurĭ înfundate», ce tre-

buie «a să izbrăni cu hotărnicie». Marele-Portar semnează în grecește.

19. 20 Septembre 1769. Grigore Alexandru Ghica întărește luĭ Ștefan Vel Vameș niște viĭ în Valea-Largă, «ot sud Saac», pe care «Neculae Dudesc[u] Vel Vor[ni]c» le vînduse «dumisale Iordache Mavrodin biv Vel Vistier» : la 15 Septembre 1769, acesta le schimbă cu Ștefan, «de aŭ luat pe dănsele 24 perechĭ samurĭ bunĭ, într'ales». Monogramă. Pecete cu armele amînduror țerilor.

20. 12 August 1777. Alexandru Ipsilanti acordă Vorniceseĭ Vinețeana, la Tohanĭ, drepturile însemnate pe pp. 200-2, n° 78. «Iar, pentru vitele ce vor avea dă treaba casilor lor, de suhat să nu să supere... Pentru vre o rămășiță din vremea răzmirițiĭ, să nu să supere lăcuitoriĭ.» Monogramă și pecete cu roșu.

21. 15 Octobre 1778. Un sătean din Tohanĭ arată că s'a învoit cu Vorniceasa Venițeana «ca să-ĭ daŭ t[1] 2 pă anu, pentru claca mea». — Și un al doilea face tot așa.

22. 12 Novembre 1814. Cerere a luĭ Barbu Văcărescu Vel Vornic. «În sud Sac. am o moșie Tohaniĭ, cu doao sate pe dînsa: unul Tohaniĭ și altul Pierșenariĭ; acest din urmă sat să lăcuește maĭ tot de Ungurenĭ, de multă vreme, avînd toțĭ coprinsurĭ și cele trebuincoase cu îndestulare. Eŭ, avînd dată maĭ totdeauna această moșie în arendă, și arendașiĭ neavînd trebuință de clacă, lua banĭ de l[a] dînșiĭ. Dar, pentru ca să nu să facă obiceiŭ, rog pă Înnălțimea Ta ca să supue legilor pămîntului și canoanilor condiciĭ luminat[u]luĭ Divan a-m clăcui cîte zile doaoăsprezece pă an, după cum s'aŭ supus și alțiĭ asemenea acestora, pă alte moșiĭ, la acest obiceiŭ al pămîntuluĭ, de clacă. Căcĭ, într'alt chip, nu numaĭ că nu mă folosesc cu locuința lor pă moșie, ci maĭ vărtos pag[u]bă am, și maĭ de folos îmĭ este a să rădica după moșie și a merge unde vor vrea, decît să lăcuiască pămîntul, fără a mă folosi de l[a] eĭ.» — Se ordonă a se cerceta dacă nu e «vre un deosebit așăzămănt în scris».

23. 23 April 1815. «Adecă noĭ mazălĭ, clăcașĭ, după moșăia dumisale Vel Dvor[ni]c Barbul Văcărescul, Tohanĭ din sud

Saac, adeverim cu acest zapis al nostru precum să-s știe că ne am hotărît a clăcui cîte zile dooăsprezece pă an, dar, fiindcă noĭ ne aflăm oamenĭ de apur[urĭ] supărațĭ de slujbe, neavînd nicĭ cară, — să avem a da po t[1] opt pe tot anul, de fiecarile om, — și dum[nealuĭ] cu aceștĭ banĭ să puie oamenĭ în trebuința clăci; în[să] aceștĭ banĭ să avem a-ĭ răspunde toamna, pe toțĭ într'un căștiŭ; iar nu de dooă orĭ pe an.»

III. Documente din colecția d-luĭ C. C. Arion.

1. «† [1601-11]. Adecă eŭ Manea, fečorul lu Stan de Comăneștiĭ di în Cricov, mărturisescu cu acest zapis al mieŭ cum m'am vändut cu a patra parte de ocnă, de preste tot hotarul, și de în apă, și de în pădure, și de în șederea satuluĭ, di în hotar păn în hotar, și de în cap până în cap, — pentru cî m'am vändut eŭ cu fečorii mieĭ, cu toat[ă] moșiia mea, jupan[u]luĭ Gherghe Spătariul, să-ĭ fiŭ Rumăn, dereptu 2.000 de banĭ gata; căce am fost căzut într'o pradă bînească, că am spartu capul unuĭ om. Deč n'am avut cu ce plăti hătalmu; deč m'am văndut de m'am plătit și scos jupan Gherghe Spătar și de bir, și mi-iaŭ cumpîrat și un cojoc. Mărtoriĭ au fostu atunce la tomeala noastră și la vănzarea mea jupan Neagomir Nanorà și Văicil Bălțescul și fiiŭ-săŭ Dragomir și Stoica, iarăș de îm Bălțeștĭ, și de în Vaĭ de el Stan și Costantin și Bodea și Teatin, și de în Drăg[ă]neșt[ĭ] Radul Nebunul și Stoica i Moș Tiică, și Dragul i Radul i Bărseanul, și de în Podeanĭ Stoica, și de în Mehedințĭ Barbul și Dumitrŭ și Tudor ot Răteșt[ĭ], Tudor și Lațco și Ratea; noĭ cu ale noastre suf[l]iate mărturisim toț că am băut la aldămaș, și am văzut baniĭ num[ă]rändu-se, și luîndu-ĭ Manea, ca-s fie Rumăn, el și fečoriĭ luĭ, în veacĭ, jupan[u]luĭ Gherghe Spătar. Și iarăș, dup[ă] ce m'am vändut eŭ Manea, care maĭ sus scriŭ, venit-aŭ și vă[r]u-mieŭ Stan Lungul, fečorul luĭ Drag[o]mir unchiu-mieŭ, di în sat di Con[ă]neștĭ, de se-aŭ vändut iarășĭ, să fie Rumăn jupan[u]luĭ Gherghe Spătariul, iar cu a patra parte de ocnă de preste tot hotarul, ca ș[i] mene, și de în

cămpu şi de îm pădure şi de în apî şi de seaciurele runcului, şi de în şedearea satuluĭ; şi se-aŭ văndut de-a luĭ bun[ă] voe, dereptu 2.000 de ban[i] gata. Şi l-aŭ scos şi pre Stan Lungul de bir, şi i aŭ cumpărat nădragĭ şi com[ă]nac, şi i-aŭ dat şi un porc[u] de prăsil[ă]. Derep[t] aciia mărturisim no[ĭ], cu căte mìrturiĭ săntu aicea scris[e], cum să ţie jupan Gherghe jum[ă tate de în sat di în Com[ă]neştĭ, de priste tot hotar[ul], şi cu tot venitul. Şi la vănza[rea] lu Stan Lungul mărturie aŭ fostu: Micul lu Stepan de Căl[u]găreanĭ şi Ioan Băca de Călug[ă]reanĭ, şi Manea şi [Ch]irtop şi Neagul Băhăĭ şi Sim-Nicoară şi Dobre Şuchiia de Călug[ă]reanĭ, şi Manolie Grecul de D[a]tcoĭ, şi Cocan şi Dragul i Radu şi Boica şi Sarul di în Şchiiaĭ, şi Vlaad Popeĭ. Acesştea toţ aŭ băut aldămaş, şi baniĭ, i-aŭ numărat Micul lu Stepan de Căl[u]găreanĭ, şi aldămaş se-aŭ dat la amănoî cumpărătorile: vin 9 ved. de vin, căte 30 ban[i]. Pis az pop Stan. Fostu ačasta tocmeal[ă] în zilele luĭ Şerban Voevoda.»

2. 22 Novembre 7140 (1631). Leon-Vodă, luĭ Calotă Postelnic şi fratele luĭ: Stanciul din Boziianĭ, partea din sat luată de la Bărcanu, fiul luĭ Drăghicĭ. — Boieriĭ ca la p. 181, n° 25. Dumitru grăm[ătic]. Pecete. Slavon.

3. 3 Ianuar 7140 (1632). Patru boierĭ vînd moşie la nişte «megiiaş» de la Bozienĭ: «stănjănul căte cincĭ galben[ĭ]». — Patru peceţĭ, cu animale, şi numele boierilor pe două din ele.

4. «Pis msţa Maĭ 10 d., l. 7140 [1632]» (adaus). «Calot[ă] Postelnic ot Bozianĭ» cumpără ocină de la «Necşa fata lu Coman de în Veareşiŭ», cu «800 as. gat[a]. Şi se-aŭ cu[m]p[ă]rat acestă očnă în zilele *[Raduluĭ Voevod;* şters] lu Mateiŭ Voevod, căndu aŭ venit de l[a] Ţarigrat Domnu.» Între marturĭ: «Păişiŭ ot Crăngul». «Pis pop[a] Dumitru.»

5. Bucureştĭ, 13 Decemvrie 7141 (1632). «Staico Postelnic ot Bucşan[ĭ]» vinde «văru-mie, lu Calot[ă] Postelnic ot Boziian[i]», nişte pămînt la Bozienĭ, plătit în «galben[ĭ]». Între marturĭ, şi «Ion Dăr[ă]ban».

6. 3 Ianuar 7141 (1633). Vînzare de «jiumătate de ocină» la Bozianĭ, «cu tot venitul şi cu tot vinări[ciul]». Jos: «eŭ pop[a] Dumitru, că pecete n'am avut».

7. Bucureştĭ, 13 Maiŭ 7144 (1636). Mateĭ-Vodă întăreşte la nişte «megiiaş» din Bozianĭ, în «judeţul Săcuianilor», moşia ce aŭ cumpărat. Marturĭ: Hrizea Ban, Ivaşco Vornic, Grigorie Logofăt, Dumitru Vistier, Preda Spatar, Vasilache Stolnic, Buzinca Comis, Vucina Paharnic, Costandin Postelnic. Scrie Soare Logofăt. — Traducere de după 1650

8. 27 Maiŭ 7148 (1640). «Staico din Bucşanĭ, dimpreun[ă] cu fie-miŭ Nica», vînd moşie la Bozienĭ. Pomenit «Dan Ghioa».

9. 10 Mart 7155 (1647). «Mirica Paharnic ot Boteanĭ» dă zapis «cumnatu-mieŭ Raduluĭ Logofăt Dudescul», pentru viile de la Bozianĭ, vîndute cu aspri. Marturĭ: «Stroe Vel Vistiiar», «Negul Spatar», «Necula Logofăt ot Ţigăneştĭ».

10. 20 August 7155 (1647). «Lep[ă]dat Căl[ă]raşul, nepot popeĭ lu Vişan ot Săcşorĭ, ot sudstvo Elh.» dă zapis «Stoicăĭ Logofăt, nepot lu Seman judeţ,ot Săcşorĭ» că-ĭ vinde «jum[ă]tate de fune de ocnă den Săcşorĭ» cu 1000 de banĭ. Martur: «văru-mieŭ popa Nancul».

11. 11 Ianuar 7158 (1648). «Bărcan Ceuşul» arată că i s'aŭ împrumutat de Calotă din Bozianĭ 16 ughĭ. Neavînd să plătească, va da 18 stînjenĭ de moşie

12. 3 Decembre 7160 (1651). «Eŭ Calotă Vornicul, şi dănpreună cu fečoriĭ mieĭ; Pătraşco Postelnic ot Bucşanĭ i Preda Comis, cu fraţiĭ mieĭ, Bărcan Čauş, i Luţă Postelnic sin Stančul, cu fraţii mieĭ, i Dragomir Postelnic, cu fraţiĭ mieĭ», se învoiesc pentru a-şĭ alege moşia, şi de Radul Logofăt Dudescul, «şi dăspre Radul Postelnic, fečorul luĭ Şerban Vistiiar». — Copie.

13. Bucureştĭ, 30 Maiŭ 7166 (1658). «Vladul Spatar, fečorul Badeĭ Postelnic ot Bucşanĭ», vinde «lu Bărcan părcălab za Curte şi fiiŭ săŭ lu Staico Logofăt ot Bucşanĭ» «acuma, în zilel[e] Mării Sal[e] Domnu nostru Io Mihnea Voevod», «15 de *(sic)* stănjănĭ de moşie din sat de la Boziianĭ ot sud Sac», «za ug. 30», «cu ştirea fraţilor mie». «Nemenilea n'aŭ vrut să cumpere» din rude. — Pecetea luĭ Vlad poartă: «Vladul». Semnează şi «Preda Logofăt», «Petraşco Clucer Bucşanul».

14. 4 August 7168 (1660). Gheorghe-Vodă Ghica «ţie Simo Roşul ot Buzeŭ», că s'a plîns la el «Stančul Roşul ot

Bozeian[ĭ], zicănd cum că i-aĭ luat neşt[e] bucat[e] şi neşt[e] ineal[e] şi baniĭ, nefiindu-ţ nimica vinovat». Nu venise, de şi păgubaşul îl sorocise la Divan. Îl chiamă iar. «Că apoĭ, daca nu veĭ veni, bine să ştiĭ că te vor aduce cu treapăd».

15. 30 Iunie 7177 (1669) şi 22 Novembre 7183 (1674). Vînzare de moşie, «den parte megieşască», «den cin păn în cin». Martur şi un «iz[başă]».

16. 15 Mart 7187 (1679). «Simion Călugărul din Bozianĭ» împarte averea luĭ fiilor şi fetelor. În ea: «un zăbun scurtu, şi ghiordiia cea de postav albastră, caf[t]anul miŭ, şi o abăoară de postav, de pănză, şi mease, şi de măhrămĭ să împarţă featele căte treale; pilota, plapoma; grăul ce iaste în groapă, grăul de în cănpu».

17. 18 Maiŭ 7188 (1680). Vintilă Vornicul pune zălog «pre un Rumăn al nostru dăn Bozeian[ĭ], anum[e] Pătru, cu fečoreĭ luĭ, şi 15 stănjăn[ĭ] dă ocen[ă] dă în satu dăn Bozeian[ĭ]..., derept ug. 20», «pănă la Sfete Dumetre. Dece, dă va putè da Rumănul aceştie ban[ĭ] ce sănt maĭ sus scriş, elu va fie slobod dă Preda Căp[i]tanul; iar, de nu va putè să dè aceştie careĭ ne i-aŭ datu noo Căpetanul Preda, iar noĭ la ze să ne tocmem cu Preda Căpetanul: dă-ĭ va maĭ fač[e], să ne maĭ dè, saŭ să maĭ dăm noĭ dumneluĭ, precum să va preţui.» Se adauge: «neputăndu da Rumănul bane la zi, am tocmit de ne-ŭ maĭ dat ug. 3, să fie stător cu moşii».

18. 11 Iulie 7194 (1686). Vînzare la Bozienĭ. Între marturĭ: «Radul dascal ot Ploeştĭ, de la băsearica domnească», şi «eŭ Radul părcălabul Fuiorea».

19. 22 Mart 7205 (1697). «Luţea snă Luţiiŭ iuzbaşa ot Boziianĭ» face o vînzare «Neculiĭ Vel Čoh[o]dar ot Boziianĭ».

20. 20 Mart 7213 (1705). «† Theodosie Mitropolitul: făcăndu-le groznică afurisanie, aşa aŭ mărturi[t] înnaintea noastră cum scrie maĭ jos.» «Şerban Vel Logofăt[martur], Monah Iacov, Dumitru Păharnic» arată luĭ «Drăguşin Vistier Merişan, fratel[e] luĭ Staico biv Vel Paharnic», că, «fiind fost cumpărat Staico Paharnic neşte moşie la sat în Boziianĭ, ot sud Saac, stănj. 45, de la Radul Logofăt Bilcirescul, fečorul luĭ Şerban Vistier, încă maĭ denainte vreame, şi ačastă moşie aŭ fost văndut

și cu toate viile luĭ den dealul Teișuluĭ, și au ținut tot cu bun[ă] pace păn când s'aŭ întânplat de aŭ pribegit dumnealor în țara Moldoveĭ, și, fiind în pribegie anĭ 8, de aicĭ din țară, le-aŭ perit toate cărțile și zapisel e] căte aŭ avut, de toate moșiile, și, întămplăndu-să frăține-săŭ, luĭ Staico Paharnic, moarte, Drăgușin Vistier n'aŭ avut cu ce stăpăni aĉastă moșie și viile.» Iacob și Dumitru sînt adușĭ pentru mărturie, și adeveresc.

21. 7 Maiŭ 7213 (1705). «Drăgșin Vistier, fratel e] luĭ Staico biv Vel Peharnic Merișanul», dă zapis luĭ «Ventil[ă] Paharnic, snă Socol Med[e]lnicieariul», pentru vînzare de moșie. Semnează «Drăgșăn Vistier Merișanul» și «Costandin Postelnic Bucșanul».

22. 19 Octombre 1763. Vînzare către «dumnieĭ cocoana Stanca biv Vel Stolniceas[a]».

23. 13 Iulie 1800. «Săteni ot satul Fîntînelile, Ungurenĭ dintr'acest județu Saacu», se plîng Domnuluĭ «că, eĭ fiind oamenĭ streinĭ, din Țara Ungurească, la eșirea loru aicĭ în țară, cînd au eșit din lăuntru, nemerind într'acest județ, pe moșiia uniĭ Mariĭ Șătrăresiĭ Giurgiuchioaeĭ, i-ar fi tras de i-au așăzat și pă moșiia eĭ Fîntînelile, tocmindu-să maĭ întîĭ pentru havaetul moșii prin zapis, adică: întîi pentru clacă a-ĭ face cîte 6 zile pă an, însă două primăvara, i dooă vara, și dooă toamna, asemenea si din dijma bucatelor: din zece una, cum și din fîn. Iarăși asemenea, cum și moșiie cîtă le va trebui satuluĭ, adecă izlaz de fîn să le dea, și deosîbit să-ș facă și viĭ pă moșiie, și să dea de pogon cîte parale dooăzăcĭ, însă de viie roditoare, și de nume po parale patru, dar din pomĭ sau din coprinsul viilor să nu le ià. Asemenea și pentru odaĭ de oĭ să dea numaĭ cîte 6 mieĭ pă an, de tot satul.» Acum Dumitrachi Giurgeaca, fiul eĭ, calcă învoiala: «căcĭ și de toată casa le ià cîte un miel primăvara, cum și la coprinsurile viilor și la pomĭ le face tot viĭ lucrătoare și ia de tot pogonul cîte talr. unul, cum și delnițile de fîn ce le aŭ curățit de oĭ, de mărăcinĭ, pîrîtul le-ar fi luat și le-au dat altora streinĭ, de le-au aratu.» Conrupe pe ceĭ doĭ oamenĭ cu așăzămîntul, de-l *tăinuesc*. Trimeșiĭ Domnuluĭ întreabă pe proprietar, care tă-

găduieşte tot. I se cere în zădar actul. Se dă dreptate sătenilor, hotărîndu-li-se îndatoririĭ după «pravilniceasca condică». «Să îndatorează [Giurgeaca], păntru locurĭ de fîneţe, ca să le dea cu îndăstulare, ca unora ce sînt clăcaşĭ, şi eĭ să-ĭ dea din cincĭ copiţe una, precum să urmează la toţĭ stăpîni ceĭ ce aŭ moşiĭ, cum şi izlazurile pe păşune.» Pentru viĭ, un «zlot» de pogon, ca şi pentru «pomĭ în obragiĭ». Pentru «o jumătate saŭ o čozvîrte», partea de *analogon* din zlot. «Iar la aceilaltă obrajiie, ce va fi, a vii, şi vor fi sămănăturĭ pă dînsa, să aibă a-şĭ luoa dijma, iar nu plată de banĭ.» Pentru mieĭ, — «din cinzecĭ oĭ un miel, iar, dă va fi stînă statornică, să aibă a luoa brînză sau banĭ, precum hotăraşte pravilniceasca condică». Proprietarul face apel.

24. 3 Mart 1805. Ordin către «dumv. mazililor i birnicilor ce maĭ jos sănteţ arătaţ»: s'a plîns un mazil ce avea la eĭ «o sfoară de moşie... Pă care parte de moşie a luĭ avănd voĭ viĭ, nu v'aţ fi supuind a-ĭ da otaştina, cum şi nişte părăginĭ, ce ar fi tot pă partea luĭ de moşie, le-aţ fi cumpărănd voĭ între voĭ, uniĭ de la alţiĭ, fără de a nu-ĭ face nicĭ o întrebăčune.» Să vie la judecată.

25. 6 Iulie 1820. Hotărnicie pentru «Paharnicul Manolache Coridalefs».

IV. Cîteva documente din colecţia d-luĭ Al. Callimachi

1. «Un suret di pe ispisocul din 6920 [1412], Aprilie 3, a Domnuluĭ Alicsandru Voevod, pren cari ispisoc să arată cum aŭ miluit pe adevărată şi credinčoasă sluga Domnieĭ Sale Coman săn Galiş în pământul Moldoviĭ un loc pustiiŭ, să-ş facă luĭ un sat podmi *(sic)* Başeu, şi hotarul aceluĭ sat: pe undi aŭ umblat întăi Başeul, la o făntănă, iar di la făntănă drept la codru, şi de la acea făntănă [de] vale, pe părăul Başeuluĭ, pănă în părăul albu, iar de la părăul alb în sus la codru, — arătănd că acesta esti a luĭ tot hotarul şi că aŭ fost hotarnicĭ Giurge Fratovschiĭ şi Tobuciŭ.» — Într'un act din 15 Octombre 1804, pentru moşia Comăneştĭ (jud. Dorohoĭ). — Citat şi la 20 Decembre 1777: «încredinţat cu iscălitura popi

luĭ Toader di la Măndreştĭ». — Se păstrează şi suretul însuşĭ: «o sălişte pustie, să ş'o îngrădiască el şie acè sălişte, cu uric şi cu toate veniturile». Marturĭ «fečorii noştri —»; boierĭ: Stan, Mihailaş, Ioan Vornic de Suceava, Vlad şi fratele luĭ Cărste, Jurje Fratovschi, Ionaşco Jumătate, Brăescul, —, Vlad «Necre Vorc.», Şendre, Bratul Straovič, «Vel: Ciu.», «Itşină», —, Stan Bărlicĭ, Stoian Postelnic, «Olecşăn», Stan Vistiernicul.

2. Fără data. «Eŭ Iosipu deregătoriul în Vlăscanĭ, ce am fost deregătoriŭ şi la Hrinovţĭ, şi Maximŭ vătăman, cu toţĭ sătenii şi fraţii, iarăş din Hrinovţĭ, şi alţĭ mulţĭ oamenĭ bunĭ, şi bătrănĭ şi tinerĭ, facem înştiinţare precum aŭ venit înnainte noastră» nişte oamenĭ din Comăneştĭ, făcînd o vînzare. — S'aŭ tălmăcit de Euloghie dascal, 1765, Maĭ 24.»

3. «Eŭ Toader Moghila» face mărturie că «înnainte noastră» se face o vînzare a moşieĭ luĭ Berchet, de ginerele acestuia, către «Coman fečoru luĭ Berchet drept 50 talerĭ». — Tradus la 24 Maiŭ 1765, de «Euloghie dascal».

4. «S'aŭ scris în Başăŭ, l[t] 7113 [1605], Mart 8. Eŭ Toader Moghila facem înştiinţare precum aŭ venit înnainte noastră Marunta fata luĭ Toaderŭ din Comăneştĭ, de nime silită nicĭ asuprită, ş'aŭ văndut partea sa de ocină, din sat, din Comăneştĭ, cât[ă] să va aleage, parte sa din sat şi din cănpŭ, şi cu loc de moară în Başeu, — aceaia aŭ văndutu slugiĭ noastre luĭ Coman Berchetu diiacu, drept treĭzăcĭ taler[ĭ] bătuţĭ. Decĭ, văzind şi noĭ a lor bună învoială şi [to]cmală şi plat[ă] deplin, şi noĭ aşijderea i-am făcut lor şi de la noĭ acestŭ zapis. Şi la ačastă tocmală au fost Guga Vel Vătah şi Avradăm, şi alţĭ oamenĭ bunĭ. Decĭ pe acest zapis al nostru ca să aibă a-ş face şi dres g[ospo]d.» Tradus de Euloghie dascal, la 12 Octombre 1764.

5. 16 April 7121 (1613). «Gheorghi Balş Vel Logofăt» arată că Grigore diac din Comăneştĭ a făcut o învoială de moşie. Martur şi «Lupul Balş Sulger şi Dumitru Botrocos, diiac». «Deč carea răzăş dintru dănşiĭ ar străca aciastă tocmială, acela să aibă a da gloabă 12 boĭ la poarta g[o]spod, şi luĭ Grigori

să întoarcă aceştĭ banĭ de maĭ sus scris *(sic)*». — Dublă traducere.

6. 7 Octombre 7224 (1615). Alexandru Iliaş. Vine la el «Onciul fečor luĭ Iuraşco şi giupăniasa luĭ Anghelina, fata luĭ Vasăle Oarăş ce au fost Hatman, cu un zapis de mărturii de la Boticĭ deregătorĭ ot Dorohoiŭ şi de la Lazor biv Pitar şi de la Gligori a luĭ Mitrofan Şoltuz şi cu 12 părgar[ĭ] din tărgu din Dorohoiu, şi de la Cărstea bătrănul şi Costin Cepişca şi Grigorii Hotar şi Cozma bătrănul şi Dumbravă şi Pavăl şi Malic şi Stratul şi Macsăn, şi de la alţĭ oamenĭ bunĭ de acolò, şi Andreica vătăman de Cobăla, şi Onciul vătăman de Măgură, şi Buţurca vătăman de Păscarĭ, şi Vasăle vătăman de Buhaice», ce aŭ *hotărît* la Şăndricenĭ (Ţin. Hîrlău), «care au fost supt ascultare de cătră ocolul Dorohoiuluĭ». — Traducere din secolul al XVIII-lea.

7. 31 Maiu 7127 (1619). Gaşpar-Vodă, pentru «Coman Berchet diiac», care a adus «zapisul» luĭ «Toader Movil[ă] Postelnic» pentru Comăneştĭ, şi altele (şi acel de la ureadnic şi vătăman). Întăreşte. — Suret. Şi copie.

8. Fără dată. «Gociul de Lozianĭ» vinde ocina sa de la Cobăla (Ţin. Hîrlăŭ), cumpărată de la «giupăniasa Todosia Hătmăniasa luĭ Nicoriţă Hatmanul», ce o avea dăruită de Miron-Vodă, — luĭ Dumitraşco Postelnicul, pentru o datorie. Marturĭ: Ştefan Bou Vornic de Ţara-de-jos, Dabija de Ţara-de sus, Ilie Şeptelicĭ Postelnic, Solomon Bărlădianu Vistier, Coste Moţoc Sulger, Ion Prăjăscul Vistier, Neculaĭ Buhuş logofăt al treilea, Gavrilaş Brăescul, Todiraşco Prăjăscul Clucer al doile, Eremiia Cărcu Portar de Suceava, Dumitraşco Dragoşiascul părcălab de Suceava, Rugină Vornic, Macrì părcalab. Adauge şi dania luĭ de la «răposatul Ştefan-Vodă Tomşia». — Traducere din 1826. — Şi alt act, scris în Prilipca, de faţă şi cu «Gherman din tărgul Siretuluĭ» (tot traducere din 1826). — Actul domnesc de întărire, al luĭ Gheorghe Ştefan, e din 12 Mart 7165 *(idem)*. — La 15 August 7173 (1665) Istratie-Vodă ordonă luĭ «Andriian părcălabul de Suciavva» a face hotărnicie la Cobăla *(idem)*. — Rapoıtul luĭ e din 16 Octombre 7177 *(sic!, idem)*.

9. 1-iŭ Septembre 7138 (1629). «Pălajca și Antemiia, fetele Maneĭ de Comăneștĭ, de Țănutul Dor[o]h[o]iuluĭ», daŭ partea lor de moșie, «stălpită de cătră alțĭ frațĭ»: aceasta o fac pentru că «plod dintru noĭ n'am avut». Vînzarea se face «gineruluĭ nostru, lu Isac de Sinahăŭ, și surorii nostre Antimieĭ, feteĭ luĭ Berchet... În datul nostru aceşt[i ocine ce maĭ sus scrie, au fostu slugĭ domneștĭ și oamin[i] bunĭ megiiaș.» Marturĭ: «Anghel din Mamurințĭ, și Andriian de acolea, și Pănteliiŭ Barbovschiĭ din Becești[i], și Ionașcu Herțea, și Andreiaș Talpă din Stroeștĭ, și Dumitru Lehacinschiĭ de Gădineștĭ». Eĭ numesc pe Antimia luĭ Berchet: «giupăneasa» luĭ Isac. Scrie Barbovschiĭ (foarte caligrafic). — Și copie.

10. Fără dată. Moise Moghilă dă la «al nostru credincĭos boeriŭ Pătrașcu Costin Spatar aceste sate, den drepti ali meli moșiĭ, dispre părințiĭ noștri, dispre Moveleștĭ, anumi satul Hudeștiĭ, spre Bașăŭ, unde aŭ fost curțili moșilor Domnii Meli, cu bălțĭ di pești la Prut, și cu poianĭ ci să chiamă Baranca, și cu Novasăliți, Preruda, — așăjdire și cu alt sat, ci nu să poate ceti, fiind încurcati slovili, dicăt la un loc samănă a arăta di Mateuțĭ la Soroca, — pentru a luĭ driaptă slujbă ci ni slujăști, și ni-aŭ dat și banĭ gata, noî suti di talerĭ bunĭ. Pentru aceia nime din frațiĭ meĭ saŭ din ruda noastră să n'aibă a să amesteca saŭ a strica; da și vănzare Domnieĭ Meli orĭ în ce vreme să fii neclătită, — să fii Spataruluĭ în vecĭ drepti moșiĭ și cumpărăturĭ...» Iscălitura. «La Domnia di apoĭ dat-am Domniia Mè și toti uricili.» — Traducere din secolul al XVIII-lea.

11. Iașĭ, 20 Ianuar 7142 (1634). «Adecă eŭOnčul Iurașcovič i Hăjdăŭ Frim» arată că «Isac de Sinihăŭ și cu Nicolaĭ den Gherenĭ și cu Meica de Vicoleanĭ» aŭ venit «cu cinstită cartea Mării Sal[e] luĭ Vod[ă], și cu o slugă a Log[o]fătuluĭ celuĭ Mar[e] Pătrașco Bașot[ă], ca să le socotim în seliștia Comăneștilor pentru niște stălpĭ ce aŭ fost mutaț den loc». Isac se găsește asuprit cu 12 «pașĭ». Pus iar stîlpul «la locul cel bătrăn». Martur și «Golăi aprodul de Bobeștĭ», «și diaconul de Bașăŭ, cu vătăman[ul] de acolo». Așa se face împărțeala «cu ceelalțĭ răzeșĭ». Semnează: «Ifrim Hăjdeŭ» și cellalt. Ambele pecețĭ n'aŭ nicĭ un sens.

12. 12 Iunie 7158 (1650). Vasile-Vodă, pentru Antimia și ginerele eĭ Ștefan Rugină. — Traducere.

13. Suceava, 13 Iunie 7158 (1650) Vasile-Vodă luĭ «Vasilie de Mlinăuțĭ», să facă hotărnicie la Comăneștĭ: «partea de ocin[ă] de acolo..., ce o aŭ văndutu Pilipovțeștiĭ Stecleștilor; dicĭ acmu acea parte iase la văndzare: dice să socoteștĭ; cine va fi de acel moș, acela să încapă a cumpăra, iar alțiĭ să nu cumpere înnaintea luĭ, pentru căce aŭ dzăs Isăcoe de Sinihăŭ că i-aŭ fostu eĭ moș». Pecete cu chinovar.

14. 14 August 7162 (1654). Vînzare la Comăneștĭ către Pătrașco Berchet. Între marturĭ, «popa Pănteleĭ de Bașeu .. și gheconul (гекоnул) Dumitru de Bașeu și Vasilie Θilce de Nehoren[ĭ] și Corcodel de Hudeștĭ . Scrie preotul citat. Semnează și «diaconul Dumitru». — Și copie.

15. Iașĭ, 5 Decembre 7174 (1665). Duca-Vodă către «Rugin[ă] č-au fostu Șetrar», ca să hotărnicească la Prilipca și Saucinița. Eraŭ ale luĭ «Dumitrașco (?) č-au fost Vistierĭ» și «a Brăesculuĭ». Buhuș Vel Logofăt. Pecete cu chinovar.

16. 25 Novembre 7194 (1685). «Pătrașco Berchet» îșĭ dă ocina nepotuluĭ Crăstiian, «pentru că la bătrânețil[e] mele m'aŭ grijit d[u mnialuĭ păn la moarte mè, și dup[ă] moarte mè să mă comănde d[u]m n]ialuĭ, precum l-a îndura D[u]mn[e]dzău . Martur: Ioan preotul de la bis[e]rica Roșcăĭ, car[e] mi-au fost și dohodnic, și Simion ce ține pe Brăndușe».

17. 30 Maiŭ 7228 (1720). Hotarnica Cobileĭ, după cererea «tărgoveților din Doroh[oĭ]», ce se plîng de «Stroicĭ Spatar pentru o bucată de loc din hotar[ul] tărguluĭ, ce le împresoară cu hotarul Cobăliĭ». Se chiamă «Dumitrașco Gafenco uricar, și Albotă Cluceriul, și Toader Buliandră, ispravnic de Doroh[oĭ], și cu toț tărgovețiĭ». Fiind neînțelegere, și lipsind acte, «am socotit și li-am zis: lăsa-s'ar să giure oamenĭ bătrânĭ, și să margă cu brazda în cap pe unde mergu hotarăle; și aŭ priimit Stroicĭ Spătar să giure Dorohoieni. Decĭ am socotit și am ales șasă oaminĭ din Dorohoiŭ, anume Ștefan Dăriescu și Costandin Săruenco, Gheorghii Guțuc și Pătrașco și Andrieș, Ili și Gheuca, și aŭ giurat aceștĭ oamenĭ în biserică, și au purces cu brazda în cap, și aŭ pus un stălpu de

piatră în culme dealuluĭ; de acolò au purces la vale , etc. — Copie din 1819.

18. 10 Iulie 7233 (1725). Mihaĭ Racoviță către «Stroič Spatar», pentru ca «să-șĭ apere oamenii săĭ ce are la Prilipca, despre vornicii de Dor[o]hoĭ, pentru une și alte gălcevĭ ce ar avè aceĭ oamenĭ, să n'aibă a-s amesteca la dânșiĭ . . ., nicĭ să-ĭ globască, ce stăpânul lor Stroicĭ să-ĭ certe pentru unile ca acele; iar, de s'ar tămpla să-s facă între aceĭ oamenı nescareva fapt care este să-s globască de la Scaun, atunce părcălabiĭ de Ținutul Hărlăuluĭ vor cerca acele, căcĭ Prilipca este de Hărlău și nicĭ maĭ înnainte vreme n'aŭ fost de ocolul tărguluĭ Dor[o]hoiuluĭ. Decĭ să aibă a să apăra, întru nemic să nu să amestice Vorniciĭ la aceĭ oamenĭ, căcĭ și maĭ înnainte vreme n'au fost obiceĭ să-s amestice Vorniciĭ pin sate, la alte globe, făr numaĭ șugubinele și morțĭ, unde s'au tămplat, la acele au avut triabă; iar la alte, la nimic. [Autograf:] Afar[ă din ce este obiceiul, să nu știu că luațı căt de puțin maĭ mult; când a v[en i să jăluiască cineva că i-ațĭ luat căt de puțin afar[ă] din obiceĭ, om trimete de v'or aduci, și pe ulițĭ v'oĭ da.» Pecete mică octogonală, cu chinovar.

19. 10 Septembre 7244 (1735). Un răzăș din «Săn[i]hău vinde ocină luĭ «Ion Goroveĭ Vel Căpitan de Dorohouĭ». — Copie.

20. 10 Septembre 7244 (1735). Vînzare la Comăneștĭ, pentru «30 de vedre de m[i]ere, cari au luat de la Alì Turcul».

21. 1-iŭ August 7246 (1738). Grigore Ghica-Vodă, pentru Prilipca, luĭ «Dumitrașco Stroicĭ biv Postelnic, fičoru luĭ Stroicĭ Vel Spatariul, nepotu luĭ Dumitrașco Visternicul». Sturza Vel Logofăt. — Copie din 1819.

22. «Lᵗ 7252 [1744], Iunie 3. Împărțire ce ș'au făcutu fičoriĭ răposatuluĭ Stroiču Spatarul de moșiĭ și de vecinĭ ce li-au rămas de la părințĭ.» Scrie Simion Cheșco, uricar.

23. 21 Iulie 7262 (1754). Mateĭ Ghica poruncește luĭ Păun biv Vel Pitar, ispravnic de Dorohoĭ, și alțiĭ să hotărească Hudeștiĭ luĭ Ilii Costachi biv Vel Stolnic, ce-l are «de pre socrul d[umisa]le Mihălachi Sturza biv Vel Paharnic . . ., care sat și Paharniculuĭ Sturzi i-au fost dupe Buhușăștĭ». Fusese hotărît

şi de Mihălachi Pilat Medelnicer. Vecin era, la Comăneştĭ, Ioniţă Iamandi biv Vel Jitnicer. — Copie din 1824.

24. 20 Mart 7264 (1756). Hotărnicie în cearta de moşie dintre «dumnealuĭ Jitnicer Ioan Iamandi» şi «Păharnicul Ilii Costachi», la Conceştĭ. — Copie.

25. 4 Octombre 7268 (1759). Hotărnicia moşieĭ Saucinița, a luĭ Ioniță Arbore Medelnicer, Toader Isăcescu Medelnicer şi Alexandru Medelnicer, «cumnaţiĭ luĭ Ioniţă Arbure Medelnicer», «de către Prilipca, moşie luĭ Ili Stroicĭ». «Drumul cel mare a Dorohoiuluĭ, ci mergi la Botoşănĭ, şi tot alăture pe din sus de drumul Verbii, până în capul unuĭ iaz ci să numeşti în hotarnică: iazu popiĭ luĭ Finic; care îl arată în hotarnică că acest iaz li iaste frăţăscu acestor doă sate... Iazul ce zice Ioniţă Arbure iaste un broscariŭ, iar iazul ci arată Stroicĭ, maĭ samănă a tovărăşie, că iaste maĭ mărişor... O moviliţă ce-ĭ zic movila Vlădicăĭ luĭ Gheorghii, în care movilă iaste o piiatră a Verbieĭ, şi acolo într'acea piiatră să închei hotarul Sauciniţilor.» Semnează: Mihalache Sturza Vel Vornic — Copie din 1819.

26. 20 Decembre 1776. Anaforà în procesul luĭ «Ilie Stroicĭ Postelnic cu nepoţiĭ săĭ Antohii şi Ştefan, Dumitraşc[o], fečoriĭ Lupuluĭ Stroicĭ». Maĭ fusese un Dumitraşco, fratele luĭ Ilie. Moşìĭ la Cobăla şi Prilipca

27. 5 Iunie 1790. Raport pentru hotărnicie la Cobăla către Iancul Racoviţă Spatar şi Teodoraşcu Balş Clucer.

28. 20 Octombre 1805. Hotărnicie la Trestiana, «moşie dumisali Spatar Ioan Sturza..., ce este dată zăstre de la socrul dumisali Neculaĭ Ruset Vel Logofăt». În hotar, la Broscăuţĭ: Vornicul Costandin Balş şi Gh. Cuciuc. Sînt de faţă: «Onofrii, Costandin Şoltuzăĭ, Ghiorghii Oltianu ot Dorohoĭ», etc.

29. 12 Iulie 1816. «. . Vel Căpitan» către «cuconul Ioniţă Sturza biv Vel Postelnic»[1]: trimete 1.500 de leĭ din datorie. Iarmarocul a fost răŭ şi n'a desfăcut tot ce a dus. «Cucone, Grecul de la Broscăuţĭ în lipsa mè de acas ă] acumu aŭ maĭ

[1] Viitorul Domn din 1822-8.

întratu încă cu patruzăcĭ prăj i]nĭ de falce spre Criva, şi au începutu a faci şanţu» : a făcut să intervie ispravniciĭ. Pentru cumpărărĭ de caĭ şi nişte cosaşĭ.

30. 23 Iulie 1816. Hotărnicie a luĭ «Balş Logofăt» către Trestiana şi Broscăuţĭ. În cursul eĭ se spune: «Atunce iara Dorohoiu loc domnesc».

31. 23 Octombre 1825. Ioan Sandu Sturdza porunceşte a se *hotărî* «moşia Trestiana a prea-luminateĭ noastre Doamne de... Cobăla supu[su]luĭ rusăsc Gheorghie Cuciucu». — Pecete cu chinovar. — Judecată a Doamneĭ, Ecaterina, la 15 April 1828.

V. Documente din colecţia d-luĭ căpitan Gh. Văsescu[1].

1. Conceştĭ, 1-iŭ Ianuar 7152 (1644). Vînzare de moşie la Bobeştĭ de către «strănepoata a luĭ Ivaşco Bobin», către «Andreica Diiaconul», cu «leĭ bătuţ şi un stup». Între marturĭ, un «Grozul». Se adauge în slavoneşte că plata s'a făcut în zilele luĭ Vasiliia Voevod».

2. După 15 Iunie 7152 (1644). Diaconul Andreica din Bobeştĭ întoarce «Logofătuluĭ [Petraşco] Čogoleĭ» cincĭsprezece leĭ şi-şĭ iea înnapoĭ moşia. Marturĭ: «aprodu Costantin de Iaşşĭ», «Iorist călugărul de la mănăstirea luĭ Toder[2], şi vătămanul Ştefan de Başo, şi Bileţchiĭ den sloboţie a dumisal[e] Logofătuluĭ».

3. Iaşĭ, 24 Decembre 7154 (1645). Vasile-Vodă luĭ David de Zăluceanĭ», ca să-şĭ ţie Cuzlăul: «ca s[ă] fie tare şi puternic a lua dzeacea de pre partea sa, şi din păne, şi din făn, şi din tot venitul ce va hi pe partea luĭ». Pecete cu chinovar.

4. Iaşĭ, 17 April 7159 (1651). Vasile-Vodă întăreşte luĭ «Avraam ot Lucăcenĭ» a opta parte din Horodişte, după acte de la «răpoosatul Gaşpar Voevod» şi maĭ vechĭ chiar: o cum-

[1] Cf. şi *Un mănunchiŭ de documente*, în *Convorbirĭ literare* pe 1900, *Cei d'întâiŭ anĭ din Domnia luĭ Vasile Lupu*, Regeste, şi *Doc. Bistriţeĭ*, II, Prefaţa

[2] Movilă Todireniĭ, lîngă Burdujenĭ.

părase de la «Gavril Beașină, fičorul Solomiiĭ, nepotul Buhtoae», cu «talerĭ de argint». Gavrilaș Vel Logofăt. Ionașco. Traducere din 1787, de Andreĭ Dașchevič, Cernăuțĭ. — Și copie a originaluluĭ slavon, de acelașĭ. — Pecete peste hîrtie în original.

5. 27 Maiu 7168 (1660). «Ștefan Voevod, bjiiu mlstiiu gspdarŭ zemle moldavscoĭ», către Toader č-aŭ fost staroste», pentru plîngerea luĭ «David de Zalucea», ce s'a jăluit «pre Manea de Ivancăuțĭ, dzăcănd c'au avut moșie depreună la sat la Cuzlăŭ; acmu s'au sculat Manea ș'au cumpăraat de iznoavă o parte de la altu răziaș de-acolo, și n'aŭ dat știre și luĭ Davidu căndu au cumpărat, să fie iar frățeaște, č-au cumpărat făr știrea luĭ Davidu». De este așa, «să socoteștĭ să-ĭ întoarcă Davidu ğumataate de cățĭ banĭ va fi dat Manea, și să ție iar frățeaște». Pecete cu chinovar, cu legenda: «Io Ștefan Voevoda, bjiiu mlstiiu [gspdar zemli moldavscoi».

6. Iașĭ, 15 Iulie 7169 (1661) Ștefan Vodă, fiul răposatuluĭ Vasilie-Vodă, arată că Iordachie Marile-Vistiiarnic a înfățișat «un zapis de mărturie, făcut de boiarenul nostru, de Andriiaș č-aŭ fost Medelniciar-Mare, fičorul luĭ Toderașco c-au fost Log[o]făt-Mare» [1], ce-ĭ vinde moșia sa: un saat întreg cu vecinĭ, anume Crănicianiĭ pre apa Prutuluĭ, în Țănutul Dorohoiuluĭ, care saat aŭ fost cumpărătură de părințiĭ luĭ de la sv ăn]taa mănăstire de la Todirianĭ, de lăngă Sučav[a], unde iaste hramul Pantocrator», precum și locurile cumpărate «de la Măricuța și de la sora eĭ, de la Anca, fiatele luĭ Gligori Holouca de Cuzlău, și de la Agafița și Grăpina și Iliianaa și fratele lor Dumitru, fičoriĭ Catriniĭ, nepoțĭ de sor[ă] luĭ Gligorie Holoucăĭ»: iea 4.500 «leĭ bătuțĭ». Dimitre (?) Cehan Vel Logofăt. Scrie Tiron. — Pecete cu: «Io Ștefan Vasilie Voevodŭ i gospodar z[e]mle moldavsco[ĭ]; 7160», și, de-o parte și de alta a coroaneĭ: «16...». Sabia și buzduganul se află de ambe părțile capuluĭ de bour cu steaua; jos, soarele și luna.

7. Iașĭ, 15 Ianuar 7178 (1670). Vînzare la Cuzlău «dumi-

[1] Era ginerele luĭ Gavril Hatmanul, fratele luĭ Vasile Lupu. V. vol. III, p 33 nota 1.

sali luĭ Dumitrașco Marel[e]-Pitar, dirept o sut[ă] de leĭ bă. tuțĭ . . ., părțile fraților noștri, luĭ Ilie Lehăceschi și a luĭ Ion brat Ilie, și a luĭ Cracalie». Marturĭ: Abaza ftori Visternic și Vasilașco Ureache biv Spătar și Ionașco ftori Armaș și Stroescul și Ion sn. Stroescul biv Armaș . . . și Nacul brat Durașco». Iscălește încă: «Gligolașco Ghiianghi», semnat apoĭ și «az Gligorașco Ghenghe Vel Medelnicer» (maĭ frumos).

.8. Iașĭ, 7188 (1679-80). «Dumitrașco Marel e -Pitar arată că «s'au sculat dumnealuĭ Toader Joria Sulgiariul, și au dzis că i-s moșiil[e] dumisal[e], și m'aŭ gălcevit tare, ce eŭ, deacă am vădzut gălcevindu tar[e] dumnialuĭ, eu mi-am luatu banı de la dumnialuĭ: o sutî leĭ, și un cal pentru cal, și doisprezeci leĭ ce am plătit datorii pentru Vasile săhăidăcariul ce am fostu datu eŭ pre aciale cumpărăturĭ [în Horodiște]». Marturĭ: «dumnealuĭ Gligorașco Ghianghia Vel Medelnicear și dumnealuĭ Petriceaico Vel Clucear și dumnialuĭ Contîș Vel Sulgiar și [Ionașco] Balșu [ftori] Log[o fătul și Dubău parcălabul».

9. 2 Iulie 7235 (1727). Grigore Ghica-Vodă poruncește luĭ «Toader Stărce Vornicul de Poartă, și slugile noastre Iosup Căpitanul și Gigătul Căpitanul», să cerceteze la Horodiște partea cumpărată de «Hermeziu», de la Irimiia Jora. Să strîngă din satele vecine «oaminĭ bunĭ din sus și din ğos, megiiaș de prin preğur și răziaș». Pecete mare cu chinovar.

10. «U Cuzlău», 30 Iulie 7235 (1727). Hotarnică la Cuzlău, pentru părțile «luĭ Todor Vel Căp[i]tan ș'a luĭ Ghiorghii Hermezău Clučer ș'a luĭ Toder Soročanul Postelnic ș'a luĭ Toder Stărce Vornicul de Poartă ș'a luĭ Pătrașco Căpitanul, și pe urmă ne vini și un răvaș de la Miron Cuze cum are din ğum[ă]tate de sat dooă părțĭ, ș'o parte are Simion Șătrariul». Uniĭ «să țın că au moșie pe baștină și zapisă n'aŭ, puind pricină că li-aŭ perit zapisăli; č-aŭ lăsat la mila Màrii Tali: precum viĭ ğudeca Măriea Ta, așè va fi. . . Am început din apa Prutuluĭ din ğos, de unde au fostu moara luĭ Videl . . ., la obârșie uniĭ rupturĭ. . . De cum mergi drumul Botășenilor. . . Peste matca văi și la dial pe podiș.» Iscălește și «Ghiorghii Chihai, Toder . . . pop (?) Chihai». — Pe V°: Be-

weiss der Untersuchung von Kusleu, wodurch die Granze von dieser Seite bestimmt werden kann».

11. Horodişte, 30 Iulie 7235 (1727). Hotărnicie în acest sat. Ghiorghiţ[ă] Hermezău îşĭ cumpărase partea de la «Erimiıca Jore, fičorul luĭ Toder Jorăĭ». Hotăresc această moşie «de spre hotarul Crăinicilor *(sic)*, dumisali Hatmanuluĭ Ion[1]... Un stălpu de piatră vechiŭ, unde este pricină, c'aŭ fostu scos de oari-cin[e] din pămănt, maĭ denainte vreme, ş'apoĭ l-aŭ pus dumn[ea]luĭ Ion Hatmanul unde i-aŭ fostu voe dumisali, făr nicĭ o poruncă, care acmu vini stălpul pe din sus de un şăpot, ce este în pădure, de cură din stăncă... La o făntănă cu budăĭ.. Pănă în drumul ce vine de la Hotin şi merge la Botăşenĭ... Maĭ din ğos de vadu luĭ Turcilor *(sic)*, la unde aŭ fost casa luĭ Hermezău».

12. 6 Iunie 7260 (1752). Hotarnicia la Cuzlăŭ. E de faţă «Vasilie Soročanul, pre carele l-aŭ făcut vechil toţĭ fraţiĭ luĭ, Ioniţă Soročanul şi Mihălache Soročanul, fičoriĭ luĭ Toader Soročanul biv Postelnic, ginerile luĭ Davidel; aşijdere aŭ vinit şi Ion Moşanul cu fičoariĭ săĭ Vasilie şi Tănasie; care şi Ion Moşanul este iarăş ginere luĭ Davidel; şi de pe acel Davidel trag eĭ zestre a patra parte den ğumătate de sat de Cuzlăŭ, den parte de sus». Iscăleşte: «Vasilie Grosul Cămpulunğan, č-aŭ săpat de am îngropat hotarăle», «vornicelul de Horodişte», etc., «oameniĭ ce s'au tămplat la hotărăt». — Copie de Daşchevicĭ, din 1787.

13. 31 Mart 7265 (1757). Scarlat Ghica-Vodă către treĭ boierinaşĭ, că s'a judecat «Ioniţă Cuze biv Vel Pitariŭ» cu «nepoţiĭ luĭ Davidel de Zaluci».

14. 11 April 7266 (1758). Hotarnică la Cuzlăŭ. «Partea Sanduluĭ Davidel, moşul Sorocineştilor, şi verilor lor..., parti dumnealuĭ Ioniţă Cuzia biv Vel Pitar, zeastre dată de la socrul dumnealuĭ, de la Toader Răşcanul Pit[ar]; iar Pitariuluĭ Toader i-aŭ fost de pe moşu-seŭ Manea, şi Maniĭ iar i-aŭ fost cumpărătură veache, şi maĭ cumpărănd Toader Pit. şi alte părţĭ din Căzlăŭ.» — Şi copie din 1826.

[1] Neculce, probabil.

o 15. 17 Maiŭ 7268 (1760). *Carte* hotarnică de la Costachi Luca. Se judecă «dumnealuĭ Ioniță Cuza biv Vel Stolnic, înnainte dumisale Ștefan Ruset, Vel Logofăt, cu Ioniță Soročanul, fiind vechil de spre parte luĭ Negoiță Fliondor și a frațălor luĭ, Vasăli și Tănasă, nepoțăĭ luĭ Davidel de Zalucie, pentru satul Cuzlău, cari iasti la Țănu[tu]l Dorohoiuluĭ, în malul Prutuluĭ, care moșii esti dată di zăstri dumisali Stolnic Cuzăĭ de socrul său Toader Rașcanul biv Vel Jitnicer». Cuza nu e mulțămit cu hotărnicia luĭ Ștefan Popăscul Vornic de Poartă. Asistă nepoțiĭ luĭ Davidel acum, «și Gheorghii zăt lor». «Un bătrăn» din patru de la Cuzlăŭ e al «Jicnicer[uluĭ] Ștefan Hermezău, carile... hotarnec maĭ înnainte pi Tanasă Măcărescul Cămăraș de izvodi»: Hermeziu are și Horodiștea. Pomenit «drumul ce vini de la Zalucia», «drumul cel mari, ci vini de la Păltineștĭ ... și mergi la Crasnaleuca», «drumul ci vini de la Rădăuțĭ și mergi la Bașău». Iscălesc maĭ mulțĭ Vornicĭ de sate, «Postolachi cheptenar», «Ursul comăndat ot tam», «Onofreĭ săn croitor», «Toader Popiștaș ot Ivancăuțĭ». — Se întărește la 29 Iunie 7271 (1763). Iscălesc «Vasăli Rămoșcanu, Tănasă Moșanu nepoț luĭ Davidel, Costandin Gàndul biv Vel Șatrar». La 19 Septembre 7268 (1759), se judecă la Domnie Ștefan Rosăt Vel Logofăt cu Ioniță Cuza biv Vel Stolnic și cu nepoțiĭ luĭ Davidel, «fečori Anițăĭ». Se poruncește cercetare. — La 18 Februar 7268 (1760), se repetă porunca. — Còpiĭ din 1827.

16. 16 Iunie 7268 (1760). Ioan Teodor-Vodă către dum. Ionit[ă] Zosin biv Vel Sulğ[e]r, Ioniți Iamandì Jic, giudecătorĭ de Hărlău i Dorohoiŭ», pentru «Tănas[e] i Vasile, nepoțiĭ luı Alexandru Davidel, și alțĭ frațĭ a lor», în proces cu «Stolnicul Ioniță Cuze pentru satul Cuzlăul ot Dorohoiŭ». Să *aleagă* partea fiecăruia, și de părțile «Hermezăuluĭ». Pecete cu chinovar.

17. 1-iŭ Iulie 7285 (1777). «Tănasă Moșanul di la Cuzlău, mazăl, nepot di sor luĭ Ursachi Davidel», vinde Lupuluĭ Balș Vel Vornic partea sa din Hudeștĭ. — Copie din 1826.

18. «Sortes domini Schatrar Petri Keschko, quae ipsi in me-

dietate pagi Horodiste, et sortes in pago Kuzleu dimensae sunt anno 1783.»

19. Maiŭ 1788. «Ștefan Hermeziu ot Vistierie» arată că a împrumutat de la «Petre Cheșco biv Vel Șatrar» 1000 de leĭ: trecînd «anĭ la mijloc», «s'aŭ făcut dobănda banilor cap la cap». Avea datorie și la «Panaite Fote Lipțcanu». Pentru aceștĭ 2.500 de leĭ, își vinde moștenirea de la strămoș, Gheorghiță. Pomenește pe veriĭ săĭ, «fičoriĭ răpoosatuluĭ Grigoraș Hermeziu Postelnic.» Iscălește și fratele luĭ, Grigoraș, și [soția] luĭ, Nastasăia.

20. 5 Iulie 1811. Mărturie că Anița, fata luĭ Alexandru Davidel, a fost măritată cu Iordachi Flondor, cu care are pe Negoiță și Ilinca, măritată cu Ilschi; apoĭ cu Ioan Moșanul, cu care are pe Vasile, Tănase și Safta. — Copie nouă.

21. 10 Ianuar 1813. Scarlat-Vodă hotărește în procesul pentru Cuzlăŭ dintre Ioniță Moșanu, biv Vornic de Poartă, și Arghirie Cuza Banul, care-ĭ iea partea la 1810. Se dăduse cercetarea luĭ Mihalachi Costachi Spatar, dar acesta e' bolnav: decĭ merge Ioniță Murguleț vt. Paharnic. — Moșanul însemnă jos că maĭ are frațĭ, pe Andriĭ și Miron.

22. 31 Maiŭ 1847. Hotărîre a Divanuluĭ apelativ iscălită și de M[anolachi] Drăghicĭ, [cronicarul].

VI. Documentele moșieĭ Șerpenița (vechiul Șıpințĭ) din Ținutul Dorohoĭ

1. 31 Ianuar 7147 (1639). Vasile-Vodă, pentru vînzarea de un anume «Goleat» a satuluĭ «Șipențiĭ din Ținutul Dorohoiuluĭ, de pe Prut, de la vatra satuluĭ și de la cîmp», luĭ «Andreĭ Plantos», cu 300 de leĭ. Dă și altele, «iar alte documenturĭ, el [Goleat] au zis că nu are, de vreme ce s'aŭ pierdut pe vremea Tatarilor și altor neamurĭ... Gavrilaș Vel Logofăt». «S'aŭ tradus intocma după orighinalul sîrbesc prin Eutimie Murgul, doctor a pravililor și profesor a filosofieĭ și a dreptuluĭ naturiĭ [1].»

[1] Cf. vol. IV. p. CCIII, nota 2.

2. 22 Iunie 7273 (1765). ‹Andreiu Doniciu› dă zapis luĭ «Baş Costi Avraam» că a luat de la el 410 «leĭ noi», puindu-şĭ amanet moşiile.

3. 15 Octombre 1776. Grigorie Ghica ordonă luĭ Sandul Ilii biv Vel Stolnic şi Ioniţă Hermeziu biv vt. Cămăraş, ispravnicĭ de Dorohoĭ, a hotărnici Şipinţiĭ.

4. 23 April 1777. «Eŭ Alicsandra Cluciriasa răpousatuluĭ Andreĭ Donič, fiica luĭ Toader Buhuş›, arată că a luat 100 de leĭ de la Toader Manoli, puind amanet moşia Şipinţiĭ. ce o are «de pe părinţiĭ mieĭ› : «venitul moşieĭ pentru başul, banilor» Îĭ iartă şi «că au păşunat bucatele dumisale ačastă moşie».

5. 15 Iunie 1785. Alexandru Ioan-Vodă Mavrocordat către Costandin Balş biv Vel Paharnic şi Toma Iamandi biv Vel Sulger pentru a se *hot ırnıci* de spre Toader Manole moşia «Şepinţiĭ» a luĭ Şerba ı Buhuş Paharnic: «č-ar fi fost a suroriĭ sale şi, vănzind-o unuĭ Toader Manoli..., dumnealuĭ aŭ răscumpărat-o». Pecete de ceară în afară.

6. 29 Iulie 1786. Neinteligibil către «Crucereasa Alexandra» pentru moşia pomenită. «Dum. Paharnic Şerban, fratele dumitale.»

7. 29 Mart 1791. Un unchiŭ al luĭ Mateĭ Donicĭ cere a i se da şi de el, ca şi de «dumnealuĭ bade Şărbanu Buhuş Paharnic», *să ţie* moşia Cepliţa *(sic)*, pe care o ţinea până atuncĭ, în parte, «un ţăranu de Gĭosenĭ (?)», în parte Toader Manoli. ‹Eŭ n'oĭ căuta numaĭ al meŭ folos, ce şi a dumitale avănd toată durerea, ca o rudeaniia.»

8. 10 April 1791. Toader Manoli Sulger către Mateĭ, pentru *vînzarea* în arendă a moşieĭ. — La 1790 el scrie: ‹în anul ce aŭ fost bejănii, nicĭ cu ochiĭ nu am văzut moşia dumitale, şi am dat răpousatiĭ maiciĭ dumitale 34 leĭ».

9. 14 Iunie 1801. «Anghelușa Manoli Sulgereasa› către «Măteiŭ Donicĭ, la satu Iznovăţu, la Orheiu». S'a făcut *hotarăre* de Paharnicul Thodoraş Balşĭ şi Sulger[ul] Ioan Tăutul la moşia Levenĭ, în hotar cu «Şăpiniţăĭ, la carĭ m'aĭ făcut vechilă; nedăndu-mĭ nicĭ-o scrisoare de ali moşiaĭ... De vechilă cum mă lepădu, după cum m'am şi lepădat înnainte

dumisali boerĭ, şi, a înştiinţa, te-am înştiinţat... Atăt moşiile meli, căt şi moşiia dumitali Şăpiniţăĭ, ce o am de la dumneata cumpărată cu anu, eŭ pe toati le am vănduti cu anu dumisali Cam[ina]r[iŭ] Ioniţi Başotă... Veĭ şti că cu zorlo *(sic)* mi l-aŭ luat din mănă părintili protosinghelul al sfinteĭ Mitropoliiĭ, şi încă era să să întămple între noĭ mari pricină, zăcăndu-m[ĭ] cătiva cuvinti în potrivă, cari nu pot să ţă li maĭ scriŭ.» — În Mart din acelaşĭ an se trimet luĭ Mateĭ nişte banĭ de ὁ Ἱεραπόλεως Γρηγόριος. — «Vînzarea venituluĭ» se face către Anghelușa la 23 April 1797.

10. În 1804, «Mateiŭ Donič Stolnic» se plînge că arendaşul moşieĭ sale, «un Petrachi Manoli», nu se ţine de condract». «Să-s facă volnicii dă om domnescu, să-mĭ împliniască baniĭ.»

11. 3 Februar 1809. «Costandin Zota şi Neculaĭ Borboros, vichiliĭ dumisali Spatar Şarban Cananò», *cumpără venitul* moşieĭ «Şipinţiĭ» de la Mateĭ Donicĭ, cu 500 de leĭ pe an — În 1810, el se arată gata a o lua încă pe treĭ anĭ, cu banĭ plătiţĭ înnainte, dar un Armean oferă peste o mie de leĭ pe an (maĭ multe scrisorĭ ale luĭ Şărban către Mateĭ, care-ĭ e «ca un frate»: una e pecetluită cu o frumoasă camee). — Şi în 1808 se vede că Şerban ţine «moşioara», ce-ĭ e aproape: dădea însă atuncĭ numaĭ 300 de leĭ. El spune în acest an că megiaşiĭ obişnuise a încălca: zăbovind «cu pornire epilor», am găsătu moşie în giumătate luată cu potcĭ, de spre megieşĭ, pe care le-a «zvărlit». Maĭ multu de doĭ suhaturĭ nu-săntu; arătură nu-ĭ, de cosăt nu-ĭ!» — În 1806, Şerban trimete «poliţă ca să-ĭ ei dumnealuĭ baniĭ di la cumparătoriĭ moşii mele Vasăeniĭ». Îĭ spune însă că moşioara nu face nicĭ 300 de leĭ pe an, «că maĭ mult decăt un suhat de boĭ bun, nu-ĭ; şi pentru acela mă bucur, că altă nu-ĭ. Şi, fiindu-că eu de primăvară îmĭ hotărescu moşie Budeştiĭ, dacă veĭ socoti, să viĭ şi dumneata ca să facĭ tocmală cu hotarniciĭ č-or fi la mini, şi să hotărăştĭ şi dumitali.» — În altă scrisoare, din 1806, el vorbeşte de «negustoriĭ ci ţăn moşie în Vasăeniĭ». «În credinţa luĭ Dumnezău ..., că maĭ multu decăt un imaş nu esti, şi acela cu cătă supărari îl apăr di parte Turciĭ *(sic)*, şi de

une megieşiĭ». «Am scos pe dumnealuĭ Postelnic Mateĭ Negel hotarnic la moşie mè Budeştiĭ... Şi, di-ĭ voi dumneata, dumnealuĭ Postelnic esti bun hotarnicu; măcar că cè maĭ multă pricină poate să aibĭ dumneata cu moşie Mitropolii, şi măcar că-ĭ frate cu Preosfinţăe Sa, dar, la dreptate ce va cunoaşti, să nu fiĭ dumneata nicĭ la o îndoială, că nu-ĭ om de acie adivărul să-l întunice, că nu puţini moşiĭ aŭ hotărât pe aice toată vara trecută; şi cumu-ĭ socoti dumneata» (19 Mart).— Şi la 22 Ianuar 1806, Şerban arată «că maĭ multu decât un imaş de o cireadă de boĭ nu-ĭ... Hotărând-o, aşè socotesc că s'ar maĭ lărgi.» Îĭ zice: «veri Mateĭ». — La 1804, vorbeşte de «Sărbiĭ ci ţăn moşia mè Vasăeniĭ: apoĭ iĭ, ca nişti varvarĭ, n'o urmat să-ĭ dei dumnealuĭ». — În 1803, Şerban spune luĭ Mateĭ: «o moşie a dumitali, ce o aĭ la malul Prutuluĭ di pi Buhuşăştĭ, ci o aĭ văndută la Manoleştĭ cu an ul] : e gata a o lua el, «cu preţul ce veţ putè face cu dumnealuĭ Spatar Manolachi Donicĭ, fiindu-mĭ dumnealuĭ vichilul mieu». «Dta poţĭ ca să scriĭ o carte iconomicoasă luĭ Manoli, cum că aĭ schimbat cu mine, cu Văsăeniĭ.» — Într'o scrisoare următoare: Vechiĭ arendaşĭ nu plătesc. Manolachi îĭ scrie «cum că să pun stăpăniri, dar, fără a nu faci asezare cu stăpăn, nu poč să pun stăpăniri». «Moşie Văsaeniĭ, ce am acolo la Orheiu.» «Poftescu cu un čas maĭ înnainte să facĭ răspunsu.»

12. 25 Ianuar 1824. «Ancuţa Donič» şi «Costandin Donič» dau «vechilimiia» luĭ «Aga Costandin Lazu, boer din Moldaviia», ca să li vîndă «prin sultan-mezat» moşia Şerpinţiĭ». Întărită de «giudecătoriia političască a oblastii Basarabieĭ»: pecete cu vulturul rusesc şi: «Pecete giudecătorieĭ politiceştĭ a Basarabieĭ». — Alta cam aşa la 29 Octombre 1823.

13. 6 Maiŭ 1824. Pe basa acesteĭ *vechilimele* «pe hărtie harbovoae» (timbrată), Vornicia de aprozĭ ordonă a se striga moşia de «dumnealuĭ Nicolaĭ Telial-Başa». Ancuţa Donicĭ avea şi o moşie în Ţinutul Orheiuluĭ: Brăneştiĭ. Pentru moşia din Moldova oferă 16.000 de leĭ Vel Logofătul Costantin Catargiu şi 16.500 Vel Postelnicul Lascarachi Sturza. — To-

tuşĭ o iea Catargiu, care o da «în oranda» luĭ Mihali Cracalii; contra plățiĭ neregulate a căruia se jeluieşte în 1825.

14. 17 Februar 1828. Catargiu vinde Şipințiĭ cu 32.000 de leĭ luĭ Costachi Botezat: dă sinet pentru o parte din plată.

15. 18 Februar 1828. Ioan Sandu Sturdza către Mihălachi Mavrodin, biv Vel Stolnic, ca să hotărnicească moşia «Şărpințiĭ», a luĭ «Costandin Catargiu Vel Logofăt al Țăriĭ-de-gĭos».

16. 8 Februar 1829. «Cat[argiu] Logofăt» face plîngere pentru că «dumneaeĭ Paharniceasa Catinca Manoli cu moşiia sa Hrițanĭ îi împresoara Şărpințiĭ».

17. Iaşĭ, 9 Mart 1829. Acelaşĭ se îndatoreste a da actele «Şirpinților», ce i s'au încredințat de C. Lazo, «adusă de peste Prut».

18. 18 Mart —. «Catinca Cĭomartaneas[a] arată luĭ Mateĭ Donicĭ Stolnic că nu-ĭ poate da risovul ce cere prin «răvaş», de oare ce «boeriul eĭ» e dus la Eşĭ; şi eŭ nu pot să ştiŭ scrisorile dumisale».

VII. Cîteva documente privitoare la moşia Cătina (Buzăŭ).

1. C. 1690. «Calin čauşul ot Băşcianĭ» vinde luĭ «Logofăt Mateĭ ot Padeanĭ» partea sa din Frasinet. Marturĭ: Nedelco Mişinescul, Şolomon Vătaful de vanatorĭ, Antonie eg[u]menul ot Aluniş, şi alțiĭ.

2. 12 Octombre 7227 (1718). «Ilie V[ă]t[av]» către «jupănul Nica ot Buzău». Jupăne Nico, săn[ă tat[e]. Alt nu am a-ț lungi maĭ mult, că nu poč, că mi-e răŭ la cap; făr cât iat[ă] că veni Radul Tăicuțul, de zice cum că-ş vinde partea de moşie din Frăsinet, o jum[ă]tate de moş..., că iast[e] moşie bun[ă] şi nu are nič o gălčav[ă]... De ačast[a] avuseiŭ a-ț scrie dum[i tal[e], — că maĭ mult nu poč, că mi-e răŭ la cap.»

3. «Foița de stăjnilor *(sic)* ce s'aŭ alesu dumnealuĭ jupănuluĭ Caloian sin jupăn Nicăĭ cupețul ot Buzăŭ, din hotarul Frăsinetuluĭ; cumpărătoare ce am avut cu zapise de la Mateiu Podeanul i de la alțĭ moşnenĭ... Fevruarie 23, lt 7249... O jumătat[e] de moş.»

4. 23 Februar 7249 (1741). Stînjeniĭ de la Frăsinet, cumpărațĭ de «cocon[u]l Caloian sin jupăn Nicăĭ cupețul ot Bu-

zăŭ». Iscălesc: «P. Mihaĭ prot[opop]», «Mateiŭ iz. ot Pod[e]nĭ» «Στάτε 6άμες τοῦ Βολένι».

5. 1781. Patru ţeranĭ daŭ zapis luĭ «Postelnic Iane» că aŭ luat de la el 5 talerĭ, «de am plătit treapăd ul] nostru, şi să străngem dupe moşie, să-ĭ dăm dumnealuĭ cu mulţumită; iar, nestrăngănd, să împlinim de la noĭ.

6. 22 Ianuar 1782. Se face înştiinţare de judecătorul Saacului, care a judecat pe Iane cu nişte moşnenĭ în privinţa unuĭ vad de moară, să meargă să preţuiască materialul, ce se va restitui moşnenilor. E adresată aşa: «Logofete Răducane i Logofete Dumitraşco Toh[ă]nene i preote pop Ianache i căl u]g ă]re Stoico Băşcene, i Vladule Lungene».

7. 24 Iunie 1782. Manea ot Cătină, Neag, Oprea, unchiiaş Isar», *cumpără venitul* Cătineĭ. «Nea am aşăzat cu dumnealuĭ să dăm porumbu, chila Brăiliĭ, de ocă 240, cu preţ po tl. 6; însă, dănd Dumnezeŭ să fie bişug de bucate, să-l dăm cu preţ ce va umbla, iar, de va fi maĭ scumpu, tot cu acest felĭ să i-l dam: tl. 6.» Vor drege la moară: «hiiară, roate, fusuri, cocurĭ şi toate măruntaele... Şi am luoat de la dumnealuĭ şi o bute de vin, cu tocmeală: vad[ra] căte parale 22 şi, masurăndu-să cu cot[ul, aŭ eşit ved[re] 185; ertăčune ved re] 3, şi rămăn de plată ved re] 182.»

8. 26 Iunie 1785. «Dumitru sin Ion Căprarul, împreun ă] cu soţiia mea Ivana», dă zapis Postelniculuĭ Ianică, cu privire la «o livede de pomĭ: prunĭ, nucĭ, merĭ, pusă de tată-mieu, căndu au fostu stuparŭ la răposatul jupănul Nica, moşul dum[isale]..., pă moşiia dumitale de la Cătina, sud. Sac, ce-ĭ zice Frăsinet», — ce-ĭ dă pentru «o vacă cu viţel, preţuindu-o t[l] 20». Maĭ departe, se scrie: «livadă». «Tată-mieŭ Ion Căpraru.»

9. 24 Iunie 1795. «Oprea Păsăroiul» şi «Neagul Lunjean» arată că aŭ cumpărat de la Slugerul Iane «venitul moşii dumisale Cătina..., a treia parte..., cu moara, cu cărciuma, drept t[l] 62..., într'acest an... Făneţile aceştiĭ moşiĭ în t[l] 38... Şi să avem purtare de grijă a drege moara şi cărciuma, să nu să părăduiască.»

VIII. Cîteva documente dintr'o colecție privată din Bucureștĭ.

1. Bucureștĭ, 12 Iunie 7096 (1588). Mihnea-Vodă, pentru Dan vtori Vistier, întărindu-ĭ moșia ce are la Ostra, «partea luĭ Căzan Stolnecul și a frăține-său Badii și Prediĭ, partea lor din sus toată, stănjinĭ — 150». Traducere de dascălul Lupp.

2. 8 Maiŭ 7127 (1619). Gavriil Moghilă, pentru Gherghe Clucer, în privința unor cumpărăturĭ. Una e de la «fečorul Baliceĭ, anume Piiali Turcul».

3. 4 Maiŭ 7131 (1623). «Noĭ ce am fost megĭiașĭ den Ostra, pre nume Suma și Stan și Neagoe dorobanțul și Lupul și Cr[ă]stea fečor[ul] lu Dumitru Grecul», etc., dau zapis luĭ Aslan biv Vel Vistier, pentru vînzarea lor, pe «galbenĭ».

4. 12 Maiŭ 7137 (1629). Alexandru-Vodă Iliaș, pentru mănăstirea Sf. Ioan, întărindu-ĭ moșia Ostra. Iar după aceaia, cînd aŭ fost în zilele răpoosatuluĭ Raduluĭ Voevod, după moartea jupănuluĭ Dan Vistiiariul, iar jupăneasa luĭ, Vlada, și cu nepotul luĭ, Tatul», vînd luĭ Gherghe Clucerul satul. «Și cu știrea tuturor ginerilor eĭ, anume jupan Lupul Peh. i jupan Gașpar Armașul.» În a doua Domnie, se închină mănăstirea la Locurile Sfinte din Orient. — Traducere de dascălul Lupp.

5. 13 Maiŭ 7141 (1633). Mateĭ-Vodă, pentru Petru Slugear. Cu Divan. Text slavon.

6. 28 Maiŭ 7143 (1635). Mateĭ Basarab, pentru Petru Slugeariul, la Ostra, partea luată de la Preda Cherbeleț din Crețeștĭ, «din zilele luĭ Alexandru Voevod, fečorul răpoosatuluĭ Raduluĭ Voevod, înnaintea Tătarălor . Apoĭ se ivește o pîră. «S'aŭ pîrit de față, la satul Domnieĭ Meale, la Brîncoveanĭ.» — Text slavon și traducere de Lupp, dascălul slavonesc.

7. Tîrgoviște, 22 Iulie 7146 (1638). «Petrea Slugear, snă Aslan Vornicul, împreun[ă] cu jupăneasa mea, cu Elina», dă zapis «jup[ă]nuluĭ Ghiniĭ cojocar» și luĭ «Cr[ă stie Vameș» pentru că li vinde satul Ostra (Olt). Marturĭ: Teodosie Vel Ban, ș. a.

8. 6 Mart 7161 (1653). «Adec ă] eu jupăn Dragomir Vel Vornic las ačast[ă] a mea învăț[ă]tur[ă la vreamea de petrecaniia mea, cum să se știe, cănd m'am împreunat cu jupăneasa mea Ilina

Vornicasa, n'am avut nič Rumănĭ, nič Ţiganĭ, nič moşie, ci am căştigat amăndoĭ dănpreun ă], den mila Măriei Sale lu Vod[ă].» Îĭ lasă Runcul, Păscăeştiĭ, Ostra, Albota. Acesta «fostu-se-aŭ cumpărat pre baniĭ eĭ, car[e] i-au fost dat Măriia Sa Vod[ă], încă cănd am fost eŭ la Ţ[a]rigrad». Daniĭ şi la mănăstirile sale, şi la cea «de la Lipov, care am făcut . Semnează şi duhovnicul mieŭ, prepop Gherghie». «Şi să fie ispravnic părintel[e] ep i]scupul Ignatie, păn se vor fač[e toate pomeanel[e]».

9. 29 August 7162 (1654). Stroe Vel Logofăt, pentru o vie de la Ostra: mărturie.

10. 1655 «Jupăneasa Ilina» a luĭ Dragomir, ce se maritase din nou, cu Stroe. «Întămplăndu-ni-se fug[a] şi pribegie aič în ţeara ungurească, în cetatea Braşovuluĭ, pentru zavistiia dorobanilor şi a seimeanilor, cariĭ se-au rădicat asupra a tot neamul boerescu cu mare vrăjmăşie; pentru care mulţĭ dăn boiarĭ au şi perit, iar alţiĭ au scăpat aic în cetatea Braşovuluĭ, iar alţiĭ, în Moldova şi în ţara turcească, — cari pre unde au pututŭ. Deč şi pre noĭ ferindu-ne Dumnedzau, am scăpat aič în cetatea Braşovuluĭ, denpreună cu boiariul mieu, Stroe Logofătul, şi cu coconii dumneluĭ, numaĭ cu trupurile; iar alt, mult-putin, ce am avut eu şi boiariul mieŭ Stroe Logofăt, ne-au luat tot şi ne-au jăfuit, si den Bucureştĭ, şi de pre la casele noastre de la ţară: nimic nu ne-au rămas. Deaciĭ aič mă ajunse vreamea petreaceriĭ mele dentr'această lume, şi, nefiindu boiariul mieu Stroe Logofăt aič, căč că aŭ fost mersu cu Mariia Sa Craiu, şi denpreun[ă] cu alţĭ boiarĭ cariĭ au fost pribeagĭ aič în ţara ungureasca, în ţară cu oştĭ, iat[ă lăsăm cu a mea învăţătură, cum să aibă coconiĭ boiariuluĭ mieŭ Stroe Logofat a lua ban[ı] împrumut, de unde vor putea afla, să ma grijasca acum la petrecaniia mea... Duhovnicul mieŭ, parintel[e] popa Gherghie, de aič de la bisearica Şchielor... Păntru că dăn ţară nič cum ban[ĭ] n'am scăpat, ce, căt am fost aič, am trăit tot den mila Măriei Sal[e] luĭ Craiŭ.» «Nepotu-mieu Papeĭ un rändu da haine, să-ĭ fie nevesteĭ, candŭ se va însura... Ale surorilor meale, ale Caleĭ şi ale Stancăĭ... Şi mărturiĭ încă să fie părintele Vlădica Ignatie şi Stolnicul Dumitraşco Filipescul şi dumnealuĭ jupănul Mihaĭ Herman, Vel Judeţ den cetatea Braşo-

vuluĭ, şi jupănul Pavai Vel Vameş, şi jupănul Ţımen Vel Părgar, şi jupănul Clin Gherghie boltaşul, şi duhomnicul mieu, popa Gherghie, şi alţĭ oamenĭ bun ĭ] den Şchiaĭ.» Semnează : Vladica Ignatie, Protopop Vasilie, Pop Gherghie, Pătru Marce, Michael Herrmann, Dumitraşco Filipescul.

11. 15 Decembre 7164 (1655). Calea şi Stanca, surorile «jup[ă]neasiĭ Eleni Log[o]feteseĭ», daŭ zapis luĭ Stroe Logofăt, cum natul lor, pentru moştenirea Ilineĭ.

IX. Documente de la deosebite persoane.

1. Hîrlăŭ, 17 Ianuar 7025 (1517). Bogdan-Vodă, pentru Taţea, fata (дочка) luĭ pan Drăman, nepoata (оунроука) luĭ Caliian (калиана) şi ruda (племенница) eĭ, Sofiica, fata Mareniĭ (маренина), jupăneasa (кнѣгинѣ) luĭ Petriman (петримапока), nepoata Taţeĭ (оунроука тацина) şi ruda eĭ Nastea şi sora eĭ Marena şi Urăta (оурьта) şi Sofiica şi Badeanca, şi fratele eĭ Ion, şi sluga noastră Dumşagrad (дѫмшаграда) şi fratele luĭ, Vaniul (ванюл), şi surorile luĭ, Neagşa şi Nastea, fiiĭ Vasutceĭ (васоутчини), şi ruda lor Tudora, fata Anuştiı (аноущичина), jupăneasa (кнѣгина) luĭ Mănjină (мьнжина), şi nepotul eĭ de soră (сестричи) Petrica şi surorile luĭ Sofiica şi Tudora şi Marena şi Urăta, toţĭ, fiiĭ luĭ Ivanco Hanco (иванка ханко), şi toţĭ nepoţiĭ luĭ Caliian». Eĭ-şi-au vîndut ocina, satul Soloneţ, «şi cu moara pe Soloneţ», cu uric de la Ştefan, tatal Domnuluĭ, cu 1.680 de «zloţĭ tătăreştĭ», boieruluĭ Luca Arbure, Portar de Suceava. Uricul vorbia şi de satele Cosacevţĭ, Trincinţĭ, Strijacovţĭ, pe care Ştefan se tocmeşte «да прислѹхают къ нашемоу градѹ къ Сороцѣ : acum Eremiia, fiul Neagăĭ (Нѣгинь), nepotul bătrînuluĭ Іwкана, dă moşia-ĭ «la Prut под дереллами, unde aŭ fost vatamanĭ Calimanŭ şi Iachim ş Lucač», tot luĭ Arbure, pentru 100 de zloţĭ tătăreştı. «Pe care sat l-a fost cumpărat boierul nostru credincios Sacuiianŭ Čaşnic de la sluga noastră, de la Isaico (исаика), fiul luĭ Ivanco Tudor, nepotul luĭ Dan Čaşnicul», pentru satul Cordareanĭ. Marturĭ : fiiĭ Domnuluĭ, Ştefan şi Petru; Petru Vor-

nic, Şandru, Negrilă, Cozma, Gri[ncovič], Tîlabî (тлабж), pîrcălab de Hotin, Coste, [Con]dre, pîrcălabĭ de Neamţ, Petrica, Toader, pîrcălab, de Novograd, [Hrana] Spătar, Eremiia Vistier, Sacuian Ceaşnic, Străce Stolnic, Toma Căţelean Comis, Totruşan Logofăt. Scrie Dumşa Cozmovič. Pergament. Slavon. Pecete mare, cu şnur roş.

2. Bucureştĭ, 7090 (1591) [luna ştearsă; anul îndreptat]. Mihnea-Vodă, pentru Radul Logofat, dîndu-ĭ ocină la Corneşanĭ şi Răţoĭ, cumpăratĭ de la Stoica şi Neagoie pentru 2.500 «de aspri, precum şi partea luĭ Galeş, dată de bună voie (новолнил), pentru că a plătit acea ocină de bir 6 anĭ, şi Galeş nu i-a putut plăti»: Îĭ dă şi Aţiganĭ: unul «Zahariia ot Purcariu», altul Hinca, al treilea Rădič, cumpărat de la Hamza fiul luĭ Benga». Boierĭ ca la documentul de pe p. 173. Pergament. Pecete peste hîrtie.

3. Iaşĭ, 13 April 7149 (1641). Vasile-Vodă, pentru «sluga noastră Eremiia Murguleţ şi fraţiĭ luĭ, Andreiu şi Ştefan şi Ipatie», cărora li se întăreşte «satul anume Todereştiĭ, pe apa Soloneţuluĭ, care este în Ţinutul Suceveĭ, ce l au de la strămoşul lor Tutruşanul Logofăt, de la bătrînul Stefan Voevod şi de la Petru Voevod». Arată cumpărăturile urmate, la care ieau parte oamenĭ din Părhăuţĭ, Bosiioc, biv Spătar, Ion Brahă, Isac Balica Hatman. Martorĭ: Ioan fiul Domnuluĭ, Savin Prajesculu Vel Vornic de Ţara-de-jos, Dumitraşco Şoldan Vel Vornic de Ţara-de-sus, Gavril Hatman, Dumitru Buhuş şi Pătraşco Ciogolea, pîrcălabĭ de Hotin, — pîrcălab de Neamţ, — pîrcălab de Roman, Gligorie Ureache Spătar, Apostol Catargiulu Postelnic, Ghorghie Ciaşnic, Iordachie Vistier, Grama Stolnic, Dumitraşco Comis. Pătraşco Başotă Vel Logofăt. Scrie Ionaşco Mănjea Iscălitura cu chinovar a Domnuluĭ: «Io Vasilie Voevoda». Slavon. Pergament. Pecete mare, atîrnată cu un şnur albastru-roşu.

4. Alexandru-Voda Ipsilanti. Ajungînd în Scaun şi «ca, maĭ nainte de zidirea tuturoru, beznime de neorînduelĭ aflîndu în lăuntru în oraşu, pentru nestăpînirea trecuţiloru anĭ, şi întunearecu întru Divanurile judecăţiloru, pentru lipsa luminiĭ pravileloru, şi mulţime nespusă de nedreptăţi între alişverişurĭ (pentru acealeaşu

mai sus numite pricinĭ) găsindu, — cu tot denadinsul ne-am silitu ca şi a lăcuitorilorŭ oblăduire să o tocmimu, fieştecăruia hotarîndu-ĭ căzuta sa datorie, şi a Divanurilor nepovăţuire să o luminămŭ, cu pravilele, — că înşine noĭ cu mare osîrdie le-amŭ tocmitŭ, şi neclintirea cumpenii dreptăţiĭ cătră toţĭ ceĭ ce să neguţătorescŭ prin orînduitul nartu a fieştecăruia hotărîndŭ.» Acum ajunge la ale sufletuluĭ. «Că, măcarŭ de şi oblăduimŭ mică stăpînire, dar ne silimŭ în tot chipul ca după urmarea aceiĭ maĭ marĭ decîtŭ toate stăpînirile să povăţuimŭ, căcĭ de la aĉasta amŭ luatŭ şi ființa şi stăpînirea oblăduiriĭ amŭ priimitŭ... Decĭ din hrisoavele ce s'aŭ arătatŭ Domnieĭ Meale pentru toate sf[i]ntele mănăstirĭ..., văzîndŭ orînduialele ceale în multe chipurĭ tocmite şi neurmate», le restituie în vigoare. Începe cu «obştejitiĭ», *adevăratele* mănăstirĭ; crede şi el, «ca aceĭ ce oareşcumŭ sîntem maĭ luminaţĭ cu învăţătură, dupre măsura d[u]mnezeeştiĭ luminăriĭ ceiĭ întru ştiinţă (căruia înţelepciunea cea de sus a ne împărtăşi ne-aŭ învrednicitŭ)», că trebuie a lua ce e bun din vechile aşezăminte. Întăreşte, adăugind pe alocurea, *milele*. «De acumŭ înnainte, de toate cearerile şi dăjdiile şi angarealile, orĭ în ce feal adecă ar fi, să fie de pururea şi în totu chipul nesupărate şi slobode, — afară numaĭ de baniĭ ceĭ orînduiţĭ prin osebitul hrisovul Domnieĭ Noastre spre trebuința folosuluĭ celuĭ de obşte al şcoalelor, — că aĉastă dare sf[ă]ntă maĭ alesŭ mănăstirilor cuviinĉoasă o amu socotitŭ.» Pentru rest, se ieaŭ următoarele măsurĭ:

1. Chinoviiarhul, adecă naĉalnicul obştejitiei», să aibă grijă de toţĭ, de hrana comună, «şi cu aseameneaş îmbrăcăminte să se îmbrace». Să dea el exemplu de viață bună; «şi lîngă cealelalte să aibă şi ştiința d[u]mnezeeştelor Scripturĭ», ca să poată predică zilnic. Saŭ să aibă un bun ajutor.

2. Să fie un skeuophylax, «adecă păzitoriŭ de vase», «bătrînu cu vîrsta şi căruntŭ cu mintea, şi prinu multă cercare creĭnĉos cunoscutu şi alesŭ fiindu de toţĭ». Va îngriji de toată averea în scule şi banĭ. «Şi să aiba purtare de grijă ca cărţile, scrisorile şi hrisoavele să se cerceteaze desu, ca nu cumva, din treacere cu vedearea, să se strice de moliĭ sau de şoa-

recĭ... Odată într'o săptămînă a le cerceta toate.» Ajutor: «așăzatŭ la minte, întregŭ la fire și statornicu».

3. Apoĭ un iconom: «nu streinu, nicĭ veneticŭ, ci să fie și acesta dintru postrigul cel adevăratu al mănăstiriĭ». Va da *catastif* pe lună skeuophylaxuluĭ. Inspecția o va face «arhiereul loculuĭ».

4. «Fiindŭ-că întru aniĭ ceĭ trecuțĭ din împrumutările ceale făr de socoteală aŭ ajunsŭ mănăstirile la greale datoriĭ», e oprit împrumutul, afară de mare nevoie, cu «zapis al obștieĭ» și voia «arhiereuluĭ». Iscălitura egumenuluĭ n'ajunge. Să nu se *vîndă* nicĭ veniturile moșiilor pe doĭ anĭ și pe treĭ, ci numaĭ într'un an, și aĉasta iarășĭ cîndŭ arŭ cîștiga dintru vînzarea moșieĭ folos mare mănăstirea; că, decîtu a să face vînzarea cu scădeare, maĭ de folosŭ iaste părințiĭ mănăstiriĭ să strîngă veniturile și să se folosească mănăstirea cu acelu căștig din roduri, decîtŭ cumpărătoriĭ. Nicĭ să aibă volnicie mănăstirile de acumu înnainte moșiĭ a maĭ cumpăra, ci maĭ vîrtosu a le griji ceale ce au, și să se dreagă ceale stricate ale mănăstiriĭ.

5. «Capul tuturor realelor, schimbarea cea deasă a igumenilor.., și maĭ alesu a schevofilaculuĭ..., și nu maĭ puținu și a iconomuluĭ.» Să fie decĭ «neschimbațĭ și nemișcațĭ între toata viiața lorŭ, ca o tărie și temelie a toate bune orînduelĭ ce să cuvine mănăstirilorŭ». Pentru greșelĭ, sa-ĭ schimbe numaĭ arhiereul.

6. Ceĭ carĭ doresc a intra în comunitate, «să fie ispitițĭ cu cercarea cuviinĉoasă, de vin adecă cu gîndŭ de spăsenie, de sîntŭ întregĭ la minte, iaru nu cumvașĭ, din vre o întîmplare, smintițĭ; să cuvine ca să fie întrebatu cela ce vine la călugărie și dinu ce treaptă iaste, că, de va fi vre un robu și aŭ fugit de la stăpînul săŭ, saŭ ostașu și ș'ar fi lăsatu orînduiala sa, pre uniĭ ca aceștea maĭ bine iaste, prin învățătură folosindu-ĭ, a-ĭ trimete iarășĭ înnapoĭ la stăpîniĭ lorŭ... Iarŭ, de va fi vre unulŭ din ceĭ însurațĭ, și va veni la călugărie, acesta să nu fie priimitŭ nicĭ de cumu, — că uniĭ ca aceștea nu sîntŭ stăpînĭ trupurilorŭ sale, ci, ca aceia ce sîntu de o dată unițĭ de la Dumnezeŭ, nu maĭ pot ca să se despărțească, fără numaĭ cu învoiala soțiilorŭ sale, și aĉasta nu

fără de știrea arhiereuluĭ locului. Iarŭ, de s'ar întîmpla să vie cineva la călugărie, fiindŭ văduvu cu copiĭ micĭ, pre acesta să cuvine să-lŭ îndeamne maĭ multu spre creașterea copiiloru luĭ decîtŭ spre călugărie. Căcĭ călugăriia o au slobozit D[u]mnezeŭ la ceĭ ce o poftescu din bună voia lor, iarŭ dragostea cea către aproapele săŭ o aŭ poruncitu cu denadinsulŭ, și cine-ĭ poate a fi maĭ aproape decîtŭ copii săĭ? Să se socotească și vîrsta celoru ce vin la călugărie, că nu să cuvine pre ceĭ foarte tinerĭ a-ĭ priimi, pentru ca să nu pricinuiască scandilă obstimeĭ, dinŭ prostimea mințiĭ, copilărindu-să întru lucrurile ceale de osîrdie și cuvioase, saŭ și cu alte chipurĭ poticnire să fie celoru ce să nevoescŭ, vicleanul meșteșugindu-o vîrsta tinereațelorŭ spre alunecare.»

7. Călugăriĭ să lase «toată încurcarea alișverișurilor care aŭ avutu în viiața cea maĭ denainte, tăindu-o, ca prinŭ o diiată de moarte bine să-șu orînduiască toate ale sale, împărțindu averea sa la părințĭ și la rudeniĭ, sau și altora cuĭ s'aru părea cu cuviință, iarŭ rămășițele averilorŭ închinîndu-le mănăstiriĭ întru carea să învrednicescu tunderiĭ». Să nu se maĭ poată lua îndărăt, nicĭ de călugărul însușĭ. El să se sature «cu mîncarea cea proastă și lesne cîștigată a obștii» și «îmbrăcămintele ceale sărăceștĭ și lesne cumpărate... Și să nu cîrtească nicĭ pentru a hraneĭ, nicĭ pentru a înbracămînteĭ prostime cela ce odată s'aŭ lepădatŭ de lume și de ceale lumeștĭ.» Numaĭ la boală, «mîncare maĭ bună și răpaos maĭ de odihnă, să fie căutat întru bolnița cea de obște».

8. «Pentru călugăriĭ cariĭ să triimitŭ în poslușanie : să aibă adeverință de drumŭ a năstavniculuĭ».

9. Să nu se mute de la o mănăstire la alta: nemulțămirile cu «maĭ mariĭ lor» le vor judeca archiereiĭ.

10. «Întrarea de partea femeiască întru chinoviĭ (măcarŭ și cu pricine de evlavie) nu iaste lucru făr de primejdie, ci încă și mireaniĭ nu să cade a da pricină de sminteală prin mănăstirĭ, cu cîntece lumeștĭ saŭ cu necuvioase fapte să smintească și să turbure buna rănduială a părințiloru.» Călătoriĭ să stea cuviincios, «vre o zi saŭ vre o noapte», fără să facă

«firoseală saŭ supărare sau pagubă, nicĭ a lua ceva cu sine, ci să dea cu milă».

Regulele acestea se vor aplica la toate mănăstirile. Se gîndeşte şi la acele către care sînt închinate cele muntene. A consultat pe Mitropolitul Grigorie şi scrierile unuĭ Vasile, Teodor Studitul, Efrem Sirianul ş. c. l. Marturĭ. fiiĭ Costandin şi Dimitraşco; ispravnic Alexandru Vel Gramatic Scrie Filaret arhimandritul. 1776, Maiu.

«Din porunca şi cu plata osteneaŭĭ Sf[i]nţii Sale părinteluĭ arhimandritul igumenu sfinteĭ şi d[u mnezeeştiĭ mănăstiri Bistriţiĭ, chirio chirŭ Samuil, amu scos acastă copie de pre tipar, eŭ prea-smeritul între ierodiiaconĭ, Naumŭ din sf[ă nta mănăstire Hureziĭ; ἐν ἔτει 1786, Σεπτεμβρίου 26.

5. Jalbă a luĭ «Ivan unchiaş Popescul din sud Saac». se plînge de «Bucur ce au fost părcălab la satul Calvĭnĭ sud Buzău» care multă vreme îm tot bătea capul şi-m sta de zalam» să-ĭ vîndă o vie. «Şi eŭ neputăndu mă îndura, avannd fečor, în răzmiriţa Nemţilor eşind poruncă de la răpt. Mavrogheni-Vodă ca să facă catane de ţară, si numitul aflăndu-să într'acea vreme părcălab, din pizma ce avea pentru viie as ipră-m[i], cu toat e] că eu nu eram vrednic de a fi catana, fiind un om bătrăn, neputinčos, iar el umblănd cu tot idinadinsul a mă face catană, am fugit de frică, dăndu-mă într'o parte. Şi el, neavănd alt ce să facă, mi-aŭ luat din argea o fată mare ce aveam, legată; pe care băgăndu-o în fiară, aŭ început a o bate, aducăndu-ĭ căčulă i nădragĭ să o faca cătană, precum ştie şi satul, zicănnd ca, daca îĭ voiŭ vinde via, sa o lase. De care cazna şi patimă a fii-miĭ simtind, am eşit la maidan, şi făr de voia mea cu silnicie m'au făcut de i-am văndut 4 pogoane vie numaĭ în t[l] 79.» Cere ca ispravniciĭ să-l îngaduie a da banii îndărăt: «că este cu păcat să mă săräceasca de viie cu acest fel de urmare, că eŭ, ticalos, i-am dat-o de frică, căcĭ era să trimiţă pe fiică-mea cătană la Turcĭ; luciu ce nu s'aŭ maĭ pomenit». Arată şi ce marturi să se aduca, fiind cetaş cu Bucur». — Ordinul domnesc, al luĭ Alexandru Moruzi, e din 21 Novembre 1799.

6 Însemnare de cele ce am dat eŭ răposatuluĭ popi Savin, de la treĭzecĭ de anĭ încoce...; 1801, Ghe[na]r 4.

3.000 (de miĭ) de şăndrilă întăia, întăiŭ miia pe t[1] 2, banĭ 40; adusă cu chiriia mea în satu Scăenilor... După aceia i-am dat o sanie încheiată, de t[le] 12½ . . . 4 bohcealăcurĭ de cămăş, cu totu tacămu lor... Încă 400 peşchire de obraz curate, ca de om ce era Sfinţiia Sa... 5 şărvete de masa... 20 ocă lumănărĭ de seŭ de la zahanà, fiind eŭ negutător în acea vreme; 40 de caşcavale, căte 1 ocă şi jum[ătat]t[e] talr... 60 de buturĭ de pastramă de capră, rănd[u]rĭ-rändurĭ, din zahanà... Şi aŭ dat şi răposat[ul] o şamalagea soţii mele, de talerĭ 13½... M'aŭ îndulcitu cu gura Sfinţii Sale ràposat[u]luĭ, şi me-aŭ arat moşăea mea..., şi nicĭ de acolò nicĭ o dijmă nu me-aŭ daŭ... O livede de prunĭ, tot pă moşăia mea..., şi nicĭ o dijmă nu me-au datu. [Îĭ dă loc de şopron pentru vase.] Şi sinfoniia aşa au fost răposat[u luĭ cu mine, cum că să-m dea clacă ca de o casă, după cum şi ceelalţĭ clacaşĭ. Şi pentru acel şopron de clacă avănd pă un Drăghicean şăzătoriŭ pă moşiia Sfinţii Sale şi, din măniia Sfinţii Sale, č-o fi avut cu omu acela, mi l-aŭ dat de me-aŭ clăcuitu 3 anĭ, iar încolò santu păgubaş. [Îl *măglıseşte* cu moştenire.] Şi, la morte lovindu-lu lăngorea, zăuşăt au murit, şi nu m'au împărtăşăt cu nimică.»

X. Documente privitoare la satul Petreştĭ (judeţul Roman) [1]

1. 14 Septembre 6994 (1485). Ştefan-Vodă. Vin la el Oana şi fratele şi sora luĭ, şi un nepot, «toţ, ficori luı Ştefan Cerlin», şi vînd ocina lor la Poenĭ, «unde este casa luĭ Ştefan Cerlin, împregur cu toate poenile şi coturile», luĭ Duma Clucer şi fratelui acestuia, «Petre Brudur , cu 260 de «zloţĭ tătăreştĭ». Marturĭ: fiiĭ Domnuluı, Alexandru şi Bogdan-Vlad; boierĭ neînşiraţĭ. — Copie din secolul al XVIII-lea, după o traducere.

2. 20 April 7084 (1576). Petru-Vodă. Vine înnaintea luĭ

[1] După originalele aflăt are la d. Tatos (Roman .

Sava Pivniceriŭ și alțiĭ, și-șĭ vînd partea din Ștefăneștĭ (Țın. Roman) luĭ Toader, slugă domnească, pentru 300 de zloțĭ tătăreștĭ. Boieriĭ nu sînt arătațĭ. — Traducere legalisată în 1846.

3. 10 Iunie 1800. Constantin Ipsilanti dă poruncĭ pentru o plîngere a luĭ «Leon fiiul răp[o]satuluĭ Stolnic Lupul Nacul», ce are moșie la Petreștĭ (Țin. Roman). Pecete cu bourul între palme și data de 1799.

4. 15 Iulie 1801. Hotarnica Petreștilor (Țin. Roman). Părău Ghilelor», «Poiana Neștiuta», «s'aŭ făcut buor într'un fag, în buza unuĭ pisc», «piscul Vizuniilor», «s'aŭ făcut movilă piste piatră», «în capul Erugăĭ», «s'aŭ făcut crucĭ în teiu», «un drum vechĭ, unde să numește: la opt teĭ», într'un carpăn cu o bolfă», «Severenĭ», «gura părăuluĭ curat, undi dă în albie», «vădu̧tul drumuluĭ», «părău grădinilor , «poiana grădinilor», «piscul ce să numește Obezile», «obărșia săngeruluĭ», «poiana Muscherița», «părăul Răgoazălor», trecăndu piste o așezătură», «într'un fagu betiagu», «drumul ce vini di la piscul Obezălor și mergi la Cetate Mari», obărșie Homorăș u luĭ», «gărla cetățălor», «buore vechĭ», «unde să numești la Cetati Mari», «o săcătură cu poeniță», «care săcătură esti făcută de un Andronic răzăș de Tansa», alăture cu bordeiul luĭ Andronic», «piscul cu potica», «pisc les , «răul Căzacul», «în dreptul praviliĭ ci esti di spre apus». Se aduc ca informatorĭ: Gheorghi Vornic, un bătrăn, Ștefan Duduman, Constandin Mocan, Pricopii Iftodii, Acsintii Șelar, Antohi Ghiuș și Neculaiŭ Cioarsi din Goeștĭ». «Un piscușor», «un piscu înnalt, ce să numește capul călugărașu luĭ», «drumul Zniamănuluĭ», «meriĭ luĭ Mâță», «o poeniță ce să numește a buorilor». Satul Brăeștĭ e al Băneseĭ Maria Sturzoaie, care și locuește acolo. «Sălivăstru Budance Vornic de Oțălenĭ , «Ștefan Berjul», «Andriĭ Bența», «Lupul butnar». «Deosăbit Pavăl Bulaiŭ aŭ maĭ mărturisit cum că înnainte Moscalilor ceĭ d'intăĭ viniè Cămpulungeni cu oile, de făcè perdeli pe din coaci de părău Teiosuluĭ, și pentru adetiul loculuĭ să tocmiè cu răzășiĭ de Petreștĭ, iar piste părău Teiosuluĭ nu trecè.» În actele arătate: Pleșuleț; «ficorul Grecu», «Mușcheriul», «Simion fustaș» (7203=1695, 8 Iulie), «Paraschiva Goroviiasă, fiica

răposatuluĭ Miron Goroveiu, biv Vel Șetrar, și cu fii săi› (12 Februar 1783). Facăndu-să obrațurĭ, s'aŭ venit în parte răzășilor, de la triĭ obrațurĭ 465 stănjănĭ, 3 palme»; «Ioniță Țărul din Caprăcioai , on Ioan Iorga». ‹Poenița ce să numește Dumbrăvina , «poenita ce să numește tărlele luĭ Măndilă›, «poenița unde au fost odăile unor Muntenĭ», «piscu bejăniilor», «capul hlizăĭ .

5. 12 Decembre 1817. Plîngere a răzășilor din Poenile Oanciĭ (Țin. Roman), pentru un ‹Dumitrachi Baibăruc, ci-ĭ zic și Beiovič», care *se bagă răzăș*, cu ajutorul unuia din eĭ, «făcăndu-ĭ rudenie» ; ceia ce se dovedește prin punere supt blestem.

6. 1819. Răzășiĭ de la Poenile Oanciĭ se plîng că ‹uniĭ din răzăși noștri lăturașĭ cer hotărnicie pe vremea lucrului la cîmp. Se însărcinează cu cercetarea Vasăle Bucur, Vornic de Poartă.

7. 19 April 1820. «Răzășiĭ din parte apusuluĭ de la Poenile-Oancii, ca și ceĭ «din parte răsărituluĭ›, arată că, viind gineri di 10 anĭ un Ion bazădè, (că,) fiind scrisorile în măna socru-săŭ, și murind socru-său, și rămăind în măna luĭ, și apucăndu-să tot di răzvrătiri cu răzășiĭ, întăiŭ cu Vornicul Lefter și, neisprăvind nimică, s'aŭ apucat și di un bătrăn Buhle și di un bătrăn Caprace, ca să-ĭ scoată din moșii, și, neisprăvind nimică cu apusăniĭ, s'aŭ apucat și cu răsărițăniĭ».

8. 5 April 1821. Răzășii de pe Vechiĭ-Ștefăneștĭ (Poenile Onciĭ) se învoiesc cu Vornicul Vasăli Tine, «ca să ne măsori moșie, și să ne o împărțască pe fiiștecari neam, după spița sa , dîndu-ĭ 300 de leĭ la sfîrșit, «cu mulțămită».

XI Acte relative maĭ ales la Domnia luĭ Ioan Sandu Sturdza [1].

1. «În Leov, 2 Martie 1804.» «Kundmachung vom k. k. gallizischen Landesgubernium: pentru deschideria uniĭ fundațiĭ la școală în Ceprevița (Koprzywnica), a «sinodului Țistarțienzilor». (Cistercienilor): burse pentru elevĭ.

2. 20 Februar 1823. Domnul, către Costachi Șăndre. Să se unească cu ispravniciĭ de Fălciiŭ pentru a îndemna pe

[1] După originalele aflatoare la d. dr. George Popovicĭ.

toţı la lucrul harnic al cîmpuluĭ, întrebuinţînd ca ajutor şi un mazilo-ruptaş la cincĭ sate. «Pentru ca nimenĭ să nu ramăi fără sămănăturĭ cu îndestulare.» «Căcĭ ca nişti patrioţĭ avețĭ a da samă.»

3. 30 Iunie 1823. Vistieria, către acelaşĭ. Noŭ ordin pentru a se face poteraşĭ. Să fie de faţă la cercetarea hoţilor, «care să să facă cu mare pătrundere, ca să nu să întample a sa pedepsi vre un nevinovat, fără dreptate». Pentru crăčmile şi bordeile ci sănt prin padurĭ şi prin locurĭ sănguratici, undi petrecu oamenĭ răzlaţiţĭ de sate», Domnul a poruncit de la 6 Maiŭ «dumilorsali dregătorilor ca să rănduiască înnadinşĭ oamenĭ, să le strici toate aceste, şi pe aceĭ ce vor fi lăcuind acolò, să-ĭ lăcuiască prin sate, şi să-ĭ dia prin chizaşiĭ». Să vadă ce s'a facut şi să dea ştire. Căpitanul Lazăr va veni cu el. N'are de ce maĭ zăbovi.

4. 16 Novembre 1823. Vistieria, către acelaşĭ. E bine ca urmăreşte pe hoţĭ. «Iar, pentru asuprelile ci arăţĭ că fac slujbaşiĭ vădrarĭ lăcuitorilor, dovezile ci veĭ fi avănd, sa mergĭ să li arăţĭ la dumnealor dregătoriĭ Ţanutuluĭ, căcĭ o aşa înştiinţare, neavănd dovadă, apoĭ să înţălege că urmiază numaĭ din pizmă şi intrigă. Şi, luînd de la dumnalor dregătoriĭ în scris dovedire, să o trimiţĭ la Visterii, şi să va puni la cale.»

5. 25 Februar 1824. Domnul, către acelaşĭ. «Datoriia neaparată a fiiaşticăruia den patrioţĭ iaste a îmbraţoşă şi a nu cruţa osteniali pentru tot ce priiveşti către binele obştieĭ şi fericire a patrieĭ; iară una den celi întăĭ mijlocirĭ care aduc nişte asămine dorite farşiturĭ, iaste acè cu sălinţă lucrare a pamăntuluĭ de cătră lăcuitorĭ, şi îndemnare cătră dănşiĭ întru acasta urmiazi a fi ceva din celi întăĭ şi maĭ neapărate patioticeştĭ trebuinţĭ.» Va fi ajutat de ispravnicĭ, şi la ocoale de «postelniceĭ ertaţĭ şi alte trepte, căte doĭ», şi de «mazălĭ ruptaşĭ i rupte a Visterieĭ, şi slujitorĭ a Ţănutuluĭ», cîte unul la patru-cincĭ sate. «Să înfrănezi după cuviinţă pe aceĭ lenişĭ sau neînţălegătorı şi îndărăptnicĭ ..., îngrijindu-să încă şi pentru facire şi încheiare gardurilor la ţarinĭ.» Să se lucreze «maĭ mult decăt în toate alte vremĭ». Să tot dea ştirĭ la Vistierie. Să facă şi «o lămurită şi prè-adevărată catagrafie, cuprinză-

toare: fiaşte-care sat cătă somă de tot feliul de păne aŭ sămănat», semnînd-o el şi «dregătoriĭ».

6. 16 Mart 1824. Domnul, către acelaşĭ, reînnoind porunca, «cu poşta trecută..., ca pe lăcuitoriĭ aceluĭ Ţinut, cățĭ vor fi lipsițĭ de sămănța trebuincoasă de grăŭ şi popuşoĭ, să să înlesniască cu împărtăşăre de la aceĭ ce vor fi avănd cu prisosănță păne pentru sămănță». Acum venise «înnadins jaloba..., cu cerire întru acasta din parte lăcuitorilor». Se va da sămînța însă, «făcăndu-să o driaptă ruptoare de prețul a fiiaşticăruia soiŭ de păne, precum să va fi politicind în parte aceia». Se vor lua zapise, şi la toamnă se vor da banĭ, «saŭ să le răspundă iarăş păine în natură, din păine noaî». «Şi pe aceia din lăcuitorĭ, care nu vor fi avănd boĭ, să-ĭ sălițĭ şi să-ĭ supunețĭ, şi fără voia lor, a să uni întru lucrare pămăntuluĭ cu aceĭ ce vor fi avănd plugurile lor, pentru ca să poată a lua sămbră; precum şi pe aceĭ cu plugurile să-ĭ îndatorițĭ a priimi să să alcătuiască întru acest fel de unire, însămbriuluindu-să aşa uniĭ cu alțiĭ; fiind dum. ştiut cu desăvărşită încredințare că, nu numaĭ pentru un sat oarecarile de ale aceluĭ Ţănut, ce şi pentru unul singur dentre lăcuitorĭ, care prin nepriveghere şi neîngrijire dumn. a rămănè fără îndestulare de arăturĭ şi sămănăturĭ, avețĭ a vă învinovăți şi a da greŭ răspuns.» Să răspundă de primire.

7. 31 Ianuar 1825. Ioan Sandu Sturdza înştiințează pe Costachi Şăndrescu că, hotărîndu-se «tuturor breslilor, slujătorĭ a Ţănuturilor şi a Curțiĭ i căpităniilor şi altor posturĭ să li să dei pecetluiturĭ pe față, precum s'aŭ urmat din învechime», se trimet la Ţinutul Fălciiuluĭ 164 pentru slujitoriĭ isprăvniciei, 33 pentru aĭ Căpitănii margini Leoviĭ», pe care sa le împartă el, luînd de la fiecare «havaetul» de 5 leĭ, care se va trimete «madegiuluĭ acestor bresli».

8. 25 Octombre 1825. Vistieria către «dumnaluĭ Paharnicul Costachi Şăndrescu, la Fălciiŭ». «Te însărciniazi şi asupra potiriĭ aceluĭ Ţin[u]t, ce s'aŭ poruncit a să alcătui cu Capitanul Lazăr, pentru prindire făcătorilor de răle talharĭ... Să eşĭ împreună cu numitul..., cu oamenĭ tîrgovețĭ şi neferĭ de la dĭ beşliaga Ţinutuluĭ», să prindă pe «aceştĭ inrăutățițĭ».

—

XIV.

NOTE EXPLICATIVE LA DOCUMENTE

I. Documente din archivele instituției Sf. Spiridon din Iași.

Sf. Spiridon din Iașĭ nu e o mănăstire veche, și spitalul care e legat de această mare și bogată mănăstire nu putea să fie nicĭ el decît nou. Pe amîndoĭ i-a produs epoca fanariotă: până atuncĭ marele Spiridon, dătătorul de sănătate, nu era un sfînt cu nume mare printre Romînĭ, iar bolnițile de bolnavĭ nu formaŭ spitale în adevăratul înțeles al cuvîntuluĭ. La Sînmitrenĭ, «unde este hramul mareluĭ mucenic Dimitrie», se aflau călugărĭ cari îngrijiaŭ pe drumețul obosit, pe călătorul căzut de loviturile hoților saŭ pe ostașul rînit pe un cîmp de luptă din vecinătatea, pe acel timp tulburată de frămîntările mulților Domnĭ și ale nebunilor ce-ĭ ajutaŭ să se frămînte [1]. Cînd se vorbește în *Cartea de învățătură* a luĭ Vasile Lupu de pedeapsa pe care trebuie să o primească tatăl ce-șĭ trimete fiul într'un spital, în loc să-l caute acasă, cu toată grija părintească, aceasta nu înseamnă că erau spitale la noĭ, ci numaĭ că ele se aflase în lumea bizantină unde se hotărîse legile pe care acuma le tălmăcise pentru Vasile-Vodă Logofatul Evstratie, cunoscătorul de elinește. Cînd, pe la 1638, un străjăr din Suceava fu rînit de niște oamenĭ din Ținutul Bistrițeĭ, cari bause prea mult, la «gazdă» sau «la o casă de om bun», și străbăteaŭ cetatea la vreme de noapte «cu săbiĭ și cu cordurĭ și cu toporă», jertfa hărțăgoșilor bețivĭ fu căutată acasă de un «bărbiiariu», căruia vinovațiĭ îĭ plătiră pentru aceasta «3 zlotĭ și jumatate», precum și «o

[1] *Arch. ist.*, I, p. 14.

fotă și o năframă», maĭ potrivite, de sigur, pentru «muiarea bărbiiariuluĭ» decît pentru învățatul eĭ consorte [1].

Pe la sfîrșitul secoluluĭ al XVII-lea se întemeiè cel d'intăiŭ spital romănesc, în Bucureștĭ: Colțea. Ctitorul e același ca și al Sinaiĭ: cel maĭ cucernic dintre frațiĭ Cantacuzinĭ, Spătarul Mihaĭ, căruia Dumnezeŭ nu-ĭ îngădui o moarte pașnică, de oare ce trebui să-șĭ plece gîtul supt securea gealatuluĭ împărătesc la Adrianopol. Dacă frate-săŭ, învățatul Stolnic Constantin, călătorise în «Europa», el, Mihaĭ, întovărășise pe bătrîna luĭ mamă, Doamna Elina, care mersese pentru a se pregăti de apropiatul eĭ sfîrșit la Locurile Sfinte și la Muntele Sinaĭ. La 26 April 1682 aceștĭ cucernicĭ drumețĭ de departe intraŭ în Ierusalim, unde voise să-șĭ petreacă odată Paștile lîngă Mormîntul Domnuluĭ [2]. După 1688, cănd nepotul săŭ Constantin Brîncoveanu luă locul luĭ Șerban-Vodă, altul dintre Cantacuzinĭ, Mihaĭ Spătarul, întemeiè la Bucureștĭ mica biserică împrejmuită de chiliĭ a Treĭ-Ierarchilor, care luă numele de Colțea după boierul ce avuse întăiŭ terenul. După 1702 el adause aici o școală de cîntărĭ, un adăpost pentru sărmanĭ și un spital, o bolniță pentru aceĭ bolnavĭ, maĭ mult străinĭ, ce n'aveaŭ un acoperemînt al lor supt care să zacă: o mare nenorocire, maĭ ales după socotința timpuluĭ. Opt negustorĭ aĭ cetățiĭ de Scaun› și doĭ boierĭ marĭ erau așezațĭ ca epitropĭ prin așezămîntul ctitoruluĭ, ce s'a pierdut.

Pe urmele luĭ Mihaĭ s'a luat apoĭ luminatul Domn muntean Grigore Ghica, a căruĭ mamă, dintre fetele luĭ Nicolae Mavrocordat, se pricepuse la medicină. Lîngă Bucureștĭ el clădi la 1735 mănăstirea Sfîntuluĭ Panteleimon, «doftoruluĭ celuĭ fără argințĭ», și lăsă ca din veniturĭ să se ție o a doua bolniță pentru bolnaviĭ săracĭ și fără de rude [3].

Frațiĭ Constantin și Ștefan Racoviță, fiiĭ unuĭ părinte care nu s'a deosebit prin nimic decît printr'un mare noroc și multe

[1] *Doc. Bistrițeĭ*, I, pp. 65-7.

[2] V. *Despre Cantacuzinĭ*, p. CXXXII.

[3] Galeșescu, *Eforia spitalelor civile din Bucureștĭ*, 1900, cap. I și 2.

Domniĭ, făcînd să se zidească frumoasa mănăstire a celuĭlalt sfînt tămăduitor, Sf. Spiridon, aŭ dat Moldoveĭ, în clădirile alipite pe lîngă dînsa, cel d'intăiŭ spital, care vine însa al treilea ca dată dintre cele fundate în ţerile romîne. Constantin-Vodă, care era un om dat la băutură peste toate margenile cuviinţiĭ, se putea socoti că-şĭ răscumpără întru cîtva acest păcat prin rîvna-ĭ pentru cele sfinte: el îşĭ arăta însă această rîvnă maĭ mult prin închinarea de mănăstirĭ gata făcute, decît prin dotarea cu banĭ, pe cari nu-ĭ i-ar fi dat epitropiĭ săĭ grecĭ din Ţarigrad, a unor clădirĭ nouă [1].

O bucată de vreme, Sf Spiridon a fost o biserică la modă, foarte dese orĭ cercetată de fruntaşiĭ boierimiĭ. Grigore Alexandru Ghica, un Domn ce doria să lase urme binefăcătoare ale cîrmuiriĭ sale, a adus apă şi aicĭ, prin ţevile puse de suiulgiiĭ săĭ, ţevĭ ce se opriaŭ la cişmeaua cea frumoasă d'innaintea porţiĭ, lîngă care-şĭ veşnici numele prin versurĭ greceştĭ şi turceştĭ. Trupul luĭ ciuntit îşĭ găsi odihna în cuprinsul bisericiĭ, supt o piatră pe care se amintia în vorbe acoperite sfirşitul «înnainte de vreme» al acestuĭ bun cîrmuitor [2]. Şi nemîngîiata Doamnă a luĭ Grigore-Vodă Calimah dăduse tot aicĭ pămîntuluĭ rămăşiţile stropite cu dureroase lacrimĭ de mamă ale singuruluĭ eĭ copil, micul Voevod Ioan [3]. Maĭ tărziŭ, vestitul dragoman Panaiodor, amestecat în negociaţiile de pace dintre Ruşĭ şi Turcĭ la 1774, fu îngropat aicĭ, la sfirşitul uneĭ lungĭ cariere, bogată înrăsplătirĭ, la 1790, pe vremea cînd stăpînul Moldoveĭ era generalul Potemchin, favoritul Împărăteseĭ Ecaterina [4] După

[1] Pentru cladirea mănăstiriĭ, v. Cronica luĭ Canta, *Letopisiţe*, III p. 188 «În zilele acestuĭ Domn aŭ început a zidi mănăstirea Sfîntuluĭ Spiridon în oraşul Iaşuluĭ».

[2] Cf., pentru cişmea, Ienachi Kogălniceanu, in *Letopisiţe*, III, p. 252, Canta, *ibid.*, p 192 şi inscripţia greacă din Dossios, *Studii greco-romîne*, fasc. II-III, pp. 66-7. Pentru mormînt. Dossios. pp. 62-3, unde însă trebuia de cetit «1-iu Novembre», nu 1-iu Septembre 1777, dată la care Domnul nu fusese încă omorît.

[3] Dossios, pp 63-4

[4] *Ibid.*, pp. 65-6, unde iaraşĭ data de «1709» (ϛψϟ) nu poate fi admisa odată ce răposatul luase parte la alcatuirea tratatuluĭ din 1774. V şi artic lul

restatornicirea Domnieĭ de la Împăratul turcesc, vedem iarășĭ Sfîntul Spiridon maĭ dese-orĭ visitată decît celelalte bisericĭ de Mihaĭ-Vodă Suțu[1], și această situație privilegiată îĭ rămîne și maĭ tărziŭ: Ion Sandu Sturdza, Domnul de țară de la 1822, cinstia tot așa de mult biserica spitaluluĭ celuĭ mare al Moldoveĭ[2].

Organisarea spitaluluĭ nu se deosebia de a instituțiilor de același fel din Țara-Românească. Averea era alcătuită din moșiĭ și dughene dăruite de particularĭ fără moștenitorĭ saŭ cu prea multe proprietățĭ și cu o deosebită grijă pentru sufletul lor în viața veșnică de după mormînt, și apoĭ din privilegiĭ ale Domnieĭ, privilegiĭ pe care toțĭ Domniĭ le întăriră pe rînd și pe care adesea orĭ marĭ prelațĭ aĭ Răsărituluĭ le luară supt ocrotirea autoritățiĭ de care se bucuraŭ. Astfel, Sf. Spiridon, tămăduitorul fără plată, își avea partea luĭ din «venitul cantariuluĭ» la un număr de tîrgurĭ, din produsul vămilor, din al cunițiĭ și unor anumite drepturĭ maĭ mărunte ale Scaunuluĭ; Vistieria îĭ scutia atîția oamenĭ, atîția *luzĭ*, cîțĭ erau de nevoie pentru multele slujbe de făcut pe lîngă bolnavĭ; trunchiurile de carne, cîrciumele mănăstiriĭ nu erau supărate de nimenĭ dintre strîngătoriĭ de dăjdĭ; un privilegiu de berărie pentru dr. Herlitz, odinioară «gerahul», medicul spitaluluĭ, apoĭ pentru urmașa sa în fabricarea acesteĭ băuturĭ, ce se dădea și bolnavilor, până la o oarecare cîtime, «Tudora Miliroea», văduva luĭ ‹Miler›[3]; «doftorul» de la spital nu era supus, precum erau ceĭlalțĭ, mediculuĭ orașuluĭ, «politieĭ». Epitropiĭ, aleșĭ dintre boierĭ, aveaŭ întreaga stăpînire asupra zestreĭ mănăstiriĭ, și, Sf. Spiridon fiind stavropighie, adecă supusă de-a dreptul Patriarchieĭ, Bisericiĭ celeĭ Marĭ din Constantinopol, egumenul, ce stătea în fruntea celorlalțĭ preoțĭ, nu era trimes de Mitropolitul țeriĭ, ci se alegea de

mieŭ *Un Mitropolit de altă dată. Filaret al II-lea,* în *Convorbirĭ literare* pe 1900, *Doc. și cercetărĭ,* I, p. 164, *Literatura și arta romînă,* V, p. 751.

[1] *Documente și cercetărĭ asupra istorieĭ financiare și economice a principatelor romîne,* I, p. 71.

[2] *Ibid.*, pp. 132-3.

[3] Cf. și Hurmuzaki X, p. 39, nota 1.

zișiĭ epitropĭ printre prelațiĭ, grecĭ și romînĭ, *in partibus*, ce se găsiau pe acel timp în țerile noastre, și astfel el era îndreptățit să poarte la strălucitoarea slujbă a hramuluĭ saŭ a serbătorilor celor marĭ mitra împodobită cu pietre scumpe a Vlădicilor. De mănăstire eraŭ alipite ca mitoace, prin voința Domnilor binefăcătorĭ, alte mănăstirĭ din țară, tot fundațiĭ de-ale luĭ Constantin Racoviță: Precista de la Roman, mănăstirea prooroculuĭ Samuil din Focșanĭ, schiturĭ ca acel prefăcut în piatră, din «codrul Iașuluĭ», zis și schitul luĭ Tărîță, după intemeietorul luĭ, schit pentru care epitropiĭ din vremurĭ avură mult de lucru împotriva oamenilor din Tîrgu-Frumos [1], bisericĭ ca acea din Bodeștiĭ Neamțuluĭ [2].

Ca temeiurĭ pentru stăpînirea multelor sale moșiĭ, Instituția Sf. Spiridon posedă un foarte mare număr de documente vechĭ. Ele sînt păstrate cu o deosebită îngrijire, în pachete cu cuprinsul inventoriat. Cu greŭ s'ar putea conserva maĭ bine actele uneĭ averĭ marĭ.

Nu astăzĭ întăiu se întrebuințează aceste documente ale Sf. Spiridon. În afară de cercetătorĭ ocasionalĭ și de V. A. Urechiă, care căuta și aicĭ lămurirĭ asupra Costineștilor, d. I. Tanoviceanu le-a văzut pe toate, scoțînd din ele ceia ce i se părea de nevoie pentru listele de dregătorĭ moldoveneștĭ ce pregătește. Acest cercetător le-a maĭ întrebuințat și pentru monografiile istorice, escelente supt raportul genealogic, ce a tipărit în deosebite reviste și a dat chiar la lumină pe cîteva dintre dînsele.

Din partea mea, străbătînd pachetele, am ales ce avea maĭ mult interes pentru istoria culturală și daŭ în cea d'intăiŭ despartire a volumuluĭ de față resultatul secerișuluĭ mieŭ.

Note. La nº 18. Un document de la Ioan-Vodă, neîntrebuințat până acum. e cel dat în facsimile, original și tradu-

[1] V. și *Documentele familieĭ Callimachi*, I, p. 510; p 594, nº 52. Cf. și Canta, în *Letopisițe*, III, p. 187, Ienachi Kogălniceanu, *ibid.*, pp. 228-9.

[2] V. *Uricariul*, I, p. 74 și urm., cf. p 117 și urm. — Un budget al Sf. Spiridon e analisat de d. I. Tanoviceanu. în *Arch. soc. șt. și lit.*, VI, p 430 și urm.

cere, în I. G. Sbĭera, *Familia Sbĭera*, Cernăuțĭ, 1899, pp. 50-53. Boieriĭ din 1573 aĭ luĭ Ioan nu sînt tocmaĭ ceĭ din anul următor. Dar iscălitura e tot aceia.

La p. 5, nota 1. Ureche pîrcălab e Grigore: astfel avem pe la 1603 întăia luĭ pomenire.

La p. 6, nota 1. Acest document de la Aron-Vodă ofera interes și prin aceia că, pentru motive necunoscute› s'aŭ adaus, nu după multă vreme, numele luĭ Stroicĭ, a căruĭ iscălitură e imitată însă destul de stîngaciŭ, și al luĭ «Gavrilou. . .›, care e scris cu litere latine. Adăugitorul a întrebuințat o cerneală maĭ neagră. Că e vorba de o intercalare, se vede din faptul că, în timpul Domnieĭ luĭ Aron-Vodă, Stroicĭ n'a văzut Moldova, necum să intre în Divanul unuĭ Domn pe care-l va fi judecat ca pe un urît tiran.

La n° 33. Acest act e cel d'intaiŭ din cele privitoare la Docolina, pe care le resum saŭ le tipăresc aicĭ. Docolina e locul unde, în 1577, Petru Șchiopul fu bătut de Ioan Potcoavă, Domnul Cazacilor și țeranilor (Hurmuzaki, XI, p. XXXV). Satul maĭ e însemnat și prin aceia că el se afla în drumul ce ducea către granița Dunăriĭ, așa încît situația-ĭ față de Vistierie, ce-l cruța în multe, nu era cea obișnuită. Maĭ tărziŭ însă drumul Galaților trecu pe aiurea (Condica de obiceiurĭ a luĭ Gheorgachi, p. 330). Cf. și *Uricariul*, XVIII, pp. 49-50.

La n° 34. Căutarea luĭ Ieremia-Vodă de credinciosul săŭ boier nu s'a putut întîmpla decît după cucerirea Moldoveĭ de Mihaĭ Viteazul și până la sosirea biruitoare a luĭ Zamoyski, aducînd cu dînsul și pe Movilă (Maiŭ-Septembre 1600). Decĭ data trebuie de cetit 1601 saŭ 1602. În privința luĭ Caraiman v., din lucrurile de curînd tipărite, vol. IV, pp. 275-6, precum și în alte locurĭ, arătate în tablă. El, Caraiman Aga, merse, un agent pentru călătoriĭ îndrăznețe, în 1599 la Cardinalul Andreĭ Báthory, ajuns principe al Ardealuluĭ, cu Ceaușul ce trebuia să-ĭ conducă soliĭ la Marele-Vizir Ibrahim. Cu aceștĭ solĭ el veni apoĭ, în Novembre, la Constantinopol, unde primi ca răsplată un caftan de la «Împăratul› (Hurmu-

zaki, XII, p. 497, n° DCCXCVIII). Pentru «țara Ladianuluĭ= Silesia», v. I. Bogdan, *Doc. și regeste privitoare la relațiile Țăriĭ-Rumîneștĭ cu Brașovul și Ungaria,* p. 179). Cîmpii Dașovuluĭ = aĭ Oczakowuluĭ sînt cunoscutele cîmpiĭ tătăreștĭ de la stînga Nistruluĭ: «bialogrodenses campi».

La n° 35. Popăscul e un nume de familie ce nu se află aicĭ întăiașĭ dată. Comisul luĭ Petru Șchiopul ca Domn în Moldova, la 1579, se chema Popăscul. V. Hurmuzaki, XI, p. XLIV și Regestele.

La n° 41. Pentru Trifan Ciolpan, ce joacă un rol supt Petru Rareș, v. Ureche, în *Letopisițe,* I, p. 197. O coborîtoare a luĭ ajunse soția luĭ Toma Cantacuzino. V. *Despre Cantacuzinĭ,* p. LIII. Socrul luĭ Toma s'ar fi chemat (v. Tanoviceanu în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ,* III, p. 19) Grigore Ciolpan, așa încît e altul decît Drăgan Ciolpan de la n° 43, unchiul luĭ Bașotă. Alțĭ doĭ Ciolpanĭ la n° 192. Cît despre Bașotă — Gheorghe cu numele de botez, fiu al Pivniceruluĭ din 1589 (Hurmuzaki, XI, p. 903), — încă pe cînd era Căminar, el îndeplini misiuni în Ardeal (v. vol. IV, pp. LXXVI, CXXIV). Un alt Bașotă trebuie să fie acel «seigneur Botochan», pretins frate, poate rudă, al Doamneĭ luĭ Ieremia, care fu înfipt în țapă de răzbunarea luĭ Ștefan Tomșevicĭ la întăia sa venire în Moldova, — după Joppecourt (Papiu, *Tesaur,* II, p. 22). Pentru Ciolpăneștĭ, v. și tabla la vol IV; *Studiĭ as. ist. Rom. în sec. al XVII-lea,* pp 52-3 (Ioan Ciolpan).

La n° 43. Actul se poate dată lesne. Dumitrașco Boul a fost în dregătorie supt Movileștĭ, al căror om de casă, până la primejdia morțiĭ, era. Supt Ștefan Tomșevicĭ el fu unul dintre răsculațĭ; fugar la Muntenĭ, Radu-Vodă Mihnea-l dădu Turcilor, cari crezură că trebuie a-l încredința spre pedeapsă Domnuluĭ trădat; în cale însă, ceaușiĭ îl tăiară, ingropîndu-l, apoi în apele Siretuluĭ, — la 1616 (Miron Costin, pp. 264-5; cf. vol. IV, tabla). Nicoară e poate acelașĭ cu Nicoriță, ce se luptă împotriva Turcilor în oastea luĭ Gratiani *(ibid.)*. Voruntar era un Italian, cu adevăratul nume Verotari, «Vero-

tare Comis» de la 1606, din Divanul luĭ Ieremia-Vodă (Hurmuzaki, XI, Regeste, p. 908). Prin căsătorie, el era înrudit cu boierimea de ţară, aşa încît, ca Vel Vornic, el poate să participe în 1641-2 la împărţirea celor cincĭzecĭ de moşiĭ lăsate de neamul stîns al Balicilor (vol. IV, p. 273, nota 1). Ştefan Vornicul, în sfîrşit, e acela, care comandă trupele moldoveneştĭ în expediţia făcută în Ardeal la 1605 (*Socotelile Braşovuluĭ,* p. 13: «der Wornik Steffen, auch ein Obrister im Molner Lager»).

La nº 44. Actul de mărturie e dat de Boul şi de Vistierul Solomon pentru fiiĭ luĭ Drăgan Ciolpan, mort acum. Pentru un alt Vistier Solomon, v. Hurmuzaki, XI, p. XLVII. V. şi nº 41. «Solomon» s'a chemat maĭ în urmă şi Logofătul Bîrlădeanul.

La nº 45. «Miron sin Gligorie Clucer» e fiul luĭ Grigore Ciolpan Clucerul, decĭ cumnatul de maĭ tărziŭ al Tomeĭ Cantacuzino. V. şi observaţia de la nº 41. Actul e privitor tot la moşia Ciolpăneştilor: Bodeştiĭ.

La nº 46. Bucioc a mîntuit tras în ţapă de Turcĭ la 1620. Decĭ documentul e de dată maĭ tărzie. «Şoldăneştiĭ» sînt Dumitraşco şi tatăl săŭ Petraşcu. Racoviţă e Racoviţă Cehan, ce era al doilea Logofăt la 1637 (Bibl. Ac. Rom., doc. 101 v). «Stăncii» e greşit pentru «Stărciĭ». Pisovschi era şi el ginere al bătrînuluĭ Şoldan, ca şi Racoviţă, soţul Tofaneĭ, Constantin Stîrcea al Anghelineĭ, amîndouă fetele luĭ Petraşcu Şoldan. Altă fată, Candachia, a luat pe Costea Bucioc: acesteĭ Candachiĭ nu voiaŭ să-ĭ dea partea fraţiĭ şi cumnaţiĭ. Alte două fete s'aŭ măritat apoĭ cu un «Toader» şi un Dumitraşco Vel Vornicul. V. Tanoviceanu, *l. c.*, p. 27, — tot după actele Popricanilor. Iordachi Cantacuzino era, ca şi Vasile-Vodă, şi ca şi Vistiernicul Mălaĭ, ginere al «Bocĭocoaeĭ» şi, restituind, cum vedem, zestrea soacră-sa rudelor, el putu să-şĭ capete partea în moşiile de moştenire: «intră în ocină».

La nº 47. Băseanul Uricar e cunoscutul scriitor al uricelor luĭ Petru Şchiopul: Ieremia Băseanul.

Ibid., nota. Toma al doilea Postelnic, care cumpără moşie la Bodeşti, e Toma Cantacuzino. V. Tanoviceanu, *l. c.*, p. 18.

La nº 51. Nicoară Vistierul e Nicoară Prăjescul. V. Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit.*, III, p. 339.

La nº 53. Tot acest Arpintie pare să fie cel pomenit într'un act românesc de la Hatmanul Orăş. V. Iorga, *Doc. privit. la Petru Şchiopul şi Mihaĭ Viteazul*, p. 58. Cf. şi nº 55.

La nº 56. Acesta e, de sigur, cel maĭ vechiŭ act cunoscut până acuma, relativ la Cotnarĭ. Miron Clucerul, fiul luĭ Grigore e, cum am maĭ arătat, Ciolpan. Mănăstirea de la Atos e mănăstirea Dionisatuluĭ: şi această danie la «Svetagora» are interes. Eftimia, fata răposatuluĭ Miron Ciolpan din act pare a fi viitoarea soţie a luĭ Toma Cantacuzino, şi nu o nepoată a eĭ, omonimă. Cf. Tanoviceanu, *l. c.*, p. 19.

La nº 57. Pare a fi d'innainte de 1631, cînd Iordachi Cantacuzino ajunse Mare-Vistier (Tanoviceanu, *l. c.*, p. 19). Pană Vistierul e cel muntean (v. vol. IV, tabla, la «Vistierĭ : Pană).

La nº 60. Cheltuielile *încep* de la 7127 , dar ele se urmează până după Barnovschi-Vodă, până supt Vasile Lupu deci. Unele persoane sînt cunoscute: astfel, pe lîngă Boul, Nebojatco, un uricar de la începutul veaculuĭ (v. lista dată de d. Ghibănescu, la sfîrşitul vol. XVIII din *Uricariŭ*), Gavrilaş Vornicul. Scriitorul acestor rîndurĭ, însemnate pentru istoria culturală, pare a fi Nicolachi Catargiu. El, «Nicolae», era Stolnic în adevăr supt Radu Mihnea la 1618 (*Arch. ist*, I², pp. 191-2, nº 340).

La nº 61. Pentru Arsenie fiul luĭ Alexe Nebojatco, v. nº precedent. E cunoscut şi Ieremia Băseanul, dar nu Uricarul Constantin. Spătarul Crîstian din Rotompăneştĭ sau Rotompan, a fost Vornic de Cîmpulung (*Doc. Bistr.*, I, pp. 27, 28, 45), ca biv Spătar, şi avem scrisorĭ de la dînsul, care rămîn acuma a fi datate după 1615 (admisesem întâiŭ: 1604-19). Îl maĭ găsim până la 1629 ca Vornic (*ibid.*).

La nº 62. Relația de înrudire între aceste două personagiĭ: Dumitru Buhuş şi Safta Carăiman e aceia dintre frațĭ vitregĭ. Dumitru saŭ Dumitraşco se maĭ întîlneşte şi în alte acte (v vol. IV, tabla). La 1634 el era pîrcălab de Hotin (Bibl. Ac. Rom, doc. 51 XXXVII). Văduva luĭ Procopie Cărăiman Ceaşnicul se chema Nastasia, şi ea avea şi o fată, Măricuța (vol. IV, p. 276, nota 1) V. şi p. 74, nº 2 de sus, şi nota relativă.

La nº 63. De la o «giupăneasă Goioae» (poate Candachia) face Vasile-Vodă o cumpărătură la 9 Maiu 1635 (Bibl. Ac. Rom., 299/IV; *Studiĭ as. ist. Rom. în sec. XVII-lea,* I, p. 51). Un alt Goe, «magistro di Camera supremo», Mare-Postelnic al luĭ Gaşpar-Vodă Gratiani, fu acel boier care omorî în fugă pe Domnul săŭ, la 1620 (v. *Manuscripte din bibliotecĭ străine,* I, p. 49). Alexandru Iliaş, urmaşul asasinatuluĭ, răsplăti pe ucigaş prin tăiarea capuluĭ *(ibid.,* pp. 50-1). Cf. încă Miron Costin, p. 273: «iară trupurile le-aŭ aruncat în eşitoare»; Hurmuzaki-Bogdan, III, p. 66. ar fi fost întăiŭ frînțĭ de mînĭ şi picioare şi apoĭ aruncațĭ supt ghiața unuĭ rîu.

La nº 65. Se ştie că în Suceava există biserica, foarte veche în originea eĭ, a Mirăuților. V. S. Fl. Marian, *Sf. Ioan cel Noŭ,* Bucureştĭ, 1895.

La nº 68. Biruința luĭ Tomşa împotriva luĭ Constantin Movila, călăuzit şi de Balica, e pomenită şi în alte acte de la acest Ştefan-Vodă Tomşa. Aşa în *Arch. românească,* I, pp. 54-5, pentru satul Brăieştĭ al Balicăĭ: pe când însuşĭ Balica au perit, când aŭ fost venit cu oştĭ leşeştĭ asupra luĭ Ştefan Voevod, şi care războiŭ s'au făcut pe apa Jijieĭ şi în drumul Sasul Cornul luĭ Sas], la viĭ, pe Prut (Gaşpar-Vodă, după un hrisov al luĭ Tomşevici). În *Uricariul,* V, pp. 221-2, pentru Vistiernicenĭ şi alte două sate: Când s'au rădicat cu Domnul lor, Constantin Voevod, şi cu multa mulțime de Leşĭ şi Cazaci, asupra Domnieĭ Mele şi, făcând mare războiŭ cu dânsiĭ pe apa Jiji, etc. (9 April 1623; reprodus după *Foaia pentru minte,* etc. din 1845). Cf. Hurmuzaki, XI, p. XLIV. Pentru lupta chiar, vol. IV, Prefața. pp. CI-II: ea se dădu la 19

Iulie 1612. — «Manolachi Vameşul trebuie să fie acelaşĭ cu «Manea, fost Mare-Vameş» din 1604 *(Doc. Bistr.*, II, p. XLVII).

La n° 75. Documentul e interesant pentru că e dat tocmaĭ în ziua morţiĭ Domnuluĭ.

La n° 76. Stratul e fiul cunoscutuluĭ scriitor de hrisoave «Cîrstea Mihăilescul». Cf. Hurmuzaki, XI, p. XXIX.

La n° 77. Pentru Grama, un însemnat boier moldovean al timpuluĭ, v. vol. IV, tabla şi n° 213. O notiţă asupra luĭ Orăş, am dat în *Doc. priv. la Petru Şchiopul şi Mihaĭ Vit.*, p 58. — Ceteşte: Miron, nu Moise-Vodă.

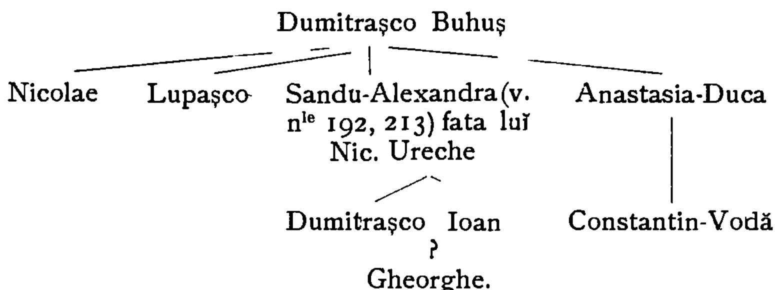
La n° 81 şi urm. Toma, pomenit dese orĭ după aceasta, în deosebite boierìĭ, e Toma Cantacuzino.

La n° 85. E cel maĭ vechiu act pomenind pe Gheorghe Ştefan, viitorul Domn al Moldoveĭ. Încă în 1638, el n'avea nicĭ-o dregătorie (v. vol. IV, pp. CCXVIII, nota 2). Dar în 1639, Februar, el era acum treti Postelnic (Tanoviceanu, în *Arch. soc şt. şi lit. din Iaşĭ,* I, p. 83). Abia la 1648, el se ridică la Spătărie (vol. IV, p. CCXXIV şi nota 1). Dintr'o scrisoare a luĭ Vasile-Vodă către Ioan Kemény, dată la sfîrşitul Memoriilor acestuia (v. Şincaĭ, III, pp. 72-3), se vede că Gheorghe fusese în 1647 Stolnic, după ce trecuse, pe la 1645, şi prin Sulgeria cea Mare (Tanoviceanu, *l. c.).* Ca Sulger, el urmase luĭ Toma Cantacuzino. Acesta ajunsese, cum se vede din n° 87, Vel Stolnic. Apoĭ supt Vasile Lupu, încă de la 1637, Toma se întoarce la Sulgerie *(Studiĭ as. ist. Rom. în sec. al XVII-lea,* I, pp. 52-3).

La n° 89. Tatăl luĭ Lupul Prăjescu e Nicoară, Marele-Vistier pe care l-am întîlnit maĭ sus. După şepte anĭ de la data documentuluĭ nostru, la 1639, Lupu Prăjescu avu o misiune de pace în Ardeal (vol. IV. pp. CC-I, 214). S'ar putea ca Lupul «Cărăscul», al căruĭ nume se află pe o piatră mormîntală a Bisericiĭ Sf. Nicolae din Suceava, întemeiată de Nicoară Prăjescu, cînd era Vistiernic, să fie tocmaĭ acest Lupu Prăjescu (Melchisedec, în *An. Ac. Rom.*, VII, pp. 277 8).

Melchisedec dă și în studiul său despre inscripția de la Războienĭ, *ibid.*, p. 194 si urm., știrĭ despre Prăjeștĭ, după documentele schituluĭ Războienilor, aflătoare tocmaĭ în Arch. Sf. Spiridon. Din ele se vede că Dumitrașcu Prăjescu trăia încă pe la 1668 *(l. c*, p. 194).—Cît despre Vistierul Buhuș, el precedase, în Iunie 1639, pe Lupu Prăjescu ca sol la Rákóczy I-iŭ (vol. IV, p. 213; cf. p. CXCVI, nota 1). Fiul luĭ trebuie să fie Alexandru (v. tabla de la *Ist. lit. rom.)*, iar un alt fiŭ Logofătul cel Mare Nicolae Buhuș de la 1665 *(ibid.*, p. 274, n° CVII), și un fiŭ al luĭ Sandu ar fi apoĭ Hatmanul Ioan de pe vremea luĭ Dimitrie Cantemir (vol. III, pp. 42-3). V. și maĭ sus, la n° 62 (cînd Dumitrașco Buhuș era numaĭ pîrcălab de Hotin). Un alt Buhuș, Dumitrașco, calificat de văr primare al tînăruluĭ Duca-Vodă, căpătă într'un rînd de la acesta misiunea de a omorî pe pribeagul moldovean Bogdan (N. Costin, p. 45; Neculce, p. 271). Lupașco Buhuș, căsătorit cu fata luĭ Iordachi Cantacuzino Vistiernicul, Safta, apare încă de la 1667: el nu maĭ era în viață la 1712 (v. tablele *Ist. lit. romîne*, la numele său). După Hatmanul și Logofătul Ioan, apare în al XVIII-lea veac un al treilea Hatman dintre Buhușeștĭ: Gheorghe (Bibl. Ac. Rom., doc. XLVII 152). Buhușeștiĭ toțĭ aŭ fost oamenĭ neastîmpărațĭ, destul de agerĭ pentru a putea să-șĭ mulțămească ambiția prin înnălțarea la culmile scăriĭ boiereștĭ. Ca și bătrînul Dumitru, scoborîtorul său Ioan a început cu drumurĭ peste munțĭ, la generalul Heissler, cu care avea înțelegerĭ tăinuite Cantemir-Vodă. Eĭ erau înrudițĭ și împrietenițĭ cu Urecheștiĭ. Grigore Ureche, cronicarul, stătu în Divanul luĭ Vasile Lupu alăturĭ de Vistierul Dumitru Buhuș, iar nepotul luĭ Grigore, Nicolae Ureche, îșĭ mărită fata după Alexandru Buhuș *(Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, IX, p. 234). În privința luĭ Grigore, Miron Costin căpăta lămurirĭ de la Nicolae Buhuș, probabil fratele acestuĭ Alexandru *(Letopisițe*, I, p. 4). Se știe că Istratie Dabija, ce a fost și Domn al Moldoveĭ, a avut de nevastă pe o văduvă a luĭ Buhuș» (Neculce, pp. 192-3), ce se vede a fi Dumitrașco, din n[1] 87, p. 95. Ea a fost și mama luĭ Lupașco, de care începe a se vorbi în cronicĭ încă de supt Domnia

luĭ Eustratie-Vodă, şi a Anastasieĭ, soţia luĭ Duca, viitorul Voevod moldovenesc. Alexandru saŭ Sandu apare ca un uneltitor în potriva Domnieĭ luĭ Antonie Roset: el trebuie să fie fratele maĭ mic al luĭ Lupaşco (Alexandru era încă la 1668 — *Arch.*, *l. c.*, — abia Pitar-Mare). S'ar putea deci stabili această genealogie:

Din n[I] 87, p. 95, se maĭ vede că Dumitru Buhuş avuse o fată, Tudosca, măritată cu cu Miron fiul luĭ Bucioc, o alta Ileana, o a treia Irina şi încă un fiŭ: Ursul.

Pentru înrudirea Buhuşeştilor cu Cantacuziniĭ din Moldova şi cu ceĭ munteni (Constantin Stolnicul pare a fi luat pe o fată a luĭ Sandu Buhuş, Maria), v. *Despre Cantacuzinĭ)*, pp. CXVIII-IX. — Buhuşeştĭ din al XVIII-lea veac sînt pomenițĭ maĭ departe, în despărţirea a XIII-a, la actele moşieĭ Şerpeniţa. Dumitraşco, începătorul familieĭ, e citat şi maĭ departe, la n[l] 112.

La n° 97. Grigore Ureche era de mult timp Mare-Spătar la această dată de 1634 (v. Urechiă, în introducerea la Gîdeĭ, *Studiu asupra cronicarilor mold. din sec. XVII-lea*: pp. XI-II). Gavril Hatmanul, cu iscălitura grecească, e fratele luĭ Vasile-Vodă: i se zicea şi Gavrilaşco, şi el era maĭ mare decît Gheorghe, cellalt frate al Lupuluĭ *(Studiĭ as. ist. Rom.*, I, p. 17, unde i se dă şi iscălitura în facsimile). Vasile-şĭ începuse în acest an Domnia, pusese Logofăt pe Toderaşco Ianovicĭ, pe Şoldan îl făcuse iarăşĭ Vornic-Mare, pe cînd pe cîţĭva din boieriĭ predecesoruluĭ săŭ Moise-ĭ sluţise saŭ îĭ trimesese la ţară: aşa pe Ionaşco Gheanghea cel bătrîn, pe Franguli şi pe Tăutul *(ibid.)*, acel Tăutul care e pomenit la n° 73,

supt Radu Mihnea, în ultimele-ĭ zile, cînd Vasile Lupu însuşĭ era numaĭ vtori Logofăt, iar Toma Cantacuzino îşĭ începea cariera ca vtori Postelnic. În sfîrşit, nicĭ Condea, «Condi», fostul Vameş, nu e un necunoscut: în *Doc. Bistriţeĭ* el e pomenit la 21 Februar 1623 ca Vameş (I, p. 42, n° LV); iscălitura luĭ *ibid.*, pp. 78-9, n° CVIII. Cf. II, p. 2, n° CLXI. În 1618 el fusese biv Cămăraş (*Arch. ist.*, I², p. 191).

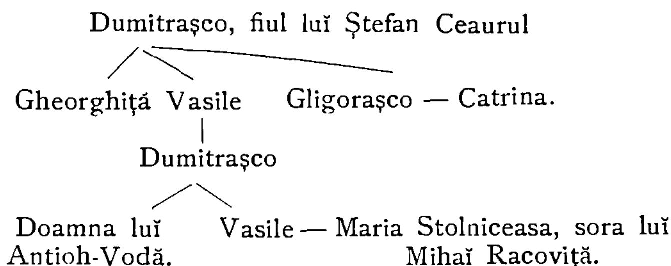
La n° 99. Iordachi Cantacuzino a fost «în urgie» la Gheorghe Ştefan, ca unul ce fusese sfetnicul luĭ Vasile Lupu: îl scoase de la moarte frate-său Constantin. V. Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit.*, III, p. 20 şi urm.

La n° 101. Cîndva, Iordachi Cantacuzino, atît de multă vreme Vistiernic, până ce la bătrîneţe i se scăzu situaţia, a fost şi Mare-Postelnic: v. vol. IV, p. 343, unde un act din 1650 îĭ dă calificaţia de biv Vel Postelnic. La 1652 el era însă iarăşĭ Vistiernic-Mare (*Arch. ist.*, I², p. 191).

La n° 108. Pentru Alboteştiĭ din a doua jumătate a secoluluĭ al XVII-lea: Petru şi Gorcea, v. Hurmuzaki, XI, p. XXX; *Uricarul*, II, ed. a 2-a, pp. 256-61.

La n° 110-111. Din acest act se descopere încă un frate al luĭ Gheorghe Ştefan-Vodă: Gligoraşco. Cellalt frate, Vasile, era cunoscut. E Vasile Hatmanul de maĭ tărziu, căruia-ĭ scrie Domnul din pribegie (v. şi vol. IV, pp. CCXCV, 44, 275, nota 1), Vasile Ceaurul (v. şi vol. IV, p. 112, nota 1). Moşiile luĭ, confiscate de Ştefan Lupu, fură restituite de Dabija. Fiul său, numit Dumitraşco, în amintirea buniculuĭ său, Marele-Logofăt Dumitraşco Ştefan, îşĭ mărită în Decembre 1696 o fată, «tînără şi frumoasă», după Antioh-Vodă Cantemir (v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 175). Constantin Duca îl făcu, la bătrîneţe, Mare-Logofăt, dregătorie în care şi muri (Neculce, pp. 248, 255). Dar nu bătrîneţele-ĭ aduseră sfîrşitul, ci asămănarea cu unchiul său Gheorghe-Vodă, iubitorul de jupănese: «muri cumu-ĭ maĭ rău», spune sfătosul moşneag Neculce, «în dub, frenţit», şi aceasta pentru că el sfatui pe tînărul Domn să scoată dajdea blestemată a văcărituluĭ, după răul exemplu

al Muntenilor. «Şi i se istovi şi casa luĭ, şi triĭ ficiorĭ ce aŭ avut . . ., şi moşiile luĭ căzură la mînĭ străine», adauge cronicarul. În adevăr, fiul săŭ Vasile se lăsă ademenit de Nemţĭ supt Mihaĭ Racoviţă, pe a căruĭ soră o ţinea, se visă «grof» şi Vodă şi, după neizbînda încercăriĭ luĭ, averea-ĭ fu confiscată (v. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 217 şi notele, 229, 478). Se poate ca jupăneasa Catrina Ceaureasa, ce pribegise prin Ţara-Românească pe la 1682 (*Uricariul,* XIV, p. 331), să fie văduva luĭ Gligoraşco: ea face o cesiune întăiuluĭ Vasile. Decĭ neamul Ceaureştilor s'ar înfăţişa astfel :

Că Vasile era fiul luĭ Dumitraşco, se vede din afirmaţia luĭ Mustea (*Letopisiţĭ,* III, p. 34), că el, Vasile, era cumnatul luĭ Antioh Cantemir, soţul feteĭ luĭ Dumitraşco. — V. şi n° 244, apoĭ p. 408, n° 4 (unde se vede o fată a întăiuluĭ Vasile Ceaurul, măritată cu Savin Banul).

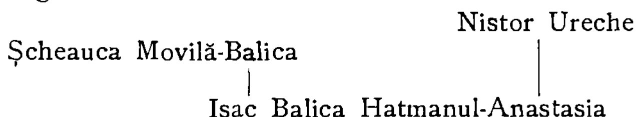
La n° 118. Ştim că Moise-Vodă trăi încă mult timp după 1639. În 1634, el sărutase mîna regeluĭ Poloniеĭ, oaspetele săŭ, în dieta de la Lemberg (v. Hurmuzaki-Bogdan, II, p. 612, n° CCLXXVII) Încă la apariţia cărţiĭ luĭ Okolski: *Orbis polonus*, în 1641 adecă, Moise «se bucura» în Rusia, la «Wielkooczy», de încetarea primejdiilor în care multă vreme i se purtase viaţa (v. Papiu, II, p. 149). Afară de moşia aceasta rusească, Wielkie-Oczy, el maĭ avea una în Podlachia. Ultima dată e vorba de dînsul la 1660, cînd retrage un deposit de la Stavropighia din Lemberg (Hurmuzaki-Bogdan, III, pp. 72-3, 75-6). La 1664, acest deposit era ridicat, după moartea Domnuluĭ fugar, de vară-sa Ana Movilă Potocki

(ibid, p. 77, nº XLVII). Ana însășĭ, vestită în analele Poloniei, muri la 1666 (Papiu, *l. c.)*.

La nº 126. Vasile Vornicul din Răcăciunĭ trebuie să fie, neapărat, fratele, pomenit la nº 111, al luĭ Gheorghe Ștefan, care era în Răcăciunĭ, «la satul luĭ» (Miron Costin, p. 337)

La nº 127. Știrĭ nouă despre familia Urecheștilor se cuprind în articolul d-luĭ Eugen de Barwiński, publicat în *Prinos luĭ D. A. Sturdza* (1903). Neculaĭ Ureche era fiul luĭ Vasile, iar acesta al bătrînuluĭ Nestor. Acest Nicolae face o vînzare de case în Iașĭ la 30 April 1648 (Gîdeĭ, *Studiu asupra cronicarilor moldovenĭ din secolul XVII,* Bucureștĭ, 1898, p. XIV, nota 14). Pentru împărțirea averiĭ luĭ Nestor Ureche, v. articolul mieŭ *Un mănunchiŭ de documente,* în *Conv. lit.* pe 1900. Nestor «Balșe» pare a fi numit după Nestor Ureche, care i-ar fi bunic după mamă: numele trebuie cetit, cred, Nestor *Batiște,* ca într'o condică a Mitropolieĭ din Iașĭ, ce cuprinde asupră-ĭ un act din 5 August 1665 (Gîdeĭ, *l. c.,* nota 16) saŭ într'un document din 1645, unde semnează și latinește: «Nestor Baltysta» *(Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, I, p. 108). O altă fată a luĭ Nestor, Nastasia, fu căsătorită cu Isac Balica, după moartea căruia ea maĭ trăi cîtva timp, stîngîndu-se apoĭ în Polonia pe vremea de pribegie în această țară a tatăluĭ eĭ (Barwiński, *l. c.)*. Bătrînul Balica, tatăl luĭ Isaia, ținuse pe o soră a Movileștilor, a luĭ Ieremia și Simion, așa încît familiile Movilă și Ureche eraŭ și ele înrudite. Cf. și *Arch. ist.,* I[1], p. 128. Peirea luĭ Isac Balica în lupta de la Cornu-luĭ-Sas (1612) făcu din Nastasia o văduvă. «Ileana Logofeteasa», altă soră a luĭ Ieremia-Vodă, poate să fie, nu Elisaveta, mama luĭ Miron Barnovschi, cum s'a propus (cf. *Uricariul,* XVIII, p. 387, nota 3; *Doc. Bistr.*, II, p. V, nota 1), ci soția luĭ Vasile Stroicĭ Logofătul, altă jertfă a lupteĭ acesteia nenorocite (Miron Costin, p. 262). Între ceĭ ucișĭ atuncĭ de ostașiĭ luĭ Ștefan Tomșa, se însemnă și «Chiriță Postelnicul», Dumitrachi Chiriță Paleologul, a căruĭ soție Maricuța e calificată de «mătușă» a luĭ Constantin Movilă, într'un act al acestuia

(Arch. ist., I, p. 70). Așa încît s'ar ajunge la această socoteală genealogică :

La n° 150. Pe locul acestuĭ sat se dăduse una din luptele luĭ Tımuș, sprijinitorul socruluĭ săŭ Vasile-Vodă, cu usurpatorul Gheorghe Ștefan.

La n° 151. Despre acest Nacu, care a maĭ fost pîrcălab de Suceava și Vornic de Cîmpulung, se pot afla multe științĭ în *Documentele Bıstrițeĭ.*

La n° 165. E interesant pentru începuturile carieriĭ luĭ Miron Costin, în adevăr fost Păharnic și viitor Pîrcălab.

La n° 167. Dabija e viitorul Domn al Moldoveĭ. V. vol. IV, p. 340.

La n° 174. E vorba de șederea luĭ Vasile-Vodă la Constantinopol, ca mazil, până la moartea-ĭ, întîmplată de puțină vreme la data documentuluĭ.

La n° 175. Aceștĭ boierĭ fugiseră împreună cu Gheorghe Ștefan, care în Decembre 1660 plecase acum din Viena, unde ceruse voie să se așeze deocamdată în Ungaria, dar el se afla încă în Statele Caseĭ de Austria (cf. Hurmuzaki, IX; *Studiĭ și doc.*, I-II, p. 427; IV, p. CCCIII). Ultimele știrĭ din acest an despre Domnul pribeag sînt din Iunie. Îndată după aceasta, fostul Domn muntean, Constantin Șerban, începu să-șĭ gătească o năvălire în Moldova, care se făcu în cea d'intăiŭ lună chiar din anul următor, fără ca Domnul din această țară, tînărul Ștefan Lupu, să poată fi ținut mult timp dincolo de graniță. S'ar putea crede că boieriĭ ce daŭ mărturia noastră încunjuraŭ pe acest noŭ stăpînitor «de la creștinĭ». Însă la 14 April 1661 era încă «în țara nemțească, la *Sena*», Vasile Hatmanul, «maĭ mic frate» luĭ Gheorghe Ștefan *(Arch. ist.,* I[1], p. 109). «Zina» ar părea să fie Jivna, Jina din Ardeal, lîngă Dobra, care

Jină se chiamă în ungurește Sinna, în săsește Schinna: dar aicĭ era «țara ungurească», și nu «nemțească». Toțĭ marturiĭ actuluĭ sînt boierinașĭ, de și uniĭ, ca Ionașco și Gavril Cărăiman, aŭ un nume. Dintre eĭ se deosebesc, ca niște chipurĭ maĭ cunoscute: Toader, fostul pîrcălab de Galațĭ, în care se poate vedea acela din care, împotriva luĭ Cantemir bătrînul, alt boierinaș cu noroc, Brîncoveanu, Voevodul din Bucureștĭ, voià să facă un noŭ Domn moldovean: un «fost negutător, om chipeș de fire, deară, maĭ răŭ, și maĭ spurcat, și maĭ varvar, și maĭ tiran nu era alt om pre acele vremĭ în țară; că, de ar fi fost acela Domn la Moldova», s'ar fi stîrpit în nu maĭ puțin de «două-treĭ lunĭ» boierimea toată (Neculce, p. 267). Ionașco fiul luĭ Dracea poate fi pus în legătură cu Constantin Dracea, căruia Gheorghe Ștefan și frațiĭ săĭ îĭ fac o danie, la 1631 (nº 85). El va fi fost chiar fiul luĭ Constantin, precum Ștefan fiul luĭ Nicolae Andrieșan din documentul de aicĭ e acelașĭ cu «Ștefan ficiorul luĭ Andrieșanu», care întovărăși pe Gheorghe Ștefan în surgunul săŭ, îngrijindu-l cu credință până la moarte (vol. IV, pp. 111-2). Cînd ne gîndim că Toader Ungureanul, altă slugă, maĭ puțin credincioasă însă, a luĭ Gheorghe-Vodă, a căpătat, la întoarcerea-ĭ în țară locul de pîrcălab la Trotuș, se capătă o indicație către altă identificare a luĭ Toader pîrcălab de Galațĭ. Vasile Ceaurul, fratele fostuluĭ Domn, era, în rătăcirile acestuia, alăturĭ de dînsul, și numaĭ supt Evstratie Dabija, înlocuitorul mortuluĭ Ștefan-Vodă Lupu, el avu îndrăzneala să se întoarcă: atuncĭ i se dădură și satele înnapoĭ (vol. IV, p. 345). Decĭ s'ar putea ca Domnul însușĭ să fi fost prin Jina. La iscăliturĭ aș ceti: «Comșa», nu «Comișial» și «Ionașco», nu «Iocșia».

La nº 176. Aceștĭ fiĭ aĭ luĭ Gavril Hatmanul, decĭ nepoțĭ de frate aĭ luĭ Vasile-Vodă, nu se află amîndoĭ în genealogia din vol. II, p. 31; eĭ figurează însă într'un act din Mart 1662 (vol. IV, p. CCLVIII, nota 1). În 1664, eĭ eraŭ «perițĭ» de mult. Vasile Hatmanul e personagiul de la nº 126, Vasile Ceaurul. E interesant că se fixează aicĭ relația de înrudire dintre Mogîldea, conspiratorul contra luĭ Vasile Lupu, și

Gheorghe Ștefan: Miron Costin greșește, făcîndu l unchiŭ (saŭ poate e un bătrîn Mogîlde *acesta,* tată al celuĭ ce fu Păharnic supt Gheorghe-Vodă; vol. IV, p. 44; cf. Miron Costin, p. 325). Mogîlde conspiratorul fu dus legat de tunurĭ pănă la adăpostul din Hotin al Lupuluĭ scos din domneasca luĭ tainiță. Cf. Tanoviceanu, în *Arch. soc. șt. și lit*, III, pp. 340-2. Alt conspirator, Pătrașco Ciogolea, era (vol. IV, p. CCXLIV) cumnatul pretendentului. Decĭ întreaga afacere era o intrigă de familie.

La n[le] 178-9. Iordăchioaia Spătăroaia de la 1665 e văduva luĭ Iordachi Cantacuzino, Spătar în ultimul timp al vieții sale. D. Tanoviceanu se răzima *(Arch. soc. șt. și lit.,* III, p. 19) pentru a găsi data apropiată a morțiĭ luĭ Iordachi pe înlocuirea luĭ ca Mare-Spătar în 1664 de fiul săŭ, Toderașco Iordachi, pănă atunce Comis. Faptul că în 1665 «Iordăchioaia» apare în numele eĭ în daravere de drept, întărește această părere. Ea era *(ibid.,* p. 28) a doua soție a Spătaruluĭ, fata luĭ Gavrilaș Matiiaș, și-ĭ adusese ca zestre și satul Todireștĭ, fost Ungurenĭ, în Ținutul Fălciiŭ. Numele eĭ era Alexandra (v. n[le] 196, 211-2). Din potrivă, la n° 180 nu maĭ e vorba de această «Iordăchioaie», ci de a răposatuluĭ Iordachi al II-lea, Stolnicul, începătorul ramureĭ Pășcăneștilor *(Genealogia Cantacuzinilor,* p. 47).

La n° 181. Cămărașul Savin e acela pentru care se dă mărturia de la n° 175. Dabija-Vodă a murit la 11 Septembre st. v. următor (Urechiă, în *Rev. p. ist., arch. și fil.*, VII: planșe la întăia fasciculă). Supt Duca-Vodă a treia oară, Savin, pe atuncĭ fost Medelnicer, fug de răul Domnuluĭ (Nicolae Costin, p. 23).

La n° 182. Iani Hadîmbul a păstrat și maĭ pe urmă o deosebită trecere la Duca-Vodă. Cînd acesta închise treĭ jupănese văduve pentru «hîrtiĭ», pentru dăjdiĭ, legîndu-le de tunurĭ, «la puștĭ», și țiindu-le noaptea în casarma, în «odăile» Seimenilor, el interveni, într'un graiŭ ce nu se poate reproduce, din causa alusiilor la defectul săŭ fisic, pentru dînsele,

spuind şi aceia că şi pe dînsul poruncise Duca, la o mînie de om straşnic, să-l înnece în Bahluĭ, moarte, în adevăr, de «hadîmb», de care scăpă prin îngăduirea Armaşuluĭ (Nicolae Costin, p. 23). Găsim pe Iani, ca Postelnic, şi în nº 185, ca Postelnic al doilea (v. nº 191).

La nº 185. Doamna luĭ Dabija-Vodă se numeşte Dafina şi în inscripţia soţuluĭ eĭ. Însă în acte solemne i se dă şi numele de Ecaterina (v. vol. III, p. CCLVIII, nota 1). Ştirĭ despre dînsa se maĭ daŭ în izvoarele arătate în *Ist. lit. rom.*, I, p. 124, nota 3. Din document se maĭ vede că data la care Dosofteĭ a luat Mitropolia trebuie simţitor coborîtă în urmă.

La nº 186. Un Seachil, Nicolae, era cumnatul luĭ Gheorghe Ştefan, ţiind pe sora nevestĕ acestuia (vol. IV, p. CCXVIII, nota 1; p. CCXXIV, nota 1). La începutul seculuĭ al XVII-lea, găsim pe Marele-Cămăraş Seachil (Hurmuzaki, XI, p. 906). E pomenit şi în 1610 (*Arch. ist.*, I[1], pp. 22-3). *Jecuirea* de «Ungurĭ» a caselor luĭ Ştefăniţă, Radu şi Abăza, fiiĭ luĭ Gavril Hatmanul, s'a făcut în 1653, după ce Vasile Lupu a părăsit cetatea. Cf. şi în resumatul unuĭ act din 1671: «aŭ perit dresele la Hotin, când primineala luĭ Vasile-Vodă» (*Uricariul*, XVI, p. 359).

La nº 187. Vestitul bogătaş şi Mare-Vistier Ursachi avea de ce să se amestece în moştenirea fiilor luĭ Gavril Hatmanul, fiindu-li «cumnat». Genealogia înfăţişată de Ştefan Ghindă (vol. III, p. 31) nu greşeşte făcînd din Ursachi ginerele adevărat al celuĭlalt frate al luĭ Vasile-Vodă: Gheorghe Hatmanul (cf. şi p. 87, nº 51), dar pe atuncĭ, cum se poate vedea şi maĭ bine din cap. I al vol. VI, «socri» eraŭ şi fraţiĭ şi alte rude ale celor autenticĭ, precum «fraţĭ» eraŭ şi veriĭ şi cumnaţiĭ, «părinţĭ» unchiĭ şi mătuşele (Hurmuzaki, II[2], pp. 667-8, nº DXII). După Ghindă, soţia luĭ Ursachi se chema Ilenca; şi iarăşĭ constatăm (v. *l. c.)*, că ştirea e adevărată; *a doua* soţie a luĭ Ursachi se numia Alexandra, şi pe aceasta o găsim încă în viaţă la 1704 (*Uricariul*, XVI, pp. 359-60). Greşită trebuie să fie însă data zapisuluĭ privitor la «Ursachie Visternicul cel Mari», tipărit în *Uricariul*, IX, p.

493: trebuie să fie, neapărat, 7171, nu 7141. Încă din 1664, Decembre, Ursachi din actul nostru e Mare-Clucer *(ibid.,* XVI, p. 338) şi cumpără moşiĭ din ale familieĭ luĭ Vasile Lupu. În secolul al XVIII-lea, o Serafima Ursăchioaia, care nu e văduva Vistieruluĭ, are doĭ fiĭ: pe Gheorghe şi pe Varlaam, ce se face egumen la Slatina *(ibid.,* pp. 341-2). La 1673 încă, Vistiernicul n'avea copiĭ, şi, la o cumpărătură a luĭ, vorbindu-se de o transmisie a eĭ prin moştenire, se spune: «fĭčoriĭ dumisale, de-ĭ va dărui Dumnezăŭ căndŭ-va» *(ibid.,* p. 34; *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ,* I, p. 501). Neîmplinindu-i-se dorinţa, el îşĭ luă un «fiastru», Dumitraşco, care ajunse şi Stolnic-Mare *(Uricariul,* XVI, pp. 359-60): el se insură cu o Maria (p. 360). Cf. *Ist. lit. rom.,* I, p. 107, nota 1, precum şi p. 106 şi urm. Pîrîş al Domnilor, Ursachi avu să îndure straşnice chinurĭ de la Duca-Vodă în a treia Domnie (v. Nicolae Costin şi Neculce). Varlaam Ursachi era fiul luĭ Dumitraşco (vol. III, p. 44), aşa încît e de admis că Maria, care, soţie a luĭ Dumitraşco, nu era însă mama călugăruluĭ, să fi fost a doua soţie a celuĭ d'intăiŭ, saŭ, maĭ probabil decît atîta, că şi Maria se călugărise, luînd numele de Serafima. Varlaam zice luĭ Ioan Neculce «unchiŭ»: de bună samă din causa depărtateĭ înrudirĭ a cronicaruluĭ cu neamul luĭ Vasile Lupu. — Pentru familia Jora, v. întăia parte a volumuluĭ următor. Cf. şi n° 201.

La n° 188. Alt Grama, Ionaşcu, poate un frate, la n° 175.

La n° 192. Gavriliţă Costachi Marele-Spătar era, la originea străluciteĭ sale cariere, un fiŭ de boierinaş din Ţinutul Tutoveĭ. V. partea I-iŭ din vol VI. Cf. şi n° 193. Uricariul de la acest din urmă n', Pascal Corlatovicĭ, e fiul altuĭ uricar, Corlat.

La n° 194. Ştefan Păharnicul, fiul luĭ Toma Cantacuzino, e menţionat şi în Tanoviceanu, *Arch. soc. şt şi lit. din Iaşĭ,* III, p. 18.

La n° 197. Despre clădirea mănăstiriĭ din Dealul-Mare (Tutova) de Iani Hadîmbul, v. şi Nicolae Costin, p. 22: «un

hadîmb [eunuc], ce-ĭ zicea Iane, carele aŭ făcut mănăstirea la Dealul Mare».

La nº 199. Tălmaciŭ figurează şi în socotelile luĭ Gheorghe Ştefan (vol. IV, p. 267). Încă la 1670, el, «Ionaşco Tălmacĭ», Vel Păharnic, se află printre marturiĭ unuĭ act al văduveĭ acestuĭ Domn (*ibid.*, p. 275, nº 208). El conduse trupele luĭ Gheorghe Ştefan, cînd acesta încercă, în 1658, să iea înnapoĭ Moldova pierdută (Miron Costin, pp. 358-9): Păhărnicia luĭ o avea de la Gheorghe-Vodă, şi maĭ tărziŭ el trăi ca mazil. Un altul, Vasile Tălmaciŭ, a fost cu cîtva timp înnainte dregător de Cîmpulung (*Doc. Bistriţeĭ*, I, p. 14, nº XVI), după ce avuse locul de gorştinar în Ţinutul Suceveĭ (*ibid.*, p. 15, nº XVIII). Dumitraşco Boul, acesta de-al doilea (v. maĭ sus, nota la nº 43), trebuie să fi fost fiul luĭ Ştefan Boul şi al Roxandeĭ, şi fratele luĭ Pătraşco Boul Spătar (cf. *Doc. Bistr.*, II, pp. XXII III).

La nº 201. Asupra luĭ Toderaşco Iordachi, v. şi maĭ sus, şi *Documentele Cantacuzinilor*. Tudosie Dubăŭ e cronicarul. Păladie Vistierul e Toader Păladie. Cf. Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ*, I, p. 57 şi urm.; II, pp. 188-9; Ghibănescu, *ibid.*, I, p. 394 şi partea I-iŭ din vol. VI.

La p. 43, nota 1. Această chitanţă se află, cu cîteva greşelĭ, şi în *Arch. ist.*, III, p. 259

La nº 203. Vornicul Gavriliţă e Costachi.

La nº 206. E vorba de cel de-al doilea Iordachi Cantacuzino V. nota la n-le 178-9, şi maĭ departe, n-l 212.

La nº 208. Pentru neamul Cocorenilor, v. *Doc. Bistriţeĭ*, II, pp. XXIV-V. Cariera de viteaz a luĭ Turculeţ am schiţat-o *ibid.*, pp. XXXII-III. Locurile ce-l privesc în cronicĭ se pot găsi şi prin tabla la *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*. Iată însă un raport inedit din Varşovia, 10 April 1689, relativ la Turculeţ (ms. it. 325 din Biblioteca Regală Publică din Munchen, fº 28): «Hieri venne quà il capitan Turcul, di nazione Vallaco, serve all' obbedienza del generale di campagna Potoski, castellano di Craccovia. Scorreva con 100 de'

suoi di Sniatino verso il Budziak, quando, scoperta per le nevi la pista di alcuni cavalli, si divisero in due squadre, per meglio seguitar la traccia, e toccò a lui di trovare in rasa campagna 57 Turchi vicini a Stepanove, lo aspettarono di piè fermo. Attaccatigli con vigore, rimasero sul campo 37, quattro fugirono e 16 ne hà condotti priggioni, frà quali l'Agà di Kaminietz, che morì poi dalle sue ferite. Passava questo a Costantinopoli con ordine del presidio, ad esponere la necessità estrema in che era ridotto; mà, oltre 10m talleri, che havevano essi Turchi, hà presa loro una quantità di lettere del Bassà,— che si stanno traducendo. . Tre hore doppo, a tre giornate da Kaminiez, verso Budziack, incontrati infinità di carri, che se ne tornarono vuoti de Kaminietz, si rese padrone di sopra 500 bovi.»

La n° 209. Toţĭ sînt boierĭ din Ţara-de-jos saŭ înrudiţĭ pe acolo. Ştefan Cerchezul e un credincios de maĭ tărziŭ al luĭ Cantemir-Vodă bătrînul. V. *Ist. lit. rom.*, I, pp 315, 333. Alte acte cu privire la el se daŭ în partea I-iŭ a vol. VI, unde şi altă iscălitură, încă maĭ stîngace, a simpluluĭ Cantemir.

La n° 213. Cărstăna Cluceroaia e aceiaşĭ ca şi cea de la n° 206. Ea era fiica luĭ Grama, boierul din vremea luĭ Vasile Lupu (v. vol. IV, tabla).

La n° 215. Stefan Scărlat saŭ Scărlet era un răzăş din Ţara-de-jos, coborîtor din Crîstea Vornicul-cel-Mare de la începutul secoluluĭ al XVII-lea. V. p. 215, n° 25 şi partea I-iŭ din vol. VI.

La n° 216. Zosin Başotă fu Hatmanul luĭ Dumitraşco-Vodă Cantacuzino, şi a lăsat o amintire ridiculă. V. *Ist. lit. rom.*, I, p. 272.

La n° 218. V. şi n° 208 şi, pentru aceştĭ luptătorĭ moldovenĭ în rîndurile Polonilor, cap. II din vol. I al *Documentelor familieĭ Callimachi.*

La n° 219. Iorga Postelnicul era vărul luĭ Vasile Lupu; asupra luĭ şi surorilor luĭ, v. vol. III, p. 32 şi IV, p. 339.

La nº 220. Toader Cărăiman era fiul luĭ Ionaşco de la nº 175. Aicĭ se spune anume, citîndu-se mărturia de la acest din urmă număr, că la «Zina» nemţească saŭ ungurească se afla şi Gheorghe Ştefan şi frate-săŭ Vasile, adăugindu-se că mama luĭ Toader Cărăiman era rudă cu acest frate domnesc şi că Ionaşco a urmat la întoarcere pe Vasile Hatmanul.

La p. 47, nota 1. Eni Drăghinicĭ, un Grec, fusese făcut de Duca-Vodă Hatman al Ucraineĭ, ce i se încredinţase de Turcĭ cu prilejul călătorieĭ sale la Constantinopol. V. Iorga, *Călătorĭ, ambasadorĭ şi misionarĭ*, pp. 16-7; N. Costin, p. 21: «un nemesnic al săŭ, anume Iane, ce era Postelnic al doile» «Mustea», p 20: «Ene Drăghinicĭ, om prost şi neînvăţat; carele nu era harnic de slujbă»; «Varianta», p. 78: «Iane Drăghinicĭ, Grec fiind, ştia limba şi obiceile ruseştĭ, că era om slujit; şi polcovnicĭ aŭ pus din căpeteniile căzăceştĭ»; Neculce, p. 215: «Eni Gredinevicĭ, om slujit, ştiind şi limba căzăcească, de neamul luĭ Grec fiind». «Ţicunovca» e de ceia parte a Nistruluĭ, în faţă cu vechia Sorocă moldovenească.

La nº 221. Domneştĭ e satul unde a fost prins Duca-Vodă în serbătorile Crăciunuluĭ din anul 1683: el ajunse apoĭ al luĭ Iordachi Rusăt (*An. Ac. Rom.*, XVII, p. 197 şi urm.). — Apostol Catargiu cel d'intăiŭ a avut o lungă carieră boierească, pornind de la pîrcălăbia Hotinuluĭ (vezĭ şi partea I-iŭ din vol. VI). La Academia Romînă se păstrează şi o fotografie după diploma sa de indigenat polon. Încă în 1619, ca Postelnic muntean, el încheia un tratat între Gavril Movilă şi Bethlen (în *An. Ac. Rom.*, XXII, partea administrativă, pp. 133 41). Cel de-al doilea, a căruĭ văduvă dă zapisul nostru, primeşte donaţiĭ încă supt Constantin Cantemir, fiind fost Comis (vol. IV, p. 275, nota 1). Ca Vel Comis al luĭ Ştefan Petriceicu, venit Domn «de la Leşĭ», fugi el în Polonia, împreună cu acesta, la 1684 (Neculce, p. 224).— «Lelea» Catrineĭ Catargiu era Alexandra Spătăroaia, văduva luĭ Iordachi I-iŭ Cantacuzino (testamentul ce am publicat în *Doc. Canta-*

cuzinilor, p. 119 şi urm., şi care menţionează pe o «Alexandra», nu poate fi, cum am crezut, de la soţul acesteia, ci de la altul, care era socrul luĭ Vasile Costachi), pentru că Iordachi al II-lea, fiul acesteia, luase pe fata Catrineĭ Catargiu. Însemnatul boier Ilie Catargiu, care fu închis şi bătut supt Nicolae Mavrocordat, care iscăli proclamaţia luĭ Dimitrie Cantemir către ţară, pare să-ĭ fie fiŭ; el ajunse apoĭ Mare-Logofăt, după ce fusese, încă maĭ de mult, Mare-Visternic.— «Ion Iordachi Cantacuzino» era fratele luĭ Iordachi al II-lea saŭ Iordăchiţă (Neculce, p. 255), ca şi «Ilieşĭ săn Iordachi», numit lîngă el (v. *Gen. Cantacuzinilor*, p. 46): aceştĭ treĭ fiĭ aŭ lăsat posteritate, pe cînd Toderaşco Iordachi, născut din altă căsătorie a tatăluĭ săŭ, aceia cu Catrina Bucioc (Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit.*, III, p. 27), n'a dat alţĭ urmaşĭ decît pe Ioniţă Logofătul, mort încă din 1702 (v. n[l] 230). Ioan n'a jucat nicĭ-un rol. Dimpotrivă, fratele săŭ Ilie saŭ Iliaş s'a amestecat necontenit, cu folos şi cu pagubă, în uneltirile şi dezbaterile timpuluĭ. Făcu întăiŭ politică în partida Cantemireştilor, supt care se trezise ca boier: Constantin Duca-Vodă, venind a doua oară în Scaun, trebui să-l ispitească din pribegia luĭ în Polonia. Era Stolnic, cînd părăsi din noŭ ţara, trecînd, data aceasta, la Munteni, cari nu-l dădură înnapoĭ, ca pe alţĭ pribegĭ, maĭ puţin compromişĭ. Cînd porni o solie de boierĭ la Poartă pentru a cere un noŭ Domn — care se alese a fi Mihaĭ Racoviţă —, Ilie făcea parte dintr'însa. La căderea luĭ Mihaĭ Vodă, fugi de frică să nu dea ochiĭ cu Duca. Antioh-Vodă Cantemir îl recunoscu de călăuz, pe dînsul şi pe Grecul Panaiotachi Morona, în noua sa stăpînire. De aceia fu prigonit de Racoviţă, înteţit şi de un rival, Iordachi Ruset, cînd iarăşĭ Scaunul încăpu un noŭ oblăduitor. Nicolae Mavrocordat l-ar fi pus şi pe dînsul la închisoare pentru că prigonise pe Grecĭ, dar moartea-l scăpă de o suferinţă şi o ruşine, ce atinse pe alţiĭ din ceĭ marĭ aĭ Moldoveĭ: făcut Vistier atunce, în 1709, de Nicolae-Vodă, «eşind de la Curte s'aŭ războlit, şi pănă la săptămînă aŭ şi murit» (Neculce, p. 296). Cf, cu îndreptările cuprinse maĭ sus, *Ist. lit. rom.*, la numele săŭ. Între boierĭ, el nu era tocmaĭ

iubit, pentru mîndria luĭ trufașă — «cel tare și mare, perifan», scrie Neculce —, cît și pentru firea-ĭ șireată, — Dimitrie Cantemir îl introduce între animalele boierești ale *Istorieĭ ieroglifice* ca «mîță sălbatecă». El era, ni spune Neculcea, și «cumnatul» acestuĭ cronicar. — V. și nº 221, pentru Ioan Iordachi.

La nº 221. Iordache Rusăt era cel maĭ mare fiŭ al Cupariuluĭ celuĭ bătrîn, și de mult timp el conducea afacerile Moldoveĭ. Șeful Cupăreștilor, familieĭ și partiduluĭ, el servi întăiŭ pe Duca-Vodă, ca Domn moldovean saŭ muntean, fără deosebire, nefiind, ca un «Grec Țarigrădean», acasă la el nicĭ într'unul din principate. Urît de moarte de Șerban Cantacuzino, care căută să-l și omoare, el trebui să fie înlăturat la început de Constantin Cantemir, numit în Moldova prin stăruințile Domnuluĭ din Bucureștĭ. Îndată însă, Constantin-Vodă trebui să alerge la serviciile acestuĭ «înțelept» în ale Vistierieĭ; ceia ce aduse ruperea relațiilor prieteneștĭ cu Șerban. La moartea bătrînuluĭ Cantemir, Iordachi făcu să se dea Domnia beizadeleĭ Dimitrie și, cînd, peste cîteva zile, acesta fu scos, el pribegi. El aduce Domnia luĭ Antioh-Vodă, fratele luĭ Dimitrie. Supt Constantin Duca a doua oară, el se înțelege cu Brîncoveanu, până atuncĭ un dușman, și cîștigă tuiurile pentru Mihaĭ Racoviță. Dezgustat de acesta, el ridică în spinarea sa de schimbător de Domnĭ pe Antioh. Acesta însă se înțelege maĭ bine cu Ilie Cantacuzino, și, decĭ, cade. Însă Nicolae Mavrocordat îl închide după cîtva timp, se gîndește să-l ucidă, să-ĭ taie limba: abia la numirea luĭ Dimitrie Cantemir în 1710, el ieși din beciurile domneștĭ. Nicĭ cu acesta nu se înțelese el bine și, cu toate că jurase după tratatul cu Rușiĭ, el fu închis la Soroca. Cel ce trăise cu atîta răsunet, muri apoĭ în întunerec. Puterea, lăcomia și neastîmpărul săŭ trezise multă ură împotriva luĭ și, supt condeiul unora, el apărea ca «matca răutăților». «Grecul» era înrudit cu cele maĭ marĭ familiĭ ale țerilor noastre. «Giupăneasa luĭ Iordachi», spune un compilator, era «vară primară luĭ Mihalachi» Racoviță (*Letopisițe*, II, p. 274, nota):

ea era, în adevăr, o fată a bătrîneĭ Dabijoaia, o soră a Doamneĭ Anastasia a luĭ Duca-Vodă. Se numia Maria, şi era numaĭ o fată de adopţie a luĭ Dabija, o fiastră (Iorga, *Despre Cantacuzinĭ*, pp. CXXI, CXXIX, nota 1). O fată a luĭ Iordachi fu măritată cu Constantin Costachi Comisul, fiul luĭ Vasilie saŭ Vasilaşco şi nepotul de fiŭ al luĭ Gavriliţă Costachi. Ilie Catargiu luă pe Safta, fata luĭ Iordachi (v. n° 226). Nicolae, fiul, de care e vorba în documentul nostru, al luĭ Iordachi, se însură cu Ancuţa, fata luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu (*Ist lit. rom.*, I, pp. 195-8).

La n° 223. Pentru Constantin Zbierea, care fu, în 1718-19, Vornic de Cîmpulung, împreună cu Vasile Ciudin, v I. G. Sbiera, *Familia Sbĭera*, p. 72. Dediul Spătarul fugi la Polonĭ supt Nicolae Mavrocordat, în întăia Domnie (Nicolae Costin, p. 85, Neculce, p. 297). El fusese Serdar, şi era preţuit ca «om viteaz şi de treabă» («Mustea», p. 22); era un om al Buhuşeştilor. Din n° 229, se vede că numele săŭ de baştină era: din Răduleştĭ. Fata luĭ, Ana, se mărită cu Mihaĭ-Vodă Racoviţă.

La n° 228. Maxut începu ca rob al Dragomanuluĭ Panaiotachi Nikussios: intrînd în slujba Cantemireştilor, el fu cel maĭ desăvîrşit credincios al lor. Dimitrie-Vodă făcu pe acest Postelnic capuchehaiaua sa la Constantinopol; inchis la Varna, el fu liberat de Nicolae Mavrocordat (v. *Ist. lit. rom.*, la numele săŭ).

La n° 229. Iorga Postelnicul e vărul luĭ Vasile Lupu (v. nota la n° 187). Cf. vol. IV, p. 340; de unde se vede că Alexandra, sora acestuia, s'a măritat cu Iorga Stolnicul. — Numele acestuĭ prefect al Misiuniĭ catolice din Moldova trebuie adaus la cele din vol. I-II, p. XLIV.

La n° 230. Ileana Stolniceasa e văduva luĭ Iordachi Cantacuzino al II-lea (Păşcanul). Tabla genealogică a Păşcăneştilor e adausă la p. 46 din ediţia *Genealogieĭ Cantacuzinilor*, pe care am dat-o. Cu acest prilej observ că prin aceasta nouă publicaţie a mea se înlăturase o greşală, pe care o fă-

cusem în *Ist. lit. rom.*, propuind, cu toată mărturisirea uneĭ nesiguranțe ce nu se putea înlătura, biografia și genealogia ipotetică a cronicaruluĭ Ioan Canta. Totușĭ d. I. Tanoviceanu s'a grăbit, cu o vădită rea-voință, să amestece o polemică asupra acestuĭ punct — pe care am păstrat-o cu sfințenie, suprimînd numaĭ laudele — într'un articol despre alt subiect, pe care îl cerusem pentru o publicație festivă. Tot în această Genealogie, tipărită cu aproape un an înainte de articolul d-luĭ Tanoviceanu, se arată (p. 50), că un frate al luĭ Iordachi Deleanu Cantacuzino a avut pe Ioniță, adecă cronicarul nostru. Cu aceasta sper să fi mers înnaintea uneĭ nouă rectificărĭ binevoitoare a cunoscutuluĭ genealogist.

La n° 231. Iordachi Toma, pomenit și pe p. 42, la nota 1, e, cred, fiul luĭ Ștefăniță Păharnicul (v. și maĭ sus, nota 194). Schița genealogică, tipărită de d. I. Tanoviceanu, în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, II, p. 189, arată că Hătmăneasa Catrina a luĭ Velicĭco Costin, fiică a luĭ Toma Cantacuzino, fiind soră, atît cu Ștefan, tatăl luĭ Iordachi Toma, cît și cu Nastasia, soție a luĭ Ioan și mamă a luĭ Mihaĭ Racoviță, li venia mătușă luĭ Iordachi și Mihaĭ. Vasilașco Cantacuzino trebuie să fie fiul altuĭ fecior al Tomeĭ: în cea d'intâiŭ Domnie a luĭ Constantin Duca, el figurează ca Vel Spătar (Neculce, p. 255). Pentru o misiune a luĭ în Țara-Românească, v. Condica Vistieriei luĭ Brîncoveanu, ed. Aricescu, p. 165.

La n° 233. Lupul Costachi era, ca și Vasile și Solomon, unul din fiiĭ luĭ Gavriliță. V. *Ist. lit. rom.*, II, p. 399. Încă supt Constantin Cantemir, el uneltește contra Domnilor. Maĭ pe urmă, Constantin Duca, la a doua mazilie, îl iea cu sine la Constantinopol. Supt Nicolae Mavrocordat, el pribegește în 1710. La răscoala luĭ Dimitrie Cantemir, el strînge oaste și provisiĭ, dar nu se mișcă din lagărul săŭ dela Bursucĭ, în Țara-de-jos, de unde i se trăgea neamul. E închis la Varna și liberat, după stăruința Brîncoveanuluĭ maĭ ales. Ser veşte pe Nicolae Mavrocordat, care-l împărtășește din moșiile, confiscate, ale luĭ Neculce. Crudul Mare-Vizir Gin-Alì pune,

în sfîrşit, să-l taie, în 1716, pentru intrigĭ cu Ruşiĭ. Locurile citate din cronicĭ, în *Ist. lit. rom.*

Lă n° 234. Familia Roşca ajunge la însemnătate şi o pierde între 1600 şi 1650. Roşca Vornicul (vol. IV, p. 112, nota), apoĭ Vistiernicul, se chema Vasile *(Studiĭ as. ist. Rom.*, I, p. 52). El face parte din generaţia care a dat pe Gheorghe Ştefan, pe Istrati Dabija, generaţie premergătoare faţă de aceia a luĭ Gavriliţă si Iordachi Ruset. După 1700, ea decade în răzăşie (v. n° 235).

La n° 236 Micleştiĭ se ridică la o situaţie în boieria mare abia după 1700. Gavril fu Mare-Păharnic în a doua Domnie a tînăruluĭ Duca (Neculce, p. 269). El se sprijini la începutul carriereĭ sale pe faptul că (v. n° 244) mamă-sa a fost căsătorită a doua oară cu Vasile Ceaurul, fratele luĭ Gheorghe Ştefan.

La n° 237. Pentru Zosin Başotă Hatmanul, un om cu multe păţaniĭ de Hatman bicisnic, v. maĭ sus, nota la n° 216. Din n° următor se desface genealogia familieĭ astfel : Pătraşco Başotă e cunoscutul Logofăt, care împlini şi o misiune în Ardeal (vol. IV, p. LXXVI). Gheorghe Başotă, sol moldovean la Bethlen în 1616, pare a-ĭ fi frate *(Socotelile Braşovuluĭ*, p. 39). Fiul celuĭ d'intăiŭ e Zosin, de la care pornesc : alt Pătraşco, Toader şi Sandu, precum şi o fată, Ilinca, rămasă nemăritată. Cel d'intăiŭ fusese numit Stolnic de Constantin Duca, în Domnia a doua (Neculce, p. 269).

La n[le] 242-3. Hîncul, de care e vorba aicĭ, nu e cel vestit, cu «Vodă vrea, dar Hîncul ba», revoltatul contra luĭ Duca-Vodă în a doua Domnie, în 1671. În momentul cînd se ridică asupra Grecilor, el era Serdar : după cîtva timp de pribegie, Duca-l chemă însă înnapoĭ, făcîndu-l Stolnic-Mare *(Letopisiţe*, III, p. 102). Cel din document e, cum se vede, un simplu căpitan de dărăbanĭ.

La n° 244. Mihaĭ Racoviţă era, cum am maĭ spus, fiul uneĭ fete a luĭ Toma Cantacuzino.

La n° 245. Dumitraşco Racoviţă, căsătorit cu Ilinca, fata

luĭ Mihaĭ Cantacuzino, Spătarul muntean (v. n° 250), şi tatăl luĭ Radu Racoviţă (v. *Uricariul,* XVI, p. 358 şi urm.; *Rev. p. ist., arch. şi filol.,* V, pp. 170-3; *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ,* VI, pp. 342-3), era unicul frate în viaţă al luĭ Mihaĭ-Vodă. Alţĭ doĭ fiĭ aĭ luĭ Dumitraşco: Dumitraşco II şi Ioniţă, aŭ trecut în ţara mameĭ lor *(Gen. Cantacuzinilor,* pp. 346-7). Ceĭ doĭ Iordachi Cantacuzino de aicĭ nu sînt ceĭ bine cunoscuţĭ până acum: Vistierul, fost Comis, *Deleanul,* era fiul luĭ Ioan Cantacuzino, fiŭ al întăiuluĭ Iordachi: el ţinea pe sora luĭ Mihaĭ-Vodă, — altă soră fiind măritată cu Stolnicul Costandachi, iar o a treia cu Ioan Paladi. Al doilea Iordachi, fostul Medelnicer, e fiul luĭ Iordachi al II-lea saŭ Iordăchiţă, un *Păşcan,* văr cu Deleanul. Cf. *Gen. Cant.,* pp. 46-9 şi Neculce, p. 350. Cf. şi p. 591. — Constantin Costachi avea şi un frate, al doilea Gavril (Neculce, p. 369). Cf. şi *Gen. Cant.,* p. 47. Pentru moartea luĭ Constantin, nepotul luĭ Gavriliţă, v. Neculce, p. 386. Maĭ exista pe atuncĭ şi un Toader Costachi, Stolnic în cea d'intăiŭ Domnie a luĭ Grigore Mateĭ Ghica (Neculce, p. 369).

La n° 248. O Catrină Cantacuzino (că trebuie să fie Cantacuzină, arată pecetea), care e şi «cumnata» luĭ Nicolae Roset, s'ar părea că este soţia luĭ Iordachi, fiul luĭ Iordachi Deleanul, care era, spune *Genealogia Cantacuzinilor* (p. 49), «Ruseteasă» Dar v. nota la n° 249. Din documentul nostru se vede că Nicolae Ruset, pribeag la Braşov pentru prigonirĭ politice, nu se întoarse decît după 21 April 1732. V. *Ist. lit. rom.,* I, pp. 197-8. Pentru contele Nicolae Roset, maĭ vezĭ n^le^ 254-6.

La n° 249. Iordachi Păharnicul din Păşcanĭ e fostul Medelnicer din n° 245. Ca Spătar, se gătia de fugă la Tatarĭ pe acest timp, şi încăpu în închisoarea luĭ Grigore-Vodă Ghica (Neculce, p. 369). El era soţul Catrineĭ, cum se vede şi din n^le^ 259-60, 264: de şi Catrina Păşcăniţa e numită de Roset cînd «cumnată», cînd «vară», cînd «soră», iar Iordachi e «unchiŭ» (v. n^le^ 254-6). Constantin Mavrocordat îl făcu Ban (Neculce, p. 376; dar cf. p. 364). La 1741 el nu maĭ era în viaţă.

La n° 252. Veriĭ Grigore Ghica şi Constantin Mavrocordat trăiaŭ în foarte bune relaţiĭ încă. Grigore găsise luĭ

Constantin o logodnică, pe Ecaterina, fata luĭ Constantin Ruset Vornicul (Neculce, pp. 370-1). Nunta se făcu la 12 Novembre 1732 *(ibid.)*. Acesta era, cum se vede din n[le] 255-7, fratele luĭ Nicolae și al luĭ Ștefăniță (v. și *Studiĭ și doc.*, I-II, p. 65). Pentru alțĭ doĭ Rusetești: Iordachi Cilibiul, fiul luĭ Lascarachi și nepotul de frate al luĭ Iordachi I-iŭ, și Mihalachi, v. Neculce, p. 376. Ștefăniță avu drept fiŭ pe un alt Iordachi: al III-lea (Neculce, p. 416). Cf. *Studiĭ și doc.*, I-II, p. 151.

La n° 256. Și de aicĭ se vede că din căsătoria Catrineĭ cu Iordachi Cantacuzino al II[lea] s'a născut un fiŭ, Constantin (v. și n[l] 276); pentru care vezĭ *Gen. Cant.*, p. 48. Monahul «Evdochie», care vorbește și el de «badea» Nicolae Roset, pare a fi acel frate a luĭ Constantin care s'a chemat în mirenie Ioan *(ibid.)*.

La p. 269. Sandu -Sturdza, probabil fiul luĭ Ioan, care unelti supt Constantin Duca și suferi închisoare de la Nicolae Mavrocordat, nepot de fiŭ al luĭ Chiriac, frate cu Ilie, puternicul boier din al XVII-lea veac, care era să fie Domn, dacă ar fi vrut, — fu printre boieriĭ ce întovărășiră în Rusia pe Dimitrie Cantemir. Întors, el fu înnălțat sus de tot între ceĭlalțĭ boierĭ de Grigore Mateĭ Ghica, al căruĭ tată se născuse din căsătoria luĭ Grigore I-iŭ Ghica-Vodă cu Maria, fata Vistierniculuĭ Matiaș Sturdza (Amiras, p. 155), — așa încît Vodă și sfetnicul luĭ eraŭ «oareșce» rude. Trecerea luĭ Sturdza continuă și supt fiiĭ și urmașiĭ ocrotitoruluĭ și rubedenieĭ sale. Nicĭ Domnul rival, Constantin Mavrocordat, nu-l lăsă la o parte. Neculce-l zugrăvește (p 373) ca pe un «om viclean, și închis la inima luĭ, și lacom». Pare să fi murit în Domnia luĭ Mateĭ Ghica *(Letopisițe,* III, p. 227). Pe acest timp, apar alțĭ doĭ Sturdzeștĭ: Constantin și Dumitrașco. V. și Genealogia publicată de Mihaĭ-Vodă Sturdza.

La n° 274. Mănăstirile pomenite sînt: Precista din Roman și Sf. Samuil din Focșanĭ. V. maĭ sus, p. 567.

La n° 275. Mănăstirea Sf. Nicolae de lîngă Botoșanĭ e a

Păpăuţilor; pentru care v. maĭ jos, partea a VI^a din acest volum.

La n° 279. Ioan Cantacuzino Vistierul era fiul luĭ Iordachi Deleanu şi ţinea pe Zoiţa, sora luĭ Grigore Alexandru-Vodă Ghica. *Gen. Cant.*, p. 49. Pentru omonimul săŭ, fiul luĭ Toader şi nepotul de frate al luĭ Iordachi, v. nota la n° 230. Tot de el e vorba la n° 282.

La n^le 283-4. Cf. Hurmuzaki, X, p xxxvi şi urm.

La n° 286. Acest Iordachi Cantacuzino e fiul luĭ Constantin (v. nota la n° 256). Ioasaf Cantacuzino pare a fi maĭ curînd Ioan cel călugărit, fiul luĭ Iordachi al III-lea, decît Evdochie de la n° 257. V. *Gen. Cant.*, p. 48.

La n° 288. Sandul e fiul cunoscutuluĭ boier Ilie Catargiu. Fiul luĭ Filip Catargiu, el însuşĭ fiŭ al Sanduluĭ, a fost ginerele luĭ Grigore Ghica decapitatul (*Gen. Cant.*, p. 404). Actul privitor la Catargieştĭ se află în *Doc. Callımachilor,* I, pe p. 520, ca n° 220.

La n^le 290-1. Amfilohie de Hotin e cel d'intăiu prelucrător de cărţĭ ştiinţifice în ţerile noastre. V. *Ist. lit. rom.*, II, p. 388. Prin actul acesta căpătăm lămurirĭ asupra mănăstireĭ luĭ Zagavie, lîngă Hîrlăŭ, unde şi-a strecurat el în singurătate bătrîneţele.

La n° 292. Pentru Ienacachi Callimachi şi vărul săŭ Ior dachi Cananò, v. *Doc. Callimachilor*.

La n° 293. Pentru Constantin Ureche, v. notele date de V. A. Urechiă în Gîdeiŭ, *l. c.*, p. xv, nota 18. Abia la 1834, Iordachi şi Alecu Ureche din Tîrgu-Neamţ reclamă, fără succes, după cît se vede, moştenirea strămoşuluĭ lor Nestor Ureche. Răposatul V. A. Urechiă era, cred, fiul luĭ Alecu Ureche.

II. Documente relative la oraşe.

La Baia-Cotnarĭ, n° 1. E interesantă forma romănească de nume Giurgiuman, a şoltuzuluĭ din Baia, care, dintr'o familie

nemțească, săsească, se iscălia în scrisorĭ către Bistrița din Ardeal, ca în acea din 8 Iunie 1570 (copie în Bibl. Ac. Rom.), Gheorghe Kirschner, «comite» al orașuluĭ (v. și *Doc. Bistrițeĭ*, I, p. LXXI). Cristea e un «prăviĭ» pîrgar, un «întăiŭ» pîrgar. E păcat că nu se poate de loc înțelege pecetea latină a tîrguluĭ. Despre Baia și despre celelalte orașe și tîrgurĭ ale noastre, vorbesc pe larg în «Istoria Romînilor» ce anunț în prefață.

La n° 2. Atît Gheorghe, cît și Nicolae Wolf aŭ trecut apoĭ în Țara-Romănească: unul dintre eĭ se așeză în Cîmpulung, iar cellalt fu și secretar domnesc. V. vol. I-II, tabla. Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 41 și nota 2.

Iată acum două scrisorĭ germane din Baia, din multele ce s'ar putea da:

Grws wnd Gwnst solt yr wyssin won dyr Moldin, Wayser Her der Rigter zu Nesin, von dyr Moldin, fon dim Her Hanschin Growin, mit sont dim ganscin Schtul, wnt mir dwn euch zu wyssin vy das vnsyr Mitwoner mit jrim Mitvonir, mit dim Nomin Emryg won Woldryf, hon Kof scholgt, wnd sy hon sig mit enandyr forengyt; so ist onsyr Mitwonir, myt dem Nomin Petry Dobry, schuldyg geblybin jrim Mitwonir Emrygin won Woldryff 9 hondyrt Fenig wnt 60 Fenig. Wnt mir dwn eyg zu wyssin wy das sy seyg gestedig, hobin mit enandyr for vns etligyn Bayl halbin, so hobin mir is gelossin of Byschay for din Maytnir wnd for din Messeyr, dy sy dy Bayl gemagt hot. Wnt was Petry Dobry of Emrigin geret hot, das hot sig Emryg gor geregt gymagt. Do mit seyt Got befollin, Wayssir Her, dir Rigtyr zu Nesin.

[Pe V°.] Dyr Bryff zukimt dim Waysim Herin zu Nesin, Her Wincensin — Bistrița, *Stadtarchiv*.

Wnseren Gross czwvoran, erssamen Herren vnd guten Geuirin *(sic)* vnt Nachpar, etcetera. Nach dem myr eyrin Bryff emphanin vnt auch vernomyn habin fon Eyr Herschof, Waysyr Her, dyr Rigter in Nesin, mit sot yrim gancin Rot, mir gebin eich zu forssten, wy das sig der Emrig Mertin fon Woldrof ist komin mit onsyrim Mytwonir Petry Dobry· sy sein komin for onsyrin Sstul wnt sy hobin sig foregynt mitt enandyr, so ist dyr Petry schuldyg geblybin dim Emryg Mertin fon Woldrof 7 hondyrt Fenig on 2 Fenig Wnt wydyron hobin sy es gelossin, bedin Telin, of Endrys Bendykin zu Woldrof wnt of Matys Webyrin, zum Got, 2 hondyrt Fenig halbin ibyr dy 7 hondyrt Fenig, dy her im schuldig ist, sy hobin sy es gelossin of dy 2 Man, zu Byschagnis wy das dy 2 Man in werdin bykenen mit eyrin Selin: wen Petre sot, her hot dim

Emrig gebin dy 2 hondyrt Fenig for dy selbygin 2 Leytin. Dormyt seyt Got beffollin, Wayssyr Her dyr Rigtyr zu Nesin, mit somt irin gancın Rot zu Nesin.

Dyr Bryf ist ausgen in on dim Sontag Okaly, in dir Fasten.

[Pe V°:] Dyr Bryf zukimt dim Waysin Herin dim Rigtyr zu Nesin, mit somt dim gancim Rot. — *Ibid*

La § II. Bîrlad. Acte bîrlădene se maĭ daŭ, icĭ şi colo, în acest volum, dar maĭ multe în partea I-iŭ din cel următor; cîteva se cuprind şi în Papadopol-Calimah, *Notıţă istorică despre Bîrlad* (Bîrlad, 1889). Cele maĭ vechĭ acte din Bîrlad nu întrec sfîrşitul secoluluĭ al XVI-lea, cu toate că oraşul e vechiŭ, se află pomenit în secolul al XV-lea şi a fost găsit poate de întâiĭ «descălecătorĭ». Astăzĭ «diploma bîrlădeană» a fost depărtată în domeniul fantasieĭ (v. I. Bogdan, în *An. Ac. Rom.*, XI, p. 65 şi urm.). Puternice motive istorice se unesc cu inconsecvenţele de formă pentru a dovedi fără putinţa uneĭ îndoielĭ serioase falsitatea acestuĭ fabricat al uneĭ epoce de tot nouă. E bine să se maĭ arate cîteva pentru a scăpa definitiv de această stafie rusească.

Întăiŭ, se brodeşte că diploma concedată de Ivanco Rotislavovicĭ, principe rutean şi stăpînitor al Bîrladuluĭ, negustorilor din Mesembria, la 20 Maiŭ 1134, cade tocmaĭ în vremea cînd, după un desăvîrşit cunoscător al geografieĭ istorice a peninsuleĭ balcanice, d. C. Jireček *(Das Fürstenthum Bulgarien,* p. 528), «nu se aude nimic» despre Mesembria, care nu e măcar cunoscută geografuluĭ arab Idrisi. În paginile ce Jireček însuşĭ consacră Mesembrieĭ, nu se spune decĭ nicĭ-un cuvînt despre diploma tipărită de d. Hasdeŭ.

Drumul de negoţ al Moldoveĭ, coborînd spre Marea-Neagră mărfurĭ «localnice, ungureştĭ, ruseştĭ şi ceheştĭ (polone)», nu exista, şi nu putea să existe, pe vremea stăpînirii triburilor turco-mongolice, în secolul al XII-lea. El a fost stabilit după întărirea oraşelor galiţiene prin influxurĭ germane şi armeneştĭ în al XIV-lea veac. Atuncĭ încep a trece prin văile rîurilor noastre mărfurĭ din obîrşia arătată în diploma luĭ Ivanco (Bogdan, *Documente şi regeste, passim)*. Până atuncĭ însă, n'a fost la noĭ decît viaţa patriarchală în sate, şi jafurĭ.

Mesembria nu era măcar o Ragusă, și negoțul pe care-l făcea era cu totul local. Nu puteaŭ veni Mesembrioțĭ în așa de mare număr, încît să fie de nevoie un privilegiu deosebit pentru dînșiĭ, în care să se specifice și în ce loc anume sînt a se plăti vămile de import și export. Comerțul ce ar fi făcut Mesembria cu Moldova, ar fi fost prin mijlocitorĭ italienĭ, dar nicĭ aceia nu luaseră încă la 1134 în stăpînire Marea-Neagră. În privilegiul dat de Împăratul Alexie al III-lea Venețienilor la 1199, se pomenește în tot circuitul de coaste al Măriĭ-Negre un singur port deschis acestora: Anchial (Heyd, *Le colonie commerciali degli Italiani nel medio evo*, II, Veneția, 1868, p. 2; cf. *ibid.*, I, p. 82), vecin cu Mesembria.

Galațiĭ, portul la Dunăre al Statuluĭ luĭ Ivanco, nu apare înnainte de secolul al XVI-lea. Pe vremea fiilor luĭ Alexandru-cel-Bun, la împărțirea dintre dînșiĭ, nu se cunosc aicĭ decît «morile Covurluiuluĭ» (*Chilia și Cetatea-Albă*, p. 94).

Însă iată un alt vechiŭ act dat în Bîrlad, acela al luĭ Iuga Coriatovicĭ Voevod, «cneaz litvan, *gospodar* al țeriĭ moldovenești», care, «din Bîrlad», la 3 Iunie 6882, răsplătește pe «sluga sa credincioasă pan Iacșa Litavor», pentru slujbe împotriva Tatarilor, în lupta de la «Vlădicĭ pe Nistru», dîndu-ĭ «satul anume Zubrăuțiĭ». Acest act din 1374 mi se pare falș pentru următoarele motive,—care nu s'ar putea înlătura decît prin presintarea uneĭ reproducerĭ fotografice a presupusuluĭ original.

Supt raportul împrejurărilor publicăriĭ, bănuielile se îngrămădesc. În «Foița de istorie și literatură» pe care o edita *cu litere cirilice* la Iașĭ, în 1860, d. Hasdeŭ tipărește copia *cu litere latine* a diplomeĭ luĭ Iuga. Originalul s'ar fi aflînd în «Biblioteca comiteluĭ Swidzinski» la Chiev, de unde l-ar fi copiat Alexandru Hasdeŭ, tatăl editoruluĭ, același în hîrtiile căruia a găsit d. Hasdeŭ diploma altuĭ Rus stăpîn pe pămîntul țeriĭ noastre, Ivanco de la Haliciŭ. Actul e foarte scurt, cîteva șirurĭ, și nu ni putem închipui ce grabă extraordinară ar fi împiedecat pe Al. Hasdeŭ, care scria tot așa de lesne cu litere cirilice ca și cu caractere latine,

de a copià acesta cîteva șirurĭ în scriptură cirilică. Chiar dacă o asemenea grabă s'ar putea îndreptăți, nu putem înțelege cum de nu i-a rămas nimic în minte copiatoruluĭ despre aspectul exterior al documentuluĭ, care, pentru extrema luĭ raritate, merita să fie descris în cele maĭ micĭ amănunte; d. Hasdeŭ, meticulosul editor al «Cuventelor den bătrânĭ», trebuia, neapărat, să fi cerut astfel de lămurirĭ, chiar dacă ele nu s'ar fi trimes odată cu copia. Ce se întîmplă însă? Trec treisprezece anĭ de zile, și d. Hasdeŭ nu întreabă, nu cercetează, — în viața părinteluĭ săŭ, orĭ pe urmă. În «Istoria critică», ediția întăiŭ, ediția a doua (aicĭ la p. 89), diploma rarisimă, vrednică de a fi studiată cu cea maì mare amănunțime, a luĭ Iuga Litvanul, apare într'o notă, tot cu litere latine, și tot fără nicĭ o explicație decît că se află la Chiev, în biblioteca arătată și a maĭ apărut odată în revista din Iașĭ. Acum cîtva timp, am scris directoruluĭ Archivelor din Chiev să binevoiască a mă informa asupra acesteĭ prețioase mărturiĭ din trecutul Moldoveĭ, și până astăzĭ n'am primit nicĭ-un răspuns. Iuga nu e numaĭ un Domn moldovean, a căruĭ stăpînire, foarte puțin întemeiată și absolut efemeră, e adeverită de cronicile țeriĭ sale de origină, ci și un însemnat factor în istoria Rusieĭ-Micĭ de pe acea vreme: nicĭ din altă parte însă, nu s'a descris sau tipărit în litere cirilice originalul misterios. Se pare, în adevăr, că «Biblioteca comiteluĭ Swidzinski» în Chiev e maĭ neabordabilă decît peștera unuĭ balaur din poveștĭ.

Forma actuluĭ a fost judecată de un om foarte competent în această privință, d. dr. George Popovicĭ, cel maĭ bun cunoscător al vechiuluĭ drept romîn, ca neatacabilă, întru toate explicabilă prin puținele diplome moldoveneștĭ saŭ rutene ale timpuluĭ. Se știe că din această epocă maĭ avem numaĭ două acte de la Roman-Vodă și două de la Iuga, prǿdecesorul luĭ Alexandru-cel-Bun. Alăturînd diploma luĭ Iuga de aceste patru acte constatăm următoarele deosebirĭ, dintre care unele se explică de d. Popovicĭ, iar altele rămîn nelămurite și după aceste explicațiĭ, ce se razimă pe cea maĭ deplină cunoaștere a faptelor în discuție.

Roman se întitulează «mare, de-sine-stăpînitor, cu mila luĭ Dumnezeŭ Domn io Roman Voevod, oblăduitor al țeriĭ Moldoveĭ de la munțĭ pănă la mare» (*Arch. ist.*, I[1], p. 18), saŭ, peste cîteva lunĭ, tot în acest an 1392: «mare, de-sine-stăpînitor Domn (și aicĭ **господинь**) eŭ Roman Voevod, al țeriĭ Moldoveĭ de la munțĭ pănă la țermul măriĭ» (*Rev. p. ist., arch. și fil.*, VII, p. 366). Iuga e «cu mila luĭ Dumnezeŭ io (noĭ) Iuga, Domn țeriĭ Moldoveĭ» (*Arch. rom.*, I, p. 14; *Rev. p. ist., arch. și fil.*, IV, p. 714). Iurg Litvanul îșĭ zice «cu mila luĭ Dumnezeŭ eu (my) cneaz litvan Iurg Coriatovicĭ Voevod, Domn (*gospodar*, nu *gospodin*) al țeriĭ Moldoveĭ». Iurg putea să vie însă de unde-ĭ plăcea, dar nu în calitate de cneaz litvan putea dărui și împărți la noĭ. E adevărat că alt Coriatovicĭ, Alexandru, începe (Popovicĭ, *l. c.*) prin calitatea sa de «cneaz litvan» ca să mîntuie cu adausul de «gospodar al țeriĭ Podolieĭ», dar în legăturile eĭ cu Iurg, Moldova nu putea fi asimilată cu Podolia, ce aparținea după *alt* drept Caseĭ Coriatovicilor.

b) Faptul că Iuga face danie «cu boieriĭ săĭ», ar fi într'un act maĭ tărziŭ o probă patentă de falsitate. Dar d. Popovicĭ atrage atenția «cu dreptate asupra actuluĭ al doilea de la Roman, ce cuprinde și el acest adaus.

c) Se urmează apoĭ cam ca în acest act de la Roman pănă se ajunge la persoana și calitatea celuĭ ce primește donația. Iacșa Litavor (s'a propus și Litovoĭ) e namestnic de Cetatea-Albă. Ne gîndim îndată la titulatura luĭ Roman, stăpînitor pănă la «Mare», la țermurile Măriĭ». Însă, la începutul secoluluĭ al XV-lea încă, Moldoveniĭ n'aveau Cetatea-Albă, care era genovesă pănă la 1410 (*Chilia și Cetatea-Albă*, p. 57: mărturia, incontestabilă, a unuĭ notar al Republiciĭ genovese, ce-ĭ înșiră coloniile pe care nu știm cine le putea cunoaște, dacă era în stare să se înșele și cineva într'o astfel de situație). Nu știu dacă cneziĭ litvani puneaŭ namestnicĭ — Ivanco punea «Voevozĭ» în diploma cea falșă —; la noĭ însă eĭ se află numaĭ, ca la Bîrlad pe urmă (v. vol. VI, partea I-iu), în orașe neîntărite, pe cînd în cetățĭ staŭ, de la început, pîrcălabĭ, și Rusul Iurg nu putea cîrmui rusește Moldova.

d) În cele patru diplome de țară ce avem, nu se arată slujba anume pentru care se răsplătește un «credincios» al Domnuluĭ. La dreptul vorbind, nicĭ maĭ tărziŭ nu se prea întîlnesc asemenea specificărĭ, de și ele se fac în anumite casurĭ, de slujbe neobișnuite. Iuga lămurește însă pe «oameniĭ bunĭ» — o particularitate de formă a diplomelor anterioare luĭ Alexandru cel Bun, notează d. Popovicĭ, — că «Litavor» a bătut pe Tatarĭ la Vlădiciu.

e) Pentru această ispravă i se dă satul Zăbrăuțĭ. După numele luĭ vine un «оу» (la), care anunță fixarea hotarelor, indispensabilă pe un timp cînd hărțĭ nu eraŭ, și oameniĭ rîvniaŭ tocmaĭ ca și astăzĭ la pămîntul aproapeluĭ. Toate celelalte patru diplome daŭ asemenea hotare, hărțĭ în cuvinte, în locul celor în semne. Aicĭ însă... o soartă fatală a făcut să se rupă hîrtia. Pentru două-treĭ cuvinte o asemenea nenorocire, ținînd seamă de venerabila vîrstă a actuluĭ, s'ar explica, dar se întîmplă, spre culmea soarteĭ rele, că lunga, circumstanțiata delimitare, ce ține rîndurĭ întregĭ de obiceiŭ, — lipsește *toată;* că lacuna s'a întins pănă la ultimul nume propriŭ, șoarecele vinovat fiind un mare amator de nomenclaturĭ geografice;

f) Apoĭ se dă «credința Domnieĭ Mele» și a boierilor moldoveneștĭ». În ambele diplome ale luĭ Roman, aceștia se înșiră, numele lor fiind un mijloc de control pentru autenticitatea uneĭ *cărțĭ* domneștĭ; din ale luĭ Iuga, acel din *Arch. rom.* are boieriĭ, de și e păstrat numaĭ în traducere; dacă la al doilea eĭ lipsesc, explicația o cunosc cercetătoriĭ de acte vechĭ; foarte adesea orĭ traducătoriĭ din secolul al XVIII-lea suprimau numele boierilor: probe se pot găsi și în aceste două volume. Dar actul Litvanuluĭ e în original, și nicĭ măcar puncte nu ni arată pasagiul unuĭ șoarece fatal, rozător de nume boiereștĭ. Decĭ: unde sînt boieriĭ Măerieĭ Sale Iurg, care fusese totușĭ «chemat» de dînșiĭ?

g) Un «Ivan» ar fi primit, ni se spune apoĭ în textul actuluĭ, misiunea de a pune spre întărire pecetea domnească, despre care n'avem *nicĭ-o lămurire.* Însă obiceiul de a se pune pecetea prin Logofăt e maĭ noŭ, și nu-l aflăm în nicĭ-una

din cele patru diplome sigure. Apoĭ, cînd e să fie numele boieruluĭ cu pecetea, intervin punctele: şoarecele fatal!

h) Nu se cuprinde înainte de aceasta, de şi aicĭ nu sînt puncte, formula obişnuită de întărire, care nu lipseşte nicĭ într'unul din cele patru acte menţionate.

i) La urmă se dă data: «Bîrlad», fără să se alăture calificaţia obişnuită de «Scaunul nostru», «oraşul nostru», «cetatea noastră», ca în actele, cu sfîrşit păstrat, ale luĭ Roman.

j) Scriitorul actuluĭ se notează: e Iaţco. Acesta însă nu era pe vremea luĭ Roman, şi-l aflăm numaĭ supt Iuga odată, şi supt Alexandru-cel-Bun, adesea: după o lacună de vre-o douăzecĭ şi cincĭ de anĭ.

k) Să se adauge acum că lupte cu Tatariĭ, robiţĭ, ca Tătăraşĭ, în oraşele moldovene saŭ retraşĭ în stepă, nu se maĭ dădeaŭ pe acest timp, că astfel de ciocnirĭ la Nistru se întîmplă abia peste vre-un secol, că e curios ca un principe venit din Nord să răsară tocmaĭ la Bîrlad, — şi se va vedea cîtă credinţă merită diploma din 1374. Dacă originalul eĭ ar apărea vre-odată, ar fi doar unul din rarele casurĭ cînd neverosimilul e adevărat. Până atuncĭ o privim ca opera dibace a unuĭ om familiarisat cu vechile noastre urice şi cunoscînd poate unele diplome litvane [1].

La nº 1. Şoltuzul Carapoton îşĭ maĭ zice şi Carapotona: de la dînsul avem o mărturie, datată, în partea I-iŭ a vol. VI şi alta în *Uricarul*, II, pp. 263-4 [2].

La nº 2. Data zapisuluĭ se fixează aproximativ prin pomenirea Postelniculuĭ Iorga, vărul luĭ Vasile Lupu.

Din Bîrlad se maĭ daŭ acte în acest volum maĭ jos: Fălciiŭ (p. 73), de la nameastnicul Procop Negre, care apare şi în vol. VI, partea I-iŭ; Documentele Mitropolieĭ din Iaşĭ, nº 32, de la voiutul (şoltuzul) Binga, din 1629; Documentele Botoşanilor, nº 12, de la Procop Negre iarăşĭ. Pecetea Bîrladuluĭ

[1] Greutatea adevărată stă în admiterea unuĭ falşificator atît de bine pregătit.
[2] Reprodusă în Papadopol-Calimah, *l. c.*, pp. 34-5.

se află reprodusă în Papadopol-Calimah, *l. c.* și în încercarea de sigilografie românească a luĭ V. A. Urechiă: ea e foarte grosolană, cu două cercurĭ concentrice, peștiĭ făcuțĭ ca niște pite, și litere marĭ, strîmbe.

La: Botoșanĭ. E o cerere pentru o căsătorie țigănească. La numirea unuĭ jude i se dădeaŭ pe samă, cu «izvod», sălașele. O astfel de numire a unuĭ jude am tipărit în *Doc. Callimachilor*, — o complinire neapărată la aceste volume, — I, p. 529.

La: Bucureștĭ. Radu Postelnic Dudescu era fiul luĭ Dimitrie saŭ Dimitrașco, Vistierul — din 1631, — ce se luptă în 1632 contra luĭ Mateĭ Basarab, în oastea moldovenească a luĭ Radu Alexandrovicĭ (Const. Căpitanul, p. 115; un Petru Dudescul: «Dedeskul» sol al luĭ Leon-Vodă în Ardeal la 1631; *Soc. Braș.*, p. 71), avea o soră, Ilinca *(Doc. Cantacuzinilor*, p. 95, n° XXXV). El era pe la 1677 simplu Căpitan *(ibid.*, p. 98, n° XXXIX; p. 99, n° XLIII), și nu merse maĭ departe: la 1680, Neacșa, soția sa, fata luĭ Gherghe Băleanu (Const. Căpitanul, p. 186), era văduvă. Lăsase doĭ copiĭ: Radu și Gheorghe *(ibid.*, p. 100, n° XLV). Ea poartă maĭ multe procese în afacerea moștenirii eĭ și a lor: dar, dintre copiĭ, la 1687 nu maĭ trăia decît Radu, Răducanu, tot nevrîstnic *(ibid.*, p. 110, n° L, p. 111, n° LII). La 1692, Radu acesta era Spătar și continuă procesele *(ibid.*, pp. 154-5, n[le] LXVI-VII). La 1696, el era însurat și avea copiĭ (p. 166, n° LXXII). În 1699, îl aflăm Postelnic *(ibid.*, p. 249, n° XX), apoĭ Păharnic *(Ist. lit. rom.*, I, p. 154, nota [1]). În 1714, el merse la Constantinopol *(Doc. Cant.*, p. 176, n° LXXVI; cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 210, nota 4. ca pîrîș al luĭ Brîncoveanu). Soția sa era o Cantacuzină, Maria, fata luĭ Constantin Stolnicul; de aceia fiul săŭ Constantin se numește la 1717: «contele Dudescu Cantacuzino» (alțĭ doĭ fiĭ, Ștefan și Ioan, dispărură răpede; o fată, Maria, luă pe Constantin Notară; *Gen. Cant.*, p. 320), pribegind după ce Ștefan-Vodă, unchiul săŭ, și, puțin după dînsul, tatăl săŭ Radu perise omorîțĭ de Turcĭ, la mazilia din 1716 *(Doc. Cant.*, p. 177, n° LXXVIII; vol. III, p. 26). Cred că e același cu Constantin Dudescul din 1746, căruia i se dedică

de Chesarie Daponte Κῆπος Χαρίτων (v. şi *ibid.*, p. 212). Nicolae Dudescu Vornicul e fiul luĭ Constantin *(ibid*, pp. 255, 257). Cel d'intăiŭ se amestecâ mult în luptele boiereştĭ de pe la 1750 *(Gen. Cant.* pp. 122-5, 129-32), tîrînd în ele şi pe acest fiŭ al săŭ. Mare-Ban, el avea ambiţia sa conducă ţara, «poruncind Domnilor cum să domnească» (pp. 133-6, 138-40). După venirea luĭ Ştefan Racoviţă, care ştia să şi spînzure, «Dudescu cel bătrîn» se făcu călugăr *(ibid.*, pp. 140-1), din «baş-boier» ce fusese (p. 148).

El moare în 1766 *(ibid.*, p. 320). Între documentele necatalogate ale Academieĭ Romîne, gasesc o foiţă de ceale ce am să-m dea dumnealuĭ cumnatul Costandin Dudescul Vel Ban, cum arată în jos; Maĭ 14 d., l[t] 7256 [1748].» Iscălesc: Ştefan Văc[ărescu] Vel Cluč. şi Costandin Dudescu Vel Ban. Tot acolo, 45 XII, e o scrisoare de afacerĭ a luĭ Ştefan Mişu către Nicolăiţă Dudescu. Ca doc. 100 XII, se află scrisoarea luĭ K. Δ.=Constantin Dudescu, prin care recomanda acestuĭ fiŭ al săŭ să se poarte bine în dregătoria de vtori Postelnic ce i-a dat Domnul, pentru meritele luĭ Constantin însuşĭ.

Soţia luĭ era Maria, fata luĭ Antioh Cantemir *(ibid.*, pp. 286-7, 320). O fată a luĭ, Zoiţa, avu o furtunoasă carieră *(ibid.)*. În războiul din 1768, Nicolae se dădu de partea Ruşilor *(ibid.*, p. 186). Fata luĭ Dudescu, pomenită de lady Craven în călătoria sa *(Voyage en Crimée*, pp. 417-20), se mărită cu Scarlat, al doilea fiŭ al Banuluĭ Dumitrachi Ghica *(Gen. Cant.*, p. 405). Avem o scrisoare iscălită «Saftizza Dudeska», din care scrisoare, scrisă în franţuzeşte, se vede că ea, Săftiţa, era în relaţiĭ cu lumea consulară din Bucureştĭ: Agentul austriac şi consulul frances *(Ist. lit. rom.*, II, p. 32). Cf. şi *Ist. lit. rom.*, maĭ ales I, pp. 446 7, şi tabla la vol. III-IV. Un ultim Dudescu, Constantin, Marele-Logofăt, fu unul dintre ceĭ d'intăiŭ călătorĭ în Apus şi un mare cheltuitor, cum se cuvine pentru un încheietor de neam (v. Hurmuzaki, X, p. 134; p. 517 şi nota 1; pp. 549-50). El lăsă numaĭ o fată, măritată cu maiorul greco-rus Cariboglu *(ibid)*. La reînnoirea Domnieĭ pămîntene, el trăia încă, de şi «decrepit» *(ibid.*, pp. 153-4, n° CCV): damblagiu şi ruinat (pp. 220-1, n°

CCXCII). El avea și altă soră, Elena, care-ĭ făcu greutățĭ la cheltuielile de tinerețá (*ibid.*, pp. 552-3). — Din document se maĭ vede originea transdanubiană a Mitropolituluĭ Ignatie (încă de pe vremea luĭ Mateĭ Basarab). Trebuie să-l identificăm decĭ cu «popa Ignatie Sîrbul din Necopoie», care negocić cu Abaza-Pașa pentru urcarea în Scaun a luĭ Mateĭ-Vodă (Ludescu, în *Mag. istoric*, IV, p. 314). Maĭ tărziŭ, aflăm la Rîmnic pe alt Ignatie; la 13 Ianuar 1664, Grigore Ghica vorbește într'un privilegiu de «piscupia de la Rămnicul de sus și părintele piscupul Egnatie Grecul» (Cartoanele Episcopuluĭ Ghenadie, în Bibl. Ac. Rom., I; pergament; el maĭ funcționa încă supt Antonie-Vodă, la 29 Mart 1665; *ibid.*).

La: Cernăuțĭ. Actul se află, cu maĭ multe deosebirĭ și în *Arch. ist.*, III, p. 257. Comparîndu-l cu originalul, afară de amănunte ortografice, ca «cijmar», nu «cizmar», mi se pare că trebuie cetit «Volcinschi», «Avram» și «Micuțenco». Acte cernăuțene cuprinzînd locuitorĭ din aceleașĭ familiĭ se daŭ maĭ jos, în cap. IX.

La: Chigheciul. Actul are o mare însemnătate, din causa vechimiĭ luĭ, înainte de 1574, și din causa celor ce-l daŭ. În adevăr, Murgul și Slăvilă sînt boeriĭ ce aŭ trădat pe Ion-Vodă cel Cumplit. V. Hurmuzaki, XI, p. XXVI. Lăsînd la o parte ce zice D. Cantemir în *Descriptio*, Chigheciul era pe acest timp un Ținut (Hurmuzaki, XI, pp. 219, 228), și totușĭ, cas unic, din causa vecinătățiĭ cu Turciĭ din raià, el era ocîrmuit de un dregător militar, de un pîrcălab. Un alt pîrcălab de Chigheciŭ se pomenește în vol. VI, partea I-iŭ. Cf. și *Uricarul*, XVIII, p. 392.

La: Cîmpulung (Moldova), n° 1. Pentru Năculeștĭ, a se vedea tabla *Documentelor Bistrițeĭ*.

La n° 2. Pentru neamul Stroieștilor, Cîmpulungenĭ de baștină, încă din al XVI-lea veac, v. *Doc. Bistrițeĭ*, II, pp. XXI-II.

La n° 3. Pentru această ocupație austriacă la Cîmpulung, v. *Doc. Callimachilor*, I, pp. XXXVII-VIII.

La n° 4. Acest Milescu Vornic de Cîmpulung nu e cu-

noscut de aiurea. El n'avea a face cu familia maĭ strînsă a luĭ Nicolae Milescu, scriitorul, care avea un fiŭ Maxim *(An. Ac. Rom.*, seria I-iŭ, XI, p. 51). Mileştĭ eraŭ pe atuncĭ şi în Ţara-Românească, dar fără nicĭ-o legătură cu ceĭ din Moldova). La 1-iŭ Iulie 7201 (1693), se dă un act de către «Staico fečorul luĭ Pătru Cliuč. Milescul, împreun[ă] cu jup[ă]neasa mea Păuna, fata Predeĭ Log. Fălcoianul» (Cartoanele Episcopuluĭ Ghenadie, la Bibl. Ac. Rom., I, 128). Pentru moartea acestuia, pe cînd era capuchehaie la Contantinopol, v. maĭ jos, p. 319, n° 93. Aceştia eraŭ din seminţia luĭ Barbu Milescu Banul, pribeag la Polonĭ pe cînd Duca-Vodă ţinea principatul (Const. Căpitanul, p. 193). Supt Şerban Cantacuzino, el încheie un tractat în Ardeal *(Mon Com. Trans.*, XVII, pp. 341-4, n° xcv).

La: Cîmpulungul muntean, Cf. vol. I-II, p. 273 şi urm.

La: Cotnarĭ. Cf. şi pe p. 69.

La n° 2. Ioan Alciner din Cotnarĭ făcea darurĭ de varză Iesuiţilor din Iaşĭ la 1679 (vol. I-II, p. 58). Pentru familia luĭ, v. tabla de la vol. citat. Maĭ vezĭ *ibid.*, p. 95, nota 2.

La: Dorohoĭ. Şoltuzĭ de Dorohoĭ sînt pomenițĭ maĭ departe, p. 536, n° 28. Pentru Petia cea Mare, Baia-Cotnarĭ, n° 1 (p. 69) şi vol. IV, p. 342. Pătraşco Vornicul trebuie să fie cel din 1609 (v. *Uricariul*, XVIII, p. 476; maĭ sus, p. 11, n° 52).

La: Fălciiŭ. Procop Negre a ocupat decĭ foarte mult timp *namestnicia* de Bîrlad. V. p. 213, n° 12. Toma Orîş n'are nicĭ-o legătură cu familia boierească a Orăşilor. Un dregător de Fălciiŭ figurează ca martur şi într'un document din vol VI, partea I-iŭ. Cf. şi *Arch. soc. şt. şi lit.*, I, p. 395.

În Ţara-Românească juca un rol oraşul de pescarĭ Flocĭ, lagura Ialomiţeĭ, menţionat încă din secolul al XV-lea (Bogdan, *Documente şi regeste*, pp. 23, 121). La 7125 (1616-7), într'un zapis, pe care «Stănislav, fratele lu Iacov Post.», îl dă «luĭ Aldimir Pitar», iscăleşte ca martor «Costandin ot varoş Flocĭ». La 7126 (1617-8), în alt zapis, pentru acelaşĭ Aldimir, se află întări-

tura luĭ «Radul jud[e]ţul de oraş de Flocĭ» (Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ,* XXXV, 3, 4). Supt Şerban Cantacuzino se vorbeşte de «vama oraşuluĭ Flociĭ» *(ibid.,* 5). Iată şi, în numele dregătorilor loculuĭ, un act scris la Flocĭ *(ibid.,* 1):

† Ispisahom mij înainte sudţul şi cu 12 pârgarĭ şi toţĭ bătraniĭ, ot varoş ot Flocĭ, scris-am şi marturisim cu acast[ă] carte nostră acestuĭ om anume Radul şi cu feameae luĭ, Neagole, cum să se ştie că aŭ cumpărat o vie de la Crste fečorul luĭ Muşat înc[ă] maĭ dennainte vream[e], când aŭ fost leatul 7106, derept preţ banĭ gatah 2.000 de aspri turceştĭ, şi se-aŭ cumpărat acea vie pre banĭ babeĭ Raduluĭ. a iĭ Neagole, că aŭ vândut 2 iape a leĭ Neagole, aduse dela casa eĭ, şi aŭ avut şi carte făcut[ă] de atunce, de la Radul Judeţul, şi aŭ mărturisit însuş Radul Judeţ şi Radul Stănislăviel înnainte nostră; ci le-aŭ perit cartea, de răotăţ. Şi aŭ cumpărat baba Neagole pre ale eĭ bucate de la tată-săŭ aduse, şi să fie volnic[ă] baba Neagole să dea aceia vie cuĭ va vrea ia să o lase, pentru că este vie cumparată pre ale eĭ bucate. Şi iar aŭ cumpărat baba Neagole, şi cu feč[o]rul eĭ Pascul, un loc de cas[ă], de la Neacşul şi de la muerea luĭ, Dumitra, locul Gafteĭ fata luĭ Caru ţrcovnicul, derept banĭ gat[a] 500, — să fie lor moşie în vecie Şi mărturie anum[e] Radul biv sud. i Radul Stănislăviel; şi a fost atunce mărturie anum[e], Dobromir, i Drăgsin, i Buda, şi Stan Mit[i]tel, i Pătru Sulinariŭ, i Fiera, i brat eg Stoen, i Dumitru Log., i Andreiŭ, i Andonie, i Ventil[ă] Logft., i mal Vintil[ă]. Derept aceae am făcut cartea nostră, să fie la măna babeĭ Neagole şi la măna Pasculuĭ, de mare credinţă. Pis az Ventil[ă] Logft., msţa Maĭ 5 d, v[lt] 7145 [1637] Pecete cu un peşte între patru puncte. — Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ,* XXVIII, 1.

La: Hîrlăŭ. O scrisoare a luĭ Gheorghe Ştefan e datată din «lagărul la Moldova», în ziua de 18 Octombre 1653 (vol. IV, p. CCLIII, nota 1). Din vremea luĭ Radu Mihnea, care-şĭ avuse reşedinţa în Hîrlăŭ, unde şi muri (v. Miron Costin şi *Soc. Braşovuluĭ,* p. 62: «într'o cetate, în Hrălău»), tîrgul fusese lăsat în părăsire. Dar Miron-Vodă, Moise Movilă daŭ încă acte din Hîrlăŭ. V. vol. VI, p. 1; *Doc. Bistr.,* I, pp. XCIII-IV.

La: Iaşĭ, n° 1. Tatariĭ trecură spre Viena în 1683.

La n° 2. Nastasia trebuie să fi fost o «Cărăi[mă]neasă», şi anume acea din 1610, văduva Păharniculuĭ Procop Cărăiman (v. vol. IV, p. 276, nota 1). Decĭ fiul eĭ Dumitraşco Buhuş

îi e *ginere* saŭ, maĭ curînd, fiŭ din altă căsătorie. Ea avu un fiŭ, Vasile, și o altă fată Măricuța *(ibid.)*. V. și maĭ sus, p. 14, n° 62 și nota respectivă. Ceĭ doĭ martorĭ sînt din «Căme[niță]».

Cu privire la Iașĭ, afară de acte cuprinse în partea a III-a, ce urmează, maĭ găsesc între nouăle documente sosite la Academie pe cel ce urmează:

Iașĭ, 7152 (1643), Octombre «Adecă eŭ Safta, fata luĭ Apostol č-aŭ fost Pitarĭ», vinde niște case «aicea în tărgu, lăngă casele Hăbășăsculuĭ, pre ulița strămtă», puse zălog la Hăbășescul pentru 300 de galbenĭ. Pentru răscumpărare, iea banĭ de la «Seachil Stolnicul». Marturĭ: «dumnialuĭ Ion Dobje și Vasilie Tăbărță, Vornicii Măriеĭ Sale Doamneĭ, și Dumitru Stolnicul, și Dumitrașco Coadă Stolnicul, și Cĭogolea și Moțoc, Vornicii de gloată».

Ceva maĭ tărziŭ e următorul zapis ieșan:

Iașĭ, Mart 7179 (1671). «Anna Ambrosoae» vinde o «bucatî de loc de cas[ă] din casa luĭ Gavril bărariul la vale, pre lăngă locul dumisale luĭ Enachi Vornicul», acestuĭ din urmă «Și 'n tocmela noastră aŭ fost vecinĭ de aproape, anum[e] Andreuș și Mihalcia, și Gligorie, și Vasil[i]e, și Glava, și Ion Văntul, și Gavril darăbanul, și preotul Bejan, și Gavril bărariul, și Necula bărar, și Gheorghiță Duvalmul, și Sava, și Dumitrașco, și Nicolăĭ Groasa, și Vas[i]lie Meleștan, și Gavril Drăgănič, și alțĭ mulțĭ oamenĭ bunĭ, și bătrănĭ și tinerĭ». — Iașĭ, *Arch. Statuluĭ.*

La p. 73. Zapisul din Dorohoĭ (p. 73) menționează pe un Hușan. Avem însă un act din Hușĭ chiar, la Bibl. Ac. Rom., doc. 128/XLIII.

Țonța și Drăgan, fiiĭ luĭ Dumitru, vînd ocina lor în Glodeanĭ, «dumisali luĭ Alexandri Păharnicul», cu 10 galbenĭ. Marturĭ: Gavril Zbărcea șoltuzul, și Mihil, și Iliaș, și Buta, și Lucač, și Beneti, și mulțĭ oamenĭ bunĭ și bătrănĭ». «La Huș, 7158 [1650] Mart 24.» Pecete cu crucea peste niște semne și . «Huș».

La: Lăpușna. Toader «Gcehan», Cehan, e începătorul neamuluĭ Racovițeștilor, fără îndoială. In 1641-2 apare un Apostol Cehan, care era fiul luĭ Petrea Cehan și avea, pe lîngă fete, și doĭ fiĭ, Nicola și Gheorghe, ce se întîlnesc pănă după 7215 (1706-7), căzuțĭ în sărăcie. Aceasta e ramura *răzășească* a Cehanilor. Cea boierească pornește, fără îndoială, tot de la strămoșul Toader din veacul al XVI-lea. Pe vre-

mea luĭ Petrea Cehan, un Răcoviță Cehan, îșĭ începea cariera de boier ca al doilea Logofăt în 1637 (*Studiĭ as. ist. Rom.*, p. 52): în 1662 el era Marele-Logofăt al Moldoveĭ (*Uricariul*, XXIII, p. 259). Cu soția sa, Tofana (*Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, II, p. 121), el avu pe Ioan Racoviță, ce era Mare-Păharnic în 7193 (1684-5), și luă de nevastă pe Nastasia fata luĭ Toma Cantacuzino. Ioan îșĭ zise Ioan Răcoviță (maĭ tărziŭ numaĭ: Racoviță; și Mihaĭ-Vodă întrebuințează forma d'intăiŭ). Fiul maĭ mare al acestuia, Mihalachi, era la 7198 (1689-99), cînd tatăl săŭ nu maĭ trăia, vtori Comis. V. *Uricariul*, XVI, p. 299 și urm. Din această hotărîre domnească din secolul al XVIII-lea (1778) între ramura luĭ Mihaĭ-Vodă și a frăține-săŭ Dumitrașco Hatmanul (v. maĭ sus, p. 593), se vede cum Cehaniĭ-Racoviță aŭ cumpărat pe încetul, dînd banĭ împrumut, moșiile rămase în stăpînirea Racovițeștilor răzășĭ. — Uricariul Nicoară se întîlnește (*Uricariul*, XVIII, p. 530) între 1608 și 1622.

La: Orheiŭ. Pentru întemeiarea acesteĭ pîrcălăbiĭ, v. Hurmuzaki, XI, p. XXIX și *Conv. lit.* pe 1900: «Un mănunchiŭ de documente». Să fie Apostolachi un Catargiu?

La: Roman. Un alt act orășenesc din Roman e dat de Hunfalvy, *Die Rumanen und ihre Anspruche*, p. 129, nota 3.

La Suceava, n° 1. Alt Tăbărță în actul întăiŭ din cele adause maĭ sus, cu privire la Iașĭ. Gheorghe Bașotă împlinește în 1616 o misiune în Ardeal (*Soc. Braș.*, p. 39). Zapisul aduce, de altmintrelea, la 12 Iulie *1610*, o carte domnească, tipărită în *Arch. ist.*, III, pp. 206-7. D. Hasdeŭ dă în întregime și actul nostru, pe pp. 205-6. În *Arch. ist.*, se poate urmări și restul afaceriĭ. Maricuța Șeptelicĭ, mama luĭ Gavril, se măritase cu Zaharia Pitarul din Dersca (p. 20). Vasile era fratele eĭ. El ajunse Hatman, se pierdu în lupta luĭ Gașpar-Vodă cu Poloniĭ, și lăsă doĭ fiĭ: Iliaș și Gheorghiță. V. *Doc. Bistr.*, II, pp. XII-III.

La n° 2. Arenĭ e locul unde a fost omorît Despot, la ieșirea luĭ din Suceava: «afară den cetate, maĭ sus de Suceavă, la Arenĭ» (Ureche, p. 217). V. și maĭ jos, p. 407, n° 2.

La nº 3. Zapisul e de aceiaşĭ dată cu acel de pe p. 69, I, 2. Gheorghe starostele («cel Bătrân»), şoltuzul Hanos, Frîncul se află în amîndouă actele.

V. şi pp. 79-80, nº 8. Un zapis relativ la Suceava se dă în parte în *Doc. Callimachilor,* I, p. 299. Înfăţişez aicĭ două scrisorĭ fără dată, de pe la 1600, pornite spre străinătate de la şoltuzul Suceveĭ:

1. Soli Deo gloria, et cetera.

S. Meinenn Grues, sambtt Wunschunck alles Guetts, etcetera. Ersamer wnd weiser Herr Richter, mitt samtt dem Weisenn Herren Herr Andreas wnd dem Porkolabenn: wen das ich herenn das Eur Weisheit allesambdt gesundt seydt, das ist mir ein grosse Freydt zu herenn. Gott sey Lob vnd Danck gesacht. Ich wer auch noch in einem zimligen Gesindt, etcetera.

Ersamer wnd Weiser Herr Richter, mitt sambtt dem Weisenn Herren Herr Andreas! Ich wollt Euer Weisheit gar fleisig gebettenn habenn, wie guette Weisenn Herren wnd Freindt, Euer Weisheit woll so woll thuen wnd wollt de Knechtt mitt Namen Jacob, den der Herr Wallttenn hatt lossenn fenn, bis fon wegenn der Ross halbenn die er entfyrdt hatt, das ir in wollt fragenn mitt wess seinem Wiessen wnd Willen das er die Ross entfyrdt hatt, — den der Herr Wallttenn, der beschuldigtt mich darmitt als wer es mitt meinem Wiessen wnd Willenn geschenn, wnd er meindt auch gleich als wer ich Burg fur in wordenn, derweill er zu mir auf der Herberig ist geuest. Das wieder rott ich, Weiser Herr Richter, den ich geb gar fillenn fromen Leydenn Herberig, aber ich weis nicht was ein Jederer fir im hatt. Derhalben bitt ich Eure Weisheit, allesambtt, wie Weisen Herren, Eure Weishcit wollt in doch fragen fir dem Ersamen Ratt, das wirdt Eure Weisheit doch sein Antfordt herenn, was er ein wirdt bekenenn, das wollt mir Eure Weisheit nonander wiederumb schreibenn zuruck, den ich weis mich vnschuldig darann. den der Herr Wallttenn wollt auff mir den selbigenn Schaden suchenn, wnd den selbigen Schadenn kan ich im nicht bezallen, — den ich gar nichcz vmb die Sach weis. Ersamen Herren wnd Weiser Herr Richter, Eure Weisheit gebyett mitt *(sic)* wierumb zu dienenn: ich wollt vngeschwardt *(sic)* sein Eurer Weisheit zu dienen, nun wnd allczeidt. Mitt diessem beffellen ich Eure Weisheit in den Schutcz des Herren.

Ausgangen den 28. Aprilis Tag.

Ich Herr Andreas Accesman
— wonen auf der Zuschaffa —, Euer
Weisheit Freindt allczeidt.

[Pe Vº.] An den Weyssenn Herren, Herr Richter in der kineghligenn Statt Nessenn, zu ewgner Handt.

2. Holtig walo zolgalatunkatt ayanliunk kegyelmeteknek minth bizodalmas zomszed vraymnak, az vristentul kyuanwnk kegyelmeteknek mind lelky es testi mind hozzu es bodog elctett meg adatnj.

Thouabba tuttara adgiunk ti kegyelmeteknek mind feientkynt mint zomzed bizodalmas vraymnak hogy a mely emberek kegyelmeteknel tharthoztatua wadnak melliekrul az my vrunk eo nagysaga Ieremia Wayda iria kegyelmeteknek, azon kypen mis az my vrunk leuele melley keoniorgwnk thouab ualo zomzedsagos baratsagirth nag keonieorgisuel kyrwnk kegyelmeteket, kegyelmetek czielekeggyk touab ualo baratsagert bocziassa el wkett. Hog ha kegyelmetek az my baratsagunkirth meg czielekeztek mis hasonlo dolgokban nagiub baratsagot adossok uagiunk meg czielekedni azkegyelmetek keducirth, mert my mind az egiz Szwczwaiak az my lelkwnkuel tudgiunk es bizonyczıunk, hog ezek az emberek semy gonos jarasba nem jarnak, hanem izaz aros emberek uadnak. Az vristen eltessen kegyelmeteketh mintio egessegben.

Keolt Szwczyuan, anno Domini 28 de noie *(sic)*.

Kegielmes walazt wariunk kegyelmetektul.

Zwczyuay fw biro mind az tizenketh
polgarokal mind az my thanalcziaual
az kegyelmetek mindenben mindenkor io
akaro zomzed baraty.

[Pe V° ·] Ez leuel adassek aztiztelendeo Beztreczey fẃ bironak mind az tizenketh polgarokal egietemben mind az egiz thanalczianak minekwnk bizodalmas zomzed vraymnak tizteletes kezeben.

Adecă :

Vă rog să vă gîndiţĭ la slujba noastră, ca pe nişte Domnĭ vecinĭ credincioşĭ; vă dorim de la Dumnezeŭ să vă dea viaţă sufletească şi trupească, lungă şi fericită.

După aceia vă dăm de ştire la toţĭ, ca Domnilor noştri vecinĭ credincioşĭ, că, despre oamenii cari sînt opriţĭ la Domnia Voastră, despre cari vă scrie Măria Sa Domnul nostru Ieremia-Vodă, aşa vă rugăm noĭ şi Domnul nostru, pentru prietenia maĭ departe dintre noĭ, să li daţĭ drumul. Dacă Domnia Voastră veţĭ face aceasta pentru prietenia noastră, şi noĭ sîntem datorĭ în lucrurĭ asemenea cu prietenie şi maĭ mare, după placul Dumneavoastră, — căcí noĭ toţĭ din Suceava ştim cu sufletul nostru şi adeverim, că oamenii aceştia nu umblă în nicĭ-un lucru rău, ci sînt negustorĭ adevăraţĭ. Dumnezeŭ să vă ţină sănătoşĭ.

Suceava, 28 Novembre (?). Aşteptăm răspuns de la Dumneavoastră.

Judele din Suceava cu doĭsprezece cetăţenĭ şi toţĭ pîrgariĭ, binevoitoriĭ Dumneavoastră în toate, şi totdeauna, prieteniĭ bunĭ, vecinĭ [1].

[1] Amîndouă actele se află, ca şi cele pentru Baia, în Arch. din Bistriţa (Ardeal). Le reproduc după copiile din Bibl. Ac. Rom.

La: Tecucĭ. Actul e de pe la 1600. Țigăneștĭ e moșia ce a fost maĭ tîrziŭ a poetuluĭ Conachi. Un zapis al Tecucenilor și la p. 84, nº 31.

La: Vasluĭ. Zapisul e din secolul al XVII-lea.

III. **Documente ale Mitropolieĭ din Iașĭ.**

Unele din aceste documente s'aŭ dat și în *Istoria Mitropolieĭ,* de d. C. Erbiceanu. Reproducerea lor, după alt sistem, nu ni s'a părut însă cu totul nefolositoare. Dar cele ce se retipăresc, sînt numaĭ foarte puține din cele multe ce se cuprind în această despărțire.

La nº 1. Data de 16 Novembre 1432, ce ar resulta după sistemul cronologic al luĭ 1-iŭ Septembre ca început al anuluĭ, e imposibilă. Încă în luna luĭ Iunie 1433, Ilie era Domnul Moldoveĭ, și nu Ștefan. V. *Chilia și Cetatea-Albă,* p. 92.

La nº 2. Pentru familia Pogan în Maramureș, v. *Doc. Bistr.,* I, pp. 1-2, nle II-III; p. 24, nº XXXI; *Sate și preoțĭ,* pp. 138-9. Scriitorul e fiul Uricariuluĭ Tăutul din 6972 *(Uric.,* XVIII, p. 527).

La nº 3. Grozea Comisul se întîmpină între 1478 și 1484 *(Uricariul,* XVIII, p. 524). Ioan Golăĭ e un cunoscut personagiu, asupra căruia v. Hurmuzaki, XI, tabla, și documentul publicat de d. Sbĭera (v. pp. 567-8). Pentru el se scrie o foarte frumoasă carte religioasă, păstrată astăzĭ în mănăstirea «Golăiĭ» saŭ Golieĭ, din Iașĭ.

La nº 4. Pentru Iurașco, fiul luĭ Petru Vartic, v. Hurmuzaki, XI, pp. XXIX-XXX și nota 1. El era mort la data de Maiŭ 1586; un frate al luĭ, Ionașco, murise încă din 1583: acesta din urmă fără urmașĭ *(Arch. ist.,* I[1], p. 144 și nota; Hurmuzaki, XI, p. 900). Ionașco poate să fie pîrcălabul de Hotin din 1584 *(ibid.,* p. 899). Deosebit de dînșiĭ, poate un frate, e Vartic Marele-Vornic *(ibid.,* pp. 899, 901; maĭ jos, p. 84, nota 1; un Vartic «nemeș» pe p. 901); în Maiŭ îl maĭ

aflăm ca Vornic și în *Uricariul,* XVIII, pp. 206-8, dar nu în Decembre următor, cînd în locu-ĭ vine Bucium *(ibid.,* p. 215). El va fi fost fratele precedenților.

La n° 8. Popa Gonțul din Suceava se află și în *Doc. Bistr.,* I, p. 22, n° XXVI. Maĭ pe urmă, pe la 1638, Hancea însușĭ ajunse Vornic la Suceava (v. o scrisoare a luĭ, cu iscălitura în facsimile, *ibid.,* pp. 67-8, n° LXXXIX). Ieremia Murguleț era mort în 1650, dar trăia încă la 1646. Asupra familieĭ, v. nota mea din *Doc. Bistr.,* II, p. XVIII. Pentru Gheorghe Roșca, v. maĭ sus, p. 592.

La n° 10. Gheorghe pîrcălab de Hotin nu maĭ trăia la 1619. V. maĭ departe, n[le] 16-8.

La n° 12. Ionașco Cujbă ajunse apoĭ Vornic *(Uricariul,* XVIII, p. 477).

La n° 13. Despre Dumitrașco Paleologul, zis Chiriță, a maĭ fost vorba la p. 578 El întovărășise întăiŭ pe Simion Movilă, cumnatul săŭ, în Țara-Romănească Aicĭ îl vedem cumpărînd de la Neaga, văduva cunoscutuluĭ boier al Mirceștilor, Mitrea Vornicul, o parte din Grozăveștĭ; vînzătoarea-ĭ dă următorul act în romănește, care se păstrează în Arch. Statuluĭ, *Cotroceni,* I:

Slubo az Nea[ga], cneaghi[na] pan Mitrea Dvornic, scriŭ și mărturii fac cu cest răvaș al meŭ cum la neavoia mea și la greu și în robie ce am fost, Mării Sa Domnu nostru Io Simion Moghila Voevoda, bjiiu mlstiiu gspdrŭ zemli vlașcoĭ, m[i]l[o]stivitu-s'aŭ de m'aŭ miluit și mi-iŭ turnat giumătatea de sat din în Grozăveaștĭ, ci-l văndusem lu Mihaiŭ Voevod, ca să-m pláteascu din măna păgănilor Întru acii se-ŭ aflat giupănul Dumitrachi Chiriț[a] Marelea-Postealnic, dea aŭ datu pentru minea 200 de galbenĭ, și galbănul cătă diriptu 120 de aspri, și m'aŭ scos de la măna Turcilor. Pentru acaia datu-i-am aca giumătatea de sat ci maĭ sus iastea scrisu, anume din Grozăveaștĭ, ce să va alege din în vatra satuluĭ, și din cămpu, și din întrat, și di în vadurì di moară. ca să-ĭ fi neclătită năodin[ioară în] veaciĭ, e cinea se va ispiti după moartea me să-l părască, să fie . . . tit și proclet și năertat de stiĭ oteț, chiintru căcĭ că . . . pă am întreabatu nepoțĭ, Preda Stolnicul, și altă rudeanie, și nime n'aŭ vrut să-m scump[e]ie. Mărturiĭ punem pan Dumitru Dvornic, i pan Dan Vel Log., i pan Panî Vis., i Stefan Com., i Crstea Armaș, pan Dragul Dvornic, i Voico

Vist., i Peapeale Log., i Simion Pitar, i Andreaico Com., i Vladul Log., i Trifa[n] Sulger, procii boleari čtoi da znaet, și într'altu chip să nu fii pre zisa mea. Dan Logfet (pecete cu vultur și Дан), Theodosie Log. (pecete cu leŭ), Pepelea Logf. (pecete cu semiluna și пе... те), Pan ... e Vl. Vistearii și Agă (două peceți). Pis az Vlad, u Trăg[o]vișt[e], msța Dechevrăi, 4 dni.

Întărirea luĭ Simion-Vodă pentru «Dumitrachi Chiriță Vel Post.» vine la 5 Maiŭ 1601 *(ibid.,* nº 1). În Decembre următor, i se face confirmarea, ce se dă maĭ jos în regest și extrase (același pachet):

14 Decembre 7110 (1601). Simion-Vodă, pentru Chiriță Dumitrache V. Post., întărindu-ĭ Grozăveștiĭ, partea jupăneseĭ Neagăĭ a luĭ Mitrea biv V. Vornic «Iar, după aceaia, i s'aŭ întâmplat jup Mitriĭ Dvornicul pierzare de către Mihail Voevod, și aŭ rămas jup. Neaga săracă.» Vinde moșia luĭ Mihaĭ-Vodă, care dă «baniĭ domneștĭ din Visterie, precum și pre alte sate Apoĭ aŭ pierdut toate satele și moșiile cu viclenia luĭ de către cinstitul Împărat, și s'aŭ pus luĭ și capul. Iar întru aceaia jupăneasa Neaga Vorniceasa aŭ căzut la robie, în mîinile păgânilor Turcĭ, și multă nevoe aŭ tras, până când aŭ eșit dintru acea limbă păgână, cu multă chezășie, pe mulțĭ banĭ, ca să-ș vânză iar bucatele și moșiile și sculele și ferecăturile, pentru datoria Turcilor.» Îĭ dă Domnul această parte de moșie. «Întru aceaia, jupăneasa Neaga Vorniceasa ia aŭ avut multă nevoe și datorie pe capul eĭ, și nu aŭ putut să să răscumpere de datorie și de robie de către Turcĭ, nicĭ de cum», ci vinde satul pentru 100 de galbenĭ, «de s'aŭ răscumpărat din robiia Turcilor». «Rudenia» eĭ, maĭ ales Preda Stolnicul, refusă a o ajuta. «Însă galbenul căte banĭ 120.» Boierĭ. Dumitru V. Vor., Dan V. Log, Pană Vist., Ianache Spat, Ștefan Com., Preda Stolnicul, Gheorghie Păh., Chirița Dumitrachi V. Post. — Traducere de Lupp, 7249 (1740-1).

La nº 14 Voico, care nu e un venetic, ci figurează între boierĭ și maĭ înnainte, a fost cel d'intăiŭ Mare-Logofăt al luĭ Ștefan Tomșa. Îl aflăm și în August următor *(Arch. ist,* I¹, p 135). După el Domnul pune pe Nichifor Beldiman, și apoĭ îl taie pe acesta, neînlocuindu-l. V. *Uricariul,* XVIII, p 452; *Ist. lit. rom.,* II, pp. 87-8. V. și n¹ următor.

La nº 15. Pentru presența luĭ Mîrza ca Vornic în Divanul luĭ Ștefan-Vodă, v. Miron Costin, p. 262: «Se prilejise atuncea și niște slujitorĭ de a luĭ Mihaĭ-Vodă, căpitaniĭ luĭ ceĭ vestițĭ, neputînd trăi după moartea luĭ Mihaĭ-Vodă în Țara Ungu-

rească *(sic)*, chemațĭ prin cărțĭ, de Ștefan-Vodă, anume Mîrzea și Getia și Racia, cu cîțiva oamenĭ». Există la Bibl. Ac. Rom. și un act de la Mîrza, în Moldova (v. maĭ departe, p. 117, n° 3). El trecu în această țară după căderea, în 1611, a luĭ Radu-Vodă Șerban. Balșe Logofăt e Gheorghe *(Uricariul, l. c.)*. — E interesantă această pază prin Grecĭ a Hotinuluĭ amenințat de Polonĭ, de la cari abia fusese recăpătat, după o îndoită ocupație. Cf. *Călătorĭ, ambasadorĭ și misionarĭ*, p. 9: dar unul din aceștĭ Grecĭ, Gheorghe Kataratos, soțul Cristineĭ, servise, cum am văzut (p. 80, n° 9), în aceiașĭ calitate și pe Ieremia Movilă. V. și p. 6, n° 30. I se maĭ zicea și Izlozeanu, și încă din 1599 el făcea darul uneĭ evangheliĭ, scrise din porunca luĭ și a Crîstineĭ, bisericiĭ Adormirea Maiciĭ Domnuluĭ din Hotin (Melhisedec, în *An. Ac. Rom.*, VII, pp. 223-5; *Rev p. ist., arch. și fil.*, II, p. 266). Cît privește pecetea, ce am schițat, constat cu cea maĭ mare mirare, că ea se află la sfîrșitul memoriuluĭ luĭ V. A. Urechiă asupra luĭ Alexandru Ipsilanti *(An. Ac. Rom.*, XII, p. 1190) cu explicația neașteptată: «n° 35, Sigiliŭ de Portar în secol. XVIII». — Un act municipal din Hotin (1603), în *Uricariul*, I, pp. 157-8.

La n° 19. Maria saŭ Măricuța e mătușa luĭ Constantin-Vodă Movilă de care am maĭ vorbit, la p. 578. Fiĭ aĭ luĭ Constantin Paleologul poate, negustor ca și Mihaĭ Cantacuzino Șaitan-Oglu, — Alexandru, Dumitrachi și Pavel Paleologiĭ avură un însemnat rost în țerile noastre și în afacerile orientale. Cf. Hurmuzaki, XI, p. 426, nota 1 și Iorga, *Despre Cantacuzinĭ*, la expunerea carieriĭ luĭ Șaitanoglu. Dumitrachi peri în 1612 la Cornul-luĭ-Sas (cf. Hurmuzaki, *l. c.)*. Actul de față vorbește despre frațiĭ și nepoțiĭ luĭ Dumitrachi, și întărește ipotesa de înrudire arătată maĭ sus. Văduva sa stătu pe lîngă Movileștiĭ fugarĭ în Polonia până la 1620, cînd se întoarse, supt Gașpar Gratiani.

La n° 21. Nu trebuie să se confunde acest Dabija cu omonimul săŭ de maĭ tîrziŭ. Documentul poartă în adevăr această dată. Dar maĭ jos, p. 84, n° 33, pare a fi vorba de cellalt

Dabija, judecînd după scrisoare și mențiunea unuĭ pîrcălab la Soroca, de către Cazacĭ.

La n° 23. V. maĭ sus, n° 16. Gavrilaș Vornicul e Gavrilaș Mateiaș. Pentru neamul Pilipovschilor, v. Hurmuzaki, XI, p. 902. V. și în urmă, n° 26, pentru Tudori.

La n° 28. Nastasia era văduva luĭ Solomon cel din secolul al XVII-lea. Pentru Toderașco Ianovicĭ, v. *Doc. Bistr.*, tabla.

La n° 30. Pentru acest Dabija, cf. n° 21: e pomenit și la n° 34. Un Nădăbaico joacă un rol în veacul al XVI-lea (Hurmuzaki, XI, p. IV și nota 3). Altul merge în Ardeal la 1616 (*Soc. Braș*, p. 39: «Nadebajcko»). V. încă, maĭ jos, p. 85, n° 36. Cf. și *Uricariul*, XVIII, p 488: pîrcălab în 1617. Pentru Todosia, fata celuĭ de-al doilea, *Studiĭ as. ist. Rom.*, p. 53 (anul 1636).

La n° 35. Nicoriță Hatmanul îndemnase pe Gașpar Gratiani la lupta luĭ nebunească împotriva Turcilor (vol. IV, p. 183). El fusese Armașul luĭ Tomșa (Miron Costin, p. 263).

La n° 36. Ieremia «Paus», Paos, era, cred, fiul aceluĭ boier ce fu ucis pentru necredință supt Aron-Vodă (v. *Istoria luĭ Mihaĭ Viteazul*, p. 73, nota 3) Cf. și n[1] 37. Cu el odată a fost osîndit și Vornicul Bîrlădeanu, a căruĭ văduvă e pomenită într'un act tot de la Aron (maĭ sus p. 6, nota 1), databil decĭ, cel maĭ curînd, din 1592: la 8 Maiŭ 1592, Bîrlădeanu era încă în viață (Hurmuzaki, XI, p. 904). V. și Orășanu, *Cronicariĭ Moldovenĭ*, pp. 34 și urm , 42-3; *Uricariul*, I, p. 159. — Un Vistier Mălaĭ scrie fiuluĭ săŭ un răvaș păstrat la Arch. Statuluĭ, *Radu-Vodă*, XLII, n° 24. Acesta era ginere al luĭ Bucioc și cumnat cu Vasile Lupu (v. nota la p. 10, n° 46).

La n° 39 Tudori, fostul Vameș, e și fostul pîrcălab, și Crìstina, soția celuilalt pîrcălab grec, Gheorghe. V. și n° 26. Iordachi Cantacuzino a ținut întăiŭ pe fata luĭ Gavrilaș Mateiaș.

La n° 42. Dabija e Domnul de maĭ tîrziŭ, un mare cum-

părător de moşiĭ, ca şi Iordachi Cantacuzino, care-ĭ vinde, de astă dată. V. şi vol. IV, p. 340. Una dintre cele d'intăiŭ cumpărăturĭ ale luĭ Iordachi, făcută împreună cu fratele săŭ Toma, e aceia pe care o pomeneşte zapisul următor (Bibl. Ac. Rom., 59/XLII):

† Adecă eŭ Dumitru şi Rusul, fečoriĭ Antimieĭ, nepoţiĭ Frăsineĭ, din sat din Cucuteanĭ, mărturisim cum am văndut partea noastră de ocină din Cucuteanĭ, a patra parte, şi într'acea parte aŭ fost 7 case, şi dintr'acele şapte case amu văndut 4 case giupănuluĭ Tomeĭ Post şi frateluĭ dumisal[e] pan Iordachie, derept 50 de talerĭ bătuţí, cu tot venitul, şi cu partea de viĭ în ţarină, şi le-am văndut de bună voia noastră, dinainte a pan Gheorghie Vist., Pătraşco Başotă Logofet, Dumitraşco Şoldan Stolnic, Ionaşco Başotî Vornic, Gheorghie Boţul, şi alţĭ oamenĭ bunĭ, megiiaş Şi pre maĭ mare credinţă ne-am pus şi peceţile noastre, să să ştie. Vlto 7139 [1630], Sept 22.

Semnează ceĭ doĭ Başotă şi «Gheorghie Başotă Vist », şi pisarul

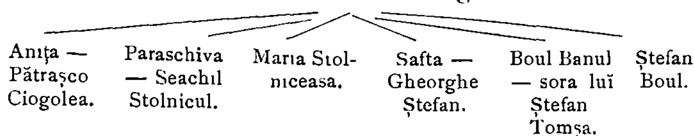
Ionaşco Stroicĭ era fiul luĭ Luca Stroicĭ şi al Păscălineĭ (Hurmuzaki, XI, p. 909) Fratele săŭ Vasile fu ucis în urma lupteĭ de la Cornu-luĭ-Sas (M. Costin, pp. 262-3). Pentru ceĭ d'intăiŭ Stroicĭ, v. Hurmuzaki, XI, tabla. Pentru descendenţa răzăşească a familieĭ, în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, cînd ea a ajuns iarăşĭ la proprietatea mare şi la influenţa politică, v maĭ departe, Documentele Callimachi, în cap. XIII.

La n° 43. Toader Ungureanul a fost pomenit şi maĭ sus, p. 580. Moimăştiĭ se întîmpină numaĭ în veacul al XVII-lea ca boierĭ «Moimăscul» avea moşie la Cucutenĭ (v. *Doc. Cantacuzinilor*, p. 119).

La n° 44. Ştefan Boul era fiul luĭ Boul Vistierul şi cumnatul luĭ Gheorghe-Vodă Ştefan, care ţinea pe Safta Bouluĭ. Pe de altă parte, Boul Banul (fiul Vistieruluĭ [2]) era, spune cronica munteană, «cumnatul» luĭ Leon-Vodă, fiul luĭ Ştefan Tomşa (*Magazin*, IV, p. 313), deci Boul ţinea pe o fată a luĭ Ştefan-Vodă (nunta trebuie să se fi făcut — v. şi vol. VI, p. CLXIV, — supt Leon-Vodă, care dădu Bănia munteană luĭ Boul, pentru că, supt Ştefan Tomşa, bătrînul Boul înteţi o răscoală şi peri prin răzbunarea Domnuluĭ; M. Costin, p. 265). Nu s'ar putea ca Boul Banul şi Ştefan Boul să fie aceiaşĭ

persoană, pentru că acesta din urmă era încă în 1638 abia fost Clucer. Neamul Boeştilor se înfăţişează astfel, după documentele resumate în vol. IV, pp. CCXVIII şi CCXXIV, notele:

Boul Vistierul — Agahia

Anıţa — Pătraşco Ciogolea. Paraschiva — Seachıl Stolnicul. Marıa Stolnıceasa. Safta — Gheorghe Ştefan. Boul Banul — sora luĭ Ştefan Tomşa. Ştefan Boul.

Drepturile luĭ Ştefan Boul asupra moştenirii celui de-al doilea Tomşa veniaŭ din căsătoria luĭ Banul Boul. Numele de Ştefan pe care-l poartă acesta, e al Domnuluĭ ce omorîse totuşĭ pe Boul Vistierul.

La nº 45. Pentru Ieremia Nădăbaico, «cel bătrîn» faţă de Lupaşco Armaşul Nădăbaico, v. şi maĭ sus, nle 36-7.

La nº 47. Radu Pitarul, un Muntean, adus prin vre-o relaţie de înrudire în Moldova (cf. vol IV, pp. 220-1), fu capuchehaie al luĭ Gheorghe Ghica, în Domnia luĭ moldovenească (*ibıd.*, p. 340).

La nº 48. Vistiernicul Duca e viitorul Domn. Asupra luĭ Nicolae Buhuş, v. maĭ sus, nota la nº 89 din cap. I.

La nº 50. Cf. maĭ sus, nº 29. Pentru familia luĭ Dabija-Vodă, v. maĭ sus, p. 582.

La nº 51. Prin acest act se întregeşte genealogia fraţilor luĭ Vasile Lupu; cf. maĭ sus, p. 40, nº 187 şi nota respectivă. Nu trebuie de confundat Stolnicul Radu, fiul luĭ Gheorghe Hatmanul, cu Pitarul Radu de la nº 47. În numele îndoit al luĭ Nicolae Abăza aş vedea o amintire a bunelor relaţiĭ dintre Vasile-Vodă şi puternicul Paşă dunărean Abaza. Maĭ pe urmă se găsesc alţĭ Abăzeştĭ în Moldova: anume Ilie Abăza, pribeag la Polonĭ şi, apoĭ, împreună cu Dimitrie Cantemir, la Ruşĭ. V. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 240, 399. Cf Neculce, p. 332. Un Abăza Clucer supt Antonie Ruset, — tatăl luĭ Ilie (N. Costin, p. 14). Un Abăza stegar la 1719, maĭ jos, p. 101.

La n° 52. E Andreiaş Ianovicĭ.

La n° 57. Solomon Bîrladeanul, deosebit de Solomon Vornicul, moare în 1680 (Melchisedec, *Notiţe ist. şi arch.*, p. 116 şi urm.).

La n° 58. Voroavă ca nume de familie se maĭ întîmpină. V. şi vol. I-II, pp. 103-4, 107: Anton Voroavă Ungurul, din Iaşĭ.

La n° 60. Ar resulta din acest act că Ursachi Vistierul era frate cu vestitul negustor moldovean Isar, din vremea luĭ Vasile Lupu. O fată a luĭ Isar, Aniţa, luă pe Chiriac Sturdza (v. maĭ jos, n° 68). Un Andronic Isar, nepotul luĭ Lupaşco Murguleţ, în *Arch. ist.*, III, p. 277, an. 1719. Dintre marturĭ, Stanislaĭ Kienarski se afla tot ca secretariŭ domnesc pentru străinătate şi în 1679 (vol. I-II, p. 57).

La n° 61. Calofir e un nume grecesc. Un Laskaris Kalopheros joacă un rol în secolul al XIV-lea (v. Iorga, *Philippe de Mézières*, la acest nume). De la un Kalopher îşĭ trage numele tîrgul Calofer în Bulgaria (Jireček, *Fürstenthum Bulgarien*, p. 438; v. şi nota). Calofirescu saŭ Calomfirescu, eroul din vremea luĭ Mihaĭ Viteazul (v. Hurmuzaki, XII, tabla), pornia din Calomfireştĭ, dar şi la originea acestuĭ sat trebuie să fie un intemeietor boieresc grec.

La n° 63. Cf. maĭ sus, n° 60.

La n° 64. Păscăloaia pare să fie soţia luĭ Pascal Corlatovicĭ de la n° 49. Pentru repararea bisericiĭ Sf. Nicolae de Antonie-Vodă, v. M. Costin, p. 14; Neculce, p. 210.

La n° 66. Cf. maĭ sus, n° 50.

La n° 67. Toderaşco Iordachi e Cantacuzino, fiul din întăia căsătorie al Vistiernicululĭ Iordachi. V. şi maĭ sus, n° 62.

La n° 68. Un Vornic Hăbăşescu murise acum la 1648 (vol. IV, p. CCXXIV, nota 1), dar îĭ trăia Vorniceasa. Fiul lor e Grigore, care comandă ca Serdar trupele moldoveneştĭ

trimese în Polonia, luĭ Rákóczy al II-lea (Miron Costin), şi luptă în 1659 încă, în potriva năvălitoruluĭ Constantin Şerban (Miron Costin, p. 362 şi urm.), ca Hatman. În 1670, el ocupă Vornicia (vol. IV, pp. 274-5, nº CVIII). Soţia luĭ se chema Safta (maĭ jos, n[l] 76). În anul 1665, un Hăbăşescu Şătrar (vol. IV, p. 274, nº CVII). Un Toader Hăbăşescu, însurat cu Aniţa, în n[l] 108. — Cît despre Dumitraşco Prăjescul, ginerele luĭ, el fusese Cupar, şi era fiul luĭ Grigoraşco, nepotul luĭ Lupu (Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit.*, III, p. 342).

La nº 69. Acest Iordachi, fost Vistiernic, venit din Ţara-Românească, e Ruset. Pentru expediţia din Cehrin la 1677 (7185 şi nu 718*3*), v Const Căpitanul, ed. Iorga, p. 192. Deci Constantin Stolnicul Cantacuzino întovărăşi pe Duca-Vodă şi în această d'intăiŭ expediţie contra Cehrinuluĭ. Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 159. Încă în 1678, Duca se aşeză în Scaunul din Iaşĭ.

La nº 70 Vezĭ n[le] 62, 67.

La nº 71. Postelnicul Catargiu e al doilea Apostol. Pentru Corlat Uricarul, v. maĭ sus, pp. 49, 64.

La nº 74. Pentru Cîrstina luĭ Grama, v. maĭ sus, p. 585.

La nº 76. Pentru Sturdzeştĭ, v. maĭ sus, p. 592. Din actul nostru resultă că Ilie Sturdza, căsătorit cu Safta (avînd, aceasta, de surorĭ-*cumnate* pe Safta Hăbăşescu şi pe Măricuţa Cluceroaia), şi Chiriac, fiĭ aĭ luĭ Mătiaş, eraŭ fraţĭ, şi se află documentar şi numele copiilor fiecăruia. Doamna luĭ Grigore-Vodă (acesta murise), Maria Sturdza, fata luĭ Mătiaş, avea o fată măritată cu Antiohie (Jora, credem).

La nº 77. Pentru Cheraţa, sora luĭ Iorga Postelnicul, v. vol. III, p. 32. Neculce Vistiernicul e tatăl luĭ Ioan Neculce cronicarul: el era «nepot de vară primare» luĭ Vasile Lupu *(ibid.)*. V. şi n[l] următor.

La nº 78. Pentru Alexandra, văduva luĭ Iordachi Cantacuzino I-iŭ, v. maĭ sus, p. 581. *Zestrele* date luĭ Neculcea

Vistiernicul se explică prin aceia că mama luĭ Neculce cronicarul era o fată a luĭ Iordachi: Ioan Neculce zice Alexandreĭ: «moașă». El a trăit în casa eĭ. V. maĭ sus, p. 55, n° 249. Cf. maĭ departe, pp. 405-6 (documentul din 1704).

La n° 81. Vînzarea aceasta, de pe timpul Mitropolituluĭ Varlaam încă, e acea la care se raportă n[1] 78.

La n° 83. Pentru Spătarul Dediul, v. maĭ sus, nota la n° 223, p. 589. Moisăĭ, Marele-Căpitan de Lefegiĭ, e acel Serdar, trecut la Leșĭ, care omorî de hatîrul luĭ Constantin-Vodă Duca pe un Agă turc în Iașĭ și care pribegi maĭ mult timp peste hotar. Cf. cronicile moldoveneștĭ: locurile arătate în *Ist. lit. rom.*, și Memoriile luĭ Radu Popescu, în *Magazin,* V, p. 148. Din n[1] 95, p. 99, aflăm și numele părinților luĭ.

La n° 85. Acest Mihuleț e, de sigur, cel ce merse la Țarul înnainte de campania din 1711 (Tanoviceanu, în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ,* IV, p. 344). El e deosebit de Mihuțenco dela p. 71. Cf. *Doc. Callimachi,* I, p. XXXIV.

La n° 85. Cf. cu n° 82.

La n° 87. Asupra șederiĭ la Constantinopol a Doamneĭ Nastasia Duca și intrigilor eĭ amoroase de bătrîneță, v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 345, Neculce, p. 223. Pentru Iani Hadîmbul și mănăstirea luĭ de la Dealu-Mare, maĭ sus, pp. 581-2. Pentru Ilie Catargiu, p. 587 și maĭ jos, n° 97. Pentru dublul nume: Dafina și Ecaterina, al Doamneĭ Dabijoaia, p. 582. Pentru uciderea luĭ Kotnarski de Timuș, v. *Acte și fragmente,* I, pp. 200, 212, 220, 221. Acest «pisar leșăsc» era, de sigur, un «Frînc» din Cotnariĭ noștri (v. vol. I-II, p. 86). Alexandra, soția luĭ Grumedza și a luĭ Necula Vistiernicul, era o soră a Dafineĭ Doamna saŭ a luĭ Buhuș. Pecetea e a se ceti: **госпожда анастасие молдовлахіское**: Duca-Vodă domnise, în adevăr, și într'un principat și în cellalt.

La n° 89. Mitropolitul Sava, înlocuitorul luĭ Dosofteĭ, fugar, e scos prin 1701-2, pentru motive politice, și înlocuit cu Mi-

sail. V. *Ist.lit. rom.*, I, p. 348. V., pentru el, și n[1] 91 și p. 97, nota 1.

La p. 97, nota 1. Legăturĭ de văcărit în Țara-Romănească se maĭ daŭ în Teulescu, *Archiva română*, 1860. Constantin Costachi, iscălit aicĭ ca Logofăt, e nepotul de frate al Lupuluĭ Costachi și nepotul de fiŭ al luĭ Gavriliță.

La n° 91. Pentru măsurĭ reformatoare ale cleruluĭ, maĭ vezĭ Urechiă, în *An. Ac. Rom.*, X, p. 251 și urm. (20 Septembre 1626); vol. IV din colecția aceasta, pp. 343-5 (de la Gheorghe Ghica înnainte). Un act de la Nicolae Mavrocordat, maĭ jos, pp. 100-1. O măsură a luĭ Alexandru Ipsilanti pentru mănăstirile muntene, în cap. XIII din acest volum.

La n° 95. Pavel Rugină e un tovarăș de rătăcire al luĭ Ilie Abăza (maĭ sus, p. 617; v. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 240, 399). Tatăl săŭ, Rugină, era Vornic de gloată la 1662 (vol. IV, p. CCLVIII, nota 1).

La n° 99. Interesant pentru mențiunea Cornuluĭ-luĭ-Sas, unde s'a dat lupta din 1612 între Ștefan Tomșa și Constantin Movilă. De aicĭ se vede că acest «Corn» nu era un sat, ci cuprindea maĭ multe, un întreg unghiŭ al Prutuluĭ, în Nordul Ținutuluĭ Iașĭ. Cf. vol. IV, pp. CII, CCXLVI.

La n° 104. Jafurile de care fuge Țiganul muntean Vișan, sînt cele pricinuite de războiul turco-german. Pentru Șeptilicești, v. și maĭ sus.

La n° 105. Cred că acest act e din Hușĭ.

La n° 106. Cf. n[le] 104, 107. Ioan Balș e socrul luĭ Dinu, fiul luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu (Neculce, p. 287).

La n° 111. Duca-Vodă a fost prins de Polonĭ la 1683.

La n° 112. Pentru jafurile catanelor, v. *Ist. lit. rom.*, I, la analisa, în deosebiții cronicarĭ, a Domnieĭ a treia a luĭ Mihaĭ Racoviță.

La n[le] 113-4. Asupra acestuĭ Vasile Cogălniceanu Căpi-

tanul, deosebit de ceĭlalțĭ, rudele cronicaruluĭ, v. și maĭ sus, p. 49, nota 1.

La n° 117. Varlaam Ursachi șoltuzul de Suceava pare a fi deosebit de călugărul din 1743 (vol III, pp. 44-5) V. și maĭ sus, p. 583. Pentru Pancul, v. partea a V^{a} din acest volum: actele privitoare la Botoșanĭ. Pisoschi e coborîtor din ginerele luĭ Șoldan bătrînul: Pisovschi. V. nota la n° 46 din cap. I^{iu}.

La n° 120. Bogdan Hatmanul, ginerele bătrînuluĭ Cantemir-Vodă, avuse cu Domnița fata luĭ Cantemir-Vodă (Anița?), pe Anița, care iea pe Constantin, fiul luĭ Iordachi Ruset. V. și maĭ sus.

La n° 121. Cf. n° 105. Și acolo pare că trebuie a se ceti «Čoloca», nu «Čolonia». — Succesor al luĭ Gheorghie, Mitropolitul Antonie, un om învățat, a primit în Iașĭ pe Rușiĭ luĭ Münnich; pentru care Grigore Ghica l-a făcut să fie înlocuit prin Nichifor. V. *Ist. lit. rom.*, I, p. 244, nota 3; pp. 431-2. El muri în Rusia, unde-șĭ cătă adăpostul, luînd eparchia de Cernigov, apoĭ cea de Bialogorod (Neculce, p. 413). Acolo ar fi de căutat în privința luĭ.

La n° 105, nota 1. Găsesc că actul de demisie al luĭ Calistru de Rădăuțĭ a maĭ fost tipărit de d. Hasdeŭ, în rarisima sa *Foiță* din Iașĭ.

La p. 125. V. genealogia Cuzeștilor de I. Tanoviceanu, în Xenopol, *Domnia luĭ Cuza-Vodă,* I, p. 16.

La p. 127. Iată o scrisoare nemțească a călugărilor de la Rășca, îndreptată către Sașiĭ din Bistrița Ardealuluĭ. E databilă pe la 1600.

Unsern frendlichen Gruss un Dinst vist vonn uns alleczeitt.

Numhaffticher, Weisser Herr Richter, mitt sampt dem Weissen Raht auss der kinichell Sthatt Nössen. Mir bitten als voll, Weissen Herren, es sein vonn vnserm Kloster mitt Nomen Rischia Czegonen gefluen · vo sie gefonden werden, czu Eihr Nonhafftichen Veisset, das sie sollen gegeben werden, und ihr sollt gelauben das mir disse vnserm Leitt gesant haben, mitt Nomen Solim vnd Daniell, vom Kloster Rischia, auss

dem Kloster auss der Molden. Hiemitt Gott befollen. Eihre guette Frendt, die Michen auss dem Kloster Rizka, auss der Molden, bitten gar fleissich.

[Pe V°:] Disser Briff czukom dem Nonhafftigen Veissen Roth czu Nossen, czu egen Henden. — Arch Bistriței; copie în Bibl Ac. Rom.

La n° 128. Pentru Mitropolitul Nichifor, socrul luĭ Lupu Aga și Serdarul, v. *Ist. lit. rom., l. c.*

La n° 131. Alt Seliam Ceauș, pe p. 71, n° 1.

La n° 133. Judele e cel *țigănesc* de la Botoșanĭ, ca și în n° 124 saŭ la p. 70, III.

La n° 136. Iordachi Cantacuzino e Deleanul, cumnatul luĭ Mihaĭ Racoviță. V. maĭ sus, pp. 590-1. Frate-săŭ, Toderașco, e tatăl cronicaruluĭ Ioan Canta. Cf. și *Gen. Cant.*, pp. 49-50.

La n° 137. Anița nu e văduva remăritată a luĭ Constantin Ruset de la n° 120, ajunsă din noŭ văduvă după căsătoria nouă cu Toader Paladi, asupra căruia, v. *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, I, p. 51 și urm. și maĭ jos, n° 148, — ci o fată a luĭ Antioh-Vodă. Paladi avu o fată Maria *(ibid.*, p. 557). — Pe acest timp, dintre Ruseteștĭ nu se maĭ vorbește în cronicĭ decît de Vasile Cilibiul (Ienachi Cogălniceanu, pp. 223, 225; v. și aicĭ, n° 147) și de Nicolachi (Cogălniceanu, p. 225). Un Andrieș apare și dispare puțin înnainte (Neculce, p. 416), precum și Ștefăniță și Iordachi III, tată și fiŭ *(ibid.)*. Constantin, socrul luĭ Constantin Mavrocordat —, soția luĭ fiind viță de Domn, el merita să fie socru domnesc —, se maĭ întîmpină lîngă Andrieș și Iordachi II Cilibiul, în cea d'intăiŭ Domnie a luĭ Constantin-Vodă *(ibid*, p. 377), cînd acum Toader Paladi era Vel «Vistiernic» și conducea toate *(ibid.*, p. 377). — Pentru «Domnița Pălădoai» v. și n° 144.

La n° 138. Pentru înrudirea luĭ Mateĭ Filipescul, fratele luĭ Constantin Căpitanul, cu Sturdzeștiĭ, v. Cron. luĭ Const. Căpitanul, ed. Iorga, Prefața.

La n° 139. Acest Vartolomeiŭ e Măzăreanul, asupra căruia, v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 535. V. și maĭ jos, n° 150. Mitropolitul «Gavrilă» e Gavril Callimachi.

La n° 144. Dascălul Evloghie e Gheorghe Evloghie saŭ «Eulogbi», de la şcoala domnească, vestitul tălmăcitor de «cărțĭ sîrbeştĭ» ale trecutuluĭ.

La n° 151. Citeşte Constantin *Moruzi.*

La n° 152. Proclamația din 12 Iunie a luĭ Manoli Gianì Ruset, Domn al războiuluĭ, fost Domn muntean în asemenea împrejurărĭ, se maĭ află şi în Urechiă, *Ist. Rom.*, III, pp. 166-70, cu facsimilele iscăliturіĭ.

La n° 153. Pentru episcopia de Roman a luĭ Veniamin Costachi, v. *Ist. lit. rom*, II, p. 400.

La n° 156. Pentru Lincourt, dascăl şi industriaş frances din Iaşĭ, dus la Lunéville cu fiiĭ luĭ Mihaĭ-Vodă Sturdza, v. Hurmuzaki, X, pp. 559-60. El plecase abia, la 1iŭ Septembre 1834 —Zenobie C. Popp nu e un necunoscut în istoria culturiĭ noastre: el fu elevul, în Bucureştĭ, al luĭ Lambros Photiades, şi tipări, la Viena, în 1804, *Metrica* acestuia (*Ist. lit. rom.*, II, p. 40).

IV. Documente maĭ ales muntene şi oltene din deosebite colecţiĭ.

La n° 1. Numele Alăman se întîmpină şi astăzĭ în Răşinarĭ. V. *Literatură şi artă rom.*, IV, p. 401 şi urm. Oraşul Caracăl îşĭ datoreşte, fără îndoială, numele unuĭ Caracăl, ca acesta de aicĭ.

La n° 3 Pentru Mîrza, luptătorul muntean trecut în slujba lui Ştefan Tomşa, v. maĭ sus pp. 613-4. Tot aşa pentru Nădăbaico Iiu şi pentru Dabija Iiu, pp. 614-5. Comisul Duca e viitorul Vistiernic şi Domn. Pentru acest Arpintie, v. partea Iiu, n° 53 şi nota respectivă. Pentru diacul Dumitraşco Fulger, partea Iiŭ, n° 71.

La n° 4. Cernica e Ştirbeĭ, care era pe vremea luĭ Mihaĭ Viteazul Postelnic. V. scrisoarea acestuia către comisariĭ imperialĭ, din Octombre 1600, «in castris ad fluvium Telesin

positis», în Hurmuzaki, XII: «Postea misimus [ad Dominationes Vestras] Poztelnikum nomine Stirbey». El ajunge Vornic-Mare supt Radu-Vodă Șerban. V., d. ex., documentul acestuia din Cartoanele Episcopuluĭ Ghenadie, la Ac. Rom., VI, 2. În pachetul *Cotrocenĭ* XC din Arch. Statuluĭ, 6, se află următorul act relativ la o cumpărătură a Cernicăĭ; din care se vede și numele soțieĭ luĭ.

6 Maiu 7111 (1603). Radu-Voda, pentru Cernica Vel Vornic și soția, Cneajna, la Carstineștĭ, partea jupânesei Neagaĭ «Dvorničasa, Mitroae» Ea o dase celor doĭ soțĭ. Supt Mihaĭ-Vodă, Miroslav Logofătul o iea de la Cernica, fiind aproape de satul său Tatarul, și *aruncă* luĭ Cernica 3.000 de asprĭ. Eĭ recapătă satul și-l daŭ mănastiriĭ de la Braneștĭ —Slavon.

Și supt Radu Șerban, el împlinește o misiune în Ardeal (*Soc. Braș.*, p. 10: Wornik Chernika»; 1604). La 1625 apare numaĭ văduva luĭ:

27 April 7133 1625) «Jupaneasa Cheajna a jupânuluĭ Cernicăĭ biv Vel Dvornic, și Calea, și Neacșa, featele jupânuluĭ Cernicaĭ Vornicul», daŭ «jupânuluĭ Dumitru Dudescul vt r Vistiar» Crăstieneștiĭ. — *Cotrocenĭ*, XC, 7.

Ea era din Cîrstieneștiĭ Vîlceĭ, și în acest sat — ajuns apoĭ al luĭ Știrbeĭ — «din sus de mănăstirea din Argeș», se făcu la 1611 sfatul de războiŭ al boierilor venițĭ din Ardeal, după peirea luĭ Mihaĭ-Vodă; acolo se uniră și Buzeștiĭ, proclamînd cu toțiĭ pe Radu Șerban (*Magazin*, IV, p 302).

La n° 5. Pentru Neaga, văduva luĭ Mitrea Vornicul, v. n° 4 și, maĭ sus, în aceste note, pp. 612-3. «Pana Greco, camarier» al luĭ Radu Șerban, trase cu flinta și nemeri pe Craiul Moise Székely în lupta de lîngă Brașov din 1603 (vol. IV, p. 121). Maĭ tîrziŭ, în 1611, el duce pe niște Turcĭ la Brașov (*Soc. Braș.*, p. 25: «Vister Pana»).

La n° 6. Banul Craioveĭ era adesea înlocuit prin ispravnic (de unde *Caimacamul* de maĭ tîrziu).

La n° 7. Mateĭ-Vodă se gîndește la vremile luĭ de rătăcire în Ardeal.

La n° 9. De la această Brăiloaie începe neamul Brăiloilor,

despre care v. şi maĭ departe, în acest capitol. Cu privire la Radu Comisul, ce iscăleşte ca martor, în Iunie 1645 patriarchul Paisie de Ierusalim întăreşte mănăstirii Bradul o danie de la ὁ ἐνδοξότατος ἄρχων Κόμισος τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθεντὸς Ῥάνδουλος (Arch. Stat., *Brad,* XXVII, 1).

La n° 10. Alta vînzare de pămînt către Mateĭ-Vodă, Bucureştĭ, 16 August 7152 (1644), Bibl. Ac. Rom., 228/XXI. La 12 Novembre 7154 (1645), în Tîrgovişte, vin săteniĭ din Bălăneştĭ (Argeş), de se vînd Domnuluĭ: «Venit-am de ne-am văndut Mării Sale Domnu nostru Io Mateiŭ Basa rab Voevod». Marturi. Diicul V. Spat., Preda Brăncovenul, Drăguşin V. Păh., Ghiorma V. Slug., Socol Cluc., Costandin V Post., Bunea V. . . . stiar, Γήνας (?) Βηστιάρ[ης] *(ibid.,* 47 LXIX).

La n° 11. Prada cea mare a Tatarilor, de care se vorbeşte totdeauna pe urmă, e cea din 1624 V. vol. IV, p. CLI şi urm.; Const. Căpitanul, p. 109, nota 2. «Cît aŭ rămas păn' astăzĭ tot pămîntul acela pustiit», scrie Ludescu saŭ izvorul său *(Magazin,* IV, p. 311); «căt s'aŭ pustiit multe sate, — ce pănă acum să văd» (Const. Căpitanul, *l. c.).*

La n° 12 Pentru Mălaiu, v. maĭ sus, în note, p. 570.

La n° 13. E interesantă limba acestuĭ act. În Cernăuţi pe vremea luĭ Robuleţco se vorbia prost de tot româneşte. La începutul Domnieĭ sale, Vasile-Vodă a avut de Comis pe un Dumitraşco (v. cap. XIII). «Comisul» e pomenit însă, fără alt nume, de Gheorghe Ştefan (vol. IV, p. 54, n° 4).

La n° 17. La 20 Maiŭ 7158 (1650), zapis pentru Drăguşin biv Vel Păharnic. Martoriĭ sînt iarăşĭ ostaşĭ: Vasilachi iuz., Dragomir iuz. ot Sărata, Elefteru Ceauşul, Stan Boiuc pîrcălabul. — «În cetate în Bucureştĭ», la 30 Mart 7163 (1655), «Gorgan Cluč., şi fraţiĭ luĭ Necula şi Fotia, fiiĭ luĭ Drăguşin Păh. de Deleni», vînd «frateluĭ» lor Mihaiŭ Vel Căm., pe ughĭ, ocină la Gurguiaţĭ. Pentru jumătate din ea: «eŭ m'am înfrăţit eŭ, Gorgan, cu frate-mieŭ Mihaiŭ Cămăraş, în sfănta besearică» (còpiĭ de documente din Arch. Statuluĭ, în colecţia d-luĭ Gr. P. Olănescu).

La n° 19. Stolnicul Chirca trecu apoĭ ca Ban, şi avem un act din 22 Maiŭ 7164 (1656), dat de «Chirca Vel Ban Cralevschi» (Cartoanele Episcopuluĭ Ghenadie, la Ac. Rom., VI, 70). Pentru marea ucidere a boierilor în acest an, 1655, de ostaşiĭ răsculaţı, v. cap. XIII, documente dintr'o colecţie privată; vol. IV, p. CCLXII şi urm. şi actul ce urmează:

30 Maiŭ 7164 (1656) «Eŭ Udrea Comısul, ficorul Hrizıĭ Vornicul, împreun[ă] cu jupăneas[a] mea, Alexandra», dă zapis luĭ Alexandru Post. pentru Hereştı. «L-aŭ ţınut dumnialuĭ cu bun[ă] pač[e] păne acum, în zılele Domnu nostru Io Costandin Şărban Voevod, până s'aŭ sculat hoţie asupra boiarilor, de ı-aŭ tăiat şă i-aŭ jahuit, şe aŭ jahuıt şă cas[a] dumnealuĭ Banuluĭ Ghıormeĭ, — Dumnezău-l pomenească.» — Arch. Statuluĭ, *Cotroceniĭ,* VI, 13 [1].

Asupra persoanelor din el, v *Lıt. şi artă romînă,* IV, pp. 406-7.

La n° 20. Încă un act privitor la satul Orbiĭ s'a dat în Const. Căpitanul, p. 139, nota 1. Un altul se află în Ştefulescu, *Tîrgu-Jiŭ,* pp. 72-3.

La n[le] 22-3. Din Cartoanele Ghenadie maĭ mult, la Bibl. Ac. Rom., culeg următoarele notiţe privitoare la Baniĭ şi ispravniciĭ de Craiova;

La 23 Iulie 7177 (1699), Mareş Banul cel Mare al Craiovei, întăreşte o moşie «acestuĭ om, anume», etc. Iscăleşte: «Mareş Vel Ban». Pecete mare, pe hîrtie, cu: «. . . jupăn 717 . . .» (I) — La 8 Iulie 7180 (1672), act de la «Vladul Spăt., ispravnicul Scaunuluĭ Craioveĭ» *(ibid.).* — La 22 Octombre 7184 (1675), «Manea Stolnic, ispravnicul Scaunuluĭ Craioveĭ», scrie către «boiariĭ Mărieĭ Sal[e] luĭ Vod[ă]», pentru egumenul de la Strîmba *(ibıd.).* — La 23 Iunie 7185 (1677), Duca-Vodă scrie luĭ Radul Vel Ban de Craiova *(ibid).* — La 27 Maiu 7189 (1681), ordin de hotărnicie de la «Iane Căpitanul, ispravnicul Scaunuluĭ Craiovi», (Arch. Statuluĭ, *Brîncoveniĭ,* XI, 136).

[1] V. şi p. 439, nota 1.

La 30 Mart 7152 (1744), «Iordache Moruz, Vel Ban al Scaunuluĭ Craioveĭ», chiamă la judecată nişte hoţĭ (carton Ghenadie VII, 145). — La 6 Maiŭ 7249 (1741), act de la «Manolache Lambrinò Vel Ban al Scaunuluĭ Craioveĭ».

La nº 25 Despre Alexandru Ramandì, fiŭ al acestuĭ Ramandì nepot al luĭ Dumitrachi (fiul uneĭ surorĭ a luĭ), Neculce are păreri foarte rele, numindu-l: «sumeţ, mîndru, nebun, lacom» (p. 212; cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 474, nota 3) Alexandru avu trecere mare supt Antonie Ruset: el şi soţia luĭ Maria trăiaŭ încă la 1690; fost Postelnic, el ajunse la urmă Vornic (*Arch. soc şt. şi lit.*, I, pp. 415-6).

La nº 26. Încă un act al Trotuşuluĭ, în *Uricarul*, XVIII, pp. 211-2.

La nº 28. Din copiile de documente din Arch. Statuluĭ, culese de d. Gr. P. Olănescu cu privire la familia sa, daŭ aceste ştirĭ relative la Goranĭ: Un Goran apare ca martor la 21 Ianuar 7126 (1618), cînd se face o vînzare de ţeranĭ pe ughĭ şi costande. Tot aşa la 26 April 7140 (1632). La 23 April 1648, un Pîrvul Log. de Olăneştĭ. La 25 April 1649, iar Goran şi Vladul «iuz başa]» din Brăsăştĭ. — La 1656, apar Pîrvu şi Stroe Olăneştiĭ: Goran era frate cu Stroe şi ambiĭ eraŭ fiiĭ Logofătuluĭ Stanciul. Un Dumitru Logofăt din Olăneştĭ la 1669. Goran al II-lea scrie actul luĭ Şerban-Vodă pe care-l dăm în facsimile. Însemnărĭ de ale luĭ Mateĭ, fiul luĭ, din Căzăneştĭ, în *Manuscripte din Bibl. străine*, I, pp. 51-5. După el, un Vlad Căzănescul (*ibid.*). V. şi maĭ departe. Cf. Genealogia, de curînd apărută (ca tabloŭ), a familieĭ, genealogie redactată de d. Gr. P. Olănescu. — Un iuzbaşă din Corşorĭ, în vol. IV, p. 35.

La nº 29. Barbovschiĭ apar încă de supt Rareş (v. *Doc. Bistr.*, I, p. XXII; II, p. VII, nota 3). Aicĭ e vorba, cred, de «Bărboiul» de supt Tomşa (Miron Costin, p. 263). El fu pus în ţapă şi fiul luĭ, spînzurat (*ibid.*, p. 264).

La nº 31. Cf. şi *Un mănunchiŭ de documente*, în *Conv. lit.* pe 1900, p. 617.

La n° 33. V., în genere, *Doc. Cantacuzinilor*, pentru acte privitoare la Elina luĭ Constantin Cantacuzino Postelnicul.

La n° 35. Varlaam înlocuise prin voința luĭ Grigore Ghica, întors în Domnie, pe Teodosie, partisanul Cantacuzinilor. Dar aceasta se întîmplă abia în 1672. În anul precedent, Varlaam era numaĭ «archiepiscop» la *Rîmnic*. În privința episcopilor de Rîmnic, iată cîteva din lucrurile nouă, ce se pot culege în Cartoanele Ghenadie:

La 11 Octombre 7137 (1628), «Theofil ep[i]scop», acel ce a pus să se scrie cronograful luĭ Moxa, judecă, împreună cu unsprezece boierĭ, pe Logofătul Paraschiva, pentru nişte Ţiganĭ (VI, 23). — La 2 August 7154 (1646), Ignatie din Rîmnic (Sîrbul) hotăreşte tot într'o afacere de acest fel pentru Vornicul Iordachi (*ibid.*, 56). Pentru Ignatie, v. şi maĭ sus, p. 604. La 8 Ianuar 7177 (1669), danie dela Radu-Vodă Leon pentru episcopul Serafim; la 2 Mart 7182 (1674), pentru Ştefan, de la Duca-Vodă. Ştefan iscăleşte şi la 24 Mart 7190 (1682). La 20 Septembre 7207 (1699), *ruptoare* pentru preoțiĭ din cincĭ județe, aĭ luĭ Ilarion de Rîmnic (I). V. pentru această «ruptoare» «Anatefterul» luĭ Brîncoveanu, maĭ departe. Numirea luĭ Varlaam se făcu, după pomelnicul Mitropolieĭ, la Bibl. Ac. Rom. (Căndŭ era dela începutul lumiĭ cursulŭ anilor 7205 [1696-7]..., prefăcutu-s'aŭ şi s'aŭ înnoitŭ acestu pomeanecŭ cu bună scrisoare şi izvozeală pre carte noao... la sf[ă]nta... Mitropolie de la Tărgovişte...; carea iaste din temelie zidită şi înnălțată de... Io Neagoe Voevod Basarab»), în ziua de 24 Decembre 7181 (1672) [1]. — La 2

[1] Pănă la el se dă, după numele patriarchuluĭ constantinopolitan Dionisie, lîngă data de 23 Septembre 7205 (1697), această listă de Mitropolițĭ: Antim cel d'intăiŭ, Atanasie, Teodor, Maxim, Macarie, Varlaam, Anania, Simion, Efrem, Mitrofan, Daniil, Evtimie, Serafim, Mihail «cel d'intăĭ», Nichifor, Mihail «cel de al doilea», Evtimie, Ieremia, Luca, Anastasie, Grigore, Teofil, Stefan (7156), Ignatie, Teodosie (21 Maiŭ 7176=1668), Dionisie (24 Iunie 7150=1642), Varlaam (v. în text), Antim «cel de al doilea» (28 Ianuar 7216=1708, cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 422). În secolul al XVIII-lea se duce maĭ departe şirul: Mitrofan II, etc., Filaret II, («1792 aŭ priimit păstoriia Ungrovlahieĭ, şi la 1794 s'aŭ pristăvitŭ, maĭ nainte făcăndu παραίτησις).

Februar 7193 (1685), se face o vînzare de Țiganĭ, către schitul de la Cetate, fundat de Mitropolitul Teodosie, din partea unor «cupețĭ ot Vel Ocna». Iscălesc, ca marturĭ: ereĭ Gligorie, Necula județ» (Cartoanele Ghenadie).

La nº 39. Acte relative la mănăstirea Fedeleșoiu a Doamnei Maria Ghica, se daŭ în capitolul XII, p. 484, nº 24.

La nº 41. D. Gr. Buicliu a editat acum cîțĭva aní cronicĭ ale Armenilor din Camenița, dăruind un exemplar și Academieĭ Romîne. O traducere saŭ prelucrare a lor, întru cît ne privesc, ar trebui făcută de cineva cunoscător al limbiĭ.

Domniĭ figurează apoĭ, astfel «Io Radulŭ VV. Negrulŭ (acesta au înnalțat Tismana), Dan, Mircea (acesta aŭ făcutu Cozia), Io Mihailŭ VV, Io Vladulu, Io Radul, Io Neagoe i gospojda Despina i snă ihŭ Theodosie VV. (acesta au făcut Argeșulu și aŭ mutat și Mitropolia în Targoviște), Radul, Vintilă, Patrașco, Alexandru VV. i gospojda Ecaterina, Io Dimitrie Voevod (¹), Io Mihail VV. i gospojda Stanuca i mati ego Theodora i snu ih Nicola VV.. I Șerban VV. i gospojda Elena i deașteră ego Anca i mati ego Maiia i *snu ihŭ Ioan VV.*, Io Simeon VV. i gospojda Maria i cadŭ ihu Mihailŭ, io Radulŭ VV. i gospojda Arghiri, Io Alexandru VV. i gospojda Elena i otețu eg Iliașŭ, Io Leonŭ VV., Io Mătheĭ VV. i gospojda Elena, Io Costandin VV. i gospojda Balașa (acesta aŭ făcut besearica ce iaste Mitropolie în Bucureștĭ). Io Ghica VV. (acesta au făcut sa fie Mitropolie în Bucureștĭ), io Ghgorie VV. i gospojda Maria i *snu ihu Ioan VV*, Io Radulu VV i gospojda Luchie *i snŭ ihŭ Io Ștefan VV*, Io Antonie VV. i snu ego Neagoe i jupanița ego Chiajna, Io Duca VV. i gospojda Nastasia i čadu ihu, Io Șerban VV Basarabŭ i gospojda Mariia i snŭ ihŭ Gheorghie Vod, gospojda Elena, gospojda Maria, gospojda Zmaragnda, gospojda Casand[r]a, gospojda Balașa. Leat 7197 (1688), Oct. 29 d., Io Costantinŭ VV. Basarabŭ i gospojda Mariia i snu ihŭ Costandinŭ Vod, Ștefanu Vod, Radulu Vod, Mattheĭ Vod, i gospojda Stanca, gospojda Maria, gospojda Ilinca, gospojda Safta, gospojda Ancuța, gospojda Balașa, gospojda Zmaragda. Se maĭ înseamnă darurĭ, ca «mineae lunovnice tiparnice de Moscu» Apoĭ «rod Mattheĭ Voevod Danciulu, Stanuca, Barbulu, Părvulu, Neagoslava, Marga, Maria, Datco, Peia, Deatuco, Calea, Barbulŭ, Vălsanŭ, Radulŭ, Preda, Păuna, Papa, Ana, Stanca, Barbulu, Costandinu, Marica». Apoĭ ceĭ ce fac darurĭ la Lucianĭ, Oreaviță, Bolboșanĭ. Urmeaza Tudosie Ban de Craiova și aĭ săĭ, ce hărăzesc Drăgăneștiĭ, Fotoaia, Cursus, Mogoșeștĭ, Sparțĭ, Sacuianĭ, via la Aninoasa le dă Fota (maĭ avea Mitropolia stapînire la Săteanĭ și Băteeștĭ, la Loloeștĭ), unul care a «ținut cu pâine Mitropoliia multă vreame». În sfîrșit: Ivașco Băleanul și Safta. La urmă. «Aceștea sănt zugravi cariĭ aŭ zugrăvit sf[ă]nta Mitropolie la a. 7216 [1707-8]· Costandin, Preda, Lamba, Marin, Ioachim, Nicula, Radul».

La n° 42. Pentru Pater Ianoş, v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 61, nota 7 şi recentul articol al d-luĭ Al. Lăpĕdatu, în *Prinos luĭ D. A. Sturdza,* p. 301 şi urm. Cf. n^le 48, 54.

La n° 46. Această parte din însemnările pe calendare ale luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu (v. Odobescu, în *Revista Romînă,* I, p. 657 şi urm.) e din 1698. Vodă fusese la mănăstirea dela Hurez; de acolo merse, spune şi Cronica oficială *(Magazin,* II, p. 341), la Piteştĭ, unde-ĭ sosi fiul Marieĭ Duca, fiica moartă în depărtare. Brîncoveanu nu înseamnă însa trimeterea la Poartă, de acolo, din Piteştĭ, a uneĭ soliĭ de plîngere pentru cererile prea marĭ ale Turcilor. Şi Greceanu, cronicarul Curţiĭ, fixează la 9 Octombre sosirea în Tîrgovişte, unde intrarea se făcu abia a doua zi. Pentru ciuma, ce era în Bucureştĭ, întorsul fu zăbovit până la 6 Decembre *(Magazin, l. c.).* Foaia are însemnătate şi pentru că din acest an nu se cunoşteaŭ astfel de însemnărĭ domneştĭ. Ce e pe V°, trebuie să fie pagina *Foletuluĭ novel,* calendaruluĭ.

La n° 47. Acest Golescu e din a doua familie cu acest nume (pentru cea d'intăiŭ, v. Hurmuzaki, XI, tabla) Ultimul Golescu din ceĭ vechĭ, Ivaşco, lasă o fată, Vişa (pe lîngă alta, care ar fi fost, după Bălcescu, soţia luĭ Preda Brîncoveanu; v. şi Const. Căpitanul, p. 133, nota 1: Stana e *sora* luĭ Preda). Visa se mărită după Stroe Leurdeanu. Acesta avu cu dînsa (el luă maĭ tîrziŭ pe văduva Banuluĭ Dragomir, v. maĭ departe, p. 549, n° 10), un fiŭ Mateĭ, numit după un frate al luĭ Stroe, mort în războiul cu Poloniĭ, şi Mateĭ luă numele de familie al mameĭ luĭ (v. Bălcescu, în *Magazin,* I, p. 389, nota 7). Fiul luĭ Mateĭ Comisul Golescu din Leurdenĭ e acest Radu, care ajunse până la Logofeţia cea Mare. În războiul turco-german deschis în 1716, el ajută pe Imperialĭ, şi numele luĭ se întîmpină adese orĭ în corespondenţa austriacă înnainte şi după anexarea Olteniei (v. *Doc. Cant.,* pp. 96-7, 110-1, n^le LII, LIII; p. 176). El figurează ca martur în josul testamentuluĭ luĭ Constantin Căpitanul Filipescu, şi i se lăsă ceva de către Radu Creţulescu *(ibid.,* pp. 164-5). Ţinea pe fata neguştoruluĭ Tamara *(Gen. Cant.,*

p. 113, nota 3). Dintre cele treĭ fete ale sale, una se mărită în familia Bălăceanu, alta cu un Pîrscoveanu, iar din a treia, soția unuĭ Știrbeĭ, pornește ramura ce a dat în secolul nostru pe Iordachi, culegătorul de proverbe, pe Dinu, călătorul în Apus, până în Elveția, și pe Goleștiĭ de la 1848 (v. Bălcescu, *l. c.)*. Asupra Goleștilor a tipărit studiĭ d. Ilie Nicolescu, în *Noua Rev. Rom.* și *Rev. p. ist., arch. și lit.*, pe 1902-3. — Pentru moștenirea luĭ Istratie Logofătul, v. un *tacrir* grec, în Bibl. Ac. Rom., 206-7 XI.

La n° 49. Toader Pisariul ar părea să fie Toader Corbea, traducătorul în versurĭ al Psaltirii; el nu era la Rușĭ decît în 1720 *(Ist. lit. rom*, I, p. 436). Dar din n[1] 91 se vede că acest Toader era cunoscutul Dindar, amestecat în afacerile Uniriĭ.

La n° 50. Radu Hrizea e Radu Popescul, fiul Hriziĭ Vistierul (alt Hrizea, Postelnic și fiŭ al luĭ Gheorghe Vistierul, la 26 August 7167 (1659), în Arch. Statuluĭ, *Brîncovenĭ,* III, 1), și cronicarul luĭ Nicolae Mavrocordat. La cele spuse despre dînsul în *Ist. lit. rom.,* maĭ putem adăugi următoarele: La 8 Septembre 7173 (1664), apare Radul Popescu Vel Ban, omonimul scriitoruluĭ (Arch. Statuluĭ, *Brîncovenĭ,* III, 7). La 8 Octombre 7202 (1693), într'un proces pentru moșia Ghitioara (Condica Hurezuluĭ, în Bibl. Ac. Rom., p. 43): «Care moșie aŭ fost a Hriziĭ Vist., pentru că, fiind Hrizea Vist. dator Procăĭ Cămărașul tl. 960, și fiind datoriŭ și la alțiĭ multă datorie, — deč, fečoriĭ Hriziĭ Vist. lepădându-se de moșiĭ și de Țiganĭ: rumânĭ și de alt-le, de toate ce aŭ fost ale tătune-său, Hriziĭ Vist., s'aŭ dat datornicilor, de aŭ făcut curamă». Într un act din 13 Mart 7204 (1696) se numesc «fečoriĭ Hriziĭ Vist., Radul Cluč. i Gheorghiță Post.»; eĭ iscălesc: «Radul Hrizea Vel Cluč. za arie mart., Gheorghie Post. mart.» *(ibid.)*. Cf. *Ist. lit. rom.,* I, pp. 151-2. Mama luĭ Radu se chema Maria *(Doc. Cant.,* p. 10, n° XIV). Pentru Ienachi Văcărescu, cumnatul luĭ Brîncoveanu, v. *Ist. lit. rom.,* I, p. 201; *Gen. Cant.,* p. 364.

La n° 52. Iani poate fi Ienachi Văcărescu, dar de sigur

el e identic cu Iani Vătavul ce merge la Constantinopol în 1699 (însemnările Brîncoveanuluĭ, în *Rev. Romînă,* I, p. 672).

La nº 53. Pană Spătarul Filipescu e tatăl luĭ Constantin Căpitanul. Neagoe Topliceanu merge supt Ştefan Cantacuzino în misiune la Brăila, împreună cu Radu Popescu (vol. III, p. 23). Pentru familia luĭ, v. vol. IV, pp. 79-80 (nº LXXIV). El e pomenit şi *ibid.,* p. 85, nota 1. Din actul nostru se află şi numele tatăluĭ săŭ: Toia. Cf şi n¹ 57.

La nº 55. Din «Veştim», Vestem, pornise şi Mitropolitul Teodosie.

La nº 58. Pe atuncĭ era la Bucureştĭ un «Gheorghie doftorul» Criteanul (din Creta): La 2 Septembre 7194 (1685), diaconiĭ Dragomir şi Pătru vînd «dumnealuĭ jupănuluĭ Gheorghe doftoruluĭ Criteanul o moşie la Glodenĭ. La 28 April 7199 (1691), se vorbeste de cumpărătoarea luĭ «unde să chiiamă Glodenĭ i Vaĭ-de-eĭ» (Arch Statuluĭ, *Slobozia luĭ Ienachi,* Condica, fº 425). La 10 April 7200 (1692), «popa Vasile, egumenul de la Apostolache», arată că Dragomir diaconul şi un nepot îĭ vînd moşie la Glodenĭ (p. 426). Domnul îĭ confirmă la 26 (fº 426 Vº-7). El, «Gheorghie dohtorul Criteanul, împreună cu fiiu-mieŭ Costandin Paharnic», o trece egumenuluĭ Anastasie de la Slobozia-luĭ-Ienachi (fº 427), pe 200 de florinĭ şi un cal. Semnează: Γεώργιος ἰατρός, Κρη(σ)τιανός. luînd de martur şi pe Θεωδορὶς καπετάνος Φιλιποπολίτης («Costandin Pahc.» e iscălitura, românească, a fiuluĭ). Ambiĭ fac o vînzare la «Glodeanca» şi «Bereasca» la 30 Mart 7202 (1694): actul e iscălit şi de «Alixandru Vel Log., Cornea Vel Pahc., Părvan 3ᵗⁱ Vist., ὁ ἡγούμενος τοῦ τιμίου Προδρόμου τοῦ ἐν Φοξανίου, Φυλόθεος, Costd. Pah. Bolişteanu» (fº 427 Vº-8). Un Bolişteanu era pribeag supt Duca-Vodă (Const Căpitanul, p. 193). Asupra luĭ Gheorghe doftorul se păstrează acte în Slobozia-luĭ-Ienachi, XV; din aniĭ 7190-7202: într'unul semnează şi «Costin Vᶦ Capt., Hriza Logft. Popescul» (20 Iunie 7199 = 1691).

La nº 59. Bunea e Bunea Grădişteanu, Vornicul luĭ Ştefan-

Vodă Cantacuzino (*Soc. Sibiului*, p. 20, nota). O Grădisteancă, văduva luĭ Grigore, şi fiul eĭ Mateĭ la 1686, în vol. IV, pp. 64-5. Grigore însuşĭ era fiul altuĭ Bunea, Vistierul (*Doc. Cant*, pp. 10, n° XIV). Un Grădişteanu e şi Vîlcul din 1670-2 (*ibid.*, pp. 246-7): fiŭ al luĭ Bunea, el fu omorît de Şerban-Vodă (*Magazin*, V, p. 39), fiind tras în ţeapă. Încă la 1599, 6 Decembre aflăm în oastea luĭ Mihaĭ-Viteazul un «Badea din Grădişte», Stolnic (Hurmuzaki, XI, la această dată; *Doc. Bistr.*, I, pp 3-4, n° IV)

La n° 60 David Corbea e adese orĭ pomenit în *Ist. lit. rom.*: v. tabla, şi în *Soc. Braşovuluĭ*. Cf şi *Documente privitoare la Constantin-Vodă Brîncoveanu*, Bucureştĭ, 1901, p. 8 (Ceauşul David, «General-Adjutant» al luĭ Mihaĭ Cantacuzino, în 1698). Din acest n[1] şi cel următor se află numele soţieĭ sale şi al unuĭ nepot, precum şi anul aproximativ al morţiĭ luĭ David.

La n° 64. Pentru Nicolae Costin, familia şi afacerile luĭ, v. *Ist. lit. rom.*, I.

La n° 65. Luarea satuluĭ Davida «de spre Tighina» se face de către Turcĭ pentru a-l cuprinde în raiaua cetăţiĭ. Cuza Spătarul e Dimitrie. V. maĭ sus, p 622.

La n° 66. Pentru al[t] Lămbovicĭ, v. maĭ sus, p 86, n° 43

La n° 68. Pentru Olăneştiĭ din vremea ocupaţieĭ austriace, v. *Studiĭ şi doc.*, I-II, p. 452-3 Cf. şi tabla volumelor acestora şi tabloul genealogic tipărit de d. Gr. P Olănescu (Socec, 1903).

La n° 70 Cf. tesa d-luĭ O. Lugoşianu asupra Olteniei supt Austriaci şi Jacubenz, *Die cis-alutanische Walachei unter kaiserlicher Verwaltung (1717-1739)*, extras din «Mittheilungen des Kriegs-Archivs» (din Viena). D Căpitan Jacubenz dă şi acte inedite, şi cercetarea sa, foarte clară, se razimă pe întrebuinţarea bogatuluĭ material ce se află în Arch de Războiŭ din Viena, şi din care numaĭ o parte s'a tipărit in Hurmuzaki, IV.

La p. 136. Gheţea Clucerul, un Bulgar, e pomenit şi în cronicile noastre (v. *Ist. lit. rom.*, şi volumele mele despre Cantacuzinĭ). Şerban-Vodă avea şi un cumnat, pe fiul luĭ Gheţea, Stoian Comisul (*Doc. Cant.*, p. 122). Pivoda e ofiţerul austriac ce prinde în Bucureştĭ pe Nicolae Mavrocordat.

La nº 74. Un raport al acestuĭ Nicolae de Porta, redactat încă din 1697, l-am dat în *Documente geografice*, I (extras din Buletinul Soc. Geografice, trim. IV, 1889), p. 20 şi urm.

La nº 75. Pentru Radu Golescu, v. maĭ sus, pp. 631-2. Ilie Ştirbeĭ făcu parte din tabara pribegilor la Nemţĭ şi viitorilor cîrmuitorĭ aĭ Olteniei anexate.

La nº 93. Pentru Varlaam Ursachi, v. maĭ sus, p. 622.

La nº 97. Pentru Tautuleştĭ, v. maĭ departe, cap. IX.

La nº 100. Pentru Tudosie Olănescul, v. vol. I-II, pp. 229-30, nº v; p. 449, nº III; p. 454.

La nº 104. Pentru vestitul caligraf, traducător şi dascăl de slavoneşte popa Florea, v. Iorga, *Manuscriptele mănăstiriĭ Cernica* (extras din *Biserica ortodoxă* pe 1902), p. 14, nº 88.

La nº 106. Iordachi Balasachi pare să fie o rudă a vestituluĭ Balasachi, boierul şi ajutătorul în stoarcerĭ al luı Radu-Vodă Leon din Ţara-Românească. După *Genealogia Cantacuzinilor*, acest duşman al familieĭ ar fi fost totuşĭ soţul Floricaĭ, o fată a luĭ Constantin Postelnicul, avînd cu dînsa şi doĭ fiĭ: Constantin şi Radu (p. 81). Tot din *Gen. Cant.* se află despre fraţiĭ de la Constantinopol aĭ luĭ Balasachi.

La nº 107. Actul e tipărit în întregime de Codrescu, în *Uricarul*, II, p. 273 şi urm.

La nº 111. «În zilele Nemţilor» se maĭ zicea în Oltenia şi: «pănă cănd aŭ luat Nemţiĭ Oltul» (inedit)

La nº 112. Pentru rostul vestituluĭ Evghenie Bulgaris la noĭ (el trecu apoĭ în Rusia), v *Ist. lit. rom.*, tabla şi *Conv. lit.* pe 1901: *Un Mitropolit de altă dată.*

La n° 116. Astfel de statisticĭ se maĭ daŭ în doc. 149/XII, 152/XII, 286/X ale Ac. Rom. Cf. Iorga, *Documente şi cercetărĭ asupra istorieĭ financiare şi economice a principatelor romîne*, I, Bucureşti 1902.

La n° 117. Titlul manuscriptuluĭ e: Κώδηξ ἐν ᾧ περιέχεται ὅλα τὰ συνέτια καὶ ἄλλα παλαιὰ πράμματα τῶν ἐν Βαλαχίᾳ κειμένων μουλκίων κ' ἄλλων ἀκαρετίων τῆς ἐκλαμπροτάτης δόμνης πάσης Οὐγγροβλαχίας, Ῥωξάνδρης Γίκα; 1798 (în interior se scrie: Ῥωξάνδρα Χαντζερῖ).

La n° 120. Iancu Văcărescu e al patrulea poet din această familie.

La n° 125. Beizadeà Iorgu era unul din fiiĭ luĭ Ioan Sandu Sturdza.

La p. 141, n° 78. La 5 Mart 7202 (1694), Hrizea şi cu frate-săŭ Apostolachi, fiiĭ luĭ Dumitraşco Clucer ot Murgeştĭ, şi Constantin fiul luĭ Tudosie Spătar Bărsescul, apar în calitate de ctitorĭ aĭ mănăstiriĭ Flămînda (Bibl. Ac. Rom., Condica Hurezuluĭ?).

La pp. 140-1. Pentru episcopul Ştefan de Rîmnic (15 Octombre 1726-20 August 1727), v. Stinghe, *Ist. besér. din Şchéĭ*, pp. 85, 87-8. — Patriarchul de Alexandria, căruia i se închinară Stăneştiĭ, e Chiril Luccari, de care se va maĭ vorbi în acest volum. Patriarchul Samuil de Alexandria stătu în ţară la începutul secoluluĭ al XVIII-lea. — Banul Stepan aduse steagul luĭ Petru-Vodă de la Poartă în 1559; fiul luĭ, Pîrvu, se însură cu o rudă a Domnuluĭ (Iorga, *Contribuţiĭ la ist. Munteniei*, p. 7). Pentru Căluĭ, v. Odobescu, în *An. Ac. Rom.*, seria I, x. — La 10 Februar 7208 (1700), «Stanca Coţofeanca» şi fiica eĭ Maria dăruiesc un Ţigan schituluĭ luĭ Teodosie Mitropolitul (Cartoanele Episcopuluĭ Ghenadie, la Ac. Rom., IV, 1; cf. maĭ sus, p. 630).

La p. 142. Pentru Iordachi Creţulescu, v. *Gen. Cant.*, p. 371 şi urm.: el ţinea pe Domniţa Safta a luĭ Constantin Brîncoveanu. Pentru Ramadanĭ, înrudiţĭ cu Cantacuziniĭ, *ibid.*, pp. 360, 374, 391. Văduva luĭ Dumitrachi se mărită cu Ioan

Nicolae Mavrocordat; fata luĭ Ramadan e mama Hrisoscoleilor de maĭ tărziŭ, trecuţĭ, în parte, în Rusia. Fiul luĭ Constantin e acela care-şĭ luă nevastă dintre Cantacuzinĭ (*Doc. Cant.*, pp. 251-2, n° XXVII).

La p. 147. E vorba de Ioan Bălăceanu, omorît apoĭ de Turcĭ, în cursul războiuluĭ următor. V. vol. III, pp. 59-60.

La n° 85. Grigore Vlastò e ginerele luĭ Şerban Cantacuzino, pe a căruĭ fată Bălaşa o luase în căsătorie încă de maĭ multă vreme. În Cartoanele Ghenadie, VII, 148, se află următorul act din 7253 (1744-5) relativ la moştenirea Balaşeĭ:

7253. Divanul Craioveĭ judecă pe «Şárban sin Dumitraşco Cernăian ot sud Doljiĭ», care «cerea de la casa Doamneĭ Balaşiĭ, ce aŭ ţinut-o dumnealuĭ răposatul Gligorie Vlasto, 170 de florinţĭ nemţeştĭ, arătându-ne şi un zapis al Doamneĭ Bălaşiĭ. . la anul 1731. . ., şi, fiind Mariia, fata Doamneĭ Balaşi, măritată de ceaia parte, la Moldova, s'au întrebat dumnialuĭ văru-săŭ Matei Cant[a]cuzino vt Postelnic pentru acast[ă] datorie, şi i-am arătat şi zapisul, şi dumnealuĭ aŭ răspunsu că zapisul iaste bun, şi pentru această datorie ştie că nu s'aŭ plătit» I se dă Stăneştiĭ din sud. Vâlcea «care aŭ fost a Doamneĭ Balaşiĭ». G. Grec Vel Ban, B. Vac Vel Logof, Şerban Ct. biv Vel Paharnic.

La n° 86. Socoteniĭ aŭ fost rude ale altuĭ episcop de Rîmnic, Grigore (vol. I-II, p. 458, n° XVIII).

La n° 88. Maĭ tărziu boieriĭ munteni din partidul naţional cerură pe acest Prăşcoveanu, atuncĭ, la 1774, un bătrîn dregător, ca Domn.

La p. 152. Pentru Romînĭ servind ca soldaţĭ în «ţara Brandiburguluĭ (către 1763), v. Bălcescu, *Ist. Rom. sub Mihaiŭ-Vodă Vitézul*, p 626, nota 2. «Lungiĭ» se căutaŭ, cum se ştie, pentru garda regeluĭ Frederic-Wilhelm I-iŭ al Prusieĭ. În *Glasnikul* din Seraievo, pe 1902 (p. 369 şi urm.) s'au tipărit studiĭ relative la Bosniacĭ ce aŭ fost luaţĭ pentru războaiele Saxonieĭ pe aceiaşĭ vreme. Bosniacĭ în armatele prusiană şi danesă; *Wissenschaftliche Mittheilungen aus Bosnien und der Herzegowina*, VIII (1902), p. 145 şi urm.

La p. 153. Maria Bălăceanu era văduva luĭ Constantin Aga. Cf. vol. III, pp. 27-8.

V. Documente muntene din Archiva domnuluĭ C Basarab Brâncoveanu.

La nº 1. Data trebuie schimbată, pentru că, în August 1447, Vlad Dracul nu maĭ era în viață (v. vol. III, p. XLVIII). Dintre boieriĭ aduşĭ ca marturĭ, întîlnim într'un act din 1439 (*Arch. ist.*, I¹, p. 85) pe Tudor, Nanul, Stoica, Radul Borcea, Stanciul Хонол, Ştefan Log., Dumitru, Seman (Semen), Badea. Autenticitatea actuluĭ nostru e decĭ în afară de orĭ-ce îndoială. În colecția d-luĭ M. Vlădescu, profesor universitar, se află alt document de la Vlad, cu literele scrise din nou, pe de-asupra.

La nº 2. Un act inedit din 1519 al luĭ Neagoe, în Const. Căpitanul, p. 49, nota 3. — Din actul din vol. nostru reiese această genealogie: Harvat Logofatul, ce se întîmpină încă de supt Radul cel Frumos (v. p. 298, nota 1), are de fată pe Neacşa, ce ține pe Dobrovoe; eĭ sînt proprietarĭ aĭ satuluı Brîncovenĭ la începutul secoluluĭ al XVI-lea (Harvat are însă şi o descendență masculină: la 1557 apare un Radu Vel Stolnic, cu frațĭ şi fiĭ, ce se coboria din Neagoe» şi din «Harvat Logofătul»; maĭ jos, pp. 289-90, nº 4). La 1518, Dobrovoe murise, dar Horvat (Harvat) trăia încă şi la 1520 (v. nº 3). Neacşa se pare că se mărită din noŭ cu Peia Portarul, cu care are o fată, Calea. Aceasta apare în nº 5, la 1570, supt numele de Calea de la Brîncovenĭ. Peia şi Calea se întîmpina şi în pomelnicul Mitropolieĭ din Tîrgovişte, între începătoriĭ neamuluĭ luĭ Mateĭ-Vodă Basarab (v. maĭ sus, p. 630, nota). Aicĭ figurează, între numele luĭ Peia şi al eĭ, un «Datco», de care actul nostru nu vorbeşte nimic şi care nu poate fi cel vechiu, de la începutul secoluluĭ, pe care iarăşĭ îl cuprinde pomelnicul (cf. Const. Căpitanul, p. 43 şi nota 1). Acest Datco (David) fu Mare-Armaş supt Radu Paisie (v. şi p. 290, nº 1), perind, probabil, supt urmaşul acestuia, Mircea Ciobanul, într'unul din marile măcelurĭ ale boierilor. Calea avu cu Datco doĭ fiĭ: Danciul şi Radu, cari pribegiră în Ardeal supt vre unul dintre Mirceştĭ: în Novembre 1582, Mihnea-Vodă trimetea pe Radu Comisul, tatăl favorituluĭ său, Ivaşco din Goleştĭ, pentru ca, asigurîndu-ĭ prin jurămînt, să aducă pe

ceĭ doĭ tinerĭ boierĭ din Brîncovenĭ. Solul de împăcare şi cu pribegiĭ sosiră încă în Decembre la Braşov, de unde-şĭ urmară drumul maĭ departe (cf. Bogdan, *Documente şi regeste,* p. 287 —însă la p. 306 pare să fie vorba de altă Cale, fiul acesteia, Stoican, nefiind pomenit printre boieriĭ din Brîncovenĭ —, Hurmuzaki, XI, p. 825). Atrag atenţia şi asupra adausuluĭ «şi Danciul», fără dregătorie, în lista marturilor unuĭ act domnesc din 24 April 1582; n° 9, p. 173. Dar încurcăturile aduse de numirea luĭ Petru Cercel în locul luĭ Mihnea şi întoarcerea peste puţin a acestuĭ din urmă aruncară în pribegie pe Danciul şi Radu, dintre cari cel maĭ mare ajunsese Postelnic, apoĭ Armaş, ca şi tatăl său, iar cellalt, zis şi Răducanu, rămăsese Postelnic. Eĭ se aşezară la Tălmaciu, unde, după obiceiul pribegilor noştri, îşĭ cumpăraseră pămînt. Căzînd însă în datoriĭ, iarăşĭ ca de obiceiŭ, pribegiĭ noştri, eĭ fură siliţĭ a-şĭ vinde, la 7 Mart 1588, aşezarea lor cunoscutuluĭ jude sasesc, Albert Huet din Sibiiu (Hurmuzaki, XI, p. 882, nota 1). Danciul e, fireşte, deosebit de acela care se află în fruntea Divanuluĭ luĭ Petru Cercel, dar şi el ajunse Mare-Vornic, în scurta Domnie a luĭ Ştefan Surdul. În 1595, el face parte din solia ce merge în Ardeal pentru a încheia tratatul de supunere şi umilinţă, prin care Mihaĭ-Vodă ajunge ispravnicul Craiuluĭ Sigismund Báthory: el moare acolo, şi e îngropat în noua biserică românească din Balgrad Cf. cu Tocilescu, *Doamna Stanca,* ed. a 2-a, p. 21, nota 33, regestul ce urmează:

Mihaĭ-Vodă face o danie Stancăĭ Doamneĭ pentru satul Pieruia. Era moştenirea luĭ Danciul Vornic şi soţieĭ, Stancăĭ. Moare Danciul «în Ţara Ungurească»: n'are pe nimenĭ lîngă el, şi nicĭ banĭ de îngropare. Se milostiveşte Doamna Stanca şi-l îngroapă «la biserică în Belgrad», cu cheltuiala eĭ. Stanca, Vorniceasa luĭ, îĭ dă pentru aceasta satul. Iar Doamna Stanca-l dăruieşte luĭ Oprea Postelnicul, «pentru drepte şi credincioase slujbe ce i-a slujit, şi în streine ţerĭ».

Boieriĭ: Dumitru Vornic, Tudosie Log, Stoica Post., — Spătar — Comis, Stroe Stol., Preda Postelnic.

30 Iunie 7105 (1597).

— Original şi traducere modernă, în Arch. Statuluĭ, *Schitul de un lemn,* XVIII, 1. Cf. *Ist. luĭ Mihaĭ Viteazul,* p. 66, nota 2.

Faptul că Danciul a fost îngropat la Bălgrad de Doamna Stanca a luĭ Mihaĭ Viteazul se explică prin aceia că, înnainte de lupta hotărîtoare cu Turciĭ, Mihaĭ îșĭ adăposti familia în Ardeal. V. Walter, în Papiu, I, p. 27: «uxore, liberis aliisque rebus carioribus in... Sabinowam [Sibiiŭ] ante hostis adventum dimissis».

Din n⁰ 12 se vede că datoria ce o aveau Danciul și Radu, — despre care nu ni se spune nimic — a fost plătită în parte de David Postelnicul, un fiu maĭ mare, credem, al luĭ Danciu, și că pentru aceasta, ca despăgubire, David a luat jumătate din satul de Scaun al Brîncovenilor (cf. și p. 305).

Danciul lăsă încă doĭ fiĭ, Barbul și Mateĭ (v. n[1] 14), care e viitorul Mateĭ-Vodă din Brîncovenĭ, ce și-a zis, după socotelĭ genealogice maĭ mult saŭ maĭ puțin încurcate, Mateĭ Basarab (cf. și Tocilescu, în *An. Ac. Rom.*, VIII, p. 206). La eĭ trebuie să se adaoge, ca pogorîtoare din acelașĭ Danciul, o fată, cea de-a doua Calea, în privința căreia lămurește întăiu actul ce urmează în regest (*Schitul de un lemn*, XVIII, n⁰ 2):

28 Decembre 7112 1603) Radu-Voda [Șerban]. Catre Calea din Brîncovenĭ și fiiĭ ce va fi sa aĭba, pentru satul Piruca (jud Mehedinți, moștenit de la tatăl eĭ, Danciul biv Vel Vornic Acesta moare sărac «in țară straină» Doamna Stanca «s'a întîmplat acolo». Cheltuiește la îngropare 8.000 de aspri Calea, în urma reclamațieĭ ce face, căpată satul zalog. Îl ține așa până la întorsul Doamneĭ. Apoĭ aceasta cere baniĭ. Calea-ĭ trimite «de olac». O afla «moartă de ciuma». Cheltuiește Balea Spătarul la moartea Stancăĭ. Astfel, Calea a răscumparat satul. Eraŭ de față. Efrem episcopul de Rîmnic, «Vistiiar Radu ot Cepturoe», «Panaiot de la Ocnoh», «Borcioiul», «Ianaș Comis», «Pop[a] Stan clisiiar», și «tot soborul din Sfînta Episcopie», și «mulțĭ orașanĭ oamenĭ buni». Și «înnaintea maiciĭ Doamneĭ Stanchi, *anume Marie călugărița* [1], și înnaintea Doamneĭ Floricăĭ» Preda Ban, Radu biv Vel Clucer, Cernica Mare-Vornic, Stoica Mare-Logofat, Florea feciorul Raduluĭ Mare-Clucer, Leca Mare-Spătar, Raț Giurgiu Mare-Comis, Nica Mare-Vistier, Leca Mare-Postelnic. — Original slavon și traducere modernă.

Apoĭ, la 15 Ianuar 7118 (1610), vedem pe Calea dezbătînd

[1] În românește.

înnaintea luĭ Radu-Vodă Șerban un alt proces, privitor acesta la satul Brîncovenĭ chiar. Din acest act se lămurește și amestecul luĭ Calotă Banul[1] într'o afacere care s'ar părea că trebuie să-ĭ fie străină: contestațiile de stăpînire dintre copiiĭ luĭ Danciul din Brîncovenĭ, ce nu maĭ trăia la 1598, și răzășiĭ satuluĭ lor de baștină. El, Calotă, luase pe văduva luĭ Danciul, Stanca. Dar ținuse întăia oară pe altă văduvă, a luĭ Borcea Logofătul, cu al căruia fiŭ, Avram, se judecă jupănița Calea pentru moștenirea luĭ Calotă. Iată un regest al actuluĭ, maĭ complect decît acel de la p. 295, nota 1.

Radu-Vodă, Caleĭ, fata luĭ jupîn Danciul Vornicul din Brîncovenĭ, pentru procesul eĭ cu Avram Postelnicul, fiul luĭ Borcea Logofătul. Acesta spune «că, pe vremea care a fost ținut jupînul Calotă Banul pe mumă-sa soție, — i s'a întîmplat moarte, așa dar, la urmă, jup. Calotă Banul a luat pe jupăneasa Calea .., dar n'a trecut multă vreme și s'a întîmplat moarte și luĭ jupînul Calotă Banul». I se iea eĭ averea de rudele eĭ. Și Avram cercetează sculele mameĭ luĭ: îĭ lipsesc optzecĭ de galbenĭ la o salbă. Se daŭ la urmă șeĭzecĭ.

Radu Clucerul Buzescul, Cernica Vornicul, Lupul Vel Logofăt, Nica Vistier, Mrăzea Spatar, Bărcan Stolnic, Gligorie Comis, Stanciul Paharnic, Leca Postelnic. Scrie Neagoe.

Slavon. Pergament. Traducere din 1860. — Arch. Statuluĭ, *Brîncovenĭ*, IX, 8.

Aicĭ se mîntuie lămuririle ce am cu privire la Calea. Frațiĭ eĭ maĭ micĭ apar în revendicărĭ de moșiĭ alăturea cu cel mare, David, care avea de soție pe Maria (v. maĭ departe, p. 292 și urm.).

Din n° 20, pp. 177-8 și n° 23, pp. 179-80, se vede că David Postelnicul a avut pe alt Mateĭ din Brîncovenĭ, pe un al doilea fiŭ, bine cunoscut, Preda, tatăl luĭ Papa și bunul luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu, și pe o fată Stana, care se mărită după un Fotie fost Mare-Postelnic supt Radu Mihnea. În adevăr, găsim pe Fote ca Postelnic între 10 Maiŭ 1611 (înnainte de întoarcerea ofensivă a luĭ Radu Șerban) (Cart. Ghenadie, VI, 9) și între 16 April 1613 *(ibid.*, III, 11), cînd locul luĭ e luat

[1] V., pentru el, și *Arch. ist.*, I, p. 123.

de Brănad (Bernard Borisi, numit încă din 1612; vol. IV, pp. CVI-VII). Ambiĭ soțĭ și o fată, întăia soție a luĭ Stroe Leurdeanu, în 1631; vol. IV, p. CLXIII, nota 2. Cf. Const. Căpitanul, p. 133, nota 1 (= Bibl. Ac. Rom., doc. 102/XL).

Maĭ jos se maĭ înfățișează acte ce privesc pe Mateĭ I din Brîncovenĭ, pe timpul cînd se ridica printre boieriĭ ceĭ micĭ. El se maĭ află fără nicĭ o boierie, ca martur în documentul resumat maĭ jos (Bibl. Ac. Rom., Cartoanele Episcopuluĭ Ghenadie, II, 3):

7114 (1605-6). Dragomir vinde ocină la Hotăranĭ Marturĭ: «părintele ep[i]scopul Efrem de în Rămnic și egumenul de Bistriț[a] și Postealnicul Mihil de Văleanĭ și popa Dragul și Stanciul, iară de Văleanĭ, și Log[o]-fătul Drăgoiŭ cu frații-ș, anume Vladislav și Lumot[ă], și Balul de Fălcoiĭ, și Peh. Nicola de Roșian[iĭ], și Mafteiŭ de Brăncoveanĭ». Pecete mică, ruptă.

La n[le] 5-6, pp. 171-2. Divanurile luĭ Alexandru Mircea nu prea eraŭ statornice la această vreme. Înnainte cu cîteva lunĭ, la 1-iŭ Maiŭ 1570, într'o confirmare pentru Vlaicul Clucerul ot Runčanĭ, se dă acest Divan: Neagoe Vel Vornic, Ioan Vel Logofăt, Bratul Vel Vistier, Stan Spatar, Mitrea Comis, Badea Stolnic, Gonțea Păh., Stoichiță Postelnic (scrie Vladul) (colecția d-luĭ Gr. P. Olănescu). Încă în Septembre aflăm tot acest Sfat, dar și de aiurea se vede că el nu maĭ funcționà în Novembre (Hurmuzaki, XI, p. 891). La 7 Iunie 7079 (1571), întărire pentru Poenĭ, e tot noul Divan (aceiașĭ colecție: scrie «Colo»). În Iunie 7082 încă (1574), nu e altă schimbare decît înlocuirea luĭ Ivașco prin Neagoe (*ibid.*: scrie Șerban). V. și Hurmuzaki, XI, p. 893.

La n° 10, p. 173. Într'o întărire, din același an, a aceluiașĭ Domn, pentru Stana luĭ Drăgușin Banul, Divanul apare, în Novembre, schimbat: Paraschiva e Vistier, Mihalachi Stolnic, Radul Comis, Iani Postelnic, iar Păharnic Gherghe (Colecția Gr. P. Olănescu: scrie Ștefan). Cf. și Hurmuzaki, XI, p. 900. Se vede decĭ că și pe atuncĭ remanierile ministeriale obișnuiaŭ a se face «la toamnă».

La n° 12. Pentru Badea din Grădiște, v. *Doc. Bistriței,*

I, pp. 3-4, nº VI, şi Hurmuzaki, XI, la data de 6 Decembre 1599; maĭ tărziŭ el fu Păharnic şi Căpitan de Făgăraş. Pantazi Logofătul e acel ce a întovărăşit, în Februar 1600, pe Trimesul împărătesc Carlo Magno, ce se întorcea la Curte; şi Mihaĭ-Vodă-ĭ scria numele tot: «Pandazi» *(Doc. relative la Petru Şchiopul şi Mihaĭ Viteazul,* p. 45).

La nº 13. În Arch. Statuluĭ (copie în colecţia d-luĭ Gr. P. Olănescu), se află un act din 29 Decembre 7099 (1590), prin care aceleiaşĭ «episcopiĭ a Nouluĭ Severin» i se întăresc, episcop fiind Efrem, Voinigeştiĭ, cu siliştea satuluĭ şi Rumîniĭ», ce fusese de baştină aĭ jupăneseĭ Soriĭ, soţia luĭ Udrişte Postelnicul, de Drăgoieştĭ, şi al luĭ Radu Postelnic, Socol Comis şi Stanciul Logofăt, de Zătrenĭ; e vorba şi de Vlădaia, soţia luĭ Fîrtat Vornicul. La 7 Mart 7100 (1591), Ieremia, patriarch de Constantinopol, jură pe hotarniciĭ, doĭsprezece la număr, aleşĭ «înnaintea Domnuluĭ Ştefan-Vodă», pentru a delimita moşiile Oltenĭ şi Bujorenĭ, cumpărate de «răposatul Vlădica Mihail» şi lăsate episcopieĭ Sf. Nicolae. La urmă scrie patriarchul: ἐν μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδος ἔτης. Cf., pentru petrecerea luĭ Ieremia la noĭ, «Doroteĭ de Monembasia», Βιβλίον ἱστορικόν, la sfîrşit. Cf. şi maĭ sus, p. 433 şi nota 1. Un alt act de la Ieremia, în Bibl. Ac. Rom., 31/I (Maiŭ 1581). La 20 April 7105 (1597), din «Străjeştĭ», supt episcopul Teofil, Mihaĭ-Vodă întăreşte aceleiaşĭ episcopiĭ Cornetul în Voinigeştĭ, închinat de «boieriĭ din Drăgoieştĭ» (Arch. Statuluĭ, copie în colecţia Gr. P. Olănescu). Boieriĭ sînt aceiaşĭ ca şi la nl nostru 14, saŭ la nl 10 de pe p. 291.

La nle 20, 23. Dumitru Vornicul servi pe Mihaĭ Viteazul şi, trădîndu-şĭ stăpînul, fu omorît. V. *Scurtă ist. a luĭ Mihaĭ Viteazul,* pp. 49-50.

La nº 31. Despre acest Udrea şi soţia luĭ a maĭ fost vorba şi maĭ sus, p. 627. Aslan Vornicul era nepotul luĭ Petru Şchiopul: din căsătoria luĭ cu Maria Cerchesa, ţiitoarea de odinioară a acestuĭ Voevod (v. Hurmuzaki, XI: tabla), se născu Petre Clucerul, care iea pe Ileana, apoĭ soţia luĭ

Pană Postelnic din Părdeştĭ (v. n[le] 29, 30). Cf. maĭ jos, p. 439 şi nota 1. Într'o ultimă călătorie la Veneţia, am izbutit a găsi testamentul vereĭ luĭ Aslan, Maria, fata luĭ Petru-Vodă:

In nomine Dei aeterni, amen, anno ab jncarnatione Domini nostri Ihesu Christi millesimo sexcentesimo nono, indictione septima, die vero decimo nono maij, D[ti] *(sic)*. Volendo disponer del mio, jo, Maria, fiola della bona memoria dell'Illustrissimo signor Pietro Vaivoda di Moldavia et consorte in secondo matrimonio del Clarissimo signor Polo Minio, del Clarissimo signor Sipion, mentre che mi attrovo sana, per gratia del signor Iddio, della mente, senso, intelletto et corpo, dovendomi partir con detto mio consorte per il viaggio della Zeffalonia, dove egli è destinato consegliero, però a tal effetto hò fatto chiamar et venir a me Federico Figolini, notario veneto, in casa dell' habitatione del magnifico signor Constantin di Medici, mio zenero, in contrà di Santo Antonino, dove hora mi attrovo, et quello hò pregato scriva questo mio testamento et che, occorrendo la morte mia, lo publichi, compischi et colzzi, con le clausule consuete all'uso de questa città. Primo, raccomando l'anema mia a Iddio, alla gloriosissima Vergene Maria et a tutta la Corte del Cielo, el corpo mio voglio, se mancarò in questa città, sij sepulto nella chiesa di Maffio di Murano, nell'arca della q Marietta Perotta, mia ameda, con quella manco spesa che parerà alli mei commissarij, et mancar de fuori (?) in quel modo et come vorrà mio marito. Et voglio che sino dati ducati cinque alle dette madre de San Maffio, che dicano del ben per l'anima mia. Lasso a Pavona, mia figliola, un letto fornito, con la sua cechiera (?) d'oro, una de quelle che dormo dentro, et a Saffira, mia fiola, lasso una delle mie vesture, una delle mie carpette, quelle che parerà a lor, et il mio cento de ambrachar semplice, senza oro, et tutti li mei baccari. A mie [figliuol]e Rosana et Isabella lasso tre camese per una et sie pareche et uno paro de lenzuoli per una. A Madonna Sultana lasso la mia pelizza et due delle mie camese. A Madonna Anzola, madre de Piero, lasso ducati tre. Alla mia muta de casa lasso ducati 30 per una volta et ducati dieci all' anno sino la viverà, et il suo letto, che la dorme. A Lugretia, che il hora mi serve, lasso ducati cinque al suo maritar Il resto veramente delle mia dote, dimessoia et de tutto il mio, et ciò che mi aspetta et potesse aspettar per cadaun modo et via, sì al presente, come nell' avenir, lasso et voglio che sij del lodato, et la metà miei fioli carissimi, quali instituisco heredi et residuarij universali del tutto, egualmente, frà di loro; et, morendo uno, vadi nell' altri, et, mancando tutti dui senza fioli, in tal caso voglio che 'l tutto sij delle sudette quattro mie figliole nominate di sopra. Commessarii et essecutori di questo mio testamento et ultima voluntà lasso et voglio che siino il Cl. signor Sipion Minio,

mio suocero, et il sudetto signor Constantin di Medici, mio genero; quali prego che mandino ad esecutione la mia voluntà et habbino carico d'investir il mio cautione *(sic)* della mia eredità; et in particular voglio che sij investito il danaro che ho da scoder dalla Maiestà dell' Imperatore, et da altri, subito che il danaro predetto serà stato scorso. Iterum lasso alli sudetti mei commissarii una coppa d'arzento per uno, de valuta de ducati quindeci l'una. Et, interogata dal medesimo de tutti li luochi pij, et in particolar della Casa de poveri vergognosi et rescatto de schiavi, resposi. lasso ducati cinque per uno alli luochi pij infranominati · cioè, monache greche, rescatto de schiavi et Casa de poveri vergognosi. Et lasso al notario ducati vinti, in segno d'amor. Preterea, etc. *(sic)*.

† Io Marco-Antonio di Avanzio, di m. Giulio di Avanzio, Et-r *(sic)*, olim al insegnia dil San-Bartolomio, a San-Fantolino, fui testimonio giurato et pregato, et fazio fede del legato delli ducati venti lasciati al sudetto nodaro.

† Io Zanantonio de Gieronimo Giavan, spizier hala insegnia del Dose, ha San-Zuane Bragola, fui testimonio giurato et pregato, et fazio fede del legato deli ducati vinti, lasati hal sudeto nodaro.

Immediate sottoscritto il sudetto testamento, nanti che partisse il sudetto nodaro, hò pregato esso nodaro che lui scrivi la presente nota. per la quale dico che, se io facessi altro testamento fuori di questa città, et che non vi fussero queste parole dentro, cioè Aiatrias *(sic)*, voglio che sij de niun valore, come se fatto non fusse. Con che il sudetto mio testamento sij essequito in tutto aspeto, et sortir debbia il suo debito effetto. Si questi, etc. *(sic)*.

† Io Marco-Antonio sopradetto fui testimonio, ut supra, giurato et pregato.

† Io Zanantonio sopradito fui testimonio, ut supra, giurato et pregato.

[Pe V°] 1609, die 19 Maij, testamentum dominę s. Marię, uxoris domini s. Pauli Mimo, Clarissimi s Scipionis, de quo requisitus fui ego, Federicus Figulinus, notarius.

Bas. Max. CD.

(Veneția, *Arch. di Stato, Testamenti.)*

La n° 32. Cu privire la Radu Vistierul Fărcășanul, observ că, la 23 Septembre 7128 (1619), un «Drag[o]mir fečorul Armașuluĭ Pătru ot Fărcășanĭ» dă un zapis pentru o Țigancă «jupăneseĭ Evdochieĭ Vistiereasa» (văduva luĭ Stoica). El pomenește și pe frate-său Drăghicĭ (Cartoanele Ghenadie, VII, 17). Radu era pribeag în Ardeal, cu Constantin Șerban, la 1659 (vol. IV, p. 57, n° LIII). V. și n[1] 39. El e acela care prinsese și pe Hrizea-Vodă (cronicile muntene). Pentru satul

Brătășanĭ, el e dat de Mateĭ-Vodă, la 30 April 7141 (1633; Tîrgoviște), către mănăstirea Brîncovenĭ, înnălțată de «moșul și tatăl săŭ»; — în act se vorbește și de Ghinea Slugerul (din actul nostru), care e în hotar. Divanul nu samănă însă cu acela de pe p. 442, n° 15 (3 Iulie 1633), nicĭ cu acela, maĭ tîrziŭ, din *Doc. Cantacuzinilor*, pp. 7-8, n° x. El e alcătuit din Vasilie Vel Ban, Hriza Vel Vornic, Gligorie Vel Logofăt, Radu Vel Vistier, Preda Vel Spătar, Dragomir Vel Clucer, Socol Vel Stolnic, Radul Vel Comis, Vucina Vel Păharnic, Constantin Vel Postelnic. Scrie Soare (pergament slavon, în col. d-luĭ Gr. P. Olănescu). La începutul Domnieĭ luĭ Mateĭ-Vodă, Domnul nu era încunjurat statornic de aceiașĭ oamenĭ. La 28 April 7142 (1634; Bucureștĭ), cînd face o danie mănăstiriĭ Cislăŭ, boieriĭ sînt ca aceĭ din Decembre (*Doc. Cant., l. c.)*, numaĭ cît Tudosie e Vel Logofăt și Gligorie, Marele-Logofăt de peste puțin timp, Vel Vistier, în locul luĭ Dumitru, care dispare (pergament slavon, scris de Lepădat Logofăt; col. d-luĭ Gr. P. Olănescu). Între Divanul din 21 August 7151 (pp. 181-2, n° 28) și cel din 27 Maiŭ 7150 (1642; Tîrgoviște: scutire a satuluĭ Șopărliga de rumînie față de Elina, fiica luĭ Pătrașco-Vodă, nepoata luĭ Mihaĭ-Viteazul, care Domn și cumpărase satul), nu e nicĭ o deosebire, afară de faptul că se adăugă și «Socol ot Cornățeanĭ Vel Cliuč.», și că se daŭ nume de familie la ceĭ maĭ mulțĭ boierĭ: Dumitru Dudescul Vornic, Stroe Fiera Vel Vistier, Dumitrașco Filipescul Vel Stolnic, Radul Mihalča Vel Comis, Marco Dannoviciŭ Vel Păharnic (col. d-luĭ Gr. P. Olănescu).

La n° 37. Preda Brîncoveanu, al căruĭ fiŭ fusese ucis de Seimenĭ, era să cadă și el în curînd prin omor, jertfă a luĭ Mihnea al III-lea. Cf. și n[1] 40; Const. Căpitanul, p. 113 (=*Magazin*, IV, p. 349).

La n° 39. Danciul Părăianul fugise în Ardeal pe vremea tiranieĭ Seimenilor (vol. IV, p. 35), împreună și cu Preda Brîncoveanu. El fu omorît de Mihnea-Vodă, ca și Radu Fărcășanu (*Magazin*, IV, p. 351).

La nº 40. Domnul e Mihnea al III-lea. Peste cîteva săptămînĭ, în August, el făcea să se ucidă Preda.

La nº 41. E o confusie: Datco din Brîncovenĭ a fost Armaş, iar Calotă soţul văduveĭ luĭ, *Ban*. V. nº 14. Cf. nº 42, unde se vorbeşte, cum trebuie, de Datco.

La nº 45. Viitorul Constantin-Vodă Brîncoveanul era la începutul carierei luĭ. În 1679, el ajunge Agă (v. nº 54, pp. 304-6). Cf. pp. 444-6, nº 20: pentru el şi fratele săŭ Barbu, pentru Păuna văduva luĭ Preda Vornicul Brîncoveanu, cel omorît de Mihnea, şi pentru o străbună *de pe mamă* a acestuia, jupăneasa Marga (Marga era din Caracăl şi avu un fiŭ, Mateĭ; Hurmuzaki, XI, p. x). La nº 48, din 1680, îl vedem Postelnic, la nº 49, din 1684, Spătar. Din Logofeţie, el trecu apoĭ în Scaun.

La nº 47. Pentru Istrati, fiul acestuĭ Urdăreanu, v. vol. IV, p. 85, nota 1; cf. aicĭ, maĭ jos, nº 73. În biserica Mihaĭ-Vodă din Bucureştĭ se află mormîntul luĭ «Preda Urdăreanu care aŭ fost Slugeru-Mare» (mort la 3 Februar 7180): piatra e pusă de acest Barbu Vel Păharnic, supt Şerban-Vodă Cantacuzino (comunicare a d-luĭ Iuliu Tuducescu). Între iscăliturĭ, la Constantin Filipescu, trebuie cetit «vt. Postelnic.» Cf. Cronica luĭ Const. Căpitanul Filipescu, p. XIV.

La nº 53. Un Constantin Strîmbeanu fu secretariul luĭ Constantin Brîncoveanu (*Ist. lit. rom.*, I, p. 39, nota 2). V. asupra luĭ o sumă de acte în capit. *Documente Ştirbeĭ*.

La nº 57. Pe timpul cît Turciĭ stăteau în Cameniţa, cetatea era hrănită de Domniĭ noştri. La data mărturieĭ din 1719, Iordachi Cantacuzino, fiul luĭ Şerban-Vodă, nu era încă Ban al Olteniei: numirea se făcu abia la 22 Februar din acest an (Jacubenz, p. 185 şi urm.).

La nº 65. Doamna Marica a luĭ Constantin Brîncoveanu se întorsese în ţară supt Ioan-Vodă Mavrocordat. V. *Ist. lit. rom.*, tabla.

La nº 68. Toma Creţulescu era fiul luĭ Iordachi, nepotul de fată al luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu şi văr prin soţia sa, o Rusetească, cu Constantin-Vodă Mavrocordat *(Gen. Cant.,* p. 376).

La nº 72. Într'o danie de Ţiganĭ către Cotrocenĭ (22 Iunie 7240 = 1732; Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ,* XXXIV, 33), iscălesc: «Ianache Vel Căm., Zmaragda Vel Căm., Păuna Vorniceasa Grecenca». V. şi nº 73.

La nº 75. Manolachi Brîncoveanu era fiul luĭ Constantin şi fratele luĭ Nicolae.

La nº 76. Pentru Doamna Ruxanda Hangerlì, v. maĭ sus, p. 636.

La nº 80. Pentru Iordachi Cantacuzino, v. *Despre Cantacuzinĭ,* pp CLVII-VIII.

La nº 82. Grigore Brîncoveanu era fiul luĭ Manolachi. V. *Ist. lit. rom,* II, p. 40 şi nota 5.

La nº 88. Citeşte: Grigorie, nu «Gheorghie».

La nº 91. Caimacanul «Depalta» e, cum se vede din pecete, «Tipaldo», acel ce a fost învinuit de otrăvirea în 1821 a luĭ Alexandru-Vodă Suţu. V. Hurmuzaki, X, la tablă, supt numele de «Tibaldo».

VI. Documente relative maĭ ales la Botoşanĭ şi împrejurimĭ, din colecţia d-luĭ Al. Callimachi.

La nº 3. Documentul e interesant pentru că dă ştirĭ asupra familieĭ luĭ Boldur Vornicul, ce se opreşte la fata acestuia şi a Muşeĭ: Marica. Data i se poate fixà fără greutate. Trebuie să fie 5 Iulie 1519; boieriĭ sînt tocmaĭ aceia dela p. 387, nº 5. Deci în locurile punctate trebuie cetit: Grincovicĭ şi Căţelean Comis.

La nº 4. Din mărturia fiuluĭ Bogdan se vede că actul nu

poate fi decît dela Ștefan-cel-Mare, și mențiunea pîrcălabuluĭ de Soroca supt acest Domn nu e lipsită de însemnătate: ca adese orĭ în traducerile din sec. al XVIII-lea, numele boierilor nu se daŭ.

La nº 5. Cf. actul de pe p. 388, nº 7.

La nº 6. Se știe că Arbure a fost tăiat supt Ștefăniță, împreună cu fiiĭ săĭ. O cumpărătură a luĭ se dă la cap. XIII.

La nº 7. Numele celuì de-al doilea pîrcălab de Hotin trebuie să fie Moghilă. V. *Uricariul,* XVIII, p. 122.

La nº 8. Acest d'intăiŭ Donicĭ: fiul luĭ Done, nu se află pîrcălab în actele din acest timp pănă la 30 April 1593, supt Aron; apoĭ el reapare, tot la Roman, dar cu alt coleg, la 1596, 1597. «Nicula» de maĭ tărziŭ e altul. V. *Uricariul,* XVIII, p. 230, pp. 487-8.

La nº 9. După ҂зр scriitorul a uitat să adauge și zecile, precum n'a pus luna și ziua. La 1592 nu domnià Ieremia, și nu exista o episcopie de Hușĭ. Afară de lipsa luĭ Chirița (Paleologul) și presența în plus a luĭ Brănovschi și Ursu, afară de ocuparea loculuĭ de Păharnic de către Cărăiman și nu de [Apostol] Catargiul, Divanul e întru toate asemenea aceluia pe care-l dă un act din 1607 al luĭ Simion, fratele și succesorul luĭ Ieremia-Vodă (*Uricariul,* XVIII, pp. 254-7). Decĭ actul nostru e din cel din urmă timp al Domnieĭ acestuia. Locul punctat între boierĭ e de întregit: Crîstea.

La nº 10. Mănăstirea Doamneĭ se chema de un timp Păpăuțiĭ lîngă Botoșanĭ. Orașul era maĭ de mult al Doamneĭ, înnainte ca mănăstirea clădită în 1496 de Ștefan-cel-Mare să-șĭ fi schimbat vechiul nume (Papadopol-Calimah, în *An. Ac. Rom.,* VIII, p. 125: inscripția ctitoruluĭ).

Pănă în vremea luĭ Petru Rareș, Botoșaniĭ, saŭ, în graiu vechiŭ, și în graiul popular de astăzĭ chiar, Botășeniĭ[1], mic

[1] Un Lupan Botăș e pomenit la începutul secoluluĭ al XVII-lea (*Uricariul,* XVIII, p. 409).

tîrguşor, aşezat la o parte de marile drumurĭ de negoţ ce străbăteaŭ Moldova, legînd Polonia cu Orientul, nu e pomenit decît atuncĭ cînd urgia Tatarilor îl arde: maĭ tărziŭ focul mistuitor pentru casele-ĭ de lemn şi săracele-ĭ bordeie fu adus şi de veciniĭ creştinĭ dela Răsărit, Polonii, în luptele lor cu Bogdan Orbul la începutul veaculuĭ al XVII-lea [1]. Clădirea bisericiĭ Sf. Neculaĭ în marginea tîrguluĭ de Ştefan-cel-Mare, *înnainte* de războiul cu Poloniĭ, a fost cel maĭ mare eveniment — jafurile eraŭ ceva obişnuit, zilnic, pentru «Botăşeniĭ» din al XV-lea veac.

O biserică domnească presupunea totdeauna lîngă dînsa şi un adăpost pentru Domnul, veşnic la războiŭ saŭ pe drum, care venia să se închine în ctitoria sa. În umbra zidurilor, foarte înnalte pentru acel timp, ale bisericiĭ, se tupilaŭ case de piatră, care în modestia lor trainică întreceaŭ totuşĭ cu mult casele şi boltele negustorilor şi tîrgoveţilor. Aşa trebuie să fi făcut Ştefan şi în acest unghiŭ de ţară al Botoşanilor, fără ca totuşĭ Curţile de aicĭ să se poată asămăna măcar cu acele, nu tocmaĭ depărtate, din valea Bahluiuluĭ, la Hîrlău, unde maĭ dese orĭ se ţinea Scaun: judecăţĭ, tabere şi ospeţe.

Petru Rareş însă, pe un timp cînd ţara-şĭ căuta o nouă capitală, maĭ aproape de locurile de unde venia acuma puterea, îndrăgi tîrgul Botoşanilor, de şi el n'avea nicĭ apă, nicĭ munte în preajma-ĭ, nicĭ drumul cel mare al bogăţiilor lumiĭ. O scrisoare a luĭ către locuitoriĭ Bistriţeĭ din Ardeal e datată din «oppidum Botusan» la 23 Iunie 1528, puţin timp după ce el luase puterea; în anul următor îl găsim iarăşĭ, în vară, în conacul de supt biserica mareluĭ săŭ părinte; apoĭ în 1530, în toiul ierneĭ, — înnainte de lupte saŭ după dînsele. În postul anuluĭ 1531, el se găteşte de Paştĭ aice, şi cu cîteva săptămînĭ înnainte de moartea luĭ, în Iulie 1546, îl aflăm iarăşĭ la Botoşanĭ [2].

Soţia a doua a luĭ Petru Rareş era fata Despotuluĭ Ioan,

[1] Menţiunile din cronicĭ sînt culese în Papadopol-Calimah, pp 97-8, 167-e uşor a le raportà astăzĭ la originalele slavone tipărite de d. I. Bogdan. *Doc. Bistr.*, I, pp. XVII, XXIII, XXVII, XXIX, XLIII.

un nenorocit pretendent dintr'un mare neam, ruda aceleĭ Doamne Despina, care făcuse din bărbatul eĭ întemeietorul de veşnică amintire al mănăstiriĭ de «Curte» din Argeş. Vrînd să-ĭ lase, după moartea luĭ, toate înlesnirile vrednice de numele eĭ şi de numele luĭ, Petru-Vodă-ĭ încredinţă, după cît se pare, Botoşaniĭ, ca să-şĭ culeagă de aicĭ veniturile pentru traiul de văduvă. Baniĭ adunaţĭ de la puţiniĭ negustorĭ străinĭ şi localnicĭ — totuşĭ de pe acest timp trebuie să fie aşezarea bîlciuluĭ, iarmarocului de graniţă faţă de Polonĭ la Botoşanĭ [1] — îĭ întrecură cheltuielile cu mult. Din prisos, ea înnălţă, ca soţie a «răposatuluĭ» Petru-Vodă, biserica Sfîntuluĭ Gheorghe, pe numele strămoşuluĭ eĭ, luptătorul cu Turciĭ [2]. Maĭ pe urmă ea puse din noŭ meşteriĭ la lucru ca să dea biserica «Ospenieĭ», Adormiriĭ Precisteĭ, sfîrşită la 15 August 1552 [3]. Tocmaĭ după două săptămînĭ de la ziua cînd soborul de preoţĭ şi călugărĭ sfinţia noua Biserică a Doamneĭ, mînĭ pripite de ucigaş puneaŭ în pămînt, fără nicĭ un sobor de îngropare, trupul tînăruluĭ Voevod Ştefan, în zilele căruia hărăzia Domnuluĭ bătrîna Elena lăcaşurile de închinare din tîrgul săŭ al Botoşanilor [4]. Peste puţin domni în Moldova, după nenorociţiĭ fiĭ aĭ Eleneĭ, unul: un lepădat de lege, cellalt: un desfrînat, ce peri de mîna celor din jurul luĭ, un ginere, nu tocmaĭ dorit, nicĭ iubit, cruntul Alexandru Lăpuşneanu, soţul Domniţeĭ Ruxanda. Alexandru veni şi el în Botoşanĭ, la 1552 şi 1557.

La cea din urmă dată, Elena nu maĭ era în viaţă, dar ea nu fu înmormîntată în vre una din bisericile-ĭ botoşănene:

[1] *Arch. ist.*, I, p. 172

[2] Inscripţia la Papadopol-Calimah, p. 129. Data de Octombre 7049 (1540) trebuie să fie însă răŭ cetită saŭ răŭ săpată Pe acea vreme Petru-Vodă trăia ca prisonier de Stat în Ardeal, lîngă Elena şi copiiĭ săĭ, şi nu era «răposatul» Petru.

[3] *Ibid.*, p. 134.

[4] Data morţiĭ luĭ e de 1-iŭ Septembre în epitaf şi tot de 1-iŭ Septembre va fi fost în originalul povestiriĭ luĭ Eftimie. Apoĭ, în copie, s'a scris λ=30 pentru α=1, Bogdan, *Cron. mold.*, pp 168, 282 şi *Doc. Bistr.*, I, pp XLIX-L. Cf. Ureche, pp 208-10.

Lăpuşneanu începu, precum şi era de aşteptat, strîngîndu-şĭ de gît soacra. care ridicase Domn pe Ioan-Vodă Joldea [1]; i se făcu apoĭ loc în pămînt, după obiceiul timpuluĭ, în gropniţa care cuprinde oasele luĭ Petru-Vodă, la Pobrata [2].

În aceiaşĭ epocă, o însemnată luptă se dădu în preajma Botoşanilor, la Verbia, pe Jijia: aceia în care veneticul Ioan-Vodă Despotul învinse pe Lăpuşneanu [3]. Sigismund Báthory, pîndind Ardealul în 1601, se oploşi cîtva timp în Botoşanĭ, a căreĭ stăpînă era acum Doamna Elisabeta, care ştia maĭ bine decît soţul eĭ, blajinul Ieremia-Vodă, să urmărească şi să păstreze puterea [4]. In veacul următor găsim pe Vasile Lupu, care străbătea ţara în fiecare an de cîteva orĭ, şi în această «civitas» a stăpîniriĭ sale [5].

În aceasta se resumă istoria politică a Botoşanilor. Cît priveşte viaţa orăşănească, decăderea Suceveĭ şi a Hîrlăuluĭ, strămutarea capitaleĭ în Iaşĭ, îndreptarea negoţuluĭ moldovenesc pe drumul Galaţuluĭ, toate acestea contribuiră la creşterea putinţelor de cîştig, deci şi la adunarea în acest centru comercial a uneĭ maĭ numeroase populaţiĭ. Mulţĭ dintre aceştĭ negustorĭ eraŭ oamenĭ de ţară, cîţĭva fură, de la o vreme încoace, Grecĭ; dar ceĭ maĭ bogaţĭ dintre Botoşăneniĭ vechĭ eraŭ Armeniĭ, sosiţĭ, odată cu norocul, din oraşele aşezate maĭ spre miazănoapte, unde eĭ «descălecase» întâiŭ din Galiţia. Numaĭ de prin a doua jumătate a secoluluĭ al XVIII-lea prinseră a «descăleca», din acelaşĭ izvor şi pe aceiaşĭ cale, aceia cari astăzĭ aŭ majoritatea locuitorilor şi supremaţia economică în Botoşanĭ: Evreiĭ, veniţĭ să pecetluiască prin biruinţa lor vădită ruina şi decăderea noastră.

Din al XVII-lea şi al XVIII-lea veac s'aŭ tipărit până acum

[1] Cronica moldo-polonă, în Bogdan, *Cron. mold.*, p. 182, *Cronice inedite*, pp. 131-2. Cf. *Arch. ist.*, I, p 126, nota *.

[2] Cf. cartea Mitropolituluĭ Grigorie în *Arch. ist.*, I², p. 22 şi catastihul luĭ Alexandru Lăpuşneanu, în care se pomeneşte şi pomana pentru Elena, la 22 August 1567; *ibid.*, p. 126, nota *.

[3] V. Hurmuzaki, XI, p. 58.

[4] Hurmuzaki-Bogdan, II, pp. 22-3, nº XIII.

[5] Cf. *Doc. Bistr.*, I, p. XCV şi vol. IV, p. CXCVI.

numaĭ două acte botoşănene: unul, o mărturie de la 1670, în *Arch. istorică*, I[2], p. 126; cellalt, o scrisoare către Bistriţeniĭ din Ardeal, în *Doc. Bistriţeĭ*, II, p. 200. În volumul de faţă se dă un mare număr de documente, din oraş saŭ din împrejurimĭ, pe care o întîmplare fericită le-a păstrat în bogata Archivă a uneĭ familiĭ, aşezată de două veacurĭ în apropiare de Botoşanĭ şi necontenit amestecată în afacerile Botoşanilor, cărora li-a dat întăia organisare înnainte de Regulamentul Organic, ce chemă la viaţă comunele noastre orăşeneştĭ. Botoşăneniĭ de astăzĭ, dacă aŭ tragere de inimă pentru trecutul lor, datoresc aceste paginĭ, ce-l luminează, d-luĭ Al. Callimachi.

Pentru a ne întoarce însă la mănăstirea Doamneĭ, veacul al XVIII-lea, dacă el nu prea dădu ctitorĭ domneştĭ pentru mănăstirĭ şi bisericĭ nouă, aduse însemnate schimbărĭ în situaţia celor ce fusese întemeiate de alţiĭ maĭ marĭ, în vremurĭ maĭ bune. Se căuta de către oblăduitoriĭ noştri îndurarea luĭ Dumnezeŭ prin închinarea la Locurile Sfinte a multor lăcaşurĭ din ţară, cărora, pentru a se îndreptăţi acest fel de confiscare, li se făcea vre-o reparaţie ieftenă. Mihaĭ Racoviţă, care-şĭ trăgea neamul din altă parte a ţeriĭ, «înnoi» astfel biserica Ospenieĭ[1]. Fiul săŭ, Constantin, un bisericos beţiv, înnălţă în Iaşĭ frumoasa mănăstire a Sf. Spiridon, drese Precista din Roman, clădi din temeliĭ, se pare, mănăstirea de lemn a prooroculuĭ Samuil la Focşanĭ (v. maĭ sus, p. 567), şi-şĭ veşnici măcar astfel numele. În 1753, muri Doamna luĭ, Sultana, la care Constantin-Vodă, care nu bea poate pe atuncĭ, ţinea foarte mult. El porunci să se facă o pompoasă îngropare tovarăşeĭ sale de viaţă şi de Domnie, puse pe un dascăl de elineşte să alcătuiască pentru mormîntul din mănăstirea Golia a iubiteĭ Doamne Sultana un epitaf în versurĭ[2], pedepsi pe bietul medic, Pisani, care nu era vinovat decît foarte puţin, saŭ de loc, pentru această nenorocire[3].

[1] Papadopol-Calimah, pp. 134-5.

[2] Dossios, *Studiĭ greco-romîne*, II-III, Iaşĭ, 1902, p. 55.

[3] Asupra acestor prigonirĭ suferite de Pisani se află un număr de scrisor

In acelașĭ timp însă, se spune că el prefăcu biserica Păpăuților, o veche biserică, în mănăstire nouă, îĭ dădu călugărĭ, un egumen, un stăpîn al acestuia, în Patriarchul de Antiochia, și ceva moșiĭ, schimbate sau luate cu hapca din locul de fînaț al Botoșanilor, pe temeiul teorieĭ nouă că ocoalele tîrgurilor, fiind domneștĭ, se pot dărui și schimba de către Domnul din fiece clipă [1]. În amintirea Doamneĭ Sultana, noua chinovie se numi Mănăstirea Doamneĭ.

Cercetînd însă maĭ bine, se vede că și aicĭ avem a face

în ms. Czartoryski 620 din Cracovia, p. 505 și urm. F. Lenș Slugerul scrie, din Iașĭ, la 14/25 Maiŭ 1753, luĭ Giuliani, în Polonia, între altele și despre arestarea mediculuĭ, pentru moartea Doamneĭ, întîmplată «le 15 décembre dernier». «La princesse ne s'est alittée que dix jours avant sa mort», dar moartea-ĭ era sigură cu mult înainte. Pisani dăduse asigurărĭ de însănătoșire, punîndu-șĭ și capul — numaĭ să fie ascultat; dar n'a fost. «Ce qui provient d'une menée secrette du Postelnico, un des ministres grecs de S. A, conjointement avec le medecin grec, beau-frère du susdit, qui ont voulu, par jalousie, le perdre entièrement». Doctorul ar putea fi reclamat de ministrul saxo-polon Bruhl. — Pe p. 509, scrisoarea luĭ Giuseppe-Antonio Pisani către acelașĭ

«Dal decimo ottavo di decembre dell' anno scorso mi misero in un forno a pane et aqua, ed hanno tentato di darmi il veleno: 10 *(sic)* il giorno primo di giugno, scambiò principato il principe, e partì li 27 del medesimo giugno per Buchereste, e mi hà mandato avanti incatenato, volendo che mori. A Foxan, confine della Moldavia, mi è riescito di parlare ad un Moldovano questo si hà trattenuto ai confini e lo hò fatto sapere a Matteo, principe ora di Moldavia e che era dragomano alla Porta; ma il medesimo non hà voluto misticarsi e ci hà consegnati al principe nostro, il quale ci conduce ad una inevitabil morte. Hò perdito tutto il mio, non sò doue dio *(sic)*, mente per lo spazio di sette mesi non hò parlato ad alcuno e non hò veduto il sole, nè lume. La causa è perchè è morta la principessa, tisica. Altro rimedio non ci è che una lettera di Sua Maiestà il rè al Visire a Constantinopoli, ed altre a Mgr. l'ambasciatore di Francia, altrimenti bisogna morire Addio, forsi per l'ultima volta, e rissolvete di tutto presto fare, addio (fără dată).

Pe p. 525, Giuseppe Michaud, segretario di Sua Altezza Prencipe di Moldavia», către Giuliani (Iașĭ, 24 Iulie 1753), trimețînd precedenta

Pe pp. 527-8 Linchou scrie către un «M-r Bianconi». «Un docteur ne devoit en aucune façon repondre de la vie de ses malades... On l'a conduit jusques icy dans un carrosse couvert et aux fers, et il est à présent enfermé, comme auparavant.» Să-l reclame cineva, Bucureștĭ $\frac{25 \text{ August}}{5 \text{ Sept.}}$ 1753. — Cf. și *Ist. lit. rom.*, II, p. 18, nota 5.

[1] Ioniță Canta, pp. 186-7. Cf. Papadopol-Calimah, p. 127.

numaĭ cu o *reînnoire*, în stilul secoluluĭ al XVIII-lea. În adevăr, actul nostru, iscălit de un egumen dela «Mănăstirea Doamneĭ», e evident din veacul al XVII-lea. Maĭ mult: «Dumitrașco ce aŭ fost Vistearnic» nu e altul decît «Dumitrașco biv Vistearnic», Vornic de Botoșanĭ, în 1670, înnaintea căruia se face vînzarea constatată prin actul, citat, din *Arch. istorică*. În sfîrșit, încă de la 1631 (n° 30), Moise Movilă vorbește de Mănăstirea Doamneĭ, adăugînd că e închinată la mănăstirea Rossikon din Atos. Explicația a fi poate aceia că «Mănăstirea Doamneĭ» pomenește în numele eĭ pe aceiașĭ Doamnă, amintită prin numele de «Biserica Doamneĭ a Ospenieĭ», adecă pe Elena Rareș.

La n° 11. Actul trebuie să fie destul de tărziŭ. Un Ciocîrlan Vel Vornic se întîmpină supt Constantin Duca, în a doua Domnie (*Letopisițe*, p. 28). Sturdza Stolnicul e Iliaș, din a doua jumătate a secoluluĭ al XVII-lea. V. și n° 13, unde Căpitanul Ciocîrlan e, de sigur, Pavel. Cf. și n° 14.

La n° 12. V. maĭ sus, p. 601.

La n° 15. Cu Toader Bunița Aprodul începe istoria Stănceștilor. V. n^le^ următoare.

La n° 18. Pătrașco a fost colegul de Vornicie al luĭ Nestor Ureche (*Uricariul*, XVIII, p. 475).

La n° 20. *Toma ureadnicul domnesc* și *Ioan șoltuzul* deschid lista dregătorilor de Botoșanĭ cunoscuțĭ pănă acum.

La n° 21. Pentru Prăjeștĭ și Boieștĭ, v. cap. I și notele de acolo.

La n° 22. E vorba de lupta de la Cornul-luĭ-Sas, în 1612. V. maĭ sus, pp. 572-3.

La n° 23. Pentru Vornicul Crîstea, v. vol. VI, cap. 1. Pentru cel d'intăiŭ Vornic Dabija, pp. 614-5.

La n° 24. Pentru Scherleteștĭ, v. acelașĭ capitol I din vol. VI (actele Zorlenilor). Actul e, de sigur, din ultima Domnie

a luĭ Alexandru Iliaş, care a fost înlocuit apoĭ prin Moise Movilă a doua oară. Ionaşco Cujbă era, în adevăr, Vornic la 26 Maiŭ 1632 (*Uricarul*, XVI, p. 12), pe cînd în 1631, supt Moise-Vodă întăia oară, era cu totul alt Divan (*Arch. ist.*, I[1], p. 71).

La n⁰ 85. Cartea noastră de judecată pomeneşte o hotărîre din 11 Mart 7136 (1628) a luĭ Miron Barnovschi. Aceasta a fost publicată de d. G. Ghibănescu, în *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ*, II, pp. 180-2 (= *Uricariul*, XVIII, pp. 392-3). Trebuie de cetit deci «Geamăna», nu Geanele, ca la traducător. Cf. şi *ibid.*, I, pp. 378-81. Virgula dintre Drăgan şi «fečor[i]» trebuie suprimată: între adversariĭ luĭ Grigore Ureche era, de o parte, Gabăr, de alta *feciorii* luĭ Drăgan, pentru cari se va fi dat (nu pentru el, mort pe acest timp) şi actul. Traducerea ce am întrebuinţat era rea şi avea lipsurĭ. — Astăzĭ găsim pe Gligoraşco Ureche în Polonia încă la 1616, lîngă tatăl săŭ (Barwiński, în *Prinos luĭ D. A. Sturdza*, p. 203). El venise însă în Moldova, cînd Alexandru Movilă ocupâ, pentru cîteva lunĭ, ţara, şi împlini pentru acest foarte tînăr stăpîn o misiune în Ardeal la 1615 (vol. IV, p. CXXI şi nota 1).

La n⁰ 27. «Popovoţiĭ», «Popovţiĭ» sînt Păpăuţiĭ.

La n⁰ 31. Pentru Vorontar (Verotari), v. maĭ sus, pp. 569-70.

La n⁰ 31. Acest act fixează maĭ multe genealogiĭ: Ioan Prăjescul are pe Savin; acesta pe Nicoară, de la care vin Lupul şi Ionaşco (dintr'un studiu al d-luĭ Tanoviceanu se vede apoĭ că Lupu are un fiŭ, Grigoraşco, iar acesta pe un Dumitraşco; *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ*, III, p. 342). De Dumitru Buhuş şi sora sa vitregă, Safta Caraiman, s'a maĭ vorbit (v., d. ex., p. 14, n⁰ 62 şi nota respectivă). Şi Arpintie e pomenit maĭ sus, p. 571.

La n⁰ 34. Pentru Ionaşco Gheanghea, v. Tanoviceanu, *l. c.*: pentru scoaterea luĭ din boierie, Iorga, *Studiĭ as. ist. Rom.*, pp. 16-7. Lupu Prăjescu ţinea pe Safta luĭ Gheanghea (Ta-

noviceanu, *l. c.)*. De sigur că altă fată luase pe un Ciolpan, avînd pe Ion, «nepotul luĭ Gheanghea» pomenit aicĭ.

La n° 35. «Vechiul [стари] Alexandru Voevod» e Lăpuşneanu, faţă de Alexandriĭ din secolul al XVII-lea, Coconul şi Iliaş.

La n° 36. V. maĭ sus, n° 32 şi maĭ jos, n° 53. *Toderaşco Şoldan* e cel d'intăiŭ Vornic de Botoşanĭ ce cunoaştem. Vorniciĭ eraŭ aĭ Domnuluĭ, aĭ «Porţiĭ» — ce făceaŭ cercetărĭ locale —, aĭ Doamneĭ, «de spre Doamna», aĭ Curţiĭ (vorniceĭ) şi aĭ Scaunelor Domneştĭ. Astfel, ca Vornicĭ din ultima categorie, găsim pe Vorniciĭ de Suceava, de Botoşanĭ, aĭ reşedinţiĭ Domnuluĭ şi reşedinţiĭ, izvoruluĭ de veniturĭ al Doamneĭ[1].— Acest Şoldan poate să fie fiul luĭ Dumitraşco, cunoscutul mare boier şi rudă a luĭ Vasile Lupu. În 1637, Vornicul de Botoşanĭ era *Costin Ciogolea* (v. maĭ sus, p. 25, n° 113). Decĭ pe atuncĭ încă nu era decît *un* Vornic la Botoşanĭ, ca şi unicul Vornic din Suceava (v., d. ex., *Doc. Bistriţeĭ,* I, pp. 67-8, n° LXXXIX).

Tot aşa *Dumitru* şi *Gligorie* sînt dintre ceĭ d'intăiŭ şoltuzĭ aĭ Botoşanilor. E interesantă şi pomenirea preotuluĭ de la «Biserica Domnieĭ Mele», de la «Curte» (decĭ residenţa domnească exista la Botoşanĭ şi în al XVII-lea veac). Gavrilaş *Mateiaş* e Logofătul ce iscăleşte.

La n° 37. Nacul apare ca pîrcălab *de Ţinut* la Suceava şi în scrisorile tipărite în *Doc. Bistriţeĭ,* I, pp. 76-7, n° CIII; p. 77, n° CIV; p. 83, n° CXX. Tatăl săŭ, Simionel, se întîlneşte la începutul secoluluĭ al XVII-lea ca Vornic de Cîmpulung *(Doc. Bistr.,* I, pp. 15-6, n[le] XVIII-IX). Data aproximativă ce fixasem acestor răvaşe, se adevereşte decĭ prin actul de faţă. — O scrisoare către şoltuzul de Siret, *ibid.,* I, p. 1, n° 1. «Bălileştiĭ» sînt Bălineştiĭ, cu biserica bătrînuluĭ Tăutu. (v. art. Bălineştĭ, în *Magnum Etymologicum).* Grămeştiĭ (numiţĭ

[1] Un «Vistiernic al Doamneĭ» se întîlneşte, o singură dată, în secolul al XV-lea *(Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 99 şi nota 4). Un Vornic de Tîrgovişte funcţionează în Ţara-Romănească

de la Grama) eraŭ moşia Tăutuleştilor (v. *ibid.*, II, p. 25, nº CCVI; p. 51, nº CCLVI; Orest Popescul, p. 32). Pătrăşcan Tăutu ajunse apoĭ Vornic de Cîmpulung (v. *Doc. Bıstr.*, tabla, p. 124; v. şi aicĭ, nº 52). Siretul se pare că întrebuința ca şi, întîmplător, alte oraşe, pecetea bisericiĭ sale de căpetenie. Maĭ tîrziŭ şi Botoşaniĭ schimbă vechiul păun (v. şi Papadopol-Calimah, p. 94) cu Sf. Gheorghe al uneia din bisericile Eleneĭ Rareş (v. planşele noastre la acest capitol). — Notița de la sfîrşit dă numele celuĭ de-al doilea dintre şoltuziĭ de Siret cunoscuțĭ până acum. Un al treilea, ce se intitulează numaĭ «nemesnic», la nº 51. Tot acolo al patrulea: şoltuzul Ştefan. Al cincilea e «nemesnicul» Ivan, un Armean, de la nº 69. — Spătarul Păladi e unul dintre Păládeştiĭ secoluluĭ al XVII-lea.

La nº 38. Păcurar a fost numele unuĭ Vornic al luĭ Ion-Vodă cel Cumplit. O luptă a luĭ Ştefan Tomşevicĭ cu boeriĭ luĭ se dădu «de laturea tîrguluĭ [Iaşĭ], de-asupra fîntîneĭ luĭ Păcurar» (Miron Costin, p. 264). De aicĭ numele mahalaleĭ de astăzĭ a Păcurarilor (maĭ bine: Păcuraruluĭ). Crețul era un nume, nu o poreclă: unul dintre ceĭ ce, după moartea luĭ Ioan-Vodă cel Cumplit, s'aŭ înfățişat ca fiind acest eroic Domn, se chema cu numele luĭ adevărat Crețul (v. Hurmuzaki, XI, pp. XXXII-III; unde se arată că el e deosebit de Ioan *Potcoavă)*. Tofana Costăchioaia, văduva luĭ Costachi, e mama luĭ Gavriliță, a unuĭ alt fiŭ şi a uneĭ fete măritate cu Jora (v. vol. VI, cap. I); eĭ se află, de altmintrelea, tustreĭ pomenițĭ şi în zapisul acesta din 1644. — Boul era, ca şi Ursul, Lupul, un nume de botez. — Pentru Bujorenĭ, răzăşĭ din Țara-de-jos, v. vol. VI, cap. I.

La nº 39. Cf. nº 37. Tăutu Spătarul trebuie să fie Pătraşco.

La nº 40. «Băsan» ar putea fi şi «Băseanul»: avem un uricar cu acest nume, Ieremia. E de notat şi numele luĭ Nacul Brut, coborîtorul familieĭ albanese din al XVI-lea veac. Un Toma «Brut» se întîlneşte puțin după 1600 (Hurmuzaki, XI, p. LXXXIV, nota 5).

La nº 41. Catrina luĭ Iordachi Vistiernicul Cantacuzino e

cea d'intăiŭ soție a acestuĭ Vistier. Ea era fata luĭ Costea Bucioc. După actul domnesc resumat aicĭ, trebuie să admitem că, în afară de o soră măritată cu Vistierul Mălaĭ, ea a maĭ avut una care luă pe un Moțoc, avînd cu dînsul pe Costachi Moțoc din 1656. Moțoc tatăl poate să fi fost Nicoară *(Arch. ist.*, I[1], p. 71). V. știrĭ genealogice asupra Moțoceștilor din al XVII-lea veac, *ibid.*, I[2], pp. 20-1. Acest Moțoc nu e însă cel pomenit de Neculce, p. 216: în Neculce e vorba de Ilie Moțoc (cf N. Costin, p. 23). Un Gheorghiță Moțoc la 1704, în *Doc. Callim.*, II, p. 4, nº 3.—Din cartea domnească de față se maĭ întărește părerea, ce am exprimat maĭ sus, că Toderașco Iordachi era fiul luĭ Iordachi Cantacuzino cu Catrina. Maĭ tărziŭ, Iordachi luă o a doua soție: Alexandra.

La nº 43. *Dumitrașco Vistiernicul* ajunse apoĭ, cum am văzut, Vornic de Botoșanĭ. Din lista marturilor, se vede că, dacă Pătrășcan Tăutul era un «Sireteau», colegul săŭ în Vornicia Cîmpulunguluĭ, Toader Armașul, venise din Botoșanĭ. Acest Toader era însă fiul luĭ Nacu Simionel (v. *Doc. Bistrițeĭ*, II, tabla, p. 123; v. însă «Toader Fliondor Vel Armaș» supt Duca-Vodă a treia oară; Neculce, p. 215; așa încît ar fi de deosebit în lista Vornicilor de Cîmpulung: Toader *Clucerul*, Nacu și Toader *Armașul*, Fliondor). *Vasile Groseaiŭ* e al treilea șoltuz de Botoșanĭ (v. maĭ sus, nº 26). El apare și la nº 45. Popa Ionașco e tot cel de la nº 43. Popa Mirăuță se află apoĭ și în n[le] 46, 47, 48.

La nº 44. «Brăescul» de aicĭ e «Gavrilaș Brăescul» de la n[l] precedent. — Pentru Roschipeștĭ, se maĭ daŭ acte în *Doc. Callimachılor*, I.

La nº 47. Același coborîtor al luí Toader Aprodul dă actul de supt nº 45.

La nº 48. Vechiĭ tîrgovețĭ aĭ Botoșanilor se împărțiaŭ în Romînĭ și Armenĭ: «tîrgovețiĭ rumănĭ și armeanĭ de trăg de Botoșeanĭ» *(Arch. ist.*, I[2], p. 21). În Suceava, unde Armeniĭ eraŭ încă maĭ vechĭ și maĭ mulțĭ, eĭ aveau un șoltuz al lor: «șoltuzul armenesc de tărg de Suceava» *(Arch. ist.*, I[1], pp.

139-40) Cum se vede din zapisul nostru, și în Botoșanĭ Armeniĭ îșĭ aveaŭ «nemeasnicul» lor. Din zapis se maĭ vede că *Vasile* șoltuzul avu de urmaș pe *Ivan (Ioan)*.

La n° 49. Pentru Crîstea Brăileanul, v. n° 32 și maĭ jos, n° 53.

La n° 50. Domnul era la Hotin în tabără, pe timpul războiuluĭ turco-polon.

La n° 52. Prada de Leșĭ și Tatarĭ era un lucru obișnuit în războiul turco-polon de pe atuncĭ. Gheorghiță era fiul luĭ Pavăl de la n° 42. V. și N. Costin, p. 23; Neculce, p. 219. «Mihoŭ» e Sin-Mihăŭ, «Sinihăŭ».

La n° 54. V. maĭ sus, n° 50, maĭ jos, p. 54.

La n° 55. Alt zapis făcut în Tecucĭ, afară de cel de pe pp. 75-6, e publicat în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ,* I, p. 378.

La n° 56. Cf. cu n° 54 și, pentru actul de la Petriceico, cu n[1] 50. El, Miron, apare cu mamă-sa în n[1] 57. Pentru Costin Neaniul, v. *Ist. lit. rom.,* tabla, pp. 49-50. El era fiul luĭ Gavril Neniul Stolnicul (N. Costin, p. 23). Fiul luĭ Costin e Constantin din veacul al XVIII-lea. Cf. și Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministeruluĭ de Instrucție,* p. 26.

La n° 57. Causa pentru care Domnul era la «Nistru», e încheiarea păciĭ între Turcĭ și Polonĭ și evacuarea, «deșertarea» Camenițeĭ de ceĭ d'intăiŭ. «Aŭ purces Antioh-Vodă la Cameniță în luna luĭ Iunie, zi întăiŭ..., și aŭ zăbovit 3 lunĭ acolo, pănă o aŭ deșertat, și aŭ dat-o pe mîna Leșilor, în luna luĭ Septemvrie în 12 zile, Marțĭ, veleatul 7208» (N. Costin, p. 44). Protocolul amănunțit al evacuăriĭ, în Hurmuzaki-Bogdan, III, p. 236 și urm.

La n° 58. Apare încă un șoltuz: *Solomon* și doĭ «nemesnicĭ», dintre cari unul de la un boier vecin cu orașul.

La n° 59. Data se poate precisà și maĭ bine: e între 1661 și 1670, precum se vede după personagiĭ, ce se întîlnesc și în n[1] 43 și urm.

La n° 60. Cf. cu n[i] 57. Constantin Turculeț nu se întorsese în țară după încheiarea păciĭ, ci trecuse la Munteni. Zapisul are o mare însemnătate pentru că el dă întreaga listă a pribegilor. Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 347 și urm. Al doilea Ilie, e Țifescul.

La n° 61. Pentru Alboteștĭ și Pănculeștĭ, v. știrĭ în *Doc. Callimachilor*, II, cap. I.

La n° 62. Delimitarea e aceia de la n° 36.

La n° 63. Pentru familia luĭ Corlat, v. p. 92, n° 71. Semnătura grecească a Domniței Elena Duca, apoĭ soția luĭ Nicolae Costin, și la p. 98, n° 92.

La n° 64. Pentru Bilăi, începătorul neamuluĭ, v. Hurmuzaki, XI, tabla. Pentru feluriți alțiĭ, *Doc. Bistr.*, II, pp. XI și 146. Bilăĭ cel de-al doilea, Vornicul de Cîmpulung, luase deci pe fata Uricariuluĭ Mihăilescul. Cf. și *ibid.*, I, p. 25 și urm. De la el pornesc Gligorașco și Ionașco. Buhăieștiĭ se ridicară la boierie în secolul al XVIII-lea, pe la mijloc.

La n° 65. Ștefan Luca nu pare să fie Vistiernicul, sfetnicul luĭ Dimitrie Cantemir, cumnatul luĭ Neculce. Biserica Domnească e, firește, cea din Botoșanĭ, și tot de acolo e și protopopul.

La n° 68. La Hotin nu eraŭ Vel Căpitanĭ, în vechile timpurĭ, ci pîrcălabĭ. În 1713, cetatea fu pierdută pentru Moldova (v. *Chilia și Cetatea Albă*, p. 246).

La n° 69. Se pare că de pe la 1700 șoltuzul de Siret fu înlocuit cu un căpitan și ispravnic. Pentru Ropcenĭ, v. tabla la *Doc. Callimachi*.

La n° 70. Pentru neamul Zosineștilor (Bașotești), v. maĭ sus, pp. 592-3. De însemnat *Pancul* ca Vornic de Botoșanĭ (tot numaĭ unul). Scoțînd din închisoarea de la Varna pe *Maxut*, în 1712 încă, Nicolae Mavrocordat îl puse Vornic de Botoșanĭ (Axintie Uricariul, p. 137). Pe acest timp însă, Vorniciĭ de Botoșanĭ eraŭ doĭ (*Doc. Bistriței*, II, p. 100).

La n⁰ 71. Cf., pentru Pătrăşcan Tăutul, a căruĭ descendenţă se dă aicĭ, maĭ sus, n⁰ 52. Vel Spătarul trebuie să fie Ioan Păladi, precum se vede din adausul la n⁰ 37. Cf. şi n⁰ 76.

La n⁰ 74. Cf. cu n⁰ I, p. 5 din *Doc. Callimachi*, II.

La n⁰ 75. Cf. n⁰ 60.

La p. 230, nota 1. Pe Ioan Talpă saŭ Ionaşco îl aflăm ca Vornic în Cîmpulung şi la 1639. V. *Doc. Bistriţeĭ*, I, p. XCVII.

La n⁰ 77. Pentru Constantin Zbiera, v. maĭ sus, p. 589. Raportul de hotărnicie, care provoacă dania, se află în *Doc. Callimachi*, II, pp. 5-6, n⁰ 6.

La n⁰ 78. Hotinul era acum o cetate turcească. V. şi n⁰ 68, dar în acest serhat, ca şi în celelalte, Domniĭ Moldoveĭ îşĭ ţineaŭ represintanţĭ, capuchehaiele. Aicĭ ca şi la Constantinopol, eĭ eraŭ aleşĭ dintre Grecĭ. În ms. Czartoryski 605, p. 300, se cuprinde un raport grecesc al capuchehaielelor ţarigrădene, — printre care şi acest Diamandi — căruia-ĭ facem loc aice, pentru raritatea maĭ mult decît pentru insemnătatea luĭ :

Ἐνδωξώτατε, ὑψυλότατε καὶ περιφανέστατε αὐθέντα τῆς Μολδομπουγδανίας, τὴν ὑψυλότην σας δουλικὸς πρωσκυνοῦμεν καὶ ἀσπάζομεν τὴν δεξιάν σας χεῖραν, δεόμμενοι κύριον τὸν Θεὸν καὶ τὴν ὑπέραγνον αὐτοῦ μητέρα νὰ σκέποι καὶ νὰ διαφηλάττι ἐν ὑγείᾳ, εὐτυχείᾳ, μακροημέρευσιν' καὶ πάσῃ χαρά. Τὶ αὐτοῦ θεῖα χάριτι ὑγειένομεν μέχρι τοῦ νῦν. Ἄλλο παρακαλλῶμεν αὐθέντα ὅτε νὰ λάβεται τὴν εἴδησιν εἰς τὰς συμφορὲς ὁποῦ μας ἐσινέβισαν· ἡ ἐνδωξώτης τῆς ἐπαρυγγόλετεν τοὺς καπὴ-κεχαχιάδες τῆς ὅτι νά μας ἠκάμουν τὴν εὐχαρίστησιν εἰς τὸ ὀλήγον πολλὴν ὁποῦ νὰ ἔπρεπεν· ἔπιτα πιγέναμμεν καὶ ὑμεῖς διὰ νὰ λάβωμεν τὴν τιαύτην χάριν, μᾶς ἀποκρίθικαν ὅτι νὰ ἔχωμεν τὴν ἀναμονήν, ἔπητα εἴπιγαν καὶ ἐκατόρθοσαν δίκες τὸς μιχανεὶς καί μας ἐσίκοσαν εἰς μουζούραγα τὸ ζμπρούκι *(sic)* τὸ ὑποδισώμενον, καὶ εἰς τὸ μπάνιον, ὥς ἀδίκους, καὶ τὶ νά σας γράφομεν, αὐθέντα πολληχρονεμένε, τὸ παραπάνο, ὡς τόσον ἐγίρευσαν καὶ ἕως θάνατου μας, καί, μὴν ἠθέλοντας ὁ ἐπουράνιος Θεὸς τὴν τιαύτιν ὀδικοκρισίαν, ἐπρώφταξεν ἡ χάρις του, καὶ εὑρέθι τοῦ νῦν βεζήρι ὁ κεχαγιάς, φήλος μας, καὶ ἔτζι μὲ βάριτι τὰ ἔξωδα καὶ ἀναρήθμιτες τρομάρες μὲ Θεοῦ εὐδοκοῦντος ἐγλητόσαμεν,

μόνον ἡ τρῖς παραμικρίν σαι δοῦλι, ὅτε Θεοφάνις καὶ ὁ ἀνεψιός μου ὁ σαατζῆς καὶ ὁ Σεβαστὸς ὁ τογραμματζῆς καὶ ὁ ραύτις ἔμηναν εἰς τὸ μπάνιον· δεύτερον ὅλλοι ὁμοῦ δουλικὸς σᾶς πρωσκυνοῦμεν καί, αὐτοῦ ὁποῦ καίμνετιν τῆς τούτες ἀπήρας ἐλεημοσύνας, κάμετιν καὶ ἧς σεμᾶς μίαν ἐλεημοσύνην· τὸ εἶτι σὰς ἤθελεν: φωτήσι κς. ὁ Θεός, καὶ μὴν μᾶς ἀφήσετεν παντελὸς ἐλεηνούς, καὶ ὁ κς. ἡμῶν Ἰησοὺς Χριστὸς διὰ πρέσβιον τῆς εὐδώξου δεσπήνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀεὶ παρθένου Μαρίας νά σας τὰ ἀνταμηδέψι, καὶ ἐδὸ εἰς τὴν μέλουσαν ζωὴν καὶ εἰς τὴν βασίλειαν τὸν οὐρανόν· ὁμοῦ μὲ ὅλλον τὸ τίμών σας ὀρχωντικών· ἀμήν· ἔτι ὅς ὀνε καὶ διὰ τῆς μακαριτέρας μητρός σας τὴν συγχωρηθήσαν ψυχήν, μάλησια ὁποῦ εἶτον καὶ ἔτιονὶ

Αψμζ΄, ἐν μηνὴ Αὐγούστου κζ΄,

ὀπὸ Κωνσταντινουπόλλιν.

Ὁ παραμικρό σας δοῦλος Θεοφάνις καὶ Διαμαντῆς σαατζῆς, καὶ Σεδδαστὸς ντογραμματζῆς Τορόζης, καὶ Μιχάλης, πάντοτε εἴς τε ὁρισμούς της

† Τῷ ὑψυλοτάτῳ, θεοσεοεστάτῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ αὐθέντι κα. οἰγεμόνι πάσις Μολδοβλαχίας, κυρίῳ, κυρίῳ Ιωάννῃ Γριγορίῳ Γκήκα Βοηβόνδα, πρωσκυνητῶς[1]. — Ms. 605, p. 300

La nº 80. Pentru Bilăĭ, v. nº 24 şi nota respectivă.

La nº 83. *Hurmuzachi* Vornicul de Botoşanĭ nu era Chiriţă Manolachi, adus în Moldova de Nicolae Mavrocordat (v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 399; Neculce, p. 341), ci Cămăraşul Hurmuzachi Crăste, pomenit în nº 84. Pentru Ionaşco Isăcescu, v. *Doc. Bistriţeĭ*, II, pp. x, xxxiv; *Doc. Callimachi*, I, p. 433, nota 1.

La nº 84. Constantin Bediman nu e din neamul Beldimanilor (cf. *Ist. lit. rom.*, II, p. 88). Bedimaniĭ aŭ rămas apoĭ în Basarabia, de unde se întoarse pe la 1850-60 unul care ţinu pe sora buniculuĭ mieŭ, Aga Costachi Iorga.

La nº 85. Cf. nº 82 şi n[1] următor.

La nº 87. Pentru Limbovicĭ, v. maĭ sus (cf. tabla).

La p. 235. Pe vremea luĭ Brîncoveanu nu lipsiaŭ în Ţara-Românească pribegĭ moldovenĭ şi, pe lîngă eĭ, cum vedem

[1] Tot aicĭ se maĭ află, pe pp 200-1, o scrisoare banala a luĭ «Κωνσταντίνος Παλλάδης» către Francisc Giuliani (ἀπὸ Συετίνο, 1740, Ἰουλίου 2). — Pe p. 407, chitanţă a luĭ «Μανολάκης Ἄγας» catre «ὁ σηνηὸρ Τζουλιάν Pomenit «Ἀντίοχος Καρᾶτζα» (fără dată).

din acest act, şi Moldovenĭ prinşĭ pentru răzbunare. La 4 Maiŭ 7211 (1703), se vinde Cotrocenilor un Ţigan, de către «Iordachie sin Apostul căpt. ot Trotuş» (Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ*, p. LII, 9).

La nº 89. Pentru Varlaam Ursachi, v. maĭ sus, p. 583. De aicĭ se vede că Maria luĭ Dumitraşco, fiul Vistierniculuĭ Ursachi, era fata Alexandreĭ luĭ Nicolae Ureche: ştim însă (Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit.*, IX, p. 234) că această Alexandra luă pe Alexandru Buhuş.

La nº 90. Cf. *Doc. Callimachi*, II, pp. 7-9.

La nº 91. Asupra luĭ Manole negustorul, v. *Doc. Callimachilor*, II; maĭ departe, p. 417 şi, în cap. XIII, documentele moşieĭ Şerpeniţa. — Ienachi starostele de Cernăuţĭ e Ienacachi Milo (*Ist. lit. rom.*, II, p. 492).

La nº 94. V. maĭ sus, p. 660. La marturĭ: Teodor Paladi era un boier învăţat, ca şi fratele săŭ Constantin. Maĭ multe scrisorĭ dela eĭ se cuprind în ms. Czartoryski 619. Anume:

1. Pp. 85-7. Iaşĭ, 23 Iulie s. n. 1740. «Constantinus Palladi» către Giuliani. Mulţămeşte pentru el şi fratele săŭ Nicolae (?), cărora li se trimesese o scrisoare. Maĭ cere «el noto balsamo». Nu-ĭ poate trimete cafeà, neavînd de cea bună. «Passando il cichino per tre piastre ed una slotta». E pomenit şi «il nostro Ill-mo signor fratello Gran-Thesoriere».

2. P. 89. Aceiaşĭ dată. Scrisoare de civilităţĭ către acelaşĭ, de la «Theodorus Palladi».

3. Pp. 99-100. Iaşĭ, 20 Novembre st. v. 1740. Constantin Paladi către acelaşĭ. Civilităţĭ. În *P. S.*: «Li nostri inchini all Illma Madamoiselle, la quale riveriscono l'Illmi suoi parenti e tutta generosissima parentella».

La 3 Maiŭ 1740, 'Α. Καρατζᾶς anunţă luĭ Giuliani că a sosit la Iaşĭ, de unde va pleca pentru misiunea ce i s'a dat. În *P. S.* grec, despre drum şi afacerĭ, se pomeneşte şi ὁ σινιὸρ Παλάδη (pp. 65-6). — Cf. Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ*, I, p. 51 şi urm.

La nº 96. *Antioh Carageà* Vornicul de Botoşanĭ e cel pomenit pănă acuma de două orĭ, la pp. 663 şi 664. În ms. Czartoryski 619, pp. 499-500, se află o scrisoare a luĭ, iscălită «Antiocho Caraza», către Giuliani; Ortachioĭ, 15 Octombre st. v. 1743. Îl dojeneşte, cam înţepat, că nu-ĭ maĭ dă vechile dovezĭ de prietenie. Amestecă citaţiĭ turceştĭ. Răspunsul să-l adreseze «alla casa del suo signor socero». În ms. 621, pp. 334-5, 'Α. Καρατζᾶς scrie, «adì 1755, 28 di ottobre», luĭ Giuliani, pentru întorsul soluluĭ polon la Poartă şi găzduirea luĭ: «cioè la gran casa che è sopra la strada, dove habito io, e le altre quatro, che sono indrio di questa casa; le quali sono commodissime, avendo le due dette case quatro camere e le altre due, tre, e tutte quatro in un cortile». În indicele, contemporan, al culegeriĭ, scrisoarea se dă ca: «lettre du staroste de Czarnowiec au même».

La nº 98. Decĭ încă din 1743 era alt Vornic: *Necula* la Botoşanĭ. Pentru acesta, v. şi nº 109.

La nº 99. *Dumitraşco Clucerul* e Calmăşul, fratele luĭ Ioan-Vodă Callimachi. El fusese însuşĭ Vornic de Botoşanĭ, în 1738 (v. *Doc. Callimachi,* II, pp. 8-9, nº 13).

La nº 103. *Andonachi* Vornicul de Botoşanĭ se află şi într'un act din Maiŭ al aceluiaşĭ an *(Doc. Callimachi,* II, p. 9, nº 14). Cf şi maĭ departe, nº 104.

La nº 109. Acum apar întăiaşĭ dată, la 1745, şi *tîrgoveţiĭ jidovĭ* aĭ Botoşanilor, carĭ eraŭ să cucerească apoĭ oraşul.

La nº 111. Pentru «feciorii Meicăĭ», v. *Doc Callimachi,* II, cap. IV.

La nº 112. Logofătul e Andreĭ Donicĭ. *Burghele Armaşul* a trebuit să fie Vornic de Botoşanĭ la începutul secoluluĭ. Îl aflăm ca biv Vel Armaş în 1720 *(Doc. Callimachi,* II, p. 5, nº 5).

La nº 115. *Anania* Vornic de Botoşanĭ urmează luĭ Andonachi şi Dimitrachi. Cf. şi nº 134.

La n° 116 Pentru Manolachi Costachi, v *Doc. Callimachi,* I și Prefața.

La n° 117 Hotarnica pomenită e resumată în *Doc. Callimachi,* II, pp. 15-6, n° 32. — Pentru Vasile Razu, v. *ibid.,* vol. I. În ms. Czartoryski 621, p. 193, se află o scrisoare francesă, către Giuliani, a luĭ Grigore Razu, cu acest cuprins:

Monsieur,

Ce matin il est arrivé un tchohadar du Zaim-Agha de Constantinople, avec un ferman *hitabend* au Pacha et au Zaim-Agha, j'espere qu'il sera selon nos souhaits, et demain à bon revoir. J'ay l'honneur d'estre parfaitement,

Monsieur, Votre très-humble
et très-obeissant serviteur *Gregoire Razo.*

De Hotin, le 23 decembre 1755

Cf. Iorga, *Călătoriĭ, ambasadoriĭ și misionariĭ,* p 30 și urm

La n° 119. V. maĭ sus, p. 649 și urm. Cf. Papadopol-Calimah, p. 127, care citează acte de acelașĭ fel de la Domniĭ Grigore Ghica și Constantin Racoviță.

La n° 120 Decĭ luĭ Anania îĭ urmează ca Vornic de Botoșanĭ *Tudorachi.* V. și n° 123. De șoltuz nu se maĭ vorbește mult de la 1700 încoace, aicĭ ca și în restul orașelor și tîrgurilor Moldoveĭ. Dar în 1751, un Timuș Mărza, un Costandin Mihaĭ, foștĭ șoltuzĭ (n^le^ 117, 129) Mențiunea soltuzuluĭ de Iașĭ, la n° 133. «Ioan Vodă» e Ioan Nicolae Mavrocordat.

La n° 122. Sandu Tăutu, tatăl luĭ Toader, era și el fiul luĭ Pătrășcan. V. n° 72.

La n° 125 Judecătoria și isprăvnicia de Ținuturĭ erau dregătoriĭ nouă, introduse de Constantin Mavrocordat. V. Neculce, pp. 416-7. Unele din vechile Ținuturĭ, părîndu-se prea micĭ, fură reunite deocamdată supt un singur funcționar administrativ și judecătoresc: astfel, Ținuturile Dorohoiuluĭ, până atuncĭ o căpitănie, și Hîrlăuluĭ, din care făcea parte tîrgul Botoșanilor cu ocolul luĭ.

La n° 126. Manolachi Vornicul e Manolachi Costachi. El nu fu înnălțat decĭ la această treaptă abia supt Ioan Teodor

Callimachi, cum scrie Ienachi Cogălniceanu, p 235. Cf. şi maĭ sus, n° 116.

La n° 127. *Ivan* urmează ca Vornic de Botoşanĭ luĭ Tudorachi. Maria Călmăşoaia e văduva luĭ Dumitraşco Calmăşul. Cf. şi *Doc. Callimachi*, II, p 21, n° 47.

La n° 128. Cf. maĭ sus, n° 122 şi nota.

La n° 129. Cf. n° 117 şi n° 74.

La n° 131. Dumitraşco Păladi, de a căruĭ văduvă se vorbeşte aicĭ, era frate cu Toader şi Constantin. V. Tanoviceanu, *l. c.* Cf. şi n[1] următor. Pentru «Domniţa» soţia luĭ Toader, v. maĭ sus, p. 108, n° 137. Era fata luĭ Antioh Cantemir (v. *Gen. Cant*, p 419) Din act se maĭ vede că Manolachi Costachi nu ţinea pe o fată a luĭ Ion Pălade, ci a luĭ Dumitraşco, fiul luĭ Ion, ceia ce se potriveşte, de altfel, maĭ bine cu cariera tărzie a acestuĭ boier. O altă fată a luĭ Dumitraşco iea pe Ioan Canta Vel Vor. (cronicarul?). Sandu Sturdza era şi el un ginere pălădesc. Un Ioan Paladi biv Vel Logofăt făcu parte din deputaţia în Rusia şi muri la Nijni-Novgorod (*Gen. Cantacuzinilor*, p. 181 şi nota 1).

La n° 140. *Manoli Clucerul* urmează ca Vornic de Botoşanĭ luĭ *Ivan*, dar între eĭ trebuie pus Răducanul biv V. Păharnic din 1757 (*Doc Callimachi*, II, p. 23, n° 49).

La n° 141. Ca Vornic de Botoşanĭ supt ocupaţia rusească figurează decĭ *Constantin Crupenschi* şi *Tanase Gĭosan*.

Într'o listă rusească a Ţinuturilor moldoveneştĭ (Bibl. din Gottingen, col Asch, ms. 243) se daŭ, pe lîngă însemnarea staţiilor de poştă şi a distanţelor, numele tuturor ispravnicilor de pe la aceste Ţinuturĭ în 1770, şi anume:

Suceava: Iordachi Baraş (*sic;* Balş) Păharnic. Neamţ: Ioan Razu Stolnic, Iordachi Darii Spatar. Roman: Şerban Buhuş Căpitan,—Jora. Bacăŭ: Constantin Paladi Păharnic, Manolachi Hristoverghi Medelnicer. Putna: Costin Catargiu Clucer, Neculaĭ Ruset. Tecucĭ: Constantin Negre vtori Păharnic, Gheor-

ghe Costandachi, al treilea Postelnic. Covurluĭ: Costin Negre, vtori Păharnic, Foti. Tutova: Manolachi Bogdan Ban, Iordachi Depca (?) Şătrar. Vasluĭ: Vasilachi Medelnicer, Sandul Miclescul Şătrar. Fălciiŭ: Vasile Adam Jicnicer, Iancu Greceanu Armaş. Lăpuşna-Orheiŭ: Constantin Răşcanu Păharnic, Constantin Donicĭ Stolnic. Soroca: Dari Donicĭ Păharnic, Carp Postelnic. Hotin: Ştefan Sturza Ban, Mihaĭ Sturza. Cernăuţĭ: Ilăp (Hilip) Jerescul (Herescul), diac de Vistierie. Dorohoĭ: Mihalachi Costachi vtori «Spitar» (Pitar), Iacomi Şătrar. Hîrlăŭ: Neculaĭ Aslan Şătrar, Hurmuzachi «Postelnicei» *(sic). Botoşanĭ: Constantin Vîrnav Medelnicer, Iordachi Lazu, Postelnicei.* Cîrligătura: Sandu Ilăp Pitar, Jora Postelnic. Iaşĭ: Vasile Costachi Ban. Grecenĭ: Căpitan Ştefan «Budjacŭ», Căpitan Antohi Coroiu («Coruĭ»). Codru: —. Cîmpulungul moldovenesc: Vasile Balş Stolnic. Cîmpulungul rusesc: Mihalachi Stîrcea. Vrancea: Gavril Stamatin. Toţĭ treĭ, Vornicĭ.

La n° 142. La restabilirea Domnieĭ, Vornicĭ fură numiţĭ la Botoşanĭ *Nanul biv Vel Portar* şi *Manolachi Dimachi biv Vel Jitnicer*. Cf. şi n° 144; *Doc. Callimachi,* II, p. 53, n° 76. «Stolniceasa Cogălniceniţa» e văduva luĭ Vasile, fratele maĭ mare al cronicaruluĭ Ienachi: Stolnicul fusese ispravnic al Ţinuturilor Dorohoĭ şi Hîrlăŭ *(Ist. lit. rom.,* I, p. 482). Peste cîţĭva anĭ de la hrisovul nostru, Safta Cogălniceniţa-şĭ însoară la 1780 fiul, Ioan, cu Smaranda Bantăş (vol. III, p. 66; cf. *Doc. Callimachi,* II, p. 35, n° 77), celebrîndu-se nunta la Mănăstirea Doamneĭ. Al cincilea copil fu Ilie, tatăl luĭ Mihaĭ Kogălniceanu *(ibid.).* — Pentru cuprinderea hrisovuluĭ v. pe cel din 1768, în *Doc. Callimachi,* II, pp. 32-4.

La n° 145. Hotărnicia pomenită aicĭ se dă în *Doc. Callimachi,* II, pp. 26-7, n° 55.

La n° 149. O astfel de scrisoare se află şi în actele Zorlenilor: vol. VI, partea I.

La n° 152. *Mateĭ Milo* Vornicul de Botoşanĭ e cel care

a făcut și cîteva versurĭ, satirice și lăudătoare *(Ist. lit. rom.*, II, pp. 492-3).

La n° 153. Luĭ Milo-ĭ urmează ca Vornicĭ de Botoșanĭ *Iordachi Bucșănescu*, amestecat apoĭ în evenimentele de la 1821 (v. Hurmuzaki, X, tabla), și *Păharnicul Dimitrachi*.

La n° 159. Peste cîteva lunĭ, Mihaĭ Suțu, Domnul de atuncĭ al Moldoveĭ, acordă Botoșănenilor, după cererea orășenilor, un fel de *chartă* municipală, cuprinzînd concesiĭ de veniturĭ prin care eĭ puteaŭ să-șĭ întemeieze în sens maĭ modern tîrgul. Actul, foarte prețios, se află astăzĭ în stăpînirea d-luĭ Pogor, funcționar la Creditul Urban din Iașĭ. D. Gh. Ghibănescu, care a dat la lumină, de vre-o douăzecĭ de anĭ aproape, un mare număr de documente privitoare la istoria noastră și care adună maĭ ales materiale pentru o istorie a Iașilor, avea copiat și acest hrisov al Botoșanilor într'una din cele patru condicĭ de transcripțiĭ, cuprinzînd la 2.000 de acte, ce a înjghebat pănă acum. D-luĭ a avut bunăvoința să mi-l comunice :

Cu mila luĭ Dumnezeŭ Noĭ Mihail Grigore Suțu Voevod, Domn Țăriĭ Moldavieĭ

Pretutindenea orașele și politiile aŭ întemeiat cinstea și fericirea norodului, căcĭ acestea aŭ fost pururea locașurile, unde s'aŭ sălășluit învățăturile, meșteșugurile, legăturile negoțătorieĭ, și, dinpreună cu aceste, și bogăția și tot felul de înlesnirĭ aducătoare de binele viețuireĭ și povățuitoare către starea aceia plăcută a fericiriĭ. Domnia Mea, iubitoare fiind de a ne sîrgui întru toate cele ce privesc spre folosul și buna starea pămîntuluĭ acestuia, luat-am aminte la arătarea ce i s'aŭ făcut prin jalba obșteĭ lăcuitorilor din tîrgul Botoșaniĭ, boerĭ, neguțătorĭ și din alte stărĭ, că acest tîrg se află și până acum fără podurĭ pe ulițele sale, din care pricină toată obștea tîrgoveților se află în cea maĭ mare strîmtorare de nevoe și întru pătimire, afară din putință di a să maĭ suferi și di a să maĭ putea iconomisi. Căcĭ, afară de greutatea aceia a umbletuluĭ de a nu putea străbate une orĭ nicĭ cu sufletul de la un loc la altul, și de sminteala și zăticnirea ce li se face prin aceasta, și lor și lăcuitorilor din afară, întru ale alișverișuluĭ, și, osăbit di vătămarea și primejdia ce li să întîmplă de-apururea în dobitoace, apoĭ cele maĭ de multe orĭ și îndestularea tîrguluĭ despre cele trebuincioase ale petreceriĭ, precum lemne, zahirele și alte asăminea lucrurĭ, vine cu totul în scădere, iar une orĭ și în cea de istov împuținare și lipsă, neputînd lăcui-

torii să străbată în tîrg ca să aducă lucruri de aceste, și mai vîrtos în vremile de ploi, primavara și toamna, cînd toate ulițele tîrgului să nărueșc și să fac de istov neumblate! Asupra căreia arătări de jalobă ne-aŭ făcut obștească cerere și rugăminte ca să se facă și tîrgului acestuia o punere la cale, alcătuindu-i-să adică o cutie de oareșcare venit, și făcîndu-i-se și o așezare de privilegii în temeiul hrisoavelor și a cărților domnești ce le are tîrgul de la luminați Domni, cei de mai înainte, pentru ca prin acest ajutor să se poată înlesni a îndrepta ulițele tîrgului și a se ridica nevoia și pătimirea întru care se află, alcatuindu-și poduri saŭ șosele, după trebuința următoare. Și dar Domnia Mea, cu milostivire asupra acestei obștești arătări de jalobe, și cu bună voință asupra cererei și rugămintei ce ne-aŭ făcut, care o am găsit a fi, nu numai cu cale și cu toată dreptatea lor, și ca o trebuință neapărată pentru acest tîrg, care, după întinderea lui, este al doilea politie a țării acesteia, și care, după tot cuvîntul, se cuvine a fi adus în starea cea mai îndemănatecă, spre odihna norodului locuitor într'însul, — iată prin acest al nostru domnesc hrisov întocmai după cererea lor, înlocuindu-le mai întăi toate legiuirile și privilegiile cuprinse prin hrisoavele și cărțile ce le aŭ tîrgoveții asupra tîrgului acestuia, care este dat veșnică a fi irosire tîrgoveților, spre a fi pururea și în veci tîrg slobod, îi legiuim și această alcătuire de venit, care să-l aibă pentru totdeauna statornic și nestrămutat, după cum mai jos se arată, adică:

1iŭ. *Două parale* să se ia de la carăle încărcate ce vor intra în tîrg cu ori-ce fel de marfă, de tot giugul, iar de la căruțele cu cai căte două parale de tot calul.

2lea. *Zece parale* să se ia de toată vadra cu horilcă și rachiŭ ce va intra în tîrg pentru vînzare, luîndu-se această plată de la vănzatori, iar, fiind în transit, să se ia numai cîte două parale de jug

3lea. *Zece parale* să se ia de toată vadra de păcură saŭ dohot, ce se va vinde acolo în tîrg, și acest alișveriș să fie slobod a-l urmà ori-cine, plătind venitul hotărît la cutia tîrgului.

4lea. *Doi lei* de toată butea și unul leŭ de tot polobocul cu vin ce va intra în tîrg spre vîndut, să se ia la cutia tîrgului. Și întru tot acest venitul vătăjii de harabagii, ce este a fi irosit școalei acolo din Botoșani [1], nu are a se păgubi întru nimica și cît de puțin.

5lea. *Zece parale* să se ia de toată vadra de rachiŭ saŭ horilca ce va eși de la velnițele lucrătoare acolo în tîrg, și afară de cfitul legiuit, iar pentru aceia ce se va ridica de acole și se va duce în alte părți, să nu se ia acest venit.

6lea. Sa aibă a scuti Casa podurilor un sat din cele mai în apropiere de tîrg, cuprinzător de optzeci gospodari, ca să fie pentru întocmirea ulițelor și pentru lucrul podurilor orașului; cari să-și plătească numai

[1] Pentru care, v. *Uricariul*, II, p. 56 și urm.; IV, p. 157 și urm.

birul, dimpreună cu legiuita răsură, iar de havalele și despre orĭ-ce alta dare să fie întru tot slobozĭ și întru apărare.

7[lea]. Lăcuitoriĭ birnicĭ aĭ mahalalelor, precum și scutelnicii de acole, orĭ a cuĭ o fi, să aibă a lucra fiștecare cîte cincĭ zile pe an în trebuința ulițelor orașuluĭ, ceĭ ce vor avea cară cu boĭ, cu carăle, iar ceĭ fără de cară, cu trupul numaĭ, fără să ia vr'o plată pentru lucrul acestor zile.

8[lea]. Carăle și salahoriĭ ce vor trebui spre îndreptarea uliților și lucrul șoselelor, să se dea de Ținut, prin D-lor dregătoriĭ, luîndu-se cu analoghie cea după cuviință, și cu săptămîna, și epitropia podurilor să le plătească cîte unul leŭ de un salahor cu carul în doĭ boĭ, și cîte douăzecĭ parale de un salahor fără car, pe zi. Acest ajutor însă de salahorĭ și cară să se dea numaĭ în vremea pănă ce se va sfîrși lucrul șoselelor, iar nu maĭ mult.

Acestea fiind veniturile și privileghiile hotărîte, spre a le avea Casa podurilor din tîrgul pomenit al Botoșanilor, hotărîm ca să se alcătuiască și o Casă obștească, de șase persoane alese din partea obsteĭ, din care doĭ vor fi din boeriĭ șăzătorĭ în Botoșanĭ, doĭ din neguțitoriĭ fruntașĭ, moldovenĭ saŭ grecĭ, și doĭ din fruntașiĭ oamenĭ. Care, sub nume de epitropĭ, să fie îndatorițĭ de a strînge veniturile si a fi lucrătorĭ spre facerea șoselelor, precum și altor întîmplătoare trebuințe a tîrguluĭ, și la împlinirea anuluĭ să facă samă lămurită de venitul ce s'aŭ strîns, și de toate cheltuelele urmate, și în ce trebuință anume. Care samă să se caute de obștie, și să se iscălească, de se va găsi fără pricină. Orînduițiĭ epitropĭ acesteĭ să fie cu purtare de grijă și pentru alte trebuințe ale orașuluĭ, precum pentru căsăpiĭ, mumgerii, pităriĭ și cele asemenea, ca să fie pururea întru îndestularea tîrguluĭ, și să nu să pricinuiască tîrgoveților vr'o asuprire în prețul acestor lucrurĭ, adică epitropiĭ să fie slobozĭ a găsi mușteriĭ spre ținerea acestor lucrurĭ, și a alcătui tocmală cu dînșiĭ pentru preț, pe cît vor putea maĭ ușor. Iar contracturele tocmeleĭ să ia închierea lor în Vornicie, unde aŭ să se ia acele contracturĭ iscălite de contractierĭ, și să se dea și contractierilor asemenea contracturĭ iscălite de epitropĭ și de D-lor Vornicĭ. Așișderea și pentru pricinĭ de locurĭ de case și dughenĭ, epitropiĭ să fie slobozĭ a face cercetările cuviincioase, și a desbate acele pricinĭ, și, după acele cercetărĭ, fiind bune și adevărate, să se facă și lucrarea cuviincioasă din partea dregătorilor, spre a nu întra adică uniĭ în locul altora, saŭ în locurile ulițelor și a medianurilor slobode, și alte asemenea pricinĭ. Iar în vînzărĭ saŭ schimburĭ de case, dughenĭ și orĭ-ce alta, epitropiĭ vor iscăli numaĭ ca niște marturĭ, punînd și pecetea tîrguluĭ; care pecete a să stea în toată vremea la epitropĭ, și, în urma zapiselor acelor vînzărĭ saŭ schimburĭ, le vor întări și Dumnealor dregătoriĭ.

Aceștĭ epitropĭ vor fi în slujbă numaĭ în curgerea de un an, fără să primiască vr'o plată, și la împlinirea fiștecăruĭ an să se rînduiască alțiĭ, iarășĭ de către obștie, în acestașĭ număr de șese, și tot după rînduiala

aràtată, pentru ca să slujească pe rînd, și nu numaĭ uniĭ, întru această trebuință de folosul a toată obștea tîrguluĭ.

Spre aceasta dar s'aŭ dat acest al nostru domnesc hrisov, întărit cu a noastră domnească iscălitură și pecete, pentru ca să se păzească și să se urmeze toate aceste de maĭ sus legiuite întocmaĭ, pe deplin și fără cea maĭ puțină abatere din potrivă Iar pre luminațiĭ Domnĭ frațiĭ noștri, carĭ din pronia cerească se vor orîndui în urma noastră oblăduitorii pămîntuluĭ acestuia, poftim, nu numaĭ să nu strămute saŭ să se clintească ceva din această cu legiuire hotărîtă, ci maĭ vîrtos, ca pentru un lucru ce este de obștească trebuință, să unească și a Domniilor Sale întăriturĭ de înstatornicire, și să adaugă cele după cuviință spre maĭ bună sporire a stăriĭ acestuĭ tîrg, și pentru a Domniilor Sale veșnică laudă și pururea nemuritoare pomenire.

S'aŭ scris la Scaunul Domnieĭ Mele, în orașul Eșiĭ, întru cea d'intîiŭ Domnie a noastră la Moldavia, în anul al doilea

Noĭ Mihaĭ Grigore Suțu Voevod.

La leat 1820. Dechemvrie 15.
S'aŭ trecut în condica Vistierii de hrisoave
[indescifrabil].

[Pecetea.]

La p. 263. E vorba aicĭ de Ioan Tăutu cel bătrîn. Pentru Ionică Tăutu, care s'a deosebit — ni spun contemporaniĭ — printre alcătuitoriĭ de pamflete și proiecte politice, v. și ms. din Bibl. Ac. Rom., p. 53. — Pentru toate aceste dezbaterĭ privitoare la organisarea Botoșanilor, v. și documentele, din acelașĭ timp, ce se daŭ în *Doc. Callimachilor,* II, cap. I.

La p. 268. Negustorul Manolachi Iorga saŭ Manolachi al luĭ Iorga (Γεωργίου în iscălitura sa) a fost tatăl buniculuĭ mieŭ, Costachi Iorga. Fratele bunuluĭ, Iancu Iorga din Iași, păstrează încă marea icoană îmbrăcată cu argint închinată Maiceĭ Domnuluĭ de Iorga bătrînul, tatăl luĭ Manolachi și răsstrăbunul mieŭ, prin aceste două liniĭ greceștĭ: Δέησις τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, Γεωργίου [= Iorga], Αἰκατερίνης καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, 1776, Δεκ. Manolachi Iorga a fost însurat cu Zoița Costea. V. și n[le] 166, 170.

La n[0] 171. La dr. Caruzo se afla originalul rarisimuluĭ act de la Iuga-Vodă, pe care Mihaĭ Kogălniceanu l-a tipărit în *Arch. romănească,* I.

După acordarea de către Mihaĭ Suţu a uneĭ epitropiĭ pentru veniturile menite îmbunătăţiriĭ stradelor, «podurilor» oraşuluĭ, se alese pentru a dispune de mica Vistierie orăşenească un boierinaş, Anghelachi Climent, care căpătă şi întărirea hrisovuluĭ, după tulburările de la 1821, din partea nouluĭ Domn, Ioan Sturdza, — întărire ce nu ni s'a păstrat. Administraţia luĭ ţinu până în 1824, dar «obştia» nu se declarâ de loc mulţămită cu felul cum împărţise el la nevoĭ şi «ruşfeturile», neapărate pentru acel timp, sumele strînse. I se dădu ca urmaş Spatarul Iordachi Canta, care era ajutat de Banul Ioan Brănişteanul: el nu fu însă casier, «casă», decît un an de zile, până la 1-iŭ Februar 1825, fiind-că muri, lăsînd socotelile încurcate. Eforul, «eforos», Alecu Callimachi, nepot şi văr al Domnilor Moldoveĭ, maĭ era apoĭ supărat şi de zgomotoasa oposiţie, pe care o făceaŭ la plata dăjdilor Evreiĭ botoşăneni, conduşĭ de un elocvent bărbat, care se numia Leiba saŭ Laba Faibiş: acesta terminâ însă făcînd declaraţia solemnă că de acum înnainte, ca unul ce este «născut şi crescut» în Botoşanĭ, va fi, cu tot talentul săŭ oratoric şi ziaristic (fără putinţă de manifestare, din nenorocire), un simplu «patriot», fără gălăgie.

În Mart 1825, Domnul porunci să se recunoască de efor, «eforos», Alecu Callimachi, să se aleagă noĭ epitropĭ, să se strîngă actele şi să se încheie socotelile, mult dezbătute, ale trecutuluĭ; în sfîrşit, să se facă în mijlocul oraşuluĭ loc îndestulător pentru o piaţă, saŭ «un piiaţ». Decĭ, supt îngrijirea luĭ Scarlat Miclescu Aga, *Vornic de Botoşanĭ* — în lipsa luĭ Callimachi —, se făcu o întrunire la alt boier din Botoşanĭ, Alecu Ralet, şi aicĭ se aleseră noiĭ epitropĭ, dintre negustorĭ nesupuşĭ uneĭ protecţiĭ străine, *raiele* şi nu *sudiţĭ*, dîndu-li-se ca «prezedent» pe boierul Costachi Roset. Manolachi Iorga era să strîngă, «ca un cinstit bătrân şi vechĭ târgoveţ», «docomenturile răsipite» ale oraşuluĭ. Ca taxildar şi păstrător al Archiveĭ, i se alipi un Armean, Garabet Bolfos; un Romîn, Iani Vasiliu, şi alt Armean, Ştefan Goilav, eraŭ numiţĭ epitropĭ «lucrătorĭ», iar calitatea de «ostenitorĭ la trebuinţile târguluĭ» era dată luĭ Tudurache Băcal-Başa, sta-

rostea băcanilor adecă, şi luĭ Andronic Zaharia. Sorocu cîrmuiriĭ lor era de un an.

În 1827, Sfatul epitropilor era astfel alcătuit: «prezedent» era tot Roset, Manolachi Iorga se întîmpină iarăşĭ, dar, pe lîngă treĭ Armenĭ, găsim pe Ilie Iconomul, un preot bătrîn, foarte duşmănit prin pamflete de adversariĭ săĭ politicĭ, şi pe Vasile a Diaconiţiĭ. Această epitropie, fară îndemnul eforuluĭ şi al Cîrmuiriĭ, se arăta darnică de a aduce în adevăr îmbunătăţirĭ oraşuluĭ, care avea pe atuncĭ o populaţie de cel puţin 12.000 de locuitorĭ şi vedea prosperitatea crescîndu-ĭ. În acest an 1827, se încuviinţă de aceştĭ «consilierĭ comunalĭ» aĭ timpuluĭ cumpărarea de pompe pentru foc: «tulumbe», de sacale, înfiinţarea unuĭ corp de scutelnicĭ, care să poată fi întrebuinţat la casurĭ de incendiu: «tulumbagiĭ, sacagiĭ, căngerĭ, toporaşĭ, hornarĭ şi clopotarĭ», fără a uita pe păzitoriĭ aşezaţĭ în clopotniţa Ospenieĭ şi pe cari i-am apucat şi eŭ, soldaţĭ de artilerie acum, trîmbiţînd semnalele de pe înnălţimea aceluiaşĭ vechiŭ turn al Doamneĭ Elena Rareş. Eĭ cerură mijlocirea luĭ Alecu Callimachi, pentru ca să li se dea iarăşĭ pe samă satul vecin, aĭ Băicenilor, de unde să-şĭ poată lua măturătoriĭ şi reparatoriĭ podurilor. O adunare generală, a tuturor stărilor de locuitorĭ; «răzăşĭ» tîrgoveţĭ, îşĭ arătase încă înnainte de întrebarea venită de la Domnie în privinţa tulumbelor şi sacalelor, dorinţa de a înzestra cît se poate maĭ bine tîrgul cu aceste mijloace de asigurare faţă de cel maĭ mare duşman al vechilor noastre tîrgurĭ, ce dispăreaŭ din cînd în cînd într'o limbă de pară. Gîndul lor mergea însă şi maĭ departe, şi pentru întăia oară locuitoriĭ unuĭ oraş romănesc, dintr'un principat saŭ dintr'altul, simţiaŭ nevoia de a-şĭ avea un frumos «pliaţ» central, ca în Bucovina învecinată, de a împodobi «pliaţul» însuşĭ cu un «havuz», de a înlătura «prăpastia glodurilor», care opria adesea, primăvara şi toamna, mersul obişnuit al afacerilor, prin înlocuirea lemnuluĭ din «podurĭ», cu piatră. Eĭ îşĭ maĭ arătaŭ dorinţa de a se întemeia, din cărămidă trainică, un spital pentru cel puţin treĭzecĭ de bolnavĭ, ca să nu piară, ca până acum, bolnaviĭ săracĭ, de toate «naţiile», pe strade. În sfîrşit, pentru

a înlătura jacurile legate încă, și într'o astfel de epocă maĭ bună, cînd guverna un Domn patriarhal și blînd, încunjurat de boierinașĭ ce aveaŭ pe buze cuvîntul de «patrie», de organisația și moravurile administrative ale noastre, — orășeniĭ fruntașĭ carĭ țineaŭ epitropia se gîndiaŭ la răscumpărarea Căpitănieĭ, polițieĭ am zice noĭ astăzĭ, de la Statul nesățios pentru ceĭ marĭ și ceĭ micĭ aĭ săĭ[1]. Străbuniĭ noștri, aĭ Botoșănenilor ce am rămas la Botoșanĭ, saŭ ne-am răzlețit de acolo, eraŭ în stare să facă și «jărtfirĭ de banĭ», să primească a li se «analoghisi» pe «acareturĭ», a li se impune proporțional pe imobile, dărĭ neobișnuite. Pentru maĭ multă siguranță că baniĭ aceștia nu vor fi luațĭ decît în suma hotărîtă și nu vor căpăta decît întrebuințarea folositoare interesuluĭ tuturora, fiecare nație, «creștină», eretică saŭ păgînă, Romînĭ, Armenĭ și Jidovĭ, aveaŭ voia de a împlini «analogul», cotisația, prin agențiĭ săĭ... naționalĭ, prin ceia ce eraŭ odinioară la bresle — Evreiĭ și Armeniĭ eraŭ și aicĭ o breaslă, ca și croitoriĭ saŭ cismariĭ — «ceaușiĭ». «Un casier» va fi pus de fiecare din cele treĭ «națiĭ», și eĭ nu vor deschide casa încredințată lor decît în puterea unuĭ răvaș iscălit de toțĭ epitropiĭ, ce-șĭ vor da sama de două orĭ pe an. Să adăugim, pentru a căpăta o ideie și maĭ înnaltă de aceștĭ tîrgovețĭ moldovenĭ de la 1827, că leafa nu era cunoscută pentru epitropĭ și casierĭ, carĭ nu eraŭ slujbașĭ și simbriașĭ, ci părințĭ desinteresațĭ aĭ obștiĭ.

Totușĭ, dacă nu pofta de a-șĭ crește veniturile, mîndria de a sta în frunte, făcea pe mulțĭ să dorească epitropia: anume, învinșiĭ de la 1824 nu se înduraŭ să rămîie de din afară. Partidul era alcătuit din oamenĭ ce nu eraŭ nicĭ negustorĭ așezațĭ de multă vreme în Botoșanĭ, nicĭ vechĭ boierĭ aĭ Țeriĭ-de-sus, ci maĭ mult căftănițĭ aĭ ultimelor vremĭ de prefacere și parvenire și capitaliștĭ carĭ aveaŭ și moșiĭ ținute în arendă și banĭ de împrumutat și-șĭ asigurase averea și persoana luînd protecția austriacă, fiind de multe orĭ Bucovinenĭ de drept și Moldovenĭ de locuință. Eĭ se adunară și alcătuiră în No-

[1] V. pp. 283-5, nº 185.

vembre 1827 o «ecstrucție de închipuire a epitropieĭ» potrivit cu litera hrisovuluĭ și cu «socotința» grupăriĭ, pe care o dădeaŭ, firește, ca «obștească».

Proiectul e vrednic de luare aminte: el e liberal, egalitar în ceia ce privește «națiile», ca și în ceia ce privește stările sociale. Epitropiĭ vor fi, nu șepte, ca până atuncĭ, ci opt, și anume luațĭ și dintre Evreĭ, ca în fericita Bucovină, unde-șĭ aveaŭ «orînzile» frațiĭ Manoli, conducătoriĭ partideĭ. Decĭ: doĭ boierĭ, doĭ negustorĭ creștinĭ — adecă, se explică, «moldovenĭ și grecĭ» —, doĭ Armenĭ și doĭ «Jidovĭ». Eĭ nu vor avea nicĭ un «prezedent», de și, în teorie, inițiativa era să pornească tot de la boierĭ. Epitropiĭ nu se vor îndeletnici decît cu amănuntele lucrurilor hotărîte în principiu, «organisite», de «adunarea obștească», maĭ largă decît corpul electoral de astăzĭ al comuneĭ. Aceasta va fi chemată de cîte orĭ va fi ceva noŭ de statornicit, și înnaintea eĭ, după anul lor de slujbă, epitropiĭ vor veni să-șĭ dea seamă. Casierul va fi unul, negustor, fără specificare de «nație», ales și răspunzător la capătul anuluĭ. El nu va da nimic, în afară de cheltuielile zilnice, fără împuternicire de la toțĭ epitropiĭ. Tot în asemenea condițiĭ, i se vor da pe samă documentele, dar din pecetea tîrguluĭ numaĭ jumătate, cealaltă jumătate aflîndu-se în păstrarea unuĭ negustor armean anume ales pentru aceasta. Nicĭ slujbașĭ noĭ nu se vor putea pune fără strîngerea adunăriĭ. Iscăliturile lămuresc asupra compuneriĭ partiduluĭ: e Anghelachi Climent mazilitul, Racliș, tot din vechia epitropie, doĭ Pisoscheștĭ, probabil din boeriĭ «Pisovschi» de la începutul secoluluĭ al XVII-lea, un Herescu, rudă cu Mitropolitul bucovinean, de origine boierească foarte nouă [1], un Petrachi Vîrnav, neam al traducătoruluĭ din franțuzește și grecește [2], Păharnicul Ioan Brănișteanu, poate din altă seminție decît acea cu care s'aŭ stins maĭ dăunăzĭ Bräniștenii ce aveaŭ moșie în județul Roman, lîngă Mirceștiĭ luĭ Vasile Alecsandri, Dimachi, rudă cu un Vornic de Botoșanĭ din veacul al XVIII-lea, boierinașĭ, ca Negruț, Còcotă, Teohari, Oatu, Popovicĭ și ne-

[1] V. p. 420.
[2] *Ist. lit. rom.*, II, p. 432, nota 1, p. 439, nota 1.

gustorul Sîrghevicĭ. «Manoleştiĭ» puneaŭ lucrurile la cale, ca nişte oamenĭ bogaţĭ şi cu trecere, dar nu iscăliaŭ. Proiectul era făcut poate pentru maĭ tîrziŭ, dar chiar de atuncĭ porni către Cîrmuire o plîngere împotriva epitropilor, cari ar fi făcut cu baniĭ «obşteĭ» ceia ce făcuse pe vremea oblăduiriĭ oamenilor luĭ Anghelachi Climent. Postelnicul Iancu Cananò, fiul luĭ Şerban şi nepotul de fiŭ al Marieĭ Callimachi, — un tînăr ce învăţase la Berlin — duse jalba la Vodă, şi Domnu-ĭ dădu sarcina de a cerceta. Vărul săŭ de al treilea, Alecu Callimachi, se simţi însă jignit, ca efor, şi ceru ca în adevăr să se facă o cercetare, dar la ea să participe şi alţĭ doĭ boierĭ din partea loculuĭ: Brănişteanu, pe care nu-l va fi ştiut că s'a iscălit în jalbă, şi Aga Scarlat Miclescu. Ioan-Vodă încuviinţă aceasta, şi ceĭ treĭ cercetătorĭ trebuiaŭ să înceapă ceia ce se zice astăzĭ «anchetă», în unire cu «ceĭ întăĭ şi fruntaşĭ» aĭ oraşuluĭ.

Se începuse pe atuncĭ stăruinţile pentru înnoirea hrisovuluĭ, peşcheşul destinat Domnuluĭ fiind o sută cinzecĭ de galbenĭ saŭ un ceasornic, «care din doaî va voi a priimi Măriia Sa». Agitaţia partideĭ de oposiţie pornise chiar din apropiarea soroculuĭ de întărire a constituţieĭ orăşeneştĭ. Callimachi începuse stăruinţile, prin Vistierul Ghica, şi la Vornicul Iordachi Drăghicĭ, mîna dreaptă a stăpînitoruluĭ, se credea că s'ar fi îndreptat, în schimb, autoriĭ plîngeriĭ şi proiectuluĭ de reformă; ceia ce fu contestat de Iordachi, care califică spusele luĭ Sîrghevicĭ şi Anghelachi drept simple «floncăniturĭ , vrednice de o grabnică şi aspră probozire.

Callimachi, care se afla la moşia sa de la Stănceştĭ, era poftit de Ghica să vie la Iaşĭ, pentru a se înţelege împreună, ce e de făcut faţă de lupta duşmanilor luĭ. El veni prin Februar, şi hrisovul, în care se schimbase punctul de căpetenie privitor la corpul de alegătorĭ, primindu-se alegerea a cîte doĭ epitropĭ de fiece naţie, fu iscălit de Domn în aceiaşĭ lună, lăsîndu-se data de Ianuar însă[1]. Alegerea, de vreme ce se amestecaŭ acum şi Jidoviĭ, dădu însă un resultat favorabil

[1] P. 279, nº 182.

autorilor planuluĭ de reorganisare din 1827. La 27 Februar boieriĭ din Botoşanĭ mulţămiaŭ pentru îndurarea domnească, cerînd, în acelaşĭ timp, să nu se ţie în samă «proectele» înşelătoare ale nemulţămiţilor. Ba, maĭ mult, să se săvîrşască o reformă în sensul invers, dînd dreptul de alegere numaĭ la «sistima boeriască de Botoşănĭ», care să poată vota şi în lipsă, prin răvaş. După cererea lor, Domnul învoi să se trimeată un diac, care să vadă şi ce e cu «constitucţia» în potriva căreia se plîngeaŭ boieriĭ: el casâ alegerea şi hotărî să se facă o alta, în toată forma, la care să iea parte şi boieriĭ, ceĭ maĭ îndrituiţĭ la conducerea afacerilor.

Peste cîteva zile, Alecu Callimachi precisà lucrurile, numind pe ceĭ ce pusese la cale demonstraţia: Climent, «un Pisoţchi», şi Manoleştiĭ, cari ar fi lucrînd maĭ ales prin sudiţĭ: Evreĭ şi Armenĭ. Încă odată, Vodă stricâ alegerea luĭ Climent, şi pentru purtările luĭ rele din trecut. Apoĭ, prin porunca de la 7 Mart, el osîndi aspru purtarea eforilor răzvrătitorĭ, aminti mîncătoriile lor din trecut, şi hotărî ca epitropiĭ boierĭ să fie aleşĭ din noŭ, şi anume dintre boieriĭ, începînd cu Alecu Callimachi, ale căror nume se însemnaŭ în poruncă, fiind aceştia «oaminĭ cunoscuţĭ întru bunele cugetărĭ». Pentru viitor, opoziţia era astîmpărată, puindu-se înaintea ochilor ce ar pîndi schimbărĭ, priveliştea puţin plăcută a «izgoniriĭ din oraş».

Îndată după aceasta, Ruşiĭ trecură Prutul. «Vechiul regim», în care-şĭ găsise un loc unic organisaţia municipală a Botoşanilor, dispăru, şi Regulamentul Organic dădu alte forme vieţiĭ oraşelor.

VII. Documente muntene şi oltene din Archiva d-luĭ Barbu Ştirbeĭ.

La nº 3. Numele de Cernica e purtat de doĭ membri aĭ familieĭ Ştirbeĭ: cel de supt Radu Şerban, despre care am vorbit maĭ sus, pp. 624-5, şi un altul, de supt Brîncoveanu, care va fi pomenit maĭ departe. S'ar părea decĭ că şi acest Cernica Postelnicul de la 1557, boierul luĭ Pătraşco cel Bun,

tatăl luĭ Mihaĭ Viteazul, pe care Mihaĭ l-a servit Postelnicul Cernica Știrbeĭ din 1600, era tot un Știrbeĭ. Acest Cernica din 1557 pare să fie Cernica de la Izvoare, care capătă o întărire de la unul din Vlaziĭ întăieĭ jumătățĭ a secoluluĭ al XVI-lea, al V-lea saŭ al VI-lea (maĭ sus, p. 191, nota 1): în adevăr, Izvoarele eraŭ una din moșiile de căpetenie ale Știrbeilor. El iea Postelnicia de la Iani (v. Hurmuzaki, XI, p. 888).

La nº 4. Documentul e important prin aceia că e unul dintre cele d'intăiŭ ale luĭ Alexandru Mircea. Cf. Hurmuzaki, XI, pp. 890-1.

La nº 5. La Holubeștĭ ișĭ puse Mihaĭ lagărul în Ianuar 1595 contra Tatarilor (Walter, în Papiu, I, p. 18). Adausul înseamnă că actul s'a presintat apoĭ luĭ Ștefan Surdul; dar prin aceste cîteva cuvinte adause nu s'a cruțat cheltuiala cu un nou hrisov, căcĭ întîlnim maĭ departe, ca nº 7, întărirea acordată de acest Domn.

La nº 7. Cf., pentru lămurirĭ privitoare la Divanele luĭ Ștefan-Vodă, maĭ departe, pp. 435-6, nº 3 și nota respectivă.

La nº 10. În actul din Argeș al luĭ Mihaĭ-Vodă (v. p. 290, nota 1), boieriĭ sînt tocmaĭ aceiașĭ, ca și în acest nr.

La p. 291, nota 1. E interesant că la dăruirea unuĭ sat către Teodosie Logofătul el nu maĭ figurează printre marturĭ, și se aduce *anume pentru aceasta* Miroslav, un «biv Log.», pentru a-ĭ lua locul în Divan. La 25 Februar 1598 găsim acelașĭ Sfat ca și aicĭ (Arch. Stat., *Cotrocenĭ,* X, 1). În acelașĭ pachet se află un act de la Mihaĭ, în care aflăm aproape Divanul de la nº 8, afară numaĭ că Pangratie e Vistier, în locul luĭ Statachi, Dimitrachi Spătar și Coci Mare-Postelnic. Acesta e *întăiul* Divan al luĭ Mihaĭ (cf. *Ist. luĭ Mihaĭ Viteazul,* pp. 101-3): după el vine cel de la nº 8, alcătuit în toamna anuluĭ 1594 și, la urmă, marele Divan de luptă, din 1597-9. În adevăr, aceiașĭ boierĭ se întîmpină, d. e., la 1-iŭ Septembre 1598 (Tîrgoviște), cu deosebire că aicĭ stă în frunte și Banul: Udrea.

Cu privire la Rudenĭ cunoaştem un întreg şir de documente, care daŭ foarte însemnate lămurirĭ asupra lor şi asupra istorieĭ generale a ţeriĭ. Astfel, la 13 Ianuar 7107 (1599), Tudosie Vel Logofăt, Părvul Log., Iştvan Log., Tudor Log., «şi cu nepoţiĭ noştri Dragomir i Chisar», daŭ luĭ Stoica Vel Vistier (v. maĭ departe; cf. şi p. 289, nota 1) satul Balta, pentru preţul de 20 000 de aspri (scrie Manole; traducere din Craiova, 1793. — Cartoanele Ghenadie, II, 23). — La 15 Septembre 7163 (1654), judecată a doĭsprezece boierĭ şi megiaşĭ, chemaţĭ de «boiariĭ de Ruden[ĭ]». «În zilile Mihniĭ-Vod[ă], căndu aŭ fost leatul 7076 (1568-9!), fiindu boiariĭ dăn Vlăden[ĭ], dăn Slăviteştĭ, împreun[ă] şi cu Turcin. . . , pribegĭ pentru frica Mihniĭ-Vod[ă], pe acia vreme s'aŭ ridicat Theodosie Rudeanul Log[o]făt-Mar[e] (!), şi, iubindu-l Domniia atăt de multu, fostu-i-aŭ dăruit moşiia Pleşoĭ.» Se arată apoĭ că pribegiĭ s'aŭ întors la 7103 (1594-5) *(ibid.,* VI, 67). — Maĭ complect încă în declaraţia de la 14 Septembre 7160 (1651) a luĭ «Radul Postealnicul şi cu frate-mieŭ Vladul Păharnicul şi cu vărul nostru Dumitraşco Clucear iul Murgescul», către «megiiaşiĭ din Pleşoĭ»: «că în zilele Mihniĭ-Vod[ă], ră[di]căndu-să strămoşu nostru Theodosie Logofăt-Mare, pe acea vreame întămplăndu-s[e] pribegie boiarilor din Vlădeanĭ i din Slăviteştĭ, însă luĭ Tudor Vel Logofăt i văru-săŭ, luĭ Arsenie Sărdaru, fost-aŭ dăruit Domniia strămoşuluĭ nostru biv Vel Logofăt Theodosie toate moşiele Vlădeanilor şi ale Slăviteştiloru, însă Pleşoĭ şi Gărdeştiĭ i Galigiul, şi avăndu şi Turcin, moşul acestor megiiaşĭ, pe lăngă boiari Vlădeanĭ i Slăviteştiĭ, moşie în Pleşoĭ . . . , stănjinĭ 150, şi, rădicăndu strămoşul nostru o mănăstire ce să chiiamă Flămănda, s'aŭ fostŭ întămplat de aŭ pus zidul pe ačastă chingă de moşie a lor. Iar, căndu aŭ fostu în zilele luĭ Mihaiŭ-Vod[ă], viindu boiariĭ Vlădeanĭ i Slăviteştiĭ, Tudor Vel Logofăt i Arsenie Vel Sărdarĭ, din pribegie, împreună şi cu Turcin», aŭ pîră între eĭ, şi pierd. Mănăstirea rămîne pustie. Theodosie face schimb cu Turcin, şi-ĭ dă în schimb jumătate din Dobreştĭ. Acum se află actul de la Mihnea şi se cer hotarnicĭ, — fără folos *(ibid,* VI, 66). — La

30 Iulie 7196 (1688), Șerban-Vodă dă un act mănăstirii Flămînda (indicație pierdută).

La 23 August 7207 (1699) «ctitorii sf. mănăstiri Flămănda. . , care iaste făcută și miluită de Theodosie Logofătul și de Vladu, frate-său, Rudenii, dintru care ne tragem seminție și neam de acel sănge. noi toți, care ne iscălim mai jos: Hrizea și frate-mieu Apostolache, fečorii lui Dumitrașco Clucer Rudeanul, i Vladu i Socol, fečorii Vladului Paharnicul Rudeanul, i Costandin fečorul lui Theodosie Căpt. Rudeanul, i Mihai fečorul Radului Postelnicul Rudeanul, și alții toți care ne vom iscăli mai jos», o închină către episcopia de Rîmnic. Semnează Diicul Rudeanul Vel Logofăt, Hrizea sin Dumitrașco Murgescul Căpt., Apostolache Murgescul sin Dumitrașco Clucerul (documente necatalogate, în Bibl. Ac. Rom.).

La nº 13. La 29 Septembre 7117 (1608; Tîrgoviște), Radu-Vodă întărește lui Mircea Armașul și soției lui, Neacșa, dania ce aŭ la Ișalnița de la văduva lui Neagoe Postelnicul, bătrîna Neacșa, reunind și întărirea pentru Fratoștița, Pleșoiul (v. nota precedentă) și Șerbăneștĭ, care sînt de cumpărătură lui Mircea. Boierii sînt cei de la nº 17, dar Vel Logofăt nu mai e Stoica, ci Lupu (v. și p. 297, nota 1), Vistiernic e ... chi și Stanciul Vel Pitar (*ibid.?*).

La nle 13 și urm. Vezi cap. Doc. Brăncoveanu și notele respective.

La nº 14. Din 7111 (= 1602-3), se păstrează (cf. și p. 289, nota 1), actul prin care Radu Șerban dă lui Stoica Vel Logofăt niște Țiganĭ «cumpărați de la нан его popa Stan ot Cerneți și de la fratele lui, jupăn Srăbul Stolnicul, încă din zilele răp. Mihai Voevod»: supt Mihai-Vodă mor amîndoi frații, și Țiganii ajung la nepoți: Necula și Radul, cari-i daŭ lui Mircea Armașul din Fratoștița. Divanul e curios alcătuit, și arată că hrisovul trebuie datat din timpul campaniei ardelene a lui Radu. El cuprinde pe Radul Buzescul biv Vel Clucer, Preda Ban, Dimitru Vornic, Miroslav Logofăt, Cernica Vel Vornic, Stoica Vel Logofăt, Leca Spătar, Nica Vistier, Raț Ghiurghiu Comis (deci nu încă Ban; cf. *Col. lui Traian*, 1883, pp. 235-7), Costandin Păharnic (scrie Irimia Logofătul; pergament slavon) (Cart. Ghenadie, VI, 2).

La 12 Ianuar 7115 (1607), Stoica primia de la Radu-Vodă

(împreună cu jupăneasa luĭ, Dochiia) o întărire pentru nişte Ţiganĭ (*ibid*, n° 4. Divanul ca la n° 16, dar cuprinzînd numaĭ pe ceĭ doĭ Buzeştĭ, Cernica, Mărzea, Nica, Bărcan, Gligorie, Stanciul; cf. p. 296, nota 2). Pentru moartea luĭ Stoica, v. nota penultimă. La 15 Iulie 7125 tocmaĭ (1617), «jupaniţ[a] Dochia Vistiereasa» (Stoica fusese mult timp Vistier în Divanul cel mare al luĭ Mihaĭ-Vodă şi el redevenise Vistier supt Gavril Movilă; v. n° 19 şi nota respectivă) dăruieşte o moşie mănăstiriĭ Strîmba, pomenind şi pe mama eĭ, Maria. Sînt vrednicĭ de menţiune marturiĭ: Nica Logofătul şi soţia-ĭ Păuna, Teodosie Logofătul şi fratele luĭ, Prăvul, şi Tudor şi fiul luĭ, Vlad Spatarul (familia Rudeanu de atuncĭ asupra căreia, v. maĭ sus, p. 680), apoĭ *slugile* Dochieĭ: vătavĭ, logofeţĭ, postelnicĭ. Scrie «Stoica Tărăčan Log.» (Cartoanele Ghenadie, VII, p. 14).

La n° 16. Un Florescu, al căruĭ nume de Radu se dă aicĭ, apare în acte străine la 1604 (v. Hurmuzaki, IV, p. 404, n° CCCXLVII). Numele acesta, menţiunea numaĭ a mameĭ (şi fără calificativ luat de la dregătoria unuĭ soţ, mort, al acesteia) par că ni arată nelegitimitatea naşteriĭ luĭ Radu. Dar se poate ca el să-şĭ fi luat numele de la satul Floreştĭ (v. şi n° 17). *Alt* Florescu e «Florescul Paharnicul», fiul luĭ Socol Cornăţeanul, între 1654-7 (Const. Căpitanul, ed. Iorga, p. 129, nota 1). Un şir de Floreştĭ pleacă de la Andronachi Vistierul Caliarch-Florescu, din Chios (*Gen. Cant.*, p. 375), în secolul al XVIII lea.

La n° 18. Acelaşĭ Divan se află şi într'un act din 19 Maiŭ (tot Tîrgovişte); scrie acelaşĭ Logofăt, dar îngrijeşte Paraschiva ca vtori Logofăt (Cartoanele Ghenadie, VI, 13; e relativ la închinarea mănăstiriĭ Stăneştĭ către Patriarchia de Alexandria; v. maĭ jos, p. 437, nota 1). Aceiaşĭ boierĭ sînt cuprinşĭ în Sfatul de la 24 Octombre 7123 (1614), — cînd (din Tîrgovişte), Radu dă satul Şopîrliga unor moşnenĭ: Mihaĭ-Vodă îl luase «cu multe năpăştĭ de birurĭ», pentru 12.000 de aspri; acum, moşneniĭ restituie suma, — dar la această dată Vornic era încă Grecul Cristea. Lupu Păharnicul din toate

aceste acte e Mehedinţeanul, acel care zori, cu pribegĭ şi haiducĭ ungurĭ, pe Alexandru-Vodă Iliaş în 1618, şi peri în ţapă. Această năvălire a luĭ ѧꙋнꙋѧ нех. скс ꙋꙋггрр[ѣ]нн e pomenită de Alexandru-Vodă într'o nouă Domnie, la 28 Octombre 7137 (1628), cînd dă luĭ Papa biv Vel Vornic o despăgubire pentru ce i s'a luat atuncĭ, în 1618: haine, scule şi altele (Arch. Statuluĭ. *Cotrocenĭ*, III, 1).

De la Alexandru Iliaş avem un act (Arch. Statuluĭ, *Bra l,* XXVI, 1) datat din tabăra pe apa Putneĭ, ꙋ табар по водн пꙋтнек, 25 Iulie 7125 (1617): prin el se dă luĭ «jupân Constandin Celebiul, ginerele jupânuluĭ Scărlet gramaticul», satul Obediţĭ, care «aŭ fost sat domnescu, cumpărat de răposatul Mihaĭ-Vodă pre banĭ de la Visteriia Domniĭ Meal[e]». Acum însă, «când aŭ fost acum, în zilele Domnii Meal[e], pre vremea când am mersu Domniia Mea cu oastea la Schindăr-Paşă, păn ţ[a]ra Moldoveĭ, când am fost Domniia Mea pe apa Putniĭ cu tabăra», Domnul vinde satul cu 360 de ughĭ, — «pentru nevoia Domnii Meal e] şi pentru greutatea ţărăĭ şi pentru multă cheltuial[ă] ce s'aŭ întâmplat Domnii Meal[e, cu oastea». Boieriĭ sînt şi ceĭ din alt act al aceluiaşĭ, din col. Gr. P. Olănescu (16 Iunie 7125), prin care se face o întărire luĭ «Stanciu», pentru o moşie pierdută prin «deaşugubină». Eĭ sînt: Dumitru Ban, Crstea Vor., Nica Log., Stiriano Vist., Paruş saŭ Păruş Spăt., Gorgan Stol, Gligorie Comis, Mrăzea Pah., Ianiu saŭ Ianachi Post. Cf. Constantin Căpitanul, p. 105, nota 1: alt Divan, puţin schimbat (1618).

La n° 19. Nicĭ la 13 Mart 7128 (1620; act din Tîrgovişte pentu Stoica Vist. şi Dochia) nu era Postelnic. Acum Comis e însă Buzinca (Cartoanele Ghenadie, VII, 21).

La n° 23. Luĭ «Preda Spăt. din Cepturoaia, nepotul Predeĭ Banul Buzescu din Cepturoia», i se acordă un mare hrisov de întărire ce a fost publicat de curînd, în *Tinerimea Romînă,* I, p. 89 şi urm. Cf. şi *An. Ac. Rom.*, seria veche, IX şi *Col. luĭ Traian,* 1872, p. 291.

La n° 25. Gheorghe Vistierul e Gheorghe Carida din

Trikke, care a ajutat alcătuirea Pravileĭ celeĭ marĭ şi a fost ucis în 1655 de soldaţĭ, în răscoală.

La nº 29. Se pare că Hrizea Vornicul murise încă de la 1642 (v. *Lit. şi artă romînă,* IV, p. 403).

La nº 34. Acest «jupăn Buliga», Căpitan, peri în lupta de la Finta (Ştefulescu, *Tismana,* ed. a 2ª, pp. 103-4 şi nota); un altul întemeiă, cu un frate (?) al săŭ, schitul Buliga (Tocilescu, în *An. An. Rom.,* VIII). Buliga Căpitanul comandà în lupta de la Şoplea, din 1655, ca Vel Agă, tunurile pretendentuluĭ Hrizea, care-l despicâ, pentru că ghiulelele nu loviaŭ bine (Const. Căpitanul, pp. 134-5).

La nº 35. Pentru Vistierul Ghinea, v. maĭ sus, pp. 122-4, nº 30.

La nº 44. Pentru numirea luĭ Radu Leon, v. Iorga, *Soc. Braşovuluĭ,* p. 106; *Despre Cantacuzinĭ,* p. LXXXII.

La nº 50. Pentru Danciu Părăianu, v. maĭ sus, p. 646.

La nº 305. Pentru sfîrşitul Craioveştilor şi acest Barbu, apoĭ Ban, înrudit cu Brîncoveniĭ, v. *Doc. Cantacuzinilor,* pp. LVII-VIII.

La p. 307, nº 54. Ceteşte între boieriĭ marturĭ: Coruia, nu «Cornia».

La nº 57. Încă o vînzare de moşie către Mihaĭ Spătarul Cantacuzino, marele cumpărător din acest timp (8 Maiŭ 7219 = 1711), în Arch. Statuluĭ, *Brad,* XXVI, 11.

La nº 59. Cĭuturoaia e Cepturoaia, leagănul Buzeştilor: acest nume e şi astăzĭ întrebuinţat în partea loculuĭ. Pentru Mateĭ Buzescu şi mamă-sa, Elinca a luĭ Radu Banul, v. maĭ sus, nº 33. Cf. şi nle 61, 63, 73 şi facsimilele acestuĭ ultim nr.

La nº 65. E cea d'intăiŭ menţiune, cunoscută mie, a Bibeştilor. V. şi maĭ sus, p. 149, nº 87 (Ion Bibescu). Şi pentru Săuleştĭ, Barbu Săulescu, v. *ibid.* Cf. şi maĭ departe, nº 68.

La nº 66. Radu Iliaş iea pe o fată a luĭ Constantin-Vodă

Brîncoveanu. Nunta se făcu la 6 Novembre 1692. V. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 342-3; *Cronicile muntene*, p. 31.

La n° 73. Mihaĭ, fratele Banuluĭ Vintilă Corbeanul şi al luĭ Dumitraşco, fu amestecat înnainte de aceasta într'o conjuraţie împotriva Brîncoveanuluĭ. V. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 342-3; *Cronicile muntene*, p. 31.

La p. 311, nota 1. Dosofteĭ de Ierusalim fu îndreptătorul ortodoxieĭ şi oaspetele multă vreme al luĭ Brîncoveanu. Diichiti e povestitorul campanieĭ din Morea *(Arch. romînească*, II): el pregăti şi căderea luĭ Brîncoveanu *(Ist. lit. rom.*, I, p. 186). E vorba apoĭ de Mitropolitul Heracleiĭ şi de Hrisant, nepotul patriarchuluĭ Dosofteĭ. Marele dascăl al Fanaruluĭ, Spandonachi, e menţionat în *Ist. lit. rom.*, I, pp. 33, 44. Domniţa luĭ Dimitrie Cantacuzino, fost Domn al Moldoveĭ, se chema Elena. V. *ibid.*, p. 256, nota 3. — Altă însemnare a luĭ Brîncoveanu, maĭ sus, pp. 126-7, n° 46.

La n° 75. Amza e acelaşĭ nume cu Hamza, pe care l-aŭ purtat boierĭ romînĭ în secolul al XVI-lea. V. Hurmuzaki, XI. Cf. şi n¹ 77.

La n° 77. Constantin Cepturoianul e Buzescu de la Cepturoaia.

La n° 79. Un Cîmpineanu, Vasile, fu omorît de Seimenĭ la 1655. De la acest Căpitan se pogoară apoĭ acest neam. După acest Manta Cîmpineanu, ce trăi în Oltenia supt Nemţĭ, alt Cîmpineanu ieşi înnaintea altor Nemţĭ ce intraŭ în Ţara-Romănească la 1788 *(Doc. Cantacuzinilor*, p. 313). Acesta poate să fie Scarlat saŭ Constantin, fiĭ aĭ luĭ Pantazì şi nepoţĭ aĭ luĭ Manta. Manta ţinea pe Caliţa (diminutiv de la Calea), fata luĭ Drăghicĭ Cantacuzino, iar soţia luĭ Pantazì era o principesă, fata luĭ Constantin Cantemir beizadeà, nepoata de fiŭ a luĭ Antioh-Vodă. V. *Gen. Cantacuzinilor*, locurile arătate în tablă. Din actul nostru maĭ aflăm şi pe Pîrvu, frate al luĭ Manta. Drăghicĭ şi Şerban-Vodă Cantacuzino fiind fraţĭ, reiese că, în adevăr, Caliţa era vara luĭ

beizadeà Iordachi, fiul luĭ Șerban, iar fiiĭ eĭ rămîn nepoțĭ de vară beizadeleĭ.

La nº 81. De la Cernica Știrbeĭ până la acest Ilie, trăind în Oltenia Austriacilor, dezvoltarea neamuluĭ Știrbeilor se înfățișează astfel:

La 1653 găsim un Clucer Știrbeĭ (maĭ sus, p. 184, nº 33). După cincĭsprezece anĭ, o văduvă, Maria, și doĭ fiĭ, Andronic și Cernica, precum se vede dintr'un act de la 24 Maiŭ 7176 (1668), cuprins în Condica Horezuluĭ (la Academia Romînă, p. 40).

Pe același timp alt Cernica Știrbeĭ era Mare-Vornic, iar un Radu Știrbeĭ, Logofăt. Radu e un boier foarte bine cunoscut: el iscălește și supt actul de fundație al școliĭ din Cîmpulung, la 8 Ianuar 1669, împreună cu ceĭlalțĭ boierĭ ce mersese la Ienișer pentru a-șĭ cere ca Domn pe Antonie-Vodă din Popeștĭ (Cron. luĭ Const. Căpitanul, p. 160, nota 2). Îl vedem cumpărînd de la Elina Cantacuzino, bătrîna Postelnicească, o moșie, pe care o dă pe urmă înnapoĭ, primindu-șĭ baniĭ ce plătise (*Doc. Cantacuzinilor,* pp. 95-6, nº XXXVI). El făcea parte din tagma dușmanilor familieĭ pe care o conducea Elina, și cronicile-l pomenesc adesea. În acte inedite, îl găsim la 28 Decembre 7188 (1679), supt noul Domn Șerban Cantacuzino, ca Vistier, unul din mulțiĭ raliațĭ aĭ acesteĭ temute Domniĭ cantacuzineștĭ (Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ,* X, 13). Și în anul următor (Octombre) găsim pe Știrbeĭ Vistierul (*ibid.,* nº 18. Dar la 15 Decembre 1679, iscălește «az Radul biv Vel Co[mis], Știrbeaiŭ»). Radu e martur și la vînzarea de moșie din 24 Maiŭ 7176 (1668), în actul pentru care el iscălește: «Radu Log. Știrbeiŭ» (Condica Hurezuluĭ, în Bibl. Ac. Rom.).

La 10 Mart 1689, «Cernica Șterbeaĭ Vel Arm.» vinde Cotrocenilor niște Țiganĭ: «și la măna părinteluĭ egumenul Dionisie de măn[ă]stirea Micșuneștiĭ, a dumnealuĭ răposatuluĭ tateĭ, luĭ Dumitrașco Sărdariul, cum săs știe că, lăsănd dumneaeĭ mama Dospina Sărdăreasa, la vreame de petrecaniia eĭ, la mănăstirea dumnealor, ce scrie maĭ sus, niște

Țiganĭ», etc. (Arch Statuluĭ, *Cotrocenĭ,* XXXIV, 22). La 1691-2, aflăm doĭ Știrbeĭ tinerĭ: Constantin, Comis, apoĭ Clucer, și Armașul Cernica (același cu fiul Marieĭ din Izvor) *(Doc. Cant.,* pp. 153-4, n° LXV). Maĭ tîrziŭ, «Cernica biv Vel Armaș, împreună cu jupăneasa mea Mariia și cu fečoriĭ meĭ Drăghič vt. Spatar și Tudorŭ i Șărban», vînd moșie la Sărariul, în sud Saacŭ, rămasă de la strămoșul nostru Cernica Vornicul din vremea luĭ Radu Șerban]... Fiind [eŭ tot ispravnic la ačastă sfîntă mănăstire [Cernica, întemeiată de Vornicul pomenit]». Semnează «Cernica biv Vel Armaș Știrbeaiŭ, Mariia Armășoae, Drăghicĭ vt. Spăt ar], Tudor, Șărban». La 1[iu] Iunie 7204 (1696), Brîncoveanu dă către mănăstirea sa, Hurezul, ocna *(sic)* satuluĭ [Aniniș] ..., cît aŭ fost partea Hriziĭ biv Vel Vist. [Popescu] și a Dančuluĭ Pah., fečorul Neaguluĭ Com[i]s din Bueștĭ, și a jupăneasiĭ luĭ, Chiajneĭ, fata Paraschiveĭ Post., nepoata Cernicăĭ Vornicul» [e vorba de Paraschiva Cocorăscul, ce ținea pe o rudă a Buzeștilor; maĭ sus, p. 303, n° 50]. În 1696, Constantin Știrbeĭ, om «cam lung de unghiĭ», ca și Cernica, avuse o judecată pentru mîncătoriĭ înnaintea luĭ Brîncoveanu (v. Memoriile luĭ Radu Popescu). Peste cîtva timp, și Constantin și Cernica făcură parte dintr'o conspirație în potriva Domnuluĭ (v. *Ist. lit. rom.,* I, p. 308)[1].

Ca fost Armaș se maĭ întîmpină Cernica și la 11 April 1694 (Arch. Statuluĭ, *Brîncovenĭ,* III, 20). Constantin, fratele luĭ Radu (Xenopol, VI, p. 419, nota 1), avu maĭ mult noroc. El ajunse Ban (răvașe de judecată de la «Constandin Știrbiaĭ Vel Ban» la 14 Maiu 1707 și 8 Iulie 1708 încă, în Cartoanele Ghenadie, IV, 27 și 35), și luă parte la sfătuirea care aduse Domnia luĭ Ștefan Cantacuzino, în 1714. El merse apoĭ cu Radu Dudescu, la Constantinopol, pentru a grăbi sfîrșitul Brîncoveanuluĭ, — o răzbunare cu lung soroc (cf. Memoriile luĭ Radu Popescu, în *Magazin,* V, p. 177 și Cronica oficială a aceluiași, *ibid.,* IV, p. 30. Cf. *Soc. Sibiuluĭ,*

[1] În Condica Hurezuluĭ maĭ apare, la 1696, un «Dragomir fečorul Cernicăĭ Vornicul ot Scăioșĭ».

p. 19, nota 1). El scăpă de peirea răsplătitoare care atinse peste doĭ anĭ pe Dudescu şi pe întreg neamul Cantacuzinilor. Dar rostul luĭ mare între boierĭ se încheiè (cf. şi Ştefulescu, *Tîrgu-Jiŭ*, pp. 93, 96 şi urm.), Bănia fiind luată de alt Radu, un duşman, Radu Popescu, cronicarul. Consilierul Ilie Ştirbeĭ al Olteniei austriace, «ein in allen Stucken tauglicher Mann» (Hurmuzaki, VI; v. şi tabla analitică a volumuluĭ), pare să-ĭ fi fost fiŭ. Pentru moartea luĭ Ilie, v. nº 109.

Din neamul luĭ Cernica, Tudor luă pe o fată a luĭ Mateĭ Filipescu, fratele luĭ Constantin Căpitanul (Cronica acestuia, ed. mea, p. XIV). Şerban, fratele luĭ, apare la nº 90. Constantin din 1740 (n[le] 96, 97, 98) cată să fie fiul unuia din ceĭ doĭ, al luĭ Drăghicĭ saŭ Tudor, şi al Despeĭ Vistiereasa. El era privit ca nepot de Maria Buzeasca (v. n[le] 99, 112), şi numia pe Banul Ştirbeĭ din 1714-6 «moş», bunic. Că nu-ĭ era tată Şerban, se vede din n[l] 101. Soţia luĭ Constantin e Dumitrana de la n[le] 120-1. O fată a Dumitraneĭ, la nº 124, unde se arată ca ginere al eĭ pentru altă fată, Ştefan Prăşcoveanu. Fiiĭ eĭ sînt Dinu şi Barbu (nº 125 şi urm.), saŭ Bărbuceanu (nº 131). Acesta e însurat cu Ecaterina saŭ Catinca. El nu maĭ trăia la 1815 (nº 143). În al XVIII-lea secol joacă un mare rol, pe la 1760, Badea Ştirbeĭ Drăgănescu, Vistier, şi fiul luĭ, Nicolae (v. *Gen. Cantacuzinilor, passim*). Cf. *Ist. lit. rom.*, II, p. 18. Safta «Drugăneasca» şi fiiĭ eĭ sînt menţionaţĭ în n[l] 103. Descendenţa acestor Drăgăneştĭ se poate urmări prin Hurmuzaki, X (v. p. 689). Ioan Ştirbeĭ, Vornic în 1824, care scrie, din Braşov, la 28 Mart (fusese în ţară la Septembre 1822) luĭ Constantin Samurcaş, pentru un sipet cu lucrurĭ (colecţia Tzigara-Samurcaş), e Ioniţă Drăgănescu. Cf. şi Hurmuzaki, X, p. 553. Bărbuceanu adoptă pe Barbu, botezat probabil de el, fiul luĭ Dumitrachi Bibescu (v. nº 143).

La n[le] 81-2. Decĭ Cornea Banul din vremea Brîncoveanuluĭ are ca fiĭ pe ceĭ doĭ călugărĭ, Vasile şi Dosofteĭ (acesta moare în 1747; v. Ştefulescu, *Tismana*, pp. 117-8, 160) şi pe al doilea Cornea (cf. şi Ştefulescu, *Tîrgu-Jiŭ*, p. 89), şi o fată Dumitra, măritată cu Pană Urdăreanul. O fată a luĭ Do-

softeĭ, Stanca, iea pe Constantin Obedeanu (Ștefulescu, *l. c.*); un fiŭ al luĭ, Toma, ține pe Marica, fata luĭ Gheorghe Cantacuzino beizadeà Banul, și apoĭ pe o anume Chirața, fata luĭ Mihaĭ Vameșul, un Grec (v. *Gen. Cantacuzinilor*, p. 280 și nota). V. și maĭ sus, p. 137, n° 73; pp. 143-4, n° 82. Un alt fiŭ al bătrînuluĭ Cornea era Barbu, îndemnător contra luĭ Nicolae Mavrocordat, pribeagul la Nemțĭ, care «aŭ crepat și s'aŭ dus la dracul» (Radu Popescu, în *Magazin*, IV, pp. 48, 55 și 109). V., pentru Barbu Serdarul, și vol. I-II, pp. 228-9, 448 (în 1718, cînd el conducea afacerile oltene). Pe la 1734 un Constantin Brăiloiŭ e Comis muntean, apoĭ Ban (*ibid.*, p. 291, n° XLIII; pp. 301-2, n° LXIV). Pentru Brăiloiĭ maĭ noĭ, v. Hurmuzaki, X, pp. 621-3. Cf. maĭ sus, pp. 625-6 și alte lămurirĭ maĭ departe, p. 318, nota 1; n^le^ 122, 128.

La n° 83. Pentru Bulgarul Lilla, v. și maĭ sus, p. 139 și nota 1.

La n° 86. V. n^l^ precedent.

La n° 90. Maria era văduva luĭ Constantin Buzescu. V. maĭ sus, și n° 104. Maria Buzescu și la n° 93. Un Constantin Buzescu, la n° 99. El era nepotul Predeĭ. Nicolae Buzescu și un frate, Ilie, la n^le^ 116, 129. Ilie are de soție pe Maria (n° 130).

La n° 93. Întorsul luĭ Șerban Cantacuzino de la Viena e în 1684. D. M. Săulescu îmĭ vorbește de o danie făcută de acest Domn unuĭ Săulescu ce ar fi fost la asediul Vieneĭ; ea s'ar afla astăzĭ între hîrtiile depuse la Creditul Rural de un văr al d-sale. Pentru Milescu, v. maĭ sus, p. 605.

La n° 103. Pentru începutul bisericiĭ Șelarilor, v. Ionnescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*, p. 205. Cf. *Gen. Cant.*, p. 111.

La n° 104. Afenduli e capuchehaiaua din Bender, care a scris aicĭ un opuscul despre Carol al XII-lea. — V. *Ist. lit. rom.*, I, p. 38, nota 1; p. 469 și nota 3.

La n° 105. Mihaĭ Cantacuzino, ce-șĭ începe astfel cariera, e scriitorul cunoscut. Cf. *Ist. lit. rom.*, II, pp. 119-20. Pîrvu

e fratele luĭ Mihaĭ. Pentru Șerban din notă, v. *Doc. Cant.*, p. 252, nº XXIX; *Despre Cantacuzinĭ*, pp. CLIII-IV.

La nº 108. Acest act e să se compare cu acela din *Doc. Cantacuzinilor*, pp. 251-2, nº XXVII. Radu Cantacuzino era fratele luĭ Ștefan-Vodă (v. epitaful *ibid.*, p. 333, nº IV). Cf. *Despre Cantacuzinĭ*, p. CXLV. Safta, fiica Stancăĭ, fusese măritată cu Barbu Văcărescu (*Gen. Cant.*, pp. 324-5), apoĭ cu Logofătul Negel, în sfîrșit, cu un Grec, Pantazì (*ibid.*). În act iscălesc ceĭ treĭ frațĭ: Pîrvu, Mihaĭ și Răducanu Cantacuziniĭ, și alt Pîrvu, pentru care v. *Despre Cantacuziniĭ*, p. CLIV. Cf., pentru ambele femeĭ, nº 110. O fată a Spătaruluĭ Mihaĭ Cantacuzino luase pe Serdarul Constantin Argintoianu, tatăl luĭ Dinu (*Gen. Cant.*, pp. 349-50).

La p. 327, nota 1. Hrisovul luĭ Antonie-Vodă se află și în *Uricarul*, IV, p. 363 și urm.: e din 1669. Pentru hotărîtul țeriĭ de către Turciĭ din raiele, v. maĭ jos, p. 473 și urm.

La nº 125. Vistierul era Mihaĭ Cantacuzino. V. *Ist. lit. rom.*, II, p. 121.

La nº 136. Mama luĭ Dinu Crețulescu era o fată a luĭ Brîncoveanu-Vodă.

La nº 142. Manolachi Brîncoveanu fusese și el însurat cu o Moldoveancă, Zoița Sturdza (*Gen. Cant.*, p. 349).

VIII. Carte de poruncĭ și socotelĭ a luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu.

Tot capitolul e de comparat cu condica tipărită de Aricescu în *Revista Istorică a Archivelor*, I (1873). Condica noastră a venit la Academia Romînă între manuscriptele ce se păstraŭ la Seminariul Central. Ea se alcătuiește din două părțĭ: una dă poruncĭ domneștĭ din anul însemnat în titlu, adăugindu-se apoĭ, pe foile rămase goale, alte poruncĭ maĭ tărziĭ, până și din Domnia luĭ Nicolae Mavrocordat; alta înfățișează încasărĭ și cheltuielĭ de ale Vistierieĭ din aceiașĭ

anĭ ca și în Condica, mergînd de la 1694 până la 1704, pe care a dat-o la lumină Aricescu. Deosebirea între aceste două registre de însemnărĭ financiare e că aicĭ se înseamnă numaĭ titlurile, «condeiele» cheltuielilor, pe cînd dincolo se intră foarte pe larg — de aicĭ neobișnuitele proporţiĭ ale volumuluĭ — în cele maĭ micĭ amănunte de încasare. Pe lîngă aceasta, în Condica tipărită se cuprinde și lista complectă a sumelor ieșite din Vistierie, pe cînd dincoace avem a face iarășĭ numaĭ cu însemnărĭ scurte ale Vistieruluĭ. Această deosebire se vede, de altmintrelea, și din titlu: registrul nostru nu e, la dreptul vorbind, o condică, întreagă și îngrijită, ci numaĭ un memento, un manual, un *anatefter*[1], pentru *dăjdile* «aruncate» și orînduielile ce le întovărășesc, arătîndu-se și felul cum ele trebuie să se «scoată» și să se strîngă. E, într'un cuvînt, cel maĭ vechiŭ manual al funcţionaruluĭ fiscal. Maĭ adaug că în *Anatefter* se înseamnă cheltuielile obișnuite: lefí, bacșișurĭ ale Curţiĭ, care lipsesc în condica oficială, unde în schimb se notează toate cheltuielile afară din obiceiŭ. În sfîrșit, socotelele de faţă merg maĭ departe decît cele cuprinse în Condică.

La p. 338. Ianachi Clucerul e Văcărescu. — Pentru orașul Flocĭ, v. maĭ sus, pp. 605-6. V. și la p. 350.

La p. 339, nota 1. Pentru Dindar, v. maĭ sus, p. 632.

La p. 340. Pîrcălabĭ eraŭ și la Tîrgoviște pe acest timp, ca și în celelalte orașe. La 15 Maiŭ 7224 (1716), Barbul Greceanul biv Vel Stolnic afierosește către biserica Grecilor un loc luat de la «Ianache părcălabul Tărgovișteanul» (Arch. Statuluĭ, *Brad*, XXIX, 10). Dar aicĭ era și un Vornic de Scaun (v., pentru asemenea Vornicĭ în Moldova, maĭ sus, p. 657) La 4 August 7214 (1706), dă o moșie Cotrocenilor «Gligorie Băleanul, Vornic Scaunuluĭ Tărgoviștiĭ» *(ibid., Cotrocenĭ*, LVII, 48).

[1] Cf. Radu Popescu. Cronica, p. 141: «Anatefterurile ale anilor trecuţĭ».

La p. 348. Pentru vînatul peşteluĭ în bălţĭ, v. porunca din 12 Ianuar 7186 (1678) a luĭ Duca-Vodă către satul Flocoşiĭ, «orĭ slujitorĭ, orĭ ţăranĭ, orĭ Roşĭ, ver-ce oamenĭ veţĭ fi lăcuitorĭ în prejurul heleşteuluĭ luĭ Pană Pah[arni]c». Acesta spune «cum că v'aţĭ pus dă şădeţĭ în spinarea heleşteuluĭ, şi-l vănaţĭ în toată vremea, şi furiş, şi făţiş», înfăţişînd şi o *carte* de la Vălcul biv Vel Vornic. Ceĭ prinşĭ cu aceasta vor fi aduşĭ, ca «nişte hoţĭ, aicĭ, să petreacă nevoe, ca nişte oamenĭ răĭ şi neascultătorĭ a porunca Domnii Mele» (ms. 260 la Ac. Rom., f° 42 V°). La 13 Decembre 1632, Mateĭ-Vodă scrie «năvodarilor care vînaţĭ peşte în balta sf. mănăstirĭ de la Sf. Troiţă, aciia în baltă» (Bibl. Ac. Rom., doc. 18/XI). La 30 Octombre precedent, el liberase «satul Chiseleţul şi cu balta lor, carele este al sf. mănăstirı de la Sf. Troiţa», «de către stolnicĭ şi de către vameşi de la Cornăţelu [fost oraş: «oraşul Cornăţel»: 16 Dec. 1631; *ibid.*, doc. 68/XLII]... Nicĭ să vîneze gîrla». Dreptul acesta-l va avea numaĭ mănăstirea şi pîrcălabul pus de dînsa: «să aibă a judecarea şi a-ĭ globirea, cum aŭ fost şi maĭ de 'nnainte vreme» (còpiĭ cu litere latine). Cf. şi doc. 17/XI (tot aşa).

La p. 349. V., pentru Istrati Florescul, Ilie Nicolescu, în *Rev. Romînă,* IV şi aicĭ, maĭ sus, p. 632.

La p. 359. Constantin Băleanu, fiul luĭ Grigore, purta numele Brîncoveanuluĭ; el îĭ fusese dat de Domniţa Ilinca, fata acestuia, la botez. Maĭ tîrziŭ, Constantin Postelnicul luă pe Domniţa Smaragda, sora Ilincăĭ. V., pentru el şi întreaga luĭ familie, *Cronicile muntene,* p. 36 şi urm., *Ist. lit. rom., passim.* Astăzĭ d. G. Gr. Cantacuzino posedă cea maĭ mare parte din Archiva Bălenilor. Cf. şi *Documente privitoare la Constantin-Vodă Brîncoveanu,* p. 170 (pentru nunta Smaragdeĭ).

La p. 360. Îndreaptă în parantesă «1714», prin 1724. Porunca e din a doua Domnie a luĭ Nicolae Mavrocordat.

La p. 363. Vlădica de Pogoniana stătea în ţară, în rîndurile clericilor miluiţĭ de cucernicul şi darnicul Constantin-Vodă. El era duhovnicul Safteĭ luĭ Constantin Stolnicul Can-

tacuzino. Am tipărit în *Operele luĭ Constantin Stolnicul,* pp. XXXIII-IV, după originalul, ce se păstrează în Arch. Statuluĭ, o scrisoare a Safteĭ către dînsul. Acum maĭ pot adăoga unele lămurirĭ. La 14 Februar 7211 (1703), se face o vînzare către «părintele Eftimie, episcupul de la Bogoniani, car[e] iaste aicĭ, la bes[e]rica Grečĭ[i]lor, în Buc[u]reştĭ» ; marturĭ: Γεώργιος πρόην στάροστας şi Istrati Croitorul. Altă vînzare către el la 26 Decembre precedent; martur fiind Γληγόρης μπακάλης (Arch. Statuluĭ, *Brad,* XXIX, 7, 8). — De pe acest timp se păstrează în cartonul *Documenti greci* din Archivele venețiene un mare număr de scrisorĭ pornite din Iaşĭ şi din Bucureştĭ către Pano Glyky şi Pano Strati, aşezațĭ în Veneția Ele se întînd între aniĭ 1696 şi 1699, vin de la Spiru Pano, afară de două, care sînt iscălite de Nicolae Pappa, adresate fiind luĭ Nicola Caraiani, cunoscut şi din alte locurĭ (Hurmuzaki, IX² şi Esarcu, în *Rev. p. ist., arch. şi fil.,* an I, vol. II. p. 145 şi urm.)[1]. Se maĭ pomenesc κὺρ Νήνος din Sibiiu, κὺρ Γιόργης ἀνηψιὼς τοῦ Καμαράση, din Bucureştĭ, vărul κὺρ Μάνος, Domnul însuşĭ: ὁ ἐκλαμπρότατός μας. Se cere din Veneția: mătasă, ζαπράνηκα, se trimet baloturĭ de lînă, etc Scrisorile, pe care le-am străbătut pe toate, nu merită nicĭ publicarea, nicĭ o mențiune maĭ întînsă. Cf. şi vol. IV, pp. 76-9. Cf. însă şi p. 85, nota 1. — În Arch. Statuluĭ, *Brad,* XXIX, 4-5, se văd vînzărĭ, din 1693, către «Mihaiŭ gramaticul ot Ianina». — La 1691, se afla în Bucureştĭ şi o cafenea turcească, ținută de un Seimen împărătesc (*ibid., Cotrocenĭ,* XXX, 1-2).

Ibid. Actele Slobozieĭ luĭ Ienachi se află la Arch. Statuluĭ. O parte din ele, în Prefața mea la ediția luĭ Constantin Căpitanul.

La p. 364. Constantin Vel Clucer e Ştirbeĭ (v. *Soc. Sibiiuluĭ,* p. 19, nota). V, şi maĭ sus, p. 687.

La p. 369. Pîrvu Vistierul Vlădescu, ucis de Mihnea-Vodă, lasă un fiŭ: Şerban Pîrvulovicĭ, care era Comis în 1688 (*Doc. Cantacuzinilor,* p. 111, nº LIII). La 1691-2, el apare ca

[1] Şi o scrisoare de la un zaraf către Caraiani.

biv Vel Postelnic *(ibid.,* pp. 153-4, n° LXV). El mersese la Viena în solia cea mai mare și cea din urmă a luĭ Șerban-Vodă Cantacuzino *(Gen. Cant.,* p 250, nota 1). Cf. tabla la Constantin Căpitanul. Grigore trebuie să fi fost fiul luĭ Șerban acesta. Pentru Pătrașco Moldoveanul, cf. *Ist. lit. rom.,* I, p. 337, nota 4. Se întărește prin acest loc din Anatefter că Pătrașco era, în adevăr, un pribeag.

Barbu, fiul luĭ Șerban Vistierul, e Greceanu. Sora luĭ Barbu, Păuna, era soția luĭ Ștefan Cantacuzino, viitorul Domn *(Ist. lit. rom.,* I, p. 181, nota 2). În mare favoare supt acest Ștefan-Vodă, Barbu o păstră și supt Nicolae Mavrocordat: fratele Doamneĭ, Ianachi, luă pe o fată a luĭ, Smaranda *(ibid.,* p. 194). Cf. și *ibid.,* p. 210, nota 4. El înnaintă până la Stolnicia-cea-Mare. Se știe că tatăl luĭ Șerban și al luĭ Radu Greceanu, cronicarul, era Tudor Șătrarul din Grecĭ (v. și *Doc. Cant.,* p. 244, n° XVI). Înnainte de dînsul (vol. IV, p. CLXVIII) găsim pe Drăghicĭ și Fotea, fiiĭ luĭ Papa Greceanu, ce cade în lupta prin care Mateĭ-Vodă, un dușman pentru dînsul, își stabili tronul. Tatăl luĭ Papa cel mort în 1632 perise numaĭ cu puțin înnainte, omorît de Leon-Vodă *(Magazinul istoric,* IV, p. 313: «Preda Floricoiul din Grecĭ»). El ținea pe Florica, fata luĭ Mihaĭ Viteazul. Șerban din Domnia luĭ Brîncoveanu era și el un ginere de Domn, fiind soțul Domniții Ilinca.

Șerban maĭ avu un fiŭ, pe Drăghicean; iar fiul acestuia e Scarlat de pe la 1770 *(Gen. Cantacuzinilor).* Pe același timp maĭ găsim pe un Bănică Greceanu *(ibid.,* p. 347).

Un omonim al luĭ Barbu din Anatefter se însura cu fata luĭ Pîrvu Drăghicean Cantacuzino. El nu maĭ trăia, în Septembre 7208 (1699), cînd «jupăneasa Păuna Pătroianca, care am fost jupăneasă răposatuluĭ Barbuluĭ Pătroianul biv Vel Dvornic», face o danie Cotrocenilor (Arch. Statuluĭ, *Cotrocenĭ,* LVIII, 4). Numele de Pătroianu, după moșia de Scaun, fusese luat tocmaĭ pentru a stabili o deosebire. Acest Barbu ar fi, după *Genealogia Cantacuzinilor,* unchiul celuĭlalt.

Pădure Crețulescu e tatăl luĭ Mateĭ *(Gen. Cantacuzinilor,* p. 373).

La p. 373. La 10 Maiŭ 7181 (1673), se vinde un sat luĭ «Tudosie gelepuluĭ împărătescŭ» (Cartoanele Ghenadie, I).

IX. Documente româneştĭ din Archive străine.

La nº 2, p. 379. De la Vornicul Solomon de Cîmpulung s'a păstrat un răvaş, tipărit în *Doc. Bistriţeĭ*, I, pp. 75-6, nº CI, şi altul *ibid.*, II, p. 65, nº CLXVII. Mihalache Vornicul nu e însă pomenit aiurea.

La nº 5, p. 382. E de pe vremea expediţieĭ luĭ Mihaĭ Racoviţă în Ardeal, 1717. Foarte răŭ scris, răvaşul nu se poate ceti altfel decît cum îl dăm.

La nº 6. Poate să fie din acest timp. Pentru familia Negre, v. *Doc. Bistriţeĭ*, II, pp. 28-9, 33.

La p. 385. Cu privire la Cîmpulung şi Dorna, am maĭ găsit în ultima mea călătorie la Bistriţa aceste treĭ scrisorĭ :

O mărturie a Cîmpulungenilor, redactată în latineşte:

Popa Vazila Rodnae legit literas, domino bistriciensi, iudici primario et magistratui sonantes, dato Compologa et Dorna, 10-a maij 750.

Salutem plurimam dominis circumspectis liberae civitatis bistriciensis, praeprimis generoso et circumspecto domino iudici primario, et depertinentiae inspectori, reliquisque dominis, titulis suis dignissimis. Percepi persecutionem ibidem cuiusdam Tanasi Teloniatoris Rodnensis, propter exitum huc Moldaviam absque licentia domini Tricesimatoris et Magistratus; quod nemo sic approbare potest. Solummodo unica vice investigans equos, qui inde deperditi erant, et tunc temporis etiam habuerat passuales a domino Tricesimatore et commendante, et tunc semel, et ultra, vel saepius, hic fuisse, non inaudivimus. Iterato nos Compolongenses et Dornenses confirmamus fide nostra mediante eidem, frequentius Moldaviae haud fuisse, siquidem etiam nec fuisset, et neque frumentum, multo minus quaedam pecora aut induxisset, vel eduxisset, absque duobus bobus Ionici Sandro, qui indultu domini Tricesimatoris inducti erant, persoluta tamen Tricesima, uti moris erat. De quibus certiorem facimus et confirmamus, Compolongenses et Dornenses testes; praeprimis ego: Ivon a Irini, Grigori a Iugi, Lupul Molejas, Constantin a Nekulij, Dumitro Pizdelle, Iuon Vatamanull et reliquis pagensibus, Ionica Sandor, Petre Deaku, Gavrilu Lakatusu, Iuon Orsati, Iuon Todoranul, Gorgica Zmuncilla, David Zido, Compolongenses.

O alta, a călugărilor de Moldaviţa, către vameşul de Rodna:

Traductionis de anno 747 copia:

Tanasi Teloniator ex Radna et alii incolae eiusdem loci, salutem a Deo optamus. Aliud mihi ad Dominaciones Vestras non suppetit, quam notificare ratione montis Szuhordul, quem vos hucusque depasci curastis citra omnem accordam. Hinc, cum nos pro aliis praeteritis annis, quibus a vobis absque conventione et scitu nostro depascebantur, contentati sumus anno praeterito, si deinceps indigetis monte nostro, veniatis et conveniatis de eo nobiscum, ne amplius habeamus differentias; si autem nolueritis ad ineundam accordam venire, nostros montes in bona pace permittitote.

Hoc significamus, et bene valeant. 15-to maij.

Iuon Igumenus
ex Moldavicza, et totus clerus.

Şi o scrisoare domnească:

Magnifici et spectabiles domini,

Georgiul Czikovanul, incola campolongensis, subditus Moldaviae principatus, cui regendo, divina favente clementia, princeps sum praepositus, supplici libello ante tribunal meum mihi exposuit, ipsi ante duos quasi annos hinc in Transylvaniam ad comitatum thordensem, cum animalibus et aliis rebus vendendis, profectum fuisse, et illa bona ipsi propria, cum tunc nulla vendendi esset occasio, bona fide diversis hominibus tradidisse ac in eorum manibus, ut ipsi reddant rationem, una cum pecuniis, reliquisse, uti videre est ex inserta his litteris specificatione. Ab illo autem tempore, quamvis fuit facta instantia tempore principis antecessoris mei, illa bona sua non potuisse recuperare. Quapropter vicinali modo a Dominationibus Vestris serio requiro ut eadem, uti constituti ad exercendam iustitiam in illo comitatu, curare velint, quo supplex subditus meus ius suum secundum aequitatem consequatur, et bona sua ad integrum ipsi extradantur, ne casu contrario ob damnum subdito meo illatum ad supremum principatus Transilvaniae tribunal appellare, vel iure talionis uti cogar. Interea divinae protectioni easdem commendans. vicinali amicitia maneo

Dominationum Vestrarum
benevolus amicus:
I. Matheus Gica,
Voevoda Moldaviae.

Iassiis, 16 augusti 753 s. v.

P. S. Ex mea quoque parte incolis Transilvaniae semper iustitiam administrari curavi ac deinceps curabo

Magnificis et spectabilibus dominis, supremo iudici, vicecomiti, viceiudici comitatus bistriciensis. —

in, vel Transilvania; ibi, ubi.

La p. 391. Scrisoarea are aspectul foarte vechiŭ. E aşternută pe o bucată de hîrtie lustroasă, vărgată, groasă, de fabricaţie orientală, de un condeiŭ bun, cu cerneală cam ştearsă. Beĭ încep să fie la Tighinea de la cucerirea luĭ Soliman cel Mare (1538), dar, dacă avem cîteva nume de ale lor, între ele (cf. Hurmuzaki, XI; *Chilia şi Cetatea-Albă),* nu găsim pe Alì, ceia ce ni-ar permite o datare maĭ precisă. La epoca luĭ Mihaĭ Viteazul nu trebuie să ne gîndim: atuncĭ begul era Ahmed, nu Alì, şi el, avînd şi Chilia, rîvnind *părţĭ* din Moldova măcar, purta titlul de Sangeac, avea o situaţie de Paşă *(Chilia,* p. 212). Totuşĭ ne putem opri la o dată, din alt motiv decît vremea cînd a guvernat Alì în Tighinea. Se vorbeşte, în adevăr, de o apropiată sosire, sigură, a Hanuluĭ. Însă acesta nu veni prin aceste părţĭ nicĭ măcar cu prilejul lupteĭ din 1574 contra luĭ Ioan-Vodă cel Cumplit (v. Hurmuzaki, XI, pp. XXV-VI). Dar în 1587, în toiul atacurilor de Cazacĭ, împotriva raieleĭ tighinene ca şi a celorlalte, Hanul Islam-Ghiraĭ veni la Tighinea, unde-l prinse şi moartea (v. *Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 204). Decĭ, acest vechiŭ monument de limbă românească e din 1587. — Raşcovul ajunse maĭ tărziŭ un apanagiu căzăcesc pentru Domniţa Ruxandra, văduva luĭ Timuş (vol. IV, p. CCCVIII, nota 8), după ce jucase un rol în luptele dintre Polonĭ şi Turcĭ *(ibid.,* pp. CXXX, CCL).

La p. 390-1 (Documente din Stockholm). Asemenea paşapoarte, maĭ vezĭ în vol. IV, pp. 60-1, n° LVII şi aicĭ, maĭ departe, p. 511, n° 1.

La pp. 392-3 (Documente din Cluj). Alte documente din această legătură de hîrtiĭ slavone şi româneştĭ s'aŭ tipărit saŭ resumat în vol. IV, partea I-iŭ, saŭ în notele la ediţia luĭ Constantin Căpitanul. Ele mi-aŭ fost semnalate de d. prof. Ferénczy Zoltán, director al Biblioteciĭ Universităţiĭ din Budapesta. — Pentru Grigore Maior (Maier) şi vicariul Popovicĭ de Hondol, v. *Ist. lit. rom.,* la numele lor.

La p. 393, Cernăuţĭ, n° 1. Bănila ajunse pe urmă a familieĭ Turculeţ.

La p. 394, n° 3. Acest episcop de Rădăuţĭ e, fără îndoială, cel d'întăiŭ cunoscut: Ioanichie (Melhisedec, în *An. Ac. Rom.*, VII, p. 267; menţionat aicĭ în 1480). Cf. *Urıcariul*, XVIII, p. 58 şi urm. — No. 5 Un boier muntean din secolul al XVII lea, supt Şerban Cantacuzino, se chiamă Curuia.

La p. 395, n° 5. De apropiat numele diaculuĭ Crimcovicĭ şi al Mitropolituluĭ Anastasie Crimcovicĭ de la începutul secoluluĭ următor. — La n° 7. Pentru Varticovicĭ, v. maĭ sus, pp. 611-2.

La p. 396, n° 3. Cererea cea mare de banĭ a Turcilor s'a făcut, de sigur, cînd Petru Şchiopul şi-a răscumpărat Domnia căpătînd coregenţa fiuluĭ, Ştefan. V. Hurmuzaki, XI, p. LXX.

La p. 397, n° 3. Pentru şoltuziĭ de Siret, v. maĭ sus, p. 658. Cf. pp. 399-400. — No. 4. Numele de Teodor al luĭ Boul e introdus printr'o traducere greşită. V. maĭ sus, pp. 616-7. V. şi n[1] următor. — No. 7. E interesant pentru că dă numele socruluĭ luĭ Ieremia-Vodă, care ar fi pîrcălabul Gheorghe de Hotin. V., însă, Okolski, în Papiu, II, p. 147: «Habuit in coniugem ex Palatinatu Transilvaniae filiam ex senatoribus primi de familia Ciamartorum (Czomortány), Elizabeth». Se poate însă ca Ieremia să fi fost de două orĭ însurat.

La p. 398, n° 2. Pentru neamul luĭ Crîstea Mihăilescul, v. şi maĭ sus.

La p. 399, n° 1. Pentru Dobrenchi, v. *Doc. Callimachılor*, I, p. 433, nota 1, n° 1. — No. 6. Pentru boieriĭ din Lucaveţ, v. *Doc. Bistr.*, I, pp. 19-20, n° XXIII.

La p. 401, n° 1. Nu înţelegem ce s'a putut traduce cu: unchiŭ de pe tată în fixarea relaţieĭ de înrudire dintre Luca Stroicĭ şi Miron-Vodă Barnovschi. Dar înrudirea era strînsă, şi ea resultă şi din aceia că în testamentul săŭ *(Arch. ist.*, I[2], p. 189), Miron se îngrijeşte de orfana rămasă pe urma luĭ Ionaşco Stroicĭ. Însă Ionaşco era fiul Păscălineĭ şi al luĭ Luca (Hurmuzaki, XI, p. 909).

La p. 402, n° 3. Pentru altă fată a luĭ Nicolae Ureche,

fratele luĭ Grigore, v. maĭ sus, p. 575. — No. 4. Apostol e Catargiu (v. maĭ sus, p. 586 şi p. 403, nota 2). Acest Drăghinicĭ trebuie să fie rudă cu Eni, ce a fost Hatman al Ucraineĭ, în numele luĭ Duca-Vodă (v. maĭ sus, p. 586).

La p. 403, n° 5. Pentru Ilie Sturdza, soţul Safteĭ, v. maĭ sus, p. 619. — No. 6. Pentru Hăbăşeştĭ, v. maĭ sus, pp. 618-9.

La p. 404, n° 3. Nicolae Vistierul e Buhuş — No. 5. Pentru familia Rugină, v p. 621.

La pp. 404-6. Pentru Turculeţ, v. maĭ sus, pp. 584-5.

La p. 405, n° 3. Pentru Ursachi, v. pp. 582-3 şi pentru Abăza, p. 617.

La pp. 405-6. Actul din 1704 e extrem de important, de oare ce Catrina, fata luĭ Iordachi Cantacuzino I-iŭ, şi a Alexandreĭ luĭ Gavrilaş Matiaş (pe p. 406, rîndul 5 de sus, trebuie a se ceti «eĭ», nu «luĭ»), văduva unuĭ Vistier, mama unuĭ Agă Ioan şi a uneĭ fete măritate cu Ştefan Luca, e Catinca Neculce, mama cronicaruluĭ.

La p. 407, n° 2. Cf. numărul precedent şi maĭ sus, p. 75.

La p. 408, n° 2. V. şi maĭ sus, pp. 108-9, n° 138; maĭ jos, p. 410, n° 4. — No. 5. Pentru Ursachi, v. maĭ sus, pp. 582-3. Tot aşa pentru n[1] următor şi pentru n° 2 de pe p. 409. La p. 410, n° 2, pare că trebuie a se ceti Ursachi Vel *Vistiernic*. Maĭ v. p. 412, n[le] 2, 3; p. 420, n° 5.

La p. 409, n° 2. S'ar părea că Maria luĭ Dumitraşco Ursachi era o soră a luĭ Neculce şi a nevesteĭ luĭ Ştefan Luca. Dar aceasta din urmă se chema şi ea Maria; aşa încît cumnăţia pare să fie de *verĭ*. V. si maĭ sus, la pp. 405 6. Din documentul tipărit in *Gen. Cantacuzinilor*, p. 366, nota 2, se vede că altă soră, Sanda, luase pe Done Vistierul muntean (mama luĭ Ienachi Văcărescu fiind o fată a luĭ Done, resultă că aceştĭ doĭ fruntaşĭ scriitorĭ aĭ secoluluĭ al XVIII-lea eraŭ înrudiţĭ). — No. 6. Acest Iordachi e al treilea (v. maĭ sus, p. 591). Tot el e şi cel de la p. 410, n° 3.

La p. 410, n° 4. Pentru Hurmuzăcheştĭ, v. maĭ sus, p. 663, şi p. 421, n° 4; p. 423, n° 3. Semnătura luĭ Chiriac Sturdza Spătarul trebuie să fie răŭ cetită de traducător. El e, de fapt, bunul Caramanlîuluĭ.

La p. 411, n° 5. Cf. Cernăuţeniĭ de pe p. 71 şi p. 413, n° 5; p. 415, n° 2; p. 416, n° 6; p. 421, n° 7. — No. 9. Pentru Iordachi III Cantacuzino, v. şi maĭ sus.

La pp. 418-20. Cf. Tanoviceanu în *Prinosul Sturdza,* p. 414.

La p. 422, n° 2. V. testamentul luĭ Ioan Bogdan, tipărit de d. I. Tanoviceanu, în *Noua Revista Romînă,* I. No. 4. V. *Documentele Callimachi,* I, cap. 1; vol. VI, cap. 1.

La p. 423, n° 4. V. Documentele Botoşanilor. Logofeteasa Răzoaia a rămas în amintirea Botoşănenilor. Un refus se exprima şi astăzĭ figurat prin «din gardul Răzoaiĭ», al uneĭ viĭ ce trebuia să fi fost deci foarte bine păzită.

La p. 425, n° 2. Cf. vol. I-II şi aicĭ, cap. XI.

La p. 426, n^le^ 4-5. Cf. maĭ sus, pp. 417-8.

La p. 427, n° 4. Cf. maĭ sus, p. 402, n° 3.

La p. 428, n° 7. Pentru Micleştĭ, v. maĭ sus, pp. 53-4, n° 244. Decĭ Micleasca de acolo era fata cronicaruluĭ Dubăŭ.

La p. 430, n° 3. Pentru Siret, v. maĭ sus, p. 698.

X. Documente muntene din colecţia d-luĭ Emanuil Bibescu.

La n° 1. Divanul e tocmaĭ acela din documentul analisat în Hurmuzaki, XI, p. 893, n° 2.

La n° 2. Actul are un interes fiind-că arată întăiŭ existenţa uneĭ surorĭ a luĭ Petraşco cel Bun, jupâneasa Cîrstina dînd şi numele unuia din fiiĭ eĭ, Badea, apoĭ pentru că zestrea acesteia se dă de Radu Paisie, aşa încît descendenţa luĭ Petraşco din acesta devine acum sigură. — Dobromir Banul a fost tăiat de Petru Cercel (*Magazin istoric,* IV, p. 276). Mihaĭ fiul acestuia, muri însă de moarte bună. — Se

maĭ dă şi genealogia Buzeştilor, pentru care v. *Istoria luĭ Mihaĭ Viteazul.*

Cu privire la familia luĭ Mihaĭ Viteazul, se maĭ pot adăugi următoarele:

1. Pentru fiica sa Florica:

Tîrgovişte, 20 Maiŭ 7120 (1612). Radu-Vodă dă luĭ Preda Postelnicul şi soţieĭ luĭ, Florica, fata răposatuluĭ Mihail Voevod, satul Pleşovul de sus şi de jos. Menţionaţĭ: Stan Păcurar, Şerbu. Boierĭ ca la p. 480, nº 9, dar: Vintilă Vel Vornic, Crăstea Spatar, Lupul Paharnic; Neagoe scrie. — Pergament. Slavon. — Bibl. Ac. Rom.; Cartoanele Ghenadie, VI, 10.

2. Pentru o nepoată, Tudora:

Bucureştĭ, 10 Maiŭ 7119 (1611). Radu-Vodă, «Stanciuluĭ Logofăt şi jupâneasiĭ luĭ, Tudoriĭ, nepoata răposatuluĭ Mihail Voevod, şi cu fečoriĭ lor, căţĭ Dumnezeŭ le va dărui», pentru satele Grămăticiĭ, Dobrosloveaniĭ, ce fusese «oameni sloboz, iar, când aŭ fost în zilele răposatuluĭ Mihail Voivod, eĭ s'aŭ vândut toţ răposatuluĭ Mihail Voevod, să fie rumânĭ; dup[ă] aceaia răposatul Mihail Voevod, el aŭ dat şi aŭ miluit cu aceaste sate ce s'aŭ zis maĭ sus, pe nepoată-sa, jupâneasa Tudora şi pe bărbatul eĭ Stanciul Logofăt. Vintilă Vel Vornic, Cernica Logofăt, Stoica Vistier, Cărstea Spatar, «Pa[na]iot» Stolnic, Coci Comis, Stanciul Paharnic, Fotı Vel Postelnic. Scrie Neagoe. — Bibl. Ac. Rom; Cartoane Ghenadie, VI, 9.

3. Pentru Marula, altă fată:

1. 18 April 7120 (1612). Radu-Vodă. Pentru satele Studina de mijloc şi de jos, Cruşovul, date de Mihaĭ mameĭ luĭ La ieşirea din ţară, «atuncĭ răposatul Mihail Voevod Domnia Sa însuşĭ şi-a luat seama pentru maica Domnieĭ Sale, Doamna Teofana, de a lăsat o la această sfîntă mănăstire de maĭ sus zisă, să se odihnească ca călugăriţă, aci, pentru multele nenorocirĭ, cariĭ eraŭ atuncĭ într'această ţară, şi robiĭ. Proces supt Radu Şerban «Apoĭ, după aceia, cînd aŭ fost stînd aceĭ şase boierĭ de maĭ sus zişĭ să vie aicĭ la Scaunul Domnieĭ luĭ Radul Voevod Şerban, atuncĭ s'aŭ întîmplat ţăriĭ schimbare, de a eşit Radul Voevod Şerban din ţară, şi aŭ venit aicĭ în ţară Ungurĭ cu Bator Gabor, Craiul Ardealuluĭ, de aŭ robit şi aŭ jăfuit toată ţara» (Arch. Statuluĭ, *Cozia*, XXIV, 6; traducere modernă).

2. 23 Decembre 7125 (1616). Alexandru Iliaş. Pentru acelaşĭ proces «Şi după aceia s'a întîmplat moartea monahieĭ Teofaneĭ, în zilele Raduluĭ Voevod Şerban, de a murit» Teofana lasă satele Floricăĭ şi luĭ Preda Postelnicul. Dar se ridică «Marula, fiica Tudoareĭ din Tîrguşor», care «se făcea că este fiică a răposatuluĭ Mihail Voevod, făcută cu maică-sa, Tudora». Ea aduce şi o *carte* cu *rea pecete*, în care se cuprinde în-

datorirea ca satele să ĭ fie lăsate eĭ. «Încă după aceaia aŭ întrebat însuşĭ părintele Vlădica Luca Mitropolitul pă Tudoara, maica Maruliĭ: De cînd a născut pe fiea-sa Marula, şi cîţĭ anĭ are? Iar ea singură, Tudoara, cu a sa gură, a zis cum că are fiica sa Marula, de cînd a născut-o, şeptesprezece anĭ. Iar la urmă se găseşte scris în această carte cursul anilor nouăsprezece anĭ de cînd s'a scris această carte: apoĭ a stătut cartea maĭ bătrănă cu doĭ anĭ decît Marula, fiica Tudoareĭ, de cînd s'a născut». Bărbatul Maruleĭ era «Socol Paharnicul». Se hotăreşte pentru Florica. «Pentru că a fost miluit Mihail Voevod pă maica sa Tudoara cu alte sate şi moşiĭ, şi cu chelciuc şi cu scule, şi cu haine, şi încă miluirĭ a avut de către răposatul Mihail Voevod.»

3 1-iŭ April 1635. Mateĭ Basarab, mănăstiriĭ Cozia, pentru Frăsinet. «Încă pre cînd a fost Domnia Luĭ Mare-Agă şi Mare-Stolnic», Mihaĭ a cumpărat moşia. «Iar, cînd s'aŭ întîmplat vremea Domnuluĭ Mihail Voevod din Domnia a eşi, şi s'a săvîrşit în Ţara Ungurească, dar maica sa, Doamna Tudoara, ea a rămas în sfînta mănăstire Cozia, luînd asupra sa chip monaşicesc, şi prenumindu-se Teofana monahia» Fac înscris pentru Frăsinet şi Stanca Doamna şi Florica. La urmă, se spune că întăreşte şi el, Mateĭ, acum, «cînd a binevoit Dumnezeŭ a-mĭ da Domnia şi schiptrul de a stăpîni Ţara-Românească, şi am şăzut pe Scaunul răposaţilor moşĭ aĭ Domnieĭ Mele».

4. Bucureştĭ, 18 August 7162 (1654). Confirmare din partea luĭ Constantin Şerban.

5. Bucureştĭ, 10 Ianuar 7163 (1655). Constantin Şerban, pentru o usurpare în paguba Cozieĭ, «în hotarul Frăsinetuluĭ , făcută de «jupăneasa Ivana..., în zilele răposatuluĭ Mate[ĭ]-Vod[ă], căč aŭ avut voe şi puteare,—că i aŭ fostu în cas[ă]». Călugăriĭ văd «că iaste o jupăneasă putearnică», şi «s'aŭ temut a scoate cărţile la Divan». Deci ea ţine moşia «6, 7 anĭ». La moarte, o lasă «văru-săŭ, lu Dumitru Măncul» Acesta spune acum că «aŭ fostu de moşie a jupăneasiĭ Ivaneĭ, şi n'aŭ fostu văndută lu Mihaĭ-Vod[ă], de cînd aŭ fostu Domnia luĭ Stolnic-Mare, şi, neavăndu nič-o carte, numaĭ ce părăia den gură». Călugăriĭ aduc zapisul «Doamneĭ Tudoreĭ..., pentru căč s'aŭ călugărit la mănăstire, şi s'aŭ îngrupat în sv[ă]nta mănăstire».

6 Tîrgovişte, 18 April 7164 (1656). Constantin Şerban, pentru satul Studeniţa, cumpărat de Mihaĭ-Vodă, «de cînd a fost Domnia Sa, din boerie, Mare-Agă şi Mare-Stolnic, şi aŭ fost dat Domnia Luĭ acest sat Studeniţa maiceĭ sale Doamneĭ Tudoreĭ, ce s'o prenumit monahie Teofana». Ea dă satul, Cozieĭ, «unde zac oasele eĭ». Dar el e luat supt Leon-Vodă de Necula Vistierul, «fiind... puternic pe acea vreme». El moare supt Mateĭ-Vodă. Iar Domnia Sa Mateĭ Voevod aŭ fost trimes la birniciĭ [birariĭ] de a fost luat baniĭ luĭ Necula Vistiernicul de la dînşiĭ pe seama Domnieĭ», şi-ĭ dă mănăstiriĭ. «Si s'aŭ plîns şi de Dumitraşco Postelnicul, fiiul luĭ Necula Vistierul».

Toate în *Cozia*, XXIV. S'aŭ reprodus traducerile originalelor slavone.

La n° 4. Papa Vel Logofăt e Greceanu. Cf p. 694.

La n° 6 Mănăstirea Sf. Troiță saŭ Radu-Vodă fusese întemeiată de Alexandru-Vodă, care-ĭ dăduse satele Măneştĭ, unde se petrecuse o luptă a Mirceştilor, Lupeștiĭ, cumpărat de la Caplea din Periş (sat de treĭsprezece case), cu vama de la Fitioară; Marotinul, cumpărat de la Vintilă din Cornăteni, fiul luĭ Staicu Clucerul; Cheseletul e cumpărat apoĭ de Mihnea de la Staico fiul luĭ Tudor Logofătul din Orbeştĭ, ca și Obileștiĭ, cumpărătură de la Stan V. Spătar (altă parte din sat o dăruiește Dragomir biv Vornic), Hodivoaia, vîndută de Elena din Văcăreştĭ, căreia-ĭ era de baştină, luĭ Stan Spătarul și de acesta luĭ Mihnea; Izvoraniĭ, cumpărațĭ de la Cazan Stolnicul; în sfîrşit, Greciĭ, aĭ mănăstiriĭ Tînganul, care-ĭ schimbă cu Plătăreştiĭ luĭ Ivaşco biv Vel Vornic, de la care-ĭ iea, cu 60.000 de aspri, iarăşĭ Alexandru-Vodă. Acesta arăta în donația sa că Mănestiĭ, pe Colintina, îĭ sînt *de baștină* «de la moşul mieŭ Mihnea Voevod» (cf. şi Hurmuzaki, XI, p. 891 : д҃ѣкд). Din aceste două acte, și maĭ ales din ultimul, ar resulta cá Alexandru era în adevăr fiul luĭ Mircea *fiul luĭ Mihnea,* și că «frăția» cu Petru Şchiopul nu era decît o frăție de verĭ (actele de donație din 15 Maiŭ 7085 și 14 Maiŭ, 31 August 7088, în Arch. Statuluĭ; le întrebuințăm după copiile legalisate din Archiva familieĭ Ştirbeĭ).

La n° 7. Pentru Necula Vistierul, v. și maĭ jos, p. 709. La 13 Septembre 7140 (1631), din Bucureştĭ, Leon-Vodă acordă o întărire pentru satul Pleaşovul-de-sus şi de jos al luĭ «Ivan fiul luĭ Mateiŭ *Lătinul* din Bosna-Săraiŭ». Satul fusese dăruit de Mihaĭ-Vodă fiiceĭ luĭ, Floricăĭ. Mateiŭ fusese фатил la Preda, soțul acesteia, și la fiul luĭ, Mihaiŭ Postelnicul, cari i-l dăruiesc apoĭ (marturĭ: Hriza Ban, Papa Logofătul, Dumitraşco Vistiernicul, Miho Spătarul, Gherghe Stolnicul, Buzinca Comisul, Nedelco Păharnicul (Cartoanele Ghenadie, VI, 27). — La 22 ale luniĭ, Domnul dă Pleașovul luĭ Necula Vistiernicul, cu aceste lămurirĭ: по врѣме кьда ест пришел прибѣгїи ѡт през планен сьс воинскꙋ и сьс враиеїꙋ над гвсдоми, а пьтрꙋ вист., зет предев слꙋж., ѡн ес ѡбрѣтал по iѡван ль-

тинѕа ѕ карака. Fiind pribegiĭ peste munțĭ, moare însă Iovan. Se pomenește în act și un Pavel «Lătinul» din Sofia (*ibid.*, 28). În fine, se dă pentru Pleșoiul și un al treilea act, la 26 Septembre (*ibid.*, 29). — Cf. maĭ jos, n° 9 și urm. — La 3 Mart 7140 (1632), din Tîrgoviște, Leon-Vodă hotărește pentru mănăstirea Raduluĭ-Vodă, cu privire la «un loc din josŭ de orașul Bucureștilor, ce este lîngă mănăstire, unde este palanga, care o aŭ fost făcut Sinan-Pașa în zilele luĭ Mihaĭ-Vodă, încă de la crucea luĭ Ișvan de sus, de unde ține palanga în jos, în calea Văcăreștilor, până în hotarul Grecilor, și din calea Văcăreștilor în jos, pănă în Dîmboviță, și din palangă în jos, iară pănă în Dîmboviță». Acum, «jupan Necula, biv V. Vistier», face o moară, înnecînd astfel via mănăstiriĭ, via domnească, morile domneștĭ și călugăreștĭ. Atanasie, egumenul de la Radu-Vodă, se plînge. Merge Căpitanul «și cu dorobanțĭ, de aŭ tăeat zăgazul moriĭ». Necula și-l ridică iarășĭ. Atuncĭ, merge însușĭ Domnul, cu boieriĭ, și chiamă oamenĭ bătrînĭ, între cari Manta diaconul, Dumitru Răznea județul și pîrgariĭ. Eĭ spun «cum că aŭ mersu însușĭ Radul-Vodă, de aŭ hotărît acel loc..., de la crucea luĭ Ișvan, merge pe drum în jos, pănă la podul luĭ Șerban-Vodă», apoĭ «pănă la heleșteul luĭ Șerban-Vodă». Morile eraŭ «aproape de casa luĭ» (Necula Vistier) (copie cu litere latine, în Bibl. Ac. Rom., 16/XI, după o traducere).

La n° 11. Pentru Trufandà, v. maĭ jos, pp. 480-1, n° 11. În Iunie 7138 (1630), Leon-Vodă îngăduie luĭ «Gherghe de în Zorileștĭ» a lua «dijmă și de grăŭ și meiŭ, de la Rumăniĭ luĭ Trufandà și de la toțĭ oameniĭ cariĭ vor fi arat pe moșiia luĭ în Zorileștĭ, și dă nimenea oprealà să n'aibă, naintea cărțiĭ Domniĭ Meale». Dă voie «cine va maĭ ara de acum înnainte neîntrebat pre moșia luĭ, să-l tragă pre acela om de păr (?)» (Arch. Statuluĭ, *Dintr'un lemn*, XVII, 2).

La n° 13. Însemnătatea mărturieĭ luĭ Mateĭ Aga stă și într'aceia că, peste puțin după data actuluĭ, la 17-9 Octombre, el pribegi în Ardeal, de unde se întoarse ca Mateĭ-Vodă (*Magazinul istoric*, IV, p. 311; vol IV din colecția noastră,

pp. 19-20). Dumitru Filişanul Slugerul, care întovărăşi pe Mateĭ în fugă, e acela căruia acesta, ajuns Domn, îĭ întăreşte, la 4 Ianuar 7154 (1644; Tirgovişte), satul Piräea, care-ĭ fusese «de moştenire de la părinţiĭ Domnieĭ Mele, de maĭ nainte vreme». Supt Gavril Movilă, la 7128 (1619-20), fiind Mateĭ boier, el vinde luĭ Dumitru cele două părţĭ ale sale din sat, pentru 32.000 de aspri. Acum *veciniĭ* luĭ se risipesc, şi prin satele luĭ Vodă (pergament slavon; Arch. Statuluĭ, *Schitul de un lemn,* XVIII). Cf. maĭ sus, p. 292, nota 2. La 10 Maiŭ 7119 (1611), Radu-Vodă acordă o întărire luĭ Mitru Comisul, în Frăsinetul din cîmp, cumpărat de la Radu Post., şi de la Anca. Marturĭ la tocmeală sînt: Preda Post. din Grecĭ, «Panaiot Banul din Hotăranĭ» şi «Mateiŭ Păharnicul din Brăncovenĭ» *(ibid., Cozia,* pachetul citat, doc. 6 bis).

La n° 47. La facerea hrisovuluĭ şi hotărniciei prealabile, urmaŭ alte cheltuielĭ. Pe un zapis, supt Moise-Vodă, 24 Octombre 7140 (1631), ele se înseamnă astfel: «Socotitu-saŭ şi cheltuiala ce s'aŭ făcut pănă a scoate acè bucată de loc: 4 ug. Logofătuluĭ celuĭ Mari, 13 zloţĭ, 2 bărbănţĭ dat[e] hotarnici, cînd aŭ hotărăt Fote Uricarul» (Bibl. Ac. Rom., 86/XLII; traducere).

La n^le^ 46, 48, 49, 50, 52. Pentru Radu Iliaş, soţul Stancăĭ Brîncoveanu, v. şi maĭ sus.

La n° 51. Pentru Strîmbenĭ, v. maĭ sus, Documentele Ştirbeĭ.

La n° 53. Compară cu expresia moldovenească: «cît e hăul şi vovicul» (= nicĭ o dată).

La n° 58. V. pp. 332-3, n^le^ 143-4.

XI. Cîteva documente din registre de parochiĭ catolice moldovene.

Biblioteca Seminariuluĭ Catolic din Bucureştĭ are cîteva cărţĭ foarte rare, precum «Katekizmul» din 1780 (Buda), în ambele forme: «csel mare ... pentru aenvaecaetura tuturora

krestino-katolicsilor» şi «tinerilor a krestino-katolicsilor» (cf. *Ist. lit. rom*, II, p. 282, nota 2), şi *Prima Principia latinae gramatices,* de acelaşĭ, precum şi Gramatica luĭ Tempea. Pe cea d'intăiŭ se înseamnă: «Chri[s]toforus Muneskul, anno Domini 1780, die 28 Iulii», pe *Principia:* «Ioann Ruset, Constantin Nikolau BB. Thodor Ord. D. B. M. Religios:», pe cealaltă: γραμαθηκή 1797.

Dar se află acolo — pe lîngă un exemplar al Cronicii luĭ Dumitrachi Varlaam — şi un manuscript de Evanghelie şi Epistoliĭ, scris la 1749, înnaintea propunerilor de nouă ortografie ale şcoliĭ naţionaliste, cu litere latine, de parochul catolic Ilie Gryffski din Cîmpulung (v. vol. I-II, p. 306, nº LXXII). Iată titlul întreg, care poate da şi o ideie de sistemul pe care-l adoptă Gryffski:

Euangelia şi epistole, szau czitanile, la duminecsile, si la praznicse preszte tot anul, enke si munka luj Iszosz Hirisztosz; kare szau skrisz pren Szfentul Matthaei, Szfentul Joon Evangelisztı, dupe rendujala Miszalului Aposztolicseszk remleneszk.

Skrisze pren Fratele si Pater Ilie Gryffski od Bukurescti, Rendúluj aluj Szfentul Francseszko, Fraczilor Cselor maj micsi Provincziej od Bulgariae.

En anul dela nascterea Domnuluy nosztru Iszo-z Hirisztosz, M DCC.XLIX, en Czara Rumeneaszka, la Kempulung.

La nº 6. V. vol. I-II, p. 339.

La nº 7. Şi în Ţara-Românească exista un sat Faraoanĭ (azĭ: Faraoana; jud. Rîmnicul-Sărat), saŭ Faraonĭ: Petru Şchiopul dă o hotărîre cu privire la el, din Bucureştĭ, la 23 Maiŭ 7070 (1562; Col. d-luĭ Gr. P. Olănescu; pergament slavon: Divanul ca în Hurmuzaki, XI, p. 889, dar Păharnic e Balomir). Pentru Unguriĭ din Faraoanĭ, v. hrisovul din 1803 în *Uricariul,* XVIII, pp. 362-3.

XII. Extrase dintr'o condică a mănăstiriĭ Sf. Pantelimon comunicată de răp Colonel Mihail Ghica.

La nº 1. Din acest act există următoarele versiunĭ, tipărite toate de d. N. Densuşianu în Hurmuzaki, II³, p. 334 şi urm.

1. Acea copiată de egumenul Mihail din Cozia și întărită cu pecetea mănăstiriĭ. Mihail intitulează copia sa *parie*, și spune că actul a fost comunicat «dumnealor boiarilor sud G[orj], să poată afla sămnele munților la hotarul Ardealuluĭ, ceĭ ce aŭ de moștenire munțĭ». Cuvîntul «parie», după latinescul «paria», copie, ne trimete la epoca dominațieĭ germane în Oltenia. Copia trebuie să fie, în adevăr, din această vreme, cu toate că în actele tipărite până acum nu găsim decît pe egumeniĭ Anania și Ghenadie (Hurmuzaki, VI, pp. 237, 318, 418, 420).

2. Aceia ce s'a luat după copia aflătoare în Condica Tismeneĭ. Guvernul oltean, vrînd să hotărească starea moșiilor din provincia încredințată îngrijiriĭ sale, a trimes «pariĭ» de acestea, nu numaĭ la boierĭ, ci și la mănăstirile ce aveaŭ moșiĭ în munte.

3. Aceia ce se cuprinde într'un manuscript al Descrieriĭ Țeriĭ-Româneștĭ, de Banul Mihaĭ Cantacuzino, manuscript aflător în posesiunea canoniculuĭ Cipariu, iar astăzĭ păstrat, de sigur, în Biblioteca Cipariu din Blaj. Aicĭ actul ni se dă după copia ajunsă în mîna vre unuia dintre Cantacuzinĭ.

4. Traducerea grecească ce se dă în ediția grecească a opereĭ menționate: Ἱστορία τῆς Βλαχίας, tipărită la Viena pe socoteala fraților Tunuslì.

5. Un resumat latin, de dată mult maĭ nouă, dat de o colecție litografiată de documente relative la Romîniĭ din Ardeal.

Nu poate fi vorba de maĭ multe forme ale prețiosuluĭ act de delimitare, cel maĭ vechiŭ pe care-l avem supt ochĭ până astăzĭ. La început a fost un original slavon — corespunzător altuia latin, pentru Ardeal —, care s'a pierdut saŭ n'a fost scos încă la iveală După dînsul s'a făcut copia, reprodusă în maĭ multe exemplare, de la începutul secoluluĭ al XVIII-lea. Ea se înfățișa, până acum, maĭ bine în versiunea 1, luată de-a dreptul după traducerea primitivă. Copia noastră se află în Condica Pantelimonuluĭ, copiată aicĭ după o formă legalisată ca aceia de supt 1, din causa veniriĭ în proprietatea mănăstiriĭ a unor pămînturĭ, despre care se vorbește în n°

64, pămînturĭ smulse prin judecată de la Saşiĭ de peste hotar de către uniĭ moşnenĭ din părţile Lotruluĭ.

Deosebirĭ între singurele două versiunĭ bune: cea scrisă de Mihail Cozianul şi aceasta, nu sînt multe. Am arătat în parentese unde e să se îndrepte forma reprodusă aicĭ. Maĭ adaug două îndreptărĭ, care se impun: Din comparaţia documentuluĭ de hotărnicie cu hrisovul luĭ Neagoe Basarab, dat maĭ sus, pp. 169-70, n° 2, se vede că adevăratul nume al Comisuluĭ nu e Harvat ca şi al Logofătuluĭ, ci Hamza. Data apare, din toate celelalte versiunĭ, a fi 9 Iulie (odată e scris: Iunie, confusie posibilă) 7028 (1520). Comparaţia cu actul din 1518, menţionat puţin maĭ sus, şi cu unul din 1519, resumat în ediţia ce am dat din Constantin Căpitanul, p. 49, nota 4, arată iarăşĭ că aceasta e dată exactă: în cele treĭ locurĭ boieriĭ sînt aproape aceiaşĭ.

Numele nemeşilor trimeşĭ de «Craiul» ardelean se întîmpină în documente contemporane, saŭ măcar ale familieĭ lor. Aşa, la 1439, Ioan Chendi şi Chendi fiul luĭ Chendi; în 1453 Căndreş şi Sărăcin (Hurmuzaki, II[3], p. 20, n° XV). O genealogie a lor până la 1519, *ibid.*, p. 314, n° 229. Un Nicolae de «Maczesd» la 1493 (*ibid.*, pp. 350-1), iar Stanciul nostru, la 1501, *ibid.*, p. 487. Un «Michael de Zechel» (Sătcel, Săcel), în 1496, *ibid.*, p. 379, n° CCCXXXIV. Cf. şi, în genere, p. 90.

O delimitare de spre partea Bistriţeĭ (1593) am tipărit-o în *Doc. geografice* (extras din «Buletinul geografic» pe 1899), pp. 6-7. Cf. *ibid*, p. 9 şi urm. Dezbaterea dintre Rîşnovenĭ şi boieriĭ din Mărginenĭ pentru muntele Baiul, *ibid.*, p. 15 şi urm. O hotărîtură între Ţara-Romănească şi Moldova, tot acolo, p. 29 şi urm. Cf. Urechiă, *Ist. Rom.*, IV, p. 37, nota. O delimitare dintre Ardeal şi Moldova, 1804, cu «bourĭ» la hotare, *Uricariul*, IV, p. 90 şi urm. Hotărniciĭ de graniţă muntene de către Ardeal, în Teulescu, *Archiva Romana*. O condică, în care se cuprindeaŭ actele din Teulescu, a fost oferită acum în urmă spre cumpărare d-luĭ Creţulescu de fostul ziarist d. Basarabescu.

La n° 2. Ștefan, Trimesul luĭ Mihnea, pare să fie fiul luĭ Pîrvu, despre care se vorbește în actele timpuluĭ. În condică se află și o copie a originaluluĭ turcesc.

La n° 4. Ghinea Parepa e pomenit și în Socotelile Brașovuluĭ.

La n° 6. La 8 August 1611, Radu-Vodă Șerban, de și învingător al luĭ Gabriel Báthory, rătăcia cu oastea dintr'un loc în altul. În Septembre el fu înlocuit cu un alt Radu, care dă n° 7. Cf. vol. IV, pp. XCVI-VIII.

La n° 8. «Crăia» luĭ Mihaĭ-Vodă în Ardeal e pomenită și în actul din Tîrgoviște, 19 August 7118 (1610), prin care Radu întărește luĭ Gherghe Comisul satul Tălpașul, ce-ĭ fusese dat de Mihaĭ-Vodă, тєрє єс пошжл ѹ ардєлскоє зємлє кралю (Cartoanele Ghenadie, VI, Cf. *Soc. Sibiiuluĭ,* p. 18, nota 1.

La n° 8 și urm. Iubita luĭ Mihaĭ Viteazul, Tudora, era tot o Tîrșoreancă.

La n° 11. Pentru aducerea, în 1626, a trupuluĭ Raduluĭ-Vodă din Moldova, v. *Soc. Brașovuluĭ,* p. 62. Cf. Miron Costin, p. 289, care pomenește, în adevăr, pe Trufandà între petrecătoriĭ mortuluĭ. Maĭ v. *Cuvente den bătrănĭ,* II, p 243.

La n° 12. Pentru Necula Vistier, v. maĭ sus, p. 703. Pentru situația călărașilor, e lămuritor un act al luĭ Leon-Vodă (Bucureștĭ, 28 April 7140 = 1632), pentru un Rumîn al mănăstiriĭ Snagov, care «se-aŭ scris călăraș» supt Alexandru Coconul. Descoperindu-se acum, «aŭ mersu de se-aŭ închinat Rumăn..., cum săntu și frăție luĭ, și cum aŭ fost și părințiĭ luĭ; ce aŭ fost umblat cu înșălăciunĭ, ca să scape de rumănie cu călărășiia» (Bibl. Ac. Rom., doc. 107 XX).

La n° 17. Cf. pentru Trufandà și n° 11.

La n° 22. Serafim fu episcop supt Constantin Șerban și Mihnea al III-lea (vol. IV, p. CCLXXXIX).

La nº 24. Pentru Neacşa din Goleştĭ, v. maĭ sus, pp. 731-2. Pentru Rudenĭ, p. 680.

La p. 486. Numele Tocsoba e şi al unuĭ boier din sec. al XV-lea, pomenit Bogdan, *Docum. şi regeste.*

La nº 25. Pentru Creţuleştĭ, v. *Gen. Cantacuzinilor,* anexe:

La nº 27. Pentru Goran, v. maĭ sus, p. 451, nº 44.

La nº 29. Pentru Grădiştenĭ, v. pp. 633-4.

La nle 33, 35. Găsim şi în Moldova supt Petru Rareş un Hamza Roman (Roman Hamză). V. *Uricariul,* I, pp. 149-50; XVIII, p. 105. V. şi nº 35.

La nº 35. Năenĭ e unul din locurile de luptă ale luĭ Mihaĭ Viteazul cu Poloniĭ în toamna anuluĭ 1600.

La nº 36. Mihaĭ Spătarul e Cantacuzino.

La nº 40. Preda, soţul Stancăĭ, e tatăl cunoscutuluĭ boier Ştefan Pârscoveanu (Prăşcoveanu) din secolul al XVIII-lea. V. şi nº 47. O soră a luĭ Preda iea pe Barbu Bălăceanu. V. *ibid.* Un Ioniţă Pârscoveanu, la nº 74 (nu pare a fi din aceiaşĭ familie). Pentru Necula Vistier, v. maĭ sus, p. 709.

La nº 42. Pentru Vlădeştĭ, v. mai sus, pp. 693-4, şi maĭ jos, nº 56.

La nº 47. Fierăştiĭ muntenĭ se coboară din Fiera ispravnicul Craioveĭ (v. şi documentul muntean din 1626, în *Uricariul,* XVIII, p. 371), fost Mare-Logofăt. De la el pleacă Stroe Spătar, un fiŭ (v. p. 519, nº 1), Uriil saŭ Udrişte, Radu, — Năstureiĭ, — Şerban şi Constantin din actul nostru, Banul Herăscul (şi Radu cel d'intăiŭ fusese Mare-Ban, al luĭ Duca-Vodă; Bibl. Ac. Rom., 119 LXIX), şi maĭ tărziŭ Costachi (v. *Studiĭ şi doc.,* I-II, p. 461, nº XXI). Afară de ceĭ doĭ din veacul al XVIII-lea, ceĭlalţĭ Hereştĭ nu s'aŭ ridicat la o mare însemnătate pănă aproape în zilele noastre. Cf. Ionnescu-Gion, în *Rev. Nouă,* III, p. 1 şi urm. Uriil a fost un cunoscut scriitor. Radu, «zeat Urăil» *(Doc. Cant.,* p. 96,

nº XXXVI), «fecĭorul luĭ Udriște Logofătul Năsturel ot Fierăștĭ» *(ibid.*, p. 240), până ce ajunse la Serdărie, pe la 1672 (Bănia-ĭ veni la sfîrșit), stătu multă vreme ca al doilea Logofăt, alcătuitorul de hrisoave muntean. La 1679, el însă terminase cariera, fiind biv Vel Ban *(ibid*, pp. 247-8, nº XV): Șerban Cantacuzino îl sili să lase ceva din ce căpătase de la Duca *(ibid.)*. V., în genere, tablele la *Gen. Cant.* și *Doc. Cant.; Sate și preoți*, p. 77 și nota 2. Șerban din documentul nostru era «feciorul Banuluĭ», și Șerban-Vodă ceru și pentru dînsul de la Nemțĭ titlul de conte *(Gen. Cant.*, p. 219), care se și căpătă. Pentru fiul săŭ Constantin, v. și, maĭ jos, nº 71 (și soția luĭ, Anuța). Alțĭ Herăștĭ aŭ trecut în Rusia *(ibid.*, p. 341). Toma Cantacuzino Spătarul luă pe fata unuĭ Duca din Vaĭ-de-eĭ, ginerele «Herescululuĭ» (Șerban) *(ibid.*, pp. 352-3). Fratele soțieĭ luĭ Toma, Mateĭ, ișĭ zise tot Herescu, și el fu începătorul Hereștilor expatriațĭ. Pentru originea italiană ce-șĭ atribuia familia, v. *ibid.*, p. 413. Cf. și Cron. luĭ Constantin Căpitanul, p. 160, nota 2; p. 170; vol. IV, p. 85, nota 1; maĭ departe, nº 88.

La nº 49. Balos, Baloș, nu e alt ceva decît ungurescul Balass. Balșiĭ moldovenĭ par a porni din Vrancea.

La nº 50. Calmășul era numele cel vechiŭ al familieĭ Callimachi.

La nº 53. Pentru Bărcă Cojescu, v. vol. IV, p. 341. Sora luĭ Bărcă a fost soția luĭ Ienachi I-iŭ Văcărescu *(Gen. Cant.*, p. 364).

La nle 54-5. La începutul neamuluĭ găsim pe Radu Fărcășanul Stolnicul din 1659, un pribeag (vol. IV, p. 57, nº LIII). Mihaĭ Căpitanul i-ar fi deci fiŭ, iar Mateĭ, nepot. Cf. și nº 60. Pentru Brăiloĭ, v. maĭ sus, pp. 625-6; Ștefulescu, *Tîrgu-Jiŭ*, pp. 135-7, 159, 175, 211.

La nº 55. Anița Brîncoveanu e mama luĭ Constantin. E fiica luĭ Ioan Balș, din Moldova. V. maĭ sus, p. 621.

La nº 56. Mi s'a spus că Izvoreniĭ ar fi o ramură a Știr-

beilor. Doĭ Izvorenĭ, Barbu şi Radu, la 1691-2 *(Doc. Cant.*, p. 154, nº LXVI). Din *Gen. Cant.* (p. 108), se vede că un Izvoranu a luat pe Maria, fata luĭ Drăghicĭ Cantacuzino, lăsînd doĭ fiĭ, Pîrvu şi Şerban.

La nº 58. Cf. nle 54, 60.

La nº 60. În acest act avem o judecată după modelul introdus de Constantin Mavrocordat.

La nº 61. Cf. maĭ sus, la nº 24, maĭ jos, nº 81.

La nº 62. Roxandra Roset, soţia luĭ Barbu Văcărescu, e numită «Luxandra» în *Gen. Cant.*, p. 365. Era sora luĭ Constantin Roset şi mătuşa Doamneĭ luĭ Constantin Mavrocordat. Pentru întăia soţie a luĭ Barbu, v. maĭ sus.

La nº 64. Bucşăneştiĭ vin din Bărcan, al căruĭ fiŭ a fost Staico; unul la începutul, cellalt la sfîrşitul secoluluĭ al XVII-lea V. Constantin Căpitanul, tabla; *Doc. Cant.*, p. 165 (văduva luĭ Staico). Li se zicea, după moşie, şi Merişanĭ. V. şi maĭ departe, cap. XIII. Un Pătraşco Bucşanul la 1672 *(Doc. Cant.*, p. 96, nº XXXVI). Preda Bucşanul e cam pe acelaşĭ timp Vornic-Mare, iar Vintilă, Logofăt de Vistierie *(ibid.*, pp. 242, 249-50). Cf. şi *Gen. Cant*, p. 207; maĭ jos, p. 519, nº 1. Toţĭ Bucşaniĭ se maĭ află dese orĭ pomeniţĭ pe p. 519 şi urm. — Pentru Bucşăneştiĭ din Moldova, v. Hurmuzaki, X, tabla.

La nº 65. Din acest act se desface o întregire la genealogia Bălăcenilor. Mateĭ Bălăceanu, care e cunoscut (v. *Cron. muntene*, p. 89, nota 2), are decĭ pe Hrizea (Rizea) şi pe un alt fiŭ (Pătraşco; arborele genealogic din *Magnum Etymolocicum*, p. 2981), de la care vin Nicolae, Ioniţă, Mateĭ. Barbu Bălăceanu e însă un frate al luĭ Mateĭ I: el are un fiu, Ştefan. Mateĭ maĭ are un frate, Drăghicĭ, bunicul luĭ Constantin, care represintă, în linie masculină, familia maĭ tărziŭ (v. vol. IV, p. 65). În secolul al XVII-lea aflăm şi pe un Badea Bălăceanu *(Doc. Cant.*, p. 69, nº XXVIII; p. 99, nº XLIII), care e tatăl luĭ Constantin Aga, ginerele luĭ Şerban-Vodă; fiul luĭ Constantin e Ioniţă, care nu lasă decît fete

(Cronicile muntene, l. c.). După arborele citat, Mateĭ, Barbu şi Drăghicĭ sînt fiiĭ luĭ Pătraşco, frate al luĭ Badea. Acest arbore genealogic, redactat după spusele unuĭ fiŭ al luĭ, Hrizea al nostru, se dovedeşte a fi, decĭ, riguros exact.

La n° 68. Ştefan Văcărescu e fratele luĭ Barbu de la n° 62. Ecaterina Donea (v. maĭ sus, p. 699) e soţia luĭ. Maria şi Ioan fiiĭ, V. şi vol. III, p. 76 şi urm.

La n° 69. Pîrvu şi Mihaĭ Cantacuzino sînt fraţĭ. Ilinca e fata frateluĭ lor Constantin Canta, trecut în Moldova. Ea a fost mama poetuluĭ Conachi.

La n° 80. Pentru Corbeniĭ din secolul al XVII-lea, v. şi maĭ sus.

La n° 82. V. maĭ sus, n° 2 şi p. 327, şi nota 1.

XIII. Documente diverse.

La n° 3. Pentru Gicovanul, v. maĭ sus, p. 696.

La p. 519, nota 1. Întăiul Cozliceanu, Toma, fiul luĭ Hrisant Cămăraşul, din Chios, a luat pe a patra fată a luĭ Mihaĭ Spătarul Cantacuzino. Fiică-sa a fost soţia celuĭ de al doilea Constantin Brăncoveanu, mama luĭ Nicolae şi Manolachi Brîncoveniĭ. Fiul luĭ Toma I-ŭ, al doilea Toma, are un copil, pe care-l creşte Brîncoveniţa: el se însoară cu o Greceancă. Apoĭ îşĭ lasă nevasta, şi ajunge ca Mehmed Boiarzadè, zaim turcesc *(Gen Cant.*, pp. 349, 410).

La n° 2. Alt act din cele rare, ale luĭ Mihnea al III-lea, pe pp. 122-4, n° 30.

La n° 5. Aŭ existat în acelaşĭ timp doĭ Băleni cu numele de Ivaşco, verĭ: cel maĭ cunoscut era fiul luĭ Gheorghe Banul, cellalt, al luĭ Pătru Sulgerul, fratele luĭ Gheorghe. Cel d'intăiŭ scrie notiţa ce termină actul nostru. Din el se maĭ află existenţa unuĭ Socol Băleanu. — Ivaşco al II-lea, «ficiorul

Ceaușuluĭ» se însură în Moldova cu Safta, fiica luĭ Nacu Murguleț (vol. IV, p. 21). Pentru moartea celuĭ d'intăiŭ, v. Const. Căpitanul, p. 211, nota 1. Grigore, fiul acestuia, numește «unchiŭ» pe Ivașco «sin Pătru Ceaușul Băleanu». *(Magnum Etymologicum,* p. 3045). Unchiul dă un zapis cu nepotul la n° 10.

La n° 6. Iordachi Spătarul, «boierul Domnieĭ Sale» luĭ Șerban-Vodă, nu e altul decît fratele cel maĭ mic al Domnuluĭ.

La n° 7. Un mare capitalist de la sfîrșitul secoluluĭ al XVII-lea, Mihul maĭ e pomenit și la p. 310, n° 69. El mîntui în călugărie *(ibid.)*, ca puținĭ marĭ capitaliștĭ. V. și n° 9.

La n° 8. Radu Hrizea e Popescu, cronicarul. V. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 151-2. Pentru Știrbeĭ, v. maĭ sus, Doc. Știrbeĭ.

La n° 9. Pentru Mihălceștĭ, v Prefața la Const. Căpitanul.

La n° 10. Pentru Mihaĭ Corbeanu, v. și maĭ sus (cf. tabla).

La n° 12. Ienachi Aga e Văcărescu. V. și pp. 632-3.

La n° 13. Din *Genealogia Cantacuzinilor* nu se vede prin ce legătură de familie Barbu Brătășanu era nepotul luĭ Mihaĭ Spătarul Cantacuzino, nicĭ in ce chip Socol Cornățeanul venia «moș» luĭ Barbu. Brătășanu figurează ca martur în testamentul luĭ Const. Căpitanul *(Doc. Cant.,* p. 164, n° LXX).

La n° 15. Radu Văcărescu era frate cu Ștefan. V. maĭ sus, p. 713. Cf. și n° 16.

La n° 17. Zoița Cantacuzino iscălește în zapisul luĭ Nicolae Dudescu, fiindu-ĭ soră *(Gen. Cant,* p. 286 și urm.) Ea se mărită la urmă cu un Turc *(ibid)*. Pentru Dudeștĭ, v. maĭ sus, pp. 602-4.

La n° 19. Venețiana Văcărescu e văduva luĭ Radu: era din familia Ruset V. *Gen. Cant.,* pp 368-9 și *Ist. lit. rom.,* la numele eĭ. Cf. n^le 20, 21.

La n° 22. Barbu Văcărescu arată să fie un fiŭ al luĭ Radu și Venețianeĭ. Cf. și n° 23.

La nº 1, p. 525. Gheorghe Spătarul e poate Comisul din documentul luĭ Radu-Vodă Șerban de la 19 August 7118 (1610) (Cartoanele Ghenadie, VI, 6). Luĭ Radu Șerban i se zicea de contemporanĭ Șerban-Vodă. V. și *Arch. ist.*, I², p. 26.

La nº 4. Întăiŭ s'a pomenit în act Radu-Vodă Alexandrovicĭ, bătut de Mateĭ-Vodă, însă Domn de drept pănă la întărirea în Constantinopol a învingătoruluĭ. Notița ultimă trebuie să fie decĭ, nu din 1632, ci din 1633.

La nº 5. Cf. pentru Bucșanĭ, documentele ce urmează, Bozieniĭ s'au înrudit și cu Cantacuziniĭ *(Gen. Cant.*, p. 116). Pentru Nica fiul luĭ Staico, v. nº 8. Pentru Calotă Bucșănescu și aĭ luĭ, nº 12. Pentru Badea Bucșănescu, nº 13. Staico era vărul luĭ Calotă și fiul luĭ Bărcan (nº 13). Pentru fratele luĭ Staico, care a fost osîndit la moarte de Brîncoveanu, pentru pîră la Poartă (v. *Ist. lit. rom.*, la numele săŭ și *Doc. priv. la C. Brîncoveanu).* Pentru Drăgușin Vistierul, v. pp. 528-9, nº 20. O scrisoare a luĭ Staico, pe cînd era pribeag în Moldova, de unde porni la Constantinopol, pentru a-șĭ găsi la urmă peirea, în vol. IV, pp. 63-4, nº LX. V. și maĭ jos, nº 21.

La nº 12. Șerban e Bilciurescu. V. nº 20.

La nº 25. E acest Coridaleŭ din neamul vestituluĭ dascăl?

La pp. 530-1, nº 1. Comparat cu documentul luĭ Alexandru-Vodă din 1412, tipărit în Hurmuzaki, I², pp. 832-3, acesta se vede a fi autentic. Stan e Stanislav Rotompan, Mihăilaș se întîmpină lîngă el și acolo, Ioan e Oană, Vlad figurează iarășĭ, ca și Iurje Fratovschi, Jumătătevicĭ, Șandru, Bratul Straovicĭ, Iugșin (= «Itșină»), Stoian Procelnic (= Postelnic), Olecsăn.

La nº 3. Pentru Toader Movilă, fratele luĭ Ieremia-Vodă și ctitorul mănăstiriĭ Todirenilor, v. Marian, în *An. Ac. Rom.*, XXII, p. 25 și urm.

La nº 6. Pentru familia Orăș, v. p. 571. Un Coste Orăș încă de la 1454 (Orest Popescul, *Cîteva documente,* p. 9).

La n° 8. Pentru Nicoriță, v. p. 615.

La n° 10. Numele luĭ Pătrașco Costin pare să fie răŭ cetit de copiatorul din secolul al XVIII-lea. Cf. n° 23. Satul se află apoĭ în mîna Buhușeștilor.

La n° 13. Pentru «Pilipovțeștĭ», v. și maĭ sus.

La n° 16. «Biserica Roșcăĭ» din Iașĭ e pomenită și în *Arch. ist.*, I, p. 136 (an 1669).

La n° 25. Pentru Verbia, v. maĭ sus, p. 652. Vlădica Gheorghe, după care e numită movila, poate să fie Mitropolitul Gheorghe Movilă.

La n° 3, p. 537. Pentru Alexandru, fiul luĭ David de Zalucea, Davidel, v. *Doc. Bistr.*, II, p. XXXI; *Doc. Callimachi,* I. p. XXVI.

La n° 8. Pentru familia Jora, v. vol. VI, cap. I. Tot așa și pentru Hermeziu de la n° 9.

La n° 10. Aș crede că din Cuzlăŭ (asupra căruĭ se s'aŭ tipărit acte și în *Uricariul),* sînt originarĭ Cuzeștiĭ, a căror origină greacă nu se poate dovedi prin nimic. Cf. Xenopol, *Cuza-Vodă,* I, cap. I.

La pp. 548-50. Aceste acte se află în frumoasa colecție a răp. Gr. M. Manu.

La n° 1. Dan Vistierul e acela în casele căruia Mihaĭ-Vodă ucise în 1594 pe creditoriĭ săĭ țarigrădenĭ. Maĭ tărziŭ el apare ca fugar în Moldova.

La n° 3. Pentru Aslan, v. pp. 643-4.

La n° 6. Pentru marea pradă a Tatarilor, v. p. 626.

La n° 8. Scrisoare de la Dragomir Vornicul în *Soc. Braș.*, p. 87. Pentru Vlădica Ignatie, v. p. 629.

La n^le 9-10. Stroe e Leurdeanul. V. p. 631. Pătru Marce scrie și un act aflător în vol. IV, p. 60, n° LVI

La p. 550, nº 1. Pentru Calian, supt Alexandru cel Bun, v. *Uricariul,* XVIII, p. 16. Săcuian era ginerele luĭ Tăutu Logofătul (*ibid.,* p. 116).

La nº 2, p. 551. Pentru Hamza Benga, v. *Ist. luĭ Mihaĭ Viteazul*, p. 13.

La nº 3. Pentru Murguleţĭ, v. *Arch. ist.,* III.

La nº 4. Actul se află şi, în altă formă, la Urechiă, în *An. Ac. Rom.,* XII, p. 166, nota 2.

La p. 556, nº 1. Menţiunea celor doĭ fiĭ, adeverițĭ şi de aiurea, aĭ luĭ Ştefan-Vodă, arată ca actul e autentic.

TABLA CUPRINSULUÏ

ERATA ŞI ADAUSURÎ

La p. 51, rîndul 3 de sus, în loc de «zapisul pentru aceasta». ceteşte. «un zapis analog»

La p. 131, nº 63, rîndul 7 de sus «birnic po banî 30 şi părpărul». în loc de «biruise . . părpărul».

La p. 558, nº 4, rîndul 3 de sus: «bezădè», în loc de «bazădè», XI, nº 1, r 3 de sus: «Coprevıţa», în loc de «Ceprevıţa»

La p. 622, r. 9 de sus. Soţia luï Lupu Bogdan Hatmanul se chema Ruxanda V. *Vita Constantini Cantemyrii*, pp. 9, 14. Cele două articole de la sfîrşitul pagineï se raportă la nº, nu la pagine.

La p. 641, a se îndrepta, în r. 6-7 de sus. un *lapsus* evident că soţia luï Calotă e, cum se arată în document, Calea fata Stanciï, nu însăşi Stanca

La p. 648 şi urm. Vornicï şi preoţï de Botoşanï se maï pomenesc la p. 37, nº 172, p. 38, nº 177, p 104, nº 117, p 418.